

ศิลปินแห่งชาติ

พุทธศักราช ๒๕๖๖

ศิลปินแห่งชาติ

พุทธศักราช ๒๕๖๖

ชื่อหนังสือ ศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๖
ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

ศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช 2566,- - กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมวัฒนธรรม, กระทรวงวัฒนธรรม, 2567
328 หน้า.
1. ศิลปินแห่งชาติ. I. ชื่อเรื่อง.
927
ISBN 978-616-543-857-5

จัดทำโดย กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม
พิมพ์ที่ โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก ในพระบรมราชูปถัมภ์
๒/๙ ซอยกรุงเทพฯ - นนทบุรี ๓๑ เขตบางซื่อ กรุงเทพฯ ๑๐๘๐๐

คำปรารภ

ศิลปินแห่งชาติ เป็นปราชญ์ผู้มีภูมิปัญญาเป็นเลิศด้านศิลปะ ถือเป็นปูชนียบุคคล ผู้มีคุณูปการต่อประเทศชาติ ด้วยความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญ ที่ได้สั่งสมมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน ปรากฏเป็นผลงานอันทรงคุณค่า เป็นที่ยอมรับ ยกย่องชื่นชม และเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเรียนรู้ของศิลปินรุ่นต่อมา รวมถึงช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดี และเผยแพร่ชื่อเสียงของประเทศ

รัฐบาลมีนโยบายรักษา สืบทอด ศิลปวัฒนธรรมของชาติทุกสาขา รวมถึงการส่งเสริมสนับสนุนศิลปินทุกประเภทในการสร้างสรรค์ผลงานออกสู่สาธารณชน ดังนั้น เพื่อเป็นการยกย่องเชิดชูเกียรติศิลปินให้มีขวัญกำลังใจในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะให้เป็นมรดกของแผ่นดินและเป็นเกียรติภูมิของประเทศ กระทรวงวัฒนธรรม โดยคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ จึงได้ประกาศยกย่องศิลปินผู้อุทิศตนในการสร้างสรรค์และถ่ายทอดผลงานศิลปะอย่างต่อเนื่องเป็นที่ประจักษ์ เพื่อเชิดชูเกียรติให้เป็นศิลปินแห่งชาติ ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๒๘ เป็นต้นมา

ในนามของกระทรวงวัฒนธรรม ดิฉันขอแสดงความยินดีและภาคภูมิใจกับศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๖ จำนวน ๑๒ ท่าน ทั้ง ๓ สาขา คือ สาขาทัศนศิลป์ สาขาวรรณศิลป์ และสาขาศิลปะการแสดง เกียรติประวัติผลงานของแต่ละท่านที่ปรากฏในหนังสือศิลปินแห่งชาติเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์และช่วยสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ศิลปินรุ่นใหม่ เพื่อร่วมกันสร้างสรรค์ ต่อยอด ศิลปวัฒนธรรมไทยประเภทต่าง ๆ ซึ่งถือเป็น Soft Power และเป็นต้นทุนสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนสังคม เศรษฐกิจ และส่งเสริมภาพลักษณ์ของประเทศให้เป็นที่ประจักษ์ในเวทีโลก

สุดาวรรณ

(นางสาวสุดาวรรณ หวังศุภกิจโกศล)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม

สาร

ศิลปิน ศิลปะ และวัฒนธรรมสะท้อนถึงความมีอารยธรรม ภูมิปัญญา และเอกลักษณ์ของชาติที่สั่งสมมายาวนานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ประเทศไทยมีศิลปินจำนวนมากที่ได้สร้างสรรค์ผลงานเป็นที่ประจักษ์ เป็นผลให้ประเทศไทยได้รับการยกย่องยอมรับจากนานาประเทศว่าเป็นประเทศที่มีวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์อันยาวนาน โดยมีศิลปินเป็นผู้รังสรรค์ผลงานศิลปะหลากหลายสาขา ศิลปินแห่งชาติจึงเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณูปการต่อประเทศชาติ เป็นบุคคลที่ได้อุทิศตนสร้างสรรค์ผลงานศิลปะไว้เป็นมรดกของแผ่นดิน เป็นผู้ถ่ายทอด สืบสาน และส่งต่อองค์ความรู้ไปสู่คนรุ่นหลัง เพื่อให้นำไปประยุกต์ใช้และต่อยอดให้เกิดมูลค่าทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม

กระทรวงวัฒนธรรม ได้จัดพิมพ์หนังสือประวัติชีวิต ผลงาน และแนวคิดของศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๖ ที่ได้รับการประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติจากคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ จำนวน ๑๒ คน เพื่อเผยแพร่ผลงานอันเป็นภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรมอันล้ำค่าที่ศิลปินแห่งชาติแต่ละท่านได้รังสรรค์และมอบไว้ให้แผ่นดิน เป็นการประกาศเกียรติคุณให้เป็นที่รับรู้อย่างกว้างขวาง

จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๖ เล่มนี้ จะเป็นส่วนสำคัญในการสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้อ่านหรือผู้ที่มีความสนใจงานศิลปวัฒนธรรม เกิดพลังที่จะพัฒนาต่อยอดทักษะของตนเอง และสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ เพื่อประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติต่อไป

(นางยุพา ทวีวัฒนะกิจบวร)
ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม

คำนำ

คณะรัฐมนตรี ในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘ ได้มีมติกำหนดให้วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ของทุกปี ซึ่งเป็นวันคล้ายวันพระบรมราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย พระมหากษัตริย์ รัชกาลที่ ๒ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เป็นวันศิลปินแห่งชาติ ด้วยพระองค์ทรงมีพระปรีชาสามารถล้ำเลิศในศิลปกรรมหลากหลายสาขาเป็นที่ประจักษ์ ทรงสร้างแบบแผนด้านศิลปกรรมให้เป็นเอกลักษณ์เป็นเกียรติภูมิ และความภาคภูมิใจของชาติสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้

กระทรวงวัฒนธรรม โดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม ตระหนักถึงความสำคัญของศิลปินผู้สร้างสรรค์งานศิลปะไว้เป็นมรดกสำคัญของชาติ จึงได้ดำเนินโครงการยกย่องเชิดชูเกียรติทางวัฒนธรรม เพื่อสรรหา คัดเลือก และประกาศยกย่องศิลปินผู้เปี่ยมด้วยทักษะ ความรู้ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญเป็นเลิศในด้านศิลปะ มีผลงานอันทรงคุณค่าเป็นที่ยอมรับทั้งในประเทศและต่างประเทศ ให้เป็นศิลปินแห่งชาติ ซึ่งได้ดำเนินการต่อเนื่องมาตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๒๘ โดยในปีพุทธศักราช ๒๕๖๖ ได้ประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติศิลปินแห่งชาติ จำนวน ๑๒ คน ปัจจุบันมีศิลปินได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติแล้วทั้งสิ้น ๓๖๖ คน แบ่งออกเป็น ๓ สาขา ได้แก่ สาขาทัศนศิลป์ จำนวน ๑๐๙ คน สาขาวรรณศิลป์ จำนวน ๖๓ คน และสาขาศิลปะการแสดง จำนวน ๑๙๔ คน

ในโอกาสนี้ กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม ได้จัดพิมพ์หนังสือศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๖ ขึ้น เพื่อเผยแพร่เกียรติประวัติ แนวคิด และผลงาน รวมถึงข้อมูลที่เป็นสาระความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๖ เพื่อให้นักเรียน นักศึกษา ประชาชน ตลอดจนศิลปินรุ่นใหม่ได้ใช้ประโยชน์ในการศึกษาหาความรู้และเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานด้านศิลปวัฒนธรรมต่อไป พร้อมกันนี้ ขอขอบคุณท่านศิลปินแห่งชาติและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้อนุเคราะห์ข้อมูล พร้อมทั้งภาพประกอบในการจัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้ให้เสร็จสมบูรณ์ นับเป็นความร่วมมือและเป็นการร่วมกันรักษาสมบัติของแผ่นดินให้คงอยู่สืบไป

(นายประสพ เรียงเงิน)
อธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรม

สารบัญ

๐๓
คำปรารภ สาร คำนำ

๐๘
๒๔ กุมภาพันธ์
วันศิลปินแห่งชาติ

๑๐
อัครศิลปิน

๑๔
อัคราภิรักษศิลปิน

๑๖
วิศิษฏศิลปิน

๑๘
ศิลปินแห่งชาติ
พุทธศักราช ๒๕๖๖

ภาคผนวก

๒๘๐
ประกาศคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
กฎกระทรวง

๒๘๙
เข็มและโล่ศิลปินแห่งชาติ
เนื้อเพลงและโน้ตเพลงศิลปินแห่งชาติ
หลักเกณฑ์การคัดเลือกศิลปินแห่งชาติ

๒๙๒
ทำเนียบศิลปินแห่งชาติ

๓๒๑
คณะผู้จัดทำ

๓๒๒
หออัครศิลปิน

ศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๖
สาขาทัศนศิลป์

๒๐
ศาสตราจารย์เกียรติคุณกัญญา เจริญศุภกุล

๔๖
นางวิภาวดี พัฒนพงศ์พิบูล

๖๘
ร้อยตรี ทวี บูรณเขตต์

๙๐
นายสุดสาคร ชายเสม

ศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๖
สาขาวรรณศิลป์

๑๑๔
นายประสาทพร ภูสุศิลป์ธร

๑๓๔
นายวศิน อินทสระ

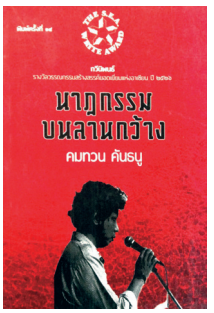

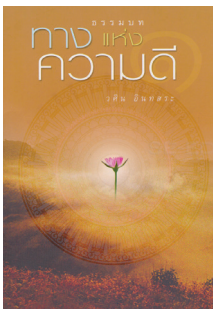

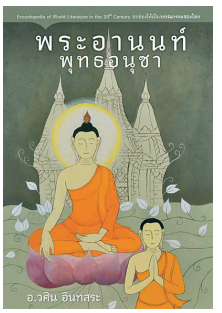

ศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๖
สาขาศิลปะการแสดง

๑๕๘
นายสมบัติ แก้วสุจริต

๑๗๖
นายไชยยะ ทางมีศรี

๑๙๔
นายพิเชษฐ์ เอี่ยมชาวนา (โย่ง เชิญยิ้ม)

๒๐๘
จ่าโทหญิง ปรียนันท์ สุนทรจามร
(วงจันทร์ ไพโรจน์)

๒๓๘
นายสุธีศักดิ์ ภักดีเทวา

๒๖๐
รองศาสตราจารย์บรรจง โกศัลวัฒน์

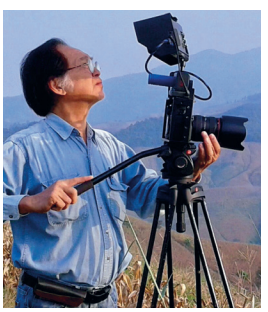

๒๔ กุมภาพันธ์
วันศิลปินแห่งชาติ

วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ของทุกปี นับเป็นวันสำคัญยิ่งของประชาชนชาวไทย เนื่องจากเป็นวันคล้ายวันพระบรมราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย พระปฐมบรมศิลปินแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ที่ทรงมีพระปรีชาสามารถล้ำเลิศในด้านศิลปกรรมต่าง ๆ ทั้งด้านกวีนิพนธ์ ด้านดนตรี และด้านประติมากรรม อันเป็นที่มาของวันศิลปินแห่งชาติในปัจจุบัน

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘ ให้วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ของทุกปีเป็นวันศิลปินแห่งชาติ เพื่อการแสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ดังนั้น เพื่อส่งเสริมสนับสนุนศิลปินให้เจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาท และเพื่อเป็นการยกย่องเชิดชูเกียรติบุคคลผู้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะชั้นเยี่ยม ตามเกณฑ์การพิจารณาของโครงการศิลปินแห่งชาติ จึงได้มีการประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติให้เป็นศิลปินแห่งชาติ โดยดำเนินการเป็นประจำทุกปี ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๒๘ ซึ่งขณะนี้มีศิลปินแห่งชาติแล้วจำนวนทั้งสิ้น ๓๖๖ คน ได้แก่ สาขาทัศนศิลป์ จำนวน ๑๐๙ คน สาขาวรรณศิลป์ จำนวน ๖๓ คน และสาขาศิลปะการแสดง จำนวน ๑๙๔ คน ปัจจุบันมีศิลปินแห่งชาติถึงแก่กรรม จำนวน ๑๘๗ คน และยังมีชีวิตอยู่ ๑๗๙ คน

ศิลปินแห่งชาติทุกท่านเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีค่า เป็นปราชญ์ทางด้านศิลปะที่มีความรู้ความสามารถ เป็นผู้ที่อุทิศตนสร้างสรรค์และถ่ายทอดผลงานศิลปะอันล้ำค่าไว้เป็นประโยชน์ต่อสังคมและมนุษยชาติ ซึ่งถือเป็นหน้าที่สำคัญของรัฐและประชาชนชาวไทยทุกคนที่จะต้องช่วยกันธำรงรักษา ส่งเสริมสนับสนุน ให้กำลังใจแก่ศิลปินในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ และเป็นการสานต่อมรดกทางวัฒนธรรมจากศิลปินรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งให้สืบทอดเป็นสมบัติอันล้ำค่าของชาติไทยสืบไป

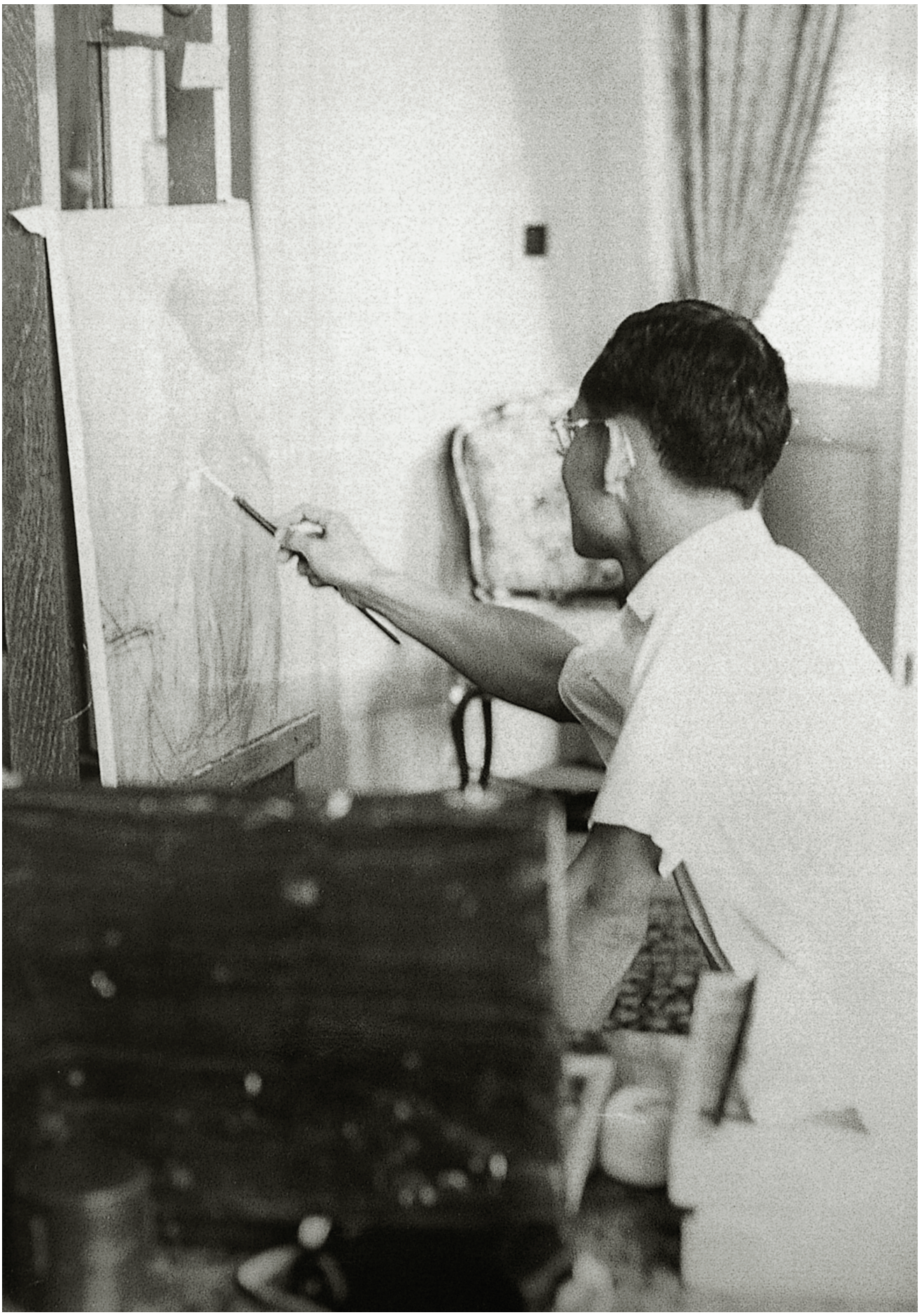

อัครศิลปิน

เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๒๙ คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ได้น้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายพระราชสมัญญา **“อัครศิลปิน”** แด่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต ด้วยทรงเป็นเลิศในศิลปะหลายสาขา ทรงได้รับการยกย่องสดุดีในพระเกียรติคุณเป็นที่ประจักษ์ชัด บรรดาศิลปินต่างตระหนักในพระปรีชาสามารถอย่างหาที่เปรียบมิได้ จึงพร้อมใจกันเทิดทูนพระเกียรติยศให้เป็นที่ปรากฏแก่พสกนิกรและชาวโลก โดยขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต ถวายพระราชสมัญญา **“อัครศิลปิน”**

จิตรกรรมฝีพระหัตถ์ “**สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ**”, สีน้ำมันบนผ้าใบ, ๗๔ x ๕๙.๕ ซม., พ.ศ. ๒๕๐๔, ลงพระนามย่อ ภอ 8-04
(สำเนาภาพจิตรกรรมฝีพระหัตถ์ “อัครศิลปิน” จัดนิทรรศการ ณ หออัครศิลปิน)

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงเป็นเอตทัคคะในศิลปะสาขาต่าง ๆ อาทิ ดุริยางคศิลป์ ทัศนศิลป์ และนฤมิตศิลป์ เป็นต้น

ด้านดุริยางคศิลป์ เป็นที่ประจักษ์กันทั่วไปทั้งในและต่างประเทศว่าทรงดนตรีได้หลายชนิดและได้ทรงพระราชนิพนธ์เพลงไว้เป็นจำนวนมาก จนสถาบันดนตรีต่างประเทศยกย่องว่าทรงเป็นเอกในทางดนตรีพระองค์หนึ่ง นอกจากนั้น ยังได้ทรงส่งเสริมเพลงไทย โดยได้พระราชทานเงินจำนวนหนึ่งแก่กรมศิลปากร ให้รวบรวมเพลงไทยพิมพ์ออกจำหน่ายแก่นักศึกษาและประชาชนที่สนใจ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าอุบลรัตนราชกัญญาฯ (ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี) และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุดาฯ (สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี) ทรงเรียนซอสามสายและซอด้วงตั้งแต่ครั้งยังทรงพระเยาว์

ด้านทัศนศิลป์ ปรากฏว่าทรงชำนาญทั้งในการถ่ายรูปและการเขียนภาพสีน้ำมัน มีผลงานเป็นจำนวนมาก

นอกจากงานศิลปะแขนงต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว ยังทรงพระปรีชาสามารถในการออกแบบและทรงก่อสร้างเรือใบด้วยฝีพระหัตถ์ ทั้งทรงร่วมแข่งขันในกีฬาแหลมทอง ครั้งที่ ๔ พุทธศักราช ๒๕๑๐ ปรากฏว่าทรงชนะเป็นที่ ๑ ประเภทโอเค เรือใบที่ทรงใช้ในการแข่งขันทั้งของพระองค์และของทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญาสิริวัฒนาพรรณวดี ก็สำเร็จด้วยฝีพระหัตถ์จากโรงต่อเรือในสวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต

คำว่า **“อัครศิลปิน”** แปลตามคำศัพท์ว่า ผู้มีศิลปะอันเลอเลิศหรือจะหมายเอาว่า ผู้เป็นใหญ่ในศิลปินก็ได้ เพราะพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร นอกจากจะทรงเป็นเลิศในศิลปะทั้งปวงแล้ว ยังทรงมีคุณูปการ ได้ทรงอุปถัมภ์ศิลปินทั้งหลายมาโดยตลอดอีกด้วย

อัคราภิรักษศิลปิน

เนื่องในโอกาสอันเป็นมิ่งมหามงคลที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ๘๐ พรรษา ในวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๕ กระทรวงวัฒนธรรม ในนามคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้ถวายพระราชสมัญญา **“อัคราภิรักษศิลปิน”** (อัก-คะ-รา-พิ-รัก-สิน-ละ-ปิน) แด่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ซึ่งมีความหมายว่า ศิลปินยิ่งใหญ่ผู้ปกปักรักษางานศิลปะ ทั้งนี้เพื่อร่วมน้อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีพระปรีชาสามารถล้ำเลิศในงานประณีตศิลป์ทุกแขนง ทรงตระหนักในคุณค่าความงามของศิลปะ และทรงทุ่มเทพระกำลังทั้งปวงในการทำนุบำรุงงานศิลปะไว้เป็นสมบัติศิลป์แห่งแผ่นดินไทย

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงให้การส่งเสริมและอนุรักษ์งานหัตถกรรมพื้นบ้าน โดยเฉพาะด้านงานหัตถกรรมพื้นบ้านและงานช่างอาทิ ทรงได้จัดตั้งศูนย์ศิลปาชีพขึ้นหลายแห่ง เพื่อเป็นที่รวบรวมสินค้าจากฝีมือชาวบ้านและเป็นแหล่งสอนงานหัตถกรรมแก่ชาวบ้าน พระราชกรณียกิจที่ทรงตั้งพระราชหฤทัยจะช่วยให้ชาวไทยมีงานศิลปหัตถกรรมเป็นอาชีพเสริม นอกเหนือจากเกษตรกรรมซึ่งเป็นอาชีพหลัก ได้ช่วยให้ประชาชาติมีรายได้เพิ่มขึ้น ช่วยรักษาศิลปหัตถกรรมโบราณของไทยหลายชนิดมิให้เสื่อมสูญไป

พระราชดำรินานัปการของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ก่อให้เกิดการอนุรักษ์ สร้างสรรค์ ส่งเสริม และสืบทอดงานศิลปะโบราณให้ดำรงคงอยู่อย่างกลมกลืนกับบริบทของสังคมไทยสมัยใหม่ พระองค์ทรงริเริ่มให้มีการศึกษา ค้นคว้า และทำนุบำรุงงานศิลปะแต่โบราณ ไม่ว่าจะเป็นสถาปัตยกรรม ประติมากรรม จิตรกรรม วรรณคดี ดนตรี นาฏศิลป์ และหัตถศิลป์ พระองค์ทรงฟื้นฟูรักษาและพัฒนามรดกทางศิลปะของแผ่นดินให้เจริญรุ่งเรือง อีกทั้งพระองค์ทรงให้ความสำคัญกับการถ่ายทอดคุณค่าของศิลปะไทยทุกแขนงสู่เด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในอนาคตที่จะดูแลรักษามรดกศิลป์ของไทยสืบไป พระราชเสาวนีย์ในเรื่องการอนุรักษ์ดูแลงานศิลปะไทยแต่ละครั้งสร้างความตื่นตัวในหมู่ประชาชน ก่อให้เกิดการทำนุบำรุงงานศิลปะอย่างเข้มแข็งและต่อเนื่อง นอกจากนี้ พระองค์ทรงเป็นแบบอย่างในการทรงใช้สอยงานศิลปหัตถกรรมของไทยเป็นประจำสม่ำเสมอจนเกิดความนิยมแพร่หลายในหมู่ประชาชนชาวไทย ทรงสร้างเอกลักษณ์และอัตลักษณ์แห่งศิลปวัฒนธรรมไทยให้เป็นที่ประจักษ์แก่สายตาของชาวโลก อันนับเป็นพระมหากรุณาธิคุณยิ่งใหญ่และทรงคุณค่าอเนกอนันต์

วิศิษฏศิลปิน

พระอัจฉริยภาพด้านศิลปะของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ปรากฏเป็นที่ประจักษ์แจ้งแก่เหล่าพสกนิกรมาอย่างยาวนาน ทั้งด้านวรรณศิลป์ ทัศนศิลป์ ศิลปะการแสดง (ดนตรีไทย ดนตรีสากล) และอื่น ๆ อีกอย่างหลากหลาย

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีนั้น ทรงเป็นยิ่งกว่าศิลปินที่นอกเหนือจากทรงสร้างสรรค์ผลงานศิลปะหลากสาขาไว้เป็นจำนวนมากแล้ว ยังทรงอุปถัมภ์ค้ำชูศิลปิน ทรงส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของชาติให้เจริญรุ่งเรืองเป็นที่ประจักษ์แจ้งต่อพสกนิกรชาวไทยและชาวต่างชาติต่อเนื่องตลอดมา ทรงเจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาทพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ในการสร้างสรรค์ ส่งเสริม และทำนุบำรุงด้านศิลปะและวัฒนธรรมของชาติให้เจริญรุ่งเรืองเป็นมรดกของชาติของแผ่นดิน

คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติจึงได้น้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายพระราชสมัญญา **“วิศิษฏศิลปิน”** แด่สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๖ ซึ่งมีความหมายเด่นชัดว่า ผู้เป็นเลิศทางศิลปะประเสริฐกว่าศิลปินทั้งปวง นับเป็นการเฉลิมพระเกียรติของพระองค์ให้ปรากฏเป็นเกียรติภูมิของแผ่นดินไทยที่สง่างดงามด้วยศิลปวัฒนธรรมโดดเด่น พระองค์เป็นดั่งร่มโพธิ์แก้วของศิลปิน ศิลปะ และวัฒนธรรมไทย

ศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๖

ศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์

ศาสตราจารย์เกียรติคุณกัญญา เจริญศุภกุล
(สื่อผสม)

นางวิภาวดี พัฒนพงศ์พิบูล
(สถาปัตยกรรมภายใน)

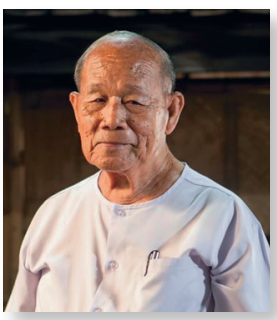

ร้อยตรี ทวี บูรณเขตต์
(ประณีตศิลป์ - ช่างปั้น หล่อ)

นายสุดสาคร ชายเสม
(ประณีตศิลป์ - เครื่องประกอบฉาก)

ศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์

นายประสาทพร ภูสุศิลป์ธร

นายวศิน อินทสระ

ศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๖

ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง

นายสมบัติ แก้วสุจริต
(นาฏศิลป์ไทย - โขน ละคร)

นายไชยยะ ทางมีศรี
(ดนตรีไทย)

นายพิเชษฐ์ เอี่ยมชาวนา
(การแสดงพื้นบ้าน - เพลงฉ่อย)

จ่าโทหญิง ปรียนันท์ สุนทรจามร
(นักร้องเพลงไทยสากล - ลูกทุ่ง)

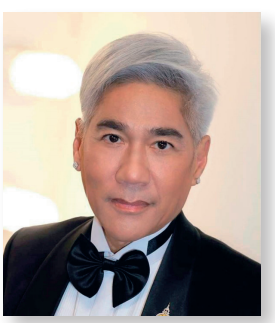

นายสุธีศักดิ์ ภักดีเทวา
(นาฏศิลป์สากล)

รองศาสตราจารย์บรรจง โกศัลวัฒน์
(ภาพยนตร์)

คำประกาศเกียรติคุณ

ศาสตราจารย์เกียรติคุณกัญญา เจริญศุภกุล

ศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ (สื่อผสม) พุทธศักราช ๒๕๖๖

ศาสตราจารย์เกียรติคุณกัญญา เจริญศุภกุล เกิดเมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๐ ที่จังหวัดนครราชสีมา ปัจจุบันอายุ ๗๗ ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาภาพพิมพ์ จากคณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๕ และระดับปริญญาโท สาขาภาพพิมพ์ จากสถาบันศิลปะแห่งชิคาโก ประเทศสหรัฐอเมริกา พ.ศ. ๒๕๒๐ เมื่อสำเร็จการศึกษา ได้เข้ารับราชการเป็นอาจารย์สอนศิลปะ ภาควิชาภาพพิมพ์ คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ศาสตราจารย์เกียรติคุณกัญญา ถือเป็นศิลปินหญิงที่สร้างสรรค์ผลงานศิลปะในวงการศิลปะร่วมสมัยไทย มีแนวทางอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว โดยผลงานศิลปะในช่วงเริ่มต้นการสร้างสรรค์ เป็นผลงาน ๒ มิติ ในเทคนิคภาพพิมพ์บนกระดาษ ต่อมาได้เปิดกว้างการสร้างสรรค์ไปสู่งานจิตรกรรม ศิลปะสื่อผสม และศิลปะจัดวาง รูปแบบและเนื้อหาในผลงาน ก้าวเดินบนเส้นทางของศิลปินด้วยการแสดงออกถึงสุนทรียภาพในงานทัศนศิลป์ เป็นความงามแบบนามธรรมที่ปราศจากการเล่าเรื่อง ต่อมาเมื่อบ้านเมืองเกิดวิกฤติทางสังคมและการเมือง ก็ได้สร้างจิตรกรรมที่นำเสนอประเด็นปัญหาได้อย่างทรงพลังและงดงาม ครั้นปัญหาของบ้านเมืองคลี่คลาย จิตใจของศิลปินได้ผ่อนคลายและสงบนิ่ง ผลงานแนวนามธรรมก็ได้คืนกลับมาสู่การทำงานของศาสตราจารย์เกียรติคุณกัญญาอีกครั้ง แสดงถึงความเฉียบคมและภาวะทางอารมณ์ที่มั่นคงเป็นอย่างยิ่ง

ตลอดระยะเวลากว่า ๔๐ ปี ศาสตราจารย์เกียรติคุณกัญญา ได้สร้างสรรค์ผลงานไว้เป็นจำนวนมาก อาทิ ผลงานชุด “ดอกไม้ : หิน : ฤดูกาล” (พ.ศ. ๒๕๓๓) เป็นการพินิจสัจจะแห่งชีวิตจากธรรมชาติ ผลงานชุด “ธง : พฤษภา” แสดงออกถึงความรู้สึกที่มีต่อเหตุการณ์ทางการเมืองเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ ผลงานชุด “นกพิราบ ๒๕๔๑” เสนอให้เห็นชีวิตของผู้คนในสังคมโดยใช้พิราบสื่อสัญลักษณ์ความหมาย ผลงานชุด “บทกวีเมฆ” (พ.ศ. ๒๕๖๔) ที่ต้องการให้คนได้ตระหนักและเฝ้าสังเกตตน เพื่อพัฒนาจิตใจให้หลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งปวง และนิทรรศการล่าสุด “ชโลมขาว” (Whitewash) (พ.ศ. ๒๕๖๗) นำเสนอผลงานที่ได้สร้างสรรค์ตั้งแต่ช่วงทศวรรษ ๒๕๓๐ จากการสังเกตปรากฏการณ์ทางสังคมและการเมือง ถ่ายทอดเป็นงานศิลปะแบบนามธรรม สื่อสารอารมณ์ความรู้สึกที่ซ่อนเร้นความจริงไว้ภายใต้แผ่นพื้นสีขาว

ศาสตราจารย์เกียรติคุณกัญญา จึงเป็นศิลปินหญิงที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง ผู้สร้างเกียรติประวัติมากมาย และเป็นผู้ฟื้นฟูการเรียนการสอนภาพพิมพ์หินที่มุ่งมั่นถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ผู้เรียนอย่างเต็มความสามารถ ควบคู่ไปกับการพัฒนางานสร้างสรรค์ หรืองานวิจัยของตนเองให้โดดเด่น นำเสนอผลงานสู่สาธารณชน ทั้งในรูปแบบนิทรรศการและเอกสารทางวิชาการ ได้รับรางวัลในฐานะศิลปินและนักสร้างสรรค์ระดับชาติและระดับนานาชาติ โดยเมื่อ พ.ศ.๒๕๑๕ ได้รับรางวัลเหรียญทองแดง (ภาพพิมพ์) จากการประกวดศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ ๒๑ พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้รับรางวัลเหรียญทองแดง (จิตรกรรม) จากการประกวดศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ ๒๕ พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้รับรางวัลปีติศิลป์สันติภาพ เชิดชูเกียรติจากสถาบันปรีดี พนมยงค์ และได้รับปริญญาศิลปดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาทัศนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ปัจจุบันศาสตราจารย์เกียรติคุณกัญญา ยังคงยืนหยัดทำงานเพื่อสังคมและสร้างสรรค์ผลงานศิลปะให้เป็นกระบอกเสียงรณรงค์และแสดงทัศนะที่มีต่อสังคมไทย อันสะท้อนจุดยืนและสำนึกที่มีต่อสังคมอย่างแรงกล้า

ศาสตราจารย์เกียรติคุณกัญญา เจริญศุภกุล จึงสมควรได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ (สื่อผสม) พุทธศักราช ๒๕๖๖

ประวัติชีวิตและผลงาน

ศาสตราจารย์เกียรติคุณกัญญา เจริญศุภกุล

ศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ (สื่อผสม) พุทธศักราช ๒๕๖๖

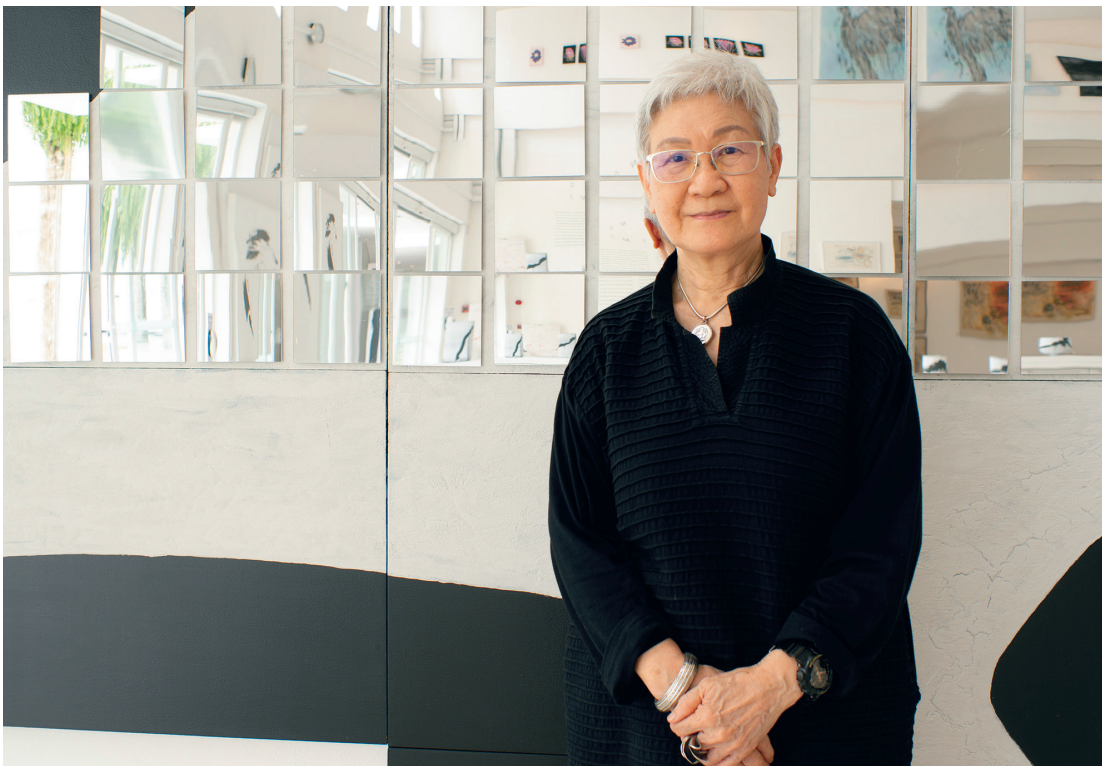

ศาสตราจารย์เกียรติคุณกัญญา เจริญศุภกุล เกิดเมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๐ ที่จังหวัดนครราชสีมา ปัจจุบันอายุ ๗๗ ปี

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. ๒๕๐๔ สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจากโรงเรียนสุรนารีวิทยา

พ.ศ. ๒๕๐๘ สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษาจากโรงเรียนเพาะช่าง

พ.ศ. ๒๕๑๕ ปริญญาศิลปบัณฑิต (ภาพพิมพ์) คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

พ.ศ. ๒๕๒๐ ปริญญาศิลปมหาบัณฑิต (ภาพพิมพ์) สถาบันศิลปะแห่งชิคาโก (The School of the Art Institute of Chicago) ประเทศสหรัฐอเมริกา

พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้รับปริญญาศิลปดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาทัศนศิลป์ จากมหาวิทยาลัยศิลปากร

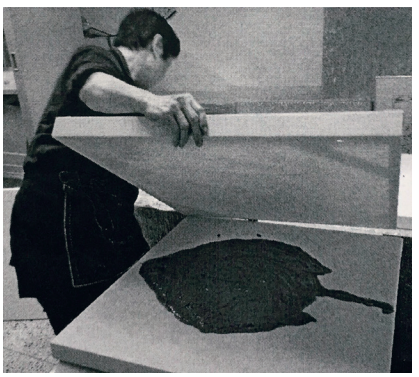

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. ๒๕๒๐ : เข้ารับราชการเป็น อาจารย์ประจำ คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

พ.ศ. ๒๕๒๓ : ปฏิบัติการวิจัย เรื่องการเรียนภาพพิมพ์ในระดับอุดมศึกษา ณ ประเทศญี่ปุ่น

พ.ศ. ๒๕๒๔ : ดำรงตำแหน่ง รองคณบดีคณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

: ดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

พ.ศ. ๒๕๓๒ : ดำรงตำแหน่ง หัวหน้าภาควิชาภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

พ.ศ. ๒๕๓๔ : ดำรงตำแหน่ง รองศาสตราจารย์ ภาควิชาภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๕๖ : ขยายเวลาราชการปฏิบัติงาน

พ.ศ. ๒๕๕๖ : ดำรงตำแหน่ง ศาสตราจารย์ ภาควิชาภาพพิมพ์เกษียณอายุราชการเมื่ออายุครบ ๖๕ ปี

พ.ศ. ๒๕๕๙ : ดำรงตำแหน่ง ศาสตราจารย์เกียรติคุณ

การสร้างสรรค์ผลงาน

ความเป็นมาด้านแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานของศาสตราจารย์เกียรติคุณกัญญา ตั้งแต่เริ่มแรกจนถึงปัจจุบัน แบ่งได้ ๕ กลุ่ม โดยมีความบันดาลใจต่างกัน - เหลื่อมกันบ้าง ดังนี้

๑. ผลงานที่ได้รับความบันดาลใจจากนามธรรมทางจิตวิญญาณ

ผลงานนามธรรมชุด **"ถ้อยความ"** พ.ศ. ๒๕๒๘

ผลงานนามธรรมชุด **"สี่ฤดูกาล : เกียวโต"** พ.ศ. ๒๕๓๒

๒. สร้างสรรค์จากการสังเกตการดำเนินไปของสรรพสิ่งในธรรมชาติ

ผลงานชุด **"ดอกไม้ หิน ฤดูกาล"** พ.ศ. ๒๕๓๓

ผลงานชุด **"สาระจากหิน"** พ.ศ. ๒๕๓๕

๓. การสร้างสรรค์ผลงานที่ได้รับแรงกระทบจากวิกฤตทางการเมืองของประเทศชาติ

ผลงานชุด **"ธง : พฤษภา ๒๕๓๕"** พ.ศ. ๒๕๓๕

ผลงานชุด **"แผ่นดินไทย พิราบขาว"** (พิราบ : เสาชิงช้า) พ.ศ. ๒๕๔๑ - ๒๕๔๒

ผลงานชุด **"พิราบไทยกับถุงข้าวโพดปิดผนึก"** พ.ศ.๒๕๔๒

ผลงานชุด **"พิราบไทย พ.ศ. ๒๕๕๑ เมื่อไหร่จะไม่พิลาป (เสียที)"** พ.ศ. ๒๕๕๑

ผลงานชุด **"พิราบและบันได"** พ.ศ. ๒๕๕๑

ผลงาน **"ธงพฤษภา ๒๕๕๕"** พ.ศ. ๒๕๕๕

๔. ผลงานที่ได้รับความบันดาลใจจากหลักปฏิบัติการสำรวจสภาวะจิตของศิลปินเอง

ผลงานนามธรรมชุด **"กรีด"** พ.ศ. ๒๕๔๖

๕. ผลงานสร้างสรรค์แนวอื่น ๆ เช่น

ผลงานชุด **"ปาท่องโก๋"** พ.ศ. ๒๕๔๓

ผลงาน **"พอ"** พ.ศ. ๒๕๔๙

ผลงาน **"ทุเรียนไทย ๒๕๕๑"** พ.ศ. ๒๕๕๑

ผลงาน **"ความสุข ๓๖๕ วัน"** พ.ศ. ๒๕๕๕

ผลงานชุด **"อิสตรี: ผล แห่งนารี"** พ.ศ. ๒๕๕๗

ผลงาน **"สัมผัสนามธรรมแห่งพระราชภารกิจ"** พ.ศ.๒๕๕๙

ผลงาน **"ส่งเสด็จ"** พ.ศ. ๒๕๖๐

๖. ผลงานชุด "WING OF TIME" (ปีกแห่งกาลเวลา) พ.ศ. ๒๕๖๔

๗. ผลงานชุด "Which : Way" (ทางใดทางเลือก) พ.ศ. ๒๕๖๕

๘. ผลงานที่จัดแสดงในเทศกาลศิลปะร่วมสมัยนานาชาติ บางกอก อาร์ต เบียนนาเล่ ๒๐๒๔ (Bangkok Art Biennale 2024 (BAB 2024)) ได้แก่ ผลงาน **"ความเจ็บปวดรวดร้าวของพระแม่ธรณี"** และ ผลงาน **"ชโลมขาว"** จำนวน ๑๕ ภาพ

การเผยแพร่ผลงานต่อสาธารณชนในประเทศและต่างประเทศ

การแสดงนิทรรศการเดี่ยว

พ.ศ. ๒๕๓๐ : "ภาพพิมพ์หิน-จิตรกรรมหมึกดำของกัญญา" ณ หอศิลป พีระศรี กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๓๓ : "ดอกไม้ : หิน : ฤดูกาล" ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๓๕ : "สาระจากหิน" ณ Design Line Gallery กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๓๖ : "กัญญา เจริญศุภกุล ๒๕๓๔ - ๒๕๓๖" ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๔๐ : "แผ่นดิน" ณ หอศิลป์คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๔๖ : "บทเพลงแห่งปรารถนา" ณ โรสการ์เดน จังหวัดนครปฐม

: "กรีด" ณ หอศิลปวิทยานิทรรศน์ สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๕๑ : "กัญญาสนทนากับกัญญา" ณ หอศิลป์ สศร. สำนักศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๖๑ : นิทรรศการ ศาสตราจารย์เกียรติคุณกัญญา เจริญศุภกุล โครงการเชิดชูเกียรติศิลปิน/อาจารย์ ผู้ได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาทัศนศิลป์ พ.ศ. ๒๕๖๐ ณ หอศิลป์บรมราชกุมารี อาคารศูนย์ปฏิบัติการทัศนศิลป์สิรินธร คณะจิตรกรรม

ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม

พ.ศ. ๒๕๖๔ : นิทรรศการศิลปะ แสดงเดี่ยว “WING OF TIME” (ปีกแห่งกาลเวลา) ณ มูลนิธิหอธรรมพระบารมี จังหวัดฉะเชิงเทรา

นิทรรศการที่สำคัญ

พ.ศ. ๒๕๒๐ - ๒๕๕๖ : นิทรรศการศิลปกรรมของอาจารย์คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ หอศิลป์คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ครั้งที่ ๑ - ๓๐ วังท่าพระ กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๒๒ ๒๕๓๐ : นิทรรศการศิลปภาพพิมพ์นานาชาติ ครั้งที่ ๑๓ และ ๑๗ ประเทศยูโกสลาเวีย

พ.ศ. ๒๕๒๖ : ศิลปะภาพพิมพ์จากประเทศไทย ณ ประเทศเยอรมนี

พ.ศ. ๒๕๒๙ : ศิลปกรรมจากมหาวิทยาลัยศิลปากร ปักกิ่ง กวางโจว ประเทศจีน

: ศิลปะภาพพิมพ์ร่วมสมัยของไทยและเยอรมัน ประเทศเยอรมนี

: ภาพสะท้อนจากประสบการณ์ในสหรัฐอเมริกาของศิลปินไทย หอศิลป์พีระศรี กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๓๐ : นิทรรศการภาพพิมพ์นานาชาติ ๘๗ เบอร์ลิน ประเทศเยอรมนี

: ศิลปกรรมอาเซียน ครั้งที่ ๔ ประเทศบังคลาเทศ

: ความบันดาลใจจากญี่ปุ่น พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป กรุงเทพมหานคร

: นิทรรศการภาพพิมพ์นานาชาติครั้งที่ ๙ ประเทศนอร์เวย์

: นิทรรศการสีน้ำอาเซียน ครั้งที่ ๔ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๓๓ : นิทรรศการศิลปะภาพพิมพ์ กรุงแบกแดด ประเทศอิรัก

: นิทรรศการศิลปภาพพิมพ์นานาชาติ ๙๐ กรุงเบอร์ลิน ประเทศเยอรมนี

พ.ศ. ๒๕๓๔ : นิทรรศการศิลปภาพพิมพ์นานาชาติ กรุงโซล ประเทศเกาหลี

: นิทรรศการศิลปกรรมไทยสมัยใหม่ ประเทศสหรัฐอเมริกา

พ.ศ. ๒๕๓๖ : นิทรรศการศิลปภาพพิมพ์ ๙๓ พิพิธภัณฑ์อัลวา อัลโต ประเทศฟินแลนด์

พ.ศ. ๒๕๓๗ : เรื่องราวของเธอ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๓๘ : ศิลปกรรมกระดาษร่วมสมัยของไทย ประเทศสหรัฐอเมริกา

: ศิลปกรรมอาเซียน ครั้งที่ ๑๐ (ปฏิบัติการ - นิทรรศการ - การประชุม ในหัวข้อสุนทรียศาสตร์) ประเทศสิงคโปร์

: นิทรรศการศิลปภาพพิมพ์ คณาจารย์ภาควิชาภาพพิมพ์ คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ หอศิลป์คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

พ.ศ. ๒๕๓๙ : นิทรรศการศิลปภาพพิมพ์นานาชาติ ครั้งที่ ๑๑ ฟรีเซ่น ประเทศเยอรมนี

พ.ศ. ๒๕๔๑ - ๒๕๔๒ : กรุงเทพเมืองฟ้าอมร (นิทรรศการศิลปกรรมกลางแจ้ง) เสาชิงช้า กรุงเทพมหานคร

: Womanifesto นิทรรศการศิลปะนานาชาติ (ศิลปินหญิง) ณ สวนวังสราญรมย์ กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๔๒ : เมืองมีขา หอศิลป์คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๔๓ : CONNECT หอศิลป์คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๔๕ : New Tradition Thai - Japanese artists มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพมหานคร

: งานวาดเส้นร่วมสมัย (Drawing) เนื่องในโอกาสครบรอบ ๖๐ ปีมหาวิทยาลัยศิลปากร หอศิลป์มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพมหานคร

: โลกใบเล็ก (The Small World) หอศิลป์มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๔๖ : ความสุข (Happiness) หอศิลป์มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๔๘ : แต่งแต้มไข่มุกอันดามัน วาดฝันเมืองภูเก็ต หอศิลป์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ กรุงเทพมหานคร

: นิทรรศการศิลปกรรม ทัศนศิลป์เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในโอกาสที่ทรงมีพระชนมายุ ๕๐ พรรษา หอศิลป์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ กรุงเทพมหานคร

: นิทรรศการศิลปะ คิดถึงสมเด็จย่า หอศิลป์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๔๘ - ๒๕๔๙ : นิทรรศการศิลปะความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยศิลปะทามะ มหาวิทยาลัยศิลปะอัลเบอร์ตา มหาวิทยาลัยศิลปากร แสดง ณ ประเทศญี่ปุ่น ประเทศแคนาดา หอศิลป์คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๔๙ : ไอชิ - ศิลปากร นิทรรศการศิลปะโครงการแลกเปลี่ยน ภาควิชาสีน้ำมัน มหาวิทยาลัยวิจิตรศิลป์และดนตรี ไอชิ และภาควิชาภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร หอศิลปะ มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพมหานคร

: นิทรรศการโครงการแลกเปลี่ยนศิลปะและวัฒนธรรม โดยศิลปินและอาจารย์จากมหาวิทยาลัยศิลปากรและมหาวิทยาลัยศิลปะทามะ หอศิลป์มหาวิทยาลัยศิลปากร หอศิลปมหาวิทยาลัยศิลปะทามะ ประเทศญี่ปุ่น

: บันทึกของศิลปินเกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หอศิลป์มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๕๐ : SHOW ME THAI นิทรรศการศิลปะร่วมสมัยเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสที่ทรงมีพระชนมายุ ๘๐ พรรษา และเนื่องในโอกาสครบรอบ ๑๒๐ ปี ความสัมพันธ์การทูตไทย - ญี่ปุ่น โดยความร่วมมือระหว่าง Tokyo Metropolitan Foundation for History and Culture Museum of Contemporary Art Tokyo และสำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม จัดแสดง ณ พิพิธภัณฑ์ศิลปะร่วมสมัยกรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น

พ.ศ. ๒๕๕๑ : เมดอินบางกอก : คอมมอน เคอร์เรนซี Design and Arts Collage of New Zealand.

Asia Pacific International Exhibition of Prints and Symposium ประเทศไต้หวัน

: นิทรรศการ “รอยยิ้มสยาม : ศิลปะ + ศรัทธา + การเมือง + ความรัก” หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร (BACC) กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๕๓ : นิทรรศการศิลปะ “ฝันถึงสันติภาพ” (Imagine Peace) จัดโดย สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม ณ หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร (BACC) กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๕๔ : นิทรรศการ “ศิลปกรรม เชิดชูเกียรติศิลปิน รางวัลปีติศิลป์สันติภาพ” ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ณ สถาบันปรีดี พนมยงค์ กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๕๕ : นิทรรศการ “๒๐ ปี พฤษภาประชาธรรม” ริมถนนราชดำเนินกลาง บริเวณหน้าโรงแรมรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๕๖ : นิทรรศการ “ศิลปกรรมร่วมสมัยนานาชาติแห่งเอเชีย ครั้งที่ ๒๗” หอศิลป์ร่วมสมัยราชดำเนิน กรุงเทพมหานคร

: นิทรรศการศิลปะ “ภาพพิมพ์ริมน่าน” โครงการศึกษาประวัติศาสตร์และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อการสร้างสรรค์ศิลปะภาพพิมพ์ เนื่องในโอกาสครบรอบ ๔๕ ปี ภาควิชาภาพพิมพ์ คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ณ ดีโอบี หัวลำโพงแกลเลอรี่ กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๕๗ : นิทรรศการศิลปะ “โครงการศึกษาประวัติศาสตร์และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อการสร้างสรรค์ศิลปะภาพพิมพ์ เนื่องในโอกาสครบรอบ ๔๘ ปี ภาควิชาภาพิมพ์ คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร” ณ หอศิลป์กรุงไทย ธนาคารกรุงไทย อาคารสาขาเยาวราช กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๕๗ : นิทรรศการ “Print in ANGKOR WAT 2014” ณ หอศิลป์กรุงไทย ธนาคารกรุงไทย อาคารสาขาเยาวราช กรุงเทพมหานคร

: นิทรรศการ “โครงการแลกเปลี่ยนศิลปะภาพพิมพ์” ระหว่างมหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยไอจิ ประเทศญี่ปุ่น

พ.ศ. ๒๕๕๘ : นิทรรศการกลุ่ม “Japanese Tea” ความสัมพันธ์ไทย - ญี่ปุ่น หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร (BACC) กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๖๑ : นิทรรศการเชิดชูเกียรติศาสตราจารย์เกียรติคุณกัญญา เจริญศุภกุล ปริญญาศิลปดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาทัศนศิลป์ พ.ศ. ๒๕๖๐ หอศิลป์บรมราชกุมารี อาคารศูนย์ปฏิบัติทัศนศิลป์สิรินธร คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม

พ.ศ. ๒๕๖๔ : นิทรรศการผลงานศิลปะสะสมของสำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม ณ หอศิลป์ร่วมสมัยราชดำเนิน กรุงเทพมหานคร (๑๙ มีนาคม - ๑๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๔)

พ.ศ. ๒๕๖๕ : นิทรรศการกลุ่ม Human(e) ณ พิพิธภัณฑ์ศิลปะไทยร่วมสมัย (MOCA) กรุงเทพมหานคร

: นิทรรศการศิลปะ “โลกเสมือน” นิทรรศการศิลปกรรมอาจารย์ คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ครั้งที่ ๓๙ ร่วมกับเครือข่ายศิลปินและศาสตราจารย์ศิลปะรับเชิญนานาชาติ จัดโดย คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ ณ PSG Art Gallery คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๖๖ : นิทรรศการกลุ่ม “Conversation of Flowers” ARDEL Gallery of Modern Art

: นิทรรศการกลุ่ม“วูแมนิเฟสโต : ความล่องไหลที่ต่อเนื่อง - Womanifesto: Flowing Connections” ณ ห้องนิทรรศการหลัก ชั้น ๘ หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร (BACC) กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๖๗ : นิทรรศการศิลปะนานาชาติ Bangkok Artist Biennale 2024 (BAB 2024) ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ กรุงเทพมหานคร

การถ่ายทอดและเผยแพร่ข้อมูลผลงานศิลปะ

สูจิบัตรนิทรรศการต่าง ๆ ตามรายการในเล่มรวมประวัติและผลงาน

ผลงานเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต

พ.ศ. ๒๕๖๕ : รายการ เสวนาศิลปะ “กัญญาสไตล์กัญญา” โดยอาจารย์สมศักดิ์ เชาวน์ธาดาพงศ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.กฤษณา หงษ์อุเทน ๑๗ เมษายน ๒๕๖๕ เข้าถึงได้จาก https://www.youtube.com/watch?v=fzxj4ffj2vA

พ.ศ. ๒๕๖๕ : รายการ ArtsWork Special Art Exhibition Human(e) โดย Artswork ๑๘ มกราคม ๒๕๖๕ เข้าถึงได้จาก https://youtu.be/aEPt1GGpJHM

พ.ศ. ๒๕๖๔ : รายการ ArtsWork Ep75 Professor Emeritus Kanya Charoensupkul โดย ArtsWork ๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๔ เข้าถึงได้จาก https://youtu.be/BTJ62GoOtwc

พ.ศ. ๒๕๖๔ : รายการ ArtsWork Special Wing of Time โดย Artswork ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๔ เข้าถึงได้จาก https://youtu.be/8bTnUF7GvlQ

พ.ศ. ๒๕๖๓ : รายการ ศาสตราจารย์เกียรติคุณกัญญา เจริญศุภกุล ศิลปินมรดกอีสาน สาขาทัศนศิลป์ (ภาพพิมพ์) ๒ เมษายน ๒๕๖๓ เข้าถึงได้จากhttps://www.youtube.com/watch?v=qWf4SS-73Kk

พ.ศ. ๒๕๕๘ : รายการ รศ.กัญญา เจริญศุภกุล อาจารย์ประจำภาควิชาภาพพิมพ์ คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ โดย Digital Thailand ๒๙ เมษายน ๒๕๕๘ เข้าถึงได้จาก https://youtu.be/rspdjuTGqlk

รายละเอียดชุดผลงานสร้างสรรค์

๑. ผลงานที่ได้รับความบันดาลใจจากนามธรรมทางจิตวิญญาณ ซึ่งในวิถีทางทัศนศิลป์มีวิธีการแสดงออกด้วยรูปนามธรรมสัญลักษณ์หนึ่ง ๆ ดังที่ปรากฏในผลงานนามธรรม (ขาว - ดำ) มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๒ คือ ผลงานภาพพิมพ์สกรีนบนบอร์ดขนาดใหญ่ ชื่อ **“ถ้อยความหมายเลข ๔”** และ **“ถ้อยความในใจ”** ๒๕๒๘

ในปลายปี พ.ศ. ๒๕๒๘ - ๒๕๒๙ ศาสตราจารย์เกียรติคุณกัญญา ได้สร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมหมึกจีนบนกระดาษสา และภาพพิมพ์หิน (Lithograph) ขึ้นอีกชุดหนึ่ง รวม ๔๕ ชิ้น แล้วนำผลงานออกแสดงเดี่ยวครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๕๓๐ โดยสื่อด้วยรูปแบบนามธรรมเช่นกัน ในชื่อชุด **“ภาพพิมพ์หิน - จิตรกรรมหมึกดำของกัญญา”** โดยยังคงตั้งชื่อผลงานว่า **“ถ้อยความ หมายเลข...”** ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ชมงานรับสาร - ตีความอย่างอิสระ

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๓๐ - ๒๕๓๑ ได้สร้างสรรค์งานจิตรกรรมหมึกดำบนกระดาษสาตามแนวทางรูปนามธรรมสัญลักษณ์ ชื่อผลงานชุด **“สี่ฤดูกาล : เกียวโต”** ครั้งนี้การตั้งชื่อผลงานซึ่งอิงความเป็นไปของธรรมชาติที่สัมผัสได้ถึงความรู้สึกทางกายอันส่งผลต่อ **“ใจ”** เช่นชื่อ **“พลิ้วลม...”** หรือ **“สะบัดลม”** ผลงานชุดนี้ร่วมแสดงในนิทรรศการความบันดาลใจจากญี่ปุ่น ในปี พ.ศ. ๒๕๓๒

ซึ่งผลงานนามธรรมนั้น อาจเป็นงานที่เข้าใจยากในผู้ที่ไม่คุ้นเคยกับภาษาทัศนศิลป์ที่มีรูปแบบเฉพาะ แต่ในวิถีทางการเสพเป็นเสมือนการรับสารด้วย **“ใจ”** อันน่าจะเกิดประโยชน์ต่อผู้รับ **“สาร”** ของผลงานทุกรูปแบบ - แนวทางในที่สุด

๒. สร้างสรรค์จากการสังเกตการดำเนินไปของสรรพสิ่งในธรรมชาติ โดยพิจารณาที่รูปธรรม สภาวการณ์ปรากฏการณ์ ในมิติความงดงามของการเปลี่ยนแปลงในธรรมชาติ ในชั่วขณะหนึ่ง หรือ ในห้วงฤดูกาลต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อทุกสรรพชีวิตในธรรมชาติแท้ ๆ ในมิติเทียบเคียงกับนามธรรมของสภาวะใจ ทั้งความอ่อนหวาน อ่อนไหว หรือ แข็งกร้าว ดุดัน โดยรูปธรรมแห่งอารมณ์นั้น ๆ จะปรากฏในเค้าโครงของก้อนเมฆ รูปสีสันดอกไม้ หรือก้อนหินที่ก่อรูปสัมพันธ์กับที่ว่าง (Space) ผลงานที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้ได้แก่ **“ดอกไม้ หิน ฤดูกาล”** พ.ศ. ๒๕๓๓ **“สาระจากหิน”** พ.ศ. ๒๕๓๕ และ บางหัวข้อในชุด **“กัญญา เจริญศุภกุล ๒๕๓๔ - ๒๕๓๖”** ในด้านเทคนิค มีทั้งจิตรกรรมสีน้ำ สีฝุ่น สีอะคริลิค วิธีสร้างรูปโดยการถอดแบบจากก้อนหิน

“ถ้อยความ หมายเลข ๔” *พ.ศ. ๒๕๒๒ ขนาด ๑๕๐ x ๑๒๐ ซม. เทคนิคภาพพิมพ์ซิลค์สกรีนบนบอร์ด*

“ถ้อยความในใจ” *พ.ศ. ๒๕๒๘ ขนาด ๑๒๒ x ๑๐๗ ซม. เทคนิคภาพพิมพ์ซิลค์สกรีนบนบอร์ด*

“ฤดูร้อน ๑” *พ.ศ. ๒๕๓๔ ขนาด ๗๐ x ๙๐ ซม. เทคนิคโมโนพรินต์และหุ้มแบบจากหิน*

“(ที่ดำรงอยู่) ในรอยแตกแยกของหิน” *พ.ศ. ๒๕๓๕ ขนาด ๘๖.๕ x ๙๒ ซม. เทคนิคโมโนพรินต์และหุ้มแบบจากหิน*

๓. การสร้างสรรค์ผลงานที่ได้รับแรงกระทบจากวิกฤตทางการเมืองของประเทศชาติ

นับตั้งแต่เหตุการณ์เดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ เรื่อยมาจนเข้าสู่ช่วงเวลาความผันผวนเศรษฐกิจ “ฟองสบู่แตก - ต้มยำกุ้ง” อันเป็นวิกฤตการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคมไทยแทบทุกระดับ

การสร้างผลงานกลุ่มนี้ ศาสตราจารย์เกียรติคุณกัญญา ได้นำ **“ธงไตรรงค์”** มาเป็นสัญลักษณ์สำคัญสร้างสรรค์ผลงานชุด **“ธง : พฤษภา ๒๕๓๕”** ซึ่งนับเป็นจุดเริ่มต้นของศิลปินในการสร้างผลงานเพื่อสื่อ ความสะเทือนใจ ทัศนคติ ที่สัมผัสได้ในชะตากรรมของผู้คน ด้วยการนำ “ธงชาติไทย” มาสร้างความหมายใหม่ ที่มุ่งเน้นแสดงความรู้สึกรุนแรง เศร้าสลดใจอย่างตรงไปตรงมา ด้วยวิธีป้าย ปาดสี ด้วยมือ และผลงานบางชิ้นได้โต้ตอบคำสั่งของทางการที่ “ห้ามสื่อทุกประเภท สื่อสารรายงานเหตุการณ์” ขณะที่ผู้ร่วมชุมนุมบนถนนราชดำเนินก็สามารถสื่อสารกับภายนอก บอกเล่าสถานการณ์ผ่าน “มือถือ” ได้ ใช้มิติการสื่อสารโดยกรรมวิธีการพิมพ์โมโนพรินต์ (Monoprint) มาใช้เทียบเคียงกับการสื่อสาร “ปากต่อปาก” เป็นการนำทักษะ ประสบการณ์การทำงานศิลปะภาพพิมพ์มาผสมผสาน (Mixed technique) อย่างได้ผล ทั้งในกระบวนการสร้างงาน และแสดงมิติของการสื่อสารแบบ “ปากต่อปาก” คือ ๑ แม่พิมพ์จะพิมพ์ได้ ๑ ภาพ ๒ แม่พิมพ์ จะได้ ๒ ภาพ ซึ่งในผลงานชื่อ **“ธง : พฤษภา ๒๕๓๕”** จะประกอบชิ้นงานด้วยแม่พิมพ์ ๔ ชิ้น และที่พิมพ์จากแม่พิมพ์ ๔ ชิ้นนี้

ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ “ฟองสบู่แตก - ต้มยำกุ้ง” *“ผู้คนทุกระดับได้รับผลกระทบ การดำเนินชีวิตไม่ปกติ การทำอาชีพเสริมของแม่บ้าน (เพื่อนนั่งดื่ม คนกลางคืน) หนี้สินครัวเรือน..”* การสร้างสรรค์ผลงานที่สะท้อนความคิดความสะเทือนใจที่มีต่อสภาวการณ์ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้แก่ ผลงานชุด **“แผ่นดินไทย พิราบขาว”** (พิราบ : เสาชิงช้า) ซึ่งเป็นผลงานแบบจัดวางที่ฐานเสาชิงช้า ตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. ๒๕๔๑ ถึง ต้นปี พ.ศ. ๒๕๔๒ **“พิราบไทยกับถุงข้าวโพดปิดผนึก”** พ.ศ. ๒๕๔๒ และ **“พิราบไทย พ.ศ. ๒๕๕๑ เมื่อไหร่จะไม่พิลาป (เสียที)”** ในนิทรรศการเดี่ยว **“กัญญาสนทนากับกัญญา”** ซึ่งผลงาน ๓ ชุดนี้ เป็นผลงานศิลปะแบบจัดวาง (Installation)

การนำ “พิราบ” ไปจัดวางอีกครั้งช่วงปลายปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ในนิทรรศการ **“รอยยิ้มสยาม : ศิลปะ + ศรัทธา + การเมือง + ความรัก”** ที่ผนังโค้งชั้น ๗ ของหอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร (BACC) สร้างค่าความหมายเฉพาะแก่สัญลักษณ์ “พิราบ” เป็นการเฉพาะเพื่อจะนำเสนอข้อเตือนใจ หลีกเลี่ยงการตกเป็นเหยื่อของสถานการณ์เลวร้าย ที่พิจารณาแล้วจะนำความสูญเสียหายนะมาสู่ชีวิตตนและบุคคลรอบข้าง นั่นคือ การวางตนให้เป็น “ผู้สังเกตการณ์” นอกจากฝูงพิราบฝูงใหญ่ที่จัดวางบนแท่น มีพลาสติกแก้วสะท้อนภาพพิราบ (คนไทย) และได้นำบันไดมาจัดแขวนบนผนัง เพื่อสื่อถึงการปีนป่ายขึ้นที่สูง ทั้งนี้เพราะจุดสังเกตการณ์ที่สูงกว่า ย่อมเห็นภาพชัดเจนกว่านั่นเอง (ในการติดตั้ง เพื่อเน้นนัยความหมายนี้ ศิลปินได้จัดวาง “พิราบเดี่ยว นอกฝูง” ไว้โดดเดี่ยว ในระดับที่สูงที่สุดบนผนังโค้งนี้)

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้นำ พิราบกลุ่มเล็กจัดวางประกอบกับกรวยพลาสติกแก้ว ที่เรียงซ้อน แทนสัญลักษณ์ของ “เจดีย์” ในนิทรรศการ **“ฝันถึงสันติภาพ”** ที่หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร (BACC) อีกครั้งในบริบทและสร้างความหมายแห่งการใฝ่หาสันติของผู้คนในสังคมไทย และการนำภาพพิราบมาจัดพิมพ์บนผืนธงสีขาว ๑๘ ชิ้น (รัฐธรรมนูญไทย ๑๘ ฉบับ) ก้อนอิฐ ๒๔๗๕ ก้อน (พ.ศ. ๒๔๗๕ ปีแห่งการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองของประเทศ) และลวดหนาม มาจัดวางบนทางเท้าด้านข้างโรงแรมรัตนโกสินทร์ สถานที่ประวัติศาสตร์ร่วมในเหตุการณ์การชุมนุมฯ โดยเฉพาะเหตุการณ์เดือนพฤษภา ๒๕๓๕ เมื่อลอบบี้โรงแรมเปลี่ยนสภาพเป็นพื้นที่พยาบาลผู้บาดเจ็บจากการร่วมชุมนุม ซึ่งเป็นผลงานที่มีชื่อว่า **“ธงพฤษภา ๒๕๕๕”** ในนิทรรศการศิลปกรรม **“๒๐ ปี พฤษภา ประชาธรรม”**

*ผลงานชุด **“ธง: พฤษภา ๒๕๓๕”** พ.ศ. ๒๕๓๕*
***“ธง : พฤษภา: ศาสนา”** พ.ศ. ๒๕๓๕ ขนาด ๒๕๕ x ๙๑ ซม.*
เทคนิคสีอะคริลิคและดินบนผ้าใบ

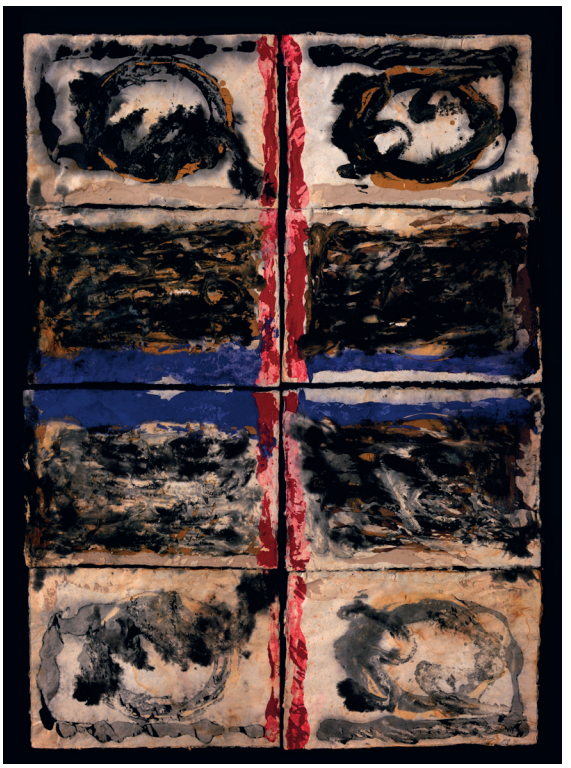

*ผลงานชุด **“ธง: พฤษภา ๒๕๓๕”** พ.ศ. ๒๕๓๕*
***“สาบสูญ พฤษภาคม”** พ.ศ. ๒๕๓๕ ขนาด ๒๓๒ x ๑๖๗ ซม.*
เทคนิคโมโนพรินต์บนกระดาษสา

*ผลงานชุด **“แผ่นดินไทย”** พ.ศ. ๒๕๓๘ - ๒๕๔๐*
***“แผ่นดินไทย หมายเลข ๗”** พ.ศ. ๒๕๔๐ ขนาด ๑๔๐ x ๑๙๐ ซม. เทคนิคสีพลาสติกบนผ้าใบ*

ผลงานชุด “พิราบขาว” (พิราบ : เสาชิงช้า) พ.ศ. ๒๕๔๑ - ๒๕๔๒

“พิราบขาว ๒๕๔๑” *ศิลปะจัดวาง ณ ฐานเสาชิงช้า (Installation Art) มหกรรมศิลปกรรมแห่งเอเชีย เอเชี่ยนเกมส์ กรุงเทพเมืองฟ้าอมร พ.ศ. ๒๕๔๑ (บน : เอื้อเฟื้อภาพจากนิตยสาร “สารคดี”)*

*ผลงานชุด **“พิราบไทย พ.ศ. ๒๕๕๑ เมื่อไหร่จะไม่พิลาป (เสียที)”** พ.ศ. ๒๕๕๑*
ผลงานแบบติดตั้ง (Installation Art) พิราบปูนปลาสเตอร์ ผ้าสีขาว แสงไฟ กระจกสี โหลบรรจุเมล็ดข้าวโพด
ขนาดพื้นที่ เป็นการจำลองสัดส่วน ๗๘ ไร่ ของท้องสนามหลวง มาไว้ ณ พื้นที่ภายในอาคารจัดแสดงงาน ในนิทรรศการเดี่ยว
“กัญญาสนทนากับกัญญา” ณ (อาคาร TPI พื้นที่ชั่วคราว) หอศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม

*ผลงานชุด **“พิราบและบันได” (พิราบ นักสังเกตการณ์)** พ.ศ. ๒๕๕๑ ศิลปะจัดวาง (Installation Art)*
พิราบ หล่อไฟเบอร์กลาสหุ้มด้วยเยื่อกระดาษขาว แผ่นพลาสติกแก้ว บันไดอะลูมิเนียม
ในนิทรรศการ “รอยยิ้มสยาม : ศิลปะ + ศรัทธา + การเมือง + ความรัก” ณ หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร

ศาสตราจารย์เกียรติคุณกัญญา ได้ทำหน้าที่ของประชาชนคนไทยคนหนึ่ง ที่นำเสนอบทบาทของผู้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะตามทักษะเฉพาะตน สื่อสารถึงความตระหนัก ห่วงใยสังคมเช่นเดียวกับประชาชนชาวไทยทั่วไป โดยนัยนี้ ผลงานศิลปะได้ทำหน้าที่ส่วนหนึ่ง พัฒนาจรรโลง ความถูกต้องดีงาม ความสันติสุขสู่สังคมไทย ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ สถาบันปรีดี พนมยงค์ จึงได้มอบรางวัล “ปีติศิลป์สันติภาพ” ให้เป็นเกียรติยศแก่ศิลปิน

๔. ผลงานที่ได้รับความบันดาลใจจากหลักปฏิบัติการสำรวจสภาวะจิตของศิลปินเอง ปรากฏชัดในผลงานนามธรรมชุด **“กรีด”** พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นจิตรกรรมสีอะคริลิกบนผ้าใบที่ศิลปินบีบ ป้ายสีจากหลอดสีขนาดใหญ่ลงบนพื้นที่ว่าง สร้างรูป ขาว - ดำ ที่ดำเนินไปอย่างรวดเร็วฉับพลัน เปรียบได้กับปรากฏการณ์ช่วงขณะหนึ่งของสมาธิจิต ที่เพ่ง พิจารณา การดำเนินไปของจิตใจอันเป็นนามธรรมแท้ ๆ ของความรู้สึกที่หลากหลายอารมณ์ ทั้งความรู้สึกในด้านบวกและลบ รูปอารมณ์ที่ก่อรูป (สร้างเป็นรูปนามธรรม ขาว - ดำ บนพื้นขาว) จากการเพ่ง พิจารณา “กรีด” ผ่าใจของตัวศิลปินเอง เพื่อที่จะได้เห็นรูปแทนของภาพสภาวะใจทั้งหลายทั้งมวลของการเพ่งดู แล้วแปรนามธรรมออกมาให้ปรากฏเป็นผลงานนามธรรมบริสุทธิ์แบบฉับพลันทันทีนี้ จึงมีคุณค่าต่อตัวศิลปินเอง ในการที่จะได้สืบค้น แก้ไข จัดการกับความคิดด้านลบ หรือ “อกุศลจิต” ทางจิตอารมณ์นั่นเอง

จึงนับได้ว่า ภาพนามธรรมของสภาวะใจ ที่เกิดจากการ “กรีด” ผ่า พิจารณาจิต อารมณ์ ของศิลปินนี้ เป็นการส่งสาร สื่อข้อคิดคำนึง หลักปฏิบัติอย่างง่าย ๆ เพื่อพัฒนาจิตให้ปราศจาก “อกุศล” ที่รกรุงรัง เพื่อที่จะพบความสุขสงบ ความมีสันติในจิตใจได้นั่นเอง

๕. ผลงานสร้างสรรค์แนวอื่น ๆ

นอกเหนือจากผลงานสร้างสรรค์แนวคิดส่วนตัวแล้ว ศาสตราจารย์เกียรติคุณกัญญาได้สร้างสรรค์ผลงานหลากหลายแนวคิดเพื่อร่วมแสดงในโครงการศิลปะที่หอศิลป์มหาวิทยาลัยศิลปากร หรือ คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์จัดขึ้นเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งมีทั้ง จิตรกรรม สื่อผสม และศิลปะแบบจัดวาง

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ศาสตราจารย์เกียรติคุณกัญญาได้สร้างผลงานประติมากรรมติดตั้งถาวรที่อาคารศูนย์เรียนรู้สุขภาวะ สำนักงานกองทุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ชื่อผลงาน **“ความสุข ๓๖๕ วัน”** โดยจัดสร้างประติมากรรมนกพิราบอิริยาบถต่าง ๆ ด้วยไฟเบอร์กลาสผสมผงอลูมิน่าเพื่อเพิ่มประกายแวววาว เมื่อต้องแสงแดด ทั้งนี้ เพราะเป็นการติดตั้งที่ผนังเหนือบ่อน้ำพุในอาคารและบริเวณสวนลอยฟ้าของอาคารศูนย์ฯ ตามแนวคิดที่คำนึงถึงเป้าหมายของ “สสส.” ที่มีปรัชญาสร้างเสริมสุขภาวะให้สังคม

“พิราบ” ในอิริยาบถต่าง ๆ ที่มีสีสันสวยงาม ทั้งสีส้ม สีเขียว และสีขาว ที่เรียงรายทั่วบริเวณสวนไม้ประดับและภายในอาคารทั้ง ๓๖๕ ตัว ย่อมสร้างบรรยากาศแห่งมีมิตรไมตรี และอิสระผ่อนคลายได้เป็นอย่างดี แสดงถึงศักยภาพ ทักษะ ด้านทัศนศิลป์ที่สามารถปรับทัศนคติแนวคิดการสร้างสรรค์ผลงานให้สอดคล้องสัมพันธ์กับเงื่อนไขต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิผล

๖. ผลงานชุด “WING OF TIME” (ปีกแห่งกาลเวลา) พ.ศ. ๒๕๖๔

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ศาสตราจารย์เกียรติคุณกัญญายังคงอยู่บนวิถีสื่อแสดงสภาวะใจในอีกรูปแบบหนึ่งดังปรากฏใน ผลงาน ๒ มิติ สูง ๔.๒๐ ยาว ๕.๖๐ เมตร ชื่อ **“พิราบ : ส่องใจตน”** เมื่อยืนอยู่เบื้องหน้าผลงานกระจกเงาบนตัวพิราบจะสะท้อนใบหน้าและช่วงเท้าของผู้ชมนี่เองที่ศิลปินซ่อนนัยยะของการ “ส่องใจ - ส่องวิถี” มีสาระความหมายสัมพันธ์กับงานจิตรกรรมหลักขนาด ๑๔๐ x ๑๘๐ เซนติเมตร ชุด **“ปีกแห่งกาลเวลา”** WING OF TIME จำนวน ๑๔ ชิ้น และผลงานศิลปะแบบติดตั้ง ชื่อ TIME ซึ่งประกอบขึ้นจากนาฬิกาในกล่อง (กรงขัง) ๒๔ ชิ้น

ผลงานหลักชุด WING OF TIME 2021 จัดแสดงที่หอธรรมพระบารมี จังหวัดฉะเชิงเทรา แสดงความสัมพันธ์

สอดคล้องกันเพื่อสื่อสารถึงความสำคัญสูงสุดของชีวิต ที่แสนสั้น นั่นคือการได้ตระหนักถึงการ “เห็นตนเอง” เพื่อใช้ “เวลาชีวิต” ที่เหลืออยู่อย่างระมัดระวังที่สุด

๗. ผลงานชุด “Which : Way” (ทางใดทางเลือก) พ.ศ. ๒๕๖๕

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ศาสตราจารย์เกียรติคุณกัญญาได้สร้างสรรค์ผลงาน ชุด **“Which : Way” (ทางใด : ทางเลือก)** ประกอบด้วยผลงาน ๒ มิติ และศิลปะจัดวาง (Installation Art) ทั้งภายในและภายนอกพื้นที่พิพิธภัณฑ์ศิลปะไทยร่วมสมัย (MOCA) แนวความคิดหลักเกิดจากการพิจารณาว่าทุกเส้นทาง มีทางเบี่ยง ทางแยก ซึ่งหลายครั้ง ไม่อาจเลี่ยงหลบได้ แล้วตามมาด้วยข้ออ้างหมื่นพันประการที่สรรมาอ้างอิง แต่ที่สุดแล้ว การไตร่ตรองประสบการณ์บนพื้นฐานความจริง ณ ขณะหนึ่งที่ไม่มีข้ออ้างต่อรองใด ๆ อีกต่อไป เราน่าจะตอบตนเองได้ว่า ทางใด คือ ทางเลือกที่มีค่าควรต่อชีวิตเรา

๘. ผลงานที่จัดแสดงในเทศกาลศิลปะร่วมสมัยนานาชาติ บางกอก อาร์ต เบียนนาเล่ ๒๐๒๔ (Bangkok Art Biennale 2024 (BAB 2024)) จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ - ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๘ ซึ่งนำผลงานศิลปะกว่า ๒๐๐ ชิ้น โดยศิลปิน ๗๖ ท่าน จาก ๓๙ ประเทศ จัดแสดงภายใต้หัวข้อ “รักษา กายา” (Nurture Gaia) ที่มุ่งเน้นที่จะถ่ายทอดความหมายที่แตกต่างของธรรมชาติ การเลี้ยงดู ความเป็นผู้หญิง และการครุ่นคิดเกี่ยวกับนิเวศวิทยา การเมือง หรืออำนาจเหนือธรรมชาติต่าง ๆ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงสภาพปัจจุบัน กระตุ้นให้ฉุกคิด

ผลงานจิตรกรรม **“ความเจ็บ ปวดรวดร้าวของพระแม่ธรณี”** นับเป็นผลงานจิตรกรรมชิ้นใหญ่ที่สุดที่เคยสร้างสรรค์มา เป็นการสื่อสารถึงมนุษย์ที่กำลังทำลายโลกทั้งที่รู้ และรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เพื่อให้ฉุกคิดว่า นาทีนี้ โลก หรือ “พระแม่ธรณี “ (Mother Earth) กำลังเจ็บปวดแสนสาหัสจากการกระทำของมนุษย์ ทั้งบนผิวโลก ในอากาศ หรือใต้สมุทร...การทดลองระเบิดขีปนาวุธ สงคราม การขุดเจาะน้ำมันอย่างไม่สิ้นสุด สารพิษทำลายชั้นผิวดิน แหล่งน้ำ ... ความละโมบทำลายทรัพยากรเก่าแก่ ป่าไม้อันอุดมให้สูญสิ้นไปในพริบตา เป็นที่มาของปัญหาโลกร้อน อุณหภูมิมหาสมุทรสูงขึ้น ภูเขาน้ำแข็งขั้วโลกละลาย อุทกภัยร้ายแรงทั่วทุกพื้นที่ นับวันจะหายนะรุนแรงมากยิ่งขึ้น ซึ่งเราชาวโลกต่างรับรู้ การส่งสัญญาณบ่งบอกถึงอาการไม่ปกติของ “พระแม่ธรณี” มาเป็นเวลาเกินครึ่งศตวรรษแล้ว ... ในฐานะของประชากรโลกคนหนึ่ง ผลงานจิตรกรรมนี้ มุ่งหวังให้ทุกคนบนโลกลุกขึ้นมาเยียวยาบาดแผลของ “พระแม่ธรณี” ด้วยสำนึกกตัญญูต่อมารดาผู้สร้างทุกสรรพชีวิตนับแต่บัดนี้ !

ผลงานชุด “ชโลมขาว” (Whitewash) จำนวน ๑๕ ชิ้น ซึ่งติดตั้งแสดง ณ หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร ในนิทรรศการศิลปะนานาชาติ Bangkok Art Biennaly 2024 นี้ เป็นการสรุปรวม “จุดร่วมประเด็นความคิด” ที่เป็นผลสืบเนื่องจากเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ พ.ศ. ๒๕๓๕... ยุคฟองสบู่แตกหรือต้มยำกุ้ง พ.ศ. ๒๕๔๐... เรื่อยมาจนถึงช่วงเวลาที่เพ่งพินิจทางจิต เพื่อพยายามทำความเข้าใจถึงเหตุปัจจัยของสภาพการณ์ที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคมไทยเรา...พบว่า ในขณะเวลาของพัฒนาทางเศรษฐกิจ และการเมืองนั้น ผู้ทรงอำนาจบริหารประเทศจำนวนหนึ่งที่ทุจริตฯ พยายามซ่อนเร้น กลบเกลื่อนความผิดของตนและพวกเสมอมา...ด้วยเจตนาที่จะสื่อถึงนามธรรมความพร่ามัว อำพรางนี้เอง จึงจงใจสร้างมิติชโลมขาวขึ้นดังปรากฏในผลงาน ประเด็น พินิจสังคมฯ

อย่างไรก็ตามบทบาทของชโลมขาวในผลงานบางชิ้นตลอดระยะเวลา ๔ ปี หลังเหตุการณ์ พฤษภา ๒๕๓๕ คือ นับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๗ - ๒๕๔๐ การชโลมขาว ก็ได้ทำหน้าที่สื่อนามธรรมแห่งความสะอาด สงบนิ่ง ของสภาวะใจด้วยอีกทางหนึ่ง

*“**กรีต - ๑๘**” พ.ศ. ๒๕๔๖ ขนาด ๑๔๕ x ๑๒๕ ซม. เทคนิคสีอะคริลิคบนผ้าใบ*

“ปีกแห่งกาลเวลา หมายเลข ๐๘” *พ.ศ. ๒๕๖๔ ขนาด ๑๔๐ x ๑๘๐ ซม. เทคนิคสีอะคริลิคบนผ้าใบ*

“ปีกแห่งขุนเขา” *พ.ศ. ๒๕๖๔ ขนาด ๑๔๐ x ๑๘๐ ซม. เทคนิคสีอะคริลิคบนผ้าใบ*

*ผลงานชุด **“Which : Way” (ทางใดทางเลือก)** พ.ศ. ๒๕๖๕ ผลงาน ๒ มิติ และศิลปะจัดวาง (Installation Art)*
ทั้งภายในและภายนอกพื้นที่พิพิธภัณฑ์ศิลปะไทยร่วมสมัย (MOCA)

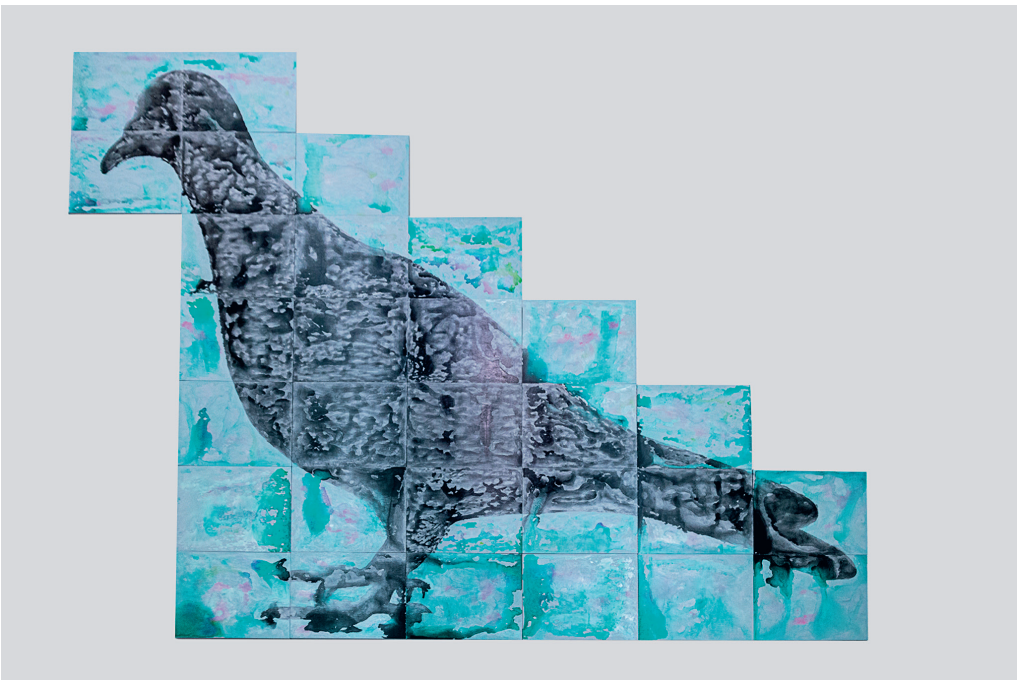

*ผลงาน **“ทางใด : ทางเลือก”** พ.ศ. ๒๕๖๕ ขนาด ๔๒๐ x ๕๖๐ ซม.*
ประกอบด้วยชิ้นส่วนย่อยจำนวน ๒๘ ชิ้น ออกแบบจัดวางที่พื้น ไล่ระดับความลาดเอียงขึ้นไป เป็นรูปทรงพิราบ ๒ มิติ

“ความเจ็บปวด รวดร้าวของพระแม่ธรณี” *พ.ศ. ๒๕๖๗ ขนาด ๓๑๗ x ๑๔๔๖ ซม. เทคนิคจิตรกรรมสีอะคริลิคและทรายบนผ้าใบ*
ในนิทรรศการเทศกาลศิลปะร่วมสมัยนานาชาติ Bangkok Art Biennale 2024 (BAB 2024) ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ กรุงเทพมหานคร

การทำคุณประโยชน์เพื่อสังคม

ศาสตราจารย์เกียรติคุณกัญญา เจริญศุภกุล เป็นผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีผลงานโดดเด่นเป็นที่ประจักษ์ ทั้งด้านการศึกษาและด้านการสร้างสรรค์ศิลปะจนเป็นที่ยอมรับจากวงวิชาการและสถาบันศิลปะทั้งในและต่างประเทศ ด้วยศักยภาพและความมุ่งมั่นก่อให้เกิดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานอันเป็นเกียรติประวัติไว้จำนวนมาก นำมาซึ่งรางวัลและการเชิดชูเกียรติจากหลายสถาบัน ทั้งนี้ ผลงานสร้างสรรค์ได้ถูกรวบรวมและสะสมโดยสำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม สถาบันและองค์กรเอกชนต่าง ๆ ในประเทศ และเป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อวงการศิลปะในประเทศไทยอย่างมาก ในฐานะศิลปินหญิงผู้อุทิศตนเพื่อสร้างคุณูปการต่อวงการศิลปะไทย

๑. ครูผู้ให้ความรู้

ศาสตราจารย์เกียรติคุณกัญญา เป็นผู้อุทิศตนเพื่อการศึกษา มีความมุ่งมั่นในการสอนและการค้นคว้าวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านภาพพิมพ์ เป็นผู้ฟื้นฟู สืบสาน และต่อยอดองค์ความรู้ด้านภาพพิมพ์หินจนก่อให้เกิดการพัฒนาผลงานสร้างสรรค์ขึ้นในหลายระดับ จากความทุ่มเท ทำให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพมากมาย ซึ่งต่อมาได้กลายเป็นศิลปิน ตลอดจนเป็นอาจารย์ในสถาบันศิลปะต่าง ๆ ทั่วประเทศ นำไปสู่การสร้างหลักสูตรภาพพิมพ์ และมีการบรรจุเอาเทคนิคภาพพิมพ์หินเข้าไว้ในหลักสูตร ทั้งนี้ รวมถึงมหาวิทยาลัยศิลปากรที่สามารถผลิตบัณฑิตที่สร้างผลงานด้วยเทคนิคภาพพิมพ์ในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก จึงนับได้ว่าเป็นผู้หว่านเมล็ดพันธุ์พืชที่ต่อมาได้เติบโตและกลายเป็นกำลังสำคัญหลักในการพัฒนาวงการศิลปะภาพพิมพ์ในประเทศไทย ให้ก้าวหน้าทัดเทียมนานาประเทศ

การรื้อฟื้นและผลิตตำราภาพพิมพ์หินในประเทศไทย

ศาสตราจารย์เกียรติคุณกัญญา เป็นผู้ศึกษารวบรวมองค์ความรู้จากโลกตะวันตกที่ทันสมัยร่วมกับการศึกษาประวัติศาสตร์ภาพพิมพ์หินในประเทศไทย ทำให้สามารถรักษาองค์ความรู้ในช่วงอัสดงก่อนที่ความรู้จะเลือนหาย ประกอบกับสามารถเก็บรักษาแม่พิมพ์หินชุดสุดท้ายของประเทศ ซึ่งปัจจุบันได้รับการดูแลเป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามองค์ความรู้ทั้งสองนี้ได้ก่อให้เกิดการผลิตตำราภาพพิมพ์หินอันทรงคุณค่าฉบับเดียวของประเทศไทย ซึ่งถูกใช้เป็นแม่แบบในการศึกษาสืบต่อมาจนกระทั่งปัจจุบัน นอกจากนี้ ศาสตราจารย์เกียรติคุณกัญญา เป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล เปิดโอกาสให้มีการประยุกต์ใช้วัสดุอื่น ๆ ในงานภาพพิมพ์ อาทิ การนำแม่พิมพ์อะลูมิเนียมมาทดแทน

ปี พ.ศ. ๒๕๒๘ ภาควิชาภาพพิมพ์ คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มอบหมายให้ศาสตราจารย์เกียรติคุณกัญญา เจริญศุภกุล จัดการเรียนการสอนวิชาภาพพิมพ์หิน (Lithograph) ขึ้นอีกครั้ง โดยใช้แม่พิมพ์หินปูน ต่อมาได้จัดให้มีการปฏิบัติงานบนแม่พิมพ์อะลูมิเนียม นับเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาแห่งแรกในประเทศไทย ที่มีการเรียนการสอนเทคนิคภาพพิมพ์หิน ปัจจุบันภาควิชาภาพพิมพ์ คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ยังคงจัดการเรียนการสอนเทคนิคภาพพิมพ์หินอย่างต่อเนื่อง และประสบความสำเร็จในการสร้างศิลปินภาพพิมพ์หิน เป็นที่ยอมรับทั้งในระดับประเทศและสากล

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ขณะทรงงานเทคนิคภาพพิมพ์หิน เมื่อครั้งที่เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเป็นประธานเปิดงานฉลองครบรอบ ๑๐๐ ปี ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี ณ หอศิลป์คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ทรงงานฝีพระหัตถ์ชื่อ "ช้าง" และ "สระบัว" เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๕

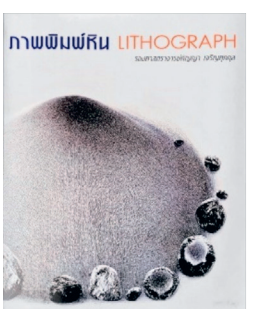

เอกสารตำราภาพพิมพ์หิน เป็นตำราที่รวบรวมข้อมูลความรู้ด้านเทคนิควิธีการสร้างผลงานศิลปะภาพพิมพ์ เทคนิคภาพพิมพ์หิน จากประสบการณ์การสอนในภาควิชาภาพพิมพ์ คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มาเป็นเวลามากกว่า ๒๒ ปี (เริ่มสอนเทคนิคนี้เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๘)

แม่พิมพ์หินซึ่งเป็นวัสดุหายาก ส่งผลให้เกิดความนิยมอย่างแพร่หลาย รวมทั้งยังเป็นผู้คิดค้นสารเคมีบางชนิดสำหรับการสร้างผลงานด้วยเทคนิคภาพพิมพ์หินอีกประการหนึ่งด้วย

สาระของตำราประกอบด้วยข้อมูลด้านวัสดุอุปกรณ์และรายละเอียดการสร้างแม่พิมพ์ ตลอดจนข้อมูลเฉพาะสำคัญของสูตรเคมีของแต่ละชิ้นผลงาน รวบรวมจากการปฏิบัติงานของนักศึกษาภาควิชาภาพพิมพ์ อาจารย์ศิลปินภาพพิมพ์ในประเทศไทย ซึ่งนักศึกษาและผู้สนใจในการทำงานศิลปะภาพพิมพ์หิน สามารถนำข้อมูลเทคนิคเฉพาะจากการสร้างสรรค์แต่ละชิ้นไปปรับใช้ได้ตามความเหมาะสม ตำราเล่มนี้จัดพิมพ์โดย หอศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ด้วยความสนับสนุนจาก มูลนิธิซิเมนต์ไทย และทุนทรัพย์ส่วนตัวของผู้เขียน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๐

๒. ศิลปินหญิงผู้มีความมุ่งมั่นในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ

ท่ามกลางกระแสงานนามธรรมที่กำลังแพร่หลาย ศาสตราจารย์เกียรติคุณกัญญา เป็นหนึ่งในศิลปินที่พัฒนาผลงานนามธรรมขอบคมไปสู่งานนามธรรมที่แสดงฝีแปรงอย่างฉับพลัน โดยนำเอาวิถีการแสดงออกแบบตะวันออกผสมผสานกับแนวทางแบบตะวันตก พัฒนาฝีแปรงที่สื่อแสดงความงดงามลุ่มลึก ซึ่งถูกนำเสนอเพื่อเป็นตัวแทนทางความรู้สึกได้อย่างน่าอัศจรรย์ ทั้งนี้ ฝีแปรงในลักษณะดังกล่าวถูกนำไปทดลองสร้างสรรค์ในผลงานภาพพิมพ์หิน

สะท้อนอิสระทางความคิด ไม่ยึดติดต่อรูปแบบและกลวิธีในการสร้างสรรค์ กล่าวได้ว่าประเด็นที่ฉับพลันถูกปรับไปสู่การใคร่ครวญและการแสดงออกที่ต้องอาศัยเวลา นอกจากนี้ด้วยทัศนะที่เปิดกว้างพร้อมเรียนรู้สิ่งใหม่อยู่เสมอ ประกอบกับมีความกล้าริเริ่มนำไปสู่การทดลองปรับเปลี่ยนสื่อและเนื้อหาอย่างหลากหลาย ขยายขอบข่ายความเป็นไปได้ของงานศิลปะจนสามารถผลิตผลงานทรงคุณภาพไว้เป็นจำนวนมาก เช่น การสะท้อนทัศนะที่มีต่อธรรมชาติ ตลอดจนแง่มุมความงามตามวิถีสตรีเพศ บ่งชี้ให้เห็นว่า ศาสตราจารย์เกียรติคุณกัญญา เป็นศิลปินที่สะท้อนพลังสร้างสรรค์ของผู้หญิง และเป็นแบบอย่างที่ดีในฐานะศิลปินที่มีความมุ่งมั่นสร้างผลงานอย่างต่อเนื่องยาวนาน และมีประเด็นในการสร้างสรรค์ที่โดดเด่นเฉพาะตน

๓. ศิลปินหญิงผู้มีสำนึกทางสังคม

ศาสตราจารย์เกียรติคุณกัญญา เป็นศิลปินหญิงคนสำคัญในจำนวนไม่มากของไทยที่พิสูจน์ให้เห็นถึงความเด็ดเดี่ยวในการสร้างผลงานศิลปะเพื่อเป็นกระบอกเสียง รณรงค์หรือแสดงทัศนะของตนที่มีต่อเรื่องไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้นในสังคม ผลงานศิลปะหลายชุดได้แสดงถึงประเด็นเชิงวิพากษ์สังคม การเมือง สะท้อนจุดยืน และสำนึกที่มีต่อสังคมอย่างแรงกล้า นับเป็นศิลปินหญิงที่มีความกล้าหาญนำเสนอเรื่องราวการแสวงหาสันติภาพผ่านสัญลักษณ์สากลที่เต็มเปี่ยมไปด้วยสุนทรียภาพความงาม ในขณะเดียวกันก็ทรงพลังมากพอที่จะทำให้เกิดการฉุกคิดถึงเรื่องราวต่าง ๆ ของสังคมไทย ทำให้ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ศาสตราจารย์เกียรติคุณกัญญา ได้รับรางวัลปีติศิลป์สันติภาพ โดยสถาบันปรีดี พนมยงค์ ซึ่งมอบให้แก่ผู้สร้างผลงานทัศนศิลป์ดีเด่นด้านสันติภาพ ประชาธิปไตย และความเป็นธรรมอันทรงคุณค่าออกสู่สาธารณชนอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังมีส่วนช่วยสนับสนุนและช่วยเหลือกิจกรรมสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ มากมาย อาทิ การจัดระดมทุนเพื่อมอบให้มูลนิธิ ๑๔ ตุลา ในวาระครบรอบ ๕๐ ปี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๖ เพื่อการดำเนินงานสาธารณประโยชน์ รวมถึงการแสดงผลงานศิลปะเพื่อหารายได้สนับสนุนมูลนิธิฯ เพื่อสังคม อาทิ นิทรรศการ “แต่งแต้มไข่มุกอันดามัน วาดฝันเมืองภูเก็ต” เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๘ รวมทั้งการบริจาคผลงานเพื่อจำหน่ายและนำเงินรายได้ช่วยผู้ประสบเหตุการณ์ภัยพิบัติ “สึนามิ” ที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นต้น

๔. กรรมการพิจารณาคัดเลือกและตัดสินผลงานศิลปะ

พ.ศ. ๒๕๖๔ - ปัจจุบัน : กรรมการพิจารณาคัดเลือกผลงานเพื่อจัดแสดง พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป

พ.ศ. ๒๕๖๕ : กรรมการตัดสินผลงานศิลปินรุ่นเยาว์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

: กรรมการคัดเลือกและตัดสินทุนสร้างสรรค์ศิลปกรรม ศิลป์ พีระศรี

: กรรมการคัดเลือกและตัดสินผลงานนิทรรศการจิตรกรรม UOB ครั้งที่ ๑๓

ชีวิตปัจจุบัน

หลังจากสิ้นสุดวาระการต่ออายุราชการ (พ.ศ. ๒๕๕๖) ได้ร่วมสอนในฐานะอาจารย์พิเศษ รายวิชาสัมมนาศิลปนิพนธ์ ระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาทัศนศิลป์ ตั้งแต่เริ่มจัดการสอนหลักสูตรฯ จนถึงปัจจุบัน และได้รับเชิญเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกประเมินผล รวมถึงการสอบวิทยานิพนธ์ผลงานศิลปะร่วมในคณะกรรมการประเมินผลงานและการสอบ (ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก) วิทยานิพนธ์ศิลปะ ระดับปริญญาโทและระดับปริญญาเอกของคณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ ในขณะเดียวกันยังคงสร้างสรรค์ผลงานอยู่อย่างต่อเนื่องจนปัจจุบัน

“การทำงานศิลปะ เสมือนการเริ่มฝึกเดินทางไกลจากพื้นราบสู่ที่สูงไกล
เพื่อการ ‘เห็นโลกภายในใจตน’ ที่ชัดเจนขึ้น

เมื่อแรก อาจจะเดินไม่ไกลจากจุดเริ่มที่คุ้นเคย. . . แต่เมื่อเดินไกลออกไปมากขึ้น ๆ
จะพบว่าการให้ค่าความหมาย ต่อสิ่งที่เห็น ได้ยิน รับรู้ นั้น ต่างไปจากเดิม

การแบกหาม ’สิ่งของส่วนตัวทางโลกย์’ เต็มบ่าหลังบนเส้นทางลาดชัน
แท้จริงคือความหวงแหน ความว่างเปล่าที่กลายเป็นหนักอึ้ง

จนเมื่อเงื่อนไขธรรมขาติส่งสัญญาณเตือน เพราะดูเหมือนน้ำหนักกดทับทวี
การปลดเปลื้องที่ไม่ลังเล ช่วยให้ ‘เบา’ ทั้งใจกาย

ถ้อยแถลงนี้ คือ เส้นทางพัฒนาการ การทำงานศิลปะของข้าพเจ้า
ซึ่งส่วนใหญ่จะสัมพันธ์ระหว่างความเป็นไปในธรรมชาติกับ ’สภาวะในใจตน’”

(ศาสตราจารย์เกียรติคุณกัญญา เจริญศุภกุล)

คำประกาศเกียรติคุณ

นางวิภาวดี พัฒนพงศ์พิบูล

ศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ (สถาปัตยกรรมภายใน) พุทธศักราช ๒๕๖๖

นางวิภาวดี พัฒนพงศ์พิบูล เกิดเมื่อวันที่ ๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๙๕ ที่กรุงเทพมหานคร ปัจจุบันอายุ ๗๒ ปี ขณะอายุ ๑๔ ปี ได้เดินทางไปศึกษาต่อ ณ ประเทศอังกฤษ และมีความสนใจในด้านศิลปะ จึงเริ่มต้นการศึกษาศิลปะขั้นพื้นฐานที่ West Surrey College of Art, England และค้นพบเป้าหมายในอนาคต จึงเลือกเรียนต่อจนสำเร็จการศึกษาที่ Inchbald School of Interior Design, England ด้วยมุ่งมั่นและตั้งใจจะเป็น “นักออกแบบตกแต่งภายใน”

ภายหลังสำเร็จการศึกษา พ.ศ. ๒๕๑๘ นางวิภาวดี ได้เข้าสู่เส้นทางอาชีพในฐานะมัณฑนากรหญิง โดยเริ่มต้นทำงานที่บริษัท ไรเฟนเบอร์ก แอนด์ ฤกษ์ฤทธิ์ จำกัด เป็นเวลา ๒ ปี จากนั้นได้สั่งสมประสบการณ์ในสายอาชีพมัณฑนากรเรื่อยมา และได้พิสูจน์ตนเองถึงความสำเร็จของผลงานที่ได้รับการยอมรับ ซึ่งเป็นแรงกระตุ้นสำคัญให้มองหาโอกาสใหม่ ๆ ที่จะพัฒนาการสร้างสรรค์ผลงานอยู่เสมอ กระทั่งในปี พ.ศ. ๒๕๓๖ ได้ก่อตั้งบริษัท P49 DEESIGN AND ASSOCIATES สร้างสรรค์งานออกแบบตกแต่งภายในให้แก่โครงการหลากหลายรูปแบบ มีผลงานเป็นที่ยอมรับระดับนานาชาติ โดยเฉพาะผลงานที่สร้างชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางนั้น คือ ผลงานการออกแบบโรงแรมหลากหลายประเภท กระจายอยู่ใน ๕ ทวีป และกว่า ๓๐ ประเทศทั่วโลก ตั้งแต่ที่พักราคาประหยัด (Hostel) ไปจนถึงโรงแรมระดับ ๖ ดาว ที่ตั้งอยู่กลางมหานครใหญ่ของโลก โดยงานตกแต่งภายในโรงแรมงานแรกคือ โรงแรมเพนนินซูล่า แม้ว่าต่อมาได้เปลี่ยนเป็นโรงแรม Regent เปลี่ยนเป็นโรงแรม Four Seasons และปัจจุบัน คือโรงแรมอนันตรา ราชดำริ กรุงเทพมหานคร นางวิภาวดีก็ได้มีส่วนร่วมในการตกแต่งภายในทุกสมัยของการเปลี่ยนแปลง นอกจากนั้น ยังมีผลงานการออกแบบตกแต่งภายในที่ได้รับการยอมรับมากมายทั้งในและต่างประเทศ อาทิ โรงแรม Mandarin Oriental กรุงเทพมหานคร โรงแรม InterContinental Bangkok ประเทศไทย โรงแรม Conrad Maldives Rangali Island ประเทศมัลดีฟส์ โรงแรม Sofitel Adelaide ประเทศออสเตรเลีย โรงแรม InterContinental Nha Trang ประเทศเวียดนาม โรงแรม Taj Tashi, Thimpu ประเทศภูฏาน โรงแรม Hotel Indigo Lijiang Ancient Town ประเทศจีน โรงแรม Alila Jabal Akhdar ประเทศโอมาน

จากความเชี่ยวชาญในการออกแบบโรงแรม รีสอร์ท และสปาทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทำให้ได้รับรางวัลการออกแบบในระดับนานาชาติมาแล้วมากมาย นางวิภาวดีจึงเป็นที่รู้จักและได้รับการยอมรับในวงการนักออกแบบตกแต่งภายในในฐานะมัณฑนากรหญิงแถวหน้าของเอเชีย ผู้ชื่นชอบแสวงหาแรงบันดาลใจใหม่ ๆ ไม่ยึดติดกับรูปแบบเดิม ๆ และให้ความสำคัญกับการนำเอาศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของท้องถิ่นนั้น ๆ มาใช้กับงานออกแบบเพื่อสร้างความรู้สึกของสถานที่แห่งนั้น (Sense of Place) ซึ่งต้องใช้กระบวนการค้นคว้าและการออกแบบอย่างเข้มข้น ทำให้ได้ผลงานการออกแบบลงตัวได้อย่างสวยงาม กลมกลืน และมีความน่าสนใจจากร่องรอยของอดีตที่ยังเกาะอยู่กับยุคสมัย

ตลอดระยะเวลาที่ทำงานออกแบบตกแต่งภายในเกือบ ๕๐ ปี นางวิภาวดีได้อุทิศกำลังกายและกำลังใจให้กับการทำงานเพื่อพัฒนาผลงานให้ดียิ่งขึ้น และสร้างชื่อเสียงให้กับแวดวงมัณฑนากรของไทยอย่างมาก อีกทั้งอุทิศตนและเวลาให้กับการทำคุณประโยชน์เพื่อสังคม ด้วยการร่วมเป็นกรรมการตัดสินรางวัลศิลปะหลากหลายแขนง รับเชิญเป็นวิทยากรแก่สถาบันการศึกษา สมาคม หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในประเทศและในระดับนานาชาติ และได้ร่วมงานกับสมาคมมัณฑนากรแห่งประเทศไทย (Thailand Interior Designers’ Association) ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ และได้รับความไว้วางใจให้ดำรงตำแหน่งนายกสมาคมมัณฑนากรแห่งประเทศไทย ๓ สมัยติดต่อกัน (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๕) จนได้รับรางวัล Lifetime Achievement Awards จากสมาคมมัณฑนากรแห่งประเทศไทย ในฐานะผู้ประสบความสำเร็จในสาขาวิชาชีพผู้ทำคุณประโยชน์แก่สังคม นอกจากนั้น ยังได้รับรางวัลนักออกแบบไทย (Designer of the Year Award) ประเภท Honor Award สาขา Interior Design ประจำปี ๒๕๖๐ จากมหาวิทยาลัยศิลปากร และกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ และผลงานตกแต่งภายในโรงแรมสินธร เคมปินสกี้ กรุงเทพมหานคร ในนาม P49 Deesign ได้รับรางวัล Best Hotel Lobby Interior for Thailand และ Best International Hotel Lobby Interior จากเวที “International Property Awards 2021 - 2022 : Asia Pacific” นอกจากนั้น ยังได้รับรางวัลจากการสร้างสรรค์ผลงานทั้งในประเทศและต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ถือเป็นเกียรติประวัติอันน่าภาคภูมิใจในการทำงานในฐานะนักออกแบบตกแต่งภายในหญิงของไทย

นางวิภาวดี พัฒนพงศ์พิบูล จึงสมควรได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ (สถาปัตยกรรมภายใน) พุทธศักราช ๒๕๖๖

ประวัติชีวิตและผลงาน

นางวิภาวดี พัฒนพงศ์พิบูล

ศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ (สถาปัตยกรรมภายใน) พุทธศักราช ๒๕๖๖

นางวิภาวดี พัฒนพงศ์พิบูล เกิดเมื่อวันที่ ๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๙๕ ที่กรุงเทพมหานคร ปัจจุบันอายุ ๗๒ ปี

ประวัติการศึกษา

ระดับอนุบาล: โรงเรียนเซนต์โยเซฟ คอนแวนต์

ระดับประถมศึกษา: โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น: Upper Chine School, England

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย: Padworth College, England

West Surrey College of Art, England

Inchbald School of Design, England

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. ๒๕๑๘ - ๒๕๒๐ : มัณฑนากร บริษัท ไรเฟนเบอร์ก แอนด์ ฤกษ์ฤทธิ์ จำกัด

พ.ศ. ๒๕๒๐ - ๒๕๒๒ : มัณฑนากร

พ.ศ. ๒๕๒๒ - ๒๕๓๖ : ผู้ร่วมก่อตั้ง บริษัท P49 AND ASSOCIATES
ดำรงตำแหน่งกรรมการผู้จัดการ

พ.ศ. ๒๕๓๔ - ๒๕๓๗ : กรรมการสยามสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์

พ.ศ. ๒๕๔๔ - ๒๕๔๖ : ที่ปรึกษานโยบายสมาคมมัณฑนากรแห่งประเทศไทย

พ.ศ. ๒๕๔๔ - ๒๕๔๘ : คณะกรรมการบริหาร Woodhead International Pty. Ltd. Australia

พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๖ : อุปนายกฝ่ายจัดหาผลประโยชน์สมาคมมัณฑนากรแห่งประเทศไทย

พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔ : นายกสมาคมสมาคมมัณฑนากรแห่งประเทศไทย

พ.ศ. ๒๕๖๕ - ปัจจุบัน : ที่ปรึกษาอาวุโส สมาคมสมาคมมัณฑนากรแห่งประเทศไทย

พ.ศ. ๒๕๓๖ - ปัจจุบัน : ผู้ก่อตั้ง บริษัท P49 DEESIGN AND ASSOCIATES
ตำแหน่งปัจจุบัน ประธานกรรมการบริหาร

การสร้างสรรค์ผลงาน

พ.ศ. ๒๕๓๖ นางวิภาวดีได้ก่อตั้งบริษัท P49 DEESIGN AND ASSOCIATES ซึ่งเป็นสำนักงานออกแบบ ให้บริการปรึกษา และออกแบบสร้างสรรค์พื้นที่ภายในอาคาร โดยคนไทย มีสำนักงานตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ แต่มีผลงานการสร้างสรรค์กระจายอยู่ ๕ ทวีป กว่า ๓๐ ประเทศ เพราะความชำนาญพิเศษทางด้านโรงแรม รีสอร์ท สปา และองค์กรธุรกิจ จึงมีผลงานการออกแบบสร้างสรรค์ให้กับเครือโรงแรม ทั้งในประเทศไทยและในระดับโลก เกือบทุกกลุ่ม และด้วยผลงานการสร้างสรรค์ออกแบบตกแต่งที่สวยงาม ผ่านการถ่ายทอดเรื่องราวที่เป็นแรงบันดาลใจสู่ความโดดเด่น สร้างเอกลักษณ์ในทุก ๆ ผลงานการสร้างสรรค์ออกแบบตกแต่งภายใน ทำให้บริษัท P49 Deesign ได้รับรางวัลจากผลงานมาอย่างต่อเนื่อง

นอกจากจะทุ่มเทชีวิตให้กับงานออกแบบสร้างสรรค์แล้ว นางวิภาวดียังมีบทบาทเป็นผู้บริหารได้อย่างดีเยี่ยม เพื่อที่จะส่งเสริม จัดการ ผลักดันและจุดแรงบันดาลใจให้กับทีมงาน จนสามารถขยับขยายองค์กรจาก ๒ คน ที่ทำงานในโรงรถ มาจนถึง ๑๕๐ คนได้ในปัจจุบัน ซึ่งนับเป็นเรื่องที่นางวิภาวดีภูมิใจมาก นับเป็นบริษัทที่ทำงานด้านมัณฑนศิลป์เพียงอย่างเดียวที่ใหญ่ที่สุดในเอเชียบริษัทหนึ่ง

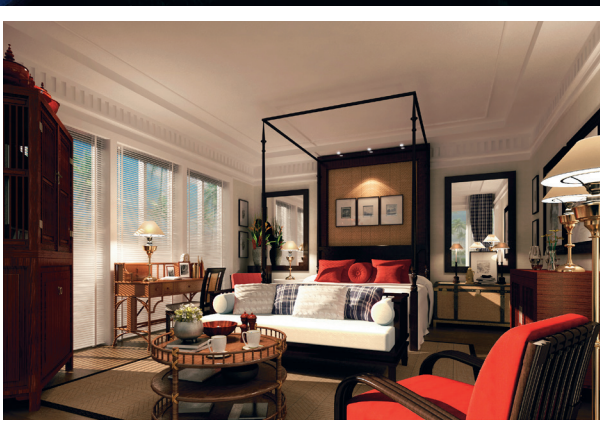

137 Pillars House, Chiang Mai, Thailand

- World's Best Awards Top 100 Hotel from Travel + Leisure Magazine, August 2017
- World's Best Awards Asia Resort Hotels Southeast Asia Top 10
  From Travel + Leisure Magazine, August 2017
- Highly Commended Hotel Interior Thailand - Asia Pacifics Hotel Awards 2013 - 2014

Mandarin Oriental, Thailand

Kimpton Maa - Lai Bangkok, Thailand

• Best Hotel Interior 2021 - 2022

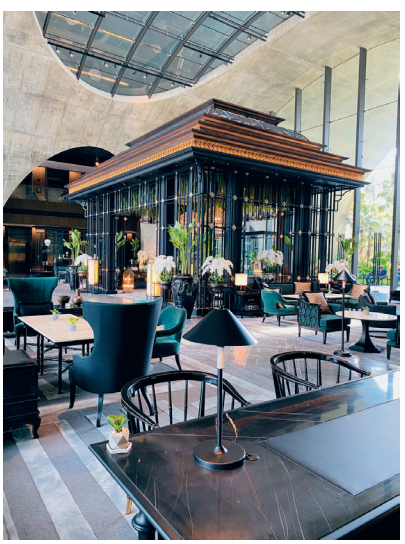

Sindhorn Kempinski Hotel Bangkok, Thailand

• Best Hotel Lobby Interior Awards 2021 - 2022

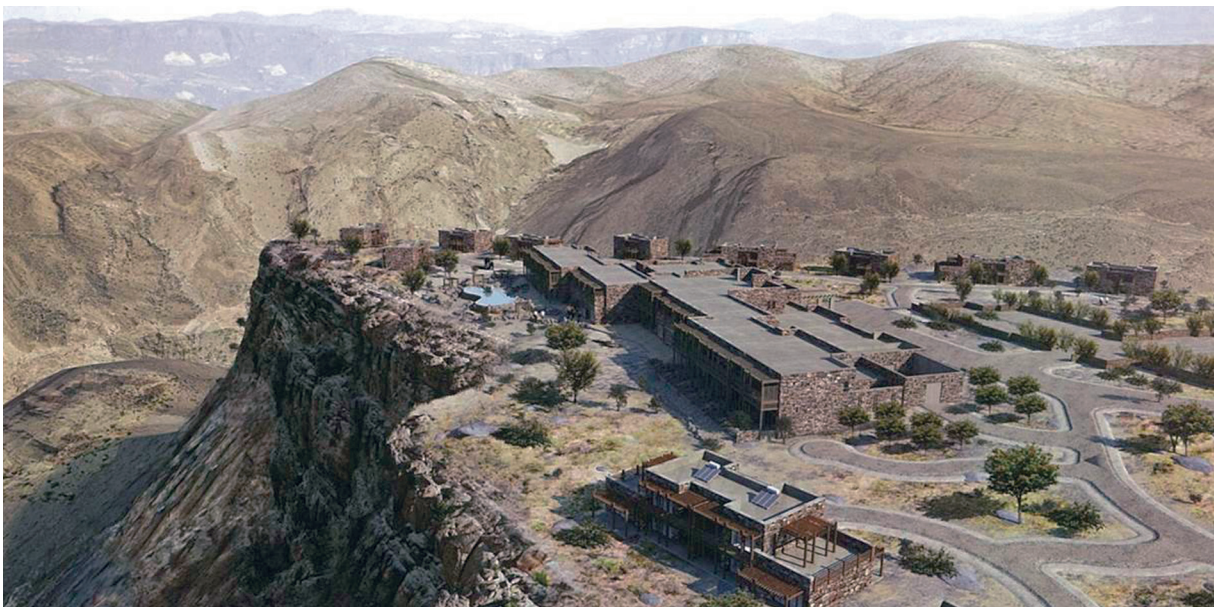

Alila Jabal Akhdar, Nizwa, Oman

• Hot List 2015 - The Best New Hotels in the World - Condé Nast Traveler

• International Hotel & Property Awards 2015 - DESIGN ET AL - The Hotel 50 - 200 Rooms Award (Global)

• The Best New Hotels in the World 2015 - Travel + Leisure Magazine, 2015

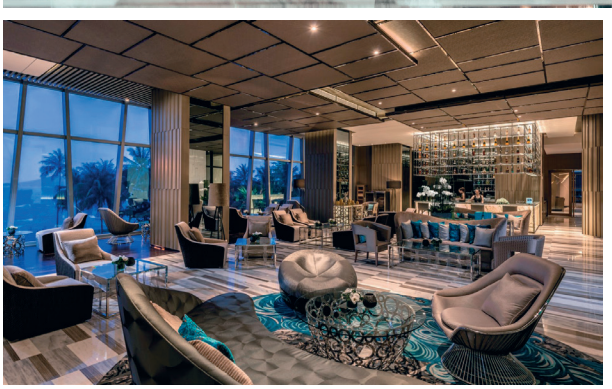

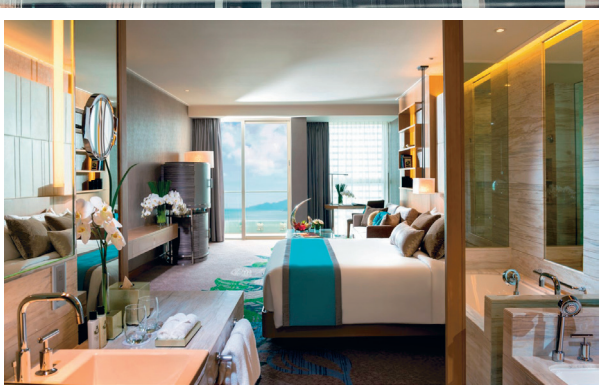

Intercontinental Nha Trang, Vietnam

- World Luxury Awards 2019 in Luxury Coastal Hotel - Asia
- 24th Annual World Travel Awards - Vietnam's Leading Luxury Hotel 2017
- Vietnam's Best 5 Stars Hotel 2017 by the Ministry of Culture, Sport, and Tourism
- 23rd Annual World Travel Awards - Vietnam's Leading Luxury Hotel 2016

Renaissance Hangzhou North East Hotel, Chaina

• Hotel Interior China (Award Winner) 2019-2020

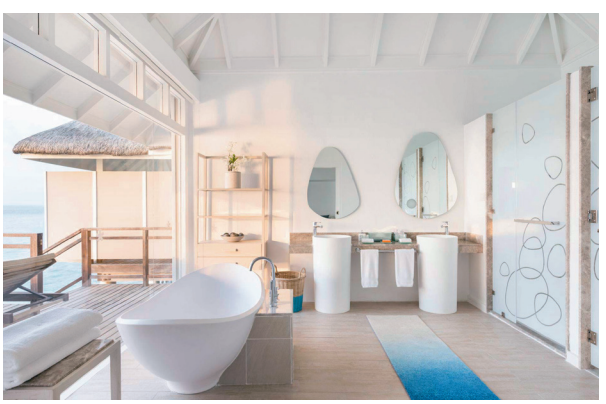

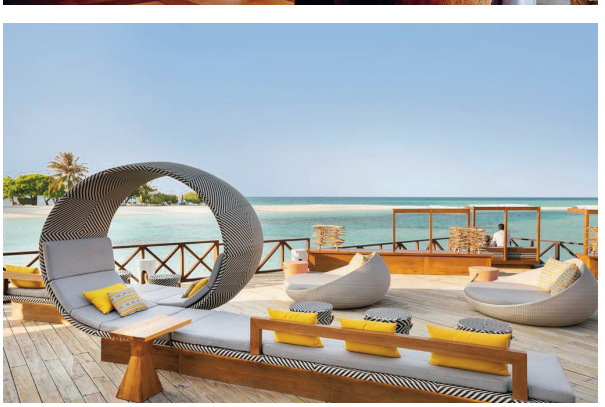

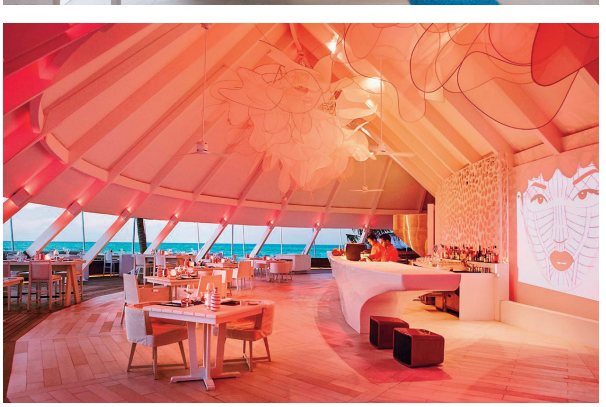

Lux South Ari Atoll Resort & Villas, Maldives

• Awarded Best Luxury Resort 2020 Maldives - Leisure India's Best Award 2020

• Awarded Best Luxury Island Resort Spa in Maldives, 2018

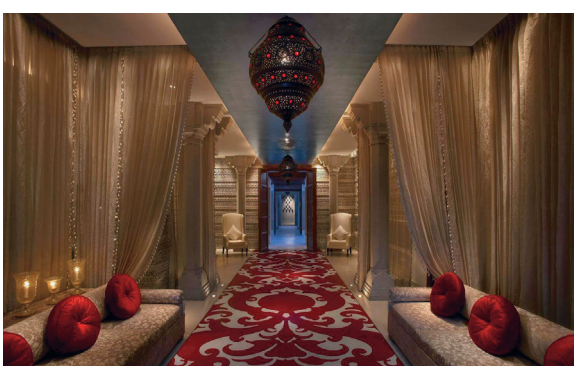

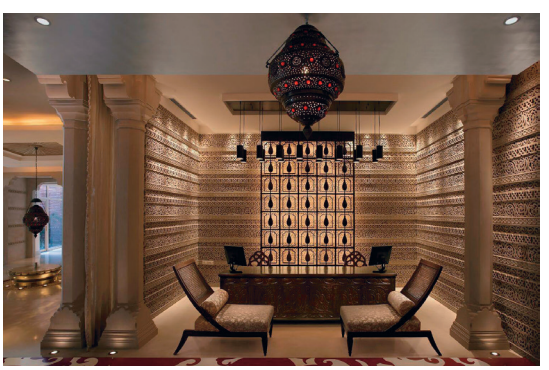

Kaya Kalp - The Royal Spa at ITC Mughal, Agra, India

• Award Best Spa of the Year by Tatter UK, 2008

• Award Best Resort & Spa in Asia by Asiaspa (ASIA) - Wellness Spa Festival Malaysia, 2009

• Award Best Luxury Hotel Spa of the Year by World Luxury Awards, 2011

การถ่ายทอดและเผยแพร่ข้อมูลผลงานศิลปะ

การถ่ายทอดความรู้

- กรรมการประกวดศิลปะร่วมสมัย ปี พ.ศ. ๒๕๓๔ ธนาคารกสิกรไทย
- กรรมการตัดสินการประกวดสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ จัดโดยมูลนิธิวิทยากร ปี พ.ศ. ๒๕๓๓
- วิทยากรรับเชิญคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วิทยากรรับเชิญคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และการออกแบบ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
- วิทยากรรับเชิญมหาวิทยาลัยศิลปากร
- วิทยากรรับเชิญมหาวิทยาลัยกรุงเทพ
- วิทยากรรับเชิญสมาคมโรงแรม ประเทศไทย
- วิทยากรรับเชิญสมาคมโรงแรม ประเทศอินเดีย
- วิทยากรรับเชิญ The Third China (Shenzhen) International Interior Design Cultural Festival & Shenzhen International Interior Decoration Industries Fair ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน
- ผู้บรรยายหลัก AIDIA Asian Design Education Summit Forum & Award Ceremony of the Asian Interior Design Completion 2016 ณ เมืองหางโจว (Hangzhou) สาธารณรัฐประชาชนจีน
- วิทยากรรับเชิญ China Interior Design Week 2017, Asia Round Table Discussion Forum “Mutual Sharing & Mutual Creation” ณ เมืองเซี่ยงไฮ้ (Shanghai) สาธารณรัฐประชาชนจีน
- วิทยากรรับเชิญ The Silk Road International Design Forum 2017 ณ เมืองเซินเจิ้น (Shenzhen) สาธารณรัฐประชาชนจีน
- ประธานเปิดงาน AIDIA International Student Work Shop 2016 ณ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ประเทศไทย
- วิทยากรรับเชิญและผู้ตัดสิน Asia Young Designer Awards (AYDA) International Judges 2018/2019 ณ ประเทศสิงคโปร์

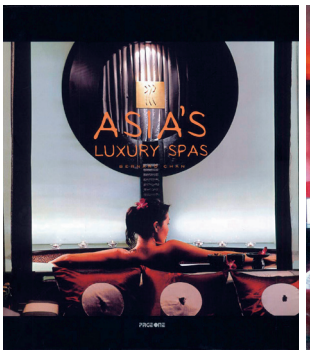

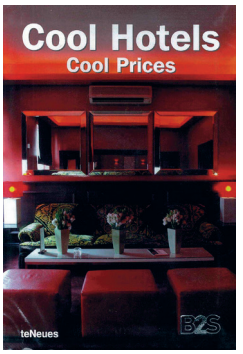

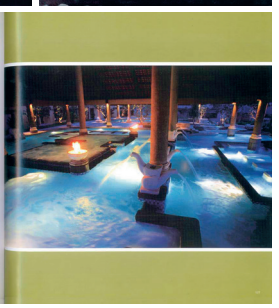

- กรรมการตัดสิน Singapore Interior Design Awards 2018 (SIDA) ณ ประเทศสิงคโปร์
- วิทยากรรับเชิญ ACTclusive Talk ณ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย
- ผู้บรรยายหลัก The International Architect Forum and Builder Technology Exposition “ACT Forum’19 ณ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย
- วิทยากรรับเชิญ BCI Asia Awards ปี 2018 และ 2019 ณ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย
- คณะกรรมการตัดสินรางวัล Design Excellence Awards ปี 2019 และ ปี 2020 (DEmark) ณ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Spa Asia
WELLNESS • SPA • LIFESTYLE

hospitality design
asia pacific & middle east
well springs:
spas to inspire
hd asia exhibitors preview

asiaSpa
the yoga issue
a month in an ashram
laid back luxury
hot springs and cool spas
prague's past and future perfect
TANTRA
HOW TO...

Business Traveller
fascinating
hutongs
Beijing through the backdoor

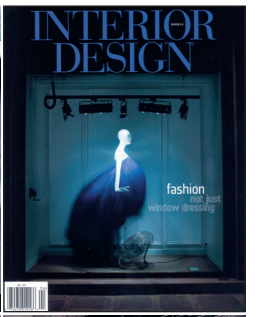
INTERIOR DESIGN
fashion
not just window dressing

Wallpaper*
DESIGN REPORT 2008

anywhere
COOL NEW PHUKET
HOLIDAY WITH HOTELIERS
LUSH & RELAX
GALAPAGOS

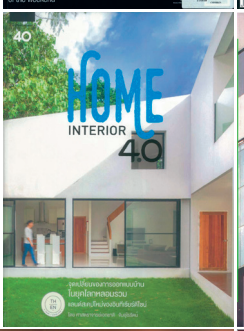
HOME
INTERIOR
40

NEW DESIGN HOTELS
Bangkok

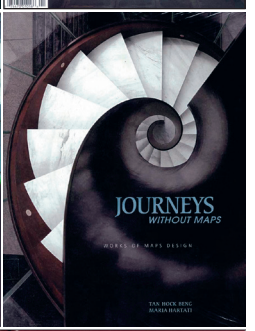
JOURNEYS
WITHOUT MAPS

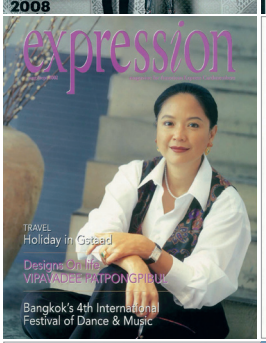
expression
TRAVEL
Holiday in Gstaad
Designs On the
VIPAVADEE PATPONGPIBUL
Bangkok's 4th International
Festival of Dance & Music

Design
Decoration Diva

He Said, She Said
The Spa Designer

A WOMAN
OF SUBSTANCE

P49
DEESIGN &
ASSOCIATES

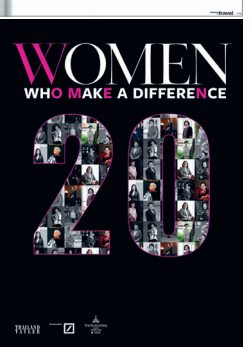
WOMEN
WHO MAKE A DIFFERENCE
20

bazaar
glam
P49 Deesign references
traditional Qatari interiors at
Sharq Village & Spa in Doha

รางวัลและเกียรติคุณที่ได้รับ

พ.ศ. ๒๕๓๔ : อาจารย์พิเศษ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๓๙ : วิทยากร โครงการอบรมทางวิชาการการออกแบบเพื่อป้องกันอัคคีภัยในอาคาร คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๔๙ : สภาสถาปนิก เกียรติบัตร เพื่อแสดงความขอบคุณที่ได้ช่วยปฏิบัติงานของสภาสถาปนิก

พ.ศ. ๒๕๕๐ : Honored Speaker for IDCF2007 Peak Forum on Shenzhen International Design for Star Hotels

พ.ศ. ๒๕๕๕ : เกียรติบัตร ประธานกรรมการ คัดสรรผลงานการประกวดวิทยานิพนธ์ดีเด่น TIDA Thesis Awards

พ.ศ. ๒๕๕๖ : TIDA Honorable Certification TIDA Salone

พ.ศ. ๒๕๕๗ : เกียรติบัตร ประธานกรรมการ คัดสรรผลงานการประกวดวิทยานิพนธ์ดีเด่น TIDA Thesis Awards

พ.ศ. ๒๕๕๘ : เกียรติบัตร ประธานกรรมการ คัดสรรผลงานการประกวดวิทยานิพนธ์ดีเด่น TIDA Thesis Awards

พ.ศ. ๒๕๕๙ : Certification for Key Note Speaker China Institute of Interior Design (CIID) เมืองหางโจว สาธารณรัฐประชาชนจีน

: Asia Interior Design Institute Association เมืองหางโจว (Hangzhou) สาธารณรัฐประชาชนจีน

พ.ศ. ๒๕๖๐ : Asia - Pacific Space Designers Association (APSDA)

: รางวัลนักออกแบบไทย (Designer of the Year Award) ปี 2017 จากมหาวิทยาลัยศิลปากร และกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ หมวด Honor Award สาขา Interior Design

: Poh - Chang Academy กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

: CIDA 2017 Asia Interior Design Roundtable Discussion Shanghai ณ เมืองเซียงไฮ้ สาธารณรัฐประชาชนจีน

TIDA Awards 2019 - Lifetime Achievemant
Vipavadee Patpongpipul
P49 Deesign & Associates Co., Ltd

Honor Award 2017 Interior Design

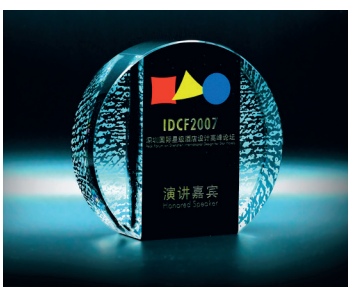

IDCF2007 Honored Speaker

Best of TIDA Hotel 2010

PM's Creative Award 2011

BCI Asia Awards 2019

Thailand Property Awards 2015

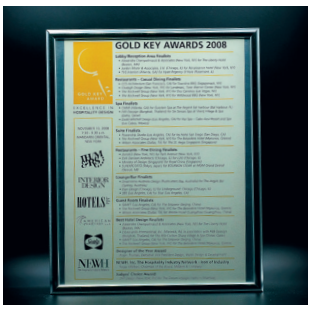

Gold Key Awards 2008

The 1st ASEAN International Design Leaders Summit

Designetal International Hatel & Property Award 2015

พ.ศ. ๒๕๖๐ : Guest Speaker The First Silk Road International Design Forum (Shenzhen International Design Week) ณ เมืองเซินเจิ้น สาธารณรัฐประชาชนจีน

: Strategic alliance unit of Union for International Design of Macao

: The 1st ASEAN International Design Leaders Summit ณ เมืองหนานหนิง สาธารณรัฐประชาชนจีน

พ.ศ. ๒๕๖๒ : Asia Young Designer Awards 2019 ประเทศสิงคโปร์

พ.ศ. ๒๕๖๒ : Design Excellence Award - Design Live กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

: BCI Asia Awards at Centara Grand at Central World กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

: The Key Note A - ACT Forum for Inspiration กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

พ.ศ. ๒๕๖๔ : APSDA Awards 2021 Judge

การทำคุณประโยชน์เพื่อสังคม

ตลอดระยะเวลาที่ทำงานออกแบบตกแต่งภายใน นางวิภาวดีได้อุทิศกำลังกายและกำลังใจให้กับการทำงานเพื่อพัฒนาผลงานให้ดียิ่งขึ้น และสร้างชื่อเสียงให้กับแวดวงมัณฑนากรของไทย อีกทั้งอุทิศตนและเวลาให้กับการทำคุณประโยชน์เพื่อสังคม ด้วยการร่วมเป็นกรรมการตัดสินรางวัลศิลปะแขนงต่าง ๆ รับเชิญเป็นวิทยากรแก่ สถาบันการศึกษา สมาคม หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในประเทศและในระดับนานาชาติ โดยร่วมทำงานกับสมาคมมัณฑนากรแห่งประเทศไทย (Thailand Interior Designer Association) ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๔ ในตำแหน่งที่ปรึกษานโยบาย และทำงานให้กับสมาคมฯ ตลอดมา มีส่วนในการร่วมผลักดันเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม เช่น การผลักดันให้เกิดการคิดค่าตอบแทน (Fee) ที่เป็นธรรมต่อสมาคมนักออกแบบภายในและสถาปัตยกรรมภายใน ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๕ นางวิภาวดีดำรงตำแหน่งนายกสมาคม สมาคมมัณฑนากรแห่งประเทศไทย เป็นสมัยที่ ๓ โดยมีผลงานที่โดดเด่นคือ การจัดการประกวดผลงานการออกแบบตกแต่งภายใน เพื่อส่งเสริมทักษะและพัฒนาวิชาชีพ

นอกจากนี้ คณะกรรมการสมาคมฯ ภายใต้การนำของวิภาวดียังได้มีการริเริ่มจัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่

- ร่วมกับสมาคมฯ ในพื้นที่เอเชียแปซิฟิก จัดกิจกรรมเวิร์คช็อปสำหรับนิสิตนักศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้เยาวชนของไทยได้มีโอกาสเรียนรู้การทำงานจริงร่วมกับเยาวชนในประเทศอื่น ๆ เป็นการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และวัฒนธรรม อีกทั้งสนับสนุนให้ผู้ที่จบการศึกษาได้มีโอกาสฝึกงานกับบริษัทในต่างประเทศ

The Silk Road International Design Forum 2017, Shenzhen China

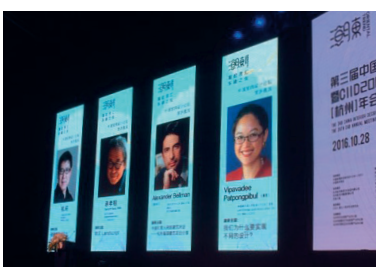

Asia Interior Design Institute Association (AIDIA) 2016

Honor Award Designer of the year 2017,
Bangkok, Thailand

- ส่งเสริมให้สมาคมฯ เข้าร่วมประชุมในต่างประเทศอย่างสม่ำเสมอ เพื่อความร่วมมือในการพัฒนาศักยภาพของอาชีพมัณฑนากร

- จัดกิจกรรมให้กับสมาชิกสมาคมได้พบปะสังสรรค์แลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์เพื่อเป็นอีกทางหนึ่งในการยกมาตรฐานมัณฑนากร และในบางโอกาสยังจัดให้มีการเชิญแขกพิเศษและผู้ทรงคุณวุฒิมาร่วมพูดคุยอีกด้วย

- รับเชิญจากต่างประเทศ ในฐานะนายกสมาคม เพื่อเป็นวิทยากรให้ความรู้เรื่องการออกแบบตกแต่ง

- รับเชิญเป็นกรรมการตัดสินงานประกวดการออกแบบในระดับนานาชาติ

ผลงานอันหลากหลายของสมาคมมัณฑนากรแห่งประเทศไทยที่นางวิภาวดีได้มีส่วนร่วมในการผลักดันให้เกิดขึ้นและประสบผลสำเร็จ ทำให้เธอได้รับความไว้วางใจ ให้ดำรงตำแหน่งนายกสมาคมฯ ๓ สมัยติดต่อกัน และในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ทางสมาคมฯ ได้มอบรางวัล Lifetime Achievement Awards แก่นางวิภาวดี ในฐานะผู้ประสบความสำเร็จในสาขาวิชาชีพผู้ทำคุณประโยชน์แก่สังคม ซึ่งนางวิภาวดีถือว่า รางวัลนี้เป็นหนึ่งในเกียรติประวัติอันน่าภาคภูมิใจยิ่งในการทำงานในฐานะนักออกแบบตกแต่งภายใน

ชีวิตปัจจุบัน

หลังจากสิ้นสุดวาระการต่ออายุราชการ (พ.ศ. ๒๕๕๖) ได้ร่วมสอนในฐานะอาจารย์พิเศษ รายวิชาสัมมนาศิลปนิพนธ์ ระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาทัศนศิลป์ ตั้งแต่เริ่มจัดการสอนหลักสูตรฯ จนถึงปัจจุบัน และได้รับเชิญเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกประเมินผล รวมถึงการสอบวิทยานิพนธ์ผลงานศิลปะร่วมในคณะกรรมการประเมินผลงานและการสอบ (ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก) วิทยานิพนธ์ศิลปะ ระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก ของคณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในขณะเดียวกันยังคงสร้างสรรค์ผลงานอยู่อย่างต่อเนื่องจนปัจจุบัน

“จำไว้เสมอว่า
“ผลงานที่สำเร็จในวันนี้ คืออนาคตของเราในภายหน้า”
ฉะนั้น งานแต่ละชิ้นจึงต้องทำให้ดีที่สุด
การที่จะทำให้ผลงานออกมาดีที่สุด ต้องเป็นคนที่เบื่ออะไรง่าย ๆ
จะได้หาทางทำอะไรที่ตื่นเต้น และแปลกใหม่เสมอ
ในขณะเดียวกันความสวยงามจะไม่ลึกซึ้งและยั่งยืน
ถ้าไม่สามารถตอบโจทย์การใช้สอยได้
นี่คือหัวใจการออกแบบ”

(นางวิภาวดี พัฒนพงศ์พิบูล)

คำประกาศเกียรติคุณ

ร้อยตรี ทวี บูรณเขตต์

ศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ (ประณีตศิลป์ - ช่างปั้น หล่อ) พุทธศักราช ๒๕๖๖

ร้อยตรี ทวี บูรณเขตต์ เกิดเมื่อวันที่ ๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๗๕ ที่จังหวัดพิษณุโลก ปัจจุบันอายุ ๙๒ ปี สำเร็จการศึกษาระดับประถมปีศึกษาที่ ๓ จากโรงเรียนจ่าการบุญ ระดับประถมศึกษาปีที่ ๔ จากโรงเรียนอำนวยวิทย์ (โรงเรียนสิ่นหมินในปัจจุบัน) และระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จากโรงเรียนผดุงราษฎร์ ซึ่งทั้ง ๓ แห่ง อยู่ในจังหวัดพิษณุโลก

ด้วยเกิดในครอบครัวที่บิดาเป็นครูศิลปะและเป็นช่างฝีมือ ทำให้ชีวิตวัยเด็กของร้อยตรี ทวี ได้เรียนรู้วิชาการวาดรูปและงานช่างแกะสลักจากบิดา เมื่อสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ได้ออกไปประกอบอาชีพช่างเขียนภาพในหลายท้องที่ทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ทำงาน กระทั่งปี พ.ศ. ๒๔๙๘ ได้เข้ารับราชการเป็นทหารสังกัดกองทัพภาคที่ ๓ และรับยศสูงสุดเป็นจ่าสิบเอกเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๖ รวมระยะเวลารับราชการทหาร ๒๓ ปี โดยขณะที่รับราชการทหาร ร้อยตรี ทวี ได้ใช้ความรู้ความสามารถด้านช่างศิลป์หลายแขนง เพื่อรับใช้ภารกิจของทางราชการอย่างความสามารถ และเมื่อทางกองทัพภาคที่ ๓ ต้องการช่างฝีมือดีสร้างอนุสาวรีย์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ร้อยตรี ทวี ได้รับคัดเลือกให้เข้ารับการอบรมวิชาการปั้นและหล่อโลหะที่กองหัตถศิลป์ กรมศิลปากร กับศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี อาจารย์เขียน ยิ้มศิริ อาจารย์สนั่น ศิลากร และอาจารย์พิมาน มูลประมุข ท่านเหล่านี้ล้วนแต่เป็นเอกอุแห่งวงการศิลปะไทย ซึ่งได้เมตตาถ่ายทอดความรู้ให้แม้เป็นเพียงระยะเวลาช่วงสั้น ๆ แต่ก็นับเป็นโอกาสครั้งสำคัญต่อการฝึกฝนและพัฒนาผลงานอย่างยิ่ง ภายหลังอบรม ร้อยตรี ทวี ได้กลับไปสร้างผลงานหล่อรูปเหมือนองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ซึ่งทำให้ได้รับความไว้วางใจให้สร้างผลงานอีกหลายชิ้นต่อมา เช่น สร้างพระพุทธชินราช รุ่น ภปร. ซึ่งได้รับพระราชทานพระปรมาภิไธยย่อ “ภปร.” และได้รับการชื่นชมว่ามีความงดงามคล้ายองค์จริงจนเป็นที่กล่าวขานในพรสวรรค์ และความสามารถทางพุทธศิลป์ที่แสดงออกมาได้อย่างประณีตสมดุล กระทั่งในปี พ.ศ. ๒๕๒๑ ร้อยตรี ทวี ได้ขอลาออกจากราชการเพื่อมายึดอาชีพช่างปั้นหล่อพระพุทธรูป และก่อตั้ง “โรงหล่อพระบูรณะไทย (จ่าทวี)” ซึ่งพระพุทธชินราชที่ปั้นหล่อด้วยฝีมือของร้อยตรี ทวี ถือเป็นงานพุทธศิลป์ที่มีความงดงามด้วยสัดส่วนและอัตลักษณ์เฉพาะตน อย่างที่เรียกว่า พระพุทธชินราชสกุลช่างพิษณุโลก ซึ่งทำให้ร้อยตรี ทวี ได้รับการยกย่องให้เป็น “เพชรน้ำเอกแห่งวงการช่างศิลป์”

นอกจากอาชีพช่างหล่อพระแล้ว ร้อยตรี ทวี ได้ทำงานเพื่อสาธารณประโยชน์ ทุ่มเททั้งกำลังกายและกำลังทรัพย์มากมายเพื่ออนุรักษ์และถ่ายทอดความรู้การปั้นและการหล่อ สร้างอาชีพและความภาคภูมิใจให้กับผู้คนในท้องถิ่น คุณูปการที่สำคัญคือก่อตั้ง “พิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน จ่าทวี” นับเป็นพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านไทยแห่งแรกที่เก็บรวบรวมสะสม และรักษาเครื่องมือเครื่องใช้พื้นบ้าน สะท้อนวิถีชีวิตของคนในอดีตให้คนรุ่นหลังได้ศึกษาเรียนรู้ และได้จัดตั้งมูลนิธิ “จ่าสิบเอกทวี - พิมพ์ บูรณเขตต์” เพื่อนำดอกผลของมูลนิธิมอบให้เป็นทุนการศึกษาแก่นักเรียน นักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์จนถึงปัจจุบัน

ด้วยความสามารถและความเสียสละตน เพื่อประกอบคุณงามความดี จนมีผลงานเป็นที่ประจักษ์แก่สาธารณชน เป็นประโยชน์แก่ส่วนราชการ หน่วยงาน และประเทศชาติโดยรวม ทำให้ร้อยตรี ทวี ได้รับรางวัลมากมายจากหลายหน่วยงาน อาทิ พ.ศ. ๒๕๒๖ ได้รับรางวัลผู้มีผลงานดีเด่นด้านวัฒนธรรม สาขาการช่างฝีมือ จากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๗ ได้รับปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาศิลปะ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (มหาวิทยาลัยนเรศวรในปัจจุบัน) พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้รับปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขามานุษยวิทยา จากมหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้รับยกย่องเป็นครูศิลป์ของแผ่นดิน จากศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๖๔ ได้รับรางวัลเพชรสยาม สาขาการช่างฝีมือ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้รับยกย่องให้เป็น “ศิลปาจารย์” จากกรมส่งเสริมวัฒนธรรม พ.ศ. ๒๕๖๖ ได้รับปริญญาศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาศิลปะและการออกแบบ จากมหาวิทยาลัยนเรศวร และ พ.ศ. ๒๕๖๗ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานยศ ร้อยตรี เป็นกรณีพิเศษ เนื่องจากเป็นผู้ประกอบคุณงามความดีและมีผลงานเป็นที่ประจักษ์แก่สาธารณชน ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ส่วนราชการ หน่วยงานและประเทศชาติ

ร้อยตรี ทวี บูรณเขตต์ จึงสมควรได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ (ประณีตศิลป์ - ช่างปั้น หล่อ) พุทธศักราช ๒๕๖๖

ประวัติชีวิตและผลงาน

ร้อยตรี ทวี บูรณเขตต์

ศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ (ประณีตศิลป์ - ช่างปั้น หล่อ) พุทธศักราช ๒๕๖๖

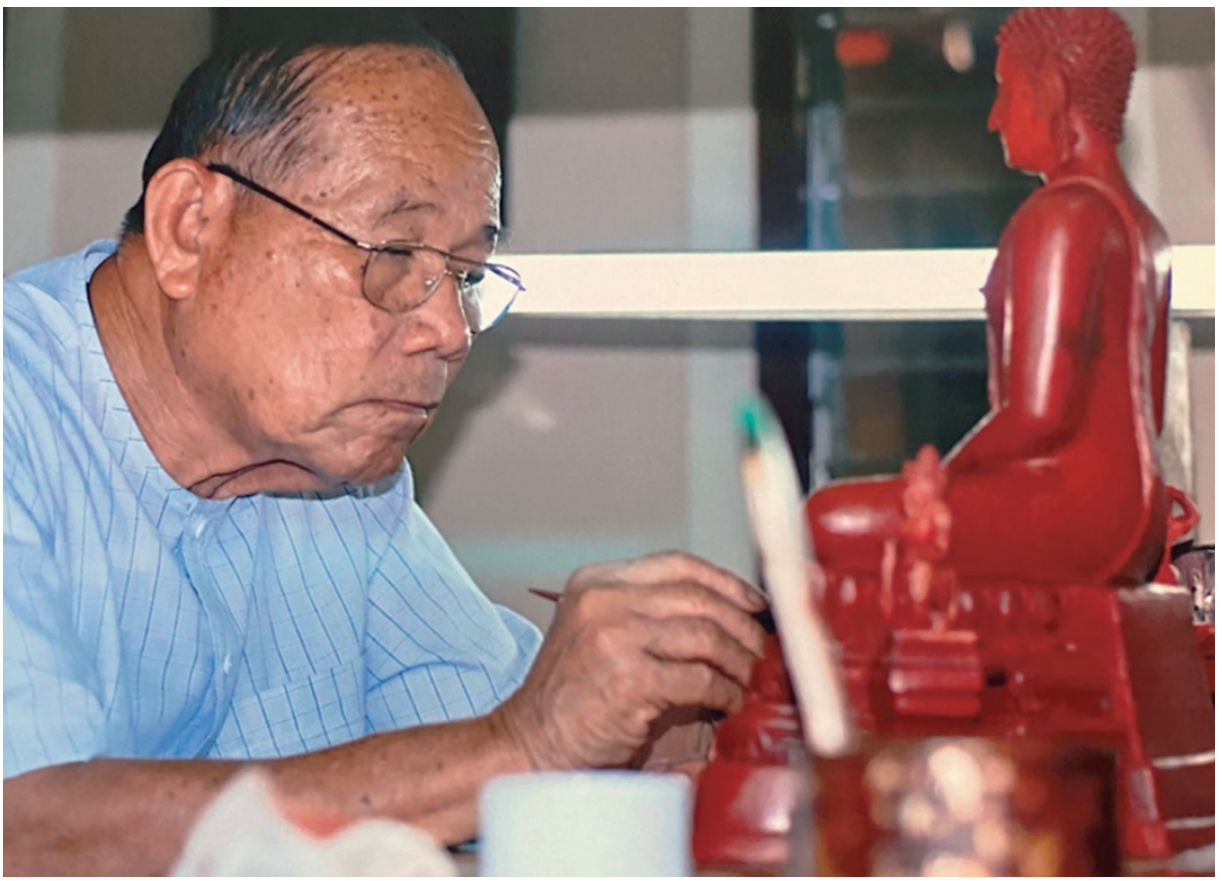

ร้อยตรี ทวี บูรณเขตต์ เกิดเมื่อวันที่ ๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๗๕ ที่จังหวัดพิษณุโลก ปัจจุบันอายุ ๙๒ ปี

ประวัติการศึกษา

ระดับประถมปีศึกษาที่ ๑ - ๓	โรงเรียนจ่าการบุญ จังหวัดพิษณุโลก
ระดับประถมศึกษาปีที่ ๔	โรงเรียนอำนวยวิทย์ (โรงเรียนสิ่นหมินในปัจจุบัน) จังหวัดพิษณุโลก
ระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๓	โรงเรียนผดุงราษฎร์ จังหวัดพิษณุโลก

ร้อยตรี ทวี บูรณเขตต์ ได้รับรางวัลชนะเลิศ การประกวดเขียนภาพพุทธประวัติ ได้รับเงินรางวัล จำนวน ๕๐๐ บาท จากนายทอง แสงศิริ นายกพุทธสมาคม จังหวัดพิษณุโลก งานสมโภชพระพุทธชินราช ประจำปี พ.ศ. ๒๔๙๙

ร้อยตรี ทวี บูรณเขตต์ กำลังวาดภาพ พลโท ผ่อง บุญสม แม่ทัพกองทัพภาคที่ ๓

ภายหลังจากการอบรมฝึกงาน ที่กองหัตถศิลป์ กรมศิลปากร ร้อยตรี ทวี บูรณเขตต์ ได้ฝึกฝน ทบทวนสิ่งที่ได้รับการเรียนรู้มา อย่างสม่ำเสมอ

ประวัติการทำงาน

จากเด็กรับจ้างเลี้ยงวัวเลี้ยงแพะตามทุ่งนา คนหนึ่ง ที่เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ พยายามฝ่าฟันอุปสรรคต่อสู้กับชีวิตด้วยลำแข้งและพรสวรรค์ที่มีมาแต่กำเนิด เนื่องจากพ่อกับแม่มีฐานะที่ยากจน จึงทำให้ร้อยตรี ทวี ต้องลาออกมาช่วยพ่อซึ่งเป็นครูศิลป์มารับจ้างวาดภาพอยู่ที่บ้าน ต่อมาจึงมุ่งหน้าเข้าสู่เมืองกรุงเพื่อไปทำงานที่ห้องแบบแผนของอาจารย์ทรัพย์ ธนางกูล เป็นแห่งแรก และย้ายไปทำงานที่ร้านศิลป์การ สี่พระยา ของนายบุญชู เจริญทิพย์ ต่อมาได้ไปทำงานช่างเขียนของสถานควบคุมคุดทะราด จังหวัดราชบุรี จนอายุครบเกณฑ์ทหารจึงกลับมาคัดเลือกที่บ้านเกิดของตนเองที่จังหวัดพิษณุโลก แม้ไม่ได้รับเลือกเป็นทหาร แต่เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๘ ร้อยตรี ทวี ได้เข้ารับราชการเป็นทหารที่สังกัดยุทธโยธา กองทัพภาคที่ ๓ ต่อมาได้รับยศขั้นต้นเป็นสิบตรี ด้วยเป็นคนขยัน และมีฝีมือในงานศิลป์สร้างสรรค์ผลงานออกมาจนผู้บังคับบัญชาถูกใจ จึงได้รับการพิจารณาขึ้นเงินเดือน ๒ ขั้นภายในระยะเวลา ๔ ปี ติดต่อกัน โดยได้รับยศสูงสุดเป็นจ่าสิบเอกในปี พ.ศ. ๒๕๐๖ รวมระยะเวลารับราชการทหาร ๒๓ ปี หลังจากนั้นได้ลาออกมาประกอบกิจการโรงหล่อพระพุทธรูปมาจนถึงปัจจุบัน

การสร้างสรรค์ผลงาน

พัฒนาการการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมของร้อยตรี ทวี แบ่งออกเป็น ๓ ช่วง ได้แก่ ช่วงที่หนึ่งคือ ช่วงสร้างสรรค์งานประติมากรรมระหว่าง พ.ศ. ๒๔๙๘ - ๒๕๐๖ ช่วงที่สอง การกำหนดสัดส่วนของการสร้างพระและสูตรการปั้นที่มีลักษณะเฉพาะจนเป็นเอกลักษณ์และต้นแบบระหว่าง พ.ศ. ๒๕๐๖ - ๒๕๒๓ ช่วงที่สาม ช่วงสร้างสรรค์งานประติมากรรมด้วยเทคนิคใหม่ ๆ เพื่อให้งานปั้นพระพุทธรูปมีลักษณะร่วมสมัยระหว่าง พ.ศ. ๒๕๒๓ - ปัจจุบัน

ช่วงที่ ๑ : ช่วงสร้างสรรค์งานประติมากรรม ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๙๘ - ๒๕๐๖

ร้อยตรี ทวี เกิดในครอบครัวที่บิดาเป็นครูศิลปะโรงเรียนหัตถกรรมวัดน้อย (โรงเรียนเทศบาล ๑) อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก และเป็นช่างฝีมือที่มีความสามารถในการทำงานศิลปะและก่อสร้างโบสถ์วิหาร ส่งผลให้ชีวิตช่วงวัยเด็กได้เรียนรู้ศิลปะการวาดรูปและการแกะสลักจากบิดา ภายหลังจากการจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ได้เข้ามาประกอบอาชีพรับจ้างวาดรูปและเขียนโฆษณาสินค้าต่าง ๆ ตามงานวัด และภายหลังได้เข้ามาเป็นช่างเขียนในการทำพิมพ์เขียวและตรายาง ซึ่งนับได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการสั่งสมความรู้งานศิลปะ

ผลงานการสร้างสรรค์งานประติมากรรมเริ่มปรากฏขึ้นเมื่อภายหลัง ร้อยตรี ทวี เข้ารับราชการทหารได้ยศเป็นสิบตรี ในปี พ.ศ. ๒๔๙๘ ตำแหน่งช่างเขียนฝ่ายยุทธโยธา ได้ทำงานในหน้าที่ต่าง ๆ เช่น ช่างเขียนแผนที่ประจำกองบัญชาการ กองทัพภาคที่ ๓ ในระหว่างที่รับราชการทางกองทัพมีดำริจะสร้างอนุสาวรีย์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช แต่ไม่มีงบประมาณในการก่อสร้าง จึงได้คัดเลือกร้อยตรี ทวี ซึ่งมียศสิบโทในขณะนั้น เข้ารับการอบรมการหล่อโลหะ ที่กองหัตถศิลป์ กรมศิลปากร เป็นเวลา ๓ เดือน นับเป็นโอกาสอันสำคัญที่ได้พบและศึกษาความรู้ส่วนหนึ่งจากศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี อาจารย์เขียน ยิ้มศิริ อาจารย์สนั่น ศิลากร ฯลฯ แม้ระยะเวลาที่เข้าอบรมจะสั้น แต่ ร้อยตรี ทวี ได้ใช้ความวิริยะอุตสาหะและขะมักเขม้น

ร้อยตรี ทวี บูรณเขตต์ และช่างจากกองหัตถศิลป์ กรมศิลปากร กำลังเททอง
พระบรมรูปหล่อสมเด็จพระนเรศวร

พระบรมรูปสมเด็จพระนเรศวรมหาราช
ผลงานชิ้นแรกของร้อยตรี ทวี บูรณเขตต์

พระบรมรูปสมเด็จพระนเรศวรมหาราช
ขนาดเท่าคนจริง ประทับยืนและถือพระมาลา สะพายพระแสงดาบ
ร้อยตรี ทวี บูรณเขตต์ เป็นผู้ออกแบบ

อดทนในการฝึกฝน จึงมีฝีมือเป็นที่ยอมรับ ภายหลังจากที่ได้กลับมาประจำการได้ทำหน้าที่หล่อรูปเหมือนองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช จนได้รับการยกย่องว่างดงามละเอียดสมบูรณ์ดี นับได้ว่าประสบการณ์ความรู้ความสามารถในเรื่องการวาดเขียนและการแกะสลัก ได้ถูกผสมผสานกับความสามารถกับการปั้นและงานหล่อ จนนำมาสู่การสร้างสรรค์รูปเหมือนสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ดังปรากฏในคำบอกเล่าของ พลเอก สีมา ปาณิกบุตร กล่าวถึงช่วงเวลาที่ร้อยตรี ทวี ได้ปั้นและหล่อพระบรมราชาอนุสาวรีย์พระนเรศวร ความว่า

“การเริ่มต้นของการเป็นช่างหล่อของสิบตรี ทวี นั้น เมื่อ พล.ท. ประพันธ์ กุลพิจิตร แม่ทัพภาคที่ ๓ ต้องการสร้างพระราชานุสาวรีย์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เพื่อประดิษฐานไว้ในค่าย ได้ส่งสิบตรี ทวี ไปรับการฝึกอบรมกลับมาลงมือปั้นพระราชานุสาวรีย์สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทันที การปั้นรูปครั้งแรก ปั้นด้วยดินเหนียว ผมก็ได้ไปเฝ้าดูการปั้นอยู่เสมอ สิบตรี ทวี ขะมักเขม้นปั้นหุ่นดินเหนียวตั้งแต่เช้าจนค่ำทุกวันเพราะเป็นงานชิ้นแรก เกรงว่าจะทำได้ไม่ดีสมใจผู้บังคับบัญชา ท่านแม่ทัพประพันธ์ ก็หมั่นเดินมาดูเสมอ ปั้นหุ่นดินเหนียวจนเสร็จ ท่านแม่ทัพประพันธ์ ก็พอใจเป็นอันมาก ได้กำหนดการเททองหล่อพระรูปขึ้น มีประชาชนมาบริจาคโลหะที่เป็นภาชนะของใช้แต่โบราณเป็นอันมาก งานเททองพระราชานุสาวรีย์ผ่านไปด้วยดี งานปั้นชิ้นแรกของสิบตรี ทวี ก็ทำงานใหญ่เลยทีเดียว ท่านแม่ทัพประพันธ์ พอใจเป็นอันมาก สิบตรี ทวี จึงได้บำเหน็จประจำปี ๒ ขั้นต่อ ๆ กันมาหลายครั้งจนมียศเป็นจ่าสิบเอก ต่อมาในสมัย พล.ท.สำราญ แพทยกุล เป็นแม่ทัพภาคที่ ๓ ดำริจะหาเงินเป็นกองทุนสำหรับช่วยเหลือทหาร - ตำรวจ อาสาสมัครและครอบครัวที่เสียชีวิตหรือทุพพลภาพอันเนื่องมาจากการปฏิบัติการปราบปรามผู้ก่อการคอมมิวนิสต์ จึงตกลงจะสร้างพระพุทธชินราชจำลอง โดยขอพระราชทานพระปรมาภิไธย “ภปร.” ประดิษฐ์ที่ฐานพระพุทธรูปด้วย ได้มอบหมายให้จ่าทวีเป็นผู้สร้าง เมื่อสร้างเสร็จเป็นพระพุทธชินราชจำลองที่มีความสวยงามมาก มีความละเอียด”

ผลจากการร่างแบบและปั้นสมเด็จพระนเรศวรมหาราชซึ่งประดิษฐานอยู่ในโรงพยาบาลและค่ายสมเด็จพระนเรศวร ตลอดจนการหล่อพระพุทธชินราชจำลองให้กับกองทัพภาค ๓ และงานปั้นรูปเหมือนนายแพทย์เป็นทูน บุญอิต และภรรยา ซึ่งจัดตั้งไว้ที่โรงพยาบาลพุทธชินราชในช่วงรับราชการทหาร นับได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการแสดงออกถึงการสร้างผลงานศิลปกรรมผ่านงานปั้นที่มีความสวยงาม ประกอบขึ้นจากความสามารถด้านการวาดเขียนและการเข้าใจถึงงานศิลปะที่แท้จริง จนพัฒนาขึ้นมาเป็นงานหล่อรูปเหมือนต่าง ๆ ความสามารถดังกล่าวได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถในงานโลหะวิทยาการหล่อการปั้นที่ดีที่สุด เป็นครูด้านงานปั้นและงานหล่อ

ช่วงที่ ๒ : การกำหนดสัดส่วนและสูตรการปั้นที่มีลักษณะเฉพาะจนเป็นเอกลักษณ์และต้นแบบระหว่าง พ.ศ. ๒๕๐๖ - ๒๕๒๓

ภายหลังจากการแต่งงานได้เริ่มเปิดกิจการรับจ้างหล่อพระพุทธรูปขึ้น โดยเริ่มศึกษาหาความรู้และขวนขวายหาความรู้อยู่เสมอ โดยการเดินดูและศึกษาพระพุทธรูปตามระเบียงวัดพระพุทธชินราชจนจำได้ติดตา และเป็นรากฐานให้งานหล่อพระพุทธรูปของ ร้อยตรี ทวี มีความงดงามในพุทธศิลป์จนเป็นที่นิยม ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๐ ได้สร้างโรงงาน โดยนำเครือญาติ บุคคลในท้องถิ่นมาเรียนรู้และฝึกหัดงานช่างหล่อพระประมาณ ๑๓๐ คน ช่วงเวลาดังกล่าว ร้อยตรี ทวี ได้เล่าถึงชีวิตของตัวเองว่า

“เมื่อย้ายมาเช่าห้องแถวอยู่ริมน้ำ ถนนพุทธบูชาใกล้กำแพงวัดพระศรีรัตนมหาธาตุด้านเหนือ ถ้ามีเวลาว่างตอนเย็นหลังจากเลิกงานแล้ว ข้าพเจ้ามักจะมาในวัดพระศรีรัตนมหาธาตุเสมอ ดูพระตามระเบียงวิหารคตดูหลวงพ่อพุทธชินราช ข้าพเจ้าจำท่านได้จนติดตา ขณะนั้นข้าพเจ้ารับทำงานเขียนปั้นในยามว่าง โดยมีภรรยาเป็นลูกมือ”

ช่วงเวลานี้เอง พระครูวินัยสารสุภัทร เจ้าอาวาสวัดพุทธบูชา (ปัจจุบันนี้คือ พระพุทธวิริยากร) มาจากวัดพุทธบูชา ตำบลบางมด อำเภอราษฎร์บูรณะ จังหวัดธนบุรี ได้มาติดต่อให้สร้างพระประธานใหญ่เป็นองค์แรก ขนาดหน้าตัก ๒.๘๘ เมตร วางมัดจำไว้หนึ่งหมื่นบาท โดยมีเด็กและผู้ใหญ่ มาฝึกหัดงานรุ่นแรก ๑๓ คน แต่ละคนไม่เคยเป็นช่างหรือเคยรู้เรื่องช่างหล่อมาก่อนเลย ต่อมาได้สร้างพระประธานและพระขนาดต่าง ๆ อีก โดยมากเจ้าภาพที่มาสั่งสร้าง จะจัดหาวัสดุและอุปกรณ์มาให้ เช่น สร้างพระบูชาของวัดท่ามะปราง ปี พ.ศ. ๒๕๑๖ วัดนางพญา จังหวัดพิษณุโลก วัดโรงช้าง จังหวัดพิจิตร วัดบางช้างเหนือ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม วัดพันอ้น จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีงานเด่นอยู่ในความทรงอยู่ในความทรงจำของบุคคลทั่วไปคือ พระบูชาแบบพระพุทธชินราช เช่น พระพุทธชินราชของพุทธสมาคมจังหวัดพิษณุโลก พ.ศ. ๒๕๑๕ พระบูชาแบบพระพุทธชินราช รุ่น จ.ป.ร.และ ม.ว.ก. พ.ศ. ๒๕๑๘ พระบูชาแบบพระพุทธชินราช รุ่นพระมาลาเบี่ยงของวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จังหวัดพิษณุโลก พ.ศ. ๒๕๒๐ ซึ่งมีขนาด ๕.๕ นิ้ว และ ๕.๖ นิ้ว มีทั้งลงรักปิดทองและพระกะไหล่ทอง รุ่นนี้ได้สร้างพระเครื่องชนิดทองคำ เงิน และนวโลหะด้วย ได้ทำพิธีพุทธาภิเษกถึง ๒ ครั้ง ในวิหารพระพุทธชินราช และที่พระปรางค์ วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จังหวัดพิษณุโลก ความงามและความสามารถในการปั้นและหล่อพระพุทธชินราชจำลองของร้อยตรี ทวี ได้กลายเป็นต้นแบบของการหล่อพระพุทธชินราชในเวลาต่อมา ซึ่งการกำหนดสัดส่วนและสูตรการปั้นที่มีลักษณะเฉพาะจนเป็นเอกลักษณ์และต้นแบบนั้น อาจสรุปได้จากคำบอกเล่าถึงแนวคิดการปั้นและการหล่อของร้อยตรี ทวี ดังความว่า

พระพุทธชินราชจำลอง พระประธาน ณ วัดพุทธบูชา

“ผมทำได้จริงแต่ไม่เหมือนเปี๊ยบหรอกครับ มีผิดเพี้ยนไปบ้าง ที่จำลองให้เหมือนกันจริง ๆ ยากมากครับ ฝีมือคนโบราณฝีมือชั้นครู บรมครูทีเดียว ...ผมจำลองมาใกล้เคียงกว่าของคนอื่น ๆ เท่านั้นเอง และขนาดอัตราส่วน

พระครูวินัยสารสุภัทร เจ้าอาวาสวัดพุทธบูชา ขณะชมต้นแบบพระพุทธชินราชจำลอง พระประธาน ณ วัดพุทธบูชา

แต่ละชิ้นแต่ละส่วนของผมไม่ผิด ผมต้องรักษางานฝีมือนี้เอาไว้ ... มีคนมาแนะให้ผมหล่อพระเหมือนหล่อกระทะแล้วเอาแต่ละชิ้นมาเชื่อมอีกที อย่างที่ช่างหล่อพระแถวบ้านช่างหล่อ กรุงเทพ ฯ เขาทำกันอยู่เดี๋ยวนี้ครับ ทำอย่างนั้นต้นทุนต่ำลงเยอะ ราคาสำหรับลูกค้าก็ถูกลงไปจริง ผมไม่เถียง แต่ผมทำลายงานฝีมือเก่าแก่ของไทยเราด้วยวิธีฉาบฉวยอย่างนั้น ผมทำไม่ได้ และเคยมีผู้มาติดต่อให้หล่อพระพุทธชินราชจำลองขนาดโตกว่าองค์จริงอยู่ครั้งหนึ่ง จะรีบปฏิเสธไปทันที โธ่ เงินนะ ใคร ๆ ก็อยากจะได้ แต่ให้มีเหตุผล ที่เขาจ้างผมหล่อพระพุทธชินราชจำลองให้ขนาดโตกว่าองค์จริง ๆ นั้นผมทำไม่ได้ พูดกันตรง ๆ ผมไม่กล้าหรอกครับ คิดดูเถอะทำอย่างนั้น ก็เหมือนกับคิดไปแข่งขันประชันขนาดกับหลวงพ่อที่เป็นองค์จริงแท้มาแต่โบราณ เดี๋ยวก็ได้ดูดำดูดีกันหรอก ผมให้เขาเปลี่ยนชื่อกับเปลี่ยนบางส่วนขององค์พระ อย่าให้เหมือนหลวงพ่อพระพุทธชินราชเสียทีเดียว ถ้าเขายอม ผมจะรับหล่อให้ แต่เขาไม่เปลี่ยนใจ ผมก็เลยบอกปัดให้เขาไปหาคนอื่นทำ”

ภายหลังร้อยตรี ทวี มีชื่อเสียงในการปั้น - หล่อพระพุทธชินราชจำลองไปทั่วประเทศ และได้สร้างพระพุทธชินราชจำลองอีกหลายวาระ มีอยู่ครั้งหนึ่งบรรดานายทุนทราบว่า ร้อยตรี ทวี จัดสร้างพระพุทธชินราชจำลองขึ้นมาอีกวาระหนึ่งเพื่อนำเงินรายได้มาบูรณะซ่อมแซมพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน จ่าทวี บรรดานายทุนจึงแนะนำท่านว่าให้สร้างจำนวนน้อยลง พวกผมจะจองให้หมดแล้วลุงจ่าจะได้เงินค่าจองพระทั้งหมดทันทีเพื่อจะได้มาทำประโยชน์เกี่ยวกับงานพิพิธภัณฑ์ที่ท่านทำอยู่ได้โดยเร็ว แต่ร้อยตรี ทวี ตอบปฏิเสธไป เพราะรู้ว่าการทำวิธีนี้คนที่ได้ผลประโยชน์คือนายทุน ทำให้คนที่รักและสะสมพระพุทธชินราชจำลองรุ่นต่าง ๆ ของร้อยตรี ทวี ต้องไปเช่าต่อจากผู้ที่จองไว้กลุ่มนี้ ทำให้ต้องเช่าในราคาที่สูงขึ้น ร้อยตรี ทวี จึงไม่เลือกวิธีนี้

ยังคงให้ผู้ที่สนใจเก็บสะสมพระพุทธชินราชจำลองฝีมือร้อยตรี ทวี สั่งจองจากทางร้อยตรี ทวี เป็นปกติ ถึงจะจำหน่ายหมดช้าแต่ก็ได้เช่าบูชากันทุกคน เป็นคุณธรรมอีกข้อที่ร้อยตรี ทวี ใช้ในการดำเนินชีวิต

จากคำบอกเล่าข้างต้นทำให้ทราบได้ว่าแนวคิดให้การปั้นและการหล่อของร้อยตรี ทวี มีลักษณะเฉพาะและมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง ซึ่งไม่ใช่การลอกเลียนแบบพระพุทธชินราชองค์จริง แต่เป็นการรังสรรค์และสร้างสรรค์งานศิลปะเฉพาะตนขึ้นมา จากการสัมภาษณ์ร้อยตรี ทวี ของ ดร.วศิน ปัญญาวุธตระกูล ทำให้ทราบว่าลักษณะพุทธศิลป์ที่ ร้อยตรี ทวี สร้างสรรค์ขึ้นมานั้น ต้องมีสูตรว่า *“ครึ่งของครึ่งจากฐาน จะได้สัดส่วนที่สวยที่สุด”* ที่สามารถมองเห็นในระดับสายตาคือ ต้องยืดองค์พระขึ้น การกำหนดสูตรและรูปแบบการหล่อพระพุทธชินราชดังกล่าว ได้เป็นต้นแบบสำคัญในการหล่อพระพุทธชินราชในเวลาต่อมา

เนื่องจากเป็นความคิดสร้างสรรค์ใหม่ในการปรับสมดุลทรงพระให้มีขนาดใหม่ที่มีความเหมาะสมกับการมองเห็นในระดับสายตา โดยการสร้างสรรค์ที่ร้อยตรี ทวี คิดสูตรสัดส่วนนี้เป็นการรังสรรค์จากภูมิปัญญาที่ก่อเกิดจากการศึกษาและกำหนดรูปแบบที่เป็นต้นรากของการปั้นที่ช่างปั้นในเวลาต่อมายึดถือเป็นแนวทาง ดังคำบอกเล่าของผู้ที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านประติมากรรม ที่กล่าวว่า

“การจำลองเป็นหุ่นของพระพุทธชินราช หรือพระพุทธรูปองค์หนึ่งองค์ใด ที่มีผู้ติดต่อว่าจ้างให้สร้าง คุณลุงจ่า จะต้องทำการตรวจสอบความกว้างความหนา ความโค้ง เว้า แต่ละสัดส่วนของพระพุทธรูปองค์จริง จนมั่นใจเสียก่อน จึงนำเอาสัดส่วนนั้นมาลดหรือขยาย ตามอัตราส่วนที่ควรเป็นไปจริง ๆ อย่างถี่ถ้วนทุกครั้ง พระพุทธชินราชจำลอง หรือพระพุทธรูปปางอื่น ๆ ที่จำลองจากองค์จริง ถ้าให้คุณลุงจ่าทำให้ ก็เป็นอันรับประกันได้เลยว่า ไม่มีผิดหวัง”

เมื่อทำการศึกษาถึงรหัสความหมายที่ซ่อนอยู่ในคำกล่าวของ ร้อยตรี ทวี ทำให้ทราบว่า ร้อยตรี ทวี ได้แบ่งพระพุทธชินราชออกเป็น ๔ ส่วน ส่วนที่หนึ่งคือจากไรพระศกถึงพระคาง ส่วนที่สอง จากคางถึงราวนม ส่วนที่สาม จากราวนมจนถึงพระบาท แต่ละส่วนต้องสัมพันธ์เป็นครึ่งของฐานพระและสัดส่วน ทั้งต้องมีสัดส่วนเป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัสด้านเท่า ดังนั้นการปั้นและการหล่อทุกครั้ง ร้อยตรี ทวี ต้องมาตรวจสอบสัดส่วนความกว้าง ความหนา ความโค้ง และความเว้าทุกครั้ง เพื่อให้เกิดจุดความสมดุลของพระพุทธชินราช อาจกล่าวได้ว่าร้อยตรี ทวี เป็นผู้ที่รังสรรค์และสร้างสรรค์ผลงานการปั้นและกำหนดรูปแบบพระพุทธชินราชที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากพระพุทธชินราชองค์จริง พร้อมทั้งกำหนดสูตรขนาดพระพุทธชินราชที่ใช้ในการจำลองทั้งขนาดใหญ่และเล็ก จากสูตรแนวคิดดังกล่าวข้างต้น

ที่กล่าวว่า *“ครึ่งของครึ่งจากฐานจะได้สัดส่วนที่สวยที่สุด”* จนกลายเป็นต้นแบบสำคัญในการปั้นและหล่อพระพุทธชินราชที่เกิดความสมดุลทุกสัดส่วน และคงความงามในระยะใกล้และไกล นอกจากนั้นช่วงเวลาดังกล่าวได้เกิดการกำหนดสูตรการปั้นการหล่อและการขัดมันองค์พระ โดย ร้อยตรี ทวี ได้เข้าร่วมในการวางระบบและเนื้อหาการหล่อพระ โดยเปิดให้นักศึกษาจากวิทยาลัยเทคนิคพิษณุโลกได้เข้ามาศึกษาและฝึกงาน เป็นรุ่น ๆ ครั้งละ ๕ คนต่อวัน เป็นเวลา ๑ เดือนในแต่ละรุ่น จนแนวทางการปั้นและหล่อของร้อยตรี ทวี กลายเป็นต้นแบบของงานปั้นและหล่อในเวลาต่อมา

ช่วงที่ ๓ : ช่วงสร้างสรรค์งานประติมากรรมด้วยเทคนิคใหม่ ๆ เพื่อให้งานปั้นพระพุทธรูปมีลักษณะร่วมสมัยระหว่าง พ.ศ. ๒๕๒๓ - ปัจจุบัน

ร้อยตรี ทวี บูรณเขตต์ ส่วนใหญ่จะสร้างพระพุทธชินราชจำลองรุ่นต่าง ๆ ตามความต้องการของผู้สั่งโดยย่อส่วนจากองค์จริงและไม่ทำขนาดใหญ่กว่าองค์จริงที่อยู่ในวิหารวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร จังหวัดพิษณุโลก โดยให้เหตุผลว่า *“เราประกอบอาชีพเกี่ยวกับการปั้น - หล่อ พระพุทธชินราช ไม่ควรทำเท่าเสมอท่านและใหญ่กว่าท่านเป็นการมิบังควร”* และได้มีโอกาสเข้าไปวัดสัดส่วนพระพุทธชินราชองค์จริงหลายครั้ง โดยออกแบบให้เป็นเอกลักษณ์ขยายความสูงเพิ่มขึ้นจากสัดส่วนจริง

พระพุทธชินราชจำลอง ที่วัดพุทธบูชา กรุงเทพมหานคร ได้รับการขนานนามว่า เป็นพระที่สร้างได้ละม้ายคล้ายคลึงกับองค์จริงที่จังหวัดพิษณุโลกเป็นอย่างมาก จนเป็นที่กล่าวขานกันว่า *"ถ้าไม่มีโอกาสมากราบพระพุทธชินราชที่พิษณุโลก มากราบองค์นี้ ก็เหมือนกัน"* เป็นผลงานที่สร้างชื่อเสียงให้ ร้อยตรี ทวี บูรณเขตต์ ต่อมามีผู้ว่าจ้างให้สร้างพระพุทธชินราชจำลองหลายรุ่น หลายขนาด ตั้งแต่ขนาดเล็กห้อยคอ ขนาดบูชาประจำบ้าน รุ่นต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก และพระประธานประจำอุโบสถวัดในประเทศและวัดไทยในต่างประเทศ โดยมีข้อแม้ว่า ***"สร้างเล็กกว่าองค์จริงเท่านั้น"***

เล็กน้อย เพราะพระพุทธชินราชที่เรากราบไหว้บูชาอยู่นั้นเป็นของสูง ตามวัดและผู้มีจิตศรัทธามักประดิษฐานไว้บนที่สูง ถ้าไม่ขยายสัดส่วนให้มีความสูงขึ้น จะทำให้ขาดความสง่างามและดูองค์พระสั้นลง บริเวณตาจะใช้หอยมุกจากน้ำทะเลลึกทำเป็นตาพระ ในขณะที่โรงงานอื่นใช้สีขาวหรือพลาสติกทำเป็นเปลือกตา ลักษณะของซุ้มเรือนแก้วจะฉลุที่ใบระกาทุกใบซึ่งช่างอื่นไม่ได้ฉลุ พระพุทธชินราชที่ร้อยตรี ทวี สร้างสรรค์ผลงานไว้จะมีท้าวเวสสุวรรณและอาฬวกยักษ์ซ้ายขวาอยู่ข้างองค์พระ ซึ่งเป็นการออกแบบเป็นคนแรกและต่อมาก็มีผู้ทำตามมาจนถึงยุคปัจจุบัน ส่วนการขัดเนื้อทองเหลืองนั้นจะใช้ตะไบแบบโบราณขัดที่องค์พระให้เรียบโดยไม่สนใจเทคโนโลยีสมัยใหม่ ที่ใช้เครื่องมอเตอร์เจียรบริเวณผิวพระทำให้ได้ชิ้นงานหลายชิ้นต่อองค์ต่อวันก็จริง แต่จะทำให้เนื้อโลหะหายไปมาก ทำให้ผิดรูปทรงไม่เหมือนต้นแบบที่ปั้นไว้ ร้อยตรี ทวี บูรณเขตต์ ตั้งมั่นอยู่ในสัมมาอาชีพ ทำงานด้วยคุณธรรม โดยเฉพาะความซื่อสัตย์สุจริต สร้างพระครบตามจำนวนที่สั่ง ไม่แสวงหาผลประโยชน์ ทั้งที่โอกาสอำนวย มีจิตใจบริสุทธิ์ ยึดบารมีขององค์หลวงพ่อพระพุทธชินราชเป็นที่ตั้ง จึงสามารถถ่ายทอดความนึกคิดออกมาเป็นพุทธศิลป์และงานฝีมือที่งดงามจนได้รับการยอมรับว่าเป็น *"เพชรน้ำเอกแห่งวงการช่างศิลป์"*

ผลงานองค์ต้นแบบ (หุ่นขี้ผึ้ง) ที่ร้อยตรี ทวี บูรณเขตต์ รังสรรค์ผลงานไว้หลายวาระด้วยกัน

พระพุทธชินราชจำลอง รุ่นมหาจักรพรรดิ์ ขนาด ๙ นิ้ว พ.ศ. ๒๕๑๕

พระพุทธชินราชจำลอง รุ่น ภปร. ขนาด ๙ นิ้ว พ.ศ. ๒๕๑๗

พระพุทธชินราชจำลอง รุ่น มวก. ขนาดหน้าตัก ๙ นิ้ว พ.ศ. ๒๕๑๙

พระพุทธชินราชจำลอง รุ่น มวก. ขนาดหน้าตัก ๙ นิ้ว พ.ศ. ๒๕๑๙

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์
พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพิธีเททอง
หล่อพระพุทธชินราชจำลอง รุ่น มวก. เมื่อวันอังคารที่ ๒๙ เดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๘

พระพุทธชินราชจำลอง ภปร. รุ่นปฏิสังขรณ์ ขนาดหน้าตัก ๙ นิ้ว พ.ศ. ๒๕๓๐

พระพุทธชินราชจำลอง ภปร. รุ่นปฏิสังขรณ์ ขนาดหน้าตัก ๙ นิ้ว พ.ศ. ๒๕๓๐

สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร (เจริญ สุวฑฺโน) เสด็จมายังโรงหล่อพระบูรณะไทย (จ่าทวี)
รับสั่งให้ปั้น - หล่อพระพุทธชินราช ขนาดหน้าตัก ๖๙ นิ้ว เนื้อทองลงรักปิดทอง เพื่อนำไปประดิษฐาน
ณ อเนกกุศลศาลา วิหารเขียน ชั้น ๓ วัดญาณสังวราราม อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๓

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพิธีเปิดวิหารเซียน
พร้อมด้วยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐ ณ อเนกกุศลศาลา (วิหารเซียน) วัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร
อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี และทรงกราบพระพุทธชินราชจำลอง ๖๙ นิ้ว
สร้างเมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ ปั้น - หล่อ โดยร้อยตรี ทวี บูรณเขตต์ ถือเป็นความภาคภูมิใจสูงสุด

เจ้าชายฟุมิฮิโตะ อากิชิโนะโนะมิยะ มกุฎราชกุมารแห่งราชวงศ์ญี่ปุ่น เสด็จฯ เยี่ยมชมโรงหล่อพระบูรณะไทย (จ่าทวี)
เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๒ ในโอกาสนี้ ร้อยตรี ทวี บูรณเขตต์ ถวายพระพุทธชินราชจำลองเป็นที่ระลึก

๑

๒

๓

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน จ่าทวี เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๑ (รูปที่ ๑)
และเสด็จฯ เยี่ยมชมโรงหล่อพระบูรณะไทย (จ่าทวี) เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๑ (รูปที่ ๒, ๓)

การถ่ายทอดและเผยแพร่ข้อมูลผลงานศิลปะ

พ.ศ. ๒๕๒๖ : การจัดแสดงนิทรรศการผลงานในโอกาสรับรางวัลผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรม สาขาการช่างฝีมือ แขนงช่างหล่อ จาก ฯพณฯ องคมนตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจักรพันธ์เพ็ญศิริ เมื่อ ๑๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๖ ณ ศาลาประชาคม ศาลากลาง จังหวัดพิษณุโลก

: การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น และถ่ายทอดให้แก่คนรุ่นหลังผ่าน “พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านจ่าทวี”

พ.ศ. ๒๕๖๐ : นิทรรศการพิเศษผลงานต่าง ๆ ในโอกาสรับโล่เชิดชูเกียรติ “ครูศิลป์ของแผ่นดิน” ประจำปี ๒๕๖๐ ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน) จัดนิทรรศการพิเศษผลงานต่าง ๆ ณ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา วันที่ ๒๙ - ๓๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

พ.ศ. ๒๕๖๓ : การจัดแสดงในงานศิลปินแห่งชาติสัญจร จัดแสดงผลงานและสาธิตการปั้นพระพุทธชินราชจำลองในงานศิลปินแห่งชาติสัญจร ณ มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก โดยกรมส่งเสริมกระทรวงวัฒนธรรม วันที่ ๒๓ - ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

รางวัลและเกียรติคุณที่ได้รับ

พ.ศ. ๒๕๒๖ : รางวัลผู้มีผลงานดีเด่นด้านวัฒนธรรม สาขาการช่างฝีมือ (แขนงช่างหล่อ) จากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ณ ศาลาประชาคม จังหวัดพิษณุโลก

พ.ศ. ๒๕๒๗ : ปริญญาครุศาสตรบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาศิลปศึกษา จากสภาฝึกหัดครู

: ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาศิลปะ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (มหาวิทยาลัยนเรศวร ในปัจจุบัน)

พ.ศ. ๒๕๓๒ : ประกาศเกียรติคุณเป็นบุคคลดีเด่นของชาติ สาขาพัฒนาสังคม (ด้านศิลป-วัฒนธรรม) จากสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

พ.ศ. ๒๕๓๖ : เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ชั้นเบญจมาภรณ์ มงกุฎไทย (บ.ม.)

พ.ศ. ๒๕๔๑ : ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขามานุษยวิทยา จากมหาวิทยาลัยศิลปากร

พ.ศ. ๒๕๕๓ : โล่เกียรติคุณพระราชทานของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ผู้ทำคุณประโยชน์ด้านนันทนาการ สาขาผู้ที่ทำผลงานกิจกรรมนันทนาการดีเด่น ประเภทงานอดิเรก

พ.ศ. ๒๕๕๔ : ประกาศเกียรติคุณเป็นคนดีส่งเสริม และอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยบัลลังก์คนดีแห่งปี ๒๕๕๓ จาก ฯพณฯ อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี

พ.ศ. ๒๕๕๕ : เครื่องราชอิสริยาภรณ์ เหรียญเงินดิเรกคุณาภรณ์

พ.ศ. ๒๕๖๐ : โล่ประกาศเกียรติคุณยกย่องเป็นครูศิลป์ของแผ่นดิน จากศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน)

พ.ศ. ๒๕๖๓ : รางวัล เพชรพาณิชย์ สาขาผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านครูศิลป์ของแผ่นดินและครูช่างศิลปหัตถกรรม จากกระทรวงพาณิชย์

พ.ศ. ๒๕๖๔ : รางวัล เพชรสยาม สาขาการช่างฝีมือ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

: โล่ประกาศเกียรติคุณ รางวัล “ค่าของแผ่นดิน” ด้านการส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรม จากสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

พ.ศ. ๒๕๖๕ : รางวัล “ศิลปาจารย์” จากกรมส่งเสริมวัฒนธรรม

พ.ศ. ๒๕๖๖ : ปริญญาศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาศิลปะและการออกแบบ จากมหาวิทยาลัยนเรศวร

พ.ศ. ๒๕๖๖ : รางวัล คนดีศรีพิษณุโลก จากสภาวัฒนธรรมจังหวัดพิษณุโลก

: โล่ประกาศเกียรติคุณ “ศรีรัตนธรรมจักร” จากพุทธสมาคม จังหวัดพิษณุโลก

พ.ศ. ๒๕๖๗ : มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานยศ ร้อยตรี เป็นกรณีพิเศษ เนื่องจากเป็นผู้ประกอบคุณงามความดีและมีผลงานเป็นที่ประจักษ์แก่สาธารณชน ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ส่วนราชการ หน่วยงานและประเทศชาติโดยรวม

ได้รับพระราชทานประกาศเกียรติคุณ
จากสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ให้เป็นผู้สนับสนุนดีเด่นในการอนุรักษ์มรดกไทย
ประจำปี พ.ศ. ๒๕๓๒ จากคณะกรรมการอำนวยการ
วันอนุรักษ์มรดกไทย ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
เมื่อวันที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๒

ได้รับพระราชทานประกาศเกียรติคุณ
จากสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ให้เป็นบุคคลดีเด่นของชาติ สาขาการพัฒนาสังคม
(ด้านศิลปวัฒนธรรม) ประจำปี พ.ศ. ๒๕๓๓
จากสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ได้รับยกย่องเป็น “ครูศิลป์ของแผ่นดิน” ประจำปี ๒๕๖๐
จากศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ (องค์การมหาชน)

ร้อยตรี ทวี บูรณเขตต์ ผู้เสียสละกำลังกายและกำลังทรัพย์เพื่อถ่ายทอดความรู้และช่วยเหลือสังคมสืบมาถึงปัจจุบัน

การทำคุณประโยชน์เพื่อสังคม

๑. ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการปั้นและการหล่อให้แก่คนในชุมชน ก่อให้เกิดอาชีพใหม่อีกอาชีพหนึ่งในจังหวัดพิษณุโลก อันแสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาและความสามารถของชาวจังหวัดพิษณุโลกในด้านประติมากรรม ส่วนพนักงานที่ลาออกไป ตั้งโรงงานจนประสบความสำเร็จในอาชีพ

๒. ก่อตั้งพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน จ่าทวี เปิดให้เข้าชมฟรีมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๖ ถึงปัจจุบันอยู่ในสภาวะที่เลี้ยงตัวเองไม่ได้ขาดทุนตลอดทุกเดือน แต่ด้วยความมุ่งมั่นอยากตอบแทนคุณแผ่นดิน ท่านได้ดำเนินกิจการมาจนถึงปัจจุบัน โดยนำรายได้จากการจำหน่ายพระพุทธรูปที่เป็นฝีมือของร้อยตรี ทวี มาหล่อเลี้ยงพิพิธภัณฑ์แห่งนี้ เพื่อให้นักเรียน นิสิต นักศึกษาเข้ามาเรียนรู้ภูมิปัญญาของคนไทยในอดีต ซึ่งถือว่าเป็นพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านแห่งแรกของประเทศไทย

๓. ก่อตั้งมูลนิธิจ่าสิบเอกทวี - พิมพ์ บูรณเขตต์ เพื่อช่วยเหลือการศึกษาของเยาวชนในจังหวัดพิษณุโลก

ชีวิตปัจจุบัน

ประกอบกิจการโรงหล่อพระพุทธรูปและทำสาธารณประโยชน์เพื่อช่วยเหลือสังคมสืบมาถึงปัจจุบัน

“สร้างทุกอย่างด้วยมือ เป็นเรื่องที่ยากหนักหนา
แต่มียากยิ่งกว่า ก็คือ ให้อยู่ยืนนาน
ผมทำได้จริง แต่ไม่เหมือนเป๊ียบหรอกครับ มีผิดเพี้ยนไปบ้าง
ที่จำลองให้เหมือนกันจริง ๆ ยากมาก ครับ
ฝีมือคนโบราณ ฝีมือชั้นครู บรมครูทีเดียว.....
ผมจำลองมาใกล้เคียงกว่าของคนอื่น ๆ เท่านั้นเอง
และขนาดอัตราส่วนแต่ละชิ้นแต่ละส่วนของผมไม่ผิด.....
ผมต้องรักษางานฝีมือนี้เอาไว้
จะทำลายงานฝีมือเก่าแก่ของไทยเรา ด้วยวิธีฉาบฉวย.....
ผมทำไม่ได้”

(ร้อยตรี ทวี บูรณเขตต์)

คำประกาศเกียรติคุณ

นายสุดสาคร ชายเสม

ศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ (ประณีตศิลป์ - เครื่องประกอบฉาก) พุทธศักราช ๒๕๖๖

นายสุดสาคร ชายเสม เกิดเมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๙๙ ที่กรุงเทพมหานคร ปัจจุบันอายุ ๖๘ ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ได้รับปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ศิลปกรรมวิจิตรศิลป์) จากวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขตเพาะช่างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๖

ด้วยใจรักการเขียนรูปลายไทยมาตั้งแต่วัยเด็ก ทำให้นายสุดสาครเลือกเรียนในเส้นทางศิลปะซึ่งในระยะแรกมุ่งเน้นทางด้านจิตรกรรม ต่อมาเกิดความสนใจในงานประติมากรรม และได้มีโอกาสสั่งสมประสบการณ์จากการทำงานในแวดวงศิลปะ โบราณคดี และวรรณคดี ประกอบกับมีความสนใจใฝ่ศึกษาผลงานศิลปกรรมชั้นครูอย่างมากมาย จนทำให้นายสุดสาครมีความรู้ความเข้าใจในงานไทยประเพณีเอกลักษณ์ในการสร้างสรรค์ผลงานของนายสุดสาคร คือความรู้ความชำนาญในงานศิลปกรรมแบบจารีตประเพณี โดยนำมาพัฒนาปรับปรุงผสมผสานให้มีความเป็นธรรมชาติสมจริง ตามลักษณะกายวิภาคและธรรมชาติวิทยา ที่ยังคงถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและจิตวิญญาณของงานศิลปกรรมไทยได้อย่างประณีตงดงาม แสดงออกถึงทักษะและความเชี่ยวชาญในงานศิลปกรรมไทยอย่างดียิ่ง

ผลงานของนายสุดสาครมีมากมายหลายด้าน ทั้งงานจิตรกรรม งานประติมากรรม และงานออกแบบฉากและเครื่องประกอบการแสดงโขน - ละคร โดยมีผลงานที่โดดเด่น คือ การออกแบบและจัดสร้างฉากโขนของมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง โดยเริ่มมีการแสดงตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๐ และแสดงต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี จากทักษะฝีมือ แนวความคิดที่นำสมัย จึงถ่ายทอดสื่อถึงจินตภาพอันงดงามของวรรณคดีผสานเข้ากับความงามในเชิงนาฏศิลป์ได้อย่างลงตัว สร้างความตื่นเต้นตระการตา ทำให้ได้รับความนิยมการชื่นชมถึงฉากและองค์ประกอบฉากที่โอ่อ่าสง่างาม โดยใช้ความรู้ความสามารถสร้างสรรค์งานศิลปกรรมไทยมากว่า ๓๐ ปี เป็นที่ประจักษ์ในผลงานที่หลากหลายซึ่งได้ถูกเผยแพร่และจัดแสดงในนิทรรศการทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ โดยไม่เคยหยุดที่จะเรียนรู้และคงทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ในงานศิลปกรรมต่อไปยังคนรุ่นหลัง เพื่อที่จะสืบสานรักษาไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมอันทรงคุณค่าของชาติ และเพื่อเทิดทูนยกย่องสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

ด้วยคุณูปการจึงได้รับรางวัลและการยกย่องจากหลายหน่วยงาน ได้แก่ พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้รับพระราชทานเข็มกลัดจากพระหัตถ์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง จากงานแสดงโขนมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง และในปีเดียวกัน ได้รับยกย่องเป็นศิษย์เก่าดีเด่นจากสมาคมศิษย์เก่าเพาะช่าง วิทยาลัยเพาะช่าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ นอกจากนั้นยังได้รับปริญญาศิลปดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (จิตรกรรมไทย) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๕

นายสุดสาคร ชายเสม จึงสมควรได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ (ประณีตศิลป์ - เครื่องประกอบฉาก) พุทธศักราช ๒๕๖๖

ประวัติชีวิตและผลงาน

นายสุดสาคร ชายเสม

ศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ (ประณีตศิลป์ - เครื่องประกอบฉาก) พุทธศักราช ๒๕๖๖

นายสุดสาคร ชายเสม เกิดเมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๙๙ ที่กรุงเทพมหานคร
ปัจจุบันอายุ ๖๗ ปี

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. ๒๕๑๒ ระดับประถมศึกษา โรงเรียนสมศรีรื่นศึกษา
พ.ศ. ๒๕๑๕ ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนผดุงศิษย์พิทยา
พ.ศ. ๒๕๑๙ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนเพาะช่าง
พ.ศ. ๒๕๒๓ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โรงเรียนเพาะช่าง
พ.ศ. ๒๕๒๖ ระดับ ปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิตศิลปกรรมวิจิตรศิลป์ วิทยาลัยเทคโนโลยี และอาชีวศึกษา วิทยาเขตเพาะช่าง

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. ๒๕๒๖ : รับราชการทหาร (เขียนสื่อการสอนให้ผู้บังคับบัญชา)
: ข้าราชการครูกรุงเทพมหานคร โรงเรียนลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร
: อาจารย์สอนโรงเรียนไทยวิจิตรศิลปอาชีวะ กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๒๗ - ๒๕๓๘ : อาจารย์สอนบรรจุ วิทยาเขตเพาะช่าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล คณะศิลปะประจำชาติ แผนกจิตรกรรมไทย ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

พ.ศ. ๒๕๓๙ - ปัจจุบัน : ประกอบอาชีพศิลปินอิสระ

พ.ศ. ๒๕๔๓ - ๒๕๔๕ : อาจารย์พิเศษสอนระดับปริญญาตรี สาขาวิชาศิลปะไทย วิทยาลัยเพาะช่าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๓ : อาจารย์พิเศษสอนระดับปริญญาตรี สาขาวิชาจิตรกรรมไทย วิทยาลัยเพาะช่าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

พ.ศ. ๒๕๔๙ : อาจารย์พิเศษ กลุ่มจิตรกรรมต้นแบบภาพปัก พระราชวังสวนจิตรลดา

พ.ศ. ๒๕๕๐ - ปัจจุบัน : คณะกรรมการฝ่ายฉากและเครื่องประกอบฉากโขนมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง
: ที่ปรึกษาอาคารเรียน - รู้ - เรื่องโขน และอาจารย์สอนนักเรียน มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ตำบลเกาะเกิด อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การสร้างสรรค์ผลงาน

พ.ศ. ๒๕๓๓ : ออกแบบควบคุมและจัดสร้าง การแสดงละครประวัติศาสตร์ “สุริโยทัย” แสดงหน้าพระที่นั่งพระตำหนักทักษิณราชนิเวศน์

: ออกแบบและจัดสร้างเครื่องประกอบฉากภาพยนตร์ “แอนนาแอนด์เดอะคิง” โดยบริษัท ทเวนตีท์เซนจูรี่ฟอกซ์ จำกัด

พ.ศ. ๒๕๓๘ : ออกแบบและจัดสร้างซุ้มกาญจนาภิเษก ๒ ซุ้ม ซุ้มจักรแก้ว ซุ้มช้างแก้ว” ติดตั้งบนถนนราชดำเนิน

: ออกแบบและจัดสร้าง เครื่องประกอบฉากการแสดงละครประวัติศาสตร์ เสด็จฯ ออกรับพระราชสาส์นจาก เดเซอร์มอง ต้อนรับสมเด็จพระราชินีนาถเอลิซาเบธที่ ๒

พ.ศ. ๒๕๓๙ : ออกแบบและจัดสร้างประติมากรรม “พญาครุฑ”จำนวน ๒ ตน ตกแต่งประตู พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

: ออกแบบและจัดสร้างประติมากรรม “พญาหงส์” (โลหะทองเหลือง) ตกแต่งสวนหงส์ พระที่นั่งวิมานเมฆ

พ.ศ. ๒๕๔๐ : ออกแบบและจัดสร้างเครื่องประกอบการแสดง “พระนารายณ์กวนเกษียรสมุทร” ณ แม่น้ำเจ้าพระยา ท่าราชวรดิษฐ์ แสดงต้อนรับคณะผู้นำประเทศเพื่อเข้าประชุม APEC (ระงับการจัดแสดง)

: ออกแบบและปั้นประติมากรรมพระเวสสันดร ณ สวนพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

พ.ศ. ๒๕๔๒ : ออกแบบและจัดสร้างเครื่องประกอบการแสดงละคร “ชักนาคดึกดำบรรพ์” จัดการแสดง ณ พระตำหนักภูพานราชนิเวศน์ จังหวัดสกลนคร และสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี นำไปจัดแสดง ณ ประเทศจีน

พ.ศ. ๒๕๔๙ : ประติมากรรมตราบรมราชจักรีวงศ์ ติดตั้ง ณ พระบรมราชสถิตยมโหฬาร พระบรมมหาราชวัง โดยสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๐ : ออกแบบ ควบคุม จัดสร้างฉากและอุปกรณ์ประกอบฉาก การแสดงโขนมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ตอน พรหมาศ ๑

พ.ศ. ๒๕๕๓ : ออกแบบ ควบคุม จัดสร้างฉากและอุปกรณ์ประกอบฉาก การแสดงโขนมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ตอน นางลอย

: ประติมากรรมรูป “สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเทวะวงศ์วโรปการ” ติดตั้ง ณ กระทรวงการต่างประเทศ

: ประติมากรรม “พระอวโลกิเตศวร” รางวัล คนค้นคน

: ประติมากรรมรางวัล “พระศิวะนาฏราช”

: ประติมากรรมรางวัล “คนดีของแผ่นดิน”

: ประติมากรรม “เทวดากำพูฉัตร”

พ.ศ. ๒๕๕๔ : ออกแบบ ควบคุม จัดสร้างฉากและอุปกรณ์ประกอบฉาก การแสดงโขนมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ตอน ศึกมัยราพณ์

: ประติมากรรมรูปพระบรมราชชนก ทรงอุ้มพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ติดตั้ง ณ ศูนย์กายภาพบำบัด มหาวิทยาลัยมหิดล กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๕๕ : ออกแบบ ควบคุม จัดสร้างฉากและอุปกรณ์ประกอบฉาก การแสดงโขนมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ตอน จองถนน

พ.ศ. ๒๕๕๖ : ออกแบบ ควบคุม จัดสร้างฉากและอุปกรณ์ประกอบฉาก การแสดงโขนมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ตอน โมกขศักดิ์

พ.ศ. ๒๕๕๗ : ออกแบบ ควบคุม จัดสร้างฉากและอุปกรณ์ประกอบฉาก การแสดงโขนมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ตอน พรหมมาศ ๒

พ.ศ. ๒๕๕๘ : ออกแบบ ควบคุม จัดสร้างฉากและอุปกรณ์ประกอบฉาก การแสดงโขนมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ตอน นาคบาศ

พ.ศ. ๒๕๖๐ : ออกแบบ ควบคุม จัดสร้างฉากและอุปกรณ์ประกอบฉาก การแสดงโขน “มหรสพสมโภชออกงานพระเมรุมาศ รัชกาลที่ ๙”

พ.ศ. ๒๕๖๑ : ออกแบบ ควบคุม จัดสร้างฉากและอุปกรณ์ประกอบฉาก การแสดงโขนมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ตอน พิเภกสวามิภักดิ์

: ออกแบบและปั้นประติมากรรมประดับพระเมรุมาศ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙

พ.ศ. ๒๕๖๒ : ออกแบบ ควบคุม จัดสร้างฉากและอุปกรณ์ประกอบฉาก การแสดงโขนมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ตอน สืบมรรคา

: ออกแบบ ควบคุม จัดสร้างฉากและอุปกรณ์ประกอบฉาก การแสดงโขนมหรสพสมโภช เนื่องในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ณ ท้องสนามหลวง

พ.ศ. ๒๕๖๓ : โขนรับเสด็จสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จเยี่ยมชมอาคารเรียน - รู้ - เรื่องโขน

: ปั้นประติมากรรมพระพุทธรูปทองคำ จัดสร้างโดยหลวงปู่อุ่นหล้า ฐิตธมฺโม บรรจุไว้ ณ เจดีย์หลวงตามหาบัว จังหวัดอุดรธานี

: ออกแบบและจัดสร้างสถาปัตยกรรมลานพุทธเกษตร ณ วัดบางกร่าง จังหวัดนนทบุรี

: ประติมากรรมรูปศาสตราจารย์พูน เกษจำรัส คณะถ่ายภาพ เทคนิคกรุงเทพ

พ.ศ. ๒๕๖๔ : ออกแบบประติมากรรมซุ้มประตู ซุ้มหน้าต่าง และควบคุมการจัดสร้างประติมากรรมตกแต่งศาลาการเปรียญ วัดบางกร่าง จังหวัดนนทบุรี

พ.ศ. ๒๕๖๕ : ออกแบบ ควบคุม จัดสร้างฉากและอุปกรณ์ประกอฉาก การแสดงโขนมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ตอน สะกดทัพ

การเผยแพร่และถ่ายทอดผลงานต่อสาธารณชนในประเทศและต่างประเทศ

พ.ศ. ๒๕๔๖ : นิทรรศการผลงานศิลปประจำชาติเทิดพระเกียรติ สมเด็จพระเทพเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุ ๔๘ พรรษาและในวาระโรงเรียนเพาะช่างมีอายุครบ ๙๐ ปี ณ แกรนด์ฮอลล์ ศูนย์สรรพสินค้าริเวอร์ซิตี้ ระหว่างวันที่ ๗ - ๑๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๖

พ.ศ. ๒๕๕๐ : นิทรรศการศิลปะปูนปั้นแห่งประเทศไทย ครั้งที่ ๖ ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป ถนนเจ้าฟ้า กรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ ๑๐ - ๒๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๐

: นิทรรศการจิตรกรรมต้นแบบภาพปักศิลปาชีพ ครั้งที่ ๑ พุทธศักราช พ.ศ. ๒๕๕๐ ณ หอศิลป์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ระหว่างวันที่ ๑๑ พฤษภาคม - ๑๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐

พ.ศ. ๒๕๕๒ : นิทรรศการโขนพรหมมาศ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จฯ เป็นองค์ประธาน ณ หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ ๑๑ สิงหาคม - ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

: นิทรรศการศิลปะปูนปั้นแห่งประเทศไทย ครั้งที่ ๙ ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป ถนนเจ้าฟ้า กรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ ๖ - ๓๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

พ.ศ. ๒๕๕๓ : นิทรรศการศิลปะปูนปั้นแห่งประเทศไทย ครั้งที่ ๑๐ ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป ถนนเจ้าฟ้า กรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ ๗ - ๒๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

: นิทรรศการปฐมทรรศจิตรกรรมไทย : สืบสานจิตวิญญาณช่างสยาม ณ หอศิลป์เพาะช่าง วิทยาลัยเพาะช่าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ระหว่างวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน - ๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

พ.ศ. ๒๕๕๕ : นิทรรศการงานปักศิลปาชีพ ณ หอศิลป์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ระหว่างวันที่ ๒ สิงหาคม - ๑๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕

: นิทรรศการศิลปะปูนปั้นแห่งประเทศไทย ครั้งที่ ๑๒ ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป ถนนเจ้าฟ้า กรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ ๔ - ๓๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

พ.ศ. ๒๕๕๖ : นิทรรศการศิลปะปูนปั้นแห่งประเทศไทย ครั้งที่ ๑๓ ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป ถนนเจ้าฟ้า กรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ ๔ - ๓๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

พ.ศ. ๒๕๕๗ : นิทรรศการศิลปะปูนปั้นแห่งประเทศไทย ครั้งที่ ๑๔ ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป ถนนเจ้าฟ้า กรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ ๔ - ๒๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

: นิทรรศการเฉลิมพระเกียรติชุด โขนพระราชทาน ศาสตร์และศิลป์แผ่นดินไทย” (The Exhibition : Wisdom of the Kingdom) ณ ดิ อีเวนต์ฮอลล์ ชั้น ๓ ห้างเซ็นทรัลชิดลม และชั้น G ศูนย์การค้าเซ็นทรัล เอ็มบาสซี กรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ ๓๐ กรกฎาคม - ๑๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

พ.ศ. ๒๕๕๙ : นิทรรศการจากขุนเขาสู่...ศิลปาชีพ เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ ครบ ๗๐ ปี ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๙ และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๑๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

พ.ศ. ๒๕๖๐ : นิทรรศการเฉลิมพระเกียรติในพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีชื่อว่า “พระเมรุมาศพิมานนฤมิต สรรพศาสตร์ศิลป์พร้อม น้อมถวายพระราชาผู้ทรงธรรม” ณ ศาลาลูกขุนหลังที่ ๓ ประติมาสร้างสรรค์จัดแสดงลำดับขั้นตอนการจัดสร้างงานประติมากรรมประดับพระเมรุมาศ ซึ่งเป็นการทำงานของสำนักช่างสิบหมู่ ร่วมกับช่างปั้นปูนสดเมืองเพชรบุรี คณาจารย์จากวิทยาลัยเพาะช่าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ และกลุ่มช่างฝีมือศูนย์ศิลปาชีพเกาะเกิด และสีบัวทอง รวมทั้งจิตรกร จิตอาสา ระยะเวลาในการจัดแสดงนิทรรศการ ๒๙ วัน มีประชาชนเข้าชม ๓,๐๑๖,๐๐๐ คน

พ.ศ. ๒๕๖๓ : นิทรรศการ ๔๕ ปี คณะศิลปประจำชาติ และเชิดชูเกียรติ อาจารย์จุลทัศน์ พยาฆรานนท์ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ เป็นองค์ประธานเปิดนิทรรศการ ณ หอศิลป์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ระหว่างวันที่ ๑๑ มกราคม - ๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

พ.ศ. ๒๕๖๕ : นิทรรศการโขนฟื้นศาสตร์ฟื้นศิลป์ สืบสานไว้ในแผ่นดินด้วยพระบารมี ณ หอศิลป์ร่วมสมัย ราชดำเนิน กรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ ๑ - ๑๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

ผลงานจัดแสดงเดี่ยว

พ.ศ. ๒๕๖๔ : นิทรรศการและเสวนา “ประติมากรรมช้าง จากธรรมชาติสู่แนวคิดอุดมคติ” ระหว่างวันที่ ๘ - ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๔ (ระงับเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙)

พ.ศ. ๒๕๖๕ : นิทรรศการ พระครูวิษณุกรรมจิตรกรรมไทยสู่ประติมากรรมรูปเคารพ และผลงานอาจารย์สุดสาคร ชายเสม ระหว่างวันที่ ๑๓ - ๓๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ ณ หอศิลป์เพาะช่าง อาคารพิพิธภัณฑ์เพาะช่างเฉลิมพระเกียรติ วิทยาลัยเพาะช่าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

การแสดงโขนมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง

พ.ศ. ๒๕๕๐ : การแสดงเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในมหามงคลสมัยพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๗๕ พรรษา ระหว่างวันที่ ๒๕, ๒๗ - ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ ณ หอประชุมใหญ่ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

พ.ศ. ๒๕๕๓ : การแสดงโขนมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ตอน นางลอย ระหว่างวันที่ ๑๙ - ๒๐ และ ระหว่างวันที่ ๒๒ - ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๓ ณ หอประชุมใหญ่ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

พ.ศ. ๒๕๕๔ : การแสดงโขนมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ตอน ศึกมัยราพณ์ ระหว่างวันที่ ๑๕ - ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

พ.ศ. ๒๕๕๕ : การแสดงโขนมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ตอน จองถนน ระหว่างวันที่ ๑ - ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕ ณ หอประชุมใหญ่ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

พ.ศ. ๒๕๕๖ : การแสดงโขนมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ตอน โมกขศักดิ์ ระหว่างวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน - ๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ ณ หอประชุมใหญ่ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

พ.ศ. ๒๕๕๗ : การแสดงโขนมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ตอน นาคบาศ ระหว่างวันที่ ๖ พฤศจิกายน - ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ ณ หอประชุมใหญ่ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

พ.ศ. ๒๕๕๘ : การแสดงโขนมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ตอน ศึกอินทรชิต ตอนพรหมาศ ระหว่างวันที่ ๖ พฤศจิกายน - ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ ณ หอประชุมใหญ่ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

พ.ศ. ๒๕๖๐ : การแสดงมหรสพสมโภช เนื่องในพระราชพิธี ถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

พ.ศ. ๒๕๖๒ : โขนมหรสพสมโภชเนื่องในงานพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ตอน เล่ห์อสุรีเมืองลงกา (ศึกพรหมาสตร์) เนื่องในโอกาสมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ณ เวทีกลางมณฑลพิธีท้องสนามหลวง กรุงเทพมหานคร

: การแสดงโขนมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ตอน สืบมรรคา ระหว่างวันที่ ๖ พฤศจิกายน - ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ ณ หอประชุมใหญ่ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

พ.ศ. ๒๕๖๓ : การแสดงโขนมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ตอน พรหมาส สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จเป็นการส่วนพระองค์ ไปในการเปิดอาคารเรียน - รู้ - เรื่องโขน และทอดพระเนตรโขนกลางแปลง ณ ศูนย์ศิลปาชีพเกาะเกิด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ระหว่างวันที่ ๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๓

: การแสดงโขนมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ตอน พรหมาส สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี เสด็จพระราชดำเนินเป็นการส่วนพระองค์ไปในการทอดพระเนตร อาคารเรียน - รู้ - เรื่องโขน และทอดพระเนตรโขนกลางแปลง ณ ศูนย์ศิลปาชีพเกาะเกิด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ระหว่างวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๓

ผลงานการจัดแสดงในต่างประเทศ

พ.ศ. ๒๕๓๓ : ออกแบบและจัดสร้างเครื่องประกอบภาพยนตร์ “แอนนาแอนด์เดอะคิง” โดยบริษัท ทเวนตีท์เซนจูรีฟอกซ์ จำกัด

พ.ศ. ๒๕๔๔ : การแสดงชักนาคดึกดำบรรพ์ ในงานพระราชทานเลี้ยงและแสดงศิลปวัฒนธรรมไทย ณ ห้อง Grand Ballroom โรงแรมแชงกรี - ลา นครเซี่ยงไฮ้ สาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อเฉลิมฉลอง ๒๕ ปีแห่งความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างไทยและจีน (พระบาท

สมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จฯ พระราชดำเนินแทนพระองค์ไปทรงเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีน พร้อมด้วยสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ระหว่างวันที่ ๑๖ - ๓๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๓ ตามคำกราบบังคมทูลเชิญของ นายเจียง เจ๋อ หมิน (Jiang Zemin) ประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนและภริยา)

พ.ศ. ๒๕๕๐ : ผลงานประติมากรรมช้างผูกเครื่องคชาธาร สัตว์สัญลักษณ์ประจำชาติไทยร่วมแสดงในงานผลิตภัณฑ์ศิลปาชีพ ซึ่งจัดแสดง ณ Malachite Hall ในพระราชวังเครมลิน สหพันธรัฐรัสเซีย นายวลาดีมีร์ วราดีมีโรวิช ปูติน ประธานาธิบดีรับเสด็จฯ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ณ พระราชวังเครมลิน วันที่ ๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

ผลงานเผยแพร่ในสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือ บทความในนิตยสาร วารสารต่าง ๆ และอื่น ๆ

พ.ศ. ๒๕๔๔ : นิตยสารรายปักษ์ พลอยแกมเพชร ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๒๑๗ วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๔

พ.ศ. ๒๕๔๖ : สูจิบัตรนิทรรศการผลงานศิลปประจำชาติเทิดพระเกียรติสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในวโรกาสทรงเจริญพระชนมายุ ๔๘ พรรษา และในวาระโรงเรียนเพาะช่าง มีอายุครบ ๙๐ ปี ณ แกรนด์ฮอลล์ ศูนย์สรรพสินค้าริเวอร์ซิตี้ ระหว่างวันที่ ๗ - ๑๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๖

พ.ศ. ๒๕๕๐ : สูจิบัตรนิทรรศการศิลปะปูนปั้นแห่งประเทศไทย ครั้งที่ ๖ ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป ถนนเจ้าฟ้า กรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ ๑๐ - ๒๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๐

: สูจิบัตรนิทรรศการจิตรกรรมต้นแบบภาพปักศิลปาชีพ ครั้งที่ ๑ พุทธศักราช พ.ศ. ๒๕๕๐ ณ หอศิลป์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ระหว่างวันที่ ๑๑ พฤษภาคม - ๑๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐

พ.ศ. ๒๕๕๒ : หนังสือจดหมายเหตุการจัดสร้างเครื่องแต่งกายโขน - ละคร สำหรับการแสดงเฉลิมพระเกียรติเรื่องรามเกียรติ์ ตอน พรหมมาศ จัดทำโดยมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง กองศิลปาชีพ สวนจิตรลดา กรุงเทพมหานคร

: หนังสือโขนอัฉริยลักษณ์แห่งนาฏศิลป์ไทย กรมศิลปากร พิมพ์เผยแพร่

: สูจิบัตรนิทรรศการโขนพรหมมาศ ณ หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ ๑๑ สิงหาคม - ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

: สูจิบัตรนิทรรศการศิลปะปูนปั้นแห่งประเทศไทย ครั้งที่ ๙ ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป ถนนเจ้าฟ้า กรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ ๖ - ๓๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

พ.ศ. ๒๕๕๓ : สูจิบัตรนิทรรศการศิลปะปูนปั้นแห่งประเทศไทย ครั้งที่ ๑๐ ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป ถนนเจ้าฟ้า กรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ ๗ - ๒๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

: สูจิบัตรนิทรรศการปฐมทรรศจิตรกรรมไทย : สืบสานจิตวิญญาณช่างสยาม ณ หอศิลป์เพาะช่าง วิทยาลัยเพาะช่าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ระหว่างวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน - ๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

พ.ศ. ๒๕๕๕ : สูจิบัตรนิทรรศการงานปักศิลปาชีพ ณ หอศิลป์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ระหว่างวันที่ ๒ สิงหาคม - ๑๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕

พ.ศ. ๒๕๕๕ : สูจิบัตรนิทรรศการศิลปะปูนปั้นแห่งประเทศไทย ครั้งที่ ๑๒ ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป ถนนเจ้าฟ้า กรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ ๔ - ๓๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

: นิตยสาร LIPS โขนนาฏกรรมไทยชั้นสูง ปักษ์แรก พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕

: นิตยสารดิฉัน ๒๐ รายปักษ์ ฉบับที่ ๘๕๑ วันที่ ๑๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

พ.ศ. ๒๕๕๖ : สูจิบัตรนิทรรศการศิลปะปูนปั้นแห่งประเทศไทย ครั้งที่ ๑๓ ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป ถนนเจ้าฟ้า กรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ ๔ - ๓๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

พ.ศ. ๒๕๕๗ : หนังสือ “โขนพระราชทาน” ศาสตร์ศิลป์และแผ่นดินไทย มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. ๒๕๕๗

: สูจิบัตรนิทรรศการศิลปะปูนปั้นแห่งประเทศไทย ครั้งที่ ๑๔ ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป ถนนเจ้าฟ้า กรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ ๔ - ๒๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

: สูจิบัตรนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติชุด “โขนพระราชทาน ศาสตร์และศิลป์แผ่นดินไทย” (The Exhibition : Wisdom of the Kingdom) ณ ดิ อีเวนต์ฮอลล์ ชั้น ๓ ห้างเซ็นทรัล ชิดลม และ ชั้น G ศูนย์การค้าเซ็นทรัล เอ็มบาสซี กรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ ๓๐ กรกฎาคม - ๑๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

พ.ศ. ๒๕๕๘ : นิตยสารสารคดี “โขนพระราชทาน” ปีที่ ๓๑ ฉบับที่ ๓๖๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๘

: หนังสืออภินันทนาการพร้อมนิตยสารสารคดี ฉบับพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๘ โขนดุจสรวงผสานศิลป์

: นิตยสารสารคดี โขนพระราชทาน ปีที่ ๓๑ ฉบับที่ ๓๖๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๘

พ.ศ. ๒๕๕๙ : สูจิบัตรนิทรรศการจากขุนเขาสู่...ศิลปาชีพ เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ ครบ ๗๐ ปี ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๙ และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๑๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

พ.ศ. ๒๕๖๐ : หนังสือสิ่งพิมพ์พิเศษ ธ สถิตดุสิดาลัย โดยบริษัท เอมมารุต พับลิชชิ่ง จำกัด

: หนังสือ THAILAND Executive Diary 2017

: นิตยสาร LIPS อารยรัชสมัย โดยบริษัท เอมมารุต พับลิชชิ่ง จำกัด

พ.ศ. ๒๕๖๒ : หนังสือ โขน : มรดกวัฒนธรรมของมนุษยชาติ Khon : Cultural Heritage of Humanity โดย กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

: หนังสือ โขน มรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติรายการแรกของประเทศไทย Khon : Thailand’s First Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity โดย กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม

พ.ศ. ๒๕๖๓ : สูจิบัตรนิทรรศการ ๔๕ ปี คณะศิลปประจำชาติ และเชิดชูเกียรติอาจารย์จุลทัศน์ พยาฆรานนท์ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จเป็นองค์ประธานเปิดนิทรรศการ ณ หอศิลป์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ระหว่างวันที่ ๑๑ มกราคม - ๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

พ.ศ. ๒๕๖๕ : หนังสือสมุดภาพลายเส้น และผลงานอาจารย์สุดสาคร ชายเสม เล่ม ๑ รวบรวมโดยผนังเก่าเล่าเรื่อง

พ.ศ. ๒๕๖๕ : สูจิบัตรนิทรรศการ พระครูวิษณุกรรมจิตรกรรมไทยสู่ประติมากรรมรูปเคารพและผลงานอาจารย์สุดสาคร ชายเสม ระหว่างวันที่ ๑๓ - ๓๐ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๖๕ ณ หอศิลป์เพาะช่าง อาคารพิพิธภัณฑ์เพาะช่างเฉลิมพระเกียรติ วิทยาลัยเพาะช่าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

: สูจิบัตรนิทรรศการโขนฟื้นศาสตร์ฟื้นศิลป์ สืบสานไว้ในแผ่นดินด้วยพระบารมี ณ หอศิลป์ร่วมสมัยราชดำเนิน ระหว่างวันที่ ๑ - ๑๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

ผลงานเผยแพร่ทางวิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต และอื่น ๆ

พ.ศ. ๒๕๓๓ : ภาพยนตร์ “แอนนาแอนด์เดอะคิง” โดยบริษัท ทเวนตีท์เซนจูรีฟอกซ์ จำกัด

: เว็บไซต์เรือนไทยวิชาการ.คอม ในส่วนของชมรมอนุรักษ์ภาพจิตรกรรมไทยเผยแพร่เมื่อ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

พ.ศ.๒๕๕๘ : เว็บไซต์ไทยรัฐออนไลน์ “ฉากโขนศิลปาชีพฯ ปีนี้ งดงามอลังการงานสร้างยิ่งขึ้น” เผยแพร่เมื่อ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

พ.ศ.๒๕๕๙ : เว็บไซต์ไทยรัฐออนไลน์ ชมเบื้องหลังจัดสร้างฉากโขนศิลปาชีพฯ ตอน พิเภกสวามิภักดิ์” เผยแพร่เมื่อ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

พ.ศ.๒๕๖๐ : รายการข้าพระบาท Lightning Talk “ตอน ศิลปกรรมประดับพระเมรุมาศ ร.๙ฯ” วันที่ ๒๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ผ่านช่อง Youtube Saisawan Khayanying

: เว็บไซต์มติชนออนไลน์ หัวข้อ โขนพระราชทานฯ โชว์ความพร้อมก่อนจัดแสดงงานพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ ๒๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

: ช่อง Youtube ของ Matichon TV ตอน ทศกัณฑ์ใช้อุบายลักนางสีดาพาขึ้นราชรถเหาะมาพบนกสดายุเข้าขัดขวาง แต่นกสดายุพ่ายแพ้ เผยแพร่เมื่อ ๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

: เว็บไซต์ไทยรัฐออนไลน์ “ราวบันไดนาค เสร็จทัน ๒๑ ส.ค.” เผยแพร่เมื่อ ๑๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

: เว็บไซต์ไทยรัฐออนไลน์ “ติดเลื่อมกระจก ราวบันไดนาค” เผยแพร่เมื่อ ๓๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

: ช่อง Youtube ของ Spring News ตอน โขนมหรสพสมโภชพระเมรุ ตอน นกสดายุเข้าขัดขวางทศกัณฐ์ เผยแพร่เมื่อ ๒๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

: ช่อง Youtube ของ Spring News ตอน โขนมหรสพสมโภชพระเมรุ ตอน ขับพิเภก เผยแพร่เมื่อ ๒๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

พ.ศ. ๒๕๖๒ : รายการแนวหน้าวาไรตี้ สัมภาษณ์พิเศษ : อาจารย์สุดสาคร ชายเสม คณะกรรมการโขน มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง วันอาทิตย์ที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ ทาง TNN 2 (TrueVision ช่อง ๗๘๔) เวลา ๑๖.๐๐ - ๑๖.๓๐ น.

: เว็บไซต์ไทยโพสต์ หัวข้อ อลังการเบื้องหลังสร้างฉาก “โขน” ตอน สืบมรรคา เผยแพร่เมื่อ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ เวลา ๑๙.๒๗ น.

: เว็บไซต์ไทยรัฐออนไลน์ เบื้องหลังฉากสุดวิจิตรและความงดงามของประติมากรรมโขนศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เผยแพร่เมื่อ ๓๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

พ.ศ. ๒๕๖๔ : รายการ Spirit of Asia ตอน ยลถิ่นศิลปินบางซื่อ ออกอากาศทางช่อง Thai PBS วันที่ ๒๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

พ.ศ. ๒๕๖๕ : เว็บไซต์สมัครด่วน.com หัวข้อ “เพาะช่าง” จัดนิทรรศการ “พระครูวิษณุกรรมจิตรกรรมไทย สู่ประติมากรรมรูปเคารพ - ผลงานอาจารย์สุดสาคร ชายเสม” ศิลปินชั้นครู เผยแพร่เมื่อ ๒๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

: รายการ ๕ เช้าเล่าเรื่อง ตอน งานเปิดนิทรรศการผลงานอาจารย์สุดสาคร ชายเสม ออกอากาศทางช่อง ๕ สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก วันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

: นำเสนอให้เห็นถึงการถ่ายทอดองค์ความรู้ในสาขาทัศนศิลป์ เช่น เป็นวิทยากรถ่ายทอดให้ความรู้ เป็นต้น

การถ่ายทอดความรู้ในสาขาทัศนศิลป์

พ.ศ. ๒๕๔๓ - ๒๕๔๕ : อาจารย์พิเศษสอนระดับปริญญาตรี สาขาวิชาศิลปะไทย วิทยาลัยเพาะช่าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

พ.ศ. ๒๕๔๙ : อาจารย์พิเศษ กลุ่มจิตรกรรมต้นแบบภาพปักพระราชวังสวนจิตรลดา

พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๓ : อาจารย์พิเศษสอนระดับปริญญาตรี สาขาวิชาจิตรกรรมไทย วิทยาลัยเพาะช่าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

พ.ศ. ๒๕๕๐ - ปัจจุบัน : อาจารย์สอนนักเรียนมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ตำบลเกาะเกิด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พ.ศ. ๒๕๖๕ : วิทยากรการเสวนา เรื่อง พระครูวิษณุกรรมจิตรกรรมไทย สู่ประติมากรรมรูปเคารพ ระหว่างวันที่ ๑๓ - ๓๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ ณ อาคารพิพิธภัณฑ์เพาะช่างเฉลิมพระเกียรติ วิทยาลัยเพาะช่าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

พ.ศ. ๒๕๖๖ : วิทยากรการเสวนา เรื่อง ศิลปะลายรดน้ำบนตู้ลายทอง วันอาทิตย์ ที่ ๒๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๖ ณ ห้องประชุมอาคารถาวรวัตถุ (ตึกแดง) ถนนหน้าพระธาตุ แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

รางวัลและเกียรติคุณที่ได้รับ

พ.ศ. ๒๕๕๓ : เข็มกลัดพระราชทานสองพระองค์ จากสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง โขนมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง

: รางวัลศิษย์เก่าดีเด่น สมาคมศิษย์เก่าเพาะช่าง วิทยาลัยเพาะช่าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสิททร์

พ.ศ. ๒๕๕๘ : ได้รับเกียรติเป็นคณะกรรมการดำเนินการจัดงานการแสดงโขนมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง (ออกแบบฉากและอุปกรณ์ประกอบฉาก) ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ถึงปัจจุบัน

พ.ศ. ๒๕๖๓ : รางวัลศิษย์เก่าแผ่นทอง ภาควิชาศิลปประจำชาติ วิทยาลัยเพาะช่าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

ช้างเอราวัณ, *พ.ศ. ๒๕๔๘, ๓๓ x ๕๓ x ๔๓ ซม. เทคนิคไฟเบอร์กลาส*

ช้างเอราวัณ, *พ.ศ. ๒๕๔๘, ๒๘ x ๔๔.๕ x ๕๓ ซม. เทคนิคบรอนซ์*

รูปนิมิต, *พ.ศ. ๒๕๕๗, ๕๕ x ๖๐ x ๘๐ ซม. เทคนิคบรอนซ์*
สถานที่ติดตั้งผลงาน อาคารเรียน-รู้-เรื่องโขน พิพิธภัณฑ์ศิลป์แผ่นดิน

พระวิษณุกรรม, *พ.ศ. ๒๕๔๕, ๑๖ x ๑๖ x ๓๖ ซม. เทคนิคบรอนซ์*
สถานที่ติดตั้งผลงาน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ วิทยาลัยเพาะช่าง

พระวิษณุกรรม, *พ.ศ. ๒๕๖๒,*
๓๗ x ๓๕ x ๗๐ ซม.
เทคนิค ปูนปลาสเตอร์

พระวิษณุกรรม, *พ.ศ. ๒๕๖๒,*
๑๐.๕ x ๑๕.๕ x ๑๑ ซม.
เทคนิค ปูนปลาสเตอร์

***พระอวโลกิเตศวร**, พ.ศ. ๒๕๕๓,*
๑๒ x ๙ x ๓๔.๕ ซม. เทคนิค บรอนซ์

***พระอินทร์** (ซ้าย)ปั้นสเก็ตช์ (ขวา) ผลงานจริง, พ.ศ. ๒๕๕๐,*
๑๓ x ๔ x ๓๗.๕ ซม. เทคนิค ปูนปลาสเตอร์
สถานที่ติดตั้ง ซุ้มประตูวัดกันมาตุยาราม กรุงเทพมหานคร

***ท้าวกุเวร** (ซ้าย) ปั้นสเก็ตช์ (ขวา) ผลงานจริง, พ.ศ. ๒๕๕๐,*
๑๓ x ๔ x ๓๗.๕ ซม. เทคนิค เรซิ่น
สถานที่ติดตั้ง ซุ้มประตูวัดกันมาตุยาราม กรุงเทพมหานคร

หนุมานอมพลับพลา, *พ.ศ. ๒๕๕๓, ๑๓๗ x ๗๗๐ x ๘๐๐ ซม. สถานที่ติดตั้ง อาคารเรียน-รู้-เรื่องโขน พิพิธภัณฑ์ศิลป์แผ่นดิน*

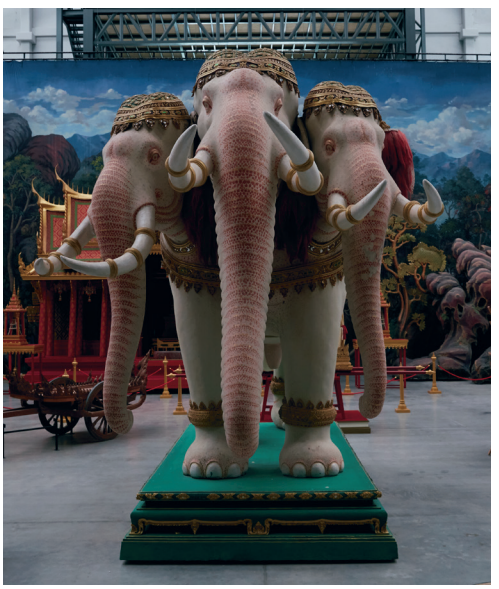

ช้างเอราวัณ, *พ.ศ. ๒๕๕๘ สถานที่ติดตั้ง อาคารเรียน-รู้-เรื่องโขนพิพิธภัณฑ์ศิลป์แผ่นดิน*

บัลลังก์มังกรกัณฑ์, *พ.ศ. ๒๕๕๘, ๒๔๐ x ๑๓๐ x ๒๓๐ ซม., สถานที่ติดตั้ง อาคารเรียน - รู้ - เรื่องโขน พิพิธภัณฑ์ศิลป์แผ่นดิน*

บุษบกเกริน ห้องพระโรง กรุงลงกา, *พ.ศ. ๒๕๕๙, ๑๐๐ x ๒๐๐ x ๔๐๐ ซม. สถานที่ติดตั้ง อาคารเรียน - รู้ - เรื่องโขน พิพิธภัณฑ์ศิลป์แผ่นดิน*

บันไดนาค *ประดับทางขึ้นพระเมรุมาศ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร, พ.ศ. ๒๕๖๐ ขนาด ๕๘๐ ซม. สถานที่ติดตั้ง พระเมรุมาศ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร*

ครุฑยุดนาค, *พ.ศ. ๒๕๖๐*
สถานที่ติดตั้ง พระเมรุมาศ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

พระพิเนก, พ.ศ. ๒๕๖๐
สถานที่ติดตั้ง พระเมรุมาศ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

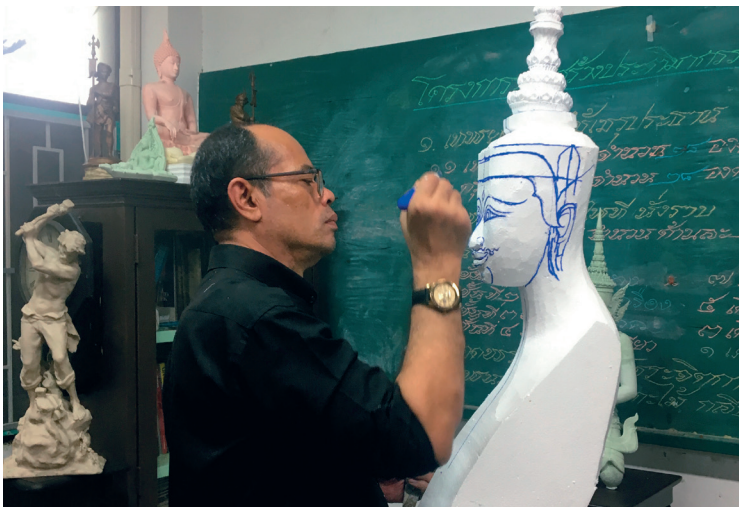

การทำคุณประโยชน์เพื่อสังคม

นายสุดสาคร ชายเสม ได้รับเกียรติเชิญเป็นอาจารย์พิเศษกลุ่มงานจิตรกรรมต้นแบบผ้าปักในกองงานศิลปาชีพ สวนจิตรลดา ในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็น “ครู” ได้รับเกียรติเชิญเป็นคณะกรรมการราชบัณฑิตและภาคีที่ถ่ายทอดความรู้และทักษะด้านศิลปะไทยแบบประเพณีให้กับนักเรียนในศูนย์ศิลปาชีพเกาะเกิด มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง และเป็นวิทยากรบรรยายถ่ายทอดความรู้ทางด้านศิลปกรรมไทยแบบประเพณีให้กับสาขาวิชาจิตรกรรมไทย วิทยาลัยเพาะช่าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นหัวหน้าศูนย์สภาวัฒนธรรมเขตบางซื่อ ออกแบบซุ้มประตูประตูประชานฤมิตร ซึ่งแกะสลักจากไม้ตะเคียนทองเขียนตัวอักษรว่า “ประชาคมประชานฤมิตร” ให้กับชุมชนประชานฤมิตร (ถนนสายไม้) ย่านบางโพ เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร และเป็นที่ปรึกษาอาคารเรียน - รู้ - เรื่องโขน มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ซึ่งเป็นสถานที่จัดนิทรรศการแสดงฉากโขนและเครื่องประกอบฉากที่ออกแบบและจัดสร้างไว้ในแต่ละตอน ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ถึงปัจจุบัน ในอาคารเรียน-รู้-เรื่องโขน ตำบลเกาะเกิด อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้รับเกียรติเป็นคณะกรรมการตัดสินการประกวดปูนปั้นแห่งประเทศไทย ครั้งที่ ๖ - ๑๔ ณ วิทยาลัยเพาะช่าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ และได้รับเชิญเป็นคณะอนุกรรมการตัดสินรางวัลนริศรานุวัดติวงศ์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ จนถึงปัจจุบัน เป็นผู้ออกแบบตกแต่งควบคุม และจัดสร้างประติมากรรมประดับศาลาการเปรียญานพุทธเกษตร วัดบางกร่าง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี (โดยไม่รับค่าตอบแทน)

ชีวิตปัจจุบัน

คณะกรรมการฝ่ายฉากและเครื่องประกอบฉากโขนมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง

ที่ปรึกษาอาคารเรียน - รู้ - เรื่องโขน และอาจารย์สอนนักเรียน มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ตำบลเกาะเกิด อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

“ศิษย์ไม่มีครู เหมือนงูไม่มีพิษ”

การสร้างสรรค์งานศิลปกรรมไทยประเพณี
ต้องถืองานครูเป็นบรรทัดฐาน
งานครูนั้นให้แรงบันดาลใจและแบบอย่างแก่ศิษย์
จากประสบการณ์ทั้งชีวิตที่ค้นคว้า
คัดลอกงานครูจากแหล่งต่าง ๆ
ทำให้เกิดรสนิยมทางความงาม สุนทรีย์
ที่เหล่าศิษย์จำจะต้องรักษาสืบทอด
อัจฉริยภาพของครู ให้ปรากฏสืบไป

(นายสุดสาคร ชายเสม)

คำประกาศเกียรติคุณ

นายประสาทพร ภูสุศิลป์ธร

ศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ พุทธศักราช ๒๕๖๖

นายประสาทพร ภูสุศิลป์ธร เกิดเมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม พ.ศ. ๒๔๙๓ ณ โรงพยาบาลศิริราช จังหวัดธนบุรี ปัจจุบันอายุ ๗๔ ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ขณะศึกษาได้ทำงานเป็นนักข่าวเขียนสกู๊ปข่าว จนกระทั่งเป็นบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ และประกอบอาชีพเป็นนักเขียนอิสระ มีผลงานสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

นายประสาทพร เริ่มเขียนหนังสือช่วงก่อนเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ โดยใช้นามปากกา โกสุม พิสัย ต่อมาได้เปลี่ยนเป็น คมทวน คันธนู เป็นหลัก มีประสบการณ์ทางด้านหนังสือพิมพ์และงานเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นเวลายาวนาน ผ่านการเป็นนักข่าว บรรณาธิการ และคอลัมนิสต์ในหนังสือพิมพ์และนิตยสารหลายฉบับ อาทิ เมืองไทยรายสัปดาห์ หนังสือพิมพ์มาตุภูมิ หนังสือพิมพ์มติชน หนังสือพิมพ์ปุถุชน นิตยสารกระดังงา นิตยสารวินเนอร์ นิตยสารเปรียว นิตยสารกุลสตรี เป็นต้น ผลงานการประพันธ์ของนายประสาทพร มีทั้งงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ประเภทกวีนิพนธ์ นวนิยาย และงานวิชาการที่มีความโดดเด่นและมีคุณค่าต่อวงวรรณกรรมไทยเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะผลงานประเภทกวีนิพนธ์นั้น ได้แสดงให้เห็นถึงความเชี่ยวชาญอย่างลึกซึ้ง ในด้านฉันทลักษณ์ร้อยกรองโบราณประเภท โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน และเพลงพื้นบ้าน นำมาประยุกต์ใช้กับเนื้อหาร่วมสมัย แทรกแนวคิดและมุมมองวิพากษ์สังคมอย่างแหลมคม เปี่ยมด้วยชั้นเชิงทางวรรณศิลป์ ในขณะที่งานเขียนประเภทวิชาการก็นำเสนอความรู้และสาระที่หลากหลายทั้งประวัติศาสตร์ ประวัติวรรณคดี พระเครื่อง นอกจากนี้ ยังมีผลงานเขียนอื่น ๆ อีกหลายประเภท อาทิ บทละคร เนื้อร้อง ทำนองเพลง และนิทานสำหรับเด็ก

ตลอดเวลาอันยาวนานในเส้นทางสายวรรณกรรม นายประสาทพร ได้อุทิศตนและทุ่มเทเวลาในอาชีพการงานด้านสื่อมวลชน ควบคู่ไปกับการสร้างสรรค์ผลงานประพันธ์ และการศึกษาค้นคว้าทางวรรณคดีอย่างต่อเนื่อง ได้รับแรงบันดาลใจและความรู้จากครูกวีคนสำคัญของแผ่นดิน ได้แก่ สุนทรภู่ อัศนี พลจันทร์ (นายผี) และจิตร ภูมิศักดิ์ ส่งผลให้ผลงานมีความโดดเด่นด้วยคุณค่าทางวรรณศิลป์ พลังความคิดและอุดมการณ์ที่มุ่งมั่นรับใช้สังคมจนเป็นที่ประจักษ์ในวงวรรณกรรมร่วมสมัยของไทย เห็นได้จากผลงานที่ได้รับการยกย่องหลายเรื่อง ดังเช่น กวีนิพนธ์เรื่อง “นาฏกรรมบนลานกว้าง” ได้รับรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน ประจำปี ๒๕๒๖ และได้รับการคัดเลือกให้เป็นหนึ่งในวรรณกรรมประเภทกวีนิพนธ์ดีเด่นในสมัยรัชกาลที่ ๙ ตามแนวคิดศาสตร์พระราชา นวนิยายเรื่อง “นายขนมต้ม” ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๐ หนังสือ “ป่าระบัดสัตว์สลวย” และ “โลกสวยฟ้าใส” ได้รับยกย่องให้เป็นหนึ่งใน ๘๘ เล่ม หนังสือดีวิทยาศาสตร์ จากโครงการวิจัยหนังสือดีวิทยาศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๔๔ และได้รับเกียรติบัตรนักประพันธ์กิตติมศักดิ์จากพระที่นั่งวิมานเมฆ พระราชวังดุสิต พระราชวังบางปะอิน และบริษัท เอปสัน (ประเทศไทย) จำกัด เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๖ นอกจากนี้แล้ว นายประสาทพร ยังมีบทบาทในการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ด้านวรรณศิลป์แก่สังคมมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ผ่านโครงการต่าง ๆ ของหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ในปัจจุบัน ผลงานและเกียรติคุณดังกล่าวนี้ ได้สร้างคุณูปการต่อวงวรรณศิลป์ไทยอย่างแท้จริง

นายประสาทพร ภูสุศิลป์ธร จึงสมควรได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ พุทธศักราช ๒๕๖๖

ประวัติชีวิตและผลงาน

นายประสาทพร ภูสุศิลป์ธร

ศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ พุทธศักราช ๒๕๖๖

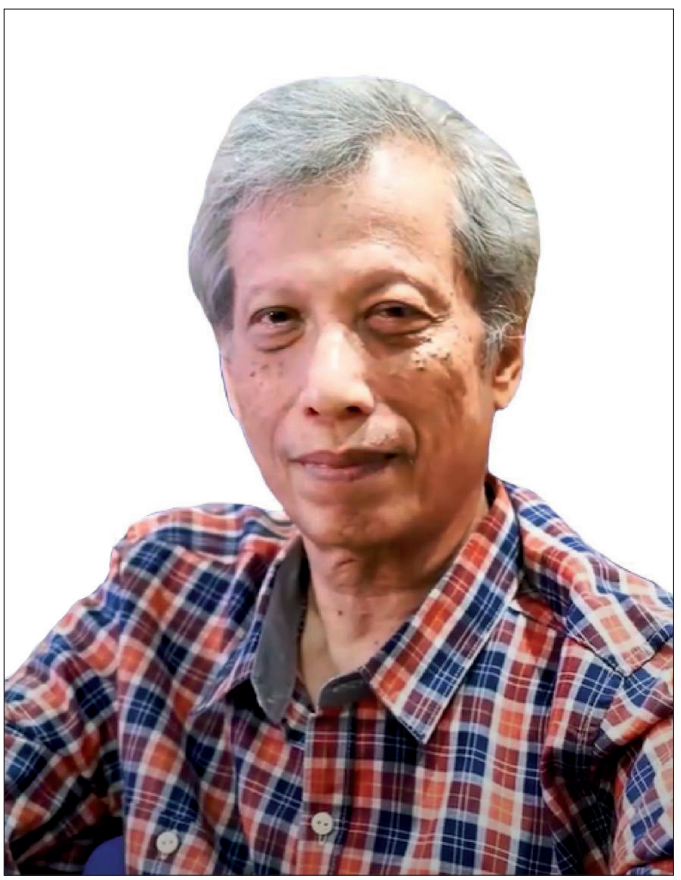

นายประสาทพร ภูสุศิลป์ธร เกิดเมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม พ.ศ. ๒๔๙๓ ณ โรงพยาบาลศิริราช จังหวัดธนบุรี เป็นบุตรของ นายประสิทธิ์ ภูสุศิลป์ธร และ นางสมจิต กองแก้ว สมรสกับ นางสาวละอออินทร์ เกราะแก้ว ภูสุศิลป์ธร

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. ๒๕๐๑ สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษา ที่โรงเรียนดรุณวัฒนา กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๐๕ สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่โรงเรียนชิโนรสวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๑๐ สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๑๖ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ประวัติการทำงาน

นายประสาทพร ภูสุศิลป์ธร สนใจฝึกฝนการเขียนและแต่งโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน อย่างจริงจังตั้งแต่เรียนชั้นมัธยมศึกษา โดยมีแรงบันดาลใจส่วนหนึ่งมาจากการแต่งต่อกลอนจากที่ครูตั้งโจทย์ให้เขียน และได้รับคะแนนศูนย์คะแนนด้วยเหตุผลว่า เขียนไม่ตรงเจตนารมณ์ที่ตั้งหัวข้อ จากบทกลอนดังนี้

(ครู).....ศศิธรจรจากฟ้าเวหาหาว

(ครู).....ฟ้าสกาวพราวพร่างสว่างไสว

(ประสาทพร)..แต่ใจพี่ร้อนรุ่มดังสุมไฟ

(ประสาทพร)..โอ้กระไรใจนางช่างร้ายจริง

ดังนั้นนายประสาทพรจึงมุ่งค้นคว้าหาอ่านหนังสือในห้องสมุด ประเภทหนังสือวรรณคดี อาทิ นิราศพระบาท นิราศภูเขาทอง รามเกียรติ์ สามก๊ก กลบทศิริวิบุลกิตติ์ อย่างหนัก เพื่อหาคำตอบที่ค้างคาใจในคะแนนที่ได้รับตอนนั้น และต่อมาบุคคลสำคัญที่นายประสาทพรให้ความเคารพเทิดทูนเสมือนครูเป็นผู้แนะนำส่งเสริมการอ่านและการเขียนให้ ทั้งได้มีโอกาสพบปะสนทนากับท่านเหล่านี้อยู่ช่วงหนึ่ง ได้แก่ ครูเสรี เปรมฤทัย ครู ป. อินทรปาลิต และครูวินัย อุกฤษณ์ ส่วนครูที่ให้ความเคารพยกย่อง ถือเป็นต้นแบบให้เดินตามรอยและเรียนรู้ในเชิงกวี ได้แก่ ครูสุนทรภู่ ครูนายผี (ศรีอินทรายุทธ) และ ครูจิตร ภูมิศักดิ์

นายประสาทพร มีผลงานเขียนและแต่งคำประพันธ์ตีพิมพ์เผยแพร่ตั้งแต่เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยได้เขียนบทกวีตีพิมพ์เผยแพร่ในหนังสือชมรมภาษาไทย โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ทั้งยังได้รับคัดเลือกเป็นประธานชมรมภาษาไทยของโรงเรียนอีกด้วย และเมื่อเข้าศึกษาในคณะวารสารศาสตร์ ธรรมศาสตร์ ก็ได้เขียนกลอนเปล่า บทความ และบทละคร ตีพิมพ์ในหนังสือของคณะและหนังสือของชุมนุมวรรณศิลป์ธรรมศาสตร์ ปรากฏผลงานต่อเนื่อง นายประสาทพรเริ่มเขียนหนังสือช่วงก่อนเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ นอกจากการเรียนในมหาวิทยาลัย นายประสาทพรได้ทำงานควบคู่กันไป เพื่อหาค่าใช้จ่ายในการเรียน และใช้เวลาในการเรียน ๕ ปีครึ่ง (เป็นช่วงคาบเกี่ยวกับเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖)

พ.ศ. ๒๕๑๔ ทำงานเป็นนักข่าวให้หนังสือพิมพ์ปุถุชนและประชาธิปไตย ต่อจากนั้นได้ไปทำงานที่หนังสือพิมพ์มติชน มาตุภูมิ และเศรษฐกิจการเมือง มีผลงานตีพิมพ์ในนิตยสารต่าง ๆ ใช้นามปากกา **“โกสุม พิสัย”** ซึ่งตั้งขึ้นเพื่อเป็นที่ระลึกถึงเพื่อนรักครั้งเรียนที่สวนกุหลาบวิทยาลัยที่เสียชีวิตไป ตลอดเวลาอันยาวนาน ในเส้นทางสายวรรณกรรมนายประสาทพรได้อุทิศตนและทุ่มเทเวลาในอาชีพการงานด้านสื่อสารมวลชน ควบคู่ไปกับการสร้างสรรค์ผลงานประพันธ์ และการศึกษาค้นคว้าทางวรรณคดีอย่างต่อเนื่อง ได้รับแรงบันดาลใจและความรู้จากครูกวีคนสำคัญของแผ่นดิน ได้แก่ สุนทรภู่ อัศนีย์ พลจันทร์ (นายผี) และ จิตร ภูมิศักดิ์ ส่งผลให้ผลงานของนายประสาทพรโดดเด่นด้วยคุณค่าทางวรรณศิลป์ พลังความคิดและอุดมการณ์ ที่มุ่งมั่นรับใช้สังคม จนเป็นที่ประจักษ์ในวงการวรรณกรรมร่วมสมัยของไทย เห็นได้จากผลงานที่ได้รับการยกย่องหลายเรื่องดังเช่น

๑. กวีนิพนธ์เรื่อง “นาฏกรรมบนลานกว้าง” ได้รับรางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์ยอดเยี่ยมแห่งอาเซียน ประจำปี ๒๕๒๖ และได้รับการคัดเลือกให้เป็นหนึ่งในวรรณกรรมประเภทกวีนิพนธ์ดีเด่น ในสมัยรัชกาลที่ ๙ ตามแนวคิดศาสตร์พระราชา

๒. นวนิยายเรื่อง “นายขนมต้ม” ได้รับรางวัลงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๐

๓. หนังสือ “ป่าระบัดสัตว์สลวย” และ “โลกสวยฟ้าใส” ได้รับยกย่องเป็นหนึ่งใน ๘๘ เล่ม หนังสือดีวิทยาศาสตร์ จากโครงการวิจัยหนังสือดีวิทยาศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๔๔

นอกจากนี้แล้วเขายังมีบทบาทในการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ด้านวรรณศิลป์แก่สังคมมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบันผ่านโครงการต่าง ๆ ของหน่วยงานภาครัฐเอกชน และช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ ผลงานและเกียรติคุณดังกล่าวนี้ ได้สร้างคุณูปการต่อวงการวรรณศิลป์ไทยอย่างแท้จริง

ภายหลังจากเกิดเหตุการณ์ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ นายประสาทพร จึงได้เปลี่ยนนามปากกาใหม่เป็น **“คมทวน คันธนู”** โดยเริ่มใช้นามปากกานี้ครั้งแรกในการเขียนบทกวีลงพิมพ์ในหนังสือวรรณศิลป์ธรรมศาสตร์ ในช่วง ปี ๒๕๑๘ นามและผลงานของ “คมทวน คันธนู” จึงเป็นที่รู้จักแพร่หลายนับแต่นั้น ช่วงหลังเหตุการณ์ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ คมทวน คันธนู ได้ไปทำงานหนังสือสมุดไทย การทำงานนี้ส่งผลให้

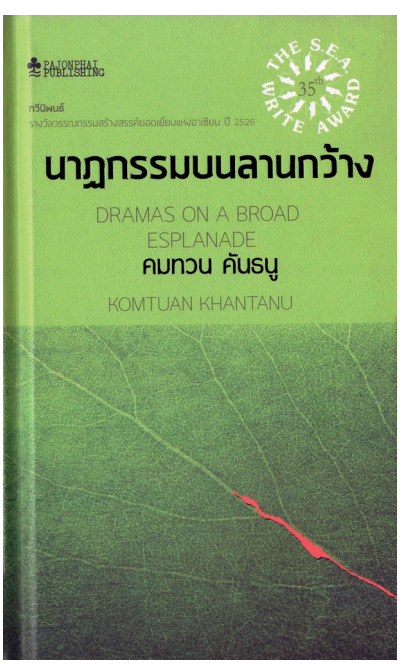

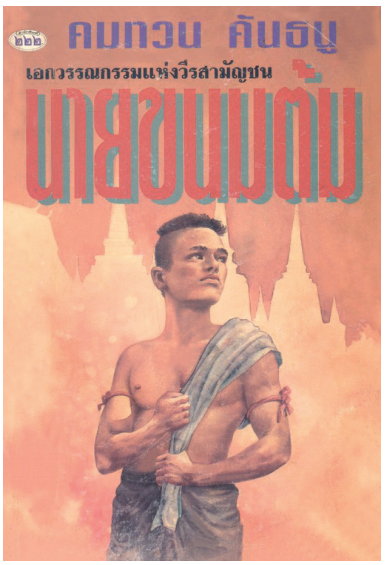

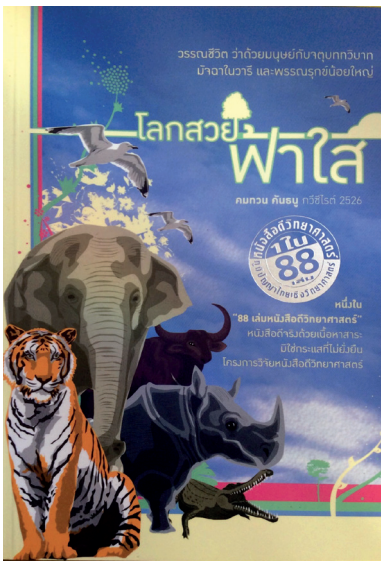

มีความรู้เกี่ยวกับงานกวีโบราณมากขึ้น และกลับมาฝึกฝนเขียนบทกวีอย่างหนัก โดยมีงานประพันธ์ของสุนทรภู่ นายผี และ จิตร ภูมิศักดิ์ เป็นแรงบันดาลใจ หลังจากนั้น คมทวน คันธนู ได้กลับไปทำงานที่หนังสือพิมพ์มติชน มาตุภูมิ และเศรษฐกิจการเมือง ฯลฯ ประสบการณ์การทำงานหนังสือพิมพ์หลายฉบับ อาทิ ปุถุชน มาตุภูมิ เศรษฐกิจการเมืองได้เพิ่มพูนความรู้ ความคิด ความเข้าใจที่เข้มข้น ลึกซึ้ง ยิ่งขึ้น

พ.ศ. ๒๕๑๖ - ๒๕๔๗ คมทวน คันธนู ได้ทำงานหนังสือพิมพ์และสร้างสรรค์งานเขียนควบคู่กันไป เป็นบรรณาธิการหนังสือพิมพ์เมืองไทยรายสัปดาห์ และนิตยสารอีกหลายฉบับ อาทิ นิตยสารกระดังงา นิตยสารวินเนอร์ รวมทั้งเขียนคอลัมน์มากมายหลายหลาก

พ.ศ. ๒๕๒๕ เป็นบรรณาธิกรณ์และเขียนบทกวีในนาม “คมทวน คันธนู” และเขียนเรื่องสั้น ในเครือข่ายมติชน

พ.ศ. ๒๕๒๖ เป็นหัวหน้าบรรณาธิกรณ์หนังสือพิมพ์มาตุภูมิ เศรษฐกิจการเมือง นิตยสารเมืองไทยวันนี้ เขียนบทความบทกวี กีฬา ฯลฯ

พ.ศ. ๒๕๓๕ - ๒๕๕๐ เป็นบรรณาธิการหนังสือรถยนต์และเครื่องข่าย ๓ เล่ม เขียนบทความวิชาการและเขียนบทกวี

พ.ศ. ๒๕๔๐ ออกมาเป็นนักเขียนอิสระ เขียนบทความเชิงวิชาการให้หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ และนิตยสารหลายฉบับ (นำเสนอเรื่องราววรรณคดีไทยกับชีวิตสัตว์ป่า) เขียนคอลัมน์บทกวีให้สยามรัฐ มติชนสุดสัปดาห์ เขียนบทความทางกีฬาให้สยามรัฐ ผู้จัดการ และชีวิตต้องสู้ เขียนนวนิยายให้นิตยสารเปรียว กุลสตรี หนังสือพิมพ์ไทยในอเมริกา และอื่น ๆ

พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้อุปสมบท ๑ พรรษา เมื่อลาสิกขาแล้วได้ทำงานเขียนหนังสือพระไตรปิฎกให้วัดบวรนิเวศวิหาร

พ.ศ. ๒๕๕๐ เขาได้ล้มป่วย ส่งผลให้ต้องเข้ารับการผ่าตัดสมองที่โรงพยาบาลเกษมราษฎร์ ครั้นพ้นขีดอันตรายก็กลับมาพักฟื้นอยู่ประมาณ ๓ ปี

พ.ศ. ๒๕๕๒ ฟื้นจากการป่วย สามารถเขียนหนังสือได้ จึงเริ่มทำงานเขียนต่อเนื่องมา

พ.ศ.๒๕๕๓ - ๒๕๕๔ เขียนบทความสารคดีให้เพจคาร์รัชโฮม เขียนบทความให้ความรู้เกี่ยวกับพระเครื่อง

ให้หนังสือพิมพ์สยามธุรกิจ อย่างต่อเนื่องเป็นเวลา ๑ ปี ๖ เดือน เขียนบทกวีให้หนังสือพิมพ์ทางไลน์ชื่อไทยตรีบูน เป็นเวลาประมาณปีเศษ รวมทั้งได้เขียนบทกวีและคอลัมน์ พระเครื่องเผยแพร่ทางเฟซบุ๊กและไลน์ จวบปัจจุบัน

คมทวน คันธนู ได้สร้างสรรค์ผลงานด้านวรรณศิลป์ และเขียนงานวิชาการด้านประวัติศาสตร์ รวมถึงการอุทิศเวลาเป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้และเผยแพร่ผลงานด้านฉันทลักษณ์ตามที่มีหน่วยงานต่าง ๆ เชิญมา ณ ขณะนี้ งานประพันธ์ของ คมทวน คันธนู จะเขียนแบบที่เรียกว่า กวีวัจนะ คือเขียนด้วยโคลง ฉันท์ กาพย์ และกลอน ร้อยเรียงกันในแต่ละบทจนจบความ โดยมีฉันทลักษณ์แบบดั้งเดิมและแบบที่คิดขึ้นใหม่ผสมผสานกัน ได้เผยแพร่ผลงานอย่างสม่ำเสมอทุกสัปดาห์ในช่องทางเฟซบุ๊กชื่อ “คมทวน คันธนู กวี นักเขียน”

ตัวอย่างคำประพันธ์ กวีวัจนะ

ไอยศูรย์อักษรินทร์

(โคลงห้า จิตรลีลา)

ที่สุดนั้น มนุษย์ผอง
ต่างแบกของ เพิ่มเข้า
จากหนึ่งสอง สามสี่
ขึ้นแปดเก้า เก็บถือ
แบกชื่อห้อย เกียรติโหน
แบกหัวโขน โอ่ขั้ว
แบกอยากโผน เหนือพวก
แบกรั้งรั้ว รอบแถวรายแถว
แล้วใส่หน้า กากหนัง
ปิดปูมหลัง หลากอุ้ม
สมสั่งสัง- โยชน์สุข
แท้ทุกข์กลุ้ม กลัดโถม

(มาณกวฉันท์ ๘)

เพื่อพิเคราะห์หา ภาวะวิสัย
เหตุเพราะอะไร ใคร่เขรอะตระโบม
จิต (ะ) มนุษย์ ทรุดและก็โทรม
หื่นหฤโหม โลมซะฉลิว
หรือเพราะละโมบ โลภเลอะเทอะเหลว
เพลิงระอุเลว เปลวปะทุปลิว
คลอกภาวะเคลื่อน เกลื่อนระกะทิว
โหมหฤหิว ลิ่วหฤเหิม
นี่แหละอธรรม ค้ำคละอสัตย์
ยากปริวรรต ทัศนะเดิม
งำธรณินทร์ ชินมิติเติม
ซ้ำวิถิเสริม เพิ่มพิษ (ะ) สาร

(กาพย์นางฟ้า ๑๒)

เมื่อไร้แสงธรรมแจ้งส่อง
แผ่นภูมิทองหรือทนทาน
เมื่อเมินยินจิตวิญญาณ
ฤารู้เพรียกสำเหนียกพลี
เมื่อไร้ศักดิ์ศรีนักสู้
ย่อมเหลืออยู่คำย่ำยี
เฉกบางสัตว์แสนบัดสี
เป็นผียังลับหลังหยาม
...คิดถี่ถ้วนคือทวนถือ
รอบรู้คือ โล่เขนทาม
ย้ำสัตย์ซื่อคือแก้วสาม
นำข้ามด้าวเหนือดาวดึงส์

(กลอนผสมผสานแบบฉบับ)

ฟ้าใหม่ใฝ่มีวิถีใหม่
วิถีไทเที่ยงแท้แผ่ถึง
ข้อไหนไขนำคำนึง
หัวใจจึงใฝ่ใจฝังใฝ่จริง
ใฝ่สรรปันสุขไปทุกส่วน
สรรสวนธรรมสุขปันทุกสิ่ง
สาไถยไม่ถือรื้อทิ้ง
เหนือนิ่งสรรขนบสงบนัก.
โลกใหม่ให้มีวิถีมั่น
ฝ่าฝันใฝ่เฝ้าฝังเข้าฝัก
ทุกใหม่ให้มีวิถีมรรค
สานรอยร้อยรักตระหนักร้อย !

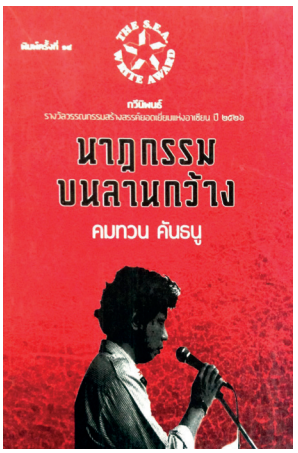

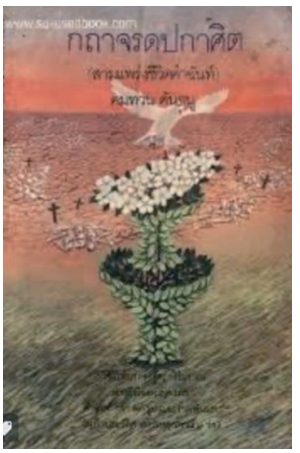

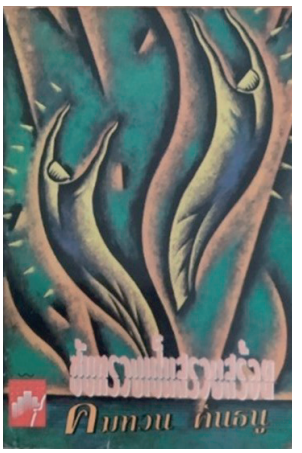

การสร้างสรรค์ผลงาน

คมทวน คันธนู สร้างสรรค์ผลงานทางด้านวรรณศิลป์ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๙ ถึงปัจจุบัน ต่อเนื่องมากกว่า ๕๐ ปี เฉพาะผลงานที่เขียนและตีพิมพ์รวมเล่มแล้ว ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๑ - ๒๕๖๗ มีประมาณ ๔๐ เล่ม ไม่นับรวมผลงานที่ตีพิมพ์ในนิตยสาร บทละคร บทเพลง ผลงานที่พิมพ์รวมเล่มกับนักเขียนอื่น และผลงานที่เผยแพร่ทางสื่อออนไลน์อีกมากมาย ผลงานเล่มสำคัญแยกตามประเภทของงานมีดังนี้

รวมเรื่องสั้นและบทกวี

๑. แสงดาวแห่งศรัทธา (พ.ศ. ๒๕๒๑)
๒. สำนึกขบถ (พ.ศ. ๒๕๒๓)
๓. คนตกงาน (พ.ศ. ๒๕๒๘)

รวมบทกวี

๑. กำสรวลโกสินทร์ (พ.ศ. ๒๕๒๕) เขียนด้วยโคลงดั้น
๒. นาฏกรรมบนลานกว้าง (พ.ศ. ๒๕๒๖, พิมพ์ ๒๐ ครั้ง) บทกวีหลากหลายประเภท มีทั้งโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน เพลงพื้นบ้านโบราณ
๓. บนถนนและทางผ่าน (พ.ศ. ๒๕๒๖)
๔. วันวัยในชีวิต (พ.ศ. ๒๕๓๐)
๕. ใช่ว่ามิอ่อนไหว (พ.ศ. ๒๕๓๐)
๖. กถาจรดปกาศิต (สามแพร่งชีวิตคำฉันท์) (พ.ศ. ๒๕๓๑)
๗. รุ้งสายอันรายสรวง (พ.ศ. ๒๕๔๐)
๘. ซับทรวงเป็นสรวงสร้อย (พ.ศ. ๒๕๔๑)

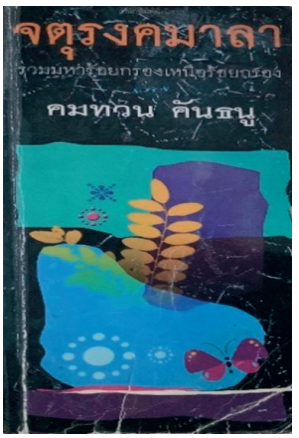

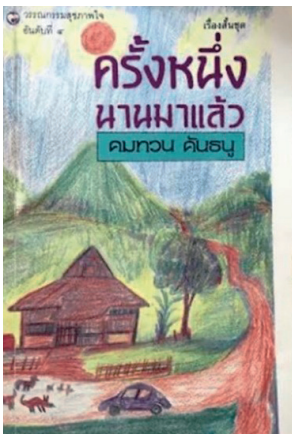

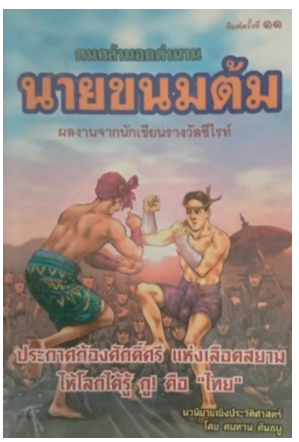

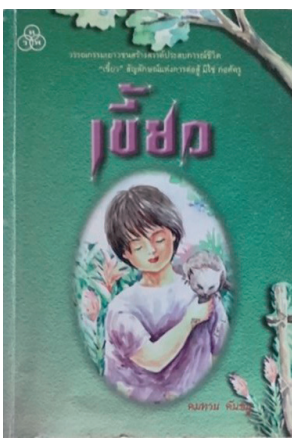

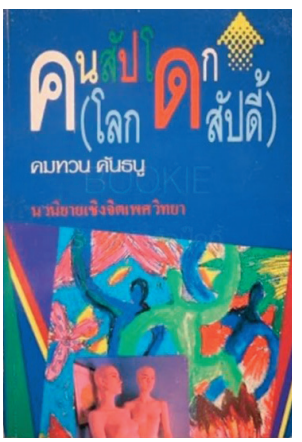

๙. เรียงถ้อยขึ้นร้อยถัก (พ.ศ. ๒๕๔๑)
๑๐. ก.ข. กอคำ (พ.ศ. ๒๕๔๒) บทกวีเพื่อเด็ก
๑๑. กฎบนกลบท (พ.ศ. ๒๕๔๑) บทกวีและวิชาการ
๑๒. จตุรงคมาลา (พ.ศ. ๒๕๔๖)

รวมเรื่องสั้น

๑. ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว (พ.ศ. ๒๕๒๕, พิมพ์ ๓ ครั้ง)
๒. เสมือนฝันร้ายที่หลอกหลอน (พ.ศ. ๒๕๓๑, พิมพ์ ๔ ครั้ง)
๓. ตัวตน (พ.ศ. ๒๕๓๘)

นวนิยาย

๑. นายขนมต้ม (พ.ศ. ๒๕๓๑, พิมพ์ ๑๗ ครั้ง) นวนิยายเชิงประวัติศาสตร์
๒. เขี้ยว (พ.ศ. ๒๕๓๓, พิมพ์ ๘ ครั้ง)
๓. คนสัปโดก โลกสัปดี้ (พ.ศ. ๒๕๓๕, พิมพ์ ๔ ครั้ง)
๔. พราน (พ.ศ. ๒๕๔๐, พิมพ์ ๓ ครั้ง) พิมพ์ในอเมริกา พิมพ์ในดาราภาพยนตร์ แล้วมาพิมพ์รวมเล่ม
๕. รักพันลึก (พ.ศ. ๒๕๔๖)

สารคดีและวิชาการ

๑. วิเคราะห์วรรณกรรม - วิจารณ์วรรณกร (พ.ศ. ๒๕๒๕)

บทความเชิงวิชาการ

๑. หนักเบาก็เท่ากัน (พ.ศ. ๒๕๓๑) บทความ
๒. กว้างแคบก็แบบเดียว (พ.ศ. ๒๕๓๗) บทความ
๔. ป่าระบัดสัตว์สลวย (พ.ศ. ๒๕๓๗, พิมพ์ ๔ ครั้ง) สารคดีเชิงความรู้
๕. โลกสวยฟ้าใส (พ.ศ. ๒๕๓๗, พิมพ์ ๔ ครั้ง)

๖. วิเคราะห์วรรณคดีโดยวิถีประวัติศาสตร์ (พ.ศ. ๒๕๔๑, ๓ เล่มจบ)
๗. คมวาที (พ.ศ. ๒๕๔๑) สุภาษิต คำคม
๘. รังสีวาทะ (พ.ศ. ๒๕๔๑) สุภาษิต คำคม
๙. อมตะวาทิน (พ.ศ. ๒๕๔๑) สุภาษิต คำคม
๑๐. คิด พูด ทำ (พ.ศ. ๒๕๔๑) บทความทางวิชาการ
๑๑. วรรณวิพากษ์ (พ.ศ. ๒๕๔๔) วิชาการ
๑๒. วรรณวิเคราะห์ตำนานฉันทลักษณ์กับหลักการใหม่ (พ.ศ. ๒๕๔๕)
๑๓. วรรณกามแห่งสยามคดี (พ.ศ. ๒๕๔๗) วิชาการ
๑๔. นิ่งแน่วแล้วขบคิด (พ.ศ. ๒๕๕๑) วิชาการ
๑๕. เก็บเก่ามาเล่าใหม่ (พ.ศ. ๒๕๕๑) สารคดี

ผลงานประเภทอื่นๆ

๑. บทและเนื้อเรื่องละคร “ลูกคิด” (พ.ศ. ๒๕๓๐, ช่อง ๙ อสมท.)
๒. บทและเนื้อหา “สืบสรรค์วรรณคดี” (พ.ศ. ๒๕๓๑, ช่อง ๕ ททบ.)
๓. เนื้อเพลงให้วงดนตรี “ฟองน้ำ” (พ.ศ. ๒๕๓๓)
๔. เนื้อเพลงให้ละครเวที ร่วมกับวงดนตรี “ฟองน้ำ” (พ.ศ. ๒๕๓๔)
๕. คำฉันท์ทศชาติ “ละครเวทีของคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” (พ.ศ. ๒๕๓๕)
๖. มดน้อย (นิทานเด็ก)

วิเคราะห์ภาพรวมของผลงาน ความคิด รูปแบบ เนื้อหา กลวิธีการนำเสนอ ฯลฯ

ประเภทร้อยกรอง

วรรณกรรมประเภทร้อยกรองของ “คมทวน คันธนู” มีความโดดเด่นด้วยความหลากหลายของฉันทลักษณ์ และท่วงทำนองลีลาการเขียนที่แตกต่างจากกวีร่วมสมัย ลักษณะคำประพันธ์ เขียนเป็น กลอน โคลง ฉันท์ กาพย์ และยังมีเพลงพื้นบ้านโบราณ เนื้อหาก็เป็นวรรณกรรมที่สะท้อนสังคมในแง่คิด ที่ผดุงความยุติธรรมในสังคม ปลุกสำนึกความเป็นมนุษย์ ให้กำลังใจผู้คน ดังเรื่อง *“นาฏกรรมบนลานกว้าง”* ที่ได้รับรางวัลซีไรต์ใน ปี พ.ศ. ๒๕๒๖ และยังมีอีกหลายเรื่องที่ประพันธ์ประเภทฉันท์ทั้งหมดโดยใช้หลากหลายฉันทลักษณ์ เช่น *“กถาจรดปกาศิต (สามแพร่งชีวิตคำฉันท์)”* และ *“กำสรวลโกสินทร์”* เขียนด้วยโคลงดั้นบาทกุญชรทั้งหมด *“รุ้งสายอันรายสรวง”* เขียนด้วยกลอนสามห้าแปดทั้งหมด ส่วนเรื่องอื่นเป็นการใช้ฉันทลักษณ์มาเขียนรวมกัน

บางบทกวีได้ปรับแปลงกวีโบราณทั้งโคลง, ฉันท์, กาพย์ และ กลอน รวมถึงการค้นคิดฉันทลักษณ์ใหม่ขึ้นมาเป็นโคลง กลอน กาพย์ และ กลบท

ฉันทลักษณ์ใหม่ที่ค้นคิดขึ้นมาใหม่ แยกประเภทดังนี้

ประเภทโคลง

๑. โคลงสี่สุภาพแบบฉบับ มีลักษณะพิเศษตรงบังคับเสียงสูง - ต่ำ ตามการส่ง - รับสัมผัส

๒. โคลงสี่สลับ เป็นการกำหนดใช้โคลงสี่สุภาพสลับกับโคลงดั้น

๓. โคลงจิตรลีลา (โคลงห้าสุภาพ) โคลงนี้ค้นคิดขึ้นเพื่อเติมเต็มจากโคลงห้าพัฒนาของครูจิตร ภูมิศักดิ์ โดยกำหนดรูปแบบเอก โทขึ้นมาใหม่ เพราะของเดิมไม่ได้กำหนดไว้

๔. โคลงห้าสลับ เป็นการกำหนดใช้โคลงห้าสุภาพจิตรลีลาสลับกับโคลงหกดั้น (โคลงโองการแช่งน้ำ)

๕. โคลงศิลป์โสพส (โคลงหกสุภาพ) ค้นคิดและดัดแปลงเพื่ออุทิศให้แด่ครูสุนทรภู่ จากนิราศสุพรรณ บังคับเอกโททำนองเป็นโคลงหกสุภาพ

ตัวอย่างคำประพันธ์

เลยต่างตั้งหลัก	ลงฐาน
วันเก่าของกาล	เก่าด้วย
เจียนเสื่อมอวสาน	สายเลือด
ยิ่งมากยิ่งม้วย	มอดสาย

๖. โคลงศรีอินทรายุทธ (โคลงหกดั้น) ค้นคิดขึ้นเพื่ออุทิศแด่ ครูนายผี (อัศนีย์ พลจันทร์) มีรายละเอียดของการบังคับเอกโท และการ รับ - ส่งสัมผัส ทำนองโคลงดั้น

ตัวอย่างคำประพันธ์

เพ่งโลกผ่านหล้า	ภูมิหลัง
เต็มศาสตร์เต็มศิลป์	ต่อสู้
ชีวิตผิดหวัง	อย่าหวั่น
เต็มรับต้องรู้	เรื่องแสลง
ห้าวหาญหั่นห้ำ	โหดหัว
พลิกไพล่ผาดแผลง	สะพรั่งสร้าง
งัดหลืบงำสลัว	ไหลหลับ
คร่าโรคคร้านร้าง	เริ่ดสลาย
เขาเข็นขับเข้า	คอกเข็ญ
ให้หดหัวหาย	หกห้อย
ไม่ให้มองเห็น	มูลเหตุ
เลื่อนคลุมเคลื่อนคล้อย	ครอบสมอง !

นอกจากนี้ ด้วยความรู้ความเข้าใจและความเชี่ยวชาญในการแต่งฉันท์อย่างลึกซึ้ง คมทวน คันธนู ยังได้ประดิษฐ์ฉันท์ใหม่ขึ้นใช้ในการประพันธ์มากถึง ๑๔ ชนิด ดังนี้

๑. ทวนไฟฉันท์ ๓๙ หรือเรียก สรวงไศลินทร์ฉันท์ (สัททุลวิกกีฬิตฉันท์ ๑๙ ผสมกับอีทิสังฉันท์ ๒๐)

๒. เหมันตดิเรกฉันท์ ๑๕ (วสันตดิลกฉันท์ ๑๔ ผสมกับอินทวงศ์ฉันท์ ๑๒) (ซ้ำกับวสันตวงศ์ฉันท์ ๑๑ ของ กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์)

๓. วงศ์วิเชียรฉันท์ ๒๓ (อินทรวิเชียรฉันท์ ๑๑ ผสมกับอินทวงศ์ฉันท์ ๑๒)

๔. นาคเล่นน้ำฉันท์ ๒๖ หรือเรียก นาคาคะนองฝน ๒๖ (ภุชงคปยาตฉันท์ ๑๒ ผสมกับวสันตดิลกฉันท์ ๑๔)

๕. ภุชงควิเชียรฉันท์ ๑๒ (ภุชงคปยาตฉันท์ ๑๒ ผสมกับ อินทรวิเชียรฉันท์ ๑๑)

๖. วิเชียรภุชงค์ฉันท์ ๑๑ (อินทรวิเชียรฉันท์ ๑๑ ผสมกับภุชงคปยาตฉันท์ ๑๒) (ซ้ำกับอินทรลีลาตฉันท์ ๑๑ ของ กรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์)

๗. อินทรวสันตฉันท์ ๒๕ (อินทรวิเชียรฉันท์ ๑๑ ผสมกับวสันตดิลกฉันท์ ๑๔)

๘. ละอออินทร์ฉันท์ ๒๑ (ดัดแปลงมาจากศรัทธาฉันท์)

ตัวอย่างคำประพันธ์

ตามทางล่างเบื้อง ณ บาทบงส์
มิคลาดมิเคลื่อนเสมือนหงส์
เลิศประเสริฐหลง
ถลาเหิน

๙. ธนูฝนฉันท์ ๑๗ (เพิ่มจากวสันตดิลกฉันท์ ๑๔ อีก ๓ พยางค์

๑๐. คิมหันตดรงฉันท์ ๒๙ (เพิ่มลหุในวรรคที่ ๒ ของวสันตดิลก ๑๔)

๑๑. คันฝุ่นฉันท์ ๑๑ (ดัดแปลงอุปัฏฐิตาฉันท์ ๑๑)

๑๒. คมแฝกฉันท์ ๔๐ (ดัดแปลงจากวิชชุมมาลาฉันท์) ปัจจุบันเรียก อัษฎางค์ดุริยา ๔๐

ตัวอย่างคำประพันธ์

การสานและการสู้
มีอยู่มิหยุดหย่อน
แพ้ซึ่งจะพึงสอน
ผ่อนเกณฑ์และเห็นแกว
อดข้าวประชดหมา
เมินปลาประชดแมว
ส่อนัยมิใสแหนว
แผ่วผลเพราะกลแผน.

๑๓. อินทรธนูฉันท์ (ดัดแปลงมาจากกลบทกลอนสะบัดสะบิ้ง)

๑๔. วารินทร์นาคราช ดัดแปลงงจากภุชงคประยาต-ฉันท์ ๑๒

ตัวอย่างคำประพันธ์

ณ ทางเท้าจะหนาวและทอด
ผิว์มืดบอดมิใช่เพราะบุญ-
กุศลน้อยมิค่อยจะหนุน
ประคองให้พิไลลุเห็น
ณ ทางทอดตลอดวิถี
จะกี่ปีจะไปก็เป็น
วิบากคลื่นก็ขื่นและเข็ญ
เพราะเราท้อระย่อจะถอย

ประเภทกาพย์

๑. กาพย์โกสุม ดัดแปลงมาจากวิชชุมมาลาฉันท์ โดยลดจำนวนคำลง และเพิ่มสัมผัส เพิ่มเสียง

ตัวอย่างคำประพันธ์

รุ้งเสรี	คลี่รวงรับ
กลอัจกลับ	ลับเลื่อมลาย
ไม่โดดเดี่ยว	แม้เดียวดาย
เรือนรุ้งสาย	รายรวงซ้อน

๒. กาพย์นางฟ้าหรือกาพย์วาสุกรี ๑๒ ดัดแปลงมาจากกาพย์ยานี

๓. กาพย์ลดหลั่นดัดแปลงมาจากอีทิสังฉันท์ กับกลอนกลบทตะเข็บไต่ขอน

ตัวอย่างคำประพันธ์

เมื่อเขียนต้องเพียรพยายาม
เมื่อหวังสร้างค่าอนาคตงาม
ก่อผลล้นหลาม
สลวย

ประเภทกลอน

๑. กลอนแบบฉบับ บังคับให้มีเสียงสูงในเกือบทุกวรรค สัมผัสอักษรแพรวพราว

๒. กลบทกระแตไต่ไม้หมุน กลบทนี้เติมต่อจากกลบทกระแตไต่ไม้เดิม

๓. กลบทธงนำสามริ้ว กลอน ๘ ปฏิยุกต์ คือกลอนที่หลีกเลี่ยงจังหวะ ๓ - ๒ - ๓ แบบกลอนสุนทรภู่ และจังหวะไม่แน่นอนดังกลอนบทละคร โดยแปลงจังหวะเป็น ๒ - ๒ - ๔ โดยบังคับคำที่ ๗ ของวรรคเป็นคำลหุเสียง

ตัวอย่างคำประพันธ์

นึกนึกตรึกตรองนึกมองเสมอ
เตือนเตือนเพื่อนเกลออย่าเผลอรีหลง
ทิ้งทิ้งสิ่งใดทิ้งได้ก็จง
อย่าอย่าทิ้งธงอย่าหลงละเลย

๔. กลอน ๗ ครึ่ง

ประเภทเรื่องสั้น

งานเขียนประเภทเรื่องสั้น เป็นการเขียนสะท้อนสังคมปัจจุบัน เชื่อมวันเวลาอนาคตที่เปลี่ยนบทบาทผองมนุษยชาติ จนเคยมีการนำเรื่องเอก จากหนังสือรวมเรื่องสั้น *“เสมือนฝันร้ายที่หลอกหลอน”* มีการนำไปทำละครสั้นที่สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส นอกจากนั้นยังมีการนำไปเป็นหนังสือเรียนนอกเวลาของนักศึกษาปริญญาเอกภาควิชาภาษาตะวันออก มหาวิทยาลัยฮัมบูร์ก ประเทศเยอรมันด้วย

ประเภทนวนิยาย

ผลงานเขียนประเภทนวนิยาย คมทวน คันธนู ชื่นชอบการเขียนนวนิยายเชิงประวัติศาสตร์ อาทิ นวนิยายเรื่อง *“นายขนมต้ม”* ได้รับรางวัลชมเชยงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๐ ได้สอดแทรกความรู้เชิงประวัติศาสตร์ ด้านวิถีวัฒนธรรมความเป็นอยู่และศิลปะการต่อสู้อย่างมีอัตลักษณ์ ทั้งเชิงดาบ เชิงมวย การละเล่นพื้นบ้านโบราณ ทั้งการประพันธ์ก็ฉีกแนวจากนิยายอิงพงศาวดารเปลี่ยนมาเป็น “การเขียนเชิงประวัติศาสตร์” แทน ทั้งสำนวนเขียนก็มีเอกลักษณ์ของตัวเองอย่างชัดเจน นอกจากนี้ ยังมีนวนิยายเยาวชนเรื่อง *“เขี้ยว”* สะท้อนภาพของเด็กกับพังพอนที่ต้องต่อสู้ชีวิตตามลำพังท่ามกลางความขาดแคลนปัจจัยหลักคือความรักและความเมตตาจากผู้คน จนทั้งสองชีวิตมาผูกพันกันแล้วร่วมฟันฝ่าชะตากรรมเลวร้ายได้ บนบั้นปลายมิตรภาพ

ทั้งนวนิยายเรื่อง *“นายขนมต้ม”* และเรื่อง *“เขี้ยว”* เคยได้รับคัดเลือกให้เป็นหนังสืออ่านนอกเวลาในวิชาพื้นฐานการใช้ภาษาไทยของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รังสิต

ประเภทสารคดี

“ปาระบัดสัตว์สลวย” และ *“โลกสวยฟ้าใส”* เป็นหนังสือที่ได้รับคัดเลือกให้เป็น ๑ ใน ๘๘ เล่ม ให้เป็นหนังสือดีวิทยาศาสตร์ โดยคณะวิจัยโครงการหนังสือดีวิทยาศาสตร์ เนื้อหาเป็นการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติ ให้ความรู้ทางด้านรุกขศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ธรรมชาติวิทยา

ประเภทวิชาการ

การใช้ความรู้ทั้งร้อยกรอง วรรณคดีด้านประวัติศาสตร์ที่นับว่าเป็นองค์ความรู้ที่ คมทวน คันธนู มีความถนัด รู้ชัดรู้จริง มาเขียนวิเคราะห์ แยกแยะ ยกตัวอย่างมาให้เห็นอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นการเขียนในทัศนะของเขาเอง เช่น หนังสือเรื่อง “วรรณวิเคราะห์ (ฉันทลักษณ์กับหลักการใหม่)” มีการเขียนวิเคราะห์ให้เห็นว่า บรรดาฉันทลักษณ์เก่าของเราไม่ว่า โคลง, ฉันท์, กาพย์, กลอน มีจุดอ่อนจุดแข็งแฝงเร้นตรงไหน มีกรรมวิธีทำให้ไพเราะเสริมเพิ่มอย่างไรบ้าง ตลอดจนการสร้างฉันทลักษณ์ใหม่ให้รับกับอนาคตกาลครบด้าน ครบกระบวนการ รวมถึงพึงรักษาและมิควรรักษาสิ่งใดไว้ และให้อนุชนคนรุ่นหลังระลึกถึงความยิ่งใหญ่อลังการในภาษาไทยที่เป็นขุมคลังใหญ่ยิ่งนักสำหรับการจับงานฉันทลักษณ์

หนังสือเรื่อง *“กฎบนกลบท”* ที่ คมทวน คันธนู ผจงแต่งและใช้กลบท จากระดับปานกลางถึงยากหลากหลายในรูปของ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน แล้วแต่งเพิ่มเติมเป็นของใหม่อีก ๒๐ กลบท เพื่อแสดงถึงความแจ่มแจ้งและจัดเจนในการเป็นนักเลงฉันทลักษณ์ทุกรูปแบบแห่งวรรณอักษรของไทยโดยแท้

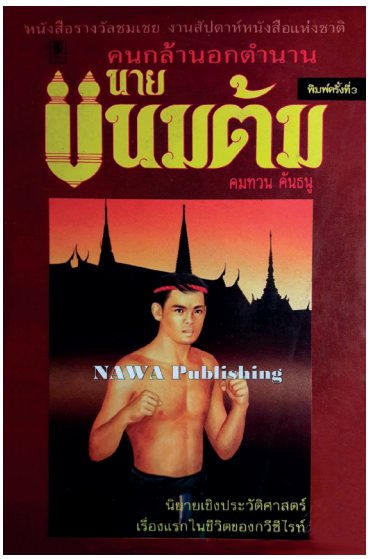

นอกจากนั้น คมทวน คันธนู ยังเขียนวิพากษ์วรรณกรรม ในหนังสือเรื่อง *“วรรณวิพากษ์”* เนื้อหาเป็นการวิพากษ์วรรณคดีไทยสำคัญ เช่น รามเกียรติ์ ขุนช้างขุนแผน สามก๊ก ชี้ให้เห็นมุมลึกด้วยการใช้ทัศนะวิพากษ์จากการอ่านอย่างแตกฉานด้านวรรณคดีโดยเฉพาะ และยังเจาะลึกงานกวีไทยแถวหน้าไม่ว่าสุนทรภู่ น.ม.ส. ครูชิต บุรทัต พระยาศรีสุนทรโวหาร (ผัน สาลักษณ์) นายผี และจิตร ภูมิศักดิ์ ฯลฯ ด้วยมุมมองใหม่

จึงนับได้ว่า คมทวน คันธนู เป็นบุคคลที่มีคุณูปการด้านวรรณศิลป์ให้กับประเทศชาติและมีอิทธิพลต่อสังคมในการขับเคลื่อนวรรณกรรมคนสำคัญคนหนึ่ง ที่สมควรได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติจากผลงาน อันเป็นที่ประจักษ์ของสังคมอย่างไม่มีข้อกังขาใด ๆ

ตัวอย่างผลงานสำคัญที่สร้างสรรค์เป็นเอกลักษณ์ ประเมินผลงานเหล่านั้น อธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับแนวคิดการสร้างงานในแต่ละเรื่องว่าต้องการสื่อให้ผู้อ่านได้รับรู้อย่างไร

๑. นาฏกรรมบนลานกว้าง เป็นหนังสือรวมบทกวีนิพนธ์ที่ได้รับรางวัลซีไรต์ ประจำปี ๒๕๒๖ มีความโดดเด่นด้วยความหลากหลายของฉันทลักษณ์ และท่วงทำนองลีลาการเขียนเฉพาะตัวที่แตกต่างจากกวีร่วมสมัยอื่น ลักษณะคำประพันธ์ เขียนเป็น กลอนโคลง ฉันท์ กาพย์ และยังมีเพลงพื้นบ้านโบราณ เพลงขอทาน เพลงช้าเจ้าหงส์ เพลงโคราช กลอนลำอีสาน เนื้อหาสะท้อนสังคม ให้แง่คิดที่ผดุงความยุติธรรมในสังคม ปลุกสำนึกความเป็นมนุษย์ ให้กำลังใจผู้คน

๒. ป่าระบัดสัตว์สลวย และ **โลกสวยฟ้าใส** หนังสือสารคดีทั้งสองเล่มนี้ ได้รับคัดเลือกจากคณะวิจัยโครงการหนังสือดีวิทยาศาสตร์ ให้เป็น ๑ ใน ๘๘ เล่ม หนังสือดีวิทยาศาสตร์ โดยเนื้อหาเป็นการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติ ให้ความรู้ด้านจุลศาสตร์ วิทยาศาสตร์ธรรมชาติวิทยา

๓. นายขนมต้ม เป็นนวนิยายเชิงประวัติศาสตร์ที่มีสำนวนภาษาเป็นเอกลักษณ์ มีเนื้อหาบ่งชี้ถึงศิลปวัฒนธรรม ศิลปะการต่อสู้ อย่างมีอัตลักษณ์ ทั้งเชิงดาบ เชิงมวย และการละเล่นพื้นบ้านโบราณ เช่น มีเทศกาลลงเรือ ร้องเพลงเรือเกี้ยวสาว โดยแทรกบทประพันธ์ ทั้งเพลงเรือ เพลงยาว สอดแทรกไปในเรื่องอย่างกลมกลืน เพิ่มเสน่ห์ในเชิงอรรถรสมากขึ้นไปอีก ทั้งเนื้อหาก็ชวนติดตามเป็นอย่างยิ่ง จนบริษัทกันตนาได้มาขอซื้อลิขสิทธิ์ไปทำเป็นละครช่อง ๓ และมีการเอาไปสร้างเป็นภาพยนตร์อีกด้วย

๔. เขี้ยว เป็นนวนิยายสำหรับยุวชน สะท้อนภาพของเด็กกับพังพอนที่ต้องต่อสู้ชีวิตตามลำพังท่ามกลางความขาดแคลนปัจจัยหลักคือความรักและความเมตตาจากผู้คนจนทั้งสองชีวิตมาผูกพันกันแล้ว ร่วมฝ่าฟันชะตากรรมเลวร้ายได้บนบั้นปลายมิตรภาพ

๕. เสมือนฝันร้ายที่หลอกหลอน เป็นหนังสือรวมเรื่องสั้นและบทละครสะท้อนสังคมปัจจุบันเชื่อมวันเวลาอนาคตที่เปลี่ยนบทบาทผองมนุษยชาติ เรื่องเอกของเรื่อง (เสมือนฝันร้ายฯ ได้รับการนำไปทำละครสั้นที่สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส และหนังสือเล่มนี้เคยได้รับนำไปเป็นหนังสือเรียนนอกเวลาของนักศึกษาปริญญาเอก ภาควิชาภาษาตะวันออก มหาวิทยาลัยฮัมบูร์ก แห่งเยอรมันด้วย

๖. วรรณวิเคราะห์ (ฉันทลักษณ์กับหลักการใหม่) เป็นหนังสือที่เขียนขึ้นโดยการใช้ความรู้ด้านร้อยกรองของไทย วิเคราะห์ให้เห็นว่าบรรดาฉันทลักษณ์เก่าของเราไม่ว่าโคลง, ฉันท์, กาพย์ และกลอน มีจุดอ่อนจุดแข็งแฝงเร้นตรงไหน มีกรรมวิธีทำให้ไพเราะเสริมเพิ่มอย่างไร ตลอดจนการสร้างฉันทลักษณ์ใหม่ให้รับกับอนาคตกาลครบด้านครบกระบวนการ รวมถึงพึงรักษาและมิควรรักษาสิ่งไร ไว้ให้อนุชนคนรุ่นหลังระลึกถึงความยิ่งใหญ่อลังการในภาษาไทย ที่เป็นขุมคลังใหญ่ยิ่งนักสำหรับการจับงานฉันทลักษณ์

๗. กฎบนกลบท เป็นหนังสือที่ คมทวน คันธนู ผจงแต่งและใช้กลบท จากระดับปานกลางถึงยากหลากหลายในรูปของโคลง, ฉันท์, กาพย์ และ กลอน แล้วแต่งเพิ่มเติมเป็นของใหม่อีก ๒๐ กลบท และเขียนคำอธิบายให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับกลบทแต่ละประเภทในตอนท้ายบทด้วย เพื่อช่วยให้ผู้อ่านเกิดความรู้ความเข้าใจ

๘. วรรณวิพากษ์ คือ หนังสือเชิงวิชาการด้านวรรณคดีไทยเรื่องสำคัญ อาทิ รามเกียรติ์, ขุนช้าง, ขุนแผน และ สามก๊ก ชี้ให้เห็นมุมลึกที่คนศึกษาไม่ลึกพอ เพื่อแตกหน่อต่อไปด้วยการใช้ทัศนะวิพากษ์ จากการอ่านอย่างแตกฉานด้านวรรณคดีโดยเฉพาะและยังเจาะลึกงานกวีไทยคนสำคัญ อาทิ สุนทรภู่, นมส. ครูชิต บุรทัต, พระยาศรีสุนทรโวหาร(ผัน สาลักษณ์), นายผี, จิตร ภูมิศักดิ์ ฯลฯ ด้วยมุมมองใหม่

การถ่ายทอดความรู้

คมทวน คันธน เป็นนักเขียนและกวีผู้สร้างผลงานวรรณศิลป์ที่เป็นต้นแบบ และเป็นผู้ถ่ายทอดประสบการณ์ทางวรรณศิลป์ผ่านผลงานประพันธ์หรือการเป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้ ซึ่งมีอิทธิพลต่อคนรุ่นหลังและสังคมเป็นอย่างมาก

การถ่ายทอดประสบการณ์ทางวรรณศิลป์โดยตนเอง

คมทวน คันธนู ได้รับเชิญให้ไปเป็นวิทยากรในงานสอน เสวนา เกี่ยวกับงานวรรณศิลป์ตามสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั้งในระดับโรงเรียนและมหาวิทยาลัย รวมถึงหน่วยงานและองค์กรอื่น ๆ จำนวนมาก ทั้งในอดีตและปัจจุบัน อาทิ

- การได้รับเชิญให้เป็นวิทยากรในการเสวนากิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านตามโครงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ปีการศึกษา ๒๕๖๖ วันศุกร์ที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๖ ณ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า โดยเสวนาเรื่อง

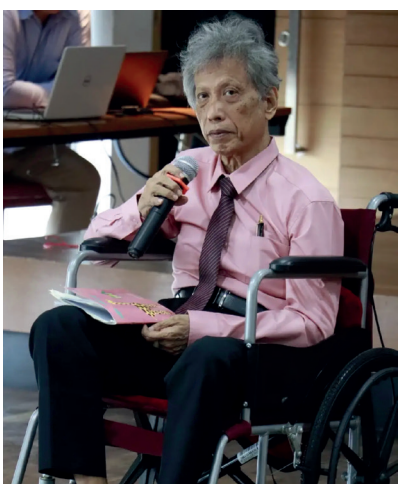

- การเขียน การอ่าน และแรงบันดาลใจ “ชีวิตและผลงาน : คมคิด คมคำ คมทำ คมทวน”
- ประสบการณ์การอ่านสู่การเขียน นำโดย คมทวน คันธนู
- ฉันทลักษณ์และหลักการใหม่ นำโดย คมทวน คันธนู

● การเป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้เรื่องวรรณกรรมร้อยกรองให้สถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาหลายแห่ง อาทิ บรรยายเรื่องการแต่งกวีนิพนธ์ ให้นักศึกษาวิชาศิลปะการประพันธ์ร้อยกรอง คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (พ.ศ. ๒๕๔๕), บรรยายให้คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร (พ.ศ. ๒๕๕๗)

● การได้รับเชิญให้เป็นกรรมการตัดสินรางวัลเซเว่นบุ๊คอวอร์ด เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๕๐ และเป็นกรรมการตัดสินรางวัลการประกวดอื่น ๆ อีกมากมาย

● เข้าร่วมการอภิปรายและตัดสินรางวัลแต่งกลอนของคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๖ และในปีเดียวกันนั้น คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เชิญให้ช่วยเขียนทศชาติชาดกฉันท์ เพื่อนำไปเล่นละครเวที

รางวัลและเกียรติคุณที่ได้รับ

๑. หนังสือ “นาฏกรรมบนลานกว้าง” ได้รับรางวัลซีไรต์ พ.ศ. ๒๕๒๖ และได้รับการคัดเลือกให้เป็นหนึ่งในวรรณกรรมประเภทกวีนิพนธ์ดีเด่นในสมัยรัชกาลที่ ๙ ตามแนวคิดศาสตร์พระราชา

๒. หนังสือ “นายขนมต้ม” ได้รับรางวัลชมเชยในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๐

๓. หนังสือ “ป่าระบัดสัตว์สลวย” และ “โลกสวยฟ้าใส” ได้รับยกย่องให้เป็นหนึ่งใน ๘๘ เล่ม หนังสือดีวิทยาศาสตร์ จากโครงการวิจัยหนังสือดีวิทยาศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๔๔

๔. ได้รับการจารึกไว้ในประวัติโรงเรียนชิโนรสวิทยาลัยว่า เป็นนักเรียนที่สร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียน

๕. ได้รับยกย่องจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ว่าเป็นศิษย์เก่าดีเด่นของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

๖. ได้รับเกียรติบัตรนักประพันธ์กิตติมศักดิ์ ในการประกวดภาพถ่าย “สืบสานเสน่ห์ขลัง พระราชวังไทย” จากพระที่นั่งพิมานเมฆ พระราชวังดุสิต พระราชวังบางปะอิน และบริษัท เอปสัน (ประเทศไทย) จำกัด เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๖

๗. ได้รับรางวัลรพีพร ประจำ ปี พ.ศ.๒๕๖๗

การทำคุณประโยชน์เพื่อสังคม

นายประสาทพร ภูสุศิลป์ธร หรือ คมทวน คันธนู ปัจจุบันใน อายุ ๗๔ ปี หัวใจและสมองยังเต็มเปี่ยมไปด้วยพลังการสร้างสรรค์และเสียสละเพื่อสังคม โดยจะเห็นได้จากการอุทิศแรงกายแรงใจให้แก่ส่วนรวม ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ส่งเสริม สร้างสรรค์ งานกวีฉันทลักษณ์ ให้คงอยู่สืบไปในทุกรูปแบบ ได้แก่ มีการเผยแพร่ผลงานในสื่อต่าง ๆ ในหลากหลายรูปแบบ ดังนี้ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๖๕ ถึงปัจจุบัน

๑. เป็นประธานกรรมการตัดสินรางวัล “คมทวน คันธนู” จัดขึ้นครั้งแรกปี พ.ศ. ๒๕๖๗ โดยเพจเวทีนักกลอน ตั้งขึ้นเพื่อเป็นการเชิดชูน้อมบูชาครูพระคุณครูคมทวน และส่งเสริมการประกวดบทกวีเพื่อสืบสานงานการแต่งร้อยกรอง ให้อยู่คู่แผ่นดินต่อไป

๒. เขียนบทกวีฉันทลักษณ์ ทั้ง โคลง ฉันท์ กาพย์ และกลอน เผยแพร่ในเฟซบุ๊กของตนเอง ชื่อ “คมทวน คันธนู กวี นักเขียน” ตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ จนถึงปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ

๓. ผลิตหนังสือเสียงทั้งบทกวีฉันทลักษณ์ นวนิยาย และเรื่องราวงานเขียนทางวิทยาศาสตร์ เผยแพร่ในยูทูปของช่องคมทวน คันธนู และช่องอังกุระเสียงอ่าน เพื่อให้ผู้คนที่มีความบกพร่องทางสายตา หรือผู้ที่นิยมการฟังได้มีโอกาสเข้าถึงมากขึ้น ตัวอย่างหนังสือเสียงที่เผยแพร่ อาทิ รุก เอกอักษรินทร์ เอกศิลป์กวี นวนิยายนายขนมต้ม

ยอดคนเหนือตำนาน และรักพันลึก โลกสวยฟ้าใส วรรณวิพากษ์ ตำราพิชัยสงคราม วรรณวิพากษ์ นายผีจิตร ภูมิศักดิ์ วรรณวิพากษ์ ขุนช้างขุนแผน วรรณวิพากษ์ ผ่าขงเบ้ง วรรณกรรมเยาวชนสร้างสรรค์ประสบการณ์ชีวิต เรื่อง “เขี้ยว”

๔. นำความรู้ที่ค้นคว้าศึกษามาอย่างละเอียดมาเขียน เรื่อง ศิลปศาสตร์จากพระเครื่อง เป็นตอน ๆ เผยแพร่ให้ความรู้แก่ผู้ที่สนใจทางเฟซบุ๊ก “คมทวน คันธนู กวี นักเขียน” ซึ่งถือเป็นแหล่งเรียนรู้ศาสตร์นี้ได้เป็นอย่างดี

๕. เขียนกวีวัจนะตามคำเชิญของมูลนิธิ สถาบันวิชาการ ๑๔ ตุลาคม เพื่อรวมเล่มในหนังสือ “๕๐ ปี ๑๔ ตุลา ๒๕๑๖ - ๒๕๖๖ วันมหาปิติ บันทึกอดีตส่งต่อถึงปัจจุบัน”

๖. รับเชิญร่วมอ่านบทกวี เป็นวิทยากร และให้สัมภาษณ์ต่าง ๆ เพื่อถ่ายทอดผลงาน ความรู้ และประสบการณ์ให้แก่ผู้ที่สนใจ อาทิ เมื่อ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๖ ให้สัมภาษณ์ออกอากาศทาง MCOT News FM ๑๐๐.๕ ในหัวข้อ “คุณคมทวน คันธนู ๗๓ ปี เกิดมาเพื่อเขียน คมทวน คันธนู นักกวีซีไรต์ ๒๕๒๖”

ชีวิตปัจจุบัน

คมทวน คันธนู ยังมีภาระวรรณกรรมที่จะต้องทำสำหรับอนาคต เพื่อเป็นแบบบทให้คนรุ่นหลังใฝ่ใจศึกษา กล่าวคือ ทำนวนิยายยาวสองเรื่องเอก เฉกนายขนมต้ม, ตำรับร้อยกรองฉบับสมบูรณ์แบบ ภาคพิเศษสุด, หนังสือพุทธศิลป์พระเครื่องเมืองไทยในเชิงประวัติศาสตร์พิจารณ์ โดยมี ละอออินทร์ เกราะแก้ว ภูสุศิลป์ธร ผู้เป็นเพื่อนชีวิตมาเป็นเพื่อนร่วมงาน ช่วยคิดค้นและต่อยอดผลงานแห่งแผ่นดิน โดยมิขาดตอนหรือขาดช่วงแห่งการบรรลุล่วงทั้งมวล

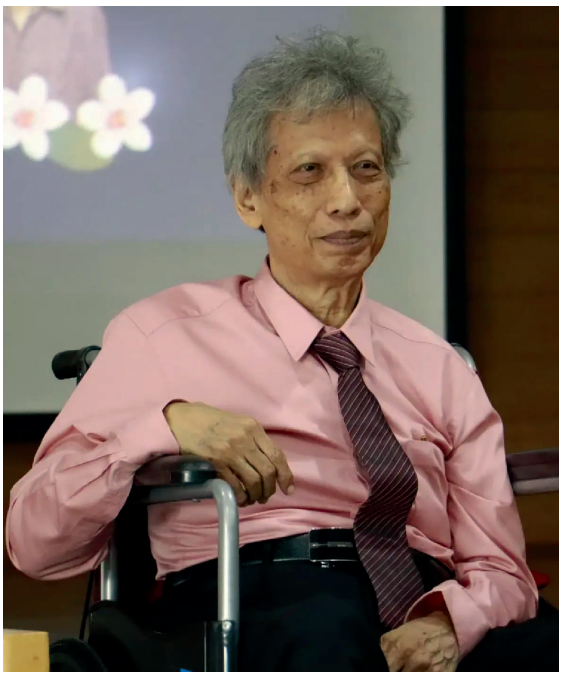

“ก้าวให้ยาวก้าวให้ข้ามเลยความหวัง

ตั้งใจตั้งต่อเนื่องถึงเบื้องหน้า

ทุกที่ไปให้มีทุกที่มา

จักเห็นว่าชีวิตนั้นแสนสั้นนัก”

(นายประสาทพร ภูสุศิลป์ธร)

คำประกาศเกียรติคุณ

นายวศิน อินทสระ

ศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ พุทธศักราช ๒๕๖๖

นายวศิน อินทสระ เกิดเมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๗ ณ หมู่บ้านท่าศาลา อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา ปัจจุบันอายุ ๙๐ ปี ได้บรรพชาเป็นสามเณร เมื่ออายุ ๑๓ ปี จึงได้รับการปลูกฝังบ่มเพาะอุปนิสัยใฝ่ดีใฝ่รู้ รักสงบ ใต้ร่มธรรมต่อเนื่องมา และได้อุปสมบทที่วัดบุปผาราม เขตธนบุรี เริ่มศึกษาพระธรรมวินัยอย่างจริงจัง ส่งผลสำเร็จทางการศึกษาในระดับเปรียญธรรม ๗ ประโยค สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาศาสนศาสตรบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย แล้วเดินทางไปศึกษาต่อจนสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทจากมหาวิทยาลัยบาณารัส ฮินดู ประเทศอินเดีย และได้รับปริญญาศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (พุทธศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย นำไปสู่การเป็นนักคิด นักเขียน และนักวิชาการ รวมทั้งเป็นอาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทางธรรมของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ตลอดระยะเวลากว่า ๕๐ ปี ที่ผ่านมา เป็นส่วนสะท้อนให้งานวรรณกรรมเปี่ยมไปด้วยคุณค่าแห่งหลักธรรมในพระพุทธศาสนาสืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

นายวศินได้สร้างสรรค์งานวรรณศิลป์ที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๗ ไม่น้อยกว่า ๑๐๐ เรื่อง ทั้งด้านนวนิยาย เรื่องสั้น สารคดี อนุทิน และอัตชีวประวัติ สารัตถะหลักในงานเขียนทุกเล่มเพื่อการเผยแผ่พุทธธรรมให้เข้าถึงพุทธศาสนิกชนทุกระดับ เช่น แสงเทียน พระอานนท์พุทธอนุชา พุทธจริยา พ่อผมเป็นมหา ผู้สละโลก สาระสำคัญแห่งวิสุทธิมรรค สาระสำคัญแห่งมงคล ๓๘ ธรรมบท อธิบายมิลินทปัญหา พระไตรปิฎกฉบับที่ทำให้ง่ายแล้ว เป็นต้น

ด้วยปณิธานอันแน่วแน่ นายวศินได้น้อมนำคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามานำเสนอในรูปของวรรณกรรม เพื่อให้เป็นประทีปส่องธรรมแก่สังคมและโลก โดยใช้แหล่งข้อมูลจากพระไตรปิฎกคัมภีร์ต่าง ๆ มาสังเคราะห์ให้ง่าย ขยายความ ยกตัวอย่าง เล่าด้วยกลวิธีที่เหมาะสม ใช้ภาษาและโวหารงดงามสละสลวย อ่านง่าย ทำให้ผู้อ่านเกิดความประทับใจ สะเทือนใจ หรือเกิดจินตนาการ สามารถนำไปเป็นคติชีวิตได้ในทุกระดับเพศวัย มุ่งให้เห็นความรู้ ความคิด อันเป็นคุณประโยชน์สำคัญ ตลอดชีวิตการทำงาน นายวศิน อินทสระได้อุทิศตนด้วยความเสียสละ อาทิ เป็นบรรณาธิการนิตยสารธรรมจักษุ นิตยสารศุภมิตร สอนพิเศษแก่ประชาชนทั่วไป และบรรยายทางวิทยุของสถานีวิทยุ FM 97.75 MHz เพื่อศาสนาและสังคม เผยแผ่ผลงานวรรณศิลป์เป็นธรรมทาน ในรูปแบบ CD, MP3 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) ผ่านสื่อเสียงดิจิทัลซาวด์คลาวด์ (Sound-Cloud) ทางเว็บไซต์ www.ruendham.com, www.kanlayanatam.com และในเฟซบุ๊ก วศิน อินทสระ

ใน พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นปูชนียบุคคลด้านภาษาไทย เนื่องในวันภาษาไทยแห่งชาติจากกระทรวงวัฒนธรรม พ.ศ. ๒๕๕๗ ได้รับรางวัลนราธิป ที่มอบให้แก่นักเขียน นักหนังสือพิมพ์ กวี นักแปล และบรรณาธิการอาวุโส ผู้สร้างสรรค์ผลงานอันทรงคุณค่าแก่วงวรรณกรรมไทยอย่างต่อเนื่อง ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางจากสมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้รับรางวัลโล่ประกาศเกียรติคุณ ผู้ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนาและสังคม ในโอกาสครบ ๑ ทศวรรษ การก่อตั้งสถานีวิทยุเพื่อพระพุทธศาสนาและสังคม FM 97.75 MHz จากคณะกรรมการจัดตั้งสถานีวิทยุพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ในกำกับของมหาเถรสมาคม และหนังสือเรื่อง พระอานนท์พุทธอนุชา ได้รับการยกย่องจากองค์การยูเนสโก ว่าเป็นผลงานที่มีความเป็นเลิศด้านวรรณศิลป์ มีรายชื่อปรากฏในสารานุกรมวรรณคดีหรือวรรณกรรมของโลกในศตวรรษที่ ๒๐ (Encyclopedia of World Literature in 20th Century) จากองค์การยูเนสโก นับว่าเป็นเพชรน้ำเอกในวงวรรณกรรม

นายวศิน อินทสระ จึงสมควรได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ พุทธศักราช ๒๕๖๖

ประวัติชีวิตและผลงาน

นายวศิน อินทสระ

ศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ พุทธศักราช ๒๕๖๖

นายวศิน อินทสระ เกิดเมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๗ ณ หมู่บ้านท่าศาลา อำเภอรัตภูมิ ที่จังหวัดสงขลา ปัจจุบันอายุ ๙๐ ปี

วศิน อินทสระกำพร้าทั้งบิดามารดาในวัยเพียง ๕ ขวบ แต่กลับเป็นโอกาสที่ชีวิตถูกผลักดันให้มาเป็นเด็กวัดอยู่กับพระพี่ชายที่วัดภูตบรรพต ตำบลชะแล้ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา เข้าสู่ร่มเงาพระพุทธศาสนา บรรพชาเป็นสามเณรที่วัดบุปผาราม ธนบุรี เมื่ออายุเพียง ๑๓ ปี (พ.ศ. ๒๔๙๐) ปลูกฝังบ่มเพาะอุปนิสัยใฝ่ดีใฝ่รู้ รักสงบ ใต้ร่มธรรมและเริ่มศึกษาพระธรรมวินัยอย่างจริงจังด้วยความพากเพียรและอดทน จึงสอบได้ทุกปี จนได้นักธรรมเอกเปรียญ ๗ ตั้งแต่เป็นสามเณร เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๗ และได้อุปสมบทในปีนั้น เหตุปัจจัยเหล่านี้ล้วนเป็นส่วนสะท้อนให้งานวรรณกรรมต่าง ๆ ของวศิน นอกจากโดดเด่นด้วยความงามแห่งวรรณศิลป์ที่ไพเราะสละสลวย ประทับใจแล้ว ยังทรงคุณค่าแห่งหลักธรรมในพระพุทธศาสนาด้วย

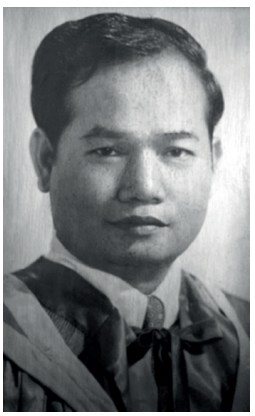

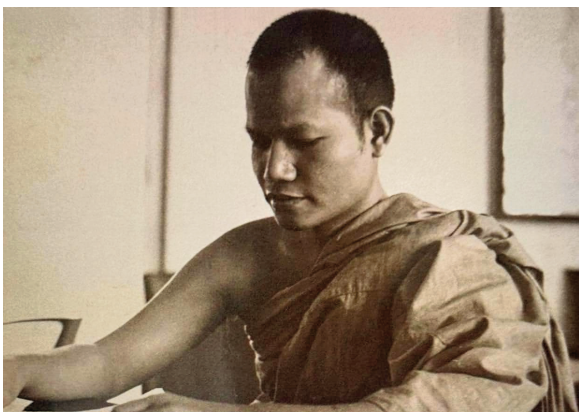

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. ๒๔๘๕ : เตรียมประถม ในระดับ ป.๑ และ ป.๒ โรงเรียนประชาบาลบ่อทราย จังหวัดสงขลา

พ.ศ. ๒๔๘๙ : ระดับประถม ป.๓ และ ป.๔ โรงเรียนประชาบาลวัดชะแล้ จังหวัดสงขลา

พ.ศ. ๒๔๙๐ : นักธรรมตรี วัดบุปผาราม กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๔๙๑ : นักธรรมโท วัดบุปผาราม กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๔๙๖ : นักธรรมเอก เปรียญธรรม ๖ วัดบุปผาราม กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๔๙๗ : เปรียญธรรม ๗ วัดบุปผาราม กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๐๕ : ปริญญาตรีศาสนศาสตรบัณฑิต สภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๑๕ : ปริญญาโท (M.A.Philosophy) บานารัส ฮินดู (Banaras Hindu University) ประเทศอินเดีย

พ.ศ. ๒๕๔๕ : ได้รับปริญญาศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (พุทธศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. ๒๕๐๖ - ๒๕๕๒ : อาจารย์ / หัวหน้าภาควิชาปรัชญา คณะศาสนาและปรัชญา - สภาการศึกษา มหามกุฏราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๐๗ - ๒๕๐๘ : อาจารย์ผู้ปกครอง โรงเรียนพาณิชยการสีลม กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๐๘ - ๒๕๑๓ : อาจารย์ (วิชาศีลธรรม) และหัวหน้าแผนกสารบัญ โรงเรียนเตรียมทหารกรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๑๕ - ๒๕๑๗ : อาจารย์พิเศษ (วิชาศีลธรรม) โรงเรียนราชินี กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๒๑ - ๒๕๓๔ : อาจารย์ (วิชาพุทธปรัชญาเถรวาท มียศเป็นร้อยโท และวิชาพุทธปรัชญามหายาน) มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๒๕ - ๒๕๕๓ : สอนพิเศษประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับความรู้ทางพระพุทธศาสนา โรงเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๙ - ๒๕๓๙ : บรรณาธิการนิตยสารธรรมจักษุ สภาการศึกษา มหามกุฏราชวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๓๔ - ๒๕๔๔ : อาจารย์ (วิชาพุทธศาสนาในประเทศไทยและวิชาพุทธจริยศาสตร์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๕๓๔ - ๒๕๔๙ : บรรณาธิการนิตยสารศุภมิตร มูลนิธิส่งเสริมกิจการศาสนาและมนุษยธรรม วัดมกุฏกษัตริยาราม

พ.ศ. ๒๕๓๙ - ๒๕๕๐ : ผู้บรรยายธรรมทางวิทยุหลายรายการ จากที่บ้าน

พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๕๔ : ผู้ตอบคำถามทางเว็บไซต์ www.ruendham.com จากที่บ้าน

พ.ศ. ๒๕๕๔ - ปัจจุบัน : ผู้ตอบคำถามทาง ๒ เฟสบุ๊กเพจ
๑. อาจารย์วศิน อินทสระ
๒. wasin Indasara จากที่บ้าน

จากการศึกษาผลงานวรรณศิลป์ของวศิน อินทสระ สามารถแบ่งกลุ่มการนำเสนอได้เป็น ๒ ลักษณะ คือ

๑. ผลงานวรรณศิลป์แบ่งตามกลุ่มเนื้อหา

๑.๑ นวนิยายอิงหลักธรรมพระพุทธศาสนา ประเภทเรื่องยาวและเรื่องสั้น

นวนิยายอิงหลักธรรมประเภทเรื่องยาว

ในการประพันธ์นวนิยายอิงหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา นายวศินได้แต่งนวนิยายอิงหลักธรรมเป็น ๒ ประเภทด้วยกันคือ ประเภทเรื่องยาว และประเภทเรื่องสั้น โดยนำเอาประวัติพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระอรหันต์ และบุคคลสำคัญในพระไตรปิฎก หรือประวัติบุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการปักหลักพระพุทธศาสนา เป็นต้น มาเป็นตัวเอกในการดำเนินเรื่อง บทสนทนา และบรรยากาศในสภาพแวดล้อม ยังคงไว้ซึ่งเรื่องราวในยุคนั้น ๆ

นวนิยายอิงหลักธรรมประเภทเรื่องยาวเล่มแรก คือ หนังสือ “แสงเทียน” ประพันธ์ในปี พ.ศ. ๒๕๐๗ และนับจากปีดังกล่าว นายวศินได้ผลิตผลงานนวนิยายอิงหลักธรรมเป็นเรื่องยาวต่อเนื่องปีละ ๑ - ๒ เล่ม ในขณะที่ทำการสอน

การสร้างสรรค์ผลงาน

ด้วยความเชี่ยวชาญในการศึกษาพระไตรปิฎกและคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาอย่างลึกซึ้ง ประกอบกับการเทศน์สอนบรรยายให้แก่ประชาชน นักเรียน นักศึกษา เกิดเป็นความเชี่ยวชาญทั้งในด้านการพูด การสอน และการเขียน ผลงานของนายวศิน อินทสระ ในด้านวรรณศิลป์จึงมีหลากหลายรูปแบบ เพื่อให้พระภิกษุ นักเรียน นักศึกษา และประชาชนเข้าถึงและเข้าใจได้ง่าย โดยนำเสนอในรูปแบบนวนิยายอิงหลักธรรม (ทั้งเรื่องสั้นและเรื่องยาว) สารคดีวิชาการพระพุทธศาสนา (นำหลักคัมภีร์พระพุทธศาสนา พระสูตร พระวินัย มาอธิบายให้เข้าใจง่าย) รวมทั้งธรรมะเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน (อธิบายหมวดธรรมเพื่อการดำเนินชีวิต) โดยผ่านการอธิบายด้วยกลวิธีต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องยาวนานกว่า ๔๐ ปี

พระนักศึกษาในสภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัยไปด้วย นอกจากแสงเทียนเป็นหนังสือที่กล่าวขวัญอย่างมากแล้ว หนังสือนวนิยายในประเภทเดียวกันที่ได้รับการกล่าวขวัญและยกย่องในระดับนานาชาติอย่างยิ่ง คือ “พระอานนท์พุทธอนุชา” ตีพิมพ์ในปี พ.ศ. ๒๕๐๙ ได้รับการบันทึกใน Encyclopedia of World Literature in 20th Century คือ สารานุกรมวรรณคดีหรือวรรณกรรมของโลกในศตวรรษที่ ๒๐

นวนิยายอิงหลักธรรมอีกหนึ่งเล่มที่สำคัญ คือ “จอมจักรพรรดิอโศก” เล่ม ๑ และเล่ม ๒ เป็นการบอกเล่าเรื่องราวผ่านประวัติศาสตร์ของบุคคลสำคัญในช่วงพุทธกาล เป็นการเขียนที่สร้างพลอตเรื่องและดำเนินเรื่องราวได้อย่างสนุกสนาน สอดแทรกข้อคิด คติเตือนใจ ด้วยสำนวนภาษาอันสละสลวยงดงาม ชวนให้อ่านอย่างประทับใจ

นอกจากนั้น ยังมีหนังสือนวนิยายอิงหลักธรรม “พุทธจริยา” เป็นผลงานที่นำพุทธประวัติมาเรียบเรียงให้อ่านง่าย เพื่อต้องการสรรเสริญจริยาของพระพุทธเจ้า เช่น การตัดสินพระทัยสละราชสมบัติ เนื้อหานอกจากจะมีการลำดับเหตุการณ์แล้ว นายวศินได้ตั้งใจเพิ่มจินตนาการบรรยากาศเข้าไปในผลงานด้วย และหนังสือ “ภาพจำลองชีวิต” เป็นหนังสือธรรมะที่อ่านง่าย ผู้อ่านจะหลงใหลไปกับถ้อยคำที่ถ่ายทอด เมื่อได้อ่านจะรู้สึกว่า คือชีวิตของเราจริง ๆ ไม่ใช่ชีวิตของนักบวช หรือคนที่แสวงหาธรรมะ แต่อยากพบความสุขที่แท้จริงในชีวิต สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

นวนิยายอิงหลักธรรมประเภทเรื่องสั้น

เป็นเรื่องราวของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระเถระ พระภิกษุ อุบาสก อุบาสิกา และบุคคลในสมัยพุทธกาล

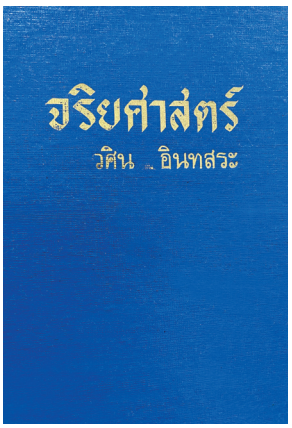

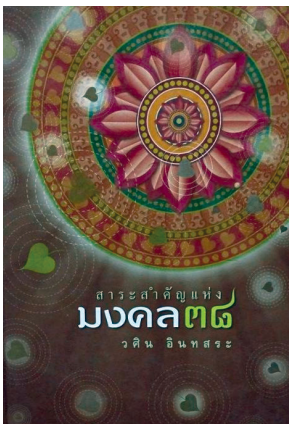

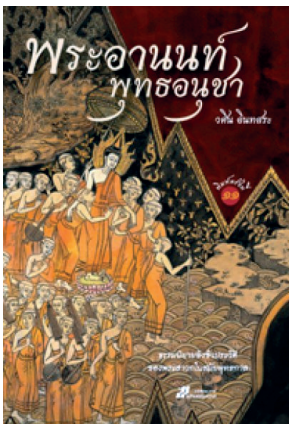

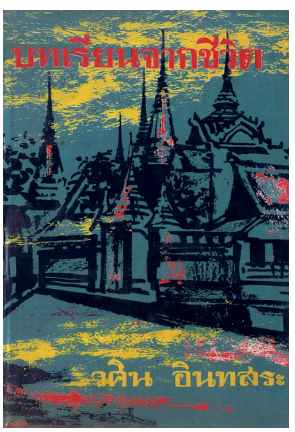

นายวศินได้นำมาเล่าใหม่เป็นเรื่องสั้น ๆ โดยมีข้อคิดหลักธรรมประกอบ อาทิ จริยาบถ เล่ม ๑ และ ๒ ลีลากรรมของสตรีในสมัยพุทธกาล พระคุณของพ่อ เพื่อเยาวชน เป็นต้น ซึ่งเป็นเรื่องเล่าจากชาดกเรื่องต่าง ๆ

นอกจากนี้ งานเขียนในกลุ่มเดียวกันยังมีเรื่องที่แต่งขึ้นมาโดยมุ่งจะสอดแทรกธรรมะ หลักคิดในการดำเนินชีวิตในบทสนทนาระหว่างตัวละคร และการดำเนินเรื่องเพื่อสอดแทรกความเข้าใจ การใช้วรรณศิลป์เรียบเรียงเชิงนวนิยาย ทำให้ผู้อ่านอ่านแล้วได้ความรู้สึกและเข้าใจชีวิต สามารถสัมผัสถึงอารมณ์ความรู้สึกนึกคิด และในท้ายที่สุด นายวศินได้อาศัยหลักธรรมที่เกี่ยวข้องเป็นข้อคิดในระหว่างการดำเนินเรื่องและตอนจบ เช่นหนังสือสายธารที่เปลี่ยนทาง รอยช้ำในดวงใจ บทเรียนชีวิตเหมือนภูเขา และจากปณิสสราด้วยรักและห่วงใย เป็นต้น

๑.๒ สารคดีวิชาการทางพระพุทธศาสนา

นายวศินได้นำเอาหลักธรรมแม่บทในคัมภีร์พระพุทธศาสนา ตีความจากประสบการณ์การเรียนภาษาบาลีในคัมภีร์ชั้นต่าง ๆ การสอนพระสูตรและการอ่านคัมภีร์อื่นๆ จึงมีประสบการณ์ในการหยิบคัมภีร์เหล่านั้นมาขยายความเรียบเรียงให้อ่านง่าย และเป็นตำราประกอบการเรียนสำหรับนักศึกษา เป็นพื้นฐานเพื่อทำความเข้าใจในคัมภีร์ต้นแหล่งได้อย่างเข้าใจง่าย กลุ่มหนังสือเหล่านี้จึงเป็นตำราประกอบการเรียนการค้นคว้าของนักเรียนนักศึกษามาถึงปัจจุบัน ได้แก่ สาระสำคัญแห่งวิสุทธิมรรค (พ.ศ. ๒๕๑๐) สาระสำคัญแห่งมงคล ๓๘ ประการ เล่ม ๑ และ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๔) ธรรมบท ทางแห่งความดี ๔ ตอน (พ.ศ. ๒๕๑๕ - ๒๕๑๗) ธัมโมชปัญญา เล่ม ๑ และ ๒ (พ.ศ. ๒๕๓๐) และหนังสือที่ใช้เรียนในการค้นคว้า

สำหรับนักศึกษาปรัชญา คือ จริยศาสตร์ (พ.ศ. ๒๕๑๘) พุทธปรัชญาเถรวาทเล่ม ๑ และ ๒(พ.ศ. ๒๕๑๙) พระไตรปิฎกฉบับทำให้ง่าย (พ.ศ. ๒๕๕๓) พระไตรปิฎกฉบับย่อความอธิบายความเล่ม ๑ และเล่ม ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๓) เป็นต้น

๑.๓ ธรรมะประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ วศินสร้างงานเขียนหมวดธรรมที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งด้านการดำรงชีวิตพื้นฐาน ทาน ศีล ภาวนา คติธรรมเตือนใจ ซึ่งวศินสามารถหยิบยกหัวข้อธรรม และนำมาอธิบาย เรียบเรียงอย่างง่าย โดยมีถ้อยคำภาษาที่ปรับให้ทันยุคสมัย แก้ปัญหาการครองชีวิต การทำงาน การเรียน การอยู่ร่วมกัน รวมทั้งสิ่งที่เป็นพื้นฐานที่ชาวพุทธต้องรู้ ออกมาในรูปแบบหนังสือรูปเล่มกะทัดรัด ออกแบบ ปกและชื่อเรื่องให้น่าสนใจ อาทิ ทำอย่างไรกับความโกรธ อาภรณ์ประดับใจ จดหมายถึงลูก การทำบุญให้ทาน การพึ่งตน นอกจากนี้เมื่อท่านไปบรรยายธรรมตามสถานีวิทยุ บางหัวข้อท่านก็นำมาเรียบเรียงใหม่เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตอีกด้วย อาทิ คุณของพระรัตนตรัยและการเข้าถึง ความทุกข์และการดับทุกข์ วิธีทำจิตให้บริสุทธิ์ โอวาทปาติโมกข์ คุณสมบัติของผู้มีโชคลาภ ๗ ประการ ปัญจธรรม อาหาร ๔ ชีวิตกับความรัก เป็นต้น

๒. ผลงานวรรณศิลป์แบ่งตามยุคของการเผยแพร่พัฒนาให้เหมาะสม เข้าถึงผู้อ่าน แบ่งออกเป็น ๓ ยุค ได้แก่

๒.๑ ยุคการเผยแพร่ผลงานประพันธ์ในช่วง ๔๐ ปีแรก (พ.ศ. ๒๕๐๗ - พ.ศ. ๒๕๔๙)

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๗ - พ.ศ. ๒๕๔๙ นายวศินมีผลงานต่อเนื่องมากกว่า ๔๐ เรื่อง เป็นจำนวนกว่า ๑๓๐ หัวข้อเรื่อง สาระของหนังสือมีทั้งนวนิยายอิงหลักธรรม พระพุทธศาสนาประเภทเรื่องสั้นและเรื่องยาว สารคดีวิชาการทางพระพุทธศาสนา และธรรมะประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งอนุทินเกี่ยวกับชีวิต ด้วยเหตุนี้ ชื่อเสียงของนายวศินจึงเป็นที่รู้จักกันดีทั้งพระภิกษุ และคฤหัสถ์ผู้สนใจศึกษาธรรมซึ่งเป็นนักศึกษา หรือครูบาอาจารย์ที่สนใจธรรม อยากศึกษาธรรม ก็จะหาโอกาสอ่านหนังสือดังกล่าว นำไปสู่การอยากรู้จักผู้เขียน และอยากเรียนทางด้านพระพุทธศาสนา โดยนายวศิน ได้รับสมญานามว่า ***"นายช่างผู้ร้อยมาลัยแห่งธรรม"*** ส่วนหนังสือที่อยู่ในดวงใจผู้อ่านจำนวนมาก ได้แก่ แสงเทียน พ่อผมเป็นมหา และพระอานนท์ พุทธอนุชา โดยเล่มนี้ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้เคยทรงอ่านและบันทึกพระสุรเสียงไว้ ซึ่งบริษัท สิงห์ คอร์เปอเรชั่น จำกัด ได้รวบรวมไว้เป็นตอน

นอกจากนั้น ยังมีอีกหลายเรื่องที่เป็นที่นิยมด้วยสำนวนวรรณศิลป์ที่นายวศินเขียนให้อ่าน เข้าใจง่าย และนำไปปฏิบัติได้ง่าย มีจินตนิยายอิงหลักธรรม อาทิ **"ทำอย่างไรกับความโกรธ"** เผยแพร่เมื่อนายวศิน อายุครบ ๘๓ ปี **"เพื่อชีวิตที่ดี"** เล่มนี้เริ่มด้วย สัมมาทิฏฐิ คนเราต้องมีจุดมุ่งหมายในชีวิต **"ลูกรักของพ่อแม่"** เป็นความรักของพ่อแม่ที่เขียนจดหมายถึงลูก มีความรักความปรารถนาอยากให้ลูกมีหลักในการดำเนินชีวิต ลูกที่ดีจะต้องทำอย่างไร เมื่อพ่อแม่จากไปแล้ว ลูกจะได้นึกถึงสิ่งที่พ่อแม่ทำเพื่อลูก

๒.๒ ยุคการปรับเนื้อหาและรูปเล่มให้เหมาะกับผู้อ่าน (พ.ศ. ๒๕๕๐ - พ.ศ. ๒๕๖๓)

ในยุคที่ ๒ ของการสร้างผลงานวรรณศิลป์ออกเผยแพร่เป็นช่วงที่นายวศิน อายุ ๗๓ ปี โดยนายวศินยังคงมีการสอน

และบรรยายพิเศษในสถานที่ต่าง ๆ และยังคงมีพระภิกษุ นักศึกษา พระนักเทศน์ครู อาจารย์ นักเรียน ประชาชน มารับฟังการบรรยาย

ในช่วงนี้นายวศินได้ปรับปรุงรูปเล่ม แบ่งซอยเนื้อหาจากเล่มหนาให้เป็นเล่มย่อย เพื่อให้ถือง่าย อ่านง่าย พกง่าย พร้อม ๆ กับสำนักพิมพ์ก็พัฒนาการออกแบบรูปเล่มให้น่าสนใจ มีสีสันสวยงาม ทำให้หนังสือน่าอ่านยิ่งขึ้น ฉะนั้นผลงานส่วนใหญ่วศินได้เขียนเพิ่มเติมบ้างจากการไปพูดธรรมะในโอกาสต่าง ๆ รวมทั้งสถานีวิทยุ และนำเรื่องดี ๆ เหล่านั้นมาทำเป็นรูปเล่มที่สวยงามปรับให้เหมาะกับผู้อ่านในยุคนั้น นอกจากนี้ในช่วงเวลาดังกล่าวผู้คนมักจะมอบหนังสือธรรมะให้กับผู้มาร่วมงานในโอกาสต่าง ๆ จึงมักมีหน่วยงานขอจัดพิมพ์หนังสือจากวศินเป็นระยะ ๆ ทำให้ธรรมะเผยแผ่ออกไปในวงกว้าง

๒.๓ ยุคการสร้างผลงานผ่านช่องทางโซเชียลเน็ตเวิร์ก (พ.ศ. ๒๕๔๖ - ปัจจุบัน) ได้แก่ ข้อมูล E-book และ MP3 ผ่าน Facebook และ Website ต่าง ๆ

Facebook Page อาจารย์วศิน อินทสระ

ชื่อเพจ : อาจารย์วศิน อินทสระ
ผู้ติดตาม : ๗.๓ หมื่นคน
เริ่มสร้างเพจ : วันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๖ (๑๐ ปี)
ผู้สร้างเพจ : ลูกศิษย์ (ชมรมกัลยาณธรรม)
นายวศินเป็นที่ปรึกษา
ที่อยู่ : ชมรมกัลยาณธรรม ๑๐๐ ถนนประโคนชัย จังหวัดสมุทรปราการ
ลักษณะการโพสต์ : ข้อความที่ให้ข้อคิด หรือจากส่วนหนึ่งของหนังสือที่เป็นผลงานอาจารย์ และภาพประกอบ ๑ ภาพ

Facebook Page 2 Wasin Indasara

ชื่อเพจ : Wasin Indasara

ผู้ติดตาม : ๒.๓ พันคน

ผู้สร้างเพจ : ลูกศิษย์เป็นผู้จัดทำและเผยแพร่ผลงานของวศิน อินทสระ

เริ่มสร้างเพจ : วันที่ ๓ มกราคม ๒๕๕๘ (๘ ปี)

ตัวอย่างผลงาน : วันที่๒๗มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๐ แม้สุขภาพทางสายตาไม่เอื้ออำนวย แต่วศินยังมีธรรมะดี ๆ ถ่ายทอดทางวาจาและให้ลูกศิษย์พิมพ์ออกมาเผยแผ่ทางเฟสบุ๊ก หัวข้อ“คุณสมบัติของคนดี ๕ ตอน”

Website ต่าง ๆ แสดงประวัติและผลงาน

ข้อมูลประวัติ และผลงานของนายวศิน อินทสระ มีเผยแพร่ผ่าน Website ต่าง ๆ มากมาย อาทิ YouTube ด้วยคำค้นหา “วศิน อินทสระ” จะพบวิดีโอผลงานหนังสือมากมาย

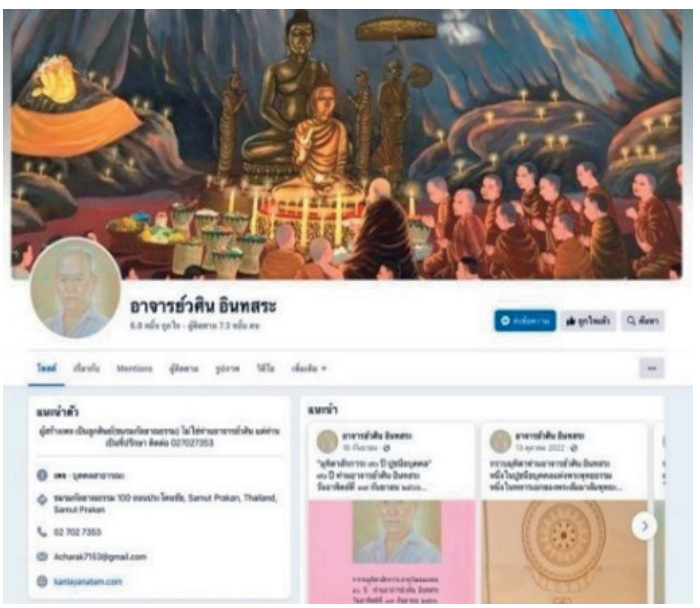

๑. มีการนำหนังสือไปอ่านเป็นหนังสือเสียงโดยทำแบ่งเป็นตอน ๆ ตามความยาวของหนังสือเล่มนั้น ๆ เช่น ธรรมนิยาย พระอานนท์ พุทธอนุชา ความยาว ๙.๔๕ ชั่วโมง พุทธจริยา (๒๙ วิดีโอ), ผู้สละโลก ธรรมลิขิต (๕๑ วิดีโอ), ๑๐๘ คำถามกับ อ.วศิน อินทสระ, หลักกรรมและการเวียนว่ายตายเกิด ชุดเต็ม ๔.๕ ชั่วโมง

๒. นำบางช่วงสำคัญของหนังสือมาทำเป็นคลิปสั้น ๆ ความยาว ๓ - ๕ นาที ได้รับความนิยมอย่างมาก โดยมียอดผู้ชม ๒.๔ ล้านครั้ง เช่น

- ชื่อช่อง วัดกระชงคาราม Krachongcaram Temple มีสมาชิก ๓๖,๘๐๐ คน พระพุทธโอวาทก่อนปรินิพพาน https://www.youtube.com/watch?v=4cofk3wH3wA คัดจากหนังสือ พระอานนท์ พุทธอนุชา ของวศิน อินทสระ ยอดวิวในการรับชม ๒,๔๔๑,๒๑๘ views เริ่มสร้างเมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ (๕ ปี) ชื่อช่อง วัดป่าห้วยลาด มีสมาชิก ๗๒,๕๐๐ คน

- สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงอ่านบทบรรยายธรรมจากหนังสือ“พระอานนท์ พุทธอนุชา” พระราชทานแก่ผู้ถวายงานส่วนพระองค์ในยามเจ็บป่วย Cr: ภาพยนตร์โฆษณาบริษัท สิงห์ คอร์เปอเรชั่น จำกัด https://www.youtube.com/watch?v=TEO7wPil5hw&list=PLIIXJreX18KeLlBFPnJWlNE1zELrsYOaN

- ชื่อช่อง วัดป่าห้วยลาด มีสมาชิก ๗๒,๕๐๐ คน SoundCloud “พระอานนท์ พุทธอนุชา” ผลงาน วศิน อินทสระ พระสุรเสียงสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ตอนที่ ๑ - ๓๐ https://soundcloud.com/kanlayanatam/sets/phra_ananda_wasinindasara_hermajestyqueen-sirikit

Google

เมื่อค้นหาคำว่า “วศิน อินทสระ” บน Google ก็จะมีผลลัพธ์ขึ้นมา ๕๕๙,๐๐๐ รายการ มีทั้งวิดีโอ เว็บไซต์ เฟสบุ๊ก ไฟล์ PDF E - Book YouTube เป็นที่แพร่หลายอย่างมากมาย

ผลงานวรรณศิลป์อาจารย์วศิน อินทสระ
(เรียงตามลำดับปีการพิมพ์)

พ.ศ. ๒๕๐๗ : แสงเทียน จำนวน ๓๕๑ หน้า (นวนิยายอิงหลักธรรม)

พ.ศ. ๒๕๐๘ : ชีวิตนี้มีอะไร จำนวน ๔๙๖ หน้า (นวนิยายอิงหลักธรรม)

พ.ศ. ๒๕๐๙ : สายธารที่เปลี่ยนทาง จำนวน ๔๕๒ หน้า (นวนิยายอิงหลักธรรม)
: ภาพจำลองชีวิต จำนวน ๔๖๗ หน้า (นวนิยายอิงหลักธรรม)
: พระอานนท์ พุทธอนุชา จำนวน ๖๒๔ หน้า (นวนิยายอิงหลักธรรม)

พ.ศ. ๒๕๑๐ : รอยช้ำในดวงใจ จำนวน ๔๗๑ หน้า (นวนิยายอิงหลักธรรม)
: สาระสำคัญแห่งวิสุทธิมรรค จำนวน ๓๖๗ หน้า (ตำราเรียน)

พ.ศ. ๒๕๑๑ : คุณความดีดอกไซร้ จำนวน ๔๓๓ หน้า (เรื่องสั้น)
: จอมจักรพรรดิอโศก (เล่ม ๑) จำนวน ๕๖๕ หน้า (นวนิยายอิงหลักธรรม)
: จอมจักรพรรดิอโศก (เล่ม ๒) จำนวน ๔๕๗ หน้า (นวนิยายอิงหลักธรรม)

พ.ศ. ๒๕๑๒ : พุทธจริยา จำนวน ๖๓๒ หน้า (นวนิยายอิงหลักธรรม)
: อันชนกชนนีนี้รักเจ้า จำนวน ๔๓๒ หน้า

พ.ศ. ๒๕๑๓ : บทเรียนชีวิต จำนวน ๕๐๔ หน้า
: ร่มธรรม จำนวน ๓๖๘ หน้า (นวนิยายอ้างอิงหลักธรรม)
: จากวราถึงนภาพร จำนวน ๕๖๐ หน้า
: แนวธรรมแห่งสุตตันตะ (เล่ม ๑) จำนวน ๔๙๕ หน้า (ตำราเรียน)
: พ่อผมเป็นมหา (เล่ม ๑) จำนวน ๓๒๗ หน้า (นวนิยายอิงหลักธรรม)

พ.ศ. ๒๕๑๔ : แนวธรรมแห่งสุตตันตะ (เล่ม ๒) จำนวน ๕๒๐ หน้า
: อันความกรุณาปราณี จำนวน ๔๖๔ หน้า (นวนิยายอิงหลักธรรม)
: สาระสำคัญแห่งมงคล ๓๘ (เล่ม ๑) จำนวน ๔๐๖ หน้า

พ.ศ. ๒๕๑๕ : พ่อผมเป็นมหา (เล่ม ๒) จำนวน ๓๒๔ หน้า (นวนิยายอิงหลักธรรม)
: สาระสำคัญแห่งมงคล ๓๘ (เล่ม ๒) จำนวน ๔๖๔ หน้า
: ลีลากรรมของสตรีในสมัยพุทธกาล จำนวน ๒๘๐ หน้า (นวนิยายอิงหลักธรรม)
: ธรรมะและชีวิต จำนวน ๔๘๐ หน้า (ทั่วไป)
: ธรรมบท ทางแห่งความดี (เล่ม ๑) จำนวน ๕๘๗ หน้า

พ.ศ. ๒๕๑๖ : ธรรมบท ทางแห่งความดี (เล่ม ๒) จำนวน ๖๑๖ หน้า
: ธรรมบท ทางแห่งความดี (เล่ม ๓) จำนวน ๖๐๐ หน้า

พ.ศ. ๒๕๑๗ : ธรรมบท ทางแห่งความดี (เล่ม ๔ ตอนที่ ๑) จำนวน ๓๔๘ หน้า
: ธรรมบท ทางแห่งความดี (เล่ม ๔ ตอนที่ ๒) จำนวน ๔๒๖ หน้า
: จริยาบถ (เล่ม ๑) จำนวน ๔๕๕ หน้า (ชาดก)
: จริยาบถ (เล่ม ๒) จำนวน ๔๓๙ หน้า (ชาดก)

พ.ศ. ๒๕๑๘ : จริยศาสตร์ จำนวน ๕๐๓ หน้า (ตำราเรียน)

พ.ศ. ๒๕๑๙ : ปาฐกถาปัญหาน่าสนใจทางพระพุทธศาสนา จำนวน ๙๓ หน้า
: พุทธปรัชญาเถรวาท (เล่ม ๑) จำนวน ๖๘๘ หน้า (ตำราเรียน)

พ.ศ. ๒๕๒๐ : ผู้สละโลก จำนวน ๕๓๖ หน้า (นวนิยายอิงหลักธรรม)
: อนุทินทรรศนะชีวิต จำนวน ๓๘๐ หน้า (อนุทิน)
: ความสุขของชีวิต จำนวน ๓๘๒ หน้า (เรื่องสั้น)

พ.ศ. ๒๕๒๓ : ปัญญารัตนะ จำนวน ๖๙๔ หน้า

พ.ศ. ๒๕๒๔ : พุทธวิธีในการสอน จำนวน ๔๐ หน้า (ตำราเรียน)

: กรรมฐานหรือภาวนา จำนวน ๙๐ หน้า

: เพื่อชีวิตที่ดี (เล่ม ๑) จำนวน ๑๑๕ หน้า

พ.ศ. ๒๕๒๕ : พุทธปรัชญาเถรวาท (เล่ม ๒) จำนวน ๙๘ หน้า (ตำราเรียน)

: พุทธปรัชญามหายาน จำนวน ๓๙๖ หน้า (ตำราเรียน)

: พุทธศาสนาในประเทศไทย จำนวน ๒๖๒ หน้า (ตำราเรียน)

: เหมือนภูเขา จำนวน ๑๐๙ หน้า (เรื่องสั้น)

พ.ศ. ๒๕๒๖ : เพื่อชีวิตที่ดี (เล่ม ๒) จำนวน ๑๕๖ หน้า

พ.ศ. ๒๕๒๘ : อธิบายมิลินทปัญหา จำนวน ๔๒๔ หน้า

: ความหลัง จำนวน ๒๔๐ หน้า (เรื่องสั้น)

พ.ศ. ๒๕๒๙ : แนวทางพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพระพุทธศาสนาจำนวน ๗๐๘ หน้า (ตำราเรียน)

พ.ศ. ๒๕๓๐ : ธรรมาลังการ จำนวน ๑๗๑ หน้า

: บนเส้นทางสีขาว จำนวน ๑๕๗ หน้า

: หลักธรรมอันเป็นหัวใจพระพุทธศาสนา จำนวน ๑๔๒ หน้า

: ธัมโมชปัญญา (เล่ม ๑) จำนวน ๓๙๙ หน้า

พ.ศ. ๒๕๓๑ : ธัมโมชปัญญา (เล่ม ๒) จำนวน ๓๗๖ หน้า

: ธรรมปฏิสันถาร จำนวน ๓๕๐ หน้า

พ.ศ. ๒๕๓๒ : ธัมโมชปัญญา (เล่ม ๓) จำนวน ๓๘๒ หน้า

: จากปณิสราด้วยรักและห่วงใย จำนวน ๗๑ หน้า (ทั่วไป)

พ.ศ. ๒๕๓๓ : ความเข้าใจเกี่ยวกับชีวิต จำนวน ๔๐๖ หน้า

: สิ่งเกื้อกูลชีวิต จำนวน ๑๘๔ หน้า

พ.ศ. ๒๕๓๔ : พระคุณของพ่อ จำนวน ๙๖ หน้า (ชาดก)

: ปกิณกธรรม (เล่ม ๑) จำนวน ๑๖๐ หน้า (ค้นคว้า)

: การศึกษาและการปฏิบัติธรรม จำนวน ๘๖ หน้า

: ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติธรรม จำนวน ๑๐๗ หน้า

: ความคิดเห็นที่ถูกต้องเป็นอย่างไร จำนวน ๑๓๒ หน้า

พ.ศ. ๒๕๓๕ : ปกิณกธรรม (เล่ม ๒) จำนวน ๑๔๓ หน้า (ค้นคว้า)

: คติชีวิต (เล่ม ๑) จำนวน ๑๑๐ หน้า (อนุทิน)

พ.ศ. ๒๕๓๖ : เพื่อเยาวชน จำนวน ๘๗ หน้า (ชาดก)

: ความคิดทางพระพุทธศาสนาและทรรศนะชีวิต (๑) จำนวน ๔๔๑ หน้า

พ.ศ. ๒๕๓๗ : การเผยแผ่ศาสนา ความเข้าใจหลักศาสนาและการพัฒนาชีวิตด้วยคุณธรรม จำนวน ๒๐๔ หน้า

: ตรรกศาสตร์พุทธศาสนา จำนวน ๑๑๙ หน้า (ตำราเรียน)

: ชาวพุทธกับวิกฤติศรัทธา จำนวน ๑๔๔ หน้า

พ.ศ. ๒๕๓๘ : ทำอย่างไรกับความโกรธ จำนวน ๓๕ หน้า

พ.ศ. ๒๕๓๙ : อาภรณ์ประดับใจ (จดหมายถึงลูก) จำนวน ๔๘ หน้า

: หลักกรรมและเวียนว่ายตายเกิด จำนวน ๑๓๒ หน้า (ตำราเรียน)

: มนุษย์กับเสรีภาพ จำนวน ๑๙๖ หน้า

พ.ศ. ๒๕๔๐ : เพื่อความสุขใจ จำนวน ๑๓๘ หน้า

: พุทธจริยศาสตร์ จำนวน ๑๑๘ หน้า (ตำราเรียน)

พ.ศ. ๒๕๔๑ : คติชีวิต (เล่ม ๒) จำนวน ๘๗ หน้า อนุทิน

พ.ศ. ๒๕๔๒ : พุทธปฏิภาณ จำนวน ๙๗ หน้า (ตำราเรียน)

: ศีล สมาธิ ปัญญา จำนวน ๑๔๔ หน้า (จากรายการวิทยุ)

: คุณของพระรัตนตรัยและการเข้าถึง จำนวน ๑๗๑ หน้า (จากรายการวิทยุ)

พ.ศ. ๒๕๔๓ : ความคิดทางพระพุทธศาสนาและทรรศนะชีวิต (๒) (สารคดีวิชาการ)

พ.ศ. ๒๕๔๔ : สิ่งที่ควรทำความเข้าใจกันใหม่เพื่อความถูกต้อง จำนวน ๑๘๒ หน้า (จากรายการวิทยุ)

: ความทุกข์และการดับทุกข์ จำนวน ๑๖๗ หน้า (จากรายการวิทยุ)

: การทำบุญให้ทาน จำนวน ๙๐ หน้า (จากรายการวิทยุ)

: การพึ่งตน จำนวน ๑๗๒ หน้า (จากรายการวิทยุ)

พ.ศ. ๒๕๔๕ : ธรรมสำหรับผู้สูงอายุ จำนวน ๑๑๒ หน้า (จากรายการวิทยุ)

: ธรรมและทรรศนะชีวิต (ฉบับพิเศษ) จำนวน ๑๑๒ หน้า

: ธรรมะและทรรศนะชีวิต (เล่ม ๑) จำนวน ๑๐๐ หน้า

: วิธีทำจิตให้บริสุทธิ์ จำนวน ๑๕๔ หน้า (จากรายการวิทยุ)

: โอวาทปาติโมกข์ จำนวน ๓๘๖ หน้า (จากรายการวิทยุ)

: คุณสมบัติของผู้มีโชคลาภ ๗ ประการ จำนวน ๘๖ หน้า (จากรายการวิทยุ)

: ชีวิตกับความรัก จำนวน ๑๐๗ หน้า

: โยนิโสมนสิการ จำนวน ๖๘ หน้า (จากรายการวิทยุ)

: กรรมฐานและภาวนา จำนวน ๙๗ หน้า

พ.ศ. ๒๕๔๖ : พุทธชัยมงคลคาถา จำนวน ๒๕๘ หน้า (จากรายการวิทยุ)

: คุณสมบัติของผู้มุ่งสันตบท จำนวน ๘๐ หน้า (จากรายการวิทยุ)

: ปปัญจธรรม จำนวน ๑๔๔ หน้า (จากรายการวิทยุ)

: อาหาร ๔ จำนวน ๑๑๒ หน้า

: ความสุขที่หาได้ง่าย จำนวน ๑๙๑ หน้า (จากรายการวิทยุ)

พ.ศ. ๒๕๔๗ : ชีวิตกับครอบครัว จำนวน ๑๔๗ หน้า (จากรายการวิทยุ)

พ.ศ. ๒๕๔๙ : อัตตชีวประวัติ อ.วศิน อินทสระ จำนวน ๒๔๗ หน้า

พ.ศ. ๒๕๕๓ : พระไตรปิฎกฉบับทำให้ง่าย จำนวน ๕๖๕ หน้า

: พระไตรปิฎกฉบับย่อความและอธิบายความ (เล่ม ๑) จำนวน ๔๖๑ หน้า (ตำราเรียน)

: พระไตรปิฎกฉบับย่อความและอธิบายความ (เล่ม ๒) จำนวน ๔๕๔ หน้า (ตำราเรียน)

พ.ศ. ๒๕๖๐ : พุทธอุทาน จำนวน ๑๖๙ หน้า

: ทำอย่างไรกับความโกรธ จำนวน ๕๐ หน้า

พ.ศ. ๒๕๖๑ : แสงเทียน จำนวน ๒๕๙ หน้า (พิมพ์ใหม่)

: กระจกธรรม เล่ม ๑ จำนวน ๑๔๔ หน้า (จากเฟสบุ๊ก)

พ.ศ. ๒๕๖๒ : ทิฏฐานุคติ จำนวน ๕๗ หน้า (พิมพ์ใหม่)

: ที่พึ่งของผู้มีทุกข์และสระบัวบาน จำนวน ๕๗ หน้า (พิมพ์ใหม่)

: ศีล สมาธิ ปัญญา (หลักการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต) จำนวน ๑๕๔ หน้า (พิมพ์ใหม่)

: แนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักพระพุทธศาสนา (เล่ม ๓) จำนวน ๒๐๐ หน้า

: กระจกธรรม เล่ม ๒ จำนวน ๑๖๓ หน้า (จากเฟสบุ๊ก)

พ.ศ. ๒๕๖๓ : ชะตาชีวิต จำนวน ๙๙ หน้า (นวนิยายอิงหลักธรรม)

: โวทานธรรม จำนวน ๘๒ หน้า

พ.ศ. ๒๕๖๔ : คติชีวิต จำนวน ๘๗ หน้า (อนุทิน)

วิเคราะห์ภาพรวมของผลงาน

สารัตถะหลักในงานเขียนของนายวศินทุกเล่ม คือ การเผยแผ่หลักธรรมของพระศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ให้เข้าถึงพุทธศาสนิกชนทุกระดับที่มีอินทรีย์ (ความเข้าใจ) อ่อนแก่ไม่เท่ากัน เพื่อให้ผู้อ่านได้รับประโยชน์สูงสุดที่พึงได้รับจากพระพุทธศาสนา ดังนั้น วรรณศิลป์จึงเป็นเหมือนเครื่องมือที่นายวศินใช้ในการบรรลุวัตถุประสงค์สูงสุดนั้น

จากความรู้เชี่ยวชาญในคัมภีร์พระพุทธศาสนา ทำให้นายวศินมองแนวคิดของความเป็นมนุษย์ ไม่เพียงเท่านั้น ยังยึดแนวปฏิบัตินั้นเป็นแบบแผนของตนเองจนสามารถสร้างผลงานในหลาย ๆ รูปแบบคือ

๑. สร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบ “หนังสือ” เป็นหลัก เพื่อให้กลุ่มบุคคลต่าง ๆ เข้าถึงด้วยการใช้วิธีการเขียนในรูปแบบต่าง ๆ ดังรูปแบบ **ผลงานหนังสือ อ.วศิน อินทสระ** ประกอบด้วย

๑) นวนิยายอิงธรรมะ (๓๐ เรื่อง) ๒) สารคดีเชิงวิชาการ (๖๔ เรื่อง) ๓) เรื่องเล่าประสบการณ์ชีวิตอิงธรรมะ (๒๐ เรื่อง) ๔) บันทึกประจำวัน (อนุทินชีวิต) (๒ เรื่อง) ๕) ถามตอบปัญหาสนทนาธรรม (๓ เรื่อง) ๖) เรียบเรียงจากการปาฐกถาการสอนและรายการวิทยุ (๑๑ เรื่อง) รวมจำนวน ๑๓๐ เรื่อง

ดังที่นายวศินกล่าวไว้ว่า ข้าพเจ้าเขียนหนังสือนวนิยายอิงหลักธรรมทางพุทธศาสนาขึ้น ข้าพเจ้ามุ่งเอาหลักธรรมเครื่องจรรโลงใจเป็นจุดหมายปลายทาง และนำเอาเรื่องราวต่าง ๆ ที่เรียกว่า “นิยาย” มาเป็นบรรยากาศเพื่อให้ท่านผู้อ่านได้รับความรู้ความเข้าใจในหลักธรรม และได้รับความรื่นรมย์ไปพร้อมกันพุทธศาสนิกชนมีความรู้ความเข้าใจและอัธยาศัยต่าง ๆ กัน หนังสือประเภทนวนิยายอิงหลักธรรมนั้นเป็นอาหารอ่อนเหมาะสำหรับไม้อ่อน คือ พุทธศาสนิกที่ยังใหม่ต่อศาสนา เมื่อเขาเหล่านั้นมีความรู้เติบโตมากพอควรแล้ว ก็ก้าวไปอ่านหนังสือตำราชั้นยาก ๆ ขึ้นไปได้ตามลำดับ เด็กย่อมรับประทานได้ตามถนัดปากและวัยของตนฉันใด บุคคลย่อมรับรู้และเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้ตามภูมิปัญญาของตนฉันนั้น

๒. สร้างผลงานผ่านสารคดีเชิงวิชาการ โดยการศึกษาและตีความคัมภีร์และหลักธรรมในพระพุทธศาสนาอธิบายให้ง่ายโดยใช้แนวเขียนสารคดีเชิงวิชาการหรือการอธิบายให้ง่าย สั้น และกระชับ ดังที่นายวศินกล่าวถึงความตั้งใจในการทำหนังสือกลุ่มสารคดีวิชาการทางพระพุทธศาสนาคือหนังสือคัมภีร์ วิสุทธิมรรค ไว้ว่า

ปกรณ์พิเศษ ชื่อ วิสุทธิมรรค เป็นคัมภีร์ที่ยอมรับกันในวงการศึกษาธรรมในเมืองไทยว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง แนวอธิบายธรรมลาดลึกลงตามลำดับ เหมือนลักษณะแห่งมหาสมุทร วิสุทธิมรรคมีนัยวิจิตรและเพริศพราย มีความงามทั้งเบื้องต้น ท่ามกลาง และที่สุด น่าอัศจรรย์ในคุณสมุทัย คือปัญญาของท่านผู้เรียบเรียง (พระพุทธโฆษะเป็นชาวอินเดีย)

๓. สร้างผลงานจากการนำหลักธรรมในพระพุทธศาสนามาเขียนเรียบเรียงให้ง่าย หรือเรียบเรียงเป็นคติชีวิตเพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ

หนังสือ “เพื่อชีวิตที่ดี” มีจุดมุ่งหมายหลักเพียงเพื่อให้ชาวพุทธมีสัมมาทิฏฐิเป็นเบื้องต้นก่อนจึงเน้นมากในเรื่องทำความเห็นให้ถูกต้อง เพราะเมื่อความเห็นถูกต้องแล้วความถูกต้องอย่างอื่นก็จะตามมาสัมมาทิฏฐิจึงเป็นตัวนำสำคัญในการปฏิบัติชอบ ตรงกันข้าม มิจฉาทิฏฐิย่อมเป็นตัวนำสำคัญในการปฏิบัติผิดมิจฉาทิฏฐิจึงเป็นยอดโทษ ส่วนสัมมาทิฏฐิเป็นยอดคุณ

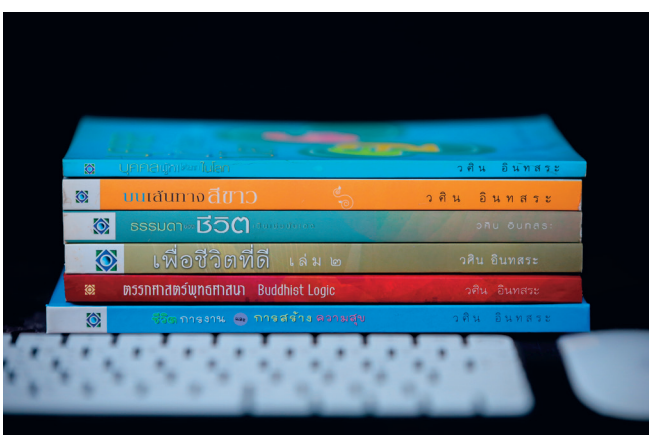

๔. สร้างผลงานจากเนื้อหาการสอนในห้องเรียนจากการบรรยายในสถานที่ต่าง ๆ และจากการจัดทำรายการวิทยุ แล้วนำมาเรียบเรียงให้อ่านเพื่อเข้าใจง่าย นายวศิน อินทสระ รับหน้าที่เป็นครูผู้บรรยายวิชาพุทธปฏิภาณแก่นักศึกษามาเป็นระยะเวลาหนึ่ง จึงได้รวบรวมพิมพ์เป็นเล่มเพื่อประโยชน์ในการเผยแพร่

พุทธปฏิภาณที่มีอยู่ประจำพระองค์พระผู้มีพระภาคได้มีส่วนทำให้การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเป็นไปอย่างกว้างขวางและรวดเร็ว เป็นคุณประโยชน์แก่โลก และเป็นแบบอย่างที่ดีของพุทธสาวกรุ่นหลังมาจนกระทั่งบัดนี้

๕. สร้างผลงานจากการนำบันทึกประจำวันของนายวศิน อินทสระ อัตตชีวประวัติมาเล่าเรื่อง เป็นแนวคิด

ในการทำงาน และการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข หนังสือ “อัตตชีวประวัติ อ.วศิน อินทสระ” ที่วศินถ่ายทอดเรื่องราวผ่านประโยคที่ว่า “บนเส้นทางชีวิต อันเป็นสนามทดลองแรงกรรม” เป็นหนึ่งในหนังสืออนุทินชีวิต ที่ได้รับความนิยม

๖. นำบทสนทนาถามตอบจากรายการวิทยุ จากการปาฐกถาธรรมในที่ต่าง ๆ รวมทั้งในเว็บไซต์มาเรียบเรียงเป็นหนังสือ อาทิ เรือนธรรมของคุณขวัญ เพียงหทัย (www.ruendham.com) เว็บไซต์ชมรมกัลยาณธรรม (www.kanlayanatam.com) และจากเฟสบุ๊ก อาจารย์วศิน อินทสระ

๗. นำผลงานให้ลูกศิษย์ช่วยเรียบเรียงหนังสือจากเล่มสมบูรณ์ แยกย่อยเป็นเล่มให้เหมาะกับการถืออ่าน สำหรับพกพาสะดวก โดยวศินเป็นบรรณาธิการ หนังสือ “ที่พึ่งของผู้มีทุกข์และสระบัวบาน” เล่มนี้ ผู้จัดพิมพ์คือ คุณชญาณี บุรพรัตน์ ได้มีความตั้งใจขออนุญาตจัดพิมพ์ โดยเนื้อหาในหนังสือ มาจาก “จริยาบถ” บทประพันธ์ของนายวศิน อินทสระ ซึ่งพิมพ์ครั้งแรกในเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๑ โดยสำนักพิมพ์บรรณาคารและพิมพ์ครั้งที่ ๒ เมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๔๙ โดยสำนักพิมพ์บ้านหนังสือโกสินทร์

การสร้างผลงานเผยแพร่ในสื่อต่าง ๆ ให้ผู้คนสนใจธรรมะตามกลุ่มเป้าหมาย

๑. นำผลงานมาต่อยอดด้วยการอนุญาตให้ผู้จัดรายการวิทยุนำหนังสือธรรมะไปอ่านเป็นหนังสือเสียง สำหรับผู้ฟังซึ่งติดรายการวิทยุ และบุคคลผู้ที่ทำมาหาเลี้ยงชีพได้ฟังระหว่างการทำงาน ปัจจุบันหนังสือเสียงดังกล่าว อยู่ใน YouTube (รายละเอียดในการเผยแพร่ผ่าน Social Network)

๒. เป็นบรรณาธิการทำนิตยสาร “ธรรมจักษุ” ของมหามกุฏราชวิทยาลัย และ “ศุภมิตร” ของมูลนิธิส่งเสริมกิจการศาสนาและมนุษยธรรม วัดมกุฏกษัตริยาราม จัดทำนิตยสาร ธรรมจักษุ พ.ศ. ๒๕๒๙ โดยได้รับแต่งตั้งจากสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณสังวร (เจริญ สุวฑฺโน) ให้เป็นบรรณาธิการนิตยสาร “ธรรมจักษุ”

๓. จัดทำรายการวิทยุ โดยได้รับเชิญจากเจ้าของรายการ ในปี ๒๕๓๕ ได้เริ่มรายการวิทยุ สืบเนื่องจากคุณศยามล สีนิลแท้ ผู้ทำรายการวิทยุ FM 96 MHz. คลื่นสังคมไทย ได้นำหนังสือของนายวศินไปอ่านบ่อย ๆ และรู้สึกประทับใจ จึงขอให้นายวศินไปร่วมออกรายการโดยสามารถพูดที่บ้าน เป็นการสนทนากับคุณศยามล รายการนี้ดีมีคนฟังเป็นจำนวนมากในสมัยนั้น

จากนั้นก็ได้ทำรายการวิทยุ “วิเคราะห์ธรรม” ทางสถานีวิทยุ AM 963 KHz เวลา ๒๐ .๐๐ - ๒๐ .๓๐ น. ในนามของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และรายการ “ธรรมและทรรศนะชีวิต” คลื่น AM 747 โดยคุณวรรณา กาญจนภิญโญวงศ์ เป็นผู้อุปถัมภ์รายการ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๑ พลตรีทองขาว พ่วงรอดพันธ์ ผู้จัดรายการ“ธรรมะร่วมสมัย” ได้เชิญไปร่วมรายการวิทยุทุกสัปดาห์ ที่สถานีวิทยุ อสมท FM 100.5 MHz รายการวิทยุดังกล่าวได้ทำติดต่อเรื่อยมาจนกระทั่ง ปี พ.ศ .๒๕๔๕ หยุดทำเนื่องจากปัญหาสุขภาพ

๔. จัดทำเทปซีดี ในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ การพูดธรรมะในรายการต่าง ๆ คุณวรรณา กาญจนภิญโญวงศ์ จะบันทึกไว้ทุกรายการ ในเวลาต่อมาได้ทำเทปออกจำหน่ายในราคาถูก ประมาณ ๖๐ ชื่อเรื่อง คิดเป็นม้วนเทปคาสเซ็ทได้ ๑๘๖ ม้วน ม้วนละ ๖๐ นาที หรือ ๙๐ นาที

ในเวลาต่อมามีผู้มีศรัทธานำไปทำเป็นซีดีบ้าง MP3 บ้าง ซึ่งส่วนใหญ่การพัฒนาสื่อต่าง ๆ จากหนังสือเป็นการเริ่มจากลูกศิษย์เห็นคุณค่าในหนังสือธรรมะต่าง ๆ และร่วมกันดำเนินการจัดทำให้ขยายไปในวงกว้างเพื่อประโยชน์แก่พระพุทธศาสนาและสังคม

๕. นำผลงานเป็น E - book โดยสามารถโหลดอ่านได้ฟรี เพียงพิมพ์คำว่า E - book อ.วศิน อินทสระ ก็จะพบรายการหนังสือสามารถอ่านได้จำนวนมากใน https://www.mebmarket.com/

๖. พัฒนาผลงานทั้งหมดเผยแพร่ผ่านโซเชียลเน็ตเวิร์กทั้งเฟสบุ๊ก และ YouTube จัดทำเป็นหนังสือเสียง หรือภาพประกอบเสียงเป็นคติเรื่องสั้น จะเห็นได้ว่าการสร้างสรรค์ผลงานของนายวศิน อินทสระ เกิดจากความสนใจของผู้อ่าน ผู้ฟัง ตระหนักในคุณค่าของธรรมะว่ามีประโยชน์ จึงได้นำเสนอให้เผยแพร่และพัฒนาไปตามนวัตกรรมในแต่ละสมัยที่จะสามารถเผยแพร่จากหนังสือ สู่ E- book และเป็น YouTube MP3 ดังปรากฏอย่างมากมาย

การถ่ายทอดความรู้

รองศาสตราจารย์สุเชาวน์ พลอยชุม วิเคราะห์วรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา โดยศึกษาจากผลงานของอาจารย์สุชีพ ปุญญานุภาพ ซึ่งมีอิทธิพลต่องานเขียนของ วศิน อินทสระ

๑. องค์ประกอบงานวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา ที่ผู้เขียนสามารถประพันธ์ได้ดีขึ้นอยู่กับผู้เขียนมีพื้นความรู้พระพุทธศาสนาที่กว้างขวาง ทั้งเชิงประวัติ คำสอน ความเข้าใจ อย่างแม่นยำ หากไม่มีพื้นความรู้ดังกล่าวก็ไม่สามารถเดินเรื่องได้ หากไม่มีพื้นเชิงคำสอนก็ไม่สามารถดึงความคิดคำพูดของตัวละครได้ หากไม่มีพื้นเชิงความเข้าใจดังกล่าว ก็ไม่สามารถประยุกต์ความคิด คำพูดให้เข้ากับยุคสมัย หากผู้เขียนมีพื้นความรู้ดังกล่าว แล้วจะสื่อกับคนร่วมสมัยได้โดยไม่ผิดความหมาย ไม่ผิดหลักธรรม

"อาจารย์วศินท่านเคยบวช และเรียนเปรียญธรรม ๗ ประโยค จึงมีความชำนาญในการอ่านพระไตรปิฎก สามารถวิเคราะห์ ตีความ จนเข้าใจและสามารถสื่อกับคนร่วมสมัยได้"

๒. มีประสบการณ์ชีวิต สามารถใช้ประสบการณ์ของผู้เขียนมาบูรณาการอธิบายขยายความสอดคล้องกับหลักพระพุทธศาสนาได้ ซึ่งถือว่าเป็นประสบการณ์และเป็นความสามารถเฉพาะตัว

"อาจารย์วศิน ท่านสามารถเลือกเรื่องราวในพระไตรปิฎก คัมภีร์ต่าง ๆ มานำเสนอเป็นหนังสือเล่มจากการที่ท่านมีประสบการณ์ของชีวิต และจับแง่คิดที่ดีได้"

๓. สามารถถ่ายทอดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม (ในยุคสมัยนั้น) ซึ่งสะท้อนจากคำพูด ถ้อยคำ หรือสำนวนต่าง ๆ ยกตัวอย่าง *"บรรยากาศสังคมไทยสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ก็มีคำพูดหรือคำกล่าวที่สมัยนั้นใช้อยู่ สมัยอื่นไม่ใช้ เช่นคำว่า 'อะฮั้น' หรือคำว่า 'อำแดง'"* เป็นต้น หรือสามารถถ่ายทอดบรรยากาศสมัยพุทธกาลออกมาให้เห็นเป็นภาพชัดเจน จนผู้อ่านเกิดภาพขณะอ่านที่แจ่มชัดนี้เป็นความสามารถเฉพาะบุคคล

"อาจารย์วศิน ท่านสามารถปรับถ้อยคำภาษาที่ใช้ในการเขียนหนังสือแต่ละประเภทได้ดี ซึ่งดูจากงานพิมพ์ที่มีคนสนใจจัดพิมพ์เพื่อเป็นธรรมบรรณาการ"

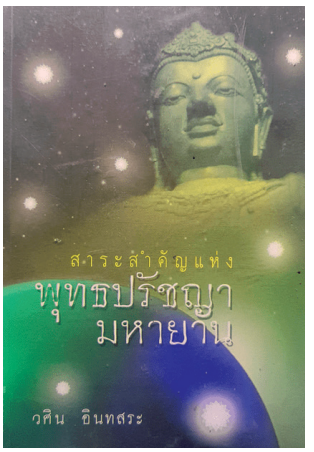

๔. ใช้คำอุปมาอุปไมยได้ดี "นักเขียนที่จะอุปมาอุปไมยได้ดีนั้น จะต้องเป็นนักรู้ นักสังเกต นักคิด และเข้าใจธรรมชาติเพราะการอุปมาอุปไมยนั้นคือการเห็นสิ่งหนึ่งและเลือกใช้คำเปรียบเทียบสอดคล้องกับสิ่งนั้นให้มีนัยตรงกัน"

ตัวอย่างการใช้อุปมาอุปไมยในงานวศิน จากหนังสือเล่มต่าง ๆ

(สาระสำคัญแห่งพุทธปรัชญามหายาน) ๒๕๓๑, หน้า ๒๘๙)..."เจตสิก หมายถึง สิ่งที่เกิดร่วมกับจิต กล่าวคือ เวทนา สัญญา สังขาร จิตและเจตสิก เกิดร่วมกัน ดับด้วยกัน ไม่อาจแยกกันอยู่ได้ เปรียบเหมือนน้ำและสิ่งที่ผสมอยู่กับน้ำ สมมติว่าเราเอาน้ำตาล น้ำมะนาว และเกลือใส่รวมกัน เมื่อน้ำตาลและเกลือละลายแล้ว ทั้ง ๓ อย่างย่อมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับน้ำ ไม่แยกจากน้ำ ฉันใด เจตสิก คือ เวทนา สัญญา และสังขาร ก็ไม่แยกจากจิตฉันนั้น .."

(ตรรกศาสตร์พุทธศาสนา) ๒๕๓๗, หน้า ๑๐๗)... "ตัวอย่างหนึ่งที่เป็นทรรศนะทางพุทธศาสนาที่แสดงถึงว่าวัตถุอย่างเดียวกัน แต่เมื่อมีเหตุปัจจัยทำให้แปรไปแล้วก็กลายเป็นวัตถุคนละอย่าง เช่น ในวินัย พระฉันผลส้มในเวลาเย็นไม่ได้ แต่พอคั้นเอาเฉพาะน้ำส้มออกมาฉันได้ น้ำมะขาม น้ำองุ่น เป็นต้น ก็อยู่ในทำนองเดียวกัน แสดงว่าถือว่า ผลองุ่นกับน้ำองุ่นเป็นวัตถุคนละอย่าง"..

(ความทุกข์และการดับทุกข์) ๒๕๔๖, หน้า ๑๐๖)... “เวลาเราจะคิดอะไรให้มันเจ็บ ให้มันเป็นทุกข์ เราก็ต้องหมั่นถามตัวเองว่า มันเป็นทุกข์จริง ๆ หรือว่าเป็นเพราะเราคิด ภาษาทางตรรกวิทยาพุทธศาสนาก็เรียกว่า มันเป็น REALITY หรือว่ามันเป็น THOUGHT มันเป็นจริง หรือว่าเป็นเพียงแต่คิดเท่านั้น เช่น เขาเอาเข็มมาทิ่มเนื้อเรา มันเจ็บจริง ถ้าเขาว่าเราอย่างนี้ ถ้าเราไม่เอามาตอกย้ำตัวเอง ไม่คิดมาก ไม่ปรุงแต่ง มันก็ไม่เจ็บ มันเพียงแต่คำพูด มันเพียงแต่ “สักแต่ว่า” มันก็ไม่เจ็บ มันเป็นแต่เพียงความคิด สังขารปรุงแต่งอย่างที่ว่า ถ้าฟังแล้วก็แล้วไป รู้แล้วก็แล้วไป ไม่เอามาปรุงแต่ง...

...ช่างทำดอกไม้ที่ฉลาด เขาเก็บดอกไม้มารวมกันเอาไว้ เวลาที่เขาจะร้อยพวงดอกไม้หรือจัดแจกัน เขาคัดเอาดอกไม้ที่ไม่ดีออกแล้วเอาดอกไม้ที่ดี ๆ ไว้ เอาไว้ปรุงแต่งเป็นแจกันดอกไม้ มาลัยดอกไม้ ที่ไม่ดีก็คัดออก...

(อันชนกชนนีนี้รักเจ้า) ๒๕๑๑, หน้า ๑๗๕ - ๑๗๖... “พ่อได้รู้กฎแห่งความจริงแล้วว่า” ชายชรากล่าวต่อไป “สิ่งที่ประเสริฐ เพราะมีคนต้องการ น้ำแม้จะใสสะอาดบริสุทธิ์ลอยด้วยกลีบดอกไม้หอม แต่จะไม่มีความหมายเลยสำหรับผู้ไม่กระหาย กองไฟจะไร้ค่าสำหรับผู้ไม่หนาวและไม่ต้องการมันเพื่อประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง”....

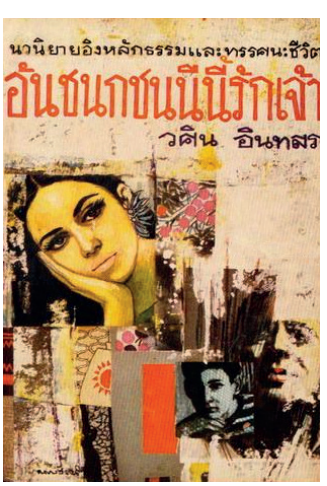

๕. พิจารณาบริบททางสังคม และการดำรงชีวิต ผู้เขียนจำเป็นต้องเข้าใจบริบทของสังคมแต่ละยุคแต่ละสมัย ทั้งบริบทในสมัยก่อนและปัจจุบัน จึงจะเข้าใจความต้องการหลักธรรม และการสื่อสารที่นับวันจะเปลี่ยนแปลงรูปแบบมากขึ้น เดิมทีวศินเขาชื่อ “เขียน” ต่อมาภายหลังเปลี่ยนเป็น “วศิน” เป็นคนเก่ง เขียนหนังสือเก่ง ตีความปัญหาพระพุทธศาสนาแตกโดยยึดหลักพระไตรปิฎก

เขียนดี

อาจารย์วศินเขียนหนังสือได้ดี ได้รับแบบอย่างสำนวนการเขียนจากอาจารย์สุชีพ ปุญญานุภาพ เขามีสำนวนในการเขียนดี เขียนได้ตรงกับจุดประสงค์และปัญหาที่เจอ เพราะมีปฏิปทาในการเข้าใจพระพุทธศาสนา ทั้งยังมีเทคนิคในการใช้ภาษาที่ดี ถ่ายทอดความคิดเป็นระเบียบความสามารถทางวรรณกรรม

คิดดี

เวลาอ่านหนังสือที่อาจารย์เขียน จะตอบคำถามแบบ “บัวไม่ให้ช้ำ น้ำไม่ให้ขุ่น” ตอบดี เป็นนักคิดและนักเขียนที่ไม่นอกธรรมะของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทั้งกายกรรม วจีกรรม และไม่ย่ำยีศาสนาอื่น ๆ คนอ่านถึงรู้สึกอยากนำไปปฏิบัติ การอ่านธรรมะต้องเขียนให้ผู้อ่านสบายใจ ราบรื่น คนยิ่งอ่านยิ่งติดตาม เทคนิคการตอบคำถาม สอนดี เขาสอนหนังสือเก่ง แนะนำคนได้มาก สอนคนได้เยอะ มั่นคงในคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เทคนิคการสอนคนดี เป็นผู้ที่เข้าถึงธรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคนหนึ่งที่ว่าเข้าถึงธรรม เพราะอารมณ์เขาสม่ำเสมอ ไม่มากไม่น้อย ดำเนินตามทางมรรคมีองค์ ๘ ตลอดชีวิต เขาเป็นคนมีธรรมเป็นคนมัชฌิมา เป็น “แม่แบบของชาวพุทธที่สำคัญคนหนึ่ง” ในการประพฤติตน

พระธรรมวชิรจินดาภรณ์, รศ.ดร.(สมคิด จินฺตามโย) ได้กล่าวถึงนายวศินไว้ว่า อาจารย์วศิน อินทสระ ท่านเป็นคนเรียบง่าย เป็นคนทุ่มเทในเรื่องงานหนังสือ ชอบการค้นคว้า อาตมาเคยถามท่านอาจารย์ว่า “หนังสือแต่ละเล่มที่ท่านอาจารย์เขียนไว้ ทำไมรู้สึกว่าอ่านง่าย แม้แต่คนรุ่นหลังที่ได้สัมผัสหนังสือของท่าน ก็บอกว่าทำความเข้าใจ (ธรรมะ) ได้ง่าย

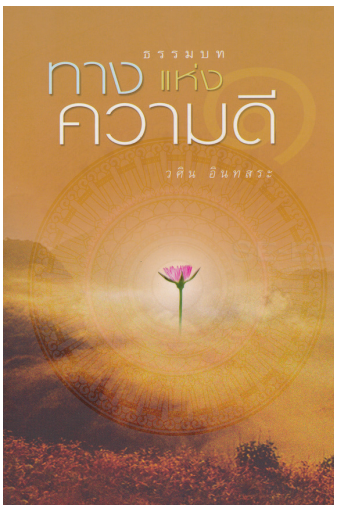

กล่าวโดยสรุป การถ่ายทอดวรรณกรรมอันทรงคุณค่าของนายวศิน ทำให้ผู้อ่านเข้าถึงภาวะนั้น ๆ ได้ และสัมผัสถึงความรู้สึก ความผิดหวัง เสียใจ โดยผู้อ่านก็ได้ความรู้สึกนั้น ๆ ไปด้วย นับเป็นความสามารถทางวรรณศิลป์ และการเขียนสะท้อนอารมณ์ จะเห็นได้จากตัวอย่างข้อความในหนังสือ ทางแห่งความดี ที่ว่า

ไม้จันทน์แม้แห้งก็ไม่ทิ้งกลิ่นหัสดิน
ก้าวลงสู่สงครามก็ไม่ทิ้งลีลา
อ้อยเข้าสู่หีบยนต์ก็ไม่ทิ้งรสหวานฉันใด
บัณฑิตแม้ประสบทุกข์ก็ไม่ทิ้งธรรม

ความเชี่ยวชาญทางวรรณศิลป์

นายวศินเป็นผู้ประพันธ์คนไทยที่เข้าใจภาษาบาลีจากพระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา และสามารถนำมาร้อยเรียงจนเป็นสำนวน Contemporary คือร่วมสมัย และยังมีความสามารถในการเปรียบเปรยและอุปมาถ้อยคำภาษาต่าง ๆ ได้อย่างสวยงาม ในด้านวิชาการ ได้เขียนเอกสารประกอบการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ ทั้งจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และสถาบันต่าง ๆ และนำมาสู่การเขียนตำราในทางวิชาการ ความเชี่ยวชาญด้านวิชาการ

ผลงานเผยแพร่ผ่านสื่อสังคมออนไลน์

ในยุคปัจจุบันถือว่า งานของนายวศินได้แพร่หลายไปทางสังคมออนไลน์มากมาย อาทิ พุทธโอวาทก่อนปรินิพพาน ยอดคนดู ๒.๖ ล้านวิว ในแต่ละคลิป หลักกรรมและการเวียนตายเกิด ยอดคนดูสองแสนวิว แต่ละ Content ที่ Up ขึ้นไป ก็จะมีจำนวนคนดูหนึ่งแสน หากรวมจำนวนคนดูเป็นล้าน ๆ คนมาฟังธรรมจำนวนมาก ซึ่งเมื่อเทียบกับศาลาการเปรียญ นั่งฟังได้จำนวน ๑๐๐-๒๐๐ คน มาถึงวันนี้พลังของโซเชียล ทำให้มียอดคนดูกว่า ๒ ล้านคน ซึ่งช่วยในการเผยแผ่ได้อย่างมาก ชมรมกัลยาณธรรมซึ่งเป็นชมรมที่จัดแสดงธรรมและเผยแพร่ธรรม มีแฟนคลับ ๖๐,๐๐๐-๗๐,๐๐๐ คน เข้ามาทำให้ยอดวิวในแต่ละครั้งกระจายออกไปมาก อันเป็นผลงานในโลกโซเชียล

จากระบบการพิมพ์สู่โลกโซเชียล

ปัจจุบันโลกเปลี่ยนไป คนในปัจจุบันไม่ค่อยอ่านหนังสือ ดูเพียงปกหนังสือผ่านโซเชียลเป็นส่วนใหญ่ ชอบอ่านข้อความสั้นกระชับ กะทัดรัด งานของนายวศินเป็นงานร่วมสมัย (Contemporary) สามารถทำเป็นแบบ Shot Message ได้ทำให้เข้าถึงคนในปัจจุบันได้ เช่น พระอานนท์ พุทธอนุชา ตัด Shot Message สั้น ๆ ไป ซึ่งเกิด Impact กับคนในปัจจุบันได้มาก และนี่เป็นเรื่องสื่อผลงานอาจารย์วศิน ซึ่งลูกศิษย์ช่วยกระจายได้มาก พัฒนาสื่อสู่โลกโซเชียล

คุณสมบัติความเป็นครู

นายวศินเป็นผู้มีคุณสมบัติของครูที่แท้จริง ทำให้ลูกศิษย์สนใจศึกษาเรื่องราวอันเกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา เกิดความเข้าใจ ซาบซึ้ง มีความมั่นคง มีศรัทธาแน่นแฟ้นในคำสอนพระพุทธศาสนา

รางวัลและเกียรติคุณที่ได้รับ

นายวศิน อินทสระ ได้รับโล่รางวัลและการประกาศเกียรติคุณจากหน่วยงานระดับชาติและระดับองค์กรหลายวาระ

๒๕๑๗ : รางวัลชมเชยประเภทสารคดี จากหนังสือเรื่อง จริยาบถ โดยคณะกรรมการจัดงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ

๒๕๑๘ : รางวัลชมเชย ประเภทสารคดี จากหนังสือเรื่อง จริยศาสตร์ โดยคณะกรรมการจัดงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ

๒๕๒๒ : โล่ประกาศเกียรติคุณ รางวัลผู้มีคุโณปการต่อพระพุทธศาสนา ระดับกาญจนเกียรติคุณ โดยคณะกรรมาธิการการศาสนาศิลปะและวัฒนธรรม สภาผู้แทนราษฎร

๒๕๒๕ : รางวัลเสาเสมาธรรมจักร ผู้ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา สาขาวรรณกรรม ในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี ประเภท ข. (ร้อยแก้ว) หนังสือและคำประพันธ์ พระราชทานโดยศูนย์ส่งเสริมพระพุทธศาสนาแห่งประเทศไทย กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ

๒๕๒๙ : หนังสือเรื่อง พระอานนท์ พุทธอนุชา ได้รับการยกย่องจากองค์การยูเนสโก ว่าเป็นผลงานที่มีความเป็นเลิศด้านวรรณศิลป์ มีรายชื่อปรากฏในสารานุกรมวรรณคดีหรือวรรณกรรมของโลกในศตวรรษที่ ๒๐ (Encyclopedia of World Literature in 20th Century) องค์การยูเนสโก

๒๕๓๒ : ประกาศเกียรติคุณ รางวัลชมเชย จากบทความเรื่อง หลักกรรมและการพึ่งตนเอง ประเภทงานสร้างสรรค์ด้านศาสนา โดยกระทรวงศึกษาธิการ

๒๕๕๓ : ประกาศเกียรติคุณเชิดชูเกียรติในฐานะปูชนียบุคคล ด้านภาษาไทย เนื่องในวันภาษาไทยแห่งชาติ โดยสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม

๒๕๕๗ : รางวัลนราธิป ในฐานะนักเขียน นักหนังสือพิมพ์ กวี นักแปล และหรือบรรณาธิการอาวุโส ผู้สร้างสรรค์ผลงานอันทรงคุณค่าแก่วงวรรณกรรมไทย มาเป็นเวลานานต่อเนื่อง และได้รับความนิยมอย่างกว้างขวาง โดยสมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย

๒๕๕๘ : รางวัลมูลนิธิจำนงค์ ทองประเสริฐในฐานะผู้มีผลงานดีเด่นในสาขาวิชาพระพุทธศาสนา ด้านวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา โดยมูลนิธิจำนงค์ ทองประเสริฐ

๒๕๕๙ :โล่ประกาศเกียรติคุณ ผู้ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนาและสังคมในโอกาสครบ ๑ ทศวรรษการก่อตั้งสถานีวิทยุเพื่อพระพุทธศาสนาและสังคม เอฟ.เอ็ม. ๙๗.๗๕ เมกะเฮิรต์ซ์ โดยคณะกรรมการจัดตั้งสถานีวิทยุพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ในกำกับของมหาเถรสมาคม

๒๕๖๕ :โล่ประกาศเกียรติคุณ ผู้เผยแผ่พระพุทธศาสนาดีเด่น ในโอกาสครบรอบ ๗๒ ปี ยุวพุทธิกสมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยยุวพุทธิกสมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์

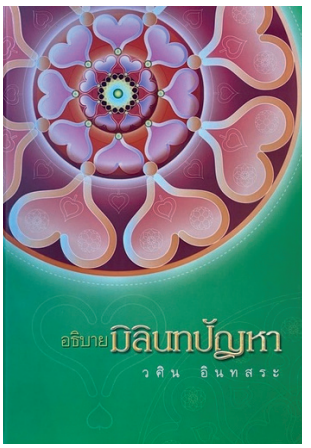

การทำคุณประโยชน์เพื่อสังคม

ผลงานของนายวศิน อินทสระได้ให้คุณค่าทางการศึกษาแก่คณาจารย์ นักเรียน นักศึกษา และประชาชน สามารถแบ่งได้เป็นงานเขียน งานสอน และงานพูด

งานเขียน

๑.งานหนังสือ ๑๓๐ เล่ม ได้รับการขออนุญาตตีพิมพ์ในโอกาสต่าง ๆ ของบริษัท ห้างร้าน ประชาชนที่สนใจใฝ่ธรรมะ เป็นการส่งเสริมให้คนสนใจพระพุทธศาสนาและเกิดความศรัทธาในคำสอนจนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ผลงานหนังสือกลายเป็นแหล่งค้นคว้าให้กับนักเรียนนักศึกษาทางด้านพุทธศาสนาและปรัชญา

๒.ผลงานหนังสือ ถูกเปลี่ยนเป็นสื่อในรูปแบบต่าง ๆ ตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี จากผลงานที่สร้างมาอย่างยาวนาน ทำให้เกิดการอ่านหนังสือธรรมะในวงกว้าง และผู้อ่านก็ตั้งใจส่งต่อเผยแพร่หนังสือโดยจัดพิมพ์เป็นธรรมบรรณาการ หรือขออนุญาตเผยแพร่ด้วยการอ่านออกรายการวิทยุ หรือทำเป็น MP3 มอบในโอกาสได้เลื่อนตำแหน่ง บุคคลทั่วไป ข้าราชการ มอบเป็นธรรมทานให้เจ้าหน้าที่และบุคคลทั่วไป หน่วยงานเอกชน จัดทำรายการธรรมมอบเพื่อเผยแพร่ การขอเผยแพร่ผลงาน สถาบันการศึกษา NGO มอบแด่สาธุชน วัด

งานสอน

๑.เป็นอาจารย์สอนพิเศษในมหาวิทยาลัย นอกจากวศินจะเป็นอาจารย์ประจำ และอาจารย์พิเศษที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยแล้ว ยังเดินทางไปสอนที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง (๑๒ ปี) และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (๑๐ ปี) รวมทั้งเป็นอาจารย์พิเศษให้กับหน่วยงานต่าง ๆ

๒.สอนพระพุทธศาสนา โรงเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ หลักสูตรพิเศษของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๕ เป็นเวลา ๒๐ ปี จนกระทั่งวศินป่วยหนักในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ จึงหยุดสอนไปช่วงหนึ่ง และกลับมาสอนใหม่ จนถึง พ.ศ. ๒๕๕๓

๓.งานพูดในรายการวิทยุ และการพูดปาฐกถาในโอกาสต่าง ๆ เนื้อหาดังกล่าวนำมาเผยแพร่ ในรูปแบบดิจิทัลผ่านสื่อต่าง ๆ เพื่อทำประโยชน์แก่สังคมให้ได้กว้างขวางมากที่สุด ตามมโนปณิธานที่ได้ตั้งใจไว้

การจัดตั้งกองทุนและงานสนับสนุนด้านเสนาสนะ

๑. กองทุนและการให้ทุน

- ตั้งกองทุนเป็นค่าภัตตาหารแก่พระภิกษุสามเณรที่มหาวิทยาลัยสงฆ์ มหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

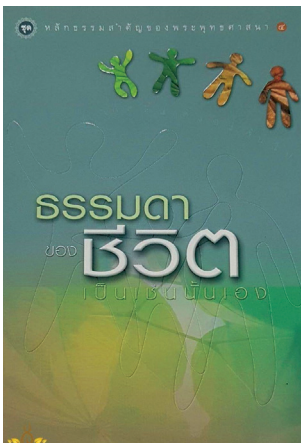

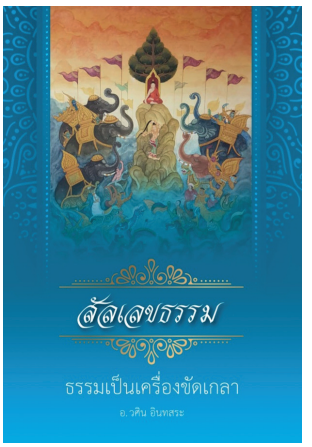

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตวังน้อย และวิทยาเขตอ้อมน้อย

- ตั้งทุนไว้ที่มูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย ดอกผลบำรุงการศึกษาแก่พระภิกษุสามเณร นักศึกษาที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วัดบวรนิเวศวิหาร ในการนี้ได้ตั้งทุนในชื่อของท่านเจ้าคุณอาจารย์ คือ ท่านเจ้าคุณพระราชดิลก ๑ ทุน

- ตั้งกองทุนเพื่อนักเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ เพื่อส่งเสริมการศึกษาและสงเคราะห์เด็กที่ควรช่วยเหลือให้ทุนนักศึกษาปริญญาตรีผู้สอบได้คะแนนดี ในวิชาที่นายวศินสอนที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

- ตั้งกองทุนที่มูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย ดอกผลถวายแก่พระภิกษุสามเณรผู้อาพาธ ที่วัดบุปผาราม เขตธนบุรี กรุงเทพฯ

- ตั้งทุนเพื่อพระภิกษุสามเณรผู้อาพาธที่โรงพยาบาลสงฆ์ ถวายปัจจัยพระสวดปาติโมกข์ วัดบุปผารามและวัดเขมาภิรตารามฯ (อ.เมือง จ.นนทบุรี) เดือนละ ๑,๐๐๐ บาทต่อวัด ปีละ ๑๒,๐๐๐ บาทต่อวัด

๒. เกี่ยวกับเสนาสนะ

- ช่วยสร้างโรงครัวที่วัดภูตบรรพต ตำบลชะแล้ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา บริจาค ๒๐๐,๐๐๐ บาท (สองแสนบาท)

- ช่วยสร้างศาลาที่พักคนมาทำบุญที่วัดห้วยพุด ตำบลรำแดง อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา บริจาค ๑๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งแสนบาท)

- ช่วยสร้างศาลา วัดห้วยพุด ตำบลรำแดง อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา เป็นจำนวนเงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท

- ช่วยสร้างศาลาประจำหมู่บ้านหนองหวา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา จำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท (สองแสนบาท)

- ช่วยสร้างห้องสุขาที่วัดชลอ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี บริจาค ๔๐,๐๐๐ บาท (สี่หมื่นบาท)

- ช่วยสร้างกุฏิวัดป่าภาวนาวิเวก อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี

- ช่วยสร้างห้องสุขาให้วัด... ที่จังหวัดกระบี่ บริจาค ๓๕,๐๐๐ บาท (สามหมื่นห้าพันบาท)

- บริจาคช่วยในการตั้งสถานีวิทยุพระพุทธศาสนาของศูนย์พิทักษ์พระพุทธศาสนา ณ วัดราชาธิวาสฯ ถนนสามเสน เขตดุสิต กรุงเทพฯ บริจาค ๒๐๐,๐๐๐ บาท (สองแสนบาท) ฯลฯ

ชีวิตปัจจุบัน

๙๐ ปีของนายวศิน อินทสระ ได้ปลูกปัญญาบนผืนแผ่นดินไทยให้ร่มเย็น

ชีวิตส่วนตัวและชีวิตการทำงานของนายวศิน ถือเป็นชีวิตที่เต็มไปด้วยความสุข และประสบความสำเร็จในฐานะ “ผู้ให้” การให้ธรรมทานชนะการให้ทั้งปวง การให้ธรรมะเป็นทานถือว่าเป็นการให้ที่ได้บุญสูงสุด มีคุณค่ามากกว่าการให้ทั้งปวง ธรรมทานทำให้ผู้รับสามารถนำไปใช้ได้ไม่จบสิ้น ผู้ให้จะเปี่ยมไปด้วยความสุข ทันทีที่คิดจะให้ คือความสุขใจครั้งแรก เมื่อได้ให้ในสิ่งที่ตั้งไว้จนสำเร็จเป็นความสุขครั้งที่สอง เมื่อผู้รับเกิดความสุขจากสิ่งดี ๆ ที่มอบให้ ผู้ให้จะได้รับความสุขครั้งที่สาม และเมื่อย้อนนึกถึงเหตุการณ์นั้น ไม่ว่าจะผ่านไปนานเพียงใด ผู้ให้จะมีความสุขเป็นครั้งที่สี่

นายวศิน จึงเป็นคุณพ่อ เป็นคุณครู เป็นผู้ให้ เป็นนักเขียนที่ใช้วรรณศิลป์เป็นเครื่องมือเผยแผ่ธรรมได้อย่างงดงาม ประณีต เป็นการปลูกปัญญาบนผืนแผ่นดินไทยให้ร่มเย็น

อาจารย์วศิน อินทสระ ครบ ๙๐ ปี (๒๕๖๖) กล่าวสั้น ๆ ไว้ว่า ***“ชีวิตนี้มีไว้เพื่อ...ตอบแทนคุณของพระพุทธศาสนาซึ่งมีคุณค่าต่อมนุษยโลก”***

ปัจจุบันในวัย ๙๑ ปี (๒๕๖๗) อาจารย์วศิน อินทสระ ยังมีความทรงจำที่ดีอย่างยิ่ง แม้กายอาจจะอ่อนแอไปตามอายุแต่ยังคงมีความเมตตา กรุณาต่อลูกศิษย์ทุกคน พระราชาคณะ พระอาจารย์ อาจารย์ และลูกศิษย์ทุกวงการที่เคยได้รับการเรียนรู้ การอบรม และเปลี่ยนชีวิตของตนเอง จึงหมั่นมาเยี่ยมเยียน และไปกราบปูชนียบุคคลท่านนี้อย่างสม่ำเสมอ แม้ท่านใดจะมีคำถามในพระพุทธศาสนา ท่านก็ยังคงตอบได้อย่างแม่นยำ ชัดเจน คลายความสงสัยให้ทุกท่านได้ กิจวัตรหนึ่งที่ท่านทำเป็นประจำสม่ำเสมอ ซึ่งเหล่าลูกศิษย์จะหมุนเวียนไปทำหน้าที่คือ ลูกศิษย์จะอ่านหนังสือที่ท่านประพันธ์เล่มต่าง ๆ ให้อาจารย์วศินฟัง ท่านจะตั้งใจฟังอย่างมีความสุข และท่านมักจะจำได้ว่า “เล่มนี้ท่านเขียนเมื่อใด เขียนเพื่อวัตถุประสงค์ใด และเหตุการณ์ตอนไหนทำไมท่านถึงเขียนหนังสือเล่มนั้น ๆ ออกมา” เป็นความปิติและสุขใจในบั้นปลายชีวิตที่จิตใจยังคงยึดมั่นในพระรัตนตรัยและผูกพันกับพระพุทธศาสนา

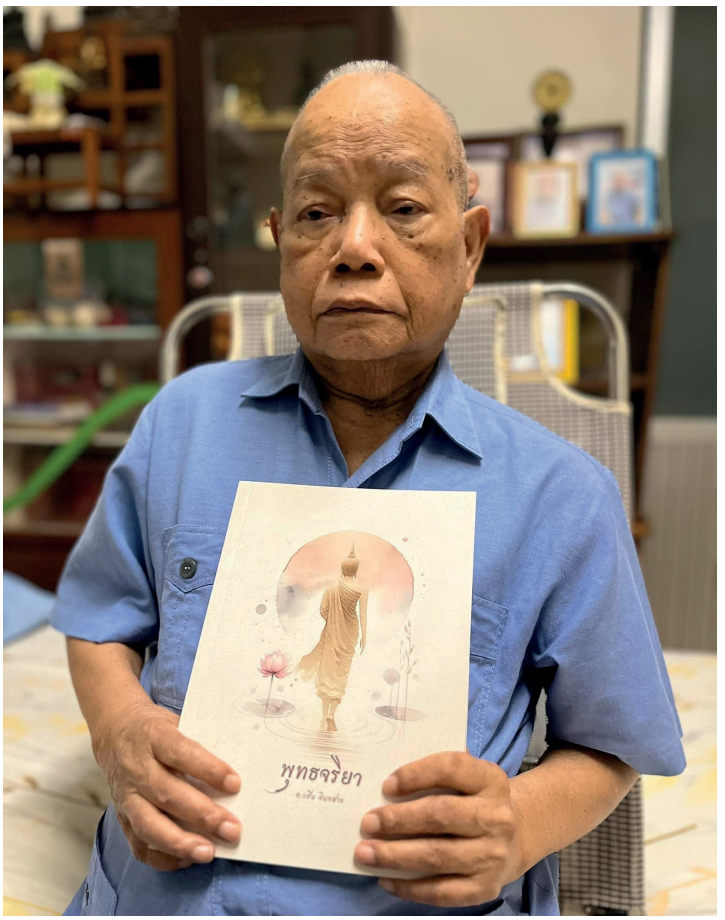

“พระพุทธเจ้าตรัสว่า
"ธรรมนั่นแล
ประเสริฐที่สุดในหมู่ชน
ทั้งในชั่วนี้และภายหน้า
บัณฑิตทั้งหลายย่อมฝึกตน” ”

ศรินทร์ อินทสระ

(นายวศิน อินทสระ)

คำประกาศเกียรติคุณ

นายสมบัติ แก้วสุจริต

ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (นาฏศิลป์ไทย - โขน ละคร) พุทธศักราช ๒๕๖๖

นายสมบัติ แก้วสุจริต เกิดเมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๔๘๙ ที่จังหวัดนครปฐม ปัจจุบันอายุ ๗๘ ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ระดับปริญญาโท สาขาวิชานาฏศิลป์และการละคร มหาวิทยาลัยรามคำแหง และระดับปริญญาเอก สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ รวมถึงผ่านการอบรมหลักสูตรเตรียมผู้บริหารการศึกษา หลักสูตรพัฒนาองค์กรจากสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา และหลักสูตรผู้บริหารระดับสูง (นบส.) รุ่น ๓๔ สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน และได้รับปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (นาฏศิลป์ไทย) จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๔

ด้วยมีความสนใจในวิชานาฏศิลป์ตั้งแต่วัยเยาว์ มารดาจึงพานายสมบัติไปสมัครเรียนที่โรงเรียนนาฏศิลป และได้รับการคัดเลือกให้เข้าเรียนที่วิทยาลัยนาฏศิลป ในชั้นต้นปีที่ ๑ วิชาเอกโขน เป็นตัวลิง ระหว่างการศึกษาได้แสดงโขนเป็นครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๙ ณ โรงละครแห่งชาติ ต่อมาครูผู้สอนเห็นว่านายสมบัติมีรูปร่างหน้าตาเหมาะสมที่จะแสดงเป็นตัวพระ จึงได้ไปเรียนกับครูอาคม สายาคม ครูจำนง พรพิสุทธิ์ และครูวงศ์ ล้อมแก้ว นอกจากจะเรียนโขน ละคร แล้ว นายสมบัติได้เลือกเรียนวิชาโทสาขาดุริยางค์ (ฆ้องวงใหญ่) กับครูประสิทธิ์ ถาวร ครูบางหลวงสุนทร ครูพริ้ง กาญจนะผลิน และด้วยความเป็นผู้ใฝ่ในการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา จึงได้ศึกษาความรู้อีกหลายด้าน อาทิ การเรียนขับร้องเพลงไทย การเรียนพากย์และเจรจา การเรียนหน้าทับ (กลอง) การเรียนกระบี่กระบอง การเรียนโนรา การเรียนเป่าแคน การเรียนการอ่านทำนองเสนาะ เป็นต้น

นายสมบัติ เริ่มชีวิตการทำงานเข้ารับราชการในตำแหน่งครูตรีที่วิทยาลัยนาฏศิลป หลังจากนั้นได้เลื่อนไปดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ตามลำดับ สุดท้ายดำรงตำแหน่งผู้ตรวจราชการกระทรวงวัฒนธรรม เนื่องด้วยนายสมบัติเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญทั้งด้านศิลปะและวิชาการ จึงมีผลงานอันมีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อสังคมจำนวนมาก อาทิ เป็นประธานผู้ประกอบพิธีไหว้ครูโขน ละคร ให้ศิลปิน นักเรียน นักศึกษา ในองค์กรภาครัฐและเอกชน ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๐ จนถึงปัจจุบัน โดยเป็นผู้สอน ผู้แสดง ผู้พากย์ - เจรจา ขับร้อง โขน ละคร ระบำ โนรา ลิเก ทั้งในประเทศและต่างประเทศ อีกทั้งเป็นผู้กำหนดรูปแบบรายการการแสดงครั้งสำคัญต่าง ๆ เป็นหัวหน้าคณะการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมในประเทศและต่างประเทศ โดยผลงานที่นายสมบัติได้สร้างสรรค์ไว้ระหว่างดำรงตำแหน่งผู้บริหารวิทยาลัยนาฏศิลปหลายแห่ง ซึ่งสถานศึกษาต่าง ๆ ได้นำไปใช้ในการเผยแพร่ศิลปะการแสดง เพื่อเป็นมรดกทางวัฒนธรรมและสืบทอดเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น ได้แก่ ชุดการแสดง “ศิลปาทักษิณนาคร” นอกจากนี้ นายสมบัติยังทำหน้าที่เป็นผู้อ่านโองการประกอบพิธีไหว้ครู โขน ละคร ให้แก่สถาบันการศึกษา หน่วยงาน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อสืบทอดประเพณีอันดีงามของชาติให้คงอยู่สืบไป และได้มอบการอ่านโองการและเป็นประธานในพิธีไหว้ครูโขน ละคร แก่ลูกศิษย์เนื่องในโอกาส ๙๙ ปี กรมศิลปากร โดยได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินเป็นประธานในพิธี สำหรับรางวัลและเกียรติคุณอันเป็นความภาคภูมิใจในชีวิต คือ การได้รับพระราชทานครอบจากพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร แต่งตั้งเป็นประธานประกอบพิธีไหว้ครูโขน - ละคร และได้รับรางวัลเพชรสยาม สาขาดนตรี นาฏศิลป์ ด้านนาฏดุริยางคศิลป์ จากมหาวิยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

แม้ปัจจุบันนายสมบัติจะอยู่ในวัยเกษียณอายุราชการมาหลายปีแล้ว แต่ยังคงสร้างสรรค์ผลงานและถ่ายทอดความรู้อุทิศตนเพื่อวงการนาฏศิลป์อยู่ตลอดมา ด้วยจิตวิญญาณของศิลปินและครู และยังคงเป็นที่ปรึกษาให้แก่หน่วยงานองค์กรต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในงานของกรมศิลปากร สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม และสถาบันการศึกษาต่าง ๆ อีกมากมาย นับเป็นปูชนียบุคคลที่มีคุณค่ายิ่งต่องานมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ

นายสมบัติ แก้วสุจริต จึงสมควรได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (นาฏศิลป์ไทย - โขน ละคร) พุทธศักราช ๒๕๖๖

ประวัติชีวิตและผลงาน

นายสมบัติ แก้วสุจริต

ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (นาฏศิลป์ไทย - โขน ละคร) พุทธศักราช ๒๕๖๖

นายสมบัติ แก้วสุจริต เกิดเมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๔๘๙ ที่จังหวัดนครปฐม ปัจจุบันอายุ ๗๘ ปี สมรสกับนางกฤษณา แก้วสุจริต

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. ๒๕๐๙ สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรศิลปศึกษาชั้นสูง สาขานาฏศิลป์ (โขนพระ) จากโรงเรียนนาฏศิลป

พ.ศ. ๒๕๑๙ สำเร็จการศึกษาหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย วิชาโท ประวัติศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พ.ศ. ๒๕๒๕ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย จากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

พ.ศ. ๒๕๕๘ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชานาฏศิลป์และการละคร จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง

พ.ศ. ๒๕๖๔ ได้รับปริญญาศิลปดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (นาฏศิลป์) จากสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้รับปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (นาฏศิลป์ไทย) จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

หลักสูตรฝึกอบรม

พ.ศ. ๒๕๒๙ หลักสูตรเตรียมผู้บริหารการศึกษา จากสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา

พ.ศ. ๒๕๓๐ หลักสูตรการพัฒนาองค์กร สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา

พ.ศ. ๒๕๓๒ Innotech Training Program รุ่นที่ ๔ หลักสูตร Education Management and Supervision for Higher Level Managers of Southeast Asia จาก Southeast Asia Ministers of Education Organization Regional Center for Educational Innovation and Technology ประเทศฟิลิปปินส์

พ.ศ. ๒๕๔๔ หลักสูตรนักบริหารระดับสูง (นบส.) รุ่น ๓๔ จากสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. ๒๕๑๐ บรรจุเข้ารับราชการเป็นครูตรี วิทยาลัยนาฏศิลป กรมศิลปากร

พ.ศ. ๒๕๒๑ อาจารย์ ๑ ระดับ ๔ เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการ วิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช

พ.ศ. ๒๕๒๖ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ วิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย

พ.ศ. ๒๕๒๗ รักษาการผู้อำนวยการ วิทยาลัยนาฏศิลปจันทบุรี

พ.ศ. ๒๕๓๐ ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์

พ.ศ. ๒๕๓๔ ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด

พ.ศ. ๒๕๓๔ ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลปอ่างทอง

พ.ศ. ๒๕๓๗ ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช

พ.ศ. ๒๕๔๑ ผู้อำนวยการส่วนการแสดง สถาบันนาฏดุริยางคศิลป์ กรมศิลปากร

พ.ศ. ๒๕๔๕ ผู้อำนวยการสำนักการสังคีต กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม

พ.ศ. ๒๕๔๖ รองอธิการบดีกรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม

พ.ศ. ๒๕๔๗ ผู้ตรวจราชการ ๑๐ กระทรวงวัฒนธรรม

พ.ศ. ๒๕๔๙ หัวหน้าผู้ตรวจราชการ ๑๐ กระทรวงวัฒนธรรม

นายสมบัติ แก้วสุจริต

การสร้างสรรค์ผลงาน

ผลงานด้านวิชาการ

- ประพันธ์บทถวายพระพรของราชวงศ์จักรีให้กับวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด วิทยาลัยนาฏศิลปอ่างทอง วิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป ทั้ง ๔ แห่ง และประพันธ์ให้แก่หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน

- เรียบเรียงและประพันธ์บทโขนให้กับวิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์ วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด วิทยาลัยนาฏศิลปอ่างทอง วิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป ทั้ง ๔ แห่ง และประพันธ์ให้แก่หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน

- ประพันธ์บทรำสำนึกพระคุณให้กับนักเรียน นักศึกษาทุนรางวัลนริศรานุวัดติวงศ์ เพื่อใช้ในการแสดงวันนริศรานุวัดติวงศ์ ในวันที่ ๒๘ เมษายนของทุกปี

- ประธานคณะทำงานตรวจสอบผลงานนาฏศิลปิน กรมศิลปากร เพื่อเลื่อนระดับให้สูงขึ้น (ระดับ ๕-๘)

- ประธานคณะทำงานตรวจสอบผลงานเพื่อขอเลื่อนระดับให้สูงขึ้นของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (กพ.) กระทรวงศึกษาธิการ (ระดับ ๙-๑๐)

ผลงานทางสังคม

ในขั้นต้นได้ฝึกหัดเป็นตัวลิงกับครูกรี วรศะริน ครูฉลาด พกุลานนท์ ครูสงัด อชกะ ครูช่วย สุดแสดง ครูแสวง อัฏฏะวัชระ ครูฤกษ์ เชวงรัตน์ ครูบุญชัย เฉลยทอง ต่อมาย้ายมาฝึกตัวพระกับหลวงวิลาศวงงาม ครูอาคม สายาคม ครูวงศ์ ล้อมแก้ว

ครูลมุล ยมะคุปต์ ครูเฉลย ศุขะวณิช ครูอุดม กุลเมธพนธ์ (อังศุธร) ภายหลังได้รับการฝึกหัดเพิ่มเติมจากท่านผู้หญิงแผ้ว สนิทวงศ์เสนี มีความชำนาญในด้านการแสดงนาฏศิลป์ไทย ทั้งโขน-ละคร ตลอดจนมีความรู้ความสามารถในด้านทฤษฎี และปฏิบัติเรื่องนาฏศิลป์ไทยและดุริยางค์ไทย ตลอดจนมีความสามารถในการบริหารจัดการงานด้านนาฏศิลป์ไทยเป็นอย่างดี

ด้านการแสดงศิลปวัฒนธรรม

นายสมบัติ แก้วสุจริต ได้มีผลงานด้านการแสดงในประเทศ โดยรับบทเรื่องรามเกียรติ์ อาทิ พระอิศวร พระนารายณ์ พระพรหม พระราม พระพรต พระลักษมณ์ พระสัตรุด และตัวพระอื่น ๆ ที่คุณครูผู้ใหญ่เห็นสมควรได้แสดงเป็นพระลักษมณ์ร่วมกับครูผู้ใหญ่ และครูรุ่นพี่ อาทิ ครูอุดม กุลเมธพนธ์ (อังศุธร) ครูทองสุข ทองหลิม และครูธงไชย โพธิยารมย์ และได้แสดงเป็นพระราม ร่วมกับนักแสดงรุ่นเดียวกันหรือนักแสดงรุ่นน้อง อาทิ ครูสัญชัย สุขสำเนียง ครูสมมาตร ผ่องอักษร ครูบุญนำ ลินิฐฏา ครูไพฑูรย์ เข้มแข็ง (ศิลปินแห่งชาติ) ครูวีระชัย มีบ่อทรัพย์ ครูเผด็จพัฒน์ พลับประสงค์ รองศาสตราจารย์ศุภชัย จันทร์สุวรรณ (ศิลปินแห่งชาติ) และแสดงเป็นตัวเอกในละครนอก ละครพันทาง ตลอดจนแสดงลิเกในโอกาสต่าง ๆ ที่กรมศิลปากรจัดการแสดง ผลงานด้านการแสดงในต่างประเทศ ในฐานะของผู้แสดง ผู้กำกับการแสดง และหัวหน้าคณะไปแสดงเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมในหลายประเทศ อาทิ ประเทศมาเลเซีย ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย จีน ประเทศในภาคพื้นยุโรป จำนวน ๑๐ ประเทศ เป็นต้น

ด้านการกำกับการแสดง

นายสมบัติ แก้วสุจริต ได้เป็นผู้กำกับการแสดงของวิทยาลัยนาฏศิลปในส่วนภูมิภาคทุกแห่งที่ได้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ และกำกับการแสดงของสถาบันนาฏดุริยางค์ กรมศิลปากร รวมถึงหน่วยงานเอกชนต่าง ๆ

ด้านการศึกษาและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม

นายสมบัติ แก้วสุจริต ได้ฝึกหัดการแสดงโนราของภาคใต้ จากโนราแปลก ท่าแค โนราพินพัน พัทลุง และโนราพุ่ม เทวา (ขุนอุปถัมป์นรากร) และนำมาแสดงในโอกาสต่าง ๆ ที่กรมศิลปากรจัดแสดง

นายสมบัติ แก้วสุจริต รำโนรา

นายสมบัติ แก้วสุจริต ในชุดรำไหว้ครูโนรา ซึ่งได้รับการถ่ายทอดจากขุนอุปถัมภ์นรากร หรือโนราพุ่ม เทวา

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร
มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช
บรมนาถบพิตร
ทรงเจิมนายสมบัติ แก้วสุจริต
ในโอกาสทรงแต่งตั้งให้เป็นประธาน
ผู้ประกอบพิธีไหว้ครูโขน - ละคร
ณ ศาลาดุสิดาลัย พระตำหนักจิตรลดา
รโหฐาน เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๒๗

นายสมบัติ แก้วสุจริต
กราบถวายบังคมทูลขอถวายตัว
เพื่อประกอบพิธีไหว้ครูมหรสพหลวงสมโภช
เนื่องในงานพระราชพิธีถวายพระเพลิง
พระบรมศพ พระบาทสมเด็จพระปรมินทร
มหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร

หลังจากที่นายอาคม สายาคม ครูผู้ใหญ่ได้รับพระราชทานแต่งตั้งจากพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ให้เป็นผู้ทำพิธีไหว้ครูและครอบครูโขน - ละคร ให้แก่ศิษย์ของกรมศิลปากรได้ถึงแก่อนิจกรรมไป ไม่มีผู้สืบทอดการทำพิธีนี้ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร จึงทรงมีพระบรมราชโองการไปยังกรมศิลปากรให้ท่านผู้หญิงแผ้ว สนิทวงศ์เสนี ครูมนตรี ตราโมท ครูลมุล ยมะคุปต์ และครูเสรี หวังในธรรม สรรหาบุคคลที่เหมาะสมเพื่อทรงแต่งตั้งให้เป็นประธานผู้ประกอบพิธีไหว้ครูโขน - ละคร กรมศิลปากรได้คัดเลือกครู ๕ ท่าน คือ ครูธีรยุทธ ยวงศรี (เสียชีวิต) ครูทองสุข ทองหลิม (เสียชีวิต) ครูธงไชย โพธิยารมย์ (เสียชีวิต) ครูอุดม อังศุธร (กุลเมธพนธ์) (เสียชีวิต) ปัจจุบันคงเหลือครูผู้ที่ได้รับพระราชทานครอบจากพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๒๗ คือ ครูสมบัติ แก้วสุจริต นับว่าเป็นสิริมงคลยิ่งแก่ชีวิต

การเผยแพร่ผลงานต่อสาธารณชนในประเทศและต่างประเทศ

นายสมบัติ แก้วสุจริต ในบทบาทพระราม โขนชุดพระราม
ตามกวาง แสดงร่วมกับครูเวณิกา บุนนาค ศิลปินแห่งชาติ

นายสมบัติ แก้วสุจริต ในบทบาทท้าวพรหมทัต
ละครดึกดำบรรพ์เรื่อง จันทกินรี

นายสมบัติ แก้วสุจริต ในบทบาทพระอิศวร
ในโขนเรื่อง รามเกียรติ์ ตอน ศึกทรพี
ณ สถานีโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง ๕

นายสมบัติ แก้วสุจริต ในบทบาทพระลักษมณ์ โขน เรื่องรามเกียรติ์
แต่งแบบพระราชนิยมในรัชกาลที่ ๖
(พระราม - อุดม อังศุธร นางสีดา - กรรณิการ์ วีโรทัย)

นายสมบัติ แก้วสุจริต ในบทบาทพระราม โขนชุดยกรบ
ถ่ายภาพหน้าโรงแรมสยามอินเตอร์คอนติเนนตัล

นายสมบัติ แก้วสุจริต ในบทบาทพระลักษมณ์

นายสมบัติ แก้วสุจริต ในบทบาทพระราม (นางสีดา - อัจฉรา สุภาไชยกิจ)

นายสมบัติ แก้วสุจริต ในบทบาทระบำทวน
เนื่องในโอกาสต้อนรับพระราชอาคันตุกะ ณ โรงละครแห่งชาติ

นายสมบัติ แก้วสุจริต ในบทบาทการแสดงฟ้อนแพน
เพื่อต้อนรับคณะนางงามจักรวาล เมื่อ ปี พ.ศ. ๒๕๐๘ ณ โรงแรมเอราวัณ

นายสมบัติ แก้วสุจริต ในบทบาทแสดงแบบ
เครื่องแต่งกายสมัยกรุงศรีอยุธยา
ของกรมศิลปากร

นายสมบัติ แก้วสุจริต ในบทบาทขุนศรีศรัทธา ในละครเรื่อง ตำนานซองคลี
ณ สถานีโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง ๕

การสร้างสรรค์ชุดการแสดง “ศิลปาทักษิณนาคร”

การสร้างสรรค์ชุดการแสดง รำร้องจากท้องทุ่งสู่ยุ้งฉาง

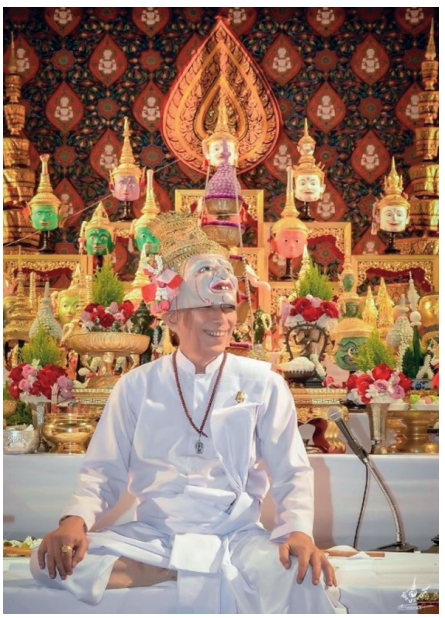

การถ่ายทอดความรู้

นายสมบัติ แก้วสุจริต ได้ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประกอบพิธีไหว้ครูโขน - ละคร ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๐ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ให้กับสถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน อาทิ

- วิทยาลัยนาฏศิลป ทั้ง ๑๒ แห่ง
- สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
- มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
- มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
- มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
- มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
- มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
- มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
- สมาคมตลกแห่งประเทศไทย
- สมาคมศิลปะเพื่อเยาวชน ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย
- ได้รับพิจารณาให้เป็นผู้ประกอบพิธีอ่านโองการคำนับครู ให้กับผู้แสดงมหรสพหลวงสมโภช เนื่องในงานพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร โดยสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จเป็นองค์ประธาน เมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๐ ณ โรงละครแห่งชาติ
- ได้รับเชิญให้เป็นวิทยากร จากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน อาทิ

* บรรยายองค์ความรู้ เรื่อง ขนบธรรมเนียมปฏิบัติในพิธีไหว้ครูนาฏศิลป์ดนตรี ให้กับมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

* เสวนา เรื่อง ๑๐๐ ปี คุณครูอาคม สายาคม ให้กับทายาทคุณครูอาคม สายาคม ร่วมกับสำนักการสังคีต และสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

* บรรยายองค์ความรู้ เรื่อง การครอบและการรับมอบในพิธีไหว้ครูนาฏศิลป์ ให้กับมหาวิทยาลัยรามคำแหง

เป็นประธานผู้ประกอบพิธีไหว้ครูโขน - ละคร ให้ศิลปิน นักเรียน นักศึกษา ให้องค์กรภาครัฐ และเอกชน

รางวัลและเกียรติคุณที่ได้รับ

พ.ศ. ๒๕๔๕ : รางวัลเพชรสยาม สาขาดนตรี - นาฏศิลป์ ด้านนาฏดุริยางคศิลป์ จากสำนักศิลปวัฒนธรรม สถาบันราชภัฏจันทรเกษม เป็นรางวัลผู้ทำคุณประโยชน์ เพื่อเป็นการส่งเสริมและยกย่องบุคคลที่ได้อนุรักษ์ เผยแพร่ สืบสานศิลปวัฒนธรรมไทยตลอดจน ทำคุณประโยชน์ต่อ ประชาชน สังคม และประเทศชาติ

เครื่องราชอิสริยภรณ์ที่ได้รับ

- เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย
- เบญจมาภรณ์ช้างเผือก
- จัตุรถาภรณ์เบญจมาภรณ์
- จัตุรถาภรณ์ช้างเผือก
- ตริตาภรณ์มงกุฎไทย
- ตริตาภรณ์ช้างเผือก
- ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย
- ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก
- ประถมาภรณ์มงกุฎไทย
- ประถมาภรณ์ช้างเผือก
- มหาวชิรมงกุฎ
- มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก

การทำคุณประโยชน์เพื่อสังคม

เป็นผู้อ่านโองการประกอบพิธีไหว้ครูโขน ละคร ให้แก่สถาบันการศึกษา หน่วยงานองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อสืบทอดประเพณีอันดีงามของชาติให้คงอยู่สืบไป และได้มอบการอ่านโองการและเป็นประธานในพิธีไหว้ครูโขน ละคร แก่ลูกศิษย์ จำนวน ๓ คน ได้แก่ นายปกรณ์ พรพิสุทธิ์ นายสมรัตน์ ทองแท้ และนายรักชาติ ตุงคะบูรณะ ให้เป็นผู้อ่านโองการ และเป็นผู้ประกอบพิธีไหว้ครู เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๓ ณ โรงละครแห่งชาติ กรมศิลปากร เนื่องในโอกาส ๙๙ ปี กรมศิลปากร โดยได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินเป็นประธานในพิธีฯ

นอกจากนี้ ยังเป็นที่ปรึกษาและเป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้แก่นักเรียนนักศึกษาสถาบันต่าง ๆ

ชีวิตปัจจุบัน

นายสมบัติ แม้จะอยู่ในวัยเกษียณอายุราชการมาหลายปีแล้ว แต่ยังคงสร้างสรรค์ผลงานและถ่ายทอดความรู้ อุทิศตน เพื่อวงการนาฏศิลป์ อยู่อย่างต่อเนื่อง ด้วยจิตวิญญาณของศิลปินและครู และยังคงเป็นที่ปรึกษา ให้แก่หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในงานของกรมศิลปากร สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม และสถาบันการศึกษาต่าง ๆ อีกมากมาย นับเป็นปูชนียบุคคลที่มีคุณค่ายิ่งต่องานมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ

"ตามเวลา รักษาหน้าที่ มีน้ำใจ"

(นายสมบัติ แก้วสุจริต)

คำประกาศเกียรติคุณ

นายไชยยะ ทางมีศรี

ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ดนตรีไทย) พุทธศักราช ๒๕๖๖

นายไชยยะ ทางมีศรี เกิดเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๙๓ ที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ปัจจุบันอายุ ๗๓ ปี สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ ๗ จากโรงเรียนวัดปรกสุธรรมมาราม (สามัคคีพิทยาคาร) จังหวัดสมุทรสงคราม และได้รับปริญญาศิลปดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (ดุริยางคศิลป์) จากสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ พุทธศักราช ๒๕๖๒

เมื่ออายุ ๖ ขวบ นายไชยยะ ได้เริ่มเรียนฆ้องวงใหญ่กับบิดาคือนายแย่ง ทางมีศรี ซึ่งมีอาชีพทำสวนมะพร้าวและรับบรรเลงปี่พาทย์ในงานต่าง ๆ ต่อมาบิดาได้พาไปฝากตัวเป็นศิษย์ครูรวม พรหมบุรี สำนักปี่พาทย์จังหวัดราชบุรี ครูรวมได้ถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับมาจากหลวงประดิษฐ์ไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) หลวงชาญเชิงระนาด (เงิน ผลารักษ์) และครูสุ่ม ดนตรีเจริญ ให้แก่นายไชยยะ อีกทั้งได้เชิญครูพิม นักระนาด และครูบุญยงค์ เกตุคง ศิลปินแห่งชาติ มาร่วมสอนดนตรีไทยที่จังหวัดราชบุรี ทำให้นายไชยยะได้มีโอกาสติดตามเข้ามาเป็นศิษย์ ครูบุญยงค์ ในกรุงเทพมหานคร และได้เป็นคนระนาดเอกที่ร่วมเผยแพร่ผลงานเพลงครูบุญยงค์มากมาย ต่อมาได้เรียนเพลงหน้าพาทย์เพิ่มเติมจากครูสมาน ทองสุโชติ ครูเอื้อน กรณ์เกษม และครูบุญยัง เกตุคง ศิลปินแห่งชาติ กระทั่งพุทธศักราช ๒๕๑๙ ได้เข้าทำงานที่วงดนตรีไทยเทศบาลกรุงเทพมหานคร และในพุทธศักราช ๒๕๒๐ ได้สอบเข้ารับราชการที่กองการสังคีต (สำนักการสังคีต กรมศิลปากร) ทำให้มีโอกาสได้รับความรู้ทางด้านการปฏิบัติและทางด้านทฤษฎี ตลอดจนการประพันธ์เพลงจากครูมนตรี ตราโมท ศิลปินแห่งชาติ ได้เรียนการใช้เพลงในพระราชพิธี เพลงพิธีกรรม และเพลงประกอบการแสดงโขน - ละคร กับครูจิรัส อาจณรงค์ ศิลปินแห่งชาติ ด้วยความวิริยะอุตสาห์ต่อวิชาชีพด้านดนตรีไทยจึงทำให้นายไชยยะมีความแตกฉานในเพลงประเภทต่าง ๆ ทำให้ได้รับความไว้วางใจจากกรมศิลปากรให้ปฏิบัติงานสำคัญอยู่เสมอ ทั้งการบรรเลงงานพระราชพิธี งานพิธีไหว้ครู การบรรเลงประกอบการแสดง รวมทั้งเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมในต่างประเทศ ร่วมงานบันทึกเสียงสำคัญและต่อมาได้รับมอบให้เป็นผู้ประกอบพิธีไหว้ครูดนตรีจากครูสิริชัยชาญ ฟักจำรูญ ศิลปินแห่งชาติ

นายไชยยะได้รับการยอมรับจากวงการดนตรีไทยว่าเป็นแบบอย่างของนักดนตรีไทยที่มีความรู้ความแม่นยำ ทั้งปฏิบัติและทฤษฎี รวมถึงได้ประพันธ์เพลงไทยไว้อย่างหลากหลาย ปัจจุบันแม้จะเกษียณอายุราชการแล้ว แต่ยังคงทำหน้าที่เป็นผู้ชำนาญการด้านดนตรีไทยที่สำนักการสังคีต เพื่อถ่ายทอดความรู้ให้กับดุริยางคศิลปินรุ่นใหม่และยังคงอุทิศตนเพื่อประโยชน์ของวงการดนตรีไทยอยู่เสมอ ทั้งการเป็นกรรมการตัดสินการประกวดดนตรีไทยให้กับหน่วยงานต่าง ๆ เป็นอาจารย์พิเศษ และยังได้รับเชิญเป็นผู้ให้ข้อมูลงานวิจัยทางดนตรีไทยที่สำนักราชบัณฑิตยสภา และเป็นผู้ให้ข้อมูลแก่นิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่อง

นายไชยยะ ทางมีศรี จึงสมควรได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ดนตรีไทย) พุทธศักราช ๒๕๖๖

ประวัติชีวิตและผลงาน

นายไชยยะ ทางมีศรี

ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ดนตรีไทย) พุทธศักราช ๒๕๖๖

นายไชยยะ ทางมีศรี เกิดเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๙๓ ที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ปัจจุบันอายุ ๗๓ ปี บิดาชื่อนายแย่ง ทางมีศรี มารดาชื่อนางปลีก ทางมีศรี มีพี่น้องรวมทั้งสิ้น ๙ คน ขณะอายุ ๒๑ ปี นายไชยยะ ได้สมรสกับนางสาวสมใจ จิตรลัดดา ปัจจุบันมีบุตรด้วยกัน จำนวน ๒ คน ได้แก่ นายดุสิต ทางมีศรี และ นายบุญชัย ทางมีศรี

ประวัติการศึกษา

- สำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ ๑-๔ โรงเรียนวัดบางแคกลาง (ไพลประชานุกูล) จังหวัดสมุทรสงคราม
- สำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ ๕ - ๗ โรงเรียนวัดปรกสุธรรมมาราม (สามัคคีพิทยาคาร) จังหวัดสมุทรสงคราม
- ได้รับปริญญาศิลปดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (ดุริยางคศิลป์) จากสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

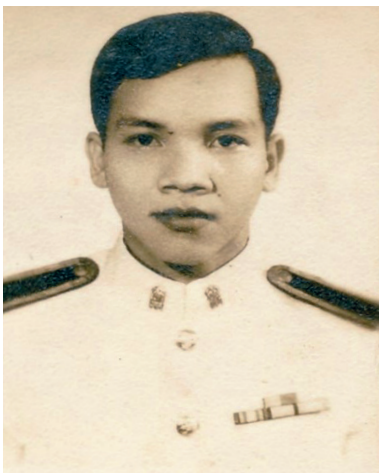

การบรรเลงระนาดเอกวงศิษย์ครูรวม พรหมบุรีงานไหว้ครู สมาคมสหายศิลปิน ณ วัดพระพิเรนทร์ วรจักร

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. ๒๕๑๗ นายไชยยะ ได้มีโอกาสบรรเลงดนตรีไทยในนามของวงรวมศิษย์บรรเลงราชบุรี ในครั้งแรกได้บรรเลงในรายการดนตรีไทยพรรณนา เป็นการประชันวงกับวงของครูไพฑูรย์ จรรย์นาฏย์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในครั้งนั้นสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตร ต่อมาในวันที่ ๑๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๗ วงรวมศิษย์บรรเลงราชบุรี ได้มีโอกาสบรรเลงหน้าพระที่นั่งถวายพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง และสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ณ พระตำหนักเปี่ยมสุข พระราชวังไกลกังวล จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ร่วมกับวงเสริมมิตร

พ.ศ. ๒๕๑๙ นายไชยยะได้สอบเข้ารับราชการตำแหน่งนักดนตรีในสังกัดเทศบาลกรุงเทพมหานคร (สำนักวัฒนธรรม การท่องเที่ยวและกีฬา) ต่อมาครูบุญยงค์ เกตุคง แนะนำว่าถ้าหากต้องการได้ความรู้เรื่องการบรรเลงประกอบการแสดงโขน - ละครก็ควรมาทำงาน

ที่กรมศิลปากร นายไชยยะจึงได้สอบเข้ารับราชการ สังกัดกองการสังคีต (สำนักการสังคีต กรมศิลปากร) ในตำแหน่งดุริยางคศิลปินจัตวา หลังจากที่รับข้าราชการที่สังกัดเทศบาลกรุงเทพมหานครเป็นเวลาเพียง ๑ ปี เมื่อมาอยู่ที่กองการสังคีต ได้เลื่อนลำดับขั้นต่าง ๆ ดังนี้

พ.ศ. ๒๕๒๐ : ดุริยางคศิลปิน ระดับ ๑ กองการสังคีต
พ.ศ. ๒๕๒๕ : ดุริยางคศิลปิน ระดับ ๒ กองการสังคีต
พ.ศ. ๒๕๒๘ : ดุริยางคศิลปิน ระดับ ๓ กองการสังคีต
พ.ศ. ๒๕๓๓ : ดุริยางคศิลปิน ระดับ ๔ กองการสังคีต
พ.ศ. ๒๕๓๕ : ดุริยางคศิลปิน ระดับ ๕ กองการสังคีต
พ.ศ. ๒๕๓๙ : ดุริยางคศิลปิน ระดับ ๖ กองการสังคีต
พ.ศ. ๒๕๕๔ : ดุริยางคศิลปิน ระดับ ๗ สถาบันนาฏดุริยางคศิลป์
พ.ศ. ๒๕๕๘ : ข้าราชการบำนาญ สำนักการสังคีต
ปัจจุบัน : ผู้ชำนาญการด้านดนตรีไทย สำนักการสังคีต กรมศิลปากร

การเผยแพร่ผลงานสู่สาธารณชนในประเทศและต่างประเทศ

การบรรเลง การควบคุม และอื่น ๆ

- บรรเลงและควบคุมการบรรเลงดนตรีในพระราชพิธีและงานรัฐพิธีประจำปี
- บรรเลงและควบคุมการบรรเลงดนตรีในพระราชพิธีพิเศษ

พ.ศ. ๒๕๓๙ : พระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชินี (ในรัชกาลที่ ๙)
พ.ศ. ๒๕๕๑ : พระราชพิธีพระราชทานพระเพลิงพระศพ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์
พ.ศ. ๒๕๕๔ : พระราชพิธีพระราชทานพระเพลิงพระศพ สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี
พ.ศ. ๒๕๕๘ : พระราชพิธีพระราชทานพระเพลิงพระศพ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปรินายก
พ.ศ. ๒๕๖๐ : พระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
พ.ศ. ๒๕๖๒ : พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

- บรรเลง-ควบคุมการบรรเลง และตรวจสอบความถูกต้อง การบรรเลงประกอบการแสดงโขน - ละคร สำนักการสังคีต กรมศิลปากร
- ถ่ายทอดเพลงหน้าพาทย์องค์พระพิราพเต็มองค์ ให้กับดุริยางคศิลปิน กรมศิลปากร
- บรรจุเพลงและประพันธ์เพลงตามวาระและโอกาสต่าง ๆ ของสำนักการสังคีต กรมศิลปากร
- ให้คำปรึกษาและให้ข้อมูลในการจัดทำโครงการของสำนักการสังคีต เช่น
  - โครงการสืบทอดทางบรรเลงด้านนาฏดุริยางคศิลป์ : กรณีสืบทอดทางบรรเลงครูมนตรี ตราโมท

การบรรเลงระนาดเอกในงานพระราชพิธีและการประกอบการแสดง

บรรเลง - ควบคุมการบรรเลงพระราชพิธีพระราชทานพระเพลิงพระศพ สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี

- โครงการองค์ความรู้เรื่องการใช้ทางบรรเลงฆ้อง ประเภทเพลงเกร็ดของครูจิรัส อาจณรงค์ ศิลปินแห่งชาติ
- โครงการจัดการองค์ความรู้ด้านนาฏดุริยางคศิลป์ สำนักการสังคีต กรมศิลปากร การสัมมนาเชิงปฏิบัติการกิจกรรมสืบทอดองค์ความรู้ เรื่องการบรรเลงประกอบการแสดงโขน เรื่องรามเกียรติ์ ชุดนางลอย
- โครงการจัดการแสดงแนวอนุรักษ์ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ของสำนักการสังคีต กิจกรรม การเสวนาเรื่อง Chambermusic และเพลงไทยที่จดบันทึกเป็นโน้ตสากล พ.ศ. ๒๔๗๙ - พ.ศ.๒๔๘๓
- โครงการจัดการความรู้การศึกษาและเก็บรวบรวมองค์ความรู้ทางบรรเลงประกอบการแสดงละครในและละครนอกระหว่างปี ๒๔๙๓ - ๒๕๓๕
- โครงการจัดการองค์ความรู้การศึกษาและเก็บรวบรวมองค์ความรู้ทางบรรเลงประกอบการแสดงละครพันทาง

โครงการสืบทอดทางบรรเลงด้านนาฏดุริยางคศิลป์ : กรณีสืบทอดทางบรรเลงครูมนตรี ตราโมท

ผลงานการบันทึกเสียงและควบคุมการบันทึกเสียง

- ผู้บรรเลงฆ้องวงใหญ่ในต้นแบบในเพลงโหมโรงมหาราชและเพลงมหาราชาศิรวาท เพื่อส่งทูลเกล้า ฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดช มหาราช บรมนาถบพิตร
- บรรเลงประกอบคำบรรยายของครูมนตรี ตราโมท ศิลปินแห่งชาติ รายการวิทยุกระจายเสียง ณ สถานีวิทยุศึกษา
- การบันทึกเสียงดนตรีไทยฉบับดั้งเดิม ฝีมือชั้นครู ชุดสืบสานวัฒนธรรมไทยอำนวยเพลง โดยนายเสรี หวังในธรรม ศิลปินแห่งชาติ
- การบันทึกเสียงผลงานครูมนตรี ตราโมท ชุดโหมโรงดนตรีไทย
- บันทึกวีดิทัศน์ประกอบการแสดงหุ่นกระบอกสมัครเล่นคณะจักรพันธุ์ โปษยกฤต เรื่องสามก๊ก ตอน โจโฉแตกทัพเรือ และเรื่องตะเลงพ่าย
- บันทึกเสียงโครงการเสภากากี โดย นายถาวร สิกขโกศล
- ควบคุมการบรรเลงในการบันทึกเสียง เพลงเรื่อง และเพลงเรื่อง ๒ โดยสำนักการสังคีต กรมศิลปากร
- ควบคุมการบรรเลงการบันทึกเสียงประกอบหนังสือโน้ตเพลงในการพระศพ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

- ควบคุมการบรรเลงการบันทึกเสียงประกอบหนังสือโน้ตเพลงที่ใช้ในพระราชพิธีสวดพระอภิธรรม พระบรมศพ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร

ผลงานเผยแพร่ในต่างประเทศ

ผลงานการบรรเลงดนตรีไทยเนื่องในโอกาสเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมในต่างประเทศ อาทิ ประเทศญี่ปุ่น เขตบริหารพิเศษฮ่องกงแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน สหราชอาณาจักร สาธารณรัฐอิตาลี ประเทศฮังการี สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐอินเดีย เป็นต้น

งานที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์

- สนองงานพระเดชพระคุณพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ขณะทรงดำรงพระอิสริยยศที่สมเด็จพระบรมโอราสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร ณ วังศุโขทัย
- ปฏิบัติหน้าที่สนองพระเดชพระคุณสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ณ บ้านปลายเนิน

โครงการสืบทอดทางบรรเลงด้านนาฏดุริยางคศิลป์ : กรณีสืบทอดทางบรรเลงครูมนตรี ตราโมท

กิจกรรมการเสวนาเรื่อง เพลงไทยที่จดบันทึกเป็นโน้ตสากล พ.ศ. ๒๔๗๙ - พ.ศ. ๒๔๘๓

การบรรเลงดนตรีประกอบคำบรรยายออกรายการวิทยุกระจายเสียงสถานีวิทยุศึกษา

เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ณ สาธารณรัฐอินเดีย

ด้านการสืบสานศิลปวัฒนธรรม

ด้วยความรู้ความสามารถของนายไชยยะได้รับถ่ายทอดมาจากครูท่านต่าง ๆ จึงทำให้นายไชยยะ เป็นผู้ที่มีองค์ความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านดนตรีไทย เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้กับดุริยางคศิลปินกลุ่มดุริยางค์ไทย ควบคุมการฝึกซ้อมในการบรรเลงประเภทต่าง ๆ ของสำนักการสังคีต รวมถึงเป็นผู้ที่รับผิดชอบในการปฏิบัติดี มีวัยวุฒิที่พร้อม ในวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๓ มูลนิธิครูมนตรี ตราโมท โดยครูสิริชัยชาญ ฟักจำรูญ ศิลปินแห่งชาติ จึงเห็นสมควรให้นายไชยยะรับมอบเป็นผู้ประกอบพิธีไหว้ครูดนตรีไทย จากครูสิริชัยชาญ ฟักจำรูญ ศิลปินแห่งชาติ พร้อมกับนายศักดิ์ชัย ลัดดาอ่อน อดีตหัวหน้ากลุ่มดุริยางค์ไทย สำนักการสังคีต กรมศิลปากร ณ บ้านโสมส่องแสง มูลนิธิมนตรี ตราโมท ด้วยความรู้ความสามารถของนายไชยยะได้รับถ่ายทอดมาจากครูท่านต่าง ๆ จึงทำให้นายไชยยะเป็นผู้ที่มีองค์ความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านดนตรีไทย เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้กับดุริยางคศิลปินกลุ่มดุริยางค์ไทย ควบคุมการฝึกซ้อมในการบรรเลงประเภทต่าง ๆ ของสำนักการสังคีต รวมถึงเป็นผู้ที่รับผิดชอบในการปฏิบัติดี มีวัยวุฒิที่พร้อม ในวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๓ มูลนิธิครูมนตรี ตราโมท โดยครูสิริชัยชาญ ฟักจำรูญ ศิลปินแห่งชาติ จึงเห็นสมควรให้นายไชยยะรับมอบเป็นผู้ประกอบพิธีไหว้ครูดนตรีไทยจากครูสิริชัยชาญ ฟักจำรูญ ศิลปินแห่งชาติ พร้อมกับนายศักดิ์ชัย ลัดดาอ่อน อดีตหัวหน้ากลุ่มดุริยางค์ไทย สำนักการสังคีต กรมศิลปากร ณ บ้านโสมส่องแสง มูลนิธิมนตรี ตราโมท

พิธีรับมอบเป็นผู้ประกอบพิธีไหว้ครูดนตรีไทย ซึ่งได้รับมอบจากครูสิริชัยชาญ ฟักจำรูญ ศิลปินแห่งชาติ ณ บ้านโสมส่องแสง มูลนิธิมนตรี ตราโมท

ด้านการสอน

รับเชิญอาจารย์พิเศษถ่ายทอดความรู้ด้านดนตรีไทยและเป็นที่ปรึกษาในการทำศิลปนิพนธ์และวิทยานิพนธ์ของสถาบันการศึกษา เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยมหิดล สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลปจันทบุรี วิทยาลัยนาฏศิลปลพบุรี มหาวิทยาลัยบูรพา มูลนิธิพระราชนิเวศน์มฤคทายวัน เป็นต้น

วิทยากรให้ความรู้กับหน่วยงานต่าง ๆ

- ผู้ให้ประวัติเพลงและข้อมูลเพลงที่สำนักงานราชบัณฑิตยสภา
- ที่ปรึกษาโครงการของหน่วยงานภายนอก อาทิ โครงการศึกษาวิจัยเพื่อจัดทำสารบบเพลงทำนองไทย
- วิทยากรงานเสวนา “๑๕๐ ปี ชาตกาลพระยาเสนาะดุริยางค์ (แช่ม สุนทรวาทิน)” ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
- วิทยากรการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านนาฏดุริยางคศิลป์สู่นักศึกษา ภายใต้โครงการจัดการแสดงนาฏศิลป์และดนตรีสัญจร ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗ ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

นายไชยยะ ทางมีศรี รับพระราชทานเข็มที่ระลึก จากสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในการแสดงดนตรีไทยของครูอาวุโสแห่งกรุงรัตนโกสินทร์

รางวัลและเกียรติคุณที่ได้รับ

ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ดังนี้

พ.ศ. ๒๕๒๖ เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย

พ.ศ. ๒๕๓๓ จตุรถาภรณ์ช้างเผือก

พ.ศ. ๒๕๓๖ ตริตาภรณ์มงกุฎไทย

พ.ศ. ๒๕๔๕ ตริตาภรณ์ช้างเผือก

พ.ศ. ๒๕๔๖ เหรียญจักพรรดิมาลา

พ.ศ. ๒๕๕๐ ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก

- รับพระราชทานเข็มวิศิษฏศิลปินจากสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในการแสดงดนตรีไทยของครูอาวุโสแห่งกรุงรัตนโกสินทร์

พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้รับรางวัลพระราชทานรางวัลผู้อนุรักษ์มรดกไทยดีเด่นจากสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้รับรางวัลผู้ปฏิบัติงานดีเด่น จากกรมศิลปากร

การสร้างสรรค์ผลงาน

นายไชยยะได้สั่งสมประสบการณ์และความรู้ทางด้านดนตรีไทยจากคุณครูท่านต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ จึงทำให้ได้รับโอกาสในการที่สร้างสรรค์ผลงาน เริ่มด้วยพุทธศักราช ๒๕๕๐ ครูจิรัส อาจณรงค์ ได้มอบหมายให้นายไชยยะบรรจุเพลงที่ใช้ในการเข้า - ออกของตัวละครในการแสดงละครอิงประวัติศาสตร์ เรื่องพ่อขุนรามคำแหงมหาราช จากนั้นจึงได้รับมอบหมายให้เริ่มบรรจุเพลงที่ใช้ประกอบการแสดงต่าง ๆ รวมถึงได้ประพันธ์เพลงที่ใช้ประกอบการแสดงรำหรือระบำที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่ ซึ่งนายไชยยะได้มีแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงาน โดยศิลปินแห่งชาติทั้ง ๓ ท่าน ได้แก่ ครูมนตรี ตราโมท นายไชยยะนำรูปแบบการประพันธ์จากครูมนตรี ตราโมท ในเรื่องของการจัดระเบียบและรูปแบบในส่วนของโครงสร้างเพลง ไม่ว่าจะเป็นส่วนของการเรียบเรียงจากเพลงที่มีอยู่แล้วเช่นระบำกฤดาภินิหาร หรือการประพันธ์เพิ่มเติมและเป็นการสร้างรูปแบบขึ้นใหม่ ทั้งในด้านของการบรรเลงดนตรีและการขับร้อง เช่น ระบำนพรัตน์ โดยมีลักษณะเป็นส่วนต้น ส่วนกลาง และส่วนปลาย ครูจิรัส อาจณรงค์ นายไชยยะได้ศึกษาและนำรูปแบบการประพันธ์เพลงในเรื่องของการรักษาทำนองหลักของเพลงหรือมือฆ้องซึ่งเป็นสิ่งที่ครูจิรัส อาจณรงค์ ให้ความสำคัญมากที่สุด ครูบุญยงค์ เกตุคง เป็นเรื่องของการนำเสนอของวิธีการประพันธ์เพลงซึ่งเป็นลักษณะเด่นของครูบุญยงค์ เกตุคง ที่มีการนำเสนอในรูปแบบที่มีความน่าสนใจ เช่น ในลักษณะของเพลงภาษาหรือลักษณะของเพลง

ได้รับรางวัลผู้ปฏิบัติงานดีเด่น พุทธศักราช ๒๕๕๓

การบันทึกวิดีทัศน์ผลงานประพันธ์ของนายไชยยะ ทางมีศรี เผยแพร่ผ่านทาง Facebook เพจ Thai Music Division สำนักการสังคีต กรมศิลปากร

ประเภทลูกบทและลูกหมด ด้วยแนวทางการประพันธ์เพลงของครูทั้ง ๓ ท่าน นายไชยยะจึงได้นำองค์ความรู้ทั้งหมดมาบูรณาการในด้านการประพันธ์เพลงเป็นของตนเอง เพื่อนำไปใช้บรรเลงและประกอบการแสดง และได้นำไปสู่สาธารณชนจนเป็นที่ประจักษ์และได้รับความนิยมกันอย่างแพร่หลาย ซึ่งผลงานการประพันธ์ของนายไชยยะมีทั้งเพลงโหมโรง เพลงเถา เพลงเดี่ยว และเพลงประกอบการแสดง ดังนี้

- **เพลงหน้าพาทย์**
  - เพลงเสมอเมรี
- **เพลงโหมโรง**
  - เพลงโหมโรงศรีพวาทอง
  - เพลงโหมโรงพัดชามหามงคล
- **เพลงเถา**
  - เพลงถวายอาลัย เถา
  - เพลงจันทร์โลม เถา
  - เพลงเขาวงพระจันทร์ เถา

การบรรเลงเพลงคู่ทวารวดี ประกอบการแสดงระบำศรีเทพ
ณ พระที่นั่งอิศราวินิจฉัย พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร
เนื่องในโอกาสงานแถลงข่าวเมืองโบราณมรดกศรีเทพสู่มรดกโลก

- เพลงหงส์ร่อน เถา
- เพลงวนาลัย เถา
- เพลงแขกบรเทศ เถา (ทางขยี้)
- เพลงสาลิกาเขมร เถา
- เพลงพม่าแค้น เถา
- เพลงมิ่งขวัญกัลยา เถา
- เพลงวิหคดาวหาง

● **เพลงเดี่ยว**

- เดี่ยวระนาดเอกเพลงสุรินทราหู ๓ ชั้น
- เดี่ยวระนาดเอกเพลงการเวกเล็ก ๓ ชั้น
- เดี่ยวฆ้องวงใหญ่เพลงสาลิกาชมเดือน ๓ ชั้น
- เดี่ยวฆ้องวงใหญ่เพลงการเวก ๒ ชั้น
- เดี่ยวฆ้องวงเล็กเพลงนกขมิ้น ๓ ชั้น
- เดี่ยวระนาดทุ้มเพลงการเวกเล็ก ๓ ชั้น
- เดี่ยวระนาดทุ้มเพลงเชิดนอก

● **เพลงลา**

- เพลงนบพระพรลา

● **เพลงเกร็ด (เพลงมอญ)**

- เพลงมอญต้นตลุง
- เพลงพม่าสราญ
- เพลงมอญผีเม็ง
- เพลงม้าสีหมอก
- เพลงคู่กระต่ายเต้น
- เพลงมอญซ้อมดาบ
- เพลงมอญต้นตลุง
- เพลงเงาะเคาะไม้
- เพลงมอญเงี้ยวชมดอย
- เพลงพลายมิ่งเมือง
- เพลงมอญซอแม่เปาะ
- เพลงมอญลิง
- เพลงพม่าเหนือ
- เพลงมู่เดินรำพึง

● **เพลงระบำ**

- เพลงระบำมอญราชสำนัก
- เพลงระบำสัตตบุษย์ มงกุฎแห่งวารี

- เพลงระบำอาเซียน
- เพลงระบำดอกไม้สงกรานต์
- เพลงระบำสี่ภาค
- เพลงระบำดอกไม้แห่งความรัก
- เพลงระบำบูรณคติ
- เพลงระบำเงาะ
- เพลงระบำสต็อกก๊อกทม
- เพลงระบำเด็ก
- เพลงระบำน้ำตาลมะพร้าว
- เพลงคู่ทวาราวดี ระบำศรีเทพ

● **เพลงประกอบรำฉุยฉาย**

- เพลงฉุยฉายเมรี
- เพลงฉุยฉายสมิงพระราม
- เพลงฉุยฉายพันธุรัตน์
- เพลงฉุยฉายพระลอ
- เพลงฉุยฉายขุนแผน
- เพลงฉุยฉายพญาครุฑ
- เพลงฉุยฉายวิมาลา
- เพลงฉุยฉายโกมินทร์

นอกจากจะเป็นผู้ที่แสวงหาความรู้ทางด้านดนตรี นายไชยยะยังเป็นผู้ที่ชอบการประพันธ์คำร้อง ตั้งแต่วัยเยาว์โดยอ่านหนังสือรวมถึงการสังเกตคำประพันธ์ เช่น บทประพันธ์ของสุนทรภู่ ครูมนตรี ตราโมท ศิลปินแห่งชาติ ครูเสรี หวังในธรรม ศิลปินแห่งชาติ ครูบุญยงค์ เกตุคง ศิลปินแห่งชาติ รวมถึงได้เคยศึกษาวิธีการประพันธ์ของครูจำเนียร ศรีไทยพันธุ์ ศิลปินแห่งชาติ เมื่อครั้งร่วมงานเมื่อเข้ารับข้าราชการ ในสังกัดเทศบาลกรุงเทพมหานคร และได้นำความรู้ที่ได้จากการศึกษาจากต้นแบบนำมาประพันธ์เป็นผลงานของตนเอง ผลงานการประพันธ์บทร้องที่มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักของบุคคลโดยทั่วไป ก็คือ “เพลงกระต่ายเต้น” ในปีพุทธศักราช ๒๕๓๖ นายไชยยะได้ประพันธ์คำร้องให้กับห้างหุ้นส่วนจำกัด ศรีสมบูรณ์ ได้แก่ เพลงมั่นรัก เพลงเต้นกินรำกิน เพลงคำอธิษฐาน เพลงชีวิตคีตศิลปะ เพลงลาวราชบุรี ขับร้องโดยนายสมบัติ สังเวียนทอง

การทำคุณประโยชน์เพื่อสังคม

นายไชยยะได้ถ่ายทอดความรู้ให้กับกลุ่มดุริยางคศิลปินของสำนักการสังคีตแล้ว ได้รับเชิญเป็นอาจารย์พิเศษ ถ่ายทอดความรู้เรื่องดนตรีไทยทั้งในด้านการปฏิบัติ ด้านทฤษฎีให้กับสถานศึกษาที่ต่าง ๆ เช่น คณะศิลปศึกษา และคณะศิลปนาฏดุริยางค์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล มูลนิธิพระราชนิเวศน์มฤคทายวัน ในพระอุปถัมภ์ฯ นายไชยยะ เป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เป็นผู้อุทิศตนเสียสละเวลาเพื่อทำงานให้กับสังคมตลอดมา อย่างเต็มใจและเต็มความสามารถ อีกทั้งยังมีความเชี่ยวชาญในเครื่องดนตรีปี่พาทย์ และมีความแม่นยำในการบรรเลงดนตรีไทยอย่างมากจนได้รับเชิญเป็นกรรมการตัดสิน การประกวดดนตรีไทย อาทิ กรรมการตัดสินการประกวดดนตรีไทย รายการ “ประลองเพลง ประเลงมโหรี” จัดโดย ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ร่วมกับกรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรรมการการประกวดดนตรีไทย “ศรทอง” โดยมูลนิธิหลวงประดิษฐ์ไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) กรรมการตัดสินการประกวด ดนตรีไทยระดับนักเรียน ภาคตะวันออก มหาวิทยาลัยบูรพา กรรมการตัดสินการประกวด ดนตรีไทยระดับนักเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ชีวิตปัจจุบัน

แม้ว่าจะเกษียณอายุราชการแล้วนายไชยยะ ทางมีศรี ก็ยังเป็นผู้ที่อุทิศตนเสียสละเวลาทำงาน ให้กับสังคมและวงการดนตรีไทยตลอดมา ทั้งในสำนักการสังคีตและหรือในหน่วยงานต่าง ๆ ยังทำหน้าที่อบรม สั่งสอนลูกศิษย์ให้เป็นคนที่มีความรู้ความสามารถทางด้านดนตรีไทย รวมถึงการเป็นตัวอย่างที่แสดงถึงการมีความอ่อนน้อมถ่อมตนเคารพหน้าที่ในวิชาชีพ ภูมิใจในมรดกวัฒนธรรมของชาติ จนทำให้เป็นที่ยอมรับในวงการวิชาชีพดนตรีไทยและวงการวิชาการ นายไชยยะ ทางมีศรี จึงเป็นแบบอย่างของศิลปินต้นแบบที่มีจรรยาวัตรในการปฏิบัติ อันงดงามเป็นนักสร้างสรรค์ศิลปะการแสดงทางด้านดนตรีไทยที่มีผลงานอันโดดเด่นทรงคุณค่า

“ ศรีเวลา รู้หน้าที่ มีน้ำใจ ”

(นายไชยยะ ทางมีศรี)

คำประกาศเกียรติคุณ

นายพิเชษฐ์ เอี่ยมชาวนา

ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (การแสดงพื้นบ้าน - เพลงฉ่อย) พุทธศักราช ๒๕๖๖

นายพิเชษฐ์ เอี่ยมชาวนา หรือ **โย่ง เชิญยิ้ม** เกิดเมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๑ ที่อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก ปัจจุบันอายุ ๖๖ ปี สำเร็จการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ จากโรงเรียนวังทอง จังหวัดพิษณุโลก พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้รับปริญญาปรัชญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชานาฏกรรมไทย จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง และ พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้รับปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาภาษาไทย จากมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

แม้นายพิเชษฐ์จะเกิดในครอบครัวของชาวไร่ชาวนาที่มีฐานะยากจน แต่บิดามารดาได้อบรมเลี้ยงดูนายพิเชษฐ์ซึ่งเป็นบุตรคนเดียวเป็นอย่างดี ครอบครัวจึงมีความรักความอบอุ่น โดยบิดาเสียชีวิตตั้งแต่นายพิเชษฐ์ อายุ ๗ ขวบ มารดาซึ่งมีความขยันหมั่นเพียรและอดออม จึงหล่อหลอมให้นายพิเชษฐ์เป็นทั้งนักสู้ชีวิตและนักสร้างงานศิลป์ ด้วยบิดาเป็นคนรักสนุกชอบร้องรำทำเพลง จึงพาไปชมการละเล่นและการแสดงต่าง ๆ อยู่เสมอ ประสบการณ์เหล่านั้นสร้างแรงบันดาลใจทำให้รู้จักและรักศิลปะการแสดงมาแต่เยาว์วัย ยิ่งใฝ่ใจยิ่งหาโอกาสเข้าใกล้ก็ยิ่งบ่มเพาะทั้งดนตรีไทยและนาฏศิลป์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้รับแรงจูงใจและปลูกฝัง “เพลงฉ่อย” จากนางนกหวีด เอี่ยมชาวนา ซึ่งเป็นทั้งป้าและแม่เพลง ที่มานะสั่งสอนฝึกหัด โดยเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๓ ได้พาไปเสาะหาวิชาจากครูเพลง จนสามารถร้องเล่นและรับแสดงเพลงฉ่อยได้ แต่ด้วยการเสื่อมความนิยมของสังคมในขณะนั้น ใน พ.ศ. ๒๕๑๖ นายพิเชษฐ์จึงหันไปฝึกหัดลิเกกับนายหอมหวล เทียมศรี หรือหอมหวลเล็ก แสดงในบทบาท “ตัวโจ๊ก” หรือ “ตัวตลก” กับคณะลิเกหลายคณะ จนเริ่มมีชื่อเสียง ใช้ฉายาว่า “ก้านยาว” ต่อมา พ.ศ. ๒๕๒๙ ได้เข้ามาแสดงตลกกับคณะตลกหลายคณะ อาทิ คณะน่ารัก เด่น รวมดาว และยาว อยุธยา ในกรุงเทพมหานคร กระทั่งมีความชำนาญและมีชื่อเสียงแล้ว พ.ศ. ๒๕๓๘ จึงได้ตั้งคณะตลกของตนเองชื่อ คณะโย่ง พิษณุโลก ต่อมาได้เปลี่ยนเป็นชื่อ คณะโย่ง เชิญยิ้ม รับงานแสดงทั่วไปและออกรายการโทรทัศน์หลายรายการ อาทิ ตะลุย ตลาด ตลก ก่อนบ่ายคลายเครียด ทไวไลท์โชว์ รวมทั้งการแสดงทอล์คโชว์ ซึ่งได้รับยกย่องว่าเป็นตลกคนแรกของเมืองไทยที่แสดงทอล์คโชว์เดี่ยว

นายพิเชษฐ์เป็นศิลปินที่ครองใจผู้คนทุกระดับชั้น เนื่องจากมีอัธยาศัยดี สุภาพอ่อนน้อม ใฝ่หาความรู้ มีความเชี่ยวชาญหลากหลายสาขา มีปฏิภาณไหวพริบ มีศิลปะการแสดงออกที่น่าประทับใจ สามารถสร้างสรรค์ผลงานและเผยแพร่ต่อสาธารณชนอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะผลงานที่สร้างคุณูปการอย่างยิ่งต่อวงการศิลปวัฒนธรรมคือการนำเพลงพื้นบ้านมาแสดงเป็นจำอวดหน้าม่านในรายการ คุณพระช่วย ซึ่งเป็นรูปแบบใหม่ เนื้อหาร่วมสมัย ใช้ภาษาสร้างสรรค์จนกลายเป็นอัตลักษณ์เฉพาะที่ปลุกฟื้นกระแสนิยมเพลงพื้นบ้านให้กลับมาอีกครั้งและทวีสูงขึ้นอย่างกว้างขวาง สร้างทั้งมูลค่าทางเศรษฐกิจและคุณค่าทางวัฒนธรรมแก่สังคม ปัจจุบันนายพิเชษฐ์เป็นนักแสดงตลก หรือจำอวด ทำขวัญนาค แสดงลิเก เพลงพื้นบ้าน ละครโทรทัศน์และภาพยนตร์ ตลอดจนจัดกิจกรรมถ่ายทอดการแสดงให้แก่เยาวชนและบุคคลทั่วไปอยู่เสมอ ด้วยผลงานเป็นที่ประจักษ์แล้ว นายพิเชษฐ์จึงได้รับรางวัลเกียรติคุณจากหลายหน่วยงาน เช่น รางวัลเกียรติยศศิลปะการพูดดีเด่นสร้างสรรค์สังคม เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๙ รางวัลเทพทอง ครั้งที่ ๓ บุคคลดีเด่น “วิทยุโทรทัศน์” เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๓ รางวัลระฆังทอง บุคคลแห่งปี ครั้งที่ ๕ สาขาสร้างสรรค์สนับสนุนมวลชนและสังคมดีเด่น ประเภทศิลปิน ดารานักแสดง นักร้อง และรางวัลบุคคลดีเด่นแห่งปี จากมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๕ และรางวัลเพชรกนก โดยสมาคมผู้ผลิตรายการภาพและเสียง เมื่อ พ.ศ. ๒๕๖๑

นายพิเชษฐ์ เอี่ยมชาวนา จึงสมควรได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (การแสดงพื้นบ้าน - เพลงฉ่อย) พุทธศักราช ๒๕๖๖

ประวัติชีวิตและผลงาน

นายพิเชษฐ์ เอี่ยมชาวนา

ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (การแสดงพื้นบ้าน - เพลงฉ่อย) พุทธศักราช ๒๕๖๖

นายพิเชษฐ์ เอี่ยมชาวนา เกิดหรือ **โย่ง เชิญยิ้ม** เกิดเมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๑ ที่อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก ปัจจุบันอายุ ๖๖ ปี

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. ๒๕๕๑ : ได้รับปริญญาปรัชญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชานาฏกรรมไทย มหาวิทยาลัยรามคำแหง

พ.ศ. ๒๕๖๕ : ได้รับปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

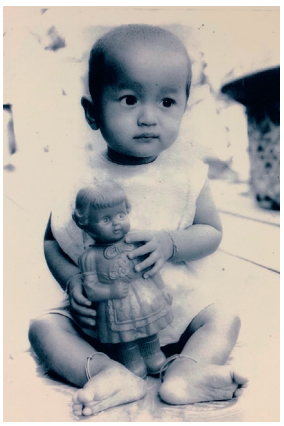
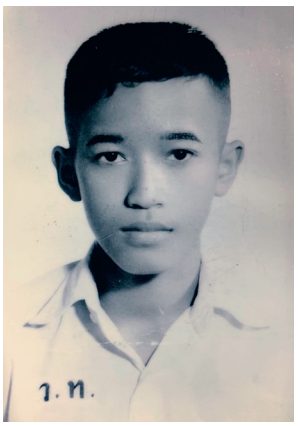

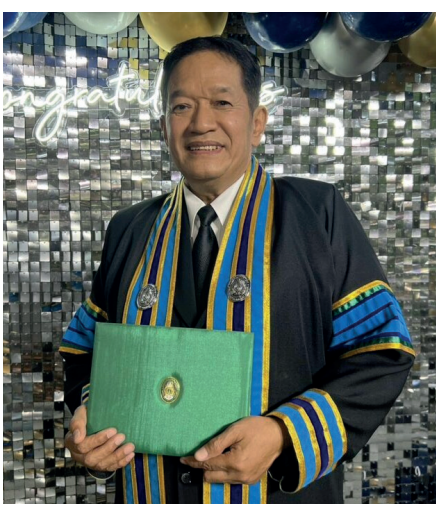

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. ๒๕๑๓ : เริ่มการแสดงเพลงฉ่อย ต่อสาธารณชนในงานต่าง ๆ

พ.ศ. ๒๕๑๖ : เริ่มการแสดงลิเก แสดงไปทั่วทั้งในหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด เช่น จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดพิจิตร จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดสุโขทัย จังหวัดอุตรดิตถ์ จังหวัดตาก

พ.ศ. ๒๕๑๘ : เริ่มการแสดงลิเก ออกอากาศทางสถานีวิทยุ กับลิเกคณะเฉลิมชัย ฤาชา ทางสถานีวิทยุ ป.ช.ส. พิษณุโลก การแสดงลิเกกับคณะศักดิ์นรินทร์ ดาวร้าย ออกอากาศทางสถานีวิทยุ ป.ช.ส. พิษณุโลก สถานีวิทยุ ว.พล ๔ พิษณุโลก สถานีวิทยุ ว.ป.ถ. ๙ นครสวรรค์

พ.ศ. ๒๕๒๖ : ร่วมแสดงลิเกออกอากาศทางทีวี ช่อง ๘ ลำปาง แสดงกับคณะศักดิ์นรินทร์ ดาวร้าย สัปดาห์ละ ๑ ครั้ง

พ.ศ. ๒๕๒๙ : ได้แสดงตลกตามห้องอาหาร พร้อมทั้งเผยแพร่การแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านต่อหน้าสาธารณชน เช่น เพลงฉ่อย และลิเก ถูกถ่ายทอดเผยแพร่ผ่านไปกับมุขตลกที่แสดงอยู่เสมอในห้องอาหารหลายสถานที่ และงานนอกที่มีเจ้าภาพจ้างไป หรือตามงานการกุศลที่กลุ่มศิลปินตลกมีกิจกรรมเพื่อสังคม ทั้งกรณีอุทกภัย วาตภัย อัคคีภัยหรือภัยพิบัติอื่น ๆ

พ.ศ. ๒๕๓๐ - ๒๕๓๖ : เริ่มแสดงตลกกับตลกคณะเด่น รวมดาว ออกอากาศทางทีวี เช่น ช่อง ๕ รายการ รวมดาวสาวสยาม ช่อง ๗ รายการนาทีทอง รวมทั้งเผยแพร่ภาพ และเสียงด้วยการบันทึกเทปวิดีโอการแสดงตลก

พ.ศ. ๒๕๓๘ : เริ่มตั้งคณะตลกเป็นของตัวเอง โดยใช้ชื่อคณะว่า โย่ง พิษณุโลก และได้แสดงตลกเผยแพร่เป็นมุกตลกสอดแทรกศิลปะฯ อย่างต่อเนื่อง ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นคณะโย่ง เชิญยิ้ม

พ.ศ. ๒๕๔๑ : หน้าเวทีที่เล่นตลกการแสดงเริ่มเปลี่ยนแปลง เริ่มชอบเล่นแบบเอาเรื่องราวมาร้อยเรียงพูดเป็นมุกตลกต่อกันเป็นเรื่องยาว ๆ ถ้าคนดูยังสนใจฟังอยู่ก็จะพูดยาวไปเรื่อย ๆ จนได้รับการชักชวนจาก อาจารย์พิษณุ สกุลโรมวิลาส ให้ทำทอล์คโชว์

พ.ศ. ๒๕๔๒ : ได้รับการกล่าวขานถึงว่าเป็นตลกคนแรกของเมืองไทยที่ทอล์คโชว์เดี่ยว ใช้ชื่องานว่า โย่งทอล์ค ตอน โย่งแอ๊ดว้านซ์ไร้สารเครียด ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

พ.ศ. ๒๕๔๘ : จัดงาน โย่งทอล์ค ๕ ใช้ชื่อว่า โย่งทอล์ค Show No Serious ณ หอประชุมเมืองไทยประกันชีวิต ถนนรัชดาภิเษก ห้วยขวาง งานนี้จัดทอล์คโชว์ทั้งหมด ๓ รอบ

พ.ศ. ๒๕๕๒ : ได้รับการติดต่อจากบริษัทเวิร์คพอยท์ให้ไปร่วมแสดงในงานคอนเสิร์ตคุณพระช่วย สำแดงสด ครั้งที่ ๑ เป็นช่วงหน้าม่านก่อนพักครึ่ง ร้องเพลงฉ่อย ร้องเรื่องดูละครแล้วย้อนดูตัวเอง

จึงร่วมกับเพื่อน ๆ น้านงค์ น้าพวงช่วยกันแต่งกลอนใส่มุกให้ดูตลก ทำให้ได้รับการตอบรับจากผู้ชมชื่นชอบช่วงหน้าม่าน พูดกันปากต่อปากหลังจากงานจบได้รับการติดต่อให้ไปแสดงในรายการคุณพระช่วย โดยใช้ชื่อช่วงนี้ว่า “จำอวดหน้าม่าน” ทางช่อง ๙ ใช้เรื่องรอบตัวเรื่องราวร่วมสมัยและมุกตลกแต่งเป็นกลอนเพลงฉ่อยร้องเล่นกัน ๓ คน ได้รับความนิยมจากผู้ชมทั้งคนสูงวัย ทั้งวัยรุ่นและเด็ก ๆ ทำให้เพลงฉ่อย กลับมามีชีวิตที่สดชื่นอีกครั้งส่งผลให้คนรุ่นใหม่กลับมาสนใจเพลงพื้นบ้าน

พ.ศ. ๒๕๕๔ : มีทอล์คโชว์ ใช้ชื่องานว่า โย่งทอล์ค ๗ The Stand-up Comedy Show จัดขึ้น ๔ รอบ วันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๔ รอบ ๑๙.๒๐ น. วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ รอบ ๑๙.๓๐ น.วันที่ ๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ รอบ ๑๔.๐๐ น. และรอบ ๑๙.๓๐ น. ณ โรงละครอักษรา คิงเพาเวอร์ ซึ่งได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี

ปัจจุบันนายพิเชษฐ์ยังคงประกอบอาชีพเป็นนักแสดง เช่น เพลงฉ่อย ลิเก ตลก จำอวด ทอล์คโชว์ ละครทีวี ภาพยนตร์ ร้องเพลง ทำขวัญนาค และรับแสดงในรายการทีวีต่าง ๆ และยังแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านอย่างต่อเนื่อง

การสร้างสรรค์ผลงาน

นายพิเชษฐ์ เอี่ยมชาวนา เป็นผู้มีใจรักในศิลปะการแสดงพื้นบ้านมาตั้งแต่วัยเยาว์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพลงฉ่อย เนื่องด้วยมีป้าเป็นนักแสดงเพลงฉ่อย ทำให้นายพิเชษฐ์ได้เห็นการแสดงของป้าอยู่บ่อยครั้ง กระทั่งศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๑๓) ป้าได้พานายพิเชษฐ์ไปขอตำราเพลงฉ่อยจากพ่อครูคมคายที่อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก และได้ถ่ายทอดศิลปะการแสดงเพลงฉ่อยให้แก่นายพิเชษฐ์ โดยได้พัฒนาฝึกฝนและออกแสดงจนมีความสามารถและความเชี่ยวชาญมากขึ้นเป็นลำดับ และนอกจากเพลงฉ่อยแล้ว นายพิเชษฐ์ยังสนใจศิลปะการแสดงอีกหลายแขนง โดยมีการสร้างสรรค์ผลงานและเผยแพร่ต่อสาธารณชนอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ การแสดงลิเก การแสดงตลก การแสดงทอล์คโชว์ การแสดงรายการทีวี การแสดงจำอวดหน้าม่าน การทำขวัญนาค การแสดงละคร และการแสดงภาพยนตร์ สำหรับการแสดงที่ทำให้เพลงฉ่อยกลับมาเป็นที่สนใจของคนในยุคปัจจุบัน คือ การนำเพลงฉ่อยไปร้องในช่วงหน้าม่านของคอนเสิร์ตคุณพระช่วยสำแดงสด ครั้งที่ ๑ และช่วงจำอวดหน้าม่านในรายการคุณพระช่วยทางสถานีโทรทัศน์ ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากจากผู้ชม ทำให้เพลงพื้นบ้าน โดยเฉพาะเพลงฉ่อย เป็นที่รู้จักและชื่นชอบหลังจากซบเซามาไปเป็นเวลานาน ปัจจุบันนายพิเชษฐ์ยังคงเป็นนักแสดงและถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมผ่านการแสดงอยู่เสมอในรายการโทรทัศน์ เช่น ก่อนบ่ายคลายเครียด ช่องเวิร์คพอยท์ รายการคุณพระช่วย ช่วงจำอวดหน้าม่าน ช่องเวิร์คพอยท์ ละคร รายการทีวีที่ได้รับเชิญตามช่องทีวีต่าง ๆ ตลอดจนงานแสดงทั่วไป

การเผยแพร่ผลงานต่อสาธารณชนในประเทศและต่างประเทศ

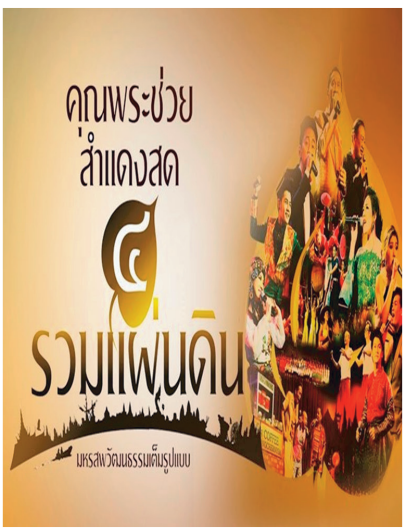

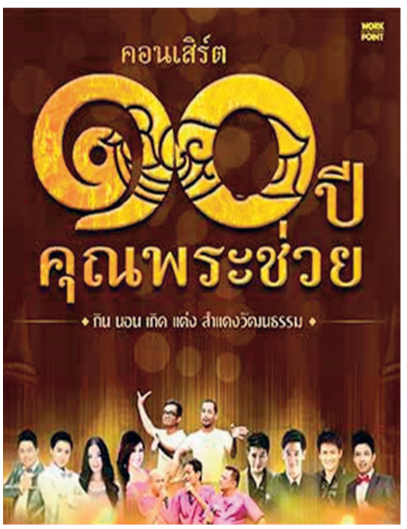

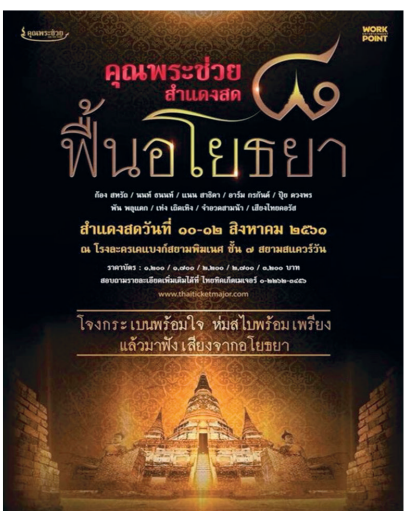

ร่วมแสดงคอนเสิร์ตคุณพระช่วยสำแดงสด จำนวน ๙ ครั้ง

ได้ทำอัลบั้มเดี่ยวเพลงของตนเอง ชื่ออัลบั้มว่า โย่ง แอนด์ เดอะครก เป็นเพลงแนวให้ข้อคิดและได้ร่วมร้องเพลงกับทศพล หิมพานต์ ในผลงานอัลบั้มต้มเปอะ และร่วมประพันธ์เนื้อเพลงในอัลบั้ม มีทั้งเพลงฉ่อย เพลงรำวง พื้นบ้านโบราณ

ตีกรับ ชนิดกลม ๔ ชิ้น สำหรับประกอบการร้องเพลงขอทานและเพลงพื้นบ้านอื่น ๆ (ร้องเอง ตีเอง)

ผลงานที่เผยแพร่ในสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ

การถ่ายทอดในรายการต่าง ๆ ในช่องโทรทัศน์ที่ได้รับเชิญ จะบรรยายและร้องเพลงฉ่อย เพลงขอทาน ให้ฟังอยู่เสมอ

ร่วมกำกับภาพยนตร์กับโน้ต เชิญยิ้ม เรื่อง เหลือแหล่ เป็นภาพยนตร์ที่มีเนื้อเรื่องเตือนใจให้อนุรักษ์ศิลปะพื้นบ้าน เช่น เพลงฉ่อย รำตัด เพลงอีแซว เพลงกล่อมลูก เพลงเกี่ยวข้าว และดนตรีไทย

การถ่ายทอดความรู้

นายพิเชษฐ์ เอี่ยมชาวนา ได้มีการถ่ายทอด สอนการร้องเพลงฉ่อย ให้กับแขกรับเชิญที่มาในรายการ จำอวดหน้าจออยู่เสมอ มีทั้งดารา นักร้องนักแสดง นักแสดงตลก เวลาที่มีนักศึกษามาขอข้อมูลหรือสัมภาษณ์ นายพิเชษฐ์ จะถ่ายทอดด้วยการบรรยาย และร้องให้ฟังอยู่เสมอ ๆ อีกทั้งยังมีนักเรียนโรงเรียนต่าง ๆ ได้นำการแสดงเพลงฉ่อยและการแสดงจำอวดหน้าม่าน ไปสานต่อเพื่ออนุรักษ์ไว้ให้คงอยู่ โดยสามารถหาดูได้จาก YouTube เพลงฉ่อยนักเรียน ปัจจุบันช่อง YouTube ที่มียอดวิวจากการเข้าชมมากมาย สิ่งนี้จึงทำให้ผู้คนที่สนใจได้เข้าชมและศึกษาได้ตลอด การบันทึกเป็น VCD เผยแพร่ทั่วประเทศ และได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการแสดงจำอวดหน้าม่าน ชุดที่ ๑ ถึงชุดที่ ๑๘

การถ่ายทอดองค์ความรู้ในสาขาศิลปะการแสดง ดังนี้

พ.ศ. ๒๕๖๒ : วิทยากร ณ ศาลาสมเด็จพระนเรศวร วัดป่าเลไลยก์วรวิหารในหัวข้อ “ความสำเร็จอยู่ไม่ไกล หากหัวใจมีความพยายาม”

: วิทยากร งานวันภาษาไทย ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒ พูดเรื่องเพลงพื้นบ้าน ณ มหาวิทยาลัยนาฏศิลป์ ลพบุรี

: วิทยากร บรรยายพิเศษ เรื่อง “สืบสานงามภาษา ดำรงศาสตร์ศิลป์ไทย” ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

: วิทยากรในการอบรมศิลปะพื้นบ้านไทย ให้กับโรงเรียนเพชรถนอม

พ.ศ. ๒๕๖๓ : วิทยากรโครงการเตรียมความพร้อมสู่โลกอาชีพ ณ หอประชุมสุพรรณิการ์ ณ ห้องประชุมเฉลิมพระเกียรติฯ

: ถ่ายทอดศิลปะพื้นบ้านให้กับผู้เข้าประกวด The Comedian Thailand

พ.ศ. ๒๕๖๔ : พิธีทำขวัญนาค วัดตะโก (วัดหลวงพ่อรวย) จังหวัดอยุธยา

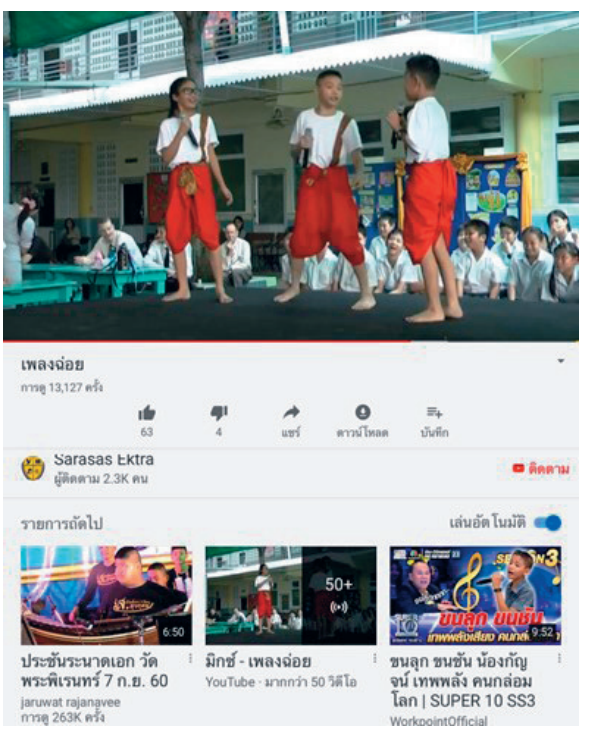

นักเรียนโรงเรียนต่าง ๆ ได้นำการแสดงเพลงฉ่อยและการแสดงจำอวดหน้าม่าน ไปสานต่อเพื่ออนุรักษ์ไว้ให้คงอยู่ สามารถหาดูได้จาก YouTube เพลงฉ่อยนักเรียน

การถ่ายทอดองค์ความรู้ในสาขาศิลปะการแสดง

รางวัลและเกียรติคุณที่ได้รับ

พ.ศ. ๒๕๔๒ : รางวัลเมขลา โดยสมาคมผู้สื่อข่าวบันเทิงแห่งประเทศไทย

: รางวัลศิลปินตลกดีเด่นเพื่อเยาวชน ในการพิจารณาผลงานสื่อมวลชนดีเด่นเพื่อเยาวชน ครั้งที่ ๑๗ โดยคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี

พ.ศ. ๒๕๔๓ : รับพระราชทานของที่ระลึกจากพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี กรมหมื่นสุทธนารีนาถ เนื่องในโอกาสแสดงละครเวทีหน้าพระที่นั่งศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์

พ.ศ. ๒๕๔๖ : รางวัลพระราชทาน จากสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เนื่องในวันมหิดลคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

: รางวัลการต่อต้านยาเสพติดโลกในประเทศไทย ครั้งที่ ๒ โดยมูลนิธิป้องกันต่อต้านอาชญากรรมและยาเสพติดในประเทศ

พ.ศ. ๒๕๔๗ : รางวัลโล่เกียรติคุณ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติผู้กระทำคุณประโยชน์เพื่อสังคม โดยหนังสือพิมพ์พัฒนาเศรษฐกิจ

พ.ศ. ๒๕๔๙ : รางวัลเกียรติยศ ศิลปะการพูดดีเด่นสร้างสรรค์สังคม โดยมูลนิธิสถาบันการพูดแบบการทูต และโรงเรียนการพูดจอมพล

พ.ศ. ๒๕๕๓ : รางวัลเทพทอง ครั้งที่ ๓ บุคคลดีเด่น “วิทยุโทรทัศน์” โดยพลอากาศเอก กำธน สินธวานนท์ องคมนตรี ผู้แทนพระองค์

: รางวัลศิลปินเพื่อสังคมไทยปลอดบุหรี่ ครั้งที่ ๒ สาขา นักแสดงตลกดีเด่น โดยประธานเครือข่ายวิชาชีพสุขภาพเพื่อสังคมไทยปลอดบุหรี่

พ.ศ. ๒๕๕๔ : รางวัลโล่เกียรติคุณ แก่บุคคลผู้ใช้ภาษาไทยดีเด่นสู่สาธารณะ ด้านส่งเสริมวัฒนธรรมพื้นบ้าน เนื่องในวันภาษาไทยแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๕๔ โดยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พ.ศ. ๒๕๕๔ : รับพระราชทานโล่เกียรติคุณ การแสดงจำอวดหน้าม่าน ผู้มีผลงานกิจกรรมนันทนาการดีเด่น ประเภทละครและการแสดง โดยกรมพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

พ.ศ. ๒๕๕๕ : รางวัลระฆังทอง บุคคลแห่งปี ครั้งที่ ๕ สาขาสร้างสรรค์สนับสนุนมวลชนและสังคมดีเด่นประเภท ศิลปิน ดารา นักแสดง นักร้อง โดยกรมประชาสัมพันธ์

: รางวัลบุคคลดีเด่นแห่งปี จากมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

พ.ศ. ๒๕๕๘ : รางวัลโล่เกียรติยศ หลักศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงทองคำ (ผู้ผลิตผลงานดีเด่นยอดเยี่ยมแห่งปี) โดยสมเด็จพระญาณสังวรสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

พ.ศ. ๒๕๕๙ : รางวัลนาคราช ครั้งที่ ๑ สาขาศิลปินตลกส่งเสริมศิลปวัฒธรรมไทยดีเด่น โดยกรมประชาสัมพันธ์

พ.ศ. ๒๕๖๑ : รางวัลเพชรกนก รางวัลเชิดชูเกียรติดนตรีศรีแผ่นดิน บุคคลที่สร้างสมคุณงามความดี มีความเสียสละ และบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคมและประเทศชาติ สาขาเมตตาธรรม โดยสมาคมผู้ผลิตรายการภาพและเสียง

พ.ศ. ๒๕๖๒ : รางวัลบุคคลต้นแบบ ประเภทศิลปิน ดารา นักแสดง ดีเด่น ประทานโล่เกียรติคุณ โดยหม่อมเจ้าอุทัยกัญญา ภาณุพันธุ์

พ.ศ. ๒๕๖๖ : รางวัล “ประชาบดี” ประเภทบุคคลผู้ทำคุณประโยชน์ประจำปี๒๕๖๕โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

: ผู้ได้รับการคัดเลือกเป็นพ่อดีเด่นแห่งชาติ ราชภัฏพระนคร ประจำปี ๒๕๖๖ โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

การทำคุณประโยชน์เพื่อสังคม

นายพิเชษฐ์ เอี่ยมชาวนา ได้ทำงานเพื่อสังคมอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด ได้แก่

การจัดงานไหว้ครู

นายพิเชษฐ์ (โย่ง เชิญยิ้ม) ได้จัดพิธีไหว้ครูที่บ้านของตน โดยออกค่าใช้จ่ายเองทั้งหมด เปิดให้บุคคลทั่วไปเข้าร่วมพิธีไหว้ครู ครอบครู มีทั้งดารา นักร้อง นักแสดง และผู้คนทั่วไป ได้มีโอกาสเข้าร่วมพิธีไหว้ครูและครอบครู เพื่อแสดงความเคารพ รำลึกนึกถึงผู้มีพระคุณ แสดงถึงความกตัญญู กตเวทีที่มีต่อ บิดา มารดา ครูบาอาจารย์ และผู้มีพระคุณทั้งหลาย โดยได้เริ่มจัดพิธีไหว้ครู ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๘ จนถึงปัจจุบัน

การแสดงถวายในพิธีบรมราชาภิเษกเอกกษัตริย์ รัชกาลที่ ๑๐

นายพิเชษฐ์ (โย่ง เชิญยิ้ม) ได้ร่วมในการแสดงชุด “การแสดงพื้นบ้าน ๔ ภาค” ณ ท้องสนามหลวง วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เข้าร่วมสร้างประโยชน์เพื่อสังคมกับมูลนิธิกระจกเงา

ชีวิตปัจจุบัน

ปัจจุบัน นายพิเชษฐ์ เอี่ยมชาวนา ประกอบอาชีพนักแสดงและถ่ายทอดศิลปะผ่านการแสดงอยู่เสมอ รายการทีวี ก่อนบ่ายคลายเครียด ช่องเวิร์คพอยท์ รายการจำอวดหน้าจอ ช่องเวิร์คพอยท์ ละคร รายการโทรทัศน์ที่ได้รับเชิญตามช่องต่าง ๆ และรับงานแสดงทั่วไป โดยเป็นศิลปินที่ครองใจผู้คนทุกระดับชั้น เนื่องจากมีอัธยาศัยดี สุภาพอ่อนน้อม ใฝ่หาความรู้มีความเชี่ยวชาญหลากหลายสาขา มีปฏิภาณไหวพริบ มีศิลปะการแสดงออกที่น่าประทับใจ สามารถสร้างสรรค์ผลงานและเผยแพร่ต่อสาธารณชนอย่างต่อเนื่อง

“ความรู้ มีอยู่รอบตัว
จงอย่ากลัว การเรียนรู้ ”

(นายพิเชษฐ์ เอี่ยมชาวนา)

คำประกาศเกียรติคุณ

จ่าโทหญิง ปรียนันท์ สุนทรจามร

ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (นักร้องเพลงไทยสากล - ลูกทุ่ง) พุทธศักราช ๒๕๖๖

จ่าโทหญิง ปรียนันท์ สุนทรจามร หรือ **วงจันทร์ ไพโรจน์** เกิดเมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๗๙ ที่กรุงเทพมหานคร ปัจจุบันอายุ ๘๘ ปี สำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ จากโรงเรียนวัดสุทัศน์ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๒ และได้รับปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาดนตรี จากมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา เมื่อ พ.ศ ๒๕๕๖

พ.ศ. ๒๔๙๐ จ่าโทหญิงปรียนันท์ เริ่มเข้าสู่อาชีพนักร้องด้วยการประกวดร้องเพลง และได้รับรางวัลชนะเลิศเหรียญเสมาทองคำ ด้วยเพลงแปดนาฬิกา ในเทศกาลประจำปีงานภูเขาทอง สมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม และในฐานะนักร้องเยาวชนรุ่นแรก ๆ ของเมืองไทย ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๙๒ ประกวดร้องเพลงที่โรงภาพยนตร์พัฒนากร ซึ่งเป็นโรงหนังแรกสุดของสยาม ได้รางวัลรองชนะเลิศ และได้เข้าไปร้องเพลงอยู่ในสังกัดวงดนตรีของครูมงคล อมาตยกุล ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๙๓ ได้บันทึกแผ่นเสียงครั้งแรกจำนวน ๒ เพลงคือ เพลง “ราตรีเจ้าเอ๋ย” ผลงานของครูฮอน หาญบุญตรง และ “วิมานรักทลาย” ผลงานคุณบุญช่วย หิรัญสุนทร จนกระทั่งอายุ ๑๘ ปี ผันตัวเองไปเป็นนักร้องประจำวงดุริยางค์ทหารเรือ ต่อมาได้รับยศเป็น “จ่าโทหญิงวงจันทร์ ไพโรจน์” จากนั้นเมื่ออายุ ๒๑ ปี ได้ลาออกจากราชการเพื่อเป็นนักร้องอาชีพ ทำการแสดงในสถานบันเทิงและงานรื่นเริงต่าง ๆ เป็นเวลา ๑๑ ปี ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๙๘ - ๒๕๐๘ และมีโอกาสพากย์เสียงในภาพยนตร์ไทย เช่น เรื่องมงกุฎไพร และเรื่องยอดนักเบ่ง เป็นต้น นอกจากนั้น ใน พ.ศ. ๒๕๑๐ ได้ทำหน้าที่หัวหน้าวงดนตรีไพโรจน์เนรมิต และ วง 7 Jazz รับงานแสดงทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด รวมถึงเคยจัดรายการโทรทัศน์ ชื่อ “เพลงรักจากใจ” ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง ๕ ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๒๔ - ๒๕๒๗ อีกด้วย

จ่าโทหญิงปรียนันท์ มีน้ำเสียงที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ด้วยน้ำเสียงมีความหวานกินใจ ทว่ามีความเศร้าสะเทือนอารมณ์ในคราวเดียวกัน และมีเสียงเอื้อนลูกคอชั้นเดียว เมื่อถ่ายทอดผลงานออกมา โดยเฉพาะเพลงที่มีเนื้อหาเศร้า มักทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกคล้อยตามและเข้าถึงเนื้อหาของเพลงนั้น ๆ อย่างลึกซึ้ง จึงได้รับฉายา “นักร้องเสียงระทม” จ่าโทหญิงปรียนันท์ มีผลงานบันทึกแผ่นเสียงจำนวน ๑,๑๑๗ เพลง โดยบทเพลงที่มีชื่อเสียง ได้แก่ กุหลาบเวียงพิงค์ แม่พิมพ์ของชาติ อุทยานดอกไม้ บุษบาเสี่ยงเทียน แว่วเสียงซึง ช่างร้ายเหลือ สาวสันป่าตอง สาวบ้านแพน ชาตินี้ชาติเดียว ถึงร้ายก็รัก สาวสะอื้น เสียงสะอื้นจากสาวเหนือ และไทรโยคแห่งความหลัง เป็นต้น นอกจากนั้น ยังได้ประพันธ์เพลงกว่า ๑๐๐ บทเพลง อาทิ กัณฑิมาระทม ศึกรักศึกรบ กุหลาบเวียงพิงค์ เสียงซึงสั่งลา แม่ปิงรำลึก ผกา - มาลี และยังมีผลงานเพลงในชุดผู้ชนะสิบทิศซึ่งแต่งขึ้นใหม่ ได้แก่ จะเหลืออะไรให้จันทรา เป็นต้น

ด้วยความสามารถซึ่งเป็นที่ยอมรับในวงกว้าง และประสบการณ์ในวงการเพลงไทยสากลอันยาวนานกว่า ๗๐ ปี ทำให้จ่าโทหญิงปรียนันท์ได้รับรางวัลสำคัญ อาทิ พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้รับโล่เกียรติคุณจากเพลงแม่พิมพ์ของชาติ จากกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้รับรางวัล “เพชรสยาม” สาขาดนตรีและนาฏศิลป์ ด้านอนุรักษ์เพลงไทยลูกกรุง (อมตะ) จากมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม และ พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้รับรางวัล “รางวัลเชิดชูเกียรติผู้ขับร้องเพลงอมตะ” จากกระทรวงวัฒนธรรม และสำนักนายกรัฐมนตรี ในงานวันภาษาไทยแห่งชาติ ปัจจุบันยังคงทำงานร้องเพลงและสร้างสรรค์ผลงานด้านการแสดงต่าง ๆ รวมถึงอุทิศตนเพื่องานสาธารณกุศลและช่วยเหลือสังคมอยู่เสมอเมื่อเวลาและโอกาสอำนวย

จ่าโทหญิงปรียนันท์ สุนทรจามร จึงสมควรได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (นักร้องเพลงไทยสากล - ลูกทุ่ง) พุทธศักราช ๒๕๖๖

ประวัติชีวิตและผลงาน

จ่าโทหญิง ปรียนันท์ สุนทรจามร

ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (นักร้องเพลงไทยสากล - ลูกทุ่ง) พุทธศักราช ๒๕๖๖

จ่าโทหญิง ปรียนันท์ สุนทรจามร หรือที่รู้จักในวงการเพลงนาม **วงจันทร์ ไพโรจน์** เกิดเมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๗๙ ที่กรุงเทพมหานคร ปัจจุบันอายุ ๘๘ ปี

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. ๒๔๙๐ สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนวันรับศีลวิทยา

พ.ศ. ๒๔๙๒ สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดสุทัศน์

พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้รับปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

นอกจากนั้น ได้ศึกษาด้านการแสดงและนาฏศิลป์กับครูของอัศวินการละคร อาทิ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภาณุพันธุ์ยุคล ครูถวัลย์ วรวิบูลย์ และครูพูลสวัสดิ์ ธีมากร เป็นต้น ในส่วนของการขับร้องและการประพันธ์เพลงได้ฝึกฝนจากประสบการณ์การทำงานกับครูมงคล อมาตยกุล ครูป.ชื่นประโยชน์ ครูฮอน หาญบุญตรง ครูไพบูลย์ บุตรขัน ครูร้อยแก้ว รักไทย ครูสมาน กาญจนผะลิน ครูนคร มงคลายน และครูเพลงคนอื่น ๆ ที่มีชื่อเสียงในยุคนั้น

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. ๒๔๙๐ : ชนะเลิศการประกวดร้องเพลงจากเพลง “๘ นาฬิกา” และได้รับรางวัลเหรียญเสมาทองคำ ในเทศกาลประจำปีงานภูเขาทอง ในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม จากนั้นได้ไปร้องเพลงในคณะรำวงของครูตาล กิ่งเพชร และเริ่มต้นเส้นทางนักร้องอาชีพตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

พ.ศ. ๒๔๙๑ - ๒๔๙๔ : แสดงภาพยนตร์เป็นตัวประกอบและเป็นตัวละครนางรำให้กับอัศวินการละครหลายเรื่อง เช่น นเรศวรมหาราช นางกลางเมือง พันท้ายนรสิงห์ ชีวิตมิใช่ดอกกุหลาบ มาลีโรย ศึกสายเลือด และนางบังเงา เป็นต้น

พ.ศ. ๒๔๙๒ : บันทึกเสียงเพลงรำวง เพลงหมู่ เช่น เพลงกลางดงกับเพลงรถคันใหญ่ ให้กับครูวิมล จงวิไล และครูตาล กิ่งเพชร

พ.ศ. ๒๔๙๒ : ประกวดร้องเพลงที่โรงภาพยนตร์พัฒนากร หรือ “โรงหนังญี่ปุ่น” ซึ่งถือเป็นโรงหนังถาวรแห่งแรกของประเทศไทย ตั้งอยู่ที่เวิ้งวัดตึกหรือเวิ้งนาครเขษม ในปัจจุบัน โดยมีครูมงคล อมาตยกุล ครู ป. ชื่นประโยชน์ ครูนคร มงคลายน

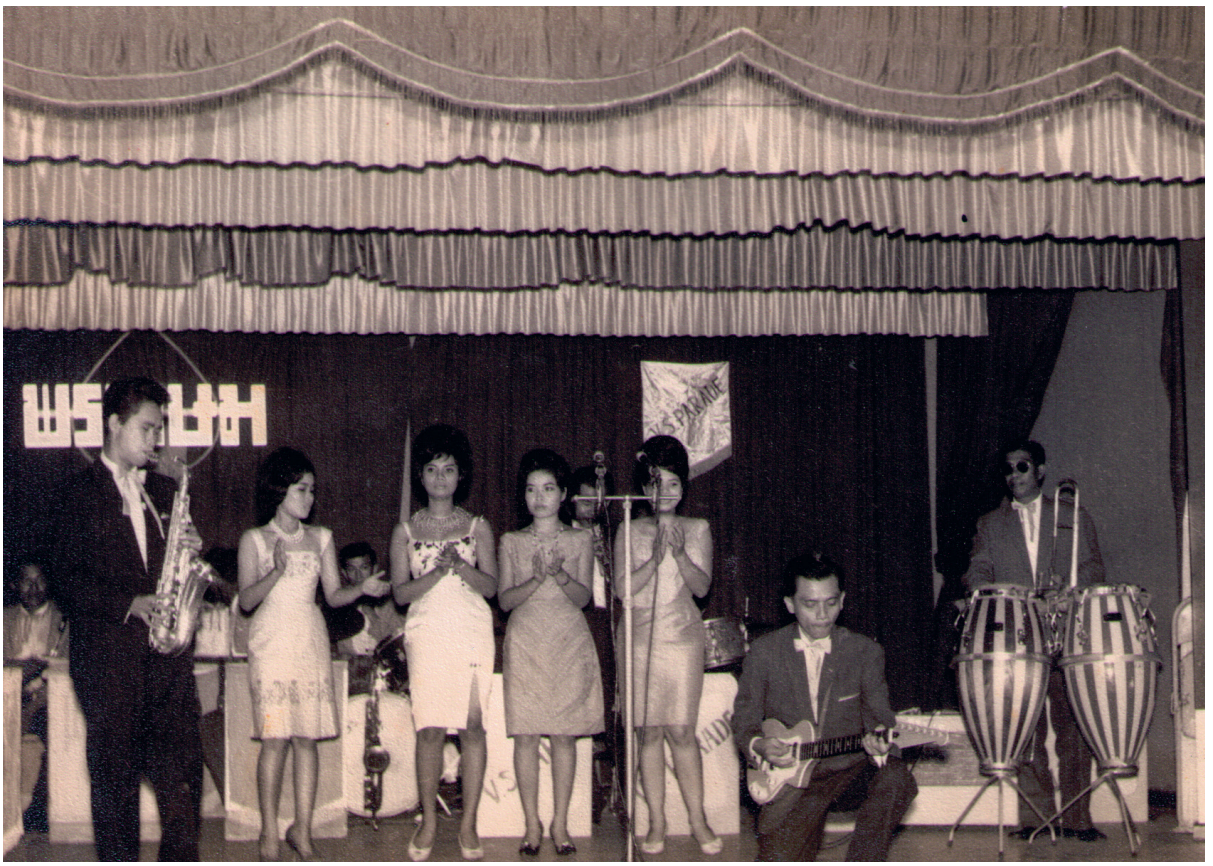

ครูไพบูลย์ บุตรขัน ครูร้อยแก้ว รักไทย ครูสัมพันธ์ อุมากูล และครูเชาว์ แคล่วคล่อง ผู้ซึ่งมีบทบาทในวงการดนตรีและเป็นผู้สร้างนักร้องที่มีชื่อเสียงมากมาย เป็นผู้จัดการประกวด ผลการประกวดในครั้งนั้น ลัดดา ศรีวรนันท์ ได้รับรางวัลที่ ๑ จ่าโทหญิงปรียนันท์ ได้รับรางวัลที่ ๒ และลำเภาพรรณ บูรณพิมพ์ ได้รับรางวัลที่ ๓

พ.ศ. ๒๔๙๓ - ๒๔๙๕ : ร้องเพลงในรายการวิทยุที่ พล ๑ ปณ. กรมการรักษาดินแดน และร่วมเล่นละครวิทยุกับคณะประเทืองทิพย์ อีกด้วย

พ.ศ. ๒๔๙๓ : เข้าร่วมเป็นสมาชิกของวงดนตรีสหมิตรดนตรี ซึ่งเป็นวงดนตรีที่ก่อตั้งจากการรวมตัวกันของ ครูมงคล อมาตยกุล ครู ป. ชื่นประโยชน์ ครูไพบูลย์ บุตรขัน ครูร้อยแก้ว รักไทย และ ครูเชาว์ แคล่วคล่อง โดยมีครูมงคล อมาตยกุล เป็นผู้ควบคุมวง

พ.ศ. ๒๔๙๓ : บันทึกแผ่นเสียงครั้งแรกจำนวน ๒ เพลง คือ เพลง “ราตรีเจ้าเอ๋ย” ผลงานของครูฮอน หาญบุญตรง และ “วิมานรักทลาย” ผลงานคุณบุญช่วย หิรัญสุนทร และบันทึกเสียงและร้องเพลงที่ไนท์คลับ ที่ห้อยเทียนเหลา ๙ ชั้น และร้านกินรี

พ.ศ. ๒๔๙๔ - ๒๔๙๕ : ได้พากย์ภาพยนตร์ไทยหลายเรื่อง ทั้งในบทตัวนำและตัวประกอบ อาทิ ภาพยนตร์เรื่องมงกุฎไพร และ ยอดนักเบ่ง เป็นต้น

พ.ศ. ๒๔๙๗ - ๒๕๐๒ : เป็นนักร้องประจำวงดุริยางค์ทหารเรือที่มีนักร้องชื่อดังมากมายในสังกัด อาทิ สมยศ ทัศนพันธ์ พยงค์ มุกดา เอมอร วิเศษสุทธิ์ สมศรี ม่วงศรเขียว ฯลฯ ต่อมาจึงได้รับยศเป็น “จ่าโทหญิง วงจันทร์ ไพโรจน์”

พ.ศ. ๒๕๐๐ - ๒๕๐๒ : เดินสายร้องเพลงตามต่างจังหวัดกับ “วงบางกอกชะชะช่า” เป็นเวลา ๒ ปี ก่อนจะหันมาร้องเพลงประจำไนท์คลับ “บาร์คิงส์” “อเล็กซานดรา” “มูแรงรูจ” และ “สกุลตลา” ของเพ็ญศรี พุ่มชูศรี ร่วมกับวงดนตรีสมาน กาญจนผะลิน ในช่วงนี้ ยังมีโอกาสร่วมแสดงภาพยนตร์อีกหลายเรื่อง เช่น “เพื่อนแพง” ของเชิด ทรงศรี และ “เดือนเสี้ยว” อีกด้วย

พ.ศ. ๒๕๑๐ : ทำหน้าที่หัวหน้าวงดนตรี “ไพโรจน์เนรมิต” กับวง “7 Jazz” รับงานทั่วไปทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด รวมถึงตามไนต์คลับด้วย

พ.ศ. ๒๕๑๑ - ๒๕๑๒ : แสดงดนตรี ในค่ายทหารอเมริกัน ที่จังหวัดอุบลราชธานี และไนต์คลับ “วิมานทอง” จังหวัดอุบลราชธานี

พ.ศ. ๒๕๑๓ - ๒๕๒๗ : สร้างห้องอาหาร “ตาลเดี่ยว” โดยให้เพื่อนร่วมอาชีพมาช่วยร้องเพลง

พ.ศ. ๒๕๒๔ - ๒๕๒๗ : ทำรายการโทรทัศน์ชื่อรายการ “เพลงรักจากใจ” ทาง ททบ.๕ ร่วมกับคุณเสกสรร ภู่ประดิษฐ์

พ.ศ. ๒๕๒๗ - ๒๕๓๑ : ทำร้านอาหารเพลงเก่าชื่อร้าน “วงจันทร์” ในกรุงเทพฯ เป็นเวลา ๑๔ ปี จนหมดสัญญาเช่าและปิดกิจการลง

พ.ศ. ๒๕๓๒ - ๒๕๓๔ : เปิดร้านอาหาร “วงจันทร์” อีกครั้งที่กาดสวนแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ และมีการออกเทปเพลงคำเมืองอีกด้วย

พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๖๐ : ผลิตรายการโทรทัศน์ เพื่อการอนุรักษ์ เผยแพร่และสืบสานเพลงไทยสากล (อมตะ) ทางโทรทัศน์ “ช่องเฉลิมกรุงทีวี” ผ่านเครือข่ายของบริษัท อสมท. จำกัด (มหาชน) สามารถรับชมได้มากกว่า ๑๒๐ ประเทศทั่วโลก ผ่านจานดาวเทียม C Band (จานดำ) ในช่อง ๑๔๔ บนกล่องรับสัญญาณดาวเทียมเกือบจะทุกยี่ห้อและเคเบิ้ลท้องถิ่นทั่วประเทศ ในรายการ “บทเพลงแห่งความทรงจำกับวงจันทร์ ไพโรจน์” ออกอากาศทุกวันอาทิตย์ เวลา ๒๒.๓๐ - ๒๔.๐๐ น.

การสร้างสรรค์ผลงาน

เริ่มการขับร้องตั้งแต่อายุ ๙ ปี โดยเดินสายประกวดร้องเพลงตามเวทีต่าง ๆ จนมีโอกาสได้ไปขับร้องเพลงหน้าม่านภาพยนตร์และบันทึกแผ่นเสียงจนมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในฐานะนักร้องอาชีพที่สร้างสรรค์ผลงานมากว่า ๘๐ ปี ปัจจุบันนี้ ยังคงร้องเพลงตามคอนเสิร์ตต่าง ๆ อาชีพนักร้องจึงนับเป็นเส้นทางสายอาชีพที่ยาวนานและยาวไกลไปตลอดชั่วชีวิตของวงจันทร์ ไพโรจน์

ผลงานการขับร้องเพลงไทยสากล

จ่าโทหญิงปรียนันท์ได้ร้องเพลงบันทึกแผ่นเสียงรวมจำนวนทั้งสิ้น ๑,๑๑๗ เพลง แต่ปัจจุบันยังไม่สามารถรวบรวมผลได้ครบ เนื่องจากผลงานบางส่วนที่อยู่กับบริษัทกมล สุโกศล จำกัด ซึ่งปัจจุบันได้เลิกกิจการไปนานแล้ว จึงทำให้ผลงานที่เก็บไว้บางส่วนหายไปประมาณ ๒๐๐ - ๓๐๐ เพลง และยังมีบางผลงานที่ยังไม่ได้มีการเผยแพร่อีกด้วย ผลงานเพลงที่ได้รับความนิยม ได้แก่ แม่พิมพ์ของชาติ อุทยานดอกไม้ บุษบาเสี่ยงเทียน กุหลาบเวียงพิงค์ ช่างร้ายเหลือ ถึงร้ายก็รัก ร้ายนักรักนี้ มารรัก สวนลุมพินี สาวสะอื้น วังบัวบาน มนต์รักอารีดัง ชาตินี้ชาติเดียว ไทรโยคแห่งความหลัง วิมานรักห้วยแก้ว สายน้ำไม่ไหลกลับ มารสังคม ดูดวงเดือน ชีวิตมิใช่ดอกกุหลาบ แน่แล้วหรือ เสียแรงรัก เสียงสะอื้นจากสาวเหนือ สายสวาทแม่สาย มนต์สาปวสันต์ สาวบ้านแพน อนิจจา อนิจจัง ปรารถนาแห่งหัวใจ พอกันทีที่รัก อย่าหลอกฉันเลย ราตรีเจ้าเอ๋ย วิมานรักทลาย ศึกสายเลือด เสียงซึงสั่งลา รอยพิมพ์ใจ ฯลฯ

รวมเพลงฮิต
อมตะ วงจันทร์
ชุด 1
กุหลาบไว้ยังฟังค์
แว่วเสียงซึง ● สันป่าตอง
วงจันทร์ ไพโรจน์
ขับร้องเพลงประทับใจ จากละคร, ภาพยนตร์
และความงามของธรรมชาติ โดย "ส่งา อารัมภีร"
(ส่งวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ)
อมตะตลอดกาล
V 1004
ชุดนี้ชาติเดียว 2
ท่าฉลอม
เพลงอมตะจาก วงจันทร์ ไพโรจน์
คิดจะปลูกต้นรัก อีกก็อ
65.
นักร้องเสียงอมตะ
"บนี้ตลใกล้มือ"
ชุด ๒
อาลัยลา
อมตะตลอดกาล
วงจันทร์ ไพโรจน์
BP-4066
ชาตินี้ชาติเดียว
49.-
วงจันทร์ ไพโรจน์
BP-672
Kนึ่งในร้อย
เรือนแพ ● กว๊านพะเยาที่รัก
วงจันทร์ ไพโรจน์
มนต์เสียงซึง
บุ่นลำโขง*
เรือนแพ*
60
วงจันทร์ ไพโรจน์
รักข้ามขอบฟ้า
ระฆังทอง • หนึ่งในร้อย
60.
วงจันทร์ ไพโรจน์
"บูมเพลงนิวาส"
แม่ปิงรำลึก
60
วงจันทร์ ไพโรจน์
ดอกไม้ใกล้มือ
เรียบเรียงเสียงประสานโดย
"วรพรรณ"
80
วงจันทร์ ไพโรจน์
BP-4014
แม่พิมพ์ของชาติ
หนึ่งในร้อย
ระฆังทอง
49
วงจันทร์ ไพโรจน์
CS-561
ลาวแพ้ว แค้น
50.
แม่ไม้เพลงไทย
ต้นฉบับ
เสียงร้องเดิม คนครีเดิม
ช่างร้ายเหลือ
วงจันทร์ ไพโรจน์
นักร้องเสียงอมตะ ๓
"ดอกไม้ใกล้มือ"
80.

CTR. 605
สองจันทร์
ชุดนี้จัดให้ตามแฟนเพลงเรียกร้อง
วงจันทร์ ไพโรจน์

KTD-2021
แม่แบบเพลงไทย
เสียงจริง-ต้นแบบเดิม
• ร้ายจริงนะ
• ร้ายนักรักนี้
• สายสวาทยังไม่สิ้น
แม่พิมพ์ของชาติ
วงจันทร์ ไพโรจน์
ชุดที่ 1
120.-

มนต์เสียงซึ้ง
ขุนลำโขง
วงจันทร์ ไพโรจน์

สองจันทร์
วงจันทร์ ไพโรจน์
ศิริจันทร์ อิศรางกูร ณ อยุธยา
ร้องประสานเสียงทั้งชุด
บ้านศิลปิน
ROTA
INTERNATIONAL
120

เพลงประทับใจในอดีต
วิมานรักห้วยแก้ว
นิทัศน์ ละอองศรี

หิวลิป
เจาะอดีตเพลงหวานคลาสสิค
นิทัศน์ ละอองศรี
วงจันทร์ ไพโรจน์
หนึ่งในร้อย
79

วงจันทร์ ไพโรจน์
ชุด 4
อาลัยลา
ชวัญสุดาอาลัย
รอยรัก
รอยพิมพ์ใจ
อาลัยลา
120.-

วงจันทร์ ไพโรจน์
ชุด 3
ราตรีเย้ายวน
ไฟรัก
เสียแรงรัก
ดอกหญ้า
เหลืออะไรให้จันทรา
120.-

กุหลาบเวียงพิงค์
ชุด 1
กุหลาบเวียงพิงค์
สายสวาทแม่ลาย
แม่พิมพ์ของชาติ
เสียงซึงสังลา
วงจันทร์ ไพโรจน์

แม่ไม้เพลงไทย
กุหลาบเวียงพิงค์
วังบัวบาน สันป่าตอง สาวบ้านแพน
วงจันทร์ ไพโรจน์

แม่ไม้เพลงไทย
ช่างร้ายเหลือ
สิงร้ายก็รัก ชาตินี้ชาติเดียว
วงจันทร์ ไพโรจน์

วงจันทร์
ไพโรจน์
น้ำตาท่วมใจ
น้องขอโทษ
สาวเหนือก็มีหัวใจ
79

เพลง “แม่พิมพ์ของชาติ” ประพันธ์โดยครูสุเทพ โชคสกุล ผู้ได้รับแรงบันดาลใจในการแต่งมาจากอาชีพครูของตนเอง ครูสุเทพได้ไว้วางใจให้วงจันทร์เป็นผู้ขับร้องเพราะเชื่อมั่นว่าจะสามารถถ่ายทอดอารมณ์เพลงออกมาได้อย่างดี และก็เป็นเช่นนั้นจริง ๆ เมื่อเพลง “แม่พิมพ์ของชาติ” ถูกนำออกเผยแพร่ก็ได้รับความนิยมแพร่หลายอย่างสูงสุดจนถึงปัจจุบัน และถูกยกให้เป็นหนึ่งในผลงานเพลงไทยสากลอมตะยอดนิยมตลอดกาล บทเพลงนี้ นอกจากจะเป็นบทเพลงที่ไพเราะมีความหมายลึกซึ้งกินใจแล้ว ยังเป็นเพลงที่ยกย่องเชิดชูเกียรติและสร้างกำลังใจให้กับครูทุกคน ยิ่งไปกว่านั้น ยังเป็นเพลงที่มีอิทธิพลและมีผลในเชิงจิตวิทยาในทางอ้อม เพราะส่งผลทำให้ผู้คนในยุคนั้นอยากจะเป็นครูหรือแม่พิมพ์ของชาติกันมากขึ้นอีกด้วย จึงถือเป็นอีกหนึ่งบทเพลงสำคัญในหน้าประวัติศาสตร์ดนตรีไทยสากล

อีกหนึ่งบทเพลงที่มีความสำคัญในเชิงการศึกษาและการให้ความรู้ นอกจากให้ความรื่นเริงบันเทิงใจในทางดนตรีคือเพลง “อุทยานดอกไม้” ซึ่งถูกแต่งขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๙๕ โดยครูสกนธ์ มิตรานนท์ และครูชูศักดิ์ รัศมีโชติ ในทำนองไทยเดิมเพราะเป็นเพลงที่มีการพรรณนาชื่อดอกไม้ไทยไว้ถึง ๔๙ ชนิด ซึ่งถือว่ามากที่สุดเพลงหนึ่ง (หากไม่นับรวมเพลง ผกามาลี ที่จ่าโทหญิง ปรียนันท์ แต่งขึ้นมาใหม่) ในเวลาต่อมา เพลงถูกบรรจุไว้ในหลักสูตรแบบฝึกหัดสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ชุด “ภาษาเพื่อชีวิต ทักษะภาษา” ที่ใช้ในการเรียนการสอนระดับประถมศึกษาปีที่ ๕ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการอีกด้วย นับเป็นบทเพลงที่มีคุณค่า สามารถให้ความรู้กับเด็กนักเรียนได้เป็นอย่างดี และทำให้เด็ก ๆ ได้มีความรู้เกี่ยวกับดอกไม้ของไทยมากขึ้น

ผลงานการขับร้องเพลงให้กับสถาบันและองค์กรต่าง ๆ อาทิ

- ขับร้องหมู่ในเพลงสดุดีมหาราชา (เพลงต้นฉบับ) โดยมีการเผยแพร่ออกอากาศครั้งแรกทางช่อง ๔ บางขุนพรหม หรือโมเดิร์นไนน์ ทีวี ช่อง ๙ ในปัจจุบัน
- ขับร้องเพลง “พ่อแห่งแผ่นดิน” ให้กับคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ
- ขับร้องเพลง “แด่องค์โสมและองค์ภา” ซึ่งประพันธ์โดยครูพยงค์ มุกดา
- ประพันธ์และขับร้องเพลงให้กับสถาบันตำรวจ อาทิ เพลงตำรวจดี สงสารตำรวจไทย หนึ่งในสยาม อุดมคติตำรวจไทย ฯลฯ
- ผลงานเพลงเชิดชูพระคุณแม่ อาทิ เพลงกล่อม สายโลหิต อ้อมอกแม่ เสียแรงรัก (จากภาพยนตร์เรื่องเสียแรงรัก) เป็นต้น
- ผลงานเพลงธรรมะ เช่น เพลง วิสาขบูชา มาฆบูชา พระพุทธองค์ ซึ่งเป็นผลงานการประพันธ์ของครูสมาน กาญจนะผลิน เป็นต้น

ผลงานการประพันธ์เพลง

- ผลงานการประพันธ์เพลงไทยสากล อาทิ กุหลาบเวียงพิงค์ เสียงซึงสั่งลา แม่ปิงรำลึก ผกา - มาลี และยังมีผลงานเพลงในชุดผู้ชนะสิบทิศที่แต่งขึ้นมาใหม่ เช่น จะเหลืออะไรให้จันทรา ศึกรักศึกรบ กัณฑิมาระทม ฯลฯ รวมผลงานการประพันธ์เพลงจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ทั้งสิ้นกว่า ๑๐๐ เพลง
- ผลงานการประพันธ์เพลงโดยดัดแปลงเพลงภาษาต่างประเทศ อาทิ เพลง “ราตรีเจ้าเอ๋ย” ซึ่งเป็นเพลง ที่นำคำร้องเพลงดัง “เยี่ยไหล่เซียง” ในภาษาจีนมาแต่งเป็นภาษาไทย เพลง “มนต์รักอารีดัง” ใช้ทำนองเพลงเกาหลี “อารีดัง” โดยนำเนื้อร้องภาษาเกาหลีคงไว้ในช่วงต้นเพลง

และจากนั้นแต่งเนื้อร้องต่อเป็นภาษาไทย และได้นำเพลง “อารีดัง” ไปร้องโชว์เมื่อครั้งไปร่วมงานกับเด็กและเยาวชนที่ประเทศเกาหลีเหนือ เพลง “รอยพิมพ์ใจ” เป็นการนำทำนองเพลงจีน “อั่ว โหย่ว อี ต้วน ฉิง” มาใส่เนื้อร้องเป็นภาษาไทย โดยมีการร้องภาษาจีนก่อนในช่วงต้นเพลง และต่อด้วยเนื้อไทย พรรณาถึงความรักที่เปรียบเสมือนรอยพิมพ์ใจ นอกจากนี้ ยังมีเพลงภาษามาลายู เช่น เพลง “รักโลมใจ” โดยนำทำนองมาจากเพลงมลายู ซึ่งเป็นเพลงค่อนข้างเร็ว มีจังหวะสนุกสนาน โดยได้แต่งเป็นเพลงไทยควบคู่ด้วยเช่นกัน

ผลงานด้านนาฏศิลป์และการแสดง

จุดเริ่มต้นของการเป็นนักแสดงและนาฏศิลป์ เริ่มจากการที่มีบ้านอยู่บริเวณซอยกิ่งเพชร ซึ่งอยู่ใกล้กับวังอัศวินของพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภาณุพันธุ์ยุคล หรือพระองค์ชายใหญ่ จึงเป็นเหตุให้เธอได้มีโอกาสไปคลุกคลี ร่ำเรียนวิชานาฏศิลป์ รำไทย และร่วมแสดงเป็นตัวประกอบในละครหรือภาพยนตร์ของคณะอัศวินการละครตั้งแต่ยังเด็ก

เมื่ออายุ ๑๓ ปี มีโอกาสได้เป็นนักแสดงนาฏศิลป์ รำไทย และระบำปลายเท้า อีกทั้งยังแสดงเป็นตัวประกอบในละครต่าง ๆ ของอัศวินการละครกว่า ๑๐ เรื่อง เช่น นเรศวรมหาราช ลูกโจรนางกลางเมือง และแสดงเป็นตัวประกอบละครที่ศาลาเฉลิมไทย ศาลาเฉลิมนคร หลายเรื่อง เช่น ชีวิตมิใช่กุหลาบ ช้องนาง วิมานรัก เป็นต้น

การเผยแพร่ผลงาน

ตลอดระยะเวลาไม่ต่ำกว่า ๖๐ ปีที่ผ่านมา มีผลงานการแสดงมากมายที่วงจันทร์ ไพโรจน์ ไม่ได้บันทึกไว้ ขอยกตัวอย่างผลงานบางส่วนไว้ดังนี้

พ.ศ. ๒๕๐๒ : ขับร้องเพลงพระราชนิพนธ์ เพลงคำหวาน และเพลงค่ำแล้ว ในการฉายภาพยนตร์ส่วนพระองค์ ที่เปิดฉายครั้งแรกที่โรงละครเฉลิมกรุง โดยขับร้องร่วมกับวงดนตรีจากกองดุริยางค์ทหารเรือ เป็นการขับร้องก่อนฉายภาพยนตร์ส่วนพระองค์

พ.ศ. ๒๕๒๖ : ร้องเพลงใน “คอนเสิร์ตงานส่งความรักกลับเมืองไทย” ซึ่งเป็นคอนเสิร์ตเพื่อหารายได้ช่วยเหลือเด็กยากจนในประเทศไทย ณ หอประชุมแอมบาสเดอร์ เมืองลอสแองเจลิส รัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา จัดโดยมูลนิธิไทย - อเมริกัน

พ.ศ. ๒๕๔๕ : ร้องเพลงใน “คอนเสิร์ตเพลงไทยสากลมาตรฐาน ต้านยาเสพติด” จัดโดยสมาคมผู้รักศิลปินเพื่อศิลปะ และ ป.ป.ส. ณ หอประชุมใหญ่ กรมประชาสัมพันธ์ ในวันที่ ๑๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๕

พ.ศ. ๒๕๔๖ : ร้องเพลงใน “มินิคอนเสิร์ตเปิดใจวงจันทร์” ณ หอประชุมเล็ก ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย และนำของไปประมูล โดยมอบเงินรายได้ทั้งหมดมอบให้กับ หยาด นภาลัย

พ.ศ. ๒๕๔๗ : ร้องเพลงใน “คอนเสิร์ตพลังศิลปิน อินคอนเสิร์ต” จัดโดยสมาคมศิลปินแห่งประเทศไทย ณ หอประชุมใหญ่ กรมประชาสัมพันธ์ เพื่อหารายได้ให้กับศิลปินแห่งประเทศไทย ในวันที่ ๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๗

: ร้องเพลงใน “คอนเสิร์ตเพลงรักจากใจ วงจันทร์ ไพโรจน์” จังหวัดสุราษฎร์ธานี

พ.ศ. ๒๕๔๘ : ร้องเพลงใน “คอนเสิร์ตเทิดพระเกียรติ ๘๐ พรรษา สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตน ราชสุดาสิริโสภาพัณณวดี” ณ โรงละครกาดเธียร์เตอร์ อุทยานการค้ากาดสวนแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ ในวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๘

พ.ศ. ๒๕๕๐ : ร้องเพลงใน “คอนเสิร์ตเพลงรักจากใจ วงจันทร์ ไพโรจน์” โรงแรมเกียวอัน จังหวัดสระบุรี ในวันที่ ๑๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๐

: ร้องเพลงใน “คอนเสิร์ตเพลงรักจากใจ วงจันทร์ ไพโรจน์” จังหวัดอุบลราชธานี ในวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

: ร้องเพลงใน “คอนเสิร์ต วงจันทร์ อำลาวงการเพลง กับ ๕๐ เพลงต้นฉบับคนเดิม” ณ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมกาญจนาภิเษก มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ในวันที่ ๑๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

: ร้องเพลงใน “คอนเสิร์ตเพลงหวานกลางกรุง” ร่วมกับอรวี สัจจานนท์ ในคอนเสิร์ตเต็มรูปแบบครั้งแรกของอรวี สัจจานนท์ เมื่อวันที่ ๒๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ ณ หอประชุมใหญ่ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

พ.ศ. ๒๕๕๑ : ร้องเพลงใน “คอนเสิร์ตรัตติกาลสู่รุ่งอรุณ” เป็นคอนเสิร์ตรวมทัพศิลปินเพลงลูกกรุงแห่งสยามประเทศ ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย จัดโดยบริษัท จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ จำกัด ในวันที่ ๒๖ - ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๑

พ.ศ. ๒๕๕๒ : ร้องเพลงใน “Valentine Concert with Wongjun Pairoj” วงจันทร์ ไพโรจน์ นักร้องเสียงระทม จัดโดย Thai Association of Illinois รายได้เพื่อเป็นกองทุนศูนย์บริการคนไทยและงานตรวจรักษาสุขภาพ ประจำปี ในวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่เมืองชิคาโก ประเทศสหรัฐอเมริกา

: ร้องเพลงใน “คอนเสิร์ตเพลงลำนำวรรณคดี” คอนเสิร์ตเพื่อให้เด็กและเยาวชนสืบสานการขับร้องเพลงไทยสากล (อมตะ) ใน “โครงการรักษ์ภาษาไทยผ่านภาษาเพลง” ณ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินทร (องค์การมหาชน) จัดโดยชมรมเพลงแห่งสยาม ในวันที่ ๑๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

พ.ศ. ๒๕๕๓ : ร้องเพลงใน “คอนเสิร์ตเมืองไทยที่รัก” คอนเสิร์ตเพื่อให้เด็กและเยาวชนสืบสานการขับร้องเพลงไทยสากล (อมตะ) ใน “โครงการรักษ์ภาษาไทย ผ่านภาษาเพลง” ณ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินทร (องค์การมหาชน) จัดโดยชมรมเพลงแห่งสยาม ในวันที่ ๑๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓

: ร้องเพลงใน “คอนเสิร์ตบทเพลงแห่งความทรงจำ” เปิดการแสดงที่เมืองชิคาโก ประเทศสหรัฐอเมริกา ในวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๓

: ร้องเพลงใน “คอนเสิร์ตงานรวมใจเรารักในหลวง” เพื่อสมทบทุนมอบให้กับ “มูลนิธิ ๕ ธันวามหาราช” โดยเงินรายได้ทั้งหมดมอบให้มูลนิธิฯ จัดแสดงที่เมืองลาสเวกัส ประเทศสหรัฐอเมริกา ในวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๓

พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๕๔ : ร้องเพลงใน “คอนเสิร์ตบทเพลงแห่งความทรงจำ” โดยจัดเป็นประจำทุกปี ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๕๔

พ.ศ. ๒๕๕๔ : ร้องเพลงในคอนเสิร์ตการกุศล “กลั่นจากใจ ...เพลงไสล - สมาน” ณ หอประชุมใหญ่ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ในวันที่ ๒๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

: ร้องเพลงใน “คอนเสิร์ตการกุศลเพลินเพลง ๔ ภาค” เพื่อสมทบทุนช่วยเหลือเด็กติดเอดส์จากแม่สู่ลูก สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดพัทลุง ณ หอประชุมกรมประชาสัมพันธ์ ในวันที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

พ.ศ. ๒๕๕๕ : ร้องเพลงใน “คอนเสิร์ตการกุศลแว่วเพลงหวานเมื่อวานนี้” ร่วมกับคุณธานินทร์ อินทรเทพ ณ โรงแรมกรีนวิลล์ พาเลซ จังหวัดสงขลา ในวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๕

: ร้องเพลงใน “คอนเสิร์ตเปิดตำนานมนต์เพลงอมตะ วงจันทร์ ไพโรจน์” คอนเสิร์ตช่วยเหลือเด็กให้กับมูลนิธิช่วยเหลือนักเรียนยากจนอำเภอแกลง ร่วมกับชมรมอาศรมศิลปินภาคตะวัน ณ โรงแรมสตาร์ระยอง จังหวัดระยอง ในวันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

: ร้องเพลงใน คอนเสิร์ต “เฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา มหาพระราชินี” จัดโดยมูลนิธิหอสมุดดนตรีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ร่วมกับกรมศิลปากร บริษัท มิกเซลมีเดียส์ จำกัด และเฉลิมกรุงทีวี ณ หอสมุดดนตรีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ในวันที่ ๑๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็นฟรีคอนเสิร์ตถ่ายทอดสดผ่านทางช่องเฉลิมกรุงทีวี

พ.ศ. ๒๕๕๕ : ร้องเพลงใน “คอนเสิร์ต พลิ้วเพลงแห่งสยาม” จัดโดย มูลนิธิหอสมุดดนตรีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ร่วมกับกรมศิลปากร บริษัท มิกเซลมีเดียส์ จำกัด และเฉลิมกรุงทีวี ณ หอสมุดดนตรีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ในวันที่ ๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐ เป็นฟรีคอนเสิร์ตถ่ายทอดสดผ่านทางช่องเฉลิมกรุงทีวี

พ.ศ. ๒๕๕๖ : ร้องเพลงใน “คอนเสิร์ตเฉลิมพระเกียรติ พลิ้วเพลงแห่งสยาม” ครั้งที่ ๒ “พระมิ่งมณีจักรีวงศ์” จัดโดย มูลนิธิหอสมุดดนตรีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ร่วมกับกรมศิลปากร บริษัทมิกเซลมีเดียส์ จำกัด และเฉลิมกรุงทีวี ณ หอสมุดดนตรีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ในวันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ เพื่อเทิดพระเกียรติสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นฟรีคอนเสิร์ตถ่ายทอดสดผ่านทางช่องเฉลิมกรุงทีวี

พ.ศ. ๒๕๕๙ : ร่วมงาน “คอนเสิร์ตเชิดชูเกียรติ ครูธาตรี วิมานสีชมพู” ณ หอประชุม กรมประชาสัมพันธ์ ในวันที่ ๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

พ.ศ. ๒๕๕๙ : ร่วมงาน “คอนเสิร์ตการกุศล”บนถนนนักเพลง” โดยสมชาติ ชนะโชติ” ในวันที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๙ ณ หอประชุม กรมประชาสัมพันธ์

: ร่วมงานมุทิตาจิต ในงานคอนเสิร์ต “อโศกรำลึก” ครั้งที่ ๓๕ ในวันที่ ๑๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๙ ณ สันติอโศก

: ร่วมงานละครเพลงชุด “ผู้ชนะสิบทิศ” ตอน ศึกรักเมืองแปร ด้วยการเขียนบท กำกับการแสดง และร่วมแสดงเป็น “กัณฑิมา” ณ โรงละครดาวใจ โอเปร่า เฮาส์ ในที่ ๑๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

: จัดแสดงคอนเสิร์ต “๘๐ ปี บทเพลงแห่งความทรงจำ...วงจันทร์ ไพโรจน์” ในวันที่ ๒๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ณ หอประชุม กรมประชาสัมพันธ์

พ.ศ. ๒๕๖๐ : ร่วมงานละครเพลงลอดลายมังกรซอนต้ามหากุศล ณ โรงละครดาวใจ โอเปร่า เฮาส์ ในวันที่ ๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

: ร่วมงานละครเพลงลอดลายมังกรหอการค้า ๔.๐ ณ หอประชุมบริษัทไทยรอแยล ฟร็อสเซ่นฟู้ด จังหวัดสมุทรสาคร ในวันที่ ๑๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

: ร่วมงานละครเพลง “ฉันไม่ใช่ผู้วิเศษ... กว่าจะถึงวันนี้ มอบไว้แทนคุณแผ่นดิน” ณ โรงละครดาวใจ โอเปร่า เฮาส์ ในวันที่ ๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๐

พ.ศ. ๒๕๖๐ : ร้องเพลงในคอนเสิร์ตการกุศล “ด้วยรักและคิดถึง ครูนิทัศน์ ละอองศรี ศิลปินล้านนา” ในวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่หอประชุมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

: ร้องเพลงในละครเพลงการกุศลเพื่อคนพิการ ในงาน “อารยสถาปัตย์และนวัตกรรมสุขภาพ เพื่อคนทั้งมวล ครั้งที่ ๒” ในวันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ณ อิมแพ็ค เมืองทองธานี

: ร้องเพลงและให้สัมภาษณ์ในรายการ “ลูกทุ่งย้อนยุค Never Dies” ทางสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส ในวันที่ ๒๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

พ.ศ. ๒๕๖๑ : ร่วมงานละครเพลงในคอนเสิร์ต “ละครเพลง วงจันทร์ไพโรจน์ ทัวร์ทั่วไทย ๒๕๖๑” จัดแสดงที่หอประชุมบริษัททีโอทีจำกัด ในวันที่ ๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

: ร้องเพลงในคอนเสิร์ต Jazz For the King “The Legends of Samutprakan” ณ โรงเรียนนายเรือ จังหวัดสมุทรปราการ ในวันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

: ร้องเพลงใน “คอนเสิร์ต น้อมระลึกถึงพ่อ” ณ อนุสรณ์สถานแห่งชาติ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย ในวันที่ ๑๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

พ.ศ. ๒๕๖๒ : ร้องเพลงใน “คอนเสิร์ตส่งเสริมศิลปินดาวค้างฟ้า” ณ ดาวใจ โอเปร่า เฮาส์ กรุงเทพมหานคร โดย “กองทุนส่งเสริมศิลปินดาวค้างฟ้า” โดยพระคุณเจ้า พระราชวิสุทธิประชานาถ (หลวงพ่ออลงกต วัดพระบาทน้ำพุ) ได้เมตตาให้ทุนจัดตั้งเพื่อให้เป็นสวัสดิการแก่ศิลปินที่เคยมีชื่อเสียง และจัดคอนเสิร์ตเพื่อให้ศิลปินอาวุโสได้มีโอกาสแสดงผลงาน ซึ่งจัดแสดงหลายครั้ง ตลอดทั้งปี

: ร้องเพลงใน “มหกรรมคอนเสิร์ตดาวค้างฟ้า” ณ โรงแรมไดมอนด์พลาซ่า จังหวัดสุราษฎร์ธานี จัดโดยสโมสรไลอ้อน สุราษฎร์ธานี ในวันที่ ๒๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

: นำแสดงในภาพยนตร์สั้นเรื่อง “คลื่นแห่งรัก : Wave of Love” เพื่อส่งประกวดภาพยนตร์สั้น Short Science Film ครั้งที่ ๔ โดยองค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติร่วมกับสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส

: ร้องเพลงใน “คอนเสิร์ตการกุศลศิลปินดาวค้างฟ้า” ในงานทอดผ้าป่าเพื่อวัดพระบาทน้ำพุ โดยจังหวัดนครสวรรค์ ในวันที่ ๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

: ได้ไปแจกของและแสดงดนตรีใน “โครงการเยียวยาหลังน้ำลดให้แก่ผู้ประสบภัยน้ำท่วม จังหวัดอุบลราชธานี” โดยพระราชวิสุทธิประชานาถ (หลวงพ่ออลงกต วัดพระบาทน้ำพุ) ณ วัดหลวง จังหวัดอุบลราชธานี

: ร้องเพลงในคอนเสิร์ตฉลองกฐินพระราชทาน วัดพระบรมธาตุวรวิหาร จังหวัดชัยนาท โดยศิลปินดาวค้างฟ้า ในวันที่ ๒๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

: ร้องเพลงใน “คอนเสิร์ตบอกรักแม่” ร่วมกับวงดนตรีดาวค้างฟ้าและศิลปินดาวค้างฟ้า ณ โรงเบียร์เยอรมันตะวันแดง กรุงเทพมหานคร ในวันที่ ๑๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

พ.ศ. ๒๕๖๓ : คอนเสิร์ต งานผ้าป่าวัดป่าเลไลยก์วรวิหาร สุพรรณบุรี ในวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๓

พ.ศ. ๒๕๖๓ : “งานคอนเสิร์ตรักและรำลึกถึงศิลปินแห่งชาติ “อาจารย์พิมพ์ปฏิภาณ พึ่งธรรมจิตต์” ณ ดาวใจ โอเปร่า เฮาส์ ศิลปินรวมน้ำใจแสดงผลงานดนตรีและขับร้องบทเพลงอมตะทรงคุณค่าเพื่อไว้อาลัย และเพื่อหารายได้สมทบทุนร่วมสร้างหุ่นอาจารย์พิมพ์ปฏิภาณ ศิลปินแห่งชาติ ในวันที่ ๒๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

: ร้องเพลงในพิธีลงเสาเอกอาคารเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพเด็กพิการมูลนิธิ Art for All ณ เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ในวันที่ ๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓

: ร้องเพลงใน “การแสดงดนตรี งานทำบุญ วัดโบสถ์ จังหวัดปทุมธานี ในวันที่ ๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

: ร้องเพลงในคอนเสิร์ต “ชรินทร์ อิน คอนเสิร์ต ๗๐ ปี ที่โลกไม่ลืม” ของชรินทร์ นันทนาคร ศิลปินแห่งชาติ และศิลปินอมตะนิรันดร์กาล พร้อมวงดนตรีกาญจนะผลิน ในวันที่ ๑๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

: ร้องเพลงใน คอนเสิร์ตงานทอดกฐินเพื่อสมทบทุนร่วมสร้างพระอุโบสถ วัดป่าเทพเนรมิต จังหวัดลพบุรี ในวันที่ ๑๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

พ.ศ. ๒๕๖๕ : ร้องเพลงในงาน “ใต้ร่มพระบารมี ๒๔๐ ปี” จัดโดยกระทรวงวัฒนธรรม บริเวณวัดประยูรวงศาวาส กรุงเทพมหานคร ในวันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๕

พ.ศ. ๒๕๖๖ : จัดการแสดงผลงานของนักเรียนที่ได้เรียนดนตรีในรูปแบบโชว์ โดยใช้ชื่อว่า “คอนเสิร์ตเพลงรักจากใจ วงจันทร์ ไพโรจน์” ณ หอประชุมหอสมุดดนตรีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ผ่านบทเพลงที่จัดไว้เป็นหมวดหมู่เรื่องราวต่าง ๆ โดยเป็นเพลงที่วงจันทร์ประพันธ์ เพลงสร้างชื่อเสียง และเพลงละครที่ได้แสดงในแต่ละยุคสมัย เช่น เพลงในยุคละครเพลง เพลงเหนือ เพลงดอกไม้ เป็นต้น และไฮไลท์ของคอนเสิร์ตคือ ละครเพลงผู้ชนะสิบทิศ ตอนศึกรักเมืองแปร ซึ่งประสบความสำเร็จและได้รับคำชมจากผู้เข้าชมเป็นจำนวนมาก ในวันที่ ๑๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

การถ่ายทอดความรู้

พ.ศ. ๒๕๑๙ : ร่วมเดินทางเพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมร่วมกับสื่อมวลชนที่ประเทศเกาหลีเหนือ ด้วยการขับร้องเพลงแปลงที่เป็นทำนองเพลงของเกาหลี คือ เพลง “มนต์รักจากอารีดัง” ซึ่งในท่อนแรกจะร้องเป็นเกาหลี และตามด้วยภาษาไทย ซึ่งก็ได้รับกระแสการตอบรับจากผู้ชมในงานเป็นอย่างดี นอกจากนี้ ยังมีหน้าที่เป็นทูตวัฒนธรรม ในการไปต่อเพลง “สดุดีมหาราชา” “วันเพ็ญเดือน ๑๒ ” และเพลง “บัวขาว” ให้กับเด็กชาวเกาหลีเหนือที่จะมาร้องเพลงที่โรงละครแห่งชาติ ประเทศไทย ประมาณ ๔๐ - ๕๐ คน

พ.ศ. ๒๕๕๒ : ได้นำความรู้ความสามารถด้านการขับร้องและการแสดง ด้านการรำไทยและนาฏศิลป์ไปฝึกสอนคนไทยที่อยู่ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน ๑๖ คน ให้รำไทยในเพลง “ขอตอบแทนพระคุณแผ่นดิน” โดยใช้เพลงรวมเมดเล่ย์หลาย ๆ เพลง เช่น เพลง ๔ แผ่นดิน เกียรติศักดิ์ทหารเสือ และสยามมานุสสติ เพื่อใช้จัดแสดงในงานของสถานกงสุลตามรัฐต่าง ๆ

พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๔ : ได้นำความรู้ความสามารถด้านเทคนิคการขับร้อง เพลงไทยสากล และประสบการณ์ในด้านการขับร้องถ่ายทอดในการบรรยายพิเศษเรื่องการพัฒนาบุคลิกภาพให้กับนักศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาผู้นำทางธุรกิจ สังคม และการเมือง มหาวิทยาลัยรังสิต

พ.ศ. ๒๕๕๕ : ถ่ายทอดความรู้ด้านการขับร้องและด้านการแสดงให้กับเหล่าสมาชิกชมรมอาศรมศิลปิน และชาวบ้าน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ในการแสดงชุด “ตอบแทนพระคุณแผ่นดิน” เพื่อออกงานคอนเสิร์ต ช่วยเหลือเด็กให้กับมูลนิธิช่วยเหลือนักเรียนยากจนอำเภอแกลง ร่วมกับชมรมอาศรมศิลปินภาคตะวันออก ในวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๕ ณ โรงแรมสตาร์ระยอง จังหวัดระยอง

พ.ศ. ๒๕๖๕ - ปัจจุบัน : สอนขับร้องเพลงให้กับผู้ที่สนใจเรียนขับร้องเพลงอย่างถูกต้องตามต้นฉบับของศิลปิน ณ มูลนิธิหอสมุดดนตรีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ภายในหอสมุดแห่งชาติ ท่าวาสุกรี กรุงเทพมหานคร

รางวัลและเกียรติคุณที่ได้รับ

พ.ศ. ๒๕๑๘ - ๒๕๒๕ : รับพระราชทานเหรียญสนองเสรีชน จากกระทรวงมหาดไทย ในการนำคณะนักร้องไปแสดงดนตรีกล่อมขวัญทหารที่ปฏิบัติหน้าที่ตามชายแดน

พ.ศ. ๒๕๔๘ : รับโล่เกียรติคุณจากเพลง “แม่พิมพ์ของชาติ” จากคณะกรรมการจัดงานวันครู กระทรวงศึกษาธิการ

พ.ศ. ๒๕๕๕ : ได้รับรางวัลบุคคลที่ทำประโยชน์ทางด้านสันทนาการ จากกรมพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

: ได้รับรางวัล “เพชรสยาม” สาขาดนตรีและนาฏศิลป์ ด้านอนุรักษ์เพลงไทยลูกกรุง (อมตะ) ประจำปี ๒๕๕๕ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

พ.ศ. ๒๕๕๖ : ได้รับรางวัลศิลปินสตรีดีเด่น สาขานักร้องดีเด่น ประจำปี ๒๕๕๖ เนื่องในโอกาสวันสตรีสากล ๒๕๕๖ จัดโดยกระทรวงแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

: ได้รับปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

พ.ศ. ๒๕๖๑ : ได้รับรางวัลเกียรติคุณโครงการยกย่องคนดีต้นแบบของสังคมไทย รางวัลกินรีทอง โดยชมรมปันน้ำใจ อุ่นไอรัก

: ได้รับรางวัล “รางวัลเชิดชูเกียรติ ผู้ขับร้องเพลงอมตะ” จากกระทรวงวัฒนธรรมและสำนักนายกรัฐมนตรี ในงานวันภาษาไทยแห่งชาติ ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

การทำคุณประโยชน์เพื่อสังคม

นอกจากการร้องเพลงในคอนเสิร์ตการกุศลและกิจกรรมการกุศลที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จ่าโทหญิงปรียนันท์ สุนทรจามร ยังได้อุทิศตนเพื่อสาธารณประโยชน์อื่น ๆ อย่างสม่ำเสมอ ดังรายการต่อไปนี้

พ.ศ. ๒๕๑๘ - ๒๕๒๕ : ช่วยงานฌาปนกิจศพทหารชายแดนไทยด้วยการทำอาหารเลี้ยงในงานสวดศพ และเลี้ยงพระ โดยมีประชาชนมาร่วมในงานครั้งละไม่ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ คน ณ วัดพระศรีมหาธาตุ เป็นประจำทุกปี

พ.ศ. ๒๕๑๘ - ๒๕๓๐ : ทำประโยชน์ให้กับทหารที่ประจำการชายแดนเป็นระยะเวลา ๑๒ ปี โดยได้รับหน้าที่เป็นเหรัญญิก และเป็นกรรมการจัดหาทุน เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายให้กับชมรมฯ ในการทำกิจกรรมกล่อมขวัญทหารชายแดน ๓ ภาค คือ ภาคอีสาน ภาคเหนือ และภาคใต้ ร่วมกับ ก.อ.ร.ม.น. (กองอำนวยการรักษาความมั่นคงในราชอาณาจักร) นอกจากนั้นยังได้ผลิตเทปร่วมกับ สุเทพ วงค์กำแหง ทนงศักดิ์ ภักดีเทวา เฉลา ประสพศาสตร์ สุวัจชัย สุทธิมา และเทวฤทธิ์ ลอยชาย และจัดจำหน่ายเพื่อนำเงินรายได้ไปช่วยทหารชายแดน โดยได้รับรางวัลเหรียญสนองเสรีชน จากการนำคณะนักร้องไปแสดงเพื่อกล่อมขวัญทหารที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ชายแดน จากกระทรวงมหาดไทย

พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๕ : การบรรยายธรรมะ โดยใช้เพลงเป็นสื่อ เช่น เพลง อนิจจาอนิจจัง กล่อมค่าน้ำนม อ้อมอกแม่ ทานรัก ประกอบการบรรยายให้กับสมาชิกธรรมะของมูลนิธิคุณแม่ ดร.สิริ กรินชัย

พ.ศ. ๒๕๕๒ : ร้องเพลงใน “คอนเสิร์ตเพลงดัง หนัง ละคร ย้อนอดีต” ครั้งที่ ๔ เพื่อนำเงินรายได้ช่วยเหลือเด็กยากจนและเด็กด้อยโอกาส ร่วมกับการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ณ หอประชุมนานาชาติเทิดพระเกียรติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๒

พ.ศ. ๒๕๕๔ : ทำประโยชน์ร่วมกับกรมพละศึกษา โดยทางกรมพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้มอบรางวัลแก่บุคคลที่ทำประโยชน์ทางด้านสันทนาการ ซึ่งคุณวงจันทร์ ไพโรจน์ ได้รับโล่และประกาศนียบัตรผู้ทำคุณประโยชน์ด้านนันทนาการที่ออกให้โดยกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

พ.ศ. ๒๕๕๔ : ร่วมเดินทางไปแสดงดนตรีจิตอาสา และธรรมสังคีต ซึ่งจัดโดยมูลนิธิดำรง พุฒตาล ร่วมกับสถาบันพัฒนาการขับร้องเพลงไทย จ่าโทหญิงปรียนันท์ไปร่วมขับร้อง ณ สถานที่ต่าง ๆ และเรือนจำต่าง ๆ ทั่วประเทศ โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายใด ๆ

พ.ศ. ๒๕๕๕ : จัดคอนเสิร์ต “มนต์เพลงอมตะ วงจันทร์ ไพโรจน์” โครงการธรรมะสังคีตโรงพยาบาลรามาธิบดี โครงการดนตรีจิตอาสาพิพิธภัณฑ์หุ่นขี้ผึ้งไทย โครงการสืบสานวัฒนธรรมไทย พ.ศ. ๒๕๕๕ เพื่อช่วยเด็กยากจนกับมูลนิธิเด็กยากจน จังหวัดระยอง ซึ่งจัดโดยชมรมอาศรมศิลปิน ในวันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

: ร้องเพลงใน “คอนเสิร์ตเชิดชู...ครูของแผ่นดิน” จัดโดยมหาวิทยาลัยราชภัฏ ๔๑ แห่งทั่วประเทศ ในวันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ณ หอประชุม กรมประชาสัมพันธ์ เพื่อนำเงินรายได้ทั้งหมดมอบให้กับ “มูลนิธิ ๑๐๐ ปี การฝึกหัดครูไทย”

พ.ศ. ๒๕๕๖ : ร่วมงานร้องเพลงการกุศลให้กับวัดแจ้ง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี ในงานปิดทอง ทอดผ้าป่า และมอบทุนการศึกษาให้นักเรียน เมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

: ร่วมงานร้องเพลงการกุศลใน “คอนเสิร์ตสานสายใยสงขลา-ฉงชิ่ง “เพื่อหารายได้ในการไปดูงานของนักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จังหวัดสงขลา ในวันที่ ๒๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๖ พร้อมมอบซีดีและหนังสือเพลง เพื่อสนับสนุนโครงการ ฯ อีกด้วย

พ.ศ. ๒๕๕๗ : ร้องเพลงใน “คอนเสิร์ตเฮฮานาวี” ณ กรมประชาสัมพันธ์ ในวันที่ ๒๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๗

: ร้องเพลงใน “คอนเสิร์ต พลิ้วเพลงแห่งสยาม ครั้งที่ ๓” เนื่องในโอกาสครบรอบ ๘๗ พรรษามหาคีตราชัน ๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ ณ หอสมุดดนตรีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙

พ.ศ. ๒๕๕๘ : ร่วมงานร้องเพลงการกุศลใน “งานราตรี ชบาบาน ครั้งที่ ๓” ประจำปี ๒๕๕๘ เนื่องในโอกาสวันครู จัดโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดปัตตานี ในวันที่ ๑๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๘

: ร่วมงานร้องเพลงการกุศลใน “งานเพื่อครู...ผู้มีครู” ครั้งที่ ๖ ประจำปี ๒๕๕๘ เนื่องในโอกาสวันครู ที่จังหวัดยะลา

: ร่วมงานร้องเพลงการกุศลใน “คอนเสิร์ต ครูแก้ว อัจฉริยกุล ๑๐๐ ปี” (สร้างรูปปั้น) ในวันที่ ๑๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๘

: ร้องเพลงในคอนเสิร์ตการกุศลในเพลง “แม่พิมพ์ของชาติ” เพื่อหาเงินทุนการศึกษาให้กับโรงเรียนยากจนในจังหวัดเชียงใหม่ ในวันที่ ๒๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

: ร่วมงานร้องเพลงใน “คอนเสิร์ตการกุศล “จากใจถึงใจ” ครั้งที่ ๒ เพื่อนำเงินรายได้ที่ได้รับมอบให้กับนักเรียนเรียนดีที่จังหวัดพิษณุโลก เมื่อ ปี ๒๕๕๘

พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙ : ร่วมงานร้องเพลงในงาน “คอนเสิร์ตดนตรีในสวน” ตามนโยบายของรัฐบาล ณ หอประชุม กรมประชาสัมพันธ์ มาโดยตลอดทุกปี

พ.ศ. ๒๕๕๙ : ร่วมงานร้องเพลงการกุศลใน “คอนเสิร์ตสายฝน..ฉ่ำใจ ถวายองค์ราชัน” ณ โรงละครดาวใจ โอเปร่า เฮาส์ ในวันที่ ๑๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

พ.ศ. ๒๕๖๐ : ร่วมงานร้องเพลงเพื่อเป็นเกียรติให้กับศิลปินแห่งชาติ “คุณสมบัติ เมทะนี” พระเอกตลอดกาล ใน “ละครเพลงชุดมหกรรมเพลงดังหนังดี” ในวันที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๐

: ร่วมงานร้องเพลงการกุศลใน “คอนเสิร์ตสมุทรปราการตามรอยบทเพลงพระราชนิพนธ์” ในวันที่ ๒๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ณ เมืองโบราณ จังหวัดสมุทรปราการ

: ร่วมงานร้องเพลงและสัมภาษณ์ออกรายการ “ตามรอยพ่อ” เพื่อเป็นการสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร โดยมีการบันทึกเทปร่วมกับดาวใจ ไพจิตร ในวันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ณ สถานีโทรทัศน์ NBT

: ร่วมงานร้องเพลงคอนเสิร์ตการกุศล “จากใจ...ถึงใจ” เพื่อหารายได้เพื่อสมทบทุนค่ารักษาพยาบาลศิลปินนักร้องอาวุโส “เอมอร วิเศษสุด” ในวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ ณ ห้องประชุมนำโชค โรงแรมศิรินาถการ์เดน คันคลองชลประทาน

: ร่วมงานร้องเพลงให้กับงานมหกรรมอาหารและการแสดงของชาวภาคเหนือ ในงาน “วิถีล้านนา” ในวันที่ ๓๑ มีนาคม - ๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๐ ณ ศูนย์การค้าซีคอน บางแค

ชีวิตปัจจุบัน

ปัจจุบัน ถึงแม้จะมีอายุมากแล้ว แต่จ่าโทหญิง ปรียนันท์ สุนทรจามร ยังคงต้องทำงานหาเลี้ยงชีพและดูแลครอบครัว ทำให้จำเป็นต้องกลับรับงานคอนเสิร์ตต่าง ๆ และยังคงจัดงานคอนเสิร์ตของตนเองอย่างน้อยประมาณปีละ ๑ ครั้ง นอกจากนั้น ยังเขียนบท กำกับการแสดง และควบคุมการผลิตละครเพลงโดยการสร้างสรรค์เทคนิคใหม่ ๆ และนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้เพื่อให้การแสดงคอนเสิร์ตและละครเพลงเหล่านั้นมีความแตกต่าง น่าสนใจ มีคุณภาพสูง ทั้งในแง่ด้านดนตรี การขับร้อง การแสดง เทคนิคฉากและเวที เช่น ละครเพลงผู้ชนะสิบทิศ (พ.ศ. ๒๕๕๙) ละครเพลงลอดลายมังกร (พ.ศ. ๒๕๖๐) และละครเพลงทัวร์ทั่วไทย (พ.ศ. ๒๕๖๑)

ในปี พ.ศ.๒๕๖๓ ได้ทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมการผลิตรายการ “ร้ายนัก รัก (เพลง) นี้” ซึ่งออกอากาศทาง YouTube Channel เป็นรายการที่เล่าเรื่องราวเกี่ยวกับความรุ่งเรืองและรุ่งโรจน์ของวงการเพลงไทยตั้งแต่สมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ และมีการบันทึกเสียงเพลงที่ประพันธ์และเรียบเรียงดนตรีขึ้นมาใหม่ให้มีความทันสมัยโดยจ่าโทหญิง ปรียนันท์ จำนวนมากกว่า ๓๐ บทเพลง ที่คาดว่าจะได้รับความสนใจจากเยาวชนคนรุ่นใหม่ เนื่องจากมีคนรุ่นใหม่นำเพลงไปร้อง Cover หรือดัดแปลงเข้ากับดนตรีสมัยใหม่หลายเพลง อาทิ กุหลาบเวียงพิงค์ เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังรับหน้าที่สอนขับร้องเพลงให้กับผู้ที่สนใจเรียนขับร้องเพลงอย่างถูกต้องตามต้นฉบับของศิลปิน ณ มูลนิธิหอสมุดดนตรีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ภายในหอสมุดแห่งชาติ ท่าวาสุกรี กรุงเทพมหานคร เพราะต้องการจะถ่ายทอดความรู้ ความสามารถที่ตนมีไปสู่ผู้อื่นให้ได้นำไปต่อยอดและปรับใช้

จ่าโทหญิง ปรียนันท์ ฝึกฝน ปรับเปลี่ยน เรียนรู้ และพัฒนางานด้านศิลปะการแสดงให้ทันยุคสมัยอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้เข้ากับบริบทในปัจจุบันและเข้ากับรสนิยมของคนรุ่นใหม่ อีกทั้งเป็นคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงานเป็นอย่างมาก พยายามปรับปรุงผลงานทุก ๆ ครั้ง ให้ดียิ่งขึ้นไปอีกเรื่อย ๆ กล้าที่จะคิด กล้าที่จะทำ เพื่อให้ผลงานออกมาดีและมีคุณภาพที่สุด

นอกจากความมุ่งมั่น ทุ่มเทในการทำงานแล้ว อีกสิ่งที่ยึดมั่นมาตลอดคือความมีคุณธรรมและจริยธรรมในชีวิตการทำงาน จึงถือเป็นแบบอย่างที่ดีของศิลปินรุ่นหลัง

“ทำทุกสิ่งให้ดีที่สุด
และไม่ให้ใครเดือดร้อน”

(จ่าโทหญิง ปริยนันท์ สุนทรจามร)

คำประกาศเกียรติคุณ

นายสุธีศักดิ์ ภักดีเทวา

ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (นาฏศิลป์สากล) พุทธศักราช ๒๕๖๖

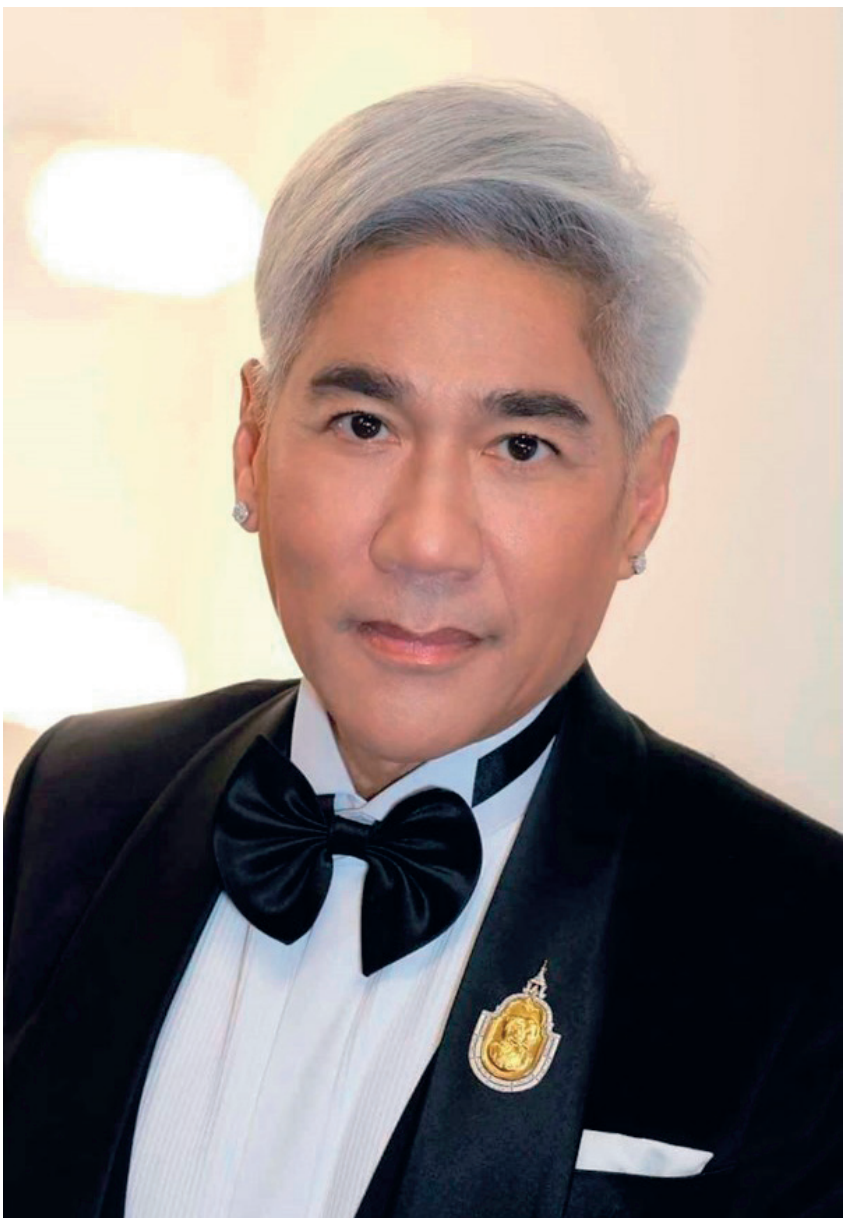

นายสุธีศักดิ์ ภักดีเทวา เกิดเมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๒ ที่กรุงเทพมหานคร ปัจจุบันอายุ ๖๕ ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๔ ระดับปริญญาโท จากคณะศิลปกรรมศาสตร์ เอกวิชา Ethnomusicology มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๒ และระดับปริญญาเอก จากคณะศิลปนาฏดุริยางค์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๖๖ โดยเมื่อครั้งยังเด็กได้ศึกษาด้านนาฏศิลป์สากลที่โรงเรียนนาฏศิลป์สากลวราพร - กาญจนา กระทั่งสอบได้ประกาศนียบัตรจาก The Royal Academy of Dance กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ ในปี พ.ศ. ๒๕๒๓

นายสุธีศักดิ์เริ่มต้นทำงานด้านการแสดงราวปี พ.ศ. ๒๕๒๐ ด้วยการแสดงนาฏศิลป์สากล โดยเฉพาะการแสดงบัลเล่ต์ ทั้งบัลเล่ต์สากลและบัลเล่ต์ประยุกต์จากวรรณคดีไทยเรื่องดัง จนถึงปัจจุบัน รวมกว่า ๓๐ เรื่อง อาทิ บัลเลต์ “ปางปฐม” “ปลาบู่ทอง” “สโนไวท์” “เจ้าหญิงแคนดี้และมาร์ทีน” “Carmina Burana” “จันทกินรี” “ศรีปราชญ์” “ทอง” “A Midsummer Night’s Dream” “Beauty and the Beast” ระบำบัลเลต์ เพลงพระราชนิพนธ์ “มโนห์รา” เป็นต้น นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๐ จนถึงปัจจุบัน ได้ทำงานสร้างสรรค์และกำกับลีลาการแสดงหลายประเภท อาทิ กำกับลีลาสำหรับละครเวทีกว่า ๒๐ เรื่อง โดยละครเวทีที่ประสบความสำเร็จและได้รับความนิยมแพร่หลาย ได้แก่ บัลลังก์เมฆ ฟ้าจรดทราย แม่นาคพระโขนง กินรีสีรุ้ง หงส์เหนือมังกร สี่แผ่นดิน และลอดลายมังกร กำกับลีลามหาอุปรากร “มัทนา” ซึ่งประพันธ์และจัดแสดงโดยนายสมเถา สุจริตกุล ศิลปินแห่งชาติ กำกับลีลาสำหรับภาพยนตร์ “พระร่วง ๒๐๒๓” และที่สำคัญ ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้สร้างสรรค์และกำกับลีลาในงานและพิธีสำคัญต่าง ๆ อาทิ การแสดงแสงและเสียงเพื่อต้อนรับสมเด็จพระราชินีนาถเอลิซาเบธที่ ๒ แห่งสหราชอาณาจักร และพระสวามี ณ วัดไชยวัฒนาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๙ ละครเชิงประวัติศาสตร์ “เฉลิมขวัญนพบุรี ๗๐๐ ปี นครเชียงใหม่” เนื่องในโอกาสปีกาญจนาภิเษก ณ วัดสวนดอก จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๐ งานแสดงแสงเสียงศรีสัชนาลัย ณ จังหวัดสุโขทัย และการจัดแสดงแสงเสียงและสื่อผสมสัญจร “ธ สถิตในดวงใจไทยทั่วหล้า” เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๓ บัลเลต์พระราชนิพนธ์ “มโนห์รา” ในการแสดงมหรสพสมโภชพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เมื่อ พ.ศ. ๒๕๖๐ การแสดงศิลปะร่วมสมัย “ละครเพลงในสวนฝัน” ในการแสดงมหรสพสมโภช เนื่องในโอกาสมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๖๒ การแสดงจินตลีลา “พัตราภรณ์” ในงาน ภูษาศิลป์จากท้องถิ่นสู่สากล ถวายแด่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๙๐ พรรษา และการแสดงทางวัฒนธรรมไทยและระบำร่วมสมัย ในงานเลี้ยงรับรองผู้นำเขตเศรษฐกิจเอเปค เมื่อ พ.ศ. ๒๕๖๕

นายสุธีศักดิ์ถือเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ยาวนาน มีความสามารถโดดเด่น และมีบทบาทสำคัญยิ่งในการสร้างสรรค์ พัฒนา และต่อยอดนาฏศิลป์สากล และนาฏศิลป์ร่วมสมัยของประเทศไทย สร้างผลงานเป็นที่ประจักษ์ จนได้รับรางวัลในระดับชาติและนานาชาติ อาทิ รางวัลชนะเลิศการขับร้องประสานเสียง พ.ศ. ๒๕๔๐ โดยสมาคมนักดนตรีแห่งประเทศไทย รางวัลชนะเลิศเหรียญทองของตัวแทนจากประเทศไทยในงาน World Choir Games ในการแข่งขันประเภท Scenic Folklore ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน พ.ศ. ๒๕๔๙ ทำหน้าที่เป็นผู้ออกแบบท่าเต้นประกอบการขับร้องประสานเสียง ซึ่งนับว่าเป็นเหรียญทองเหรียญแรกของประเทศไทยในการแข่งขันประสานเสียงระดับโลก รางวัลพระพิฆเนศทองพระราชทาน ครั้งที่ ๗ จากบทเพลง “วิถีบูรพา” โดยคณะนักร้องประสานเสียงเซนต์จอห์น เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมวง

นายสุธีศักดิ์ ภักดีเทวา จึงสมควรได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (นาฏศิลป์สากล) พุทธศักราช ๒๕๖๖

ประวัติชีวิตและผลงาน

นายสุธีศักดิ์ ภักดีเทวา

ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (นาฏศิลป์สากล) พุทธศักราช ๒๕๖๖

นายสุธีศักดิ์ ภักดีเทวา เกิดเมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๒ ที่กรุงเทพมหานคร เป็นบุตรชายของนายทนงศักดิ์ ภักดีเทวา ศิลปินนักร้องลูกกรุงที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักแพร่หลาย กับผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณา ภักดีเทวา มีศักดิ์เป็นหลานย่าของหม่อมสุลาลีวัลย์ สุริยง ณ อยุธยา หรือสุลาลีวัลย์ สุวรรณทัต นักแสดงหญิงที่มีฝีมือโดดเด่นและมีผลงานการแสดงมากมาย และมีศักดิ์เป็นหลานปู่ของนายยอแสง ภักดีเทวา ศิลปินเอกโขนยักษ์ (ทศกัณฐ์) ของกรมศิลปากร จึงนับได้ว่านายสุธีศักดิ์เกิดและเติบโตมาในครอบครัวของศิลปินอย่างแท้จริง

ประวัติการศึกษา

สายสามัญ

พ.ศ. ๒๕๒๒ : ประกาศนียบัตรชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป

พ.ศ. ๒๕๒๔ : ปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

พ.ศ. ๒๕๔๒ : ปริญญาโท คณะศิลปกรรมศาสตร์ เอกวิชา Ethnomusicology มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

พ.ศ. ๒๕๖๖ : ปริญญาดุษฎีบัณฑิต คณะศิลปนาฏดุริยางค์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

สายศิลปะการแสดง

เริ่มเรียนนาฏศิลป์สากลกับท่านผู้หญิงวราพร ปราโมช ณ อยุธยา และ อาจารย์กาญจนา ชลวิจารณ์ ตั้งแต่เด็ก ณ วราพร-กาญจนา บัลเลต์สตูดิโอ จนสอบได้ประกาศนียบัตรจาก The Royal Academy of Dance กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ

พ.ศ. ๒๕๒๓ : ประกาศนียบัตร ระดับ Elementary Certificate จาก The Royal Academy of Dance กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ

พ.ศ. ๒๕๕๗ : ประกาศนียบัตร International Cheer Union จากประเทศสหรัฐอเมริกา

ด้านอื่น ๆ

พ.ศ. ๒๕๖๒ : FCI International All Breed ประกาศนียบัตรจากสมาพันธ์สุนัขโลก

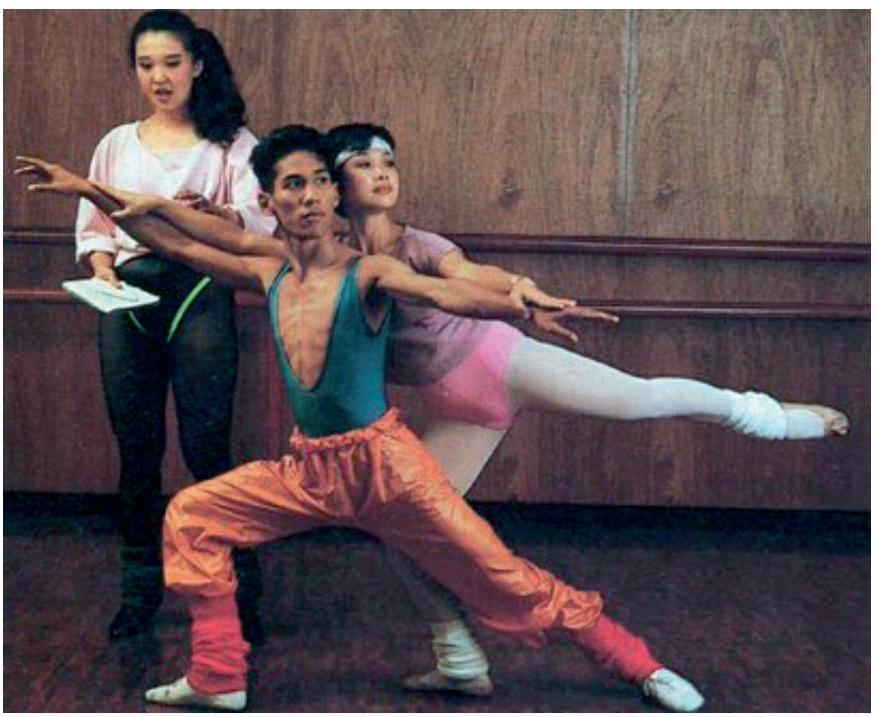

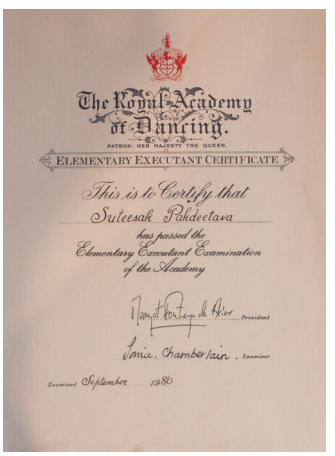

ประวัติการทำงาน

ผลงานการแสดง

พ.ศ. ๒๕๒๐ : บัลเลต์ “ปางปฐม”

: บัลเลต์ “ปลาบู่ทอง”

พ.ศ. ๒๕๒๒ : บุษบาริมทางอีสาน (ธรรมศาสตร์)

พ.ศ. ๒๕๒๓ : ระบำบัลเลต์ เพลงพระราชนิพนธ์ “มโนห์รา” โดยคุณหญิงเดมอน

พ.ศ. ๒๕๒๕ : จุลอุปรากร ๓ องก์จบ Merry Widow ฉลองกรุงรัตนโกสินทร์ ศก ๒๐๐ ปี

: จิตรลดาอินคอนเสิร์ต

พ.ศ. ๒๕๒๖ : บัลเลต์ “สโนไวท์” โดยวราพร - กาญจนา บัลเลต์สตูดิโอ

: บัลเลต์การกุศล เจ้าหญิงแคนดี้และมาร์ทีน (สภากาชาดไทย)

: “A Gala Revue” โดยกมลา สุโกศล การแสดงการกุศลเพื่อหาทุนช่วยเหลือสมาคมแพทย์สตรีแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์

พ.ศ. ๒๕๒๗ : ระบำแจ๊ส การประชุมความฝันครั้งที่ ๑ “Dream Convention” ณ อารีย์นาฏศิลป์

พ.ศ. ๒๕๒๘ : “Dream Convention Encore” ณ อารีย์นาฏศิลป์

พ.ศ. ๒๕๒๙ : “Dancing Through Life” ณ อารีย์นาฏศิลป์

พ.ศ. ๒๕๓๐ : “Carmina Burana” ณ สถาบันเกอเธ่

พ.ศ. ๒๕๓๒ : ตัวแทนจากประเทศไทยแสดงในงาน 4th ASEAN Festival of Songs ณ ประเทศฟิลิปปินส์

พ.ศ. ๒๕๓๓ : บัลเลต์ “จันทกินรี” โดย The Bangkok Ballet Theatre Association

: ตัวแทนจากประเทศไทยร่วมงานแสดง “จันทร์เอ๋ยจันทร์เจ้า” ในงาน 2nd ASEAN Theatre Festival ประเทศสิงคโปร์

พ.ศ. ๒๕๓๔ : บัลเลต์ “Beauty and the Beast”, “Bach by Jazz” โดย The Bangkok Ballet Theatre Association

: “I believe in love” โดยกมลา สุโกศล คอนเสิร์ตการกุศลเพื่อช่วยเหลือเกี่ยวกับโรคมะเร็ง

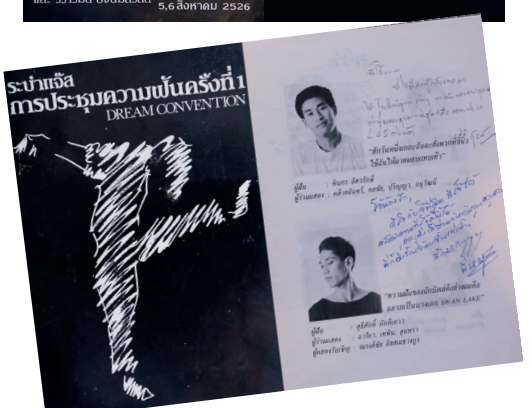

พ.ศ. ๒๕๓๕ : บัลเลต์ “ศรีปราชญ์” โดย The Bangkok Ballet Theatre Association

: บัลเลต์ “ทอง” (สังข์ทอง) วิทยาลัยนาฏศิลป ร่วมกับภาคศิลปะการแสดง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พ.ศ. ๒๕๓๖ : “A Chorus Line” ณ สถานทูตออสเตรีย

: “Broadway in Bangkok” โดยกมลา สุโกศล

พ.ศ. ๒๕๓๗ : “A Dream of Fairy Tales” เทพนิยายในฝัน โดย S&P

: “Musical Memories” คืนความหลัง ๑๒๐ ปี วัฒนาวังหลัง

: บัลเลต์ “A Midsummer Night’s Dream” โดย The Bangkok Ballet Theatre Association

พ.ศ. ๒๕๔๖ : คุรุบูชา การแสดงบัลเลต์ เนื่องในโอกาสครบรอบ ๖๐ ปี ท่านผู้หญิงวราพร ปราโมช ณ อยุธยา

พ.ศ. ๒๕๔๗ : “Voice Line” การแสดงขับร้องประสานเสียงและบัลเลต์ เนื่องในโอกาสครบรอบ ๗๒ ปี คุณหญิงมาลัยวัลย์ บุณยะรัตเวช

พ.ศ. ๒๕๕๑ : คุรุบูชาการแสดงบัลเลต์เนื่องในโอกาสครบรอบ ๖๐ ปี อาจารย์กาญจนา ชลวิจารณ์

พ.ศ. ๒๕๕๖ : “หม่องปอกกะเยี่ยง” (บทนิพนธ์ในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี)

: “วิวาห์พระสมุทร” (งานวิศิษฏศิลปิน)

พ.ศ. ๒๕๖๖ : ร่วมแสดงฉลองครบรอบ ๕๐ ปี S&P ที่โรงละครอักษรา คิงส์พาวเวอร์

ผลงานด้านวิชาการ

พ.ศ. ๒๕๒๕ - ๒๕๕๘ : ดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาดนตรีและศิลปะโรงเรียนเซนต์จอห์น สายศิลปะการแสดง

กำกับลีลา

พ.ศ. ๒๕๔๒ - ๒๕๖๒ : ผู้กำกับลีลา บริษัท Scenario จำกัด โรงละครเมืองไทยรัชดาลัย

ปัจจุบัน : ผู้กำกับลีลาอิสระ

การสร้างสรรค์ผลงาน

ในการออกแบบลีลาทุกครั้งจะพยายามผสมผสานความเป็นไทยที่สวยงามลงไปในศิลปะการแบบสากล เสนอตัวอย่าง แนวคิดในการสร้างสรรค์ อาทิเช่น

๑. การออกแบบท่าเต้นประกอบการขับร้องประสานเสียง ส่งผลงานเข้าแข่งขันในงาน World Choir Games ในการแข่งขันประเภท Scenic Folklore (การขับร้องประสานเสียงเพลงพื้นบ้านประกอบท่าทาง ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน ปี พ.ศ.๒๕๔๙ ผลที่ได้สามารถคว้าเหรียญทองเหรียญแรกให้กับประเทศไทยและได้ทูลเกล้าฯ ถวายเหรียญทองนี้แด่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร)

แนวความคิด : ได้คิดคอนเซ็ปต์ของวิถีชาวบ้านในชนบทโดยใช้ชื่อชุดการแสดง “วิถีบูรพา” ใช้บทเพลงในการแสดง ๔ บทเพลง ได้แก่

๑) ใกล้รุ่ง : บทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

๒) เขมรไล่ควาย : เพลงพื้นบ้าน

๓) อ้อนรัก : แต่งขึ้นใหม่ โดยนายสุธีศักดิ์ ภักดีเทวา

๔) เกี่ยวข้าว : เพลงพื้นบ้าน

เพลงใกล้รุ่งและการแสดงเขมรไล่ควาย เสนอถึงความเป็นอยู่ของคนไทยพื้นบ้านที่เริ่มเช้าก็ตื่นขึ้นเตรียมข้าวของใช้ใส่บาตรในตอนเช้า และหุงหาอาหารนำไปทานในช่วงสายถึงบ่ายของการทำไร่ไถนา ปลูก หว่านข้าว (เพลงใกล้รุ่ง) และจากนั้นก็เตรียมตัวไถหว่านโดยใช้ไม้ไผ่ที่ประกอบการหุงหาอาหารเป็นอุปกรณ์ประกอบจังหวะ มีการนำหวดสำหรับนึ่งข้าวมาเพนต์เป็นภาพ หัวกระบือแทนสัญลักษณ์ของการใช้กระบือไถนา ใช้งอบเป็นสายน้ำที่นำความชุ่มชื้นสู่ไร่นา และเริ่มหว่านเมล็ดข้าวเป็นการทำงานของหนุ่มสาวอย่างขยันมักเขม้นและเกิดความรักความสามัคคีในหมู่บ้าน

(เพลงอ้อนรัก) ครั้นเมื่อถึงเย็นไปยันพลบค่ำ ทุกคนก็พักผ่อนนอนหลับ มีบางคู่ของหนุ่มสาวก็มาเกี้ยวพาราสีกันทำให้เกิดบรรยากาศของความโรแมนติก โดยการนำการฟ้อนเล็บจากทางภาคอีสาน (ฟ้อนภูไท) มาปรับเป็นตัวหิ่งห้อยบินรายล้อมคู่รักหนุ่มสาว

(เพลงเกี่ยวข้าว) ครั้นเมื่อเวลาผ่านไปผลผลิตได้มีการผลิดอกออกผลจากเมล็ดข้าวกลายเป็นรวงข้าวโดยการใช้อุปกรณ์ประกอบฉากเป็นเสื่อของไทย แล้วซ่อนข้าวสีทองเปิดขึ้นมาแบบการ์ด ส.ค.ส. ทำให้จากรวงข้าวสีเขียวกลายมาเป็นสีทองผ่องอำไพ ชาวบ้านร่วมใจกันอัญเชิญแม่โพสพมาประทานพรให้ผลิตผลออกมาสมบูรณ์ (แม่โพสพใช้หุ่นกระบอกของไทยโดยมีคนเชิดอยู่) ใช้บทเพลงเกี่ยวข้าวที่เรียบเรียงขึ้นมาใหม่เป็นการจบการแสดงที่ยิ่งใหญ่และสมบูรณ์

การแสดงชุดนี้ได้รับเสียงปรบมือในระหว่างการแสดงจากประชาชนที่เข้าชม ด้วยความประทับใจตอนที่รวงข้าวเปลี่ยนมาเป็นสีทอง ซึ่งในความจริงจะไม่ให้มีการปรบมือระหว่างการแข่งขันเลย แต่ด้วยความสนุกและประทับใจ ทำให้ได้รับเสียงปรบมือด้วยความชื่นชม

๒. “บัลเลต์มโนห์รา” มหรสพสมโภชพระราชพิธีถวายพระเพลิง พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

แนวความคิด : ได้รับแรงบันดาลใจในการชมการแสดงและเคยได้ร่วมแสดงเมื่อ พ.ศ ๒๕๒๓ โดยมีการเสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรการแสดง ณ โรงละครแห่งชาติ ทั้ง ๒ พระองค์

ประกอบด้วยบทเพลงพระราชนิพนธ์ ๔ บทเพลง

เพลงที่ ๑ เริงวนารมย์ (Nature Waltz) เป็นการเปิดป่าหิมพานต์ โดยแสดงให้เห็นความรื่นรมย์ในป่าหิมพานต์ ประกอบด้วยกลุ่มดอกบัว ผีเสื้อผึ้ง กวาง เสือ ลิง และดอกดาวเรือง (ประดิษฐ์ขึ้นมาใหม่ ๙ ดอกเป็นสัญลักษณ์ถึงพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร) โดยใช้อุปกรณ์ประกอบฉากฉลุเป็นหนังใหญ่ทำเป็นฉากป่าหิมพานต์เพื่อต้อนรับนางมโนห์ราที่ออกมาหาฝูงสัตว์และดอกไม้

เพลงที่ ๒ พรานไพร (The Hunter) เป็นการนำหญ้าแฝกมาเป็นส่วนหนึ่งของป่าหิมพานต์ เพื่อสะท้อนให้เห็นพระอัจฉริยภาพ ในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริหญ้าแฝกของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มีงู นกยูง เสือ และสัตว์อื่น ๆ มาคอยเล่นและคุ้มครองนางมโนห์รา ในฉากนี้จะมีสายน้ำใหญ่ไหลผ่านอยู่ตลอดเพื่อให้เกิดความชุ่มชื่นกับป่าหิมพานต์ ในระหว่างที่ทางมโนห์รากำลังเพลิดเพลินกับสัตว์น้อยใหญ่ พรานบุญได้แอบมาเห็นเข้า และเกิดความต้องการจะนำไปถวายพระสุธนในวังให้ได้ แต่ถูกเสือ งู และนกยูงขัดขวางเอาไว้

เพลงที่ ๓ กินรี (Kinari Waltz) ฝูงพี่ ๆ กินรีอีก ๖ นางก็ออกตามหาน้องมโนห์รา และร่วมกันเต้นและเล่นน้ำกันอย่างสนุกสนานโดยมิได้ระวังตัว พรานบุญหลังจากหนีมาจากเสือ งู และนกยูง ได้ ก็ดั้นด้นมาไล่ล่ามโนห์รา อย่างไม่ลดละ จนถึงเวลาที่ทุกคนสนุกสนานและไม่ทันระวังตัวก็จับนางมโนห์ราไว้ได้

เพลงที่ ๔ ภิรมย์รัก (A Love Story) เป็นการไล่ล่าของพรานบุญและมโนห์ราด้วยท่าเต้นระดับสูงใช้เทคนิคอย่างสมัยใหม่ (Neo-Classic) ท่าเต้นแสดงให้เห็นถึงพลังในตัวมโนห์ราที่เป็นสัตว์หิมพานต์ ทำให้ยากต่อการจับที่พรานบุญจะทำได้ จึงได้ร่ายเวทมนต์ให้ฝูงพญานาคออกมารัดตัวนางมโนห์ราไว้ได้ จนสามารถนำไปถวายพระสุธนได้สำเร็จ

เพลงที่ ๕ อาทิตย์อับแสง (Blue Day) เป็นการพบรักของพระสุธนและนางมโนห์รา เมื่อได้พบกันครั้งแรก และเป็นการเต้นคู่ Grand Pas de Deux ซึ่งถือว่าเป็นกระบวนท่าเต้นสูงสุดของคู่พระเอกนางเอก ในแบบฉบับของนาฏศิลป์ตะวันตกโดยการเชื่อมท่าทั้งแบบดั้งเดิม (Classic) และแบบสมัยใหม่ (Neo Classic) ไว้อย่างลงตัว

เพลง Reprise เป็นการเต้น Finalé เพื่อเฉลิมฉลองความรักของพระสุธนและนางมโนห์รา โดยเหล่านักแสดงทุกคนที่เต้นในบทบาทของตนเองได้กลับมาแสดงอีกครั้งหนึ่ง ให้เกิดความยิ่งใหญ่ตระการตาในตอนจบ

แนวคิดในเชิงสร้างสรรค์

เป็นการนำบัลเลต์มโนห์ราซึ่งเป็นบัลเลต์พระราชทาน อันเป็นพระอัจฉริยภาพและพระมหากรุณาธิคุณในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้ออกแบบท่าเต้นใหม่ทั้งหมด เป็นการแสดงมโนห์ราในรูปแบบร่วมสมัย ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยเพิ่มตัวละครเข้ามาใหม่ ซึ่งกลายเป็นความพิเศษและเอกลักษณ์ที่ผู้คนจดจำ ได้แก่ ดอกดาวเรือง ๙ ดอก อันเป็นดอกไม้สัญลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร หญ้าแฝกจากโครงการในพระราชดำริ และสายน้ำ ๔ สายที่เต้นรวมกันเป็นแม่น้ำสายเดียว ทำให้การปรากฏของสายน้ำครั้งนี้ไม่ได้ทำหน้าที่เป็นเพียงแค่ตัวละคร แต่ภายใต้ความพลิ้วไหว นุ่มนวลและทรงพลัง ยังทำให้กลายเป็นฉากสำคัญสำหรับบัลเลต์ที่สวยงามเกินบรรยาย สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพระพันปีหลวง เคยตรัสเปรียบพระองค์ท่านกับพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เอาไว้ว่า “พระเจ้าอยู่หัวเป็นน้ำ ฉันจะเป็นป่า ป่าที่ถวายความจงรักภักดีต่อน้ำ” พระราชดำรัสนี้ คือแรงบันดาลใจที่ทำให้เลือกนำสายน้ำมาไว้ในป่าหิมพานต์ของบัลเลต์เรื่องนี้ เพราะสัญลักษณ์ของทั้ง ๒ พระองค์

การเผยแพร่ผลงานต่อสาธารณชนในประเทศและต่างประเทศ

๑. สร้างสรรค์และกำกับลีลาในงานและพิธีสำคัญต่าง ๆ

พ.ศ. ๒๕๓๙ : การแสดงแสงและเสียงเพื่อต้อนรับสมเด็จพระนางเจ้าเอลิซาเบธ ที่ ๒ แห่งสหราชอาณาจักรอังกฤษ และพระสวามี ณ วัดไชยวัฒนาราม จังหวัดอยุธยา โดย สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

พ.ศ. ๒๕๔๐ : ละครเชิงประวัติศาสตร์ เนื่องในวโรกาสปีกาญจนาภิเษก พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤบดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร “เฉลิมขวัญ นพบุรี ๗๐๐ ปี นครเชียงใหม่” ณ วัดสวนดอก จังหวัดเชียงใหม่ โดยกระทรวงกลาโหม

พ.ศ. ๒๕๔๓ : งานแสดงแสงเสียงศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย

: การจัดแสดงแสงเสียงและสื่อผสมสัญจร “ธ สถิตในดวงใจไทยทั่วหล้า” จัดขึ้นโดย สำนักพระราชวัง ร่วมกับภาครัฐและเอกชน ๘ จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ พิษณุโลก ขอนแก่น อุบลราชธานี นครราชสีมา นครสวรรค์ สุราษฎร์ธานี และสงขลา

พ.ศ. ๒๕๔๔ : เล่าขานตำนานเมืองกาฬสินธุ์

พ.ศ. ๒๕๕๕ : แม่น้ำของแผ่นดินปีที่ ๓ “มหาราชจอมราชัน”

พ.ศ. ๒๕๔๖ : “เมืองแก้วขวัญเกล้า” เวียงกุมกาม โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

: แม่น้ำของแผ่นดินปีที่ ๔ “มหาบุรุษแห่งหิมพานต์”

พ.ศ. ๒๕๔๗ : แม่น้ำของแผ่นดินปีที่ ๕ “พระคู่พระบารมี”

พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๑ : การแสดงพระราชทาน ระบำร่วมสมัย “ผ้าไหมไทย” โครงการศิลปาชีพในพระราชินูปถัมภ์ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง

พ.ศ. ๒๕๕๘ : “งานนี้งานดี” ในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมายุ ๕ รอบ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

พ.ศ. ๒๕๖๐ : บัลเลต์ พระราชนิพนธ์ “มโนห์รา” ในการแสดงมหรสพสมโภชพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

พ.ศ. ๒๕๖๒ : การแสดงมหรสพสมโภชพระราชพิธีบรมราชาภิเษกพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐ การแสดงศิลปะร่วมสมัย ละครเพลงในสวนฝัน

พ.ศ. ๒๕๖๕ : การแสดงจินตลีลา “พัตราภรณ์” ในงาน ภูษาศิลป์ จากท้องถิ่นสู่สากล ถวายแด่ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เนื่องในวโรกาสมหามงคล พระชนม์มายุ ๙๐ พรรษา

: การแสดงทางวัฒนธรรมไทยและระบำร่วมสมัย ในงานเลี้ยงรับรองผู้นำเขตเศรษฐกิจเอเปค (APAC)

พ.ศ. ๒๕๖๖ : เงาสะท้อน ละเวงวัณฬา - นางสุวรรณมาลี : การตีความและผสมผสานรูปแบบการแสดงสร้างสรรค์จากเรื่องพระอภัยมณี (เป็นการผสมผสานนาฏศิลป์ไทยและนาฏศิลป์ตะวันตกอย่างสร้างสรรค์ ลงในช่องทางออนไลน์ ยูทูป ยอดไลค์ ๗๔,๐๐๐ ยอด)

๒. สร้างสรรค์และกำกับลีลาการแสดงบนเวทีอื่น ๆ

กำกับลีลาสำหรับละครเวที

พ.ศ. ๒๕๓๓ : “มนต์เพลงขนมครก” ณ หอประชุมใหญ่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๓๔ : “อลเวงเพลงนางฟ้า” MBK Hall

: “ซินเดอเรลล่า” โรงละครแห่งชาติ

พ.ศ. ๒๕๓๕ : “ตะลุยเมืองตุ๊กตา” ณ โรงละคร M Theatre (โรงละครกรุงเทพ เดิม)

พ.ศ. ๒๕๓๖ : “ไร่แสนสุข” ณ โรงละคร M Theatre (โรงละครกรุงเทพ เดิม)

พ.ศ. ๒๕๔๐ : “ตะลุยสุสานฟาโรห์” ณ โรงละคร M Theatre (โรงละครกรุงเทพ เดิม)

พ.ศ. ๒๕๔๒ : “นางพญางูขาว” ณ โรงละคร M Theatre (โรงละครกรุงเทพ เดิม)

พ.ศ. ๒๕๔๔ : “บัลลังก์เมฆ” โรงละครเมืองไทยรัชดาลัย

พ.ศ. ๒๕๔๖ : “คู่กรรม” The Musical ณ โรงละคร M Theatre (โรงละครกรุงเทพ เดิม)

พ.ศ. ๒๕๔๗ : “บางกอก ๒๔๘๕” ณ โรงละครเมืองไทยรัชดาลัย

พ.ศ. ๒๕๔๘ : “ทวิภพ” ณ โรงละครเมืองไทยรัชดาลัย
พ.ศ. ๒๕๕๐ : “ฟ้าจรดทราย” ณ โรงละครเมืองไทยรัชดาลัย
พ.ศ. ๒๕๕๑ : “ข้างหลังภาพ” ณ โรงละครเมืองไทยรัชดาลัย
พ.ศ. ๒๕๕๒ : “แม่นาคพระโขนง” ณ โรงละครเมืองไทยรัชดาลัย
พ.ศ. ๒๕๕๓ : “กินรีสีรุ้ง” ณ โรงละครเมืองไทยรัชดาลัย
: “หงส์เหนือมังกร” ณ โรงละครเมืองไทยรัชดาลัย
พ.ศ. ๒๕๕๔ : “สี่แผ่นดิน” ณ โรงละครเมืองไทยรัชดาลัย
พ.ศ. ๒๕๕๕ : “มิสไซ่ง่อน” ณ โรงละครเมืองไทยรัชดาลัย
พ.ศ. ๒๕๕๖ : “เลือดขัตติยา” ณ โรงละครเมืองไทยรัชดาลัย
: “ลอดลายมังกร” ณ โรงละคร เมืองไทยรัชดาลัย
พ.ศ. ๒๕๕๙ : “The Sound of Music” ณ โรงละครเมืองไทยรัชดาลัย
: “พระร่วง เดอะมิวสิคัล” ณ โรงละคร เมืองไทยรัชดาลัย
พ.ศ. ๒๕๖๑ : “Still On My Mind” ณ โรงละครเมืองไทยรัชดาลัย
พ.ศ. ๒๕๖๕ : ๙๐ พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนี พันปีหลวง ณ หอประชุมใหญ่ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

กำกับลีลาสำหรับโอเปร่า

พ.ศ. ๒๕๔๔ : มัทนา “Madana, The Romance of A Rose” มหาอุปรากร โดย สมเถา สุจริตกุล

กำกับลีลาสำหรับภาพยนตร์

พ.ศ. ๒๕๖๕ : “พระร่วง ๒๐๒๓”

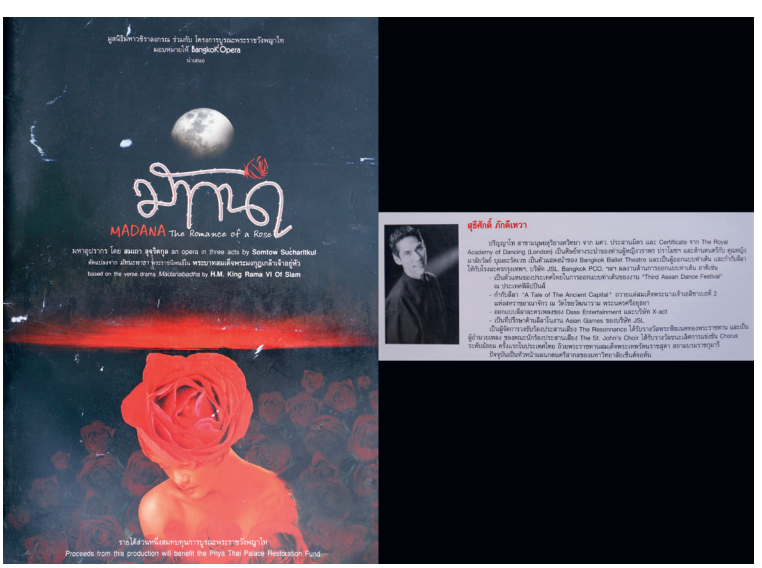

กำกับลีลาบทพระนิพนธ์ ในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ณ บ้านปลายเนิน

พ.ศ. ๒๕๕๓ : “นางซิน”

พ.ศ. ๒๕๕๔ : “เกษตร - กษัตริย์”

พ.ศ. ๒๕๕๕ : ๘๐ พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง

พ.ศ. ๒๕๕๖ : “หม่องปอกกะเยี่ยง”

พ.ศ. ๒๕๕๗ : “ไผ่รวกกับทานตะวันผู้ยโส”

ผลงานกำกับลีลาในต่างประเทศ

พ.ศ. ๒๕๓๗ : The 3rd ASEAN Dance Festival, “Lotus Dance” ณ ประเทศฟิลิปปินส์

: The Festival of Arts Friend ประเทศสิงคโปร์

พ.ศ. ๒๕๔๙ : Choir Olympic ๒๕๔๙ ในนามประเทศไทย

ผลงานเผยแพร่ในสื่อสิ่งพิมพ์

นิตยสาร

พ.ศ. ๒๕๕๔ : Volume ฉบับที่ ๑๔๖ พฤษภาคม หน้า ๑๕๔ - ๑๖๑

: แพรวสุดสัปดาห์ ฉบับที่ ๖๘๒ กรกฎาคม หน้า ๑๒๓

พ.ศ. ๒๕๕๕ : ดิฉัน ฉบับที่ ๖๐๓ เมษายน หน้า ๒๒๘ - ๒๔๓

: Lip ฉบับที่ ๑๓/๒๔ มิถุนายน หน้า ๑๐๒ - ๑๐๕

: Image ฉบับที่ ๒๕ พฤษภาคม หน้า ๑๕๙

พ.ศ. ๒๕๖๐ : Harper’s Bazaar ฉบับที่ ๑๕๔ ธันวาคม หน้า ๗๑ - ๗๔

สื่อทางวิทยุ

พ.ศ. ๒๕๕๐ : วิทยุจุฬารายการดนตรี โดย สีส้ม เอี่ยมสรรพางค์

พ.ศ. ๒๕๕๓ : สถานีวิทยุกรีนเวฟ “คืนพิเศษ คนพิเศษ” ครั้งที่ ๑๑๑ โดย สายทิพย์ มนตรีกุล (พี่ฉอด)

พ.ศ. ๒๕๖๒ : วิทยุศึกษา รายการบุคคลเบื้องหลัง โดย ชุติมา เสวิกุล

สื่อทางโทรทัศน์

พ.ศ. ๒๕๔๖ - ๒๕๕๙ : รายการเดอะสตาร์ “ค้นฟ้าคว้าดาว” สถานี Modern Nine

พ.ศ. ๒๕๔๙ : รายการยอดคนไทยระดับโลก ของสถานี ITV

: รายการถึงลูกถึงคน ของสถานี Modern Nine

พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๕๔ : รายการ “เรื่องของเรื่อง” สถานี Modern Nine

พ.ศ. ๒๕๖๑ : World of Dance Thailand สถานีช่อง ONE

พ.ศ. ๒๕๖๒ - ปัจจุบัน : รายการ “The Golden Song” สถานีช่อง ONE

การถ่ายทอดความรู้

๑) ถวายการสอน

ถวายการสอนหลักสูตรการเต้นนาฏศิลป์สากลแด่พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าสิริภาจุฑาภรณ์

๒) สอนบุคคลสายบันเทิง

นางสาวมาเรียม เกรย์ อัลคาลาลี่ ค่ายเบเกอรี่

นายธีระ ธัญญอนันต์ผล ผู้ประกาศข่าว รายการข่าวเข้ม ช่อง ๘

๓) สอนบุคคลสายนาฏศิลป์สากล

นางกันยารัตน์ นภาศัพท์ : ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษากายและพัฒนาออกแบบท่าเต้นชื่อดัง

นายอิศฐิปรรฐม เสมารัฐ : อาจารย์ประจำภาควิชานาฏศิลป์ตะวันตก โรงเรียนนานาชาติบางกอกพัฒนา

นางสาวฟ้าใส ทวีศักดิ์ : อาจารย์สอนนาฏศิลป์สากล โรงเรียนวราพร กาญจนา บัลเลต์สตูดิโอ

นายอนุรักษ์ งามตา : อาจารย์สอนนาฏศิลป์สากล สถาบัน Bangkok City Ballet และ Creative Studio

นางสาวเหมือนฝัน อำพันแสง : เจ้าของสถาบัน Point Studio

๔) สอนบุคคลสายศิลปิน

นางสินจัย เปล่งพานิช ผลงาน บัลลังก์เมฆ
นายศรัญญู วงศ์กระจ่าง ผลงาน ตะลุยเมืองตุ๊กตา
นายปฏิภาณ ปฐวีกานต์ ผลงาน ฟ้าจรดทราย บางกอก ๒๔๘๕
นายทรงสิทธิ์ รุ่งนพคุณศรี ผลงาน ทวิภพ กินรีสีรุ้ง
นายเรืองศักดิ์ ลอยชูศักดิ์ ผลงาน กินรีสีรุ้ง
นางสาวคัทลียา แมคอินทอช ผลงาน ข้างหลังภาพ
นางสาวสุธาสินี พุทธินันทน์ ผลงาน ข้างหลังภาพ บัลลังก์เมฆ
นายสุกฤษฎิ์ วิเศษแก้ว ผลงาน ข้างหลังภาพ
นางสาวมีเรีย อเล็กซานดรา เบนเนเดตตี้ ผลงาน ฟ้าจรดทราย ทวิภพ และแม่นาคพระโขนง
นายนภัทร อินทร์ใจเอื้อ ผลงาน สี่แผ่นดิน มิสไซง่อน
นางสาวกุลกรณ์พัชร์ โพธิ์ทองนาค ผลงาน มิสไซง่อน เลือดขัตติยา
นางสาวรัดเกล้า อามระดิษ ผลงาน สี่แผ่นดิน เลือดขัตติยา กินรีสีรุ้ง Still on My Mind
นายกรกันต์ สุทธิโกเศศ ผลงาน เลือดขัตติยา
นางสาวหนึ่งธิดา โสภณ ผลงาน เลือดขัตติยา

๕) บุคคลสายวิชาการ

ดร.ทิพย์หทัย พันธุพงศ์ : อดีตอาจารย์ภาควิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

นายอรรถ บุนนาค : บรรณาธิการสำนักพิมพ์ JLIT

๖) ถ่ายทอดความรู้องค์กร

พ.ศ. ๒๕๓๒ - ๒๕๓๓ : อาจารย์พิเศษสอน Basic Movement ให้คณะครุศาสตร์ ภาควิชาดนตรีศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒ : วิทยากรรับเชิญ สอนหลักการเต้นระบำตะวันตกอย่างได้มาตรฐานและเทคนิคสำคัญให้สมาคมเชียร์ลีดเดอร์ไทย

พ.ศ. ๒๕๖๐ : วิทยากรรับเชิญสอน Movement ให้กับเจ้าหน้าที่ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

พ.ศ. ๒๕๖๓ : คณะกรรมการคัดสรรรางวัลศิลปินร่วมสมัยดีเด่น รางวัล “ศิลปาธร” สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม

พ.ศ. ๒๕๖๕ : คณะอนุกรรมการจัดทำบทเพลงส่งเสริมสังคมไทย ในคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

: ผู้ทรงคุณวุฒิสาขาศิลปะการแสดง คณะทำงานพิจารณาร่างหลักเกณฑ์แนวทางและสรรหารายชื่อคณะกรรมการ โครงการยกย่องเชิดชูเกียรติศิลปินร่วมสมัยดีเด่นรางวัล “ศิลปาธร”

: คณะกรรมการตัดสินรางวัลศิลปินร่วมสมัยดีเด่น “รางวัลศิลปาธร” สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม

: คณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมศิลปะร่วมสมัย (๒๕๖๕ - ๒๕๖๖) สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม

พ.ศ. ๒๕๖๖ : วิทยากรรับเชิญ สอนการสร้างผลงานนาฏศิลป์สร้างสรรค์ให้กับสถาบันภาษามหาวิทยาลัยมหิดลศาลายา

: อาจารย์พิเศษภาควิชาออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยศิลปากร ท่าช้าง

รางวัลและเกียรติคุณที่ได้รับ

พ.ศ. ๒๕๔๐ : ถ้วยรางวัลพระราชทาน สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี รางวัลชนะเลิศการขับร้องประสานเสียง จัดโดยสมาคมนักดนตรีแห่งประเทศไทย

พ.ศ. ๒๕๔๙ : โล่รางวัลพระราชทาน สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี รางวัลชนะเลิศการแข่งขันขับร้องหมู่เพลงสรรเสริญพระบารมี ภายใต้โครงการ “พ่อหลวงของคนไทย” จัดโดย บริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด มหาชน

: เหรียญทองการแข่งขัน World Choir Games ๒๕๔๙ ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน ในประเภทการแข่งขัน Scenic Folklore

พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๑ : เหรียญสองพระองค์ เหรียญพระราชทาน ภ.ป.ร., สก. ได้รับพระราชทานจากการถวายผลงาน การออกแบบระบำร่วมสมัย “ผ้าไหมไทย” ณ ตำหนักภูพานราชนิเวศน์

พ.ศ. ๒๕๕๓ : พระพิฆเนศทองพระราชทาน ครั้งที่ ๗ จากบทเพลง “วิถีบูรพา” โดยคณะนักร้องประสานเสียงเซนต์จอห์น

พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๖ : เหรียญพระราชทาน สธ. ได้รับพระราชทานจากการถวายผลงานออกแบบระบำบทพระราชนิพนธ์ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ณ บ้านปลายเนิน

พ.ศ. ๒๕๕๖ : โล่ศิษย์เก่าดีเด่นโรงเรียนศรีวิกรม์

พ.ศ. ๒๕๖๐ : เหรียญพระราชทาน ภปร. ได้รับพระราชทานจากการกำกับการแสดงและกำกับลีลา งานพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

พ.ศ. ๒๕๖๑ : เหรียญพระราชทาน “อุ่นไอรัก” ได้รับพระราชทานจากการกำกับลีลางานอุ่นไอรักครั้งที่ ๑

พ.ศ. ๒๕๖๕ : โล่ศิษย์เก่าดีเด่นวิทยาลัยนาฏศิลป สาขาสร้างชื่อเสียงให้กับสถาบันทั้งในประเทศและต่างประเทศ

การทำคุณประโยชน์เพื่อสังคม

: อุปนายกสมาคมเชียร์ลีดเดอร์ไทย
: อุปนายกสมาคมพัฒนาพันธุ์สุนัข ประเทศไทย
: วิทยากรสอน Movement สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
: วิทยากรสอนขับร้องให้โรงเรียนเซนต์จอห์น (ท่าบม) จังหวัดเลย
: วิทยากรสอนบุคลิกภาพให้มีประสิทธิภาพให้บุคลากรในองค์กรทรัพย์สิน ส่วนพระมหากษัตริย์

ชีวิตปัจจุบัน

ในปัจจุบัน นายสุธีศักดิ์ ภักดีเทวา ยังคงทำงานด้านศิลปะการแสดงในหลากหลายบทบาท ทั้งเป็นผู้ออกแบบสร้างสรรค์และกำกับลีลาในการแสดงทางศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย เป็นกรรมการตัดสินการประกวดการแสดงในประเภทหรือสาขาต่าง ๆ รวมถึงเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ วิทยากรให้ความรู้ เป็นครูผู้ฝึกสอนด้านการแสดง โดยเฉพาะด้านนาฏศิลป์สากล - นาฏศิลป์ร่วมสมัย ให้กับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนอยู่อย่างสม่ำเสมอ เป็นคณะกรรมการบริหารกองทุนมุ่งส่งเสริมศิลปะร่วมสมัย เป็นอนุกรรมการพิจารณากลั่นกรองโครงการที่ขอรับทุนการส่งเสริมจากกองทุนส่งเสริมศิลปะร่วมสมัย จึงเป็นอีกหนึ่งบุคลากรคนสำคัญที่ช่วยส่งเสริมและผลักดันวงการศิลปะการแสดงร่วมสมัยในประเทศให้มีความคึกคักและน่าสนใจกับผู้คนทุกเพศทุกวัยอยู่เสมอ อีกทั้งยังเป็นผู้สร้างนักแสดงรุ่นใหม่ ๆ ขึ้นมาร่วมสร้างสรรค์ผลงานที่ทันสมัยและตรงกับรสนิยมผู้คนในปัจจุบันมากขึ้น แต่ยังคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ความเป็นไทยอยู่เสมอ

“ทำทุกวันให้มีคุณค่า
เพราะจะทำให้รู้ว่า
เราได้คุณค่าในทุกวัน”

(นายสุธีศักดิ์ ภักดีเทวา)

คำประกาศเกียรติคุณ

รองศาสตราจารย์บรรจง โกศัลวัฒน์

ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ภาพยนตร์) พุทธศักราช ๒๕๖๖

รองศาสตราจารย์บรรจง โกศัลวัฒน์ เกิดเมื่อวันที่ ๒ มกราคม พ.ศ. ๒๔๘๖ ที่กรุงเทพมหานคร ปัจจุบันอายุ ๘๑ ปี เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๓ เริ่มศึกษาวิชาศิลปะ ณ โรงเรียนเพาะช่าง พ.ศ. ๒๕๐๓ ได้ศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ที่คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พ.ศ.๒๕๐๕ ได้รับประกาศนียบัตรวิชาการถ่ายภาพยนตร์ จากมหาวิทยาลัย นิวยอร์ก และ พ.ศ. ๒๕๑๔ สำเร็จการศึกษาได้รับปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิทยุ โทรทัศน์ และภาพยนตร์ จากมหาวิทยาลัยเทมเปิล ประเทศสหรัฐอเมริกา ในด้านการทำงาน รองศาสตราจารย์บรรจง เริ่มทำงานในตำแหน่งอาจารย์ ประจำแผนกอิสระวารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๕ ทำหน้าที่สอนวิชาภาพยนตร์ ซึ่งเปิดสอนขึ้นเป็น ครั้งแรกในระดับอุดมศึกษา ก่อนจะเลื่อนตำแหน่งขึ้นเป็นอาจารย์ประจำสาขาวิชาภาพยนตร์และภาพถ่าย คณะวารสารศาสตร์ และสื่อมวลชน เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๑ - ๒๕๕๐ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ ภาพยนตร์และสื่อดิจิทัล มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

ปลายปี พ.ศ. ๒๕๑๐ รองศาสตราจารย์บรรจงได้เดินทางไปทัศนศึกษาหาประสบการณ์ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ต่อมา ในปี พ.ศ. ๒๕๑๒ ได้รับทุนจากมูลนิธิ จอห์น ดี ร็อคกี้ เฟลเลอร์ ที่ ๓ เป็นเวลา ๑ ปี ทำให้มีโอกาสได้รู้จักและชื่นชม งานศิลปะที่สร้างด้วยสื่อภาพยนตร์เป็นครั้งแรกและเกิดความประทับใจเป็นอย่างยิ่ง จึงตัดสินใจลงเรียนหลักสูตรภาพยนตร์ ระยะสั้นที่ Millennium Film Workshop และได้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะด้วยฟิล์มภาพยนตร์เป็นครั้งแรกเรื่อง Eye ที่อาจกล่าวได้ว่า เป็นภาพยนตร์ทดลองเรื่องแรกของคนไทย ระหว่างที่กำลังศึกษาอยู่ที่นครนิวยอร์ก ได้สร้างภาพยนตร์ เรื่อง The Crossing หรือ “ข้ามฟาก” ซึ่งเป็นผลงานที่ได้รับรางวัลหลายรางวัลจากการประกวดในเทศกาลภาพยนตร์ต่าง ๆ จึงนับเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของรองศาสตราจารย์บรรจงในฐานะศิลปินสาขาภาพยนตร์ เมื่อกลับมายังประเทศไทย ได้สร้าง ภาพยนตร์ทดลองควบคู่ไปกับการทำภาพยนตร์สารคดี และยังนำผลงานของศิลปินต่างชาติมาจัดแสดงให้ผู้ชมชาวไทยได้รับ ชม พร้อมทั้งให้ความรู้ไปด้วย นับเป็นการบุกเบิกและเผยแพร่ภาพยนตร์ทดลองอย่างเป็นทางการขึ้นในประเทศ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๓

แม้ต้องทำหน้าที่ทางวิชาการในมหาวิทยาลัยอย่างเข้มข้น แต่รองศาสตราจารย์บรรจงยังคงอุทิศเวลาให้กับ การสร้างสรรค์ผลงานภาพยนตร์ ด้วยความรักและความผูกพันที่มีต่อศิลปะด้านนี้อย่างสม่ำเสมอ ได้ผลิตผลงานที่มีชื่อเสียง เป็นที่ยอมรับหลายเรื่อง ได้แก่ นวลฉวี สายน้ำไม่ไหลกลับ คำสิงห์ นายซีอุย แซ่อึ้ง เร็วกว่าใจไกลเกินฝัน คู่กรรม ๒ และ อัศจรรย์ชีวิตหมอแสง เป็นต้น จากความวิริยะอุตสาหะและการทุ่มเทพลังกาย พลังใจ พลังความคิดให้กับวงการนี้มายาวนาน จึงได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติมากมาย อาทิ รางวัลพระราชทานพระสุรัสวดี ครั้งที่ ๘ จากภาพยนตร์เรื่อง “นวลฉวี” รวม ๓ รางวัล ใน พ.ศ. ๒๕๒๘ รางวัลพระราชทานพระสุรัสวดี ครั้งที่ ๑๕ ในฐานะนักตัดต่อภาพยนตร์ยอดเยี่ยมจากภาพยนตร์ เรื่อง “วิถีคนกล้า” ใน พ.ศ. ๒๕๓๔ รางวัลพระราชทานพระสุรัสวดี ครั้งที่ ๑๖ รวม ๔ รางวัล จากภาพยนตร์เรื่อง “เร็วกว่าใจไกลเกินฝัน” ใน พ.ศ. ๒๕๓๕ รางวัลสุพรรณหงส์ทองคำ จากการประกวดภาพยนตร์แห่งชาติสุพรรณหงส์ ครั้งที่ ๖ รวม ๓ รางวัล และรางวัลพระราชทานพระสุรัสวดี ครั้งที่ ๒๐ รวม ๒ รางวัล จากภาพยนตร์เรื่อง “คู่กรรม ๒” ใน พ.ศ. ๒๕๓๙ รางวัลอนุสรมงคลการ จากมูลนิธิหนังไทย พ.ศ. ๒๕๔๓ และรางวัล Lifetime Achievement จากสมาคม ผู้กำกับภาพยนตร์ไทย ครั้งที่ ๔ ใน พ.ศ. ๒๕๕๗

นอกจากมีความรู้ ความสามารถ จนได้รับฉายาว่าเป็นครูใหญ่หรือบิดาแห่งวิชาภาพยนตร์สมัยใหม่ของประเทศไทยแล้ว รองศาสตราจารย์บรรจงยังเป็นผู้มีคุณูปการต่อวงการภาพยนตร์ไทยเป็นอย่างสูง เพราะเป็นหนึ่งในผู้ผลักดันให้มี การจัดตั้งหอภาพยนตร์ (องค์การมหาชน) ขึ้นจนเป็นผลสำเร็จ อีกทั้งยังเป็นสมาชิกสภาร่างพระราชบัญญัติภาพยนตร์ ทำหน้าที่ สนับสนุนและผลักดันการยกร่างพระราชบัญญัติภาพยนตร์ พ.ศ. ๒๕๖๐ อันเป็นประโยชน์แก่ผู้ผลิตภาพยนตร์ รวมถึงผลักดัน การปฏิรูปการตรวจพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ เพื่อให้อิสระเสรีในการสร้างสรรค์ภาพยนตร์แก่คนในวงการ

รองศาสตราจารย์บรรจง โกศัลวัฒน์ จึงสมควรได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ภาพยนตร์) พุทธศักราช ๒๕๖๖

ประวัติชีวิตและผลงาน

รองศาสตราจารย์บรรจง โกศัลวัฒน์

ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ภาพยนตร์) พุทธศักราช ๒๕๖๖

รองศาสตราจารย์บรรจง โกศัลวัฒน์ เกิดเมื่อวันที่ ๒ มกราคม พ.ศ. ๒๔๘๖ ที่กรุงเทพมหานคร

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. ๒๕๐๓ : เข้าศึกษาศิลปะ ณ โรงเรียนเพาะช่าง

พ.ศ. ๒๕๐๕ : ศึกษาต่อที่คณะจิตรกรรมและประติมากรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร

พ.ศ. ๒๕๑๔ : ประกาศนียบัตรวิชาการถ่ายภาพยนตร์ มหาวิทยาลัยนิวยอร์ก

พ.ศ. ๒๕๒๑ : ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยุ โทรทัศน์ และภาพยนตร์ จากมหาวิทยาลัยเทมเปิล ประเทศสหรัฐอเมริกา

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. ๒๕๑๕ - ๒๕๕๐ : อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาพยนตร์และภาพถ่าย คณะวารสารศาสตร์และสื่อมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พ.ศ. ๒๕๕๑ - ปัจจุบัน : ผู้อำนวยการหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการภาพยนตร์และสื่อดิจิทัล มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

การสร้างสรรค์ผลงาน

รองศาสตราจารย์บรรจง เป็นบุตรของนายคิด โกศัลวัฒน์ จิตรกรเขียนภาพสมัยใหม่ผู้มีชื่อเสียงคนหนึ่งของประเทศไทย ด้วยความที่บิดาเป็นจิตรกรจึงปลูกฝังให้บรรจงสนใจและรักที่จะเป็นจิตรกร ดังนั้น เมื่อสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเพาะช่าง จึงศึกษาต่อที่คณะจิตรกรรมและประติมากรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๕ ต่อมาได้ตัดสินใจออกมาใช้ชีวิตเป็นจิตรกร เดินทางวาดรูปไปตามสถานที่ต่าง ๆ ทั้งในและนอกประเทศ ร่วมกับนายกมล ทัศนาญชลี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ดำรง วงศ์อุปราช และเคยแสดงผลงานร่วมกับนายถวัลย์ ดัชนี ซึ่งศิลปินแห่งชาติสาขาทัศนศิลป์ทั้งสามท่านนี้ เป็นรุ่นพี่ที่สนิทสนมของรองศาสตราจารย์บรรจง ในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ รองศาสตราจารย์บรรจงจำหน่ายผลงานศิลปะได้เงินทุนมาจำนวนหนึ่ง จึงตัดสินใจเดินทางไปทัศนศึกษาหาประสบการณ์ชีวิต ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา ต่อมาก็ได้รับทุนจากมูลนิธิ จอห์น ดี ร็อคกี้ เฟลเลอร์ ที่ ๓ ในปี พ.ศ. ๒๕๑๒ ระหว่างที่พำนักอยู่ที่นั่น รองศาสตราจารย์บรรจงซึ่งกำลังกระตือรือร้นกับประสบการณ์แปลกใหม่ได้พบว่าตัวเองเริ่มเข้าไปคลุกคลีอยู่ในชุมชนสร้างหนังใต้ดินที่กำลังคึกคักอยู่ในขณะนั้น ได้มีโอกาสสัมผัสและชื่นชมงานศิลปะที่สร้างด้วยสื่อภาพยนตร์เป็นครั้งแรกด้วยความตื่นตาตื่นใจเริ่มหลงใหลในภาพเคลื่อนไหว

หลังจากไปฝึกการทำภาพยนตร์ล้ำยุค - อว็องการ์ด และหนังทดลองที่ Millennium Film Workshop ในนครนิวยอร์ก ช่วงปลายปี พ.ศ. ๒๕๑๒ ทำให้ตัดสินใจลงทะเบียนเรียนภาพยนตร์ที่นั่น และได้สร้างงานศิลปะด้วยฟิล์มภาพยนตร์เป็นครั้งแรก โดยใช้กล้องโบเล็กซ์ ๑๖ มม. ภายใต้ชื่อเรื่อง Eye (ตา) ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นภาพยนตร์ทดลองเรื่องแรกของคนไทย

ต่อมา ยังได้สร้างภาพยนตร์ทดลองอีกสองเรื่อง คือ Vortex (พ.ศ. ๒๕๑๒) และ Gamma (พ.ศ. ๒๕๑๔) และได้ตัดสินใจศึกษาต่อในวิชาภาพยนตร์ที่มหาวิทยาลัยนิวยอร์ก เป็นเวลา ๒ ปี ได้สร้างภาพยนตร์เสียงในฟิล์ม เรื่อง “The Crossing” หรือ “ข้ามฟาก” ในปี พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งเมื่อส่งเข้าประกวดในงานเทศกาลภาพยนตร์ต่าง ๆ ก็ได้รับรางวัลกลับมาหลายรางวัล

รองศาสตราจารย์บรรจงเดินทางกลับประเทศไทยหลังจากใช้ชีวิตอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา ๕ ปี โดยกลับมาเป็นศิลปินที่ไม่ใช้เพียงพู่กันและผืนผ้าใบ แต่ได้ใช้กล้องและฟิล์มถ่ายทำภาพยนตร์สร้างภาพยนตร์ทดลองควบคู่ไปกับรับจ้างทำภาพยนตร์สารคดีให้หน่วยงานรัฐบาลและเอกชนบางแห่ง ขณะเดียวกันก็นำผลงานภาพยนตร์ของตนเองและศิลปินด้านภาพยนตร์จากต่างประเทศมาจัดฉายสู่สาธารณชน ณ วังสวนผักกาด ถนนศรีอยุธยา รวมทั้งได้ออกแสดงทางโทรทัศน์เป็นระยะ พร้อมทั้งให้ความรู้ด้านภาพยนตร์ทดลองแก่ผู้ชมชาวไทยไปด้วย ซึ่งนับได้ว่าเป็นการบุกเบิกแนะนำภาพยนตร์ทดลองอย่างเป็นทางการขึ้นในประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๑๔ ด้วยความโดดเด่นในฐานะผู้บุกเบิกและแนะนำภาพยนตร์ทดลองแก่สังคมไทยเช่นนี้เอง จึงได้รับการชักชวนจากศาสตราจารย์เกษม ศิริสัมพันธ์ หัวหน้าแผนกอิสระวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ให้ไปช่วยสอนวิชาภาพยนตร์ ซึ่งทางแผนกฯ ได้เปิดการเรียนการสอนวิชานี้ขึ้นจากการลงชื่อเรียกร้องของนักศึกษาในปี พ.ศ. ๒๕๑๕

ปี พ.ศ. ๒๕๑๕ รองศาสตราจารย์บรรจง ได้รับการบรรจุเป็นอาจารย์ประจำของแผนกอิสระวารสารศาสตร์ และสื่อสารมวลชน ทำหน้าที่สอนวิชาภาพยนตร์ ซึ่งเปิดสอนขึ้นเป็นครั้งแรกในระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย นับเป็นผู้สอนคนแรกและเพียงคนเดียว และยังได้กลายเป็นแกนนำเขียนหลักสูตรภาพยนตร์ ในสถานการณ์ที่ไม่เคยมีการเรียนการสอนด้านภาพยนตร์เกิดขึ้นในประเทศไทยมาก่อน ทางแผนกแทบจะไม่มีอุปกรณ์ใดๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการเรียนการสอนให้ต้องนำอุปกรณ์ส่วนตัวมาใช้สอนและยืมจากห้องโสตฯ มาใช้บ้าง แม้ว่าในช่วงแรกจะเป็นไปอย่างกระท่อนกระแท่น แต่สิ่งสำคัญของการเรียนการสอนคือการปลูกฝังความรักภาพยนตร์ให้กับผู้เรียน

ด้วยวัยที่ใกล้เคียงกันระหว่างรองศาสตราจารย์บรรจงและนักศึกษา ทำให้มีความใกล้ชิดสนิทสนมกัน ใช้เวลานอกห้องเรียนพบปะพูดคุย พากันไปชมภาพยนตร์นอกสถานที่ นำภาพยนตร์เข้ามาฉายดูร่วมกัน และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างพี่น้อง ส่งผลให้เกิดแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนมีแรงบันดาลใจในการสร้างภาพยนตร์ โดยรองศาสตราจารย์บรรจงให้ความสำคัญกับภาพยนตร์ทุกประเภท สร้างการรับรู้และความเข้าใจถึงศิลปะในภาพยนตร์ สนับสนุนให้นักศึกษาสร้างภาพยนตร์ทดลอง และชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของภาพยนตร์ในฐานะสื่อมวลชน ทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น มุ่งมั่นที่จะสร้างภาพยนตร์เป็นอย่างมาก กลุ่มนักศึกษาจากสามปีแรกที่สอนที่แผนกอิสระวารสารศาสตร์นั้น ได้กลายเป็นบุคลากรคนสำคัญในวงการภาพยนตร์และสื่อสาร

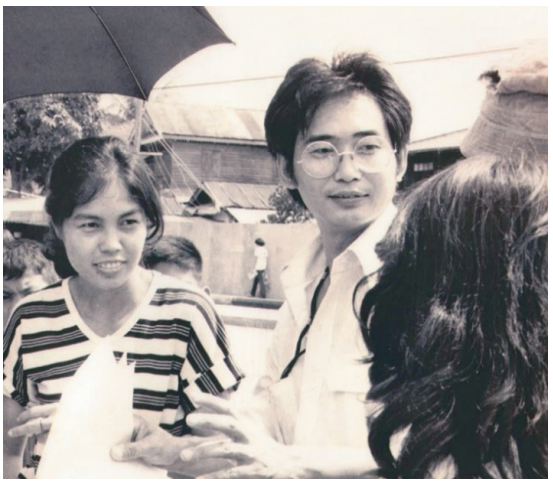
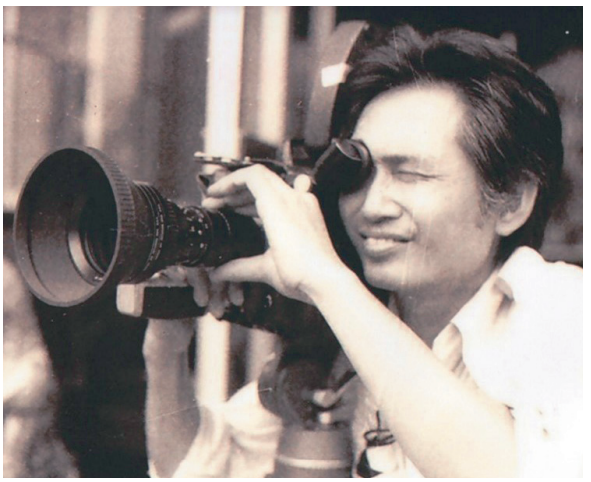
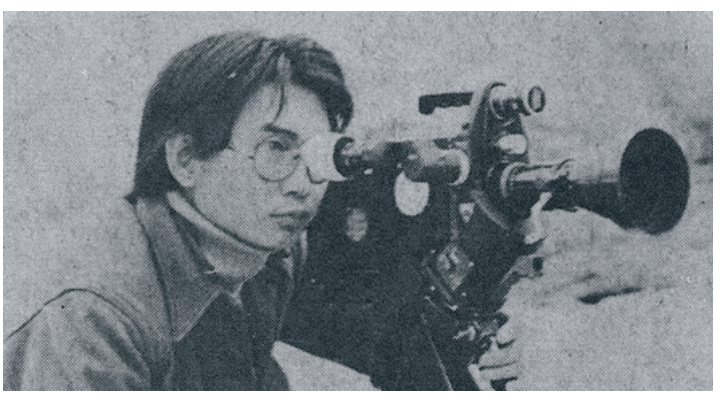

มวลชน อันเป็นคลื่นระลอกแรกที่สร้างฐานสำคัญให้กับการศึกษาภาพยนตร์ของประเทศไทยในเวลาต่อมา

ในระยะต่อมา เมื่อมหาวิทยาลัยเปิดโอกาสให้อาจารย์ประจำของมหาวิทยาลัย สามารถออกไปทำงาน เพื่อหาประสบการณ์ในวิชาชีพจริงได้ เป็นประโยชน์ในการนำกลับมาใช้สอนในห้องเรียน รองศาสตราจารย์บรรจง ได้เข้าไปทำงานเป็นผู้กำกับภาพยนตร์ไทยเป็นระยะ ๆ และเปิดโอกาสให้นักศึกษาเข้าไปช่วยทำงานเพื่อเก็บเกี่ยวประสบการณ์ในวิชาชีพจริงด้วยเสมอ

รองศาสตราจารย์บรรจง ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการศึกษาภาพยนตร์และต้องการยกระดับความรู้ของตนเอง จึงได้เดินทางกลับไปประเทศสหรัฐอเมริกาอีกครั้งเพื่อศึกษาต่อในระดับปริญญาโท โดยได้รับทุนการศึกษาจากมูลนิธิจอห์น ดี ร็อกกี้ เฟลเลอร์ที่ ๓ จนสำเร็จการศึกษาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ จากมหาวิทยาลัยเทมเปิล เมืองฟิลาเดลเฟีย รัฐเพนซิลเวเนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยได้สำเร็จการศึกษาเป็นคนที่ ๔ ของหลักสูตร ในขณะที่สาขาภาพยนตร์ของมหาวิทยาลัยเทมเปิล ได้เปิดสอนมาแล้วกว่า ๑๐ ปี (ฝีมือเด็กไทยสร้างหนังเผ่าอินเดียนแดง “นาวาโฮ” บางกอกไทม์ ฉบับวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๒๑)

การศึกษาภาพยนตร์ในรั้วมหาวิทยาลัยเทมเปิลทำให้รองศาสตราจารย์บรรจง ได้เรียนรู้แง่มุมของการสร้างภาพยนตร์หลายด้าน และเริ่มลองถ่ายทำภาพยนตร์สั้นแนวสารคดี อาทิ “Pacer” (พ.ศ. ๒๕๑๙) ซึ่งนำเสนอภาพธุรกิจการแข่งม้าออกมาอย่างน่าขนลุก และ “Navajo” (พ.ศ. ๒๕๒๑) สร้างขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์แด่ชาวพื้นเมือง เผ่านาวาโฮ ซึ่งรองศาสตราจารย์บรรจงเคยได้มีโอกาสไปใช้ชีวิตและศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมอยู่ด้วย ในพื้นที่สงวนของชนเผ่านี้เป็นเวลาถึงหกเดือน

เมื่อกลับมายังประเทศไทย ได้กลับมาสอนวิชาภาพยนตร์ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ต่อ และได้ใช้แนวทางการเรียนการสอนจากมหาวิทยาลัยเทมเปิลมาเป็นต้นแบบ โดยเฉพาะด้านการสนับสนุนทางการศึกษา ยกตัวอย่างเช่น ที่มหาวิทยาลัยเทมเปิลได้ให้ผู้เรียนใช้ฟิล์มและให้ทุนสนับสนุนซึ่งมีมูลค่ามากกว่าค่าลงทะเบียนเรียน รองศาสตราจารย์บรรจงได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการสนับสนุนทุนเพื่อสร้างภาพยนตร์ อันเป็นแรงผลักดันสำคัญที่จะให้ผู้เรียนได้สร้างสรรค์ผลงานอย่างเต็มที่ จึงเริ่มเขียนโครงการของบประมาณเพื่อซื้ออุปกรณ์การถ่ายทำที่มีมูลค่าหลักหมื่นถึงหลักล้าน เช่น กล้องถ่ายภาพยนตร์ เครน ดอลลี่ ชุดเครื่องมือตัดต่อ - ลำดับภาพ ฯลฯ รวมทั้งฟิล์มเพื่อให้นักศึกษานำไปใช้ถ่ายหนังภาพยนตร์ ซึ่งเป็นศาสตร์ที่เน้นความคิดสร้างสรรค์ ประสบการณ์และความชำนาญ มากกว่าการสอบวัดระดับความรู้ในห้องเรียน การสนับสนุนทางการศึกษาจึงเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การสร้างภาพยนตร์ กล้าที่จะสร้างสรรค์ และ

ปฏิบัติงานด้วยอุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ภาพยนตร์ของนักศึกษามีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับจากผู้ชม สามารถส่งเข้างานประกวดภาพยนตร์ หากได้รางวัลก็จะเป็นความภาคภูมิใจของตัวนักศึกษา และเป็นประโยชน์ต่อการสร้างคุณภาพให้กับทางมหาวิทยาลัยเอง อีกทั้งเมื่อนักศึกษาจบการศึกษาออกไป ก็จะสามารถนำความชำนาญจากประสบการณ์สร้างภาพยนตร์ไปปฏิบัติงานจริงได้ทันที นอกจากนั้น การเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริง จะสามารถทำให้เข้าใจเรื่องการบริหารเวลา การบริหารงบประมาณ การบริหารคน กลวิธีการสร้างสรรค์งานศิลป์ ฯลฯ เพราะสิ่งเหล่านี้ไม่สามารถสอนได้ในห้องเรียน จึงต้องเรียนรู้ด้วยตัวเอง การสนับสนุนทุนทางการศึกษาให้ผู้เรียนสร้างหนังเอง ได้ผลลัพธ์อันก้าวไกลเป็นอย่างมาก

นับจากปี พ.ศ. ๒๕๑๕ เป็นต้นมา หลักสูตรวิชาภาพยนตร์ของแผนกอิสระวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้รับการปรับปรุงและพัฒนาให้ก้าวหน้าขึ้นเรื่อย ๆ ประกอบกับที่แผนกอิสระวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นคณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน หลักสูตรภาพยนตร์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้กลายเป็นแบบอย่างการจัดทำหลักสูตรภาพยนตร์ในระดับอุดมศึกษา และได้รับการพัฒนาจนนับได้ว่าก้าวหน้าที่สุดในบรรดาสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนวิชาภาพยนตร์ในปัจจุบัน โดยเปิดสอนมายาวนานกว่า ๕๐ ปี สร้างบุคคลากรคุณภาพในวงการภาพยนตร์ สื่อสารมวลชน และวงการศึกษาด้านภาพยนตร์มากมาย ลูกศิษย์หลายคนของรองศาสตราจารย์บรรจง ได้สานต่อด้านการศึกษาภาพยนตร์ และมีบทบาทสำคัญ เป็นทั้งอาจารย์ นักวิจัย สืบสานการศึกษาภาพยนตร์ในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ

ผลงานภาพยนตร์ทั้งหมด มีดังนี้

พ.ศ. ๒๕๑๒ : “Eye” (ตา) ภาพยนตร์แนวทดลอง
: “Vortex” ภาพยนตร์แนวทดลอง
พ.ศ. ๒๕๑๔ : “Gamma” ภาพยนตร์แนวทดลอง
: “The Crossing” (ข้ามฟาก) ภาพยนตร์แนวทดลอง
พ.ศ. ๒๕๑๙ : “Pacer” ภาพยนตร์สารคดีสั้นเชิงทดลอง
พ.ศ. ๒๕๒๑ : “Navajo” ภาพยนตร์สารคดีวิทยานิพนธ์
พ.ศ. ๒๕๒๘ : “นวลฉวี” ภาพยนตร์เรื่องขนาดยาว
พ.ศ. ๒๕๒๙ : “คำสิงห์” ภาพยนตร์เรื่องขนาดยาว
พ.ศ. ๒๕๓๐ : “สายน้ำไม่ไหลกลับ” ภาพยนตร์เรื่องขนาดยาว
พ.ศ. ๒๕๓๔ : “ซีอุย แซ่อึ้ง” ภาพยนตร์เรื่องขนาดยาว
พ.ศ. ๒๕๓๖ : “เร็วกว่าใจไกลเกินฝัน” ภาพยนตร์เรื่องขนาดยาว
พ.ศ. ๒๕๓๙ : “คู่กรรม ภาค ๒” ภาพยนตร์เรื่องขนาดยาว
พ.ศ. ๒๕๖๐ : “อัศจรรย์ชีวิต หมอแสง” ภาพยนตร์เรื่องขนาดยาว

“Eye” (ตา) ภาพยนตร์แนวทดลอง

ในปี ค.ศ. ๑๙๖๗ หรือราว พ.ศ. ๒๕๑๐ รองศาสตราจารย์บรรจง โกศัลวัฒน์ ก้าวเข้าไปในนครนิวยอร์กในยุคที่ “กรีนวิช วิลเลจ” ได้กำเนิดขึ้น ศิลปินแทบจะทั่วสารทิศทั้งในประเทศ

และต่างประเทศมารวมตัวกันที่นี่ ศิลปินด้านทัศนศิลป์มีการรวมตัวก่อตั้งกลุ่ม “อันเดอร์กราวด์ฟิล์ม” หรือกลุ่มภาพยนตร์ใต้ดิน ร่วมกันจัดแสดงผลงานเรียกว่า ภาพยนตร์ทดลอง ภาพยนตร์ทดลองได้ถูกนำมาใช้สร้างสรรค์ผลงานโดยศิลปินแขนงอื่น ๆ ซึ่งทำให้ภาพยนตร์ถูกมองในฐานะศิลปะ

“ผมกำลังใช้กล้องเขียนภาพบนผืนผ้าแคนวาสแทนการใช้พู่กัน....การวาดภาพและการสร้างภาพยนตร์อยู่บนพื้นฐานของศิลปะเช่นกัน อย่างน้อยก็ใช้แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์...แต่ความแตกต่างอยู่ที่ภาพยนตร์ที่มีความซับซ้อนกว่า เพราะมีมิติในด้านเวลา” (บทความ When Film is Art โดย Stephanie Krebs)

ภาพยนตร์เรื่องตา มีความยาวประมาณ ๕ - ๖ นาที ซึ่งเป็นภาพยนตร์ทดลองการใช้เลนส์ขยายจับภาพ ไปที่ดวงตา ใช้เวลาถ่ายทำถึง ๕ เดือน ภายหลังภาพยนตร์เรื่องตาถูกนำไปฉายในงานมหกรรมภาพยนตร์นานาชาติ ครั้งที่ ๗ ณ กรุงโตเกียว (ฉายภาพยนตร์จิตรกรไทยที่ชนะเลิศประกวดที่สหรัฐ, ไทยรัฐ ฉบับวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๕)

“เมื่อก่อนเมืองไทยยังมองว่าภาพยนตร์นี่เป็นอาชีพเต้นกินรำกิน ไม่เป็นศาสตร์ไม่เป็นศิลป์ ผมเองก็เป็นคนหนึ่งที่อยากเรียนภาพยนตร์ แต่ไม่รู้จะเริ่มต้นอย่างไร แต่ก่อนนี้ผู้กำกับส่วนใหญ่จะไม่มีแม้กระทั่งบทภาพยนตร์ และวงการก็ไม่เปิดโอกาส คล้ายๆ กับกลัวคนจะเอาความรู้ไปแล้วคนที่เรียนหนังจะทำอย่างไร ก็ต้องยอมเป็นผู้ช่วยหลายปี บางคนต้องมาเป็นคนเสิร์ฟน้ำก่อนถึงจะได้ความรู้เรื่องภาพยนตร์ นี่คือความจริง ในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ ส่วนมากก็เป็นพวกครูพักลักจำทั้งนั้นนะ” (อ้างถึง ใน รองศาสตราจารย์บรรจง โกศัลวัฒน์ กว่า ๓๐ ปี แห่งส่วนผสมของภาพยนตร์การศึกษา, ไทยทัศนา Bioscope ฉบับที่ ๘๒ เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๑๑)

“Pacer” ภาพยนตร์สารคดีสั้นเชิงทดลอง

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๙ ภาพยนตร์สารคดีเรื่อง “Pacer” ได้รับรางวัลที่ ๑ จากเทศกาลภาพยนตร์ Penn. State Invitational และได้รับการคัดเลือกจากคณะกรรมการ Eastern Seaboard, The Art Museum เมืองฟิลาเดลเฟีย สำหรับส่งเข้าประกวดรางวัลออสการ์ สาขาภาพยนตร์สารคดีของนักศึกษาอเมริกันทั่วประเทศ

“Navajo” ภาพยนตร์สารคดีวิทยานิพนธ์

เป็นวิทยานิพนธ์ภาพยนตร์สารคดีติดตามชีวิตของชาวอินเดียนแดงเผ่านาวาโฮ ซึ่งเป็นภาพยนตร์ที่รองศาสตราจารย์บรรจงใช้ความอดทนเป็นอย่างสูง ต้องขับรถเดินทางเข้าไปสำรวจฝังตัวเรียนรู้พฤติกรรมการใช้ชีวิตของชาวอินเดียนแดงเผ่านาวาโฮนาน ๑ เดือน และกลับเข้าไปถ่ายทำนานกว่า ๓ เดือน ต้องใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับชนเผ่านาวาโฮท่ามกลางอากาศหนาวเย็นและลมพายุพัดแรง จากนั้น ใช้เวลาตัดต่ออีกประมาณ ๕ เดือน จึงสำเร็จการศึกษา

“นวลฉวี” ภาพยนตร์เรื่องขนาดยาว

เป็นเรื่องราวเหตุการณ์ฆาตกรรมนวลฉวี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๒ โดยมีผู้พบศพนวลฉวีลอยน้ำมาที่บริเวณสะพานนนทบุรี ซึ่งเป็นสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยา สร้างความสะเทือนขวัญให้กับผู้คนอย่างมาก รองศาสตราจารย์บรรจง ที่ผูกพันอยู่บริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยา เมื่อมองไปเห็นแม่น้ำทุกวัน ก็ได้เกิดคำถามในใจว่า “ทำไมนวลฉวีจึงถูกฆ่า” จึงเริ่มเขียนบทขึ้นโดยค้นคว้าเอกสารข่าว เดินทางไปสำรวจสถานที่จริง และไม่คิดจะนำมาสร้างเป็นภาพยนตร์ตั้งแต่แรก

แม้เหตุการณ์นั้น หมออธิปจะเป็นผู้วางแผนฆ่านวลฉวีอย่างแยบยล แต่รองศาสตราจารย์บรรจงได้ให้ความสำคัญของเรื่องราวที่ลักษณะของผู้หญิงในยุครอยต่อระหว่างสังคมรุ่นเก่ากับสังคมรุ่นใหม่ นวลฉวีถูกปลูกฝังให้เป็นคนยึดมั่นถือมั่นตามอุดมการณ์ลูกผู้หญิงที่สังคมกำหนด เมื่อพลาดพลั้งเสียตัวให้ชายใดแล้ว ก็ต้องยึดมั่นในพรหมจรรย์ “เสียทองเท่าหัวไม่ยอมเสียผัวให้ใคร” พยายามทำทุกวิถีทางเพื่อรั้งหมออธิปให้อยู่กับตัวเอง ยอมหลับนอนกับหมอธิปแบบลับ ๆ คอยเฝ้ารอหมออธิปที่ทำงาน พาพ่อไปกดดันให้แต่งงาน แม้กระทั่งนำปืนไปข่มขู่ให้จดทะเบียนสมรส ทั้งนี้ก็เพื่อรักษาศักดิ์ศรีลูกผู้หญิง ส่วนในด้านหมออธิปที่เจ้าชู้คบซ้อน เมื่อหมออธิปถูกนวลฉวีตามเช้าซี้รบกวน ทวงถามเรื่องความสัมพันธ์ และการปฏิบัติต่อเธอให้เหมือนคนรักมากเข้า ก็ทำให้อึดอัด ทนไม่ไหว ขาดอิสระ ประหนึ่งเหมือนเป็นการถูกผู้หญิงกดขี่ อันเป็นส่วนหนึ่งของอุดมการณ์ของผู้ชายที่จะยอมเสียไม่ได้ เมื่อบ่อยครั้งเข้าก็จึงหาทางกำจัด รองศาสตราจารย์บรรจงจึงมุ่งเน้นไปที่ปัญหาของตัวละครทั้งสอง เรื่องราวซึ่งได้กลายเป็นโศกนาฏกรรมที่ “สังคมเป็นผู้ฆ่าเธอ” และสังคมเป็นผู้ฆ่าหมออธิปเช่นเดียวกัน

“นายซีอุย แซ่อึ้ง” ภาพยนตร์เรื่องขนาดยาว

เช่นเดียวกับภาพยนตร์เรื่องนวลฉวี “นายซีอุย แซ่อึ้ง” เป็นอีกหนึ่งเรื่องที่รองศาสตราจารย์บรรจง ได้หยิบยกเหตุการณ์สุดสะเทือนขวัญที่เกิดขึ้นจริงมาสร้าง โดยมุ่งเน้นไปที่ลักษณะสภาวะ

ทางจิตของตัวละครซีอุย ชาวจีนอพยพมาอยู่ที่ประเทศไทย มีฐานะยากจน เป็นคนอาภัพตัวคนเดียวไร้ญาติขาดมิตร เพราะสื่อสารกับคนไทยไม่เข้าใจ ทำให้ต้องเปลี่ยนงานบ่อยครั้ง ไม่มีที่อยู่แน่นอน กล่าวได้ว่านายซีอุยเป็นผู้ที่อยู่ในสถานะคนชายขอบของสังคม เป็นแรงงานข้ามชาติ โดดเดี่ยว ไร้ที่พึ่ง โดนเหยียดหยามรังแก ผ่านศึกสงครามอันโหดร้ายที่ส่งผลกระทบต่อจิตใจ ด้วยสภาวะชายขอบของสังคมทำให้ซีอุยเกิดปมปัญหาที่ถูกฝังรากลึกในใจ ต้องการจะหลุดพ้นจากสภาวะความจนด้วยการเข้ามาขายแรงงานที่ประเทศไทย แต่ด้วยความไม่สู้งาน ถูกเจ้านายดูถูก ถูกเพื่อนร่วมงานรังแก ต้องการหลุดจากสภาวะดังกล่าวด้วยการเป็นผู้แข็งแกร่ง และมีความเชื่อแบบผิด ๆ ว่า หากนำตับและหัวใจของคนมากินจะฮึกเหิมกล้าสู้คน ซีอุยจึงลักพาตัวเด็กไปฆ่าเพื่อนำตับและหัวใจไปทำอาหาร สุดท้ายซีอุยถูกจับและรับโทษประหารชีวิต ในกรณีของซีอุยจึงเป็นชนชั้นด้อยโอกาสที่ถูกกดขี่โดยชนชั้นสังคมที่อยู่เหนือกว่า จนส่งผลต่อสภาวะจิตใจที่ไม่สามารถหาทางออกได้ และได้กลายเป็นโศกนาฏกรรมที่สังคมเป็นผู้ฆ่าซีอุยเช่นเดียวกัน

“คู่กรรม ภาค ๒” ภาพยนตร์เรื่องขนาดยาว

ภาพยนตร์เรื่อง “คู่กรรม ภาค ๒” เป็นภาพยนตร์ประเภทมหากาพย์ มีหลายตัวละครหลักดำเนินเรื่องราวตั้งแต่ช่วงสงครามโลก ครั้งที่ ๒ จนถึงเหตุการณ์วันมหาวิปโยค ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ เป็นนวนิยายที่ประพันธ์โดยทมยันตี แม้ไม่ใช่เรื่องราวที่เกิดขึ้นจริง เป็นเรื่องราวที่แต่งขึ้นโดยอิงจากเหตุการณ์จริง แต่รองศาสตราจารย์บรรจงก็มุ่งเน้นเรื่องราวไปที่สถานการณ์บ้านเมืองที่กำลังผันผวนเพราะเป็นยุคเผด็จการทหาร การเรียกร้องประชาธิปไตย ความไม่เป็นธรรมในสังคม ทำให้ตัวละครต้องมาพบกับจุดจบ อังศุมาลินได้พบกับการสูญเสียทั้งต้นเรื่องและท้ายเรื่อง คือสูญเสียทั้งโกโบริผู้เป็นสามี และกลินทร์ผู้เป็นลูกชาย เนื่องจากภาระหน้าที่ในสงครามของทั้งสอง โกโบริเป็นทหาร มีหน้าที่สู้รบในสงครามโลก ครั้งที่ ๒ ส่วนกลินทร์เป็นอาจารย์หนุ่มธรรมศาสตร์ไฟแรง เปี่ยมล้นไปด้วยอุดมการณ์ประชาธิปไตย มีหน้าที่สู้รบในสงครามแย่งชิงอำนาจจากระบอบเผด็จการ เพื่อเปลี่ยนให้สังคมเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง อย่างไรก็ตาม อังศุมาลินพบจุดจบเสมือนตายทั้งเป็น อาจกล่าวได้ว่าผู้หญิงแม้ว่าจะอยู่ท่ามกลางศึกสงครามใดก็ย่อมเป็นผู้สูญเสีย

“อัศจรรย์ชีวิต หมอแสง” ภาพยนตร์เรื่องขนาดยาว

ผลงานภาพยนตร์เรื่องล่าสุด “อัศจรรย์ชีวิตหมอแสง” ภาพยนตร์แนวคลาสสิค ย้อนยุคเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๗ สร้างจากบทประพันธ์ “หลายชีวิต” ของศาสตราจารย์พิเศษ พลตรี ม.ร.ว. คึกฤทธ์ ปราโมช เป็นเรื่องสั้นที่เล่าถึง ๑๑ ชีวิตตัวละครหลักที่โคจรมาพบจุดจบเดียวกัน ซึ่งรองศาสตราจารย์บรรจงเคยนำเรื่องสั้นหลากหลายตัวละครนี้มาสร้างเป็นละครโทรทัศน์ฉายทางสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสมาแล้ว หมอแสงคืออีกหนึ่งตัวละครที่ตั้งใจสร้างตั้งแต่เริ่มแรก และมีโอกาสนำมาสานต่อในครั้งนี้ ภาพยนตร์เรื่อง “อัศจรรย์ชีวิตหมอแสง” เป็นเรื่องราวของหมอยาพื้นบ้านรุ่นสุดท้าย ผู้เปี่ยมด้วยอุดมการณ์มุ่งมั่นรักษาคนไข้ด้วยยาสมุนไพร และการแพทย์แผนไทย ยืนหยัดต่อสู้กับโรคร้าย แต่หมอแสงกลับมาล้มป่วยในภายหลัง ซึ่งเรื่องราวทั้งหมดนำไปสู่ “โศกนาฏกรรมของชีวิต”

เอกลักษณ์โดดเด่นในผลงานภาพยนตร์

เทคนิคการถ่ายทำ

เทคนิคในแต่ละเรื่องของรองศาสตราจารย์บรรจง มีความโดดเด่น เช่น เทคนิคการถ่ายทำเรื่อง “นวลฉวี” (พ.ศ. ๒๕๒๘) ได้กลายเป็นสิ่งแปลกใหม่ในวงการภาพยนตร์ไทยในขณะนั้น โดยการใช้บันทึกเสียงจริงลงฟิล์ม ในขณะนั้นยังคงมีน้อยเรื่องนัก รวมทั้งเทคนิคที่ถ่ายทำที่แปลกใหม่ เช่น การใช้เลนส์ซีนีมาสโคป ให้ภาพมีความชัดลึก การใช้ถุงน่องกับเลนส์อะนามอร์ฟิก ทำให้ได้ภาพนุ่มนวล การใช้เทคนิคไม่ให้เกิดเงากระทบที่กำแพง และเทคนิคลองเทคที่พิสูจน์ความสามารถของทีมงานหลายฝ่าย ฯลฯ การคิดภาพในแต่ละเฟรม แต่ละช็อตในภาพยนตร์ของรองศาสตราจารย์บรรจงมีความละเมียดละไมสอดคล้องกับเรื่องราวที่นำเสนอ ทำให้น่าติดตาม

รูปแบบการใช้เทคยาวในการถ่ายทำ และเป็นผู้กำกับที่มีสายตาเต็มไปด้วยเมตตาต่อตัวละครและเนื้อเรื่องโศกนาฏกรรมที่บันทึกและถ่ายทอดเสมอ และได้พัฒนาเรื่อยมาในชีวิตการงานที่ผลิตภาพยนตร์เรื่องยาวเจ็ดเรื่อง

นอกจากนี้ ยังเป็นที่รู้จักในฐานะหนึ่งในผู้กำกับไทยเพียงหยิบมือเดียวนอกเหนือจากหม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม ยุคล หรือท่านมุ้ย ศิลปินแห่งชาติ (ผู้ซึ่งเคยให้ความไว้วางใจให้รองศาสตราจารย์บรรจงช่วยถ่ายภาพยนตร์หลายเรื่อง) ที่ถ่ายทำภาพยนตร์โดยบันทึกเสียงจริงในยุคที่ภาพยนตร์ที่ใช้เสียงพากษ์ยังคงเป็นที่นิยมแพร่หลาย การถ่ายทำพร้อมบันทึกเสียงได้กลายเป็นเรื่องหายากยิ่งยวดตั้งแต่การจากไปของบริษัทศรีกรุงซาวนด์ฟิล์ม มีเพียงนักสุนทรียศาสตร์ที่ยึดมั่นในศิลปธรรมและความงดงามไม่กี่คนเท่านั้นที่ใช้เสียงจริง เช่น นายรัตน์ เปสตันยี ผู้กำกับภาพยนตร์ชื่อดัง กับนายปง อัศวินิกุล ศิลปินแห่งชาติสาขาศิลปะการแสดง

เนื้อหาที่เกี่ยวกับโศกนาฏกรรมและปมในใจ

โศกนาฏกรรมจัดเป็นเรื่องราวประเภทหนึ่งที่มีเรื่องราวหรือเหตุการณ์อันน่าสลดใจลงท้ายด้วยความเศร้า ความผิดหวัง ตัวเอกในเรื่องตายตอนจบ ภาพยนตร์ของรองศาสตราจารย์บรรจงทุกเรื่องไม่ว่าจะเป็น “นวลฉวี” (พ.ศ. ๒๕๒๘) “คำสิงห์” (พ.ศ. ๒๕๒๙) “สายน้ำไม่ไหลกลับ” (พ.ศ. ๒๕๓๐) “นายซีอุย แซ่อึ้ง” (พ.ศ. ๒๕๓๔) “เร็วกว่าใจไกลเกินฝัน” (พ.ศ. ๒๕๓๖) หรือ“คู่กรรม ภาค ๒” (พ.ศ. ๒๕๓๙) ล้วนกล่าวถึงความขมขื่นของตัวละครหลัก แม้แต่ภาพยนตร์เรื่อง “Pacer” (พ.ศ. ๒๕๑๙) ซึ่งเป็นภาพยนตร์สารคดีขาวดำเกี่ยวกับชีวิตของม้าแข่ง สมัยที่รองศาสตราจารย์บรรจงถ่ายทำในช่วงที่เรียนในมหาวิทยาลัยเทมเปิล ภาพยนตร์ได้กล่าวถึงชะตากรรมของม้าแข่งตั้งแต่เริ่มผสมเพาะพันธุ์ให้ได้ม้าสวยพันธุ์ที่ดีที่สุด ถูกมนุษย์นำมาผูกขาทั้งสองข้างให้วิ่ง เมื่อเกิดมาถูกแยกออกจากอกแม่ ถูกนำไปฝึกฝน ถูกตอกเกือกม้า พยายามให้ม้าวิ่งอย่างฝืนธรรมชาติ จนกระทั่งนำม้าลงสนามแข่ง มีผู้คนมากมายมารอชมเพื่อพนันขันต่อ สุดท้ายม้าแข่งอายุมากขึ้นไร้สมรรถภาพก็ถูกฆ่าตาย อันเป็นโศกนาฏกรรมที่มนุษย์กระทำต่อม้า

โศกนาฏกรรมชีวิตในภาพยนตร์ทุกเรื่องได้สื่อถึงความหมายเดียวกัน รองศาสตราจารย์บรรจงกล่าวว่า *"มันคือปมด้อย ข้อบกพร่องของชีวิตที่ถูกฝังรากลึกและเก็บกดไว้นาน อันเกิดขึ้นจากสังคม"* ภาพยนตร์ของรองศาสตราจารย์บรรจง มุ่งให้ความสำคัญไปที่สภาวะจิตของตัวละครหลัก หากโศกนาฏกรรมนั้น ทำให้ตัวละครต้องลงเอยด้วยความตาย แต่เหตุผลอันใดที่ทำให้ตัวละครต้องพบจุดจบ

ภาพยนตร์ของรองศาสตราจารย์บรรจง ไปนำพาผู้ชมเข้าไปสู่เบื้องลึกในใจของตัวละครหลัก แสดงให้เห็นถึงโครงสร้างทางสังคมในบริบทที่แวดล้อมตัวละคร เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ตัวละครต้องพบเจอกับชะตากรรมต่าง ๆ ที่ถาโถมเข้ามา ทำให้เกิดสภาวะในจิตใจ และหากได้รับผลกระทบภายในใจซ้ำแล้วซ้ำเล่า ก็จะส่งผลให้ตัวละครกระทำการบางอย่างอันนำมาซึ่งโศกนาฏกรรม โดยไม่ได้มองด้วยสายตาอันเมตตาสงสาร แต่มองตัวละครในฐานะมนุษย์คนหนึ่งในสังคม นวลฉวีไม่ใช่ผู้หญิงที่บูชาความรักอย่างมืดบอด หมออธิปไม่ใช่ฆาตกรที่มีจิตใจโหดเหี้ยม นายซีอุย แซ่อึ้งไม่ใช่ฆาตกรโรคจิตที่ฆ่าเด็กเพื่อรสชาติตับอันโอชะแต่อย่างใด ซึ่งการสร้างสรรค์ด้วยความเข้าใจถึงตัวละคร ส่งผลให้ตัวละครมีมิติของความเป็นมนุษย์ ภาพยนตร์จึงมีความสมจริงชวนติดตาม

"ในฐานะผู้กำกับ ผมตั้งใจนำเสนอตัวละครให้เป็นมนุษย์ที่ยอมจำนนต่อสัญชาตญาณมืดที่ต้องต่อสู้กับศีลธรรมภายในใจ ส่วนตัวละครนวลฉวีผู้เป็นเหยื่อฆาตกรรม ผมไม่ได้สร้างให้เป็นคนที่ใสซื่อบริสุทธิ์ แต่สร้างตัวละครให้มีความน่าเชื่อถือที่มีทั้งด้านดีและไม่ดี" รองศาสตราจารย์บรรจง กล่าว (อ้างในบทความ Taking Thai films beyond fantasy, Bangkok Post Outlook ฉบับวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๙๔)

ด้วยการสร้างตัวละครที่แยบยลนี้ ส่งผลให้หมออธิปในขณะนั้น หลังจากได้รับอภัยโทษออกจากเรือนจำแล้ว เตรียมที่จะฟ้องผู้สร้างภาพยนตร์เรื่อง "นวลฉวี" แต่ก็ได้ยกเลิกภายหลังจากที่ได้ชมภาพยนตร์ นอกจากนี้ภาพยนตร์เรื่องนวลฉวี ก็ได้สร้างแรงกระเพื่อมให้กับสังคม ทำให้ผู้คนกล่าวถึงอุดมการณ์ความเป็นหญิงในสังคมไทย โดยในทางด้านมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้ให้มีการจัดงานเสวนาเรื่อง "ความรักแบบนวลฉวียังควรมีในสังคมไทยหรือไม่" มีบทความกล่าวถึง "ความรักคืออะไร ในความคิดนวลฉวี" (เดลิมิเร่อร์ ฉบับวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๒๘) และภาพยนตร์เรื่องนวลฉวีได้ถูกจัดเป็นภาพยนตร์ระดับต้นในกลุ่มภาพยนตร์แนวสะท้อนสังคมที่กล่าวถึงอุดมการณ์ความเป็นผู้หญิงในสังคมไทยด้วย

การเขียนบทและการกำกับที่ให้ความสำคัญกับตัวละครอย่างลึกซึ้ง

การเขียนบทและการกำกับการแสดงของรองศาสตราจารย์บรรจง ส่งผลให้นักแสดงในแต่ละเรื่องสวมบทบาทตัวละครได้อย่างสมจริง นักแสดงหลายคนที่เคยแสดงภาพยนตร์ของรองศาสตราจารย์บรรจง มีชื่อเสียง ได้รับคำชื่นชม ประสบความสำเร็จในอาชีพการแสดง และได้รับรางวัล ได้แก่ สินจัย หงส์ไทย ได้รับรางวัลพระราชทานพระสุรัสวดี (ตุ๊กตาทอง) ปี พ.ศ. ๒๕๒๘ สาขาผู้แสดงนำหญิงยอดเยี่ยมจากภาพยนตร์เรื่อง "นวลฉวี" ซึ่งเป็นภาพยนตร์ที่ใช้การบันทึกเสียงลงฟิล์มเป็นเรื่องแรกของเธอ อย่างไรก็ตาม อีกหนึ่งการพิสูจน์ความสามารถ คือเทคนิคการถ่ายทำแบบลองเทค ทำให้สินจัยต้องแม่นยำในบท สีหน้า อารมณ์ และเสียง ลื่นไหลไปตามสถานการณ์อย่างต่อเนื่องโดยไม่ติดขัด นับว่าเป็นการรับรองคุณภาพการแสดงของสินจัยในบท

ภาพที่ระลึกกับหม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม ยุคล ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ผู้สร้างภาพยนตร์ - ผู้กำกับการแสดง) พุทธศักราช ๒๕๔๔
และนายยุทธนา มุกดาสนิท ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์) พุทธศักราช ๒๕๖๐
ซึ่งเป็นลูกศิษย์วิชาภาพยนตร์รุ่นแรก ณ แผนกอิสระวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

นวลฉวีอย่างแท้จริง นัท มีเรีย ได้รับรางวัลพระราชทานพระสุรัสวดี (ตุ๊กตาทอง) ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ สาขาดาวรุ่งฝ่ายหญิงยอดเยี่ยม จากภาพยนตร์เรื่อง “เร็วกว่าใจไกลเกินฝัน” เพ็ญเพ็ชร เพ็ญกุล ได้รับรางวัลพระราชทานพระสุรัสวดี (ตุ๊กตาทอง) ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ สาขาดาวรุ่งฝ่ายชายยอดเยี่ยม จากภาพยนตร์เรื่อง “เร็วกว่าใจไกลเกินฝัน” ธัญญา โสภณ ได้รับรางวัลพระราชทานพระสุรัสวดี (ตุ๊กตาทอง) ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ สาขานักแสดงหญิงยอดเยี่ยมจากภาพยนตร์เรื่อง “คู่กรรม ภาค ๒” ศิริลักษณ์ ผ่องโชค ได้รับรางวัลพระราชทานพระสุรัสวดี (ตุ๊กตาทอง) ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ สาขาผู้แสดงนำหญิงยอดเยี่ยม จากภาพยนตร์เรื่อง “คู่กรรม ภาค ๒” พล ตัณฑเสถียร ได้รับรางวัลพระราชทานพระสุรัสวดี (ตุ๊กตาทอง) ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ รางวัลพิเศษ สาขาดาวรุ่งฝ่ายชายยอดเยี่ยม จากภาพยนตร์เรื่อง “คู่กรรม ภาค ๒” เป็นต้น

สิ่งสำคัญของการกำกับการแสดงคือ การทำงานกับนักแสดงอย่างใกล้ชิดเพื่อให้นักแสดงเข้าใจถึงตัวละครและแสดงออกมาได้อย่างมีพลัง การกำกับการแสดงในแต่ละเรื่องจึงเป็นสิ่งที่ท้าทายอย่างยิ่ง เช่น ทำอย่างไรให้สินจัยที่มีบุคลิกต่างจากตัวละครนวลฉวี ถ่ายทอดออกมาให้ผู้ชมเชื่อ จนรู้สึกคล้อยตามไปกับหมออธิป ทำอย่างไรให้อาจารย์ชลประคัลภ์ จันทร์เรือง ที่เป็นอาจารย์สอนการแสดง ผู้มีความสง่างามให้กลายเป็นตัวละครนายซีอุย ชาวจีนอพยพที่อาภัพ ทำอย่างไรให้เพ็ญเพ็ชร เพ็ญกุล เด็กหนุ่มเรียบร้อยกลายเป็นวัยรุ่นห่ามขับขี่รถกวนเมืองและเป็นนักเลงคุมซ่องโสเภณี เป็นต้น ซึ่งการกำกับการแสดงเป็นสิ่งที่ต้องใช้เวลา ต้องอธิบายให้นักแสดงเข้าใจบท เข้าใจตัวละคร และเข้าถึงตัวละครนั้น เพื่อให้ตัวละครที่ถูกถ่ายทอดออกมาน่าเชื่อถือ การแสดงเป็นไปอย่างต่อเนื่อง การแสดงอารมณ์เป็นอย่างลื่นไหล ไม่ติดขัด แม้จะต้องเว้นช่วงเวลาการถ่ายทำไปนานเพียงใดก็ตาม

แม้จะทำงานภาพยนตร์อย่างต่อเนื่อง แต่รองศาสตราจารย์บรรจงก็ไม่เคยหยุดสอนภาพยนตร์เลย ทำให้มีลูกศิษย์จำนวนมากที่เคารพรักและศรัทธาในผู้สอนท่านนี้ อาทิ นายยุทธนา มุกดาสนิท ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง ซึ่งเป็นนักศึกษาวิชาภาพยนตร์รุ่นแรก ณ แผนกอิสระวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บทบาทสำคัญอีกอย่างหนึ่งของรองศาสตราจารย์บรรจงในฐานะนักวิชาการด้านภาพยนตร์ที่มองเห็นคุณค่าแท้จริงของภาพยนตร์ คือการที่ท่านเป็นผู้หนึ่งที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการเรียกร้องผลักดันให้กรมศิลปากรจัดตั้งหอภาพยนตร์แห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ ทำหน้าที่อนุรักษ์และเผยแพร่มรดกภาพยนตร์ของชาติ จนเป็นผลสำเร็จ

"...ซึ่งผมมองว่า การพัฒนาไม่ใช่สนับสนุนให้คนทำหนังอย่างเดียว แต่จะทำอย่างไรให้มันเติบโต ถ้าไม่อย่างนั้นแล้ว คนทำหนังต้องไปพึ่งแต่ผู้มีอำนวยสร้าง แล้วก็ขาดอิสระในการสร้างสรรค์งาน" (อ้างอิงใน รองศาสตราจารย์บรรจง โกศัลวัฒน์ กว่า ๓๐ ปี แห่งส่วนผสมของภาพยนตร์และการศึกษา, ไทยทัศนา Bioscope ฉบับที่ ๘๒ เดือนกันยายน ๒๕๕๑)

ด้วยความสามารถและคุณูปการมากมายที่รองศาสตราจารย์บรรจงได้สรรค์สร้างและอุทิศให้แก่วงการภาพยนตร์ของไทย จึงได้รับฉายาว่าเป็นครูใหญ่ หรือบิดาแห่งวิชาภาพยนตร์สมัยใหม่ของประเทศไทย โดยมูลนิธิหนังไทย ในพระอุปถัมภ์ของพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอนุสรมงคลการ ได้มีมติมอบรางวัลอนุสรมงคลการ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๓ แด่รองศาสตราจารย์บรรจง โกศัลวัฒน์ เพื่อประกาศเกียรติคุณในฐานะท่านเป็นผู้บุกเบิกและพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาภาพยนตร์สมัยใหม่ขึ้นในประเทศไทย ด้วยความอุตสาหะวิริยะและอุทิศตัวอย่างต่อเนื่องยาวนานนับสามสิบปี จนประสบผลสำเร็จอย่างดียิ่งจวบจนปัจจุบัน นับเป็นคุณูปการที่สำคัญยิ่งต่อวงการศึกษาและวงการภาพยนตร์โดยส่วนรวม

รางวัลและเกียรติคุณที่ได้รับ

พ.ศ. ๒๕๑๒ : ได้รับทุนในฐานะจิตรกรไทยจากมูลนิธิ จอห์น ดี ร็อคกี้ เฟลเลอร์ ที่ ๓ ไปทัศนศึกษาประเทศสหรัฐอเมริกา

พ.ศ. ๒๕๑๓ : ได้รับทุนจาก The Ford Foundation เพื่อทำงานวิจัยและผลิตสารคดีเรื่อง "หนังใหญ่วัดขนอน"

พ.ศ. ๒๕๑๔ : "The Crossing" (ข้ามฟาก) ภาพยนตร์สั้นได้รับรางวัลชนะเลิศภาพยนตร์นักศึกษา The Cine Eagle Award, กรุงวอชิงตัน ดีซี ประเทศสหรัฐอเมริกา และรางวัลที่ ๒ จาก The London International Student Film Festival ประเทศอังกฤษ

พ.ศ. ๒๕๑๗ - ๒๕๒๑ : ได้รับทุนการศึกษาปริญญาโท สาขาภาพยนตร์และโทรทัศน์ ณ มหาวิทยาลัยเทมเปิล จากมูลนิธิ จอห์น ดี ร็อคกี้ เฟลเลอร์ ที่ ๓ ประเทศสหรัฐอเมริกา

พ.ศ. ๒๕๑๙ : "Pacer" (ม้าแข่ง) ชนะรางวัลที่ ๑ ภาพยนตร์สารคดีเชิงทดลอง ในเทศกาล Penn. State Invitational Film Festival, เมืองฟิลาเดลเฟีย ประเทศสหรัฐอเมริกา และรางวัลที่ ๑ ในการประกวดภาพยนตร์สารคดีนักศึกษาเพื่อส่งประกวดรางวัลออสการ์ จากคณะกรรมการ Eastern Seaboard, The Art Museum เมืองฟิลาเดลเฟีย ประเทศสหรัฐอเมริกา

พ.ศ. ๒๕๒๘ : ภาพยนตร์เรื่อง “นวลฉวี” ชนะ ๓ รางวัลพระราชทานสุรัสวดี (ตุ๊กตาทอง) ครั้งที่ ๘ สาขานักแสดงนำหญิงยอดเยี่ยม ออกแบบเครื่องแต่งกายยอดเยี่ยม และดนตรีประกอบภาพยนตร์ยอดเยี่ยม และในเวลาต่อมาถูกคัดเลือกให้เป็น ๑ ใน ๗๐ สุดยอดภาพยนตร์ไทย ในสมัยรัชกาลที่ ๙ เพื่อน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ที่ทรงมีต่อวงการภาพยนตร์ไทย นับเป็นความภาคภูมิใจสูงสุดของรองศาสตราจารย์บรรจง

พ.ศ. ๒๕๒๙ : ภาพยนตร์เรื่อง “คำสิงห์” ชนะรางวัลนักแสดงสมทบชายยอดเยี่ยม จาก The Asia Pacific Film Festival ไต้หวัน

พ.ศ. ๒๕๓๔ : ภาพยนตร์เรื่อง “นายซีอุย แซ่อึ้ง” ชนะ ๔ รางวัลพระราชทานสุรัสวดี (ตุ๊กตาทอง) ครั้งที่ ๑๔ สาขาภาพยนตร์ยอดเยี่ยม กำกับศิลป์ยอดเยี่ยม บันทึกเสียงยอดเยี่ยม และแต่งหน้ายอดเยี่ยม

: ชนะรางวัลพระราชทานสุรัสวดี (ตุ๊กตาทอง) ครั้งที่ ๑๕ ในฐานะนักตัดต่อภาพยนตร์ยอดเยี่ยม จากภาพยนตร์เรื่อง “วิถีคนกล้า” (กำกับโดย ยุทธนา มุกดาสนิท)

พ.ศ. ๒๕๓๖ : ภาพยนตร์เรื่อง “เร็วกว่าใจ ไกลเกินฝัน” ชนะรางวัลพระราชทานสุรัสวดี ครั้งที่ ๑๖ จำนวน ๔ ตุ๊กตาทอง สาขาภาพยนตร์ยอดเยี่ยม กำกับภาพยอดเยี่ยม กำกับศิลป์ยอดเยี่ยมบันทึกเสียงยอดเยี่ยม และ ๒ ตุ๊กตาเงิน สาขานักแสดงนำหน้าใหม่ชายและหญิง

พ.ศ. ๒๕๓๙ : ภาพยนตร์เรื่อง “คู่กรรม ๒” ชนะ ๓ รางวัลสุพรรณหงส์ ทองคำ ณ การประกวดภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ ครั้งที่ ๖ สาขานักแสดงนำหญิงยอดเยี่ยม, กำกับศิลป์ยอดเยี่ยม และดนตรีประกอบภาพยนตร์ยอดเยี่ยม

: ภาพยนตร์เรื่อง “คู่กรรม ๒” ชนะรางวัลพระราชทานสุรัสวดี ครั้งที่ ๒๐ จำนวน ๑ ตุ๊กตาทอง สาขานักแสดงนำหญิงยอดเยี่ยม และ ๑ ตุ๊กตาเงิน สาขานักแสดงนำหน้าใหม่ชาย

พ.ศ. ๒๕๔๓ : รางวัลอนุสรมงคลการ จากมูลนิธิหนังไทย

พ.ศ. ๒๕๕๗ : รางวัล Lifetime Achievement Award จากสมาคมผู้กำกับภาพยนตร์ไทย ครั้งที่ ๔

พ.ศ. ๒๕๖๗ : รางวัลสุพรรณหงส์เกียรติยศ Lifetime Achievement Award จากงานประกาศรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ ครั้งที่ ๓๒

การทำคุณประโยชน์เพื่อสังคม

๑. เป็นผู้บุกเบิกการเรียนการสอนสาขาวิชาการภาพยนตร์ ในระดับอุดมศึกษาขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทย ในแผนกอิสระวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งภายหลังถูกยกสถานะขึ้นเป็นคณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน สาขาซึ่งได้ผลิตศิลปินและบุคลากรวิชาชีพด้านภาพยนตร์ออกไปสู่สังคมไทยจำนวนมาก หลังจากที่เกษียณอายุราชการที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้มาเป็นผู้อำนวยการหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ถือได้ว่าเป็นผู้บุกเบิกการเรียนการสอนวิชาภาพยนตร์ในระดับปริญญาโทอีกครั้งหนึ่งในประเทศไทย

๒. เป็นผู้สร้างและผลิตภาพยนตร์ทดลองคนแรกของประเทศไทย คือเรื่อง “Eye” และเป็นผู้นำองค์ความรู้เกี่ยวกับภาพยนตร์ทดลองมาเผยแพร่และให้ความรู้แก่คนไทยเป็นครั้งแรก

๓. นอกจากจะเป็นผู้สอนในสาขาภาพยนตร์และเป็นผู้กำกับภาพยนตร์แล้ว ในฐานะนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านนี้ รองศาสตราจารย์บรรจงยังได้แต่งและเขียนตำราด้านภาพยนตร์ที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาด้านภาพยนตร์ในประเทศไทย ดังนี้

ภาพยนตร์สารคดี

พิมพ์โดย : คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๒๘

การกำกับ (และ) การแสดงในภาพยนตร์

พิมพ์โดย : คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๒๙

การถ่ายทำภาพยนตร์เสียง
[หลักทฤษฎีปฏิบัติของผู้สร้างภาพยนตร์ ละครโทรทัศน์ และวีดิทัศน์]
พิมพ์โดย : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๔๓

ศิลปะการแสดง : ภาพยนตร์ โทรทัศน์ และละคร
พิมพ์โดย : คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๔๕

๔. มีบทบาทสำคัญในการเรียกร้องและผลักดันให้มีการจัดตั้งหอภาพยนตร์แห่งชาติ และหอภาพยนตร์เฉลิมพระเกียรติ ร.๙ ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่อนุรักษ์และเผยแพร่มรดกทางภาพยนตร์ของชาติจนเป็นผลสำเร็จ

๕. เป็นกระบอกเสียงสำคัญที่คอยเคลื่อนไหวผลักดันการแก้ไขพระราชบัญญัติภาพยนตร์ พ.ศ. ๒๔๗๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับต่อ ๆ มา ให้มีความทันสมัย และผลักดันมาอย่างต่อเนื่องเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน เพื่อพัฒนาศักยภาพของอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย โดยเริ่มจากการเสนอร่างพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวิดิทัศน์ไทย เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับผู้สร้างภาพยนตร์ โดยเฉพาะผู้สร้างภาพยนตร์รายย่อยที่มีความสามารถแต่ยังไม่ได้รับโอกาสเท่าที่ควร รวมถึงการปฏิรูปการตรวจพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ เพื่อให้อิสระและเสรีในการสร้างสรรค์

ชีวิตปัจจุบัน

ปัจจุบัน รองศาสตราจารย์บรรจงยังคงทำงานในแวดวงการศึกษาด้านภาพยนตร์ โดยนอกจากจะดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการภาพยนตร์และสื่อดิจิทัล มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ยังเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะแก่ศิลปินรุ่นหลังในการสร้างและผลิตสื่อบันเทิง รวมถึงเป็นวิทยากร ให้ความรู้ด้านภาพยนตร์และถ่ายทอดประสบการณ์การทำงานแก่ผู้สนใจ

ด็อกเตอร์อลิโอชา เอเรร่า นักวิชาการภาพยนตร์ไทย ชาวฝรั่งเศส ได้เขียนแสดงความเห็นยกย่องต่อ รองศาสตราจารย์บรรจง ในกิจกรรม “นักทำหนังในโฟกัส” (Filmmaker in Focus) ณ มูลนิธิชิเนม่าโอเอชิส เมื่อ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๓ ว่า *“ในห้องออฟฟิศส่วนตัวของบรรจง โกศัลวัฒน์ ที่มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ที่อาจารย์สอนภาพยนตร์และสื่อดิจิตอลมากว่าสิบปี ท่ามกลางโปสเตอร์หลากสีของภาพยนตร์เรื่องต่าง ๆ ของเขา มีภาพถ่ายขาวดำแขวนอยู่เด่นเป็นสง่า เป็นภาพตัวเขาขณะที่กำกับภาพยนตร์เรื่องแรกช่วงประมาณปี พ.ศ. ๒๕๒๘ อาจารย์ยืนยกแขนอยู่บนดอลลี่ สีหน้าเต็มไปด้วยสมาธิ รอบล้อมด้วยทีมงาน ทั้งหมดล้วนบ่งบอกถึงการทุ่มเทยึดมั่นที่เขามีต่อ ‘ศิลปะแขนงที่เจ็ด’ ทั้งในฐานะอาจารย์ส่งทอดวิชา และในฐานะนักปฏิบัติฟิล์มผู้หลงใหลการเล่าเรื่อง”*

นับได้ว่ารองศาสตราจารย์บรรจง ได้อุทิศทั้งชีวิตให้กับวงการภาพยนตร์อย่างแท้จริง

“โลกเก่า :

ความเป็นศิลปะ คือ ความงดงาม สิ่งที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น

โลกใหม่ :

ภาพยนตร์ เป็นสื่อสร้างสรรค์ เป็นปรากฏการณ์

เป็นศิลปะความงดงามที่เกิดขึ้นเอง”

(รองศาสตราจารย์บรรจง โกศัลวัฒน์)

ภาคผนวก

การอ่าน คือการศึกษา
อ่านโลก อ่านชีวิต
อ่านจิตใจ อ่านหนังสือ
การเดินทางบนถนนสายวรรณกรรม
ระยะเวลาค่อนข้างนาน
หนทางค่อนข้างไกล
ดูเหมือนจะมองไม่เห็นอนาคต
และไม่มีจุดสิ้นสุด
แต่ก็ไม่มีถนนสายใดบนโลก
จะน่าอภิรมย์เท่าถนนสายนี้

ประกาศคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
เรื่อง ผลการคัดเลือกศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๖

ตามที่กระทรวงวัฒนธรรม โดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม ได้ดำเนินการสรรหาศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะให้เป็นมรดกอันล้ำค่าของแผ่นดินเพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติ ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๒๘ จนถึงปัจจุบัน นั้น

สำหรับพุทธศักราช ๒๕๖๖ คณะอนุกรรมการอำนวยการคัดเลือกศิลปินแห่งชาติ ได้ดำเนินการคัดเลือกศิลปินผู้มีความเป็นเลิศและนำเสนอคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติพิจารณา

คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติได้พิจารณาแล้ว มีมติเห็นชอบให้ประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติศิลปินผู้มีความสามารถเป็นเลิศและอุทิศตนสร้างสรรค์ผลงานศิลปะจนโดดเด่นเป็นที่ประจักษ์ชัดต่อสาธารณชน เป็นศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๖ จำนวน ๑๒ คน ดังนี้

๑. ศิลปิน สาขาทัศนศิลป์ ได้แก่
   ๑.๑ ศาสตราจารย์เกียรติคุณกัญญา เจริญศุภกุล (สื่อผสม)
   ๑.๒ นางวิภาวดี พัฒนพงศ์พิบูล (สถาปัตยกรรมภายใน)
   ๑.๓ ร้อยตรี ทวี บูรณเขตต์ (ประณีตศิลป์ - ช่างปั้น หล่อ)
   ๑.๔ นายสุดสาคร ชายเสม (ประณีตศิลป์ - เครื่องประกอบฉาก)
๒. ศิลปิน สาขาวรรณศิลป์ ได้แก่
   ๒.๑ นายประสาทพร ภูสุศิลป์ธร
   ๒.๒ นายวศิน อินทสระ
๓. ศิลปิน สาขาศิลปะการแสดง ได้แก่
   ๓.๑ นายสมบัติ แก้วสุจริต (นาฏศิลป์ไทย - โขน ละคร)
   ๓.๒ นายไชยยะ ทางมีศรี (ดนตรีไทย)
   ๓.๓ นายพิเชษฐ์ เอี่ยมชาวนา (การแสดงพื้นบ้าน - เพลงฉ่อย)
   ๓.๔ จ่าโทหญิง ปรียนันท์ สุนทรจามร (นักร้องเพลงไทยสากล - ลูกทุ่ง)
   ๓.๕ นายสุธีศักดิ์ ภักดีเทวา (นาฏศิลป์สากล)
   ๓.๖ รองศาสตราจารย์บรรจง โกศัลวัฒน์ (ภาพยนตร์)

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒๘ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

ประกาศ ณ วันที่ ๓ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๗

(นายสุริยะ จึงรุ่งเรืองกิจ)
รองนายกรัฐมนตรี
ประธานกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

กฎกระทรวง

กำหนดสาขา คุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือก
และประโยชน์ตอบแทนของศิลปินแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๕๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎกระทรวงนี้เรียกว่า “กฎกระทรวงกำหนดสาขา คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการคัดเลือกและประโยชน์ตอบแทนของศิลปินแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕”

ข้อ ๒ ในกฎกระทรวงนี้

“ศิลปินแห่งชาติ” หมายความว่า ศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะอันทรงคุณค่าและแสดงศักดิ์ศรีของชาติ

“ประโยชน์ตอบแทน” หมายความว่า เงินตอบแทน ค่ารักษาพยาบาล ค่าช่วยเหลือเมื่อประสบภัย ค่าของเยี่ยมในยามเจ็บป่วยหรือโอกาสสำคัญ ตลอดจนสวัสดิการและประโยชน์ตอบแทนอื่น

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรม

ข้อ ๓ ศิลปินแห่งชาติต้องเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านศิลปะในสาขา ดังต่อไปนี้

(๑) สาขาทัศนศิลป์

(๒) สาขาศิลปะการแสดง

(๓) สาขาวรรณศิลป์

ข้อ ๔ การกำหนดประเภทผลงานศิลปะในแต่ละสาขาตามข้อ ๓ ให้เป็นไปตามที่อธิบดีประกาศกำหนด

ข้อ ๕ ศิลปินแห่งชาติต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย และยังมีชีวิตอยู่ในวันประกาศยกย่อง

(๒) เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญ และมีผลงานดีเด่นเป็นที่ยอมรับของวงการศิลปะในสาขานั้น

(๓) เป็นผู้สร้างสรรค์และพัฒนาศิลปะในสาขาที่ได้รับการประกาศยกย่อง

(๔) เป็นผู้ผดุง ถ่ายทอด เผยแพร่ หรือเป็นต้นแบบศิลปะในสาขาที่ได้รับการประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติ

(๕) เป็นผู้ที่มีคุณธรรม ทุ่มเท และอุทิศตนเพื่องานศิลปะ

(๖) เป็นผู้มีผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและมนุษยชาติ

ข้อ ๖ ผู้ที่มีสิทธิได้รับการพิจารณายกย่องเชิดชูเกียรติให้เป็นศิลปินแห่งชาติจะต้องมีผลงานทางด้านศิลปะตามข้อ ๔ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นผลงานที่สื่อให้เห็นถึงคุณค่าในความดี ความจริง ความงาม อารมณ์ และคุณค่าทางจิตวิญญาณ

(๒) เป็นผลงานที่แสดงออกถึงแนวคิด สร้างพลังความรู้ และการพัฒนาสติปัญญาแก่มนุษยชาติ

(๓) เป็นผลงานที่ก่อให้เกิดความรู้สึกสะเทือนอารมณ์ และส่งเสริมจินตนาการ

(๔) เป็นผลงานที่สร้างสรรค์ มีเอกลักษณ์ มีทักษะสูง มีกลวิธีเชิงสร้างสรรค์ ไม่แสดงเจตนาหรือจงใจ ในการคัดลอกหรือเลียนแบบผลงานของผู้อื่นทั้งเปิดเผยและแอบแฝง

ข้อ ๗ ผู้ซึ่งได้รับเสนอชื่อเป็นศิลปินแห่งชาติจะต้องเผยแพร่และได้รับการยอมรับคุณค่าผลงานดังต่อไปนี้

(๑) ผลงานได้รับการจัดแสดง ถ่ายทอดหรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนอย่างต่อเนื่อง มีหลักฐานอ้างอิง โดยเป็นผลงานที่แสดงให้เห็นถึงแนวคิด พัฒนาการทางงานศิลปะอย่างเด่นชัด

(๒) ผลงานได้รับรางวัล หรือได้รับการประกาศเกียรติคุณยกย่องในระดับภูมิภาค ระดับชาติ หรือระดับนานาชาติ ซึ่งมีกระบวนการพิจารณาที่มีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับ

ข้อ ๘ ให้สภาวัฒนธรรม องค์กรวิชาชีพ สถาบันการศึกษา สถาบันทางศิลปะ และเครือข่ายทางวัฒนธรรมทั่วประเทศเสนอรายชื่อและผลงานของบุคคลซึ่งสมควรหรือเหมาะสมเป็นศิลปินแห่งชาติ โดยให้หัวหน้าองค์กรหรือหน่วยงานเป็นผู้ลงนามเสนอรายชื่อและผลงานต่อกรมส่งเสริมวัฒนธรรมตามแบบเสนอข้อมูลประวัติและผลงาน เพื่อประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติตามที่อธิบดีประกาศกำหนด

บุคคลทั่วไปให้เสนอผ่านศิลปินแห่งชาติ หรือองค์กรวิชาชีพ หรือเครือข่ายวัฒนธรรมทั่วประเทศได้

ระยะเวลาในการยื่นเสนอรายชื่อและผลงานของบุคคลซึ่งสมควรหรือเหมาะสมเป็นศิลปินแห่งชาติให้เป็นไปตามที่อธิบดีประกาศกำหนด

ข้อ ๙ เมื่อกรมส่งเสริมวัฒนธรรมได้รับแบบเสนอข้อมูลประวัติและผลงานเพื่อประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติตามข้อ ๘ แล้ว ให้ตรวจสอบคุณสมบัติ เอกสาร หลักฐานและรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง หากเห็นว่าไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้กรมส่งเสริมวัฒนธรรมแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้เสนอแก้ไขเพิ่มเติม จัดส่งเอกสาร หลักฐาน หรือรายละเอียดที่เกี่ยวข้องให้ถูกต้องและครบถ้วนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งจากกรมส่งเสริมวัฒนธรรม

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่กรมส่งเสริมวัฒนธรรมตรวจสอบคุณสมบัติ เอกสาร หลักฐานและรายละเอียดที่เกี่ยวข้องแล้ว ถ้าเห็นว่าถูกต้องและครบถ้วน ให้เสนอผลการตรวจสอบ รวมทั้งเอกสาร หลักฐานและรายละเอียดที่เกี่ยวข้องต่อคณะกรรมการ เพื่อพิจารณาประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติ

ข้อ ๑๑ ศิลปินแห่งชาติซึ่งได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติต้องมอบผลงานให้กรมส่งเสริมวัฒนธรรมไม่น้อยกว่าหนึ่งผลงาน เพื่อนำไปเผยแพร่เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา

ข้อ ๑๒ ประโยชน์ตอบแทนของศิลปินแห่งชาติ ให้จ่ายจากเงินของกองทุน

ข้อ ๑๓ ให้ศิลปินแห่งชาติได้รับประโยชน์ตอบแทน ดังต่อไปนี้

(๑) เงินตอบแทนรายเดือนตลอดระยะเวลาที่มีชีวิตอยู่ ในอัตราตามที่อธิบดีประกาศกำหนด

(๒) ค่ารักษาพยาบาลเฉพาะตัว เช่นเดียวกับผู้มีสิทธิได้รับค่ารักษาพยาบาลตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลโดยอนุโลม เว้นแต่มีสิทธิเบิกจากหน่วยงานอื่นให้เบิกจากหน่วยงานนั้นก่อน ถ้าเบิกจากหน่วยงานนั้นได้ต่ำกว่าสิทธิตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล ให้มีสิทธิเบิกในส่วนที่ยังขาดอยู่ แต่ไม่เกินหนึ่งแสนบาทต่อปี

(๓) เงินช่วยเหลือประสบสาธารณภัยเท่าที่เสียหายจริง รายละไม่เกินห้าหมื่นบาทต่อครั้ง

(๔) ค่าของเยี่ยมในยามเจ็บป่วยหรือในโอกาสสำคัญเท่าที่จ่ายจริง รายละไม่เกินสามพันบาทต่อครั้ง

(๕) เงินช่วยเหลือเมื่อเสียชีวิต เพื่อร่วมบำเพ็ญกุศลศพ รายละสองหมื่นบาท

(๖) ค่าเครื่องเคารพศพตามประเพณีที่เหมาะสมเท่าที่จ่ายจริง รายละไม่เกินสามพันบาท

(๗) เงินช่วยเหลือค่าจัดทำหนังสือเผยแพร่ผลงานเมื่อเสียชีวิต เท่าที่จ่ายจริง รายละไม่เกินหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

สุกุมล คุณปลื้ม
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ บัญญัติให้การกำหนดสาขา คุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกและประโยชน์ตอบแทนของศิลปินแห่งชาติที่จะได้รับจากเงินกองทุนเป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงจึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ประกาศกรมส่งเสริมวัฒนธรรม
เรื่อง เงินตอบแทนรายเดือนศิลปินแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘

โดยที่กฎกระทรวงกำหนดสาขา คุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือก และประโยชน์ตอบแทนของศิลปินแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ กำหนดให้อธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรมประกาศกำหนดเงินตอบแทนรายเดือนของศิลปินแห่งชาติ เพื่อดูแลสวัสดิการด้านค่าครองชีพของศิลปินแห่งชาติ ซึ่งเป็นปูชนียบุคคลทางด้านวัฒนธรรมและผู้สร้างสรรค์ผลงานอันทรงคุณค่าของแผ่นดินไทยให้สามารถดำรงอยู่ได้ในสภาวการณ์ปัจจุบัน

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๓ (๑) แห่งกฎกระทรวงกำหนดสาขา คุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือก และประโยชน์ตอบแทนของศิลปินแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ อธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรมจึงออกประกาศกำหนดเงินตอบแทนรายเดือนของศิลปินแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑. ประกาศนี้เรียกว่า "ประกาศกรมส่งเสริมวัฒนธรรม เรื่อง เงินตอบแทนรายเดือนศิลปินแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘"

ข้อ ๒. ให้ยกเลิกประกาศกรมส่งเสริมวัฒนธรรม เรื่อง เงินตอบแทนรายเดือนศิลปินแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕

ข้อ ๓. ให้ศิลปินแห่งชาติได้รับเงินตอบแทนรายเดือนจำนวนสองหมื่นห้าพันบาทต่อเดือนตลอดระยะเวลาที่มีชีวิตอยู่

ทั้งนี้ให้มีผลใช้บังคับนับตั้งแต่วันประกาศเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๘

(นางพิมพ์รวี วัฒนวรางกูร)
อธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรม

กฎกระทรวง

กำหนดสาขา คุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือก
และประโยชน์ตอบแทนของศิลปินแห่งชาติ (ฉบับที่ ๓)
พ.ศ. ๒๕๖๓

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกความในข้อ ๕ แห่งกฎกระทรวงกำหนดสาขา คุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือก และประโยชน์ตอบแทนของศิลปินแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๕ ศิลปินแห่งชาติต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย

(๒) มีชีวิตอยู่ในวันประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติ

(๓) เป็นผู้มีคุณธรรม มีความรู้ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญ และมีผลงานดีเด่นเป็นที่ยอมรับของวงการศิลปะในสาขานั้น

(๔) เป็นผู้สร้างสรรค์และพัฒนาศิลปะในสาขาที่ได้รับการประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติ

(๕) เป็นผู้ผดุง ถ่ายทอด เผยแพร่ หรือเป็นต้นแบบศิลปะในสาขาที่ได้รับการประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติ

(๖) เป็นผู้ทุ่มเท อุทิศตนเพื่องานศิลปะ และมีผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

(๗) ไม่มีความประพฤติเสื่อมเสีย

(๘) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ”

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๐ แห่งกฎกระทรวงกำหนดสาขา คุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือก และประโยชน์ตอบแทนของศิลปินแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๑๐ ในกรณีที่กรมส่งเสริมวัฒนธรรมตรวจสอบคุณสมบัติ เอกสาร หลักฐาน และรายละเอียดที่เกี่ยวข้องแล้ว ถ้าเห็นว่าถูกต้องและครบถ้วน ให้เสนอผลการตรวจสอบ รวมทั้งเอกสาร หลักฐาน และรายละเอียดที่เกี่ยวข้องต่อคณะกรรมการ เพื่อพิจารณาประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติ

เมื่อได้ประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ใดเป็นศิลปินแห่งชาติแล้ว หากปรากฏว่าศิลปินแห่งชาติผู้นั้นมีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ คณะกรรมการโดยมติด้วยคะแนนเสียงอย่างน้อยสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่อาจยกเลิกการยกย่องเชิดชูเกียรติศิลปินแห่งชาติได้

เมื่อได้ยกเลิกการยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ใดเป็นศิลปินแห่งชาติตามวรรคสอง ให้งดการจ่ายประโยชน์ตอบแทนตั้งแต่วันที่คณะกรรมการมีมติ”

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๓
อิทธิพล คุณปลื้ม
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม

<u>หมายเหตุ</u> :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่ศิลปินแห่งชาติเป็นผู้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่ทรงคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อสังคม ผู้ซึ่งได้รับการคัดเลือกให้เป็นศิลปินแห่งชาติจึงต้องมีคุณสมบัติที่เหมาะสมและมีความประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม สมควรแก้ไขเพิ่มเติมคุณสมบัติของศิลปินแห่งชาติให้เหมาะสม และกำหนดให้คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติอาจยกเลิกการยกย่องเชิดชูเกียรติศิลปินแห่งชาติซึ่งมีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ รวมทั้งให้งดการจ่ายประโยชน์ตอบแทนได้ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

เข็มศิลปินแห่งชาติ

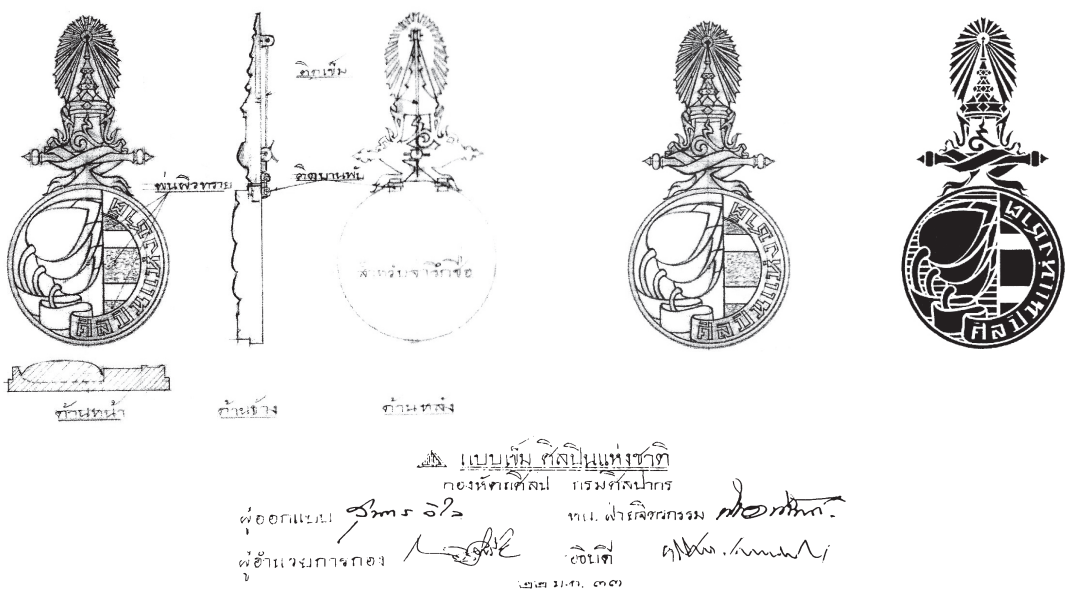

ลักษณะของเข็ม

เป็นเหรียญกลม ภายในจัดองค์ประกอบเป็นภาพดอกบัวเรียงกันสามดอก มีแพรแถบรองรับต่อเนื่องอ้อมรัดแถบริ้วธงชาติไทยตามแนวโค้งขอบเหรียญ ภายในผ้าจารึกคำว่า “ศิลปินแห่งชาติ” และได้อัญเชิญพระมหาพิชัยมงกุฎเปล่งรัศมีประดิษฐานไว้เหนือเหรียญกลมโดยมีผ้าโบพันรอบคทาไม้ชัยพฤกษ์ หัวเม็ดทรงมัณฑ์เชื่อมประสานระหว่างกัน

ความหมายของเข็ม

แสดงถึงความเป็นปราชญ์ในทางความรู้ ความสามารถของศิลปินที่ได้อุตสาหะอุทิศตนสร้างสรรค์ผลงานในด้านศิลปะไว้มากมาย จนเป็นมรดกอันล้ำค่าทางวัฒนธรรมของชาติทั้งในสาขาทัศนศิลป์ วรรณศิลป์ และศิลปะการแสดง ซึ่งได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติ โดยได้รับมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ศิลปินแห่งชาติเข้ารับพระราชทานเข็มเพื่อความเป็นสิริมงคลยิ่งแก่ตนเองและวงศ์ตระกูลสืบไป

เพลงศิลปินแห่งชาติ

คำร้อง เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ **ทำนอง** ท่อน ๑ ท่านผู้หญิงพวงร้อย (สนิทวงศ์) อภัยวงศ์

ท่อน ๒ สมาน กาญจนะผลิน
ท่อน ๓ สง่า อารัมภีร
ท่อน ๔ แมนรัตน์ ศรีกรานนท์

ศิลปวัฒนธรรมประจำชาติ
เป็น “คันฉ่อง” ส่องความงามและความดี

สืบสานด้านงานศิลป์สร้าง
มือครู ผู้บันดล

ศิลปินแห่งชาติประกาศศักดิ์
สืบสาน “อารยธรรม” ดำรงดวง

ศิลปะจรรโลงจินต์
ศิลปินแห่งชาติไทย

เอกราช เอกลักษณ์ เอกศักดิ์ศรี
เป็นโคมฉายช่วยชี้วิถีชน

ไสวสว่างอยู่กลางใจคน
ผู้บันดาล งานศิลป์ปวง

จารึกหลักศิลปะไทย ยิ่งใหญ่หลวง
มณีช่วงโชติศิลปะชัย

ศิลปินจรรโลงใจ
จรรโลงไทย จรรโลงธรรม

ความหมายและขอบข่ายในการคัดเลือกศิลปินแห่งชาติ

๑. สาขาทัศนศิลป์

ทัศนศิลป์ ศิลปะที่มองเห็นได้ด้วยตา ซึ่งถูกรังสรรค์ขึ้นโดยการใช้จินตนาการบวกกับความคิดสร้างสรรค์ ผ่านการคิดอย่างมีระบบระเบียบเป็นขั้นตอน จนสำเร็จเป็นผลงานที่มีความวิจิตร งดงาม กระทบอารมณ์ความรู้สึกของคนดู แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท ดังนี้

๑) ประเภทวิจิตรศิลป์ อาทิ จิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ สื่อประสม ภาพถ่าย ศิลปะที่สร้างโดยคอมพิวเตอร์ รวมถึงงานศิลปะจากสื่อสมัยใหม่ ฯลฯ

๒) ประเภทประยุกต์ศิลป์ อาทิ สถาปัตยกรรมไทย สถาปัตยกรรมร่วมสมัย ภูมิสถาปัตยกรรม สถาปัตยกรรมผังเมือง สถาปัตยกรรมภายในและมัณฑนศิลป์

๓) ประเภทศิลปะการออกแบบและประณีตศิลป์

- ศิลปะการออกแบบ อาทิ การออกแบบแฟชั่น การออกแบบอุตสาหกรรม ฯลฯ

- ประณีตศิลป์ อาทิ หัตถศิลป์ งานช่างสิบหมู่ (งานช่างไทย) งานศิลปะหัตถกรรมพื้นบ้าน รวมถึงการทอผ้า งานออกแบบชุดนาฏศิลป์ไทย และการผลิตพัฒนาเครื่องดนตรีที่เป็นมาตรฐาน ทั้งแบบไทยประเพณี แบบประยุกต์ แบบสากล และแบบพื้นบ้าน ฯลฯ

๒. สาขาศิลปะการแสดง

ศิลปะการแสดง หมายถึง ศิลปะที่สื่อผ่านทางการแสดงเพื่อสร้างความบันเทิงและจรรโลงใจให้กับผู้คนและสังคม ซึ่งเป็นได้ทั้งแบบไทยประเพณี แบบประยุกต์ แบบสากล และแบบพื้นบ้าน ประกอบด้วย

๑) ดนตรีไทย นาฏศิลป์ไทย และศิลปะการแสดงพื้นบ้าน

ดนตรีไทย หมายถึง การประพันธ์ การเรียบเรียงบทเพลง การขับร้อง และการบรรเลงเครื่องดนตรี เช่น ปี่พาทย์ เครื่องสาย มโหรี ดนตรีในพระราชพิธี ฯลฯ

นาฏศิลป์ไทย หมายถึง การแสดงนาฏศิลป์ของไทย ทั้งที่เป็นของราชสำนัก และการแสดงทั่วไป รวมถึงการออกแบบท่ารำ การผลิตศิลปะการแสดงที่เกี่ยวข้อง เช่น โขน ละคร ฟ้อนรำ ฯลฯ

ศิลปะการแสดงพื้นบ้าน หมายถึง การแสดง การดนตรี และการขับร้องที่เกิดขึ้นตามท้องถิ่นและตามพื้นที่ต่าง ๆ ของแต่ละภูมิภาคของไทย เป็นการแสดงเพื่อก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน และความบันเทิงในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งจะมีลักษณะแตกต่างกันตามสภาพภูมิประเทศ สังคม วัฒนธรรม แต่ละท้องถิ่น โดยอาจมีการพัฒนา ดัดแปลงมาจากการละเล่นพื้นเมืองของท้องถิ่นนั้น ๆ

๒) ดนตรีสากลและนาฏศิลป์สากล

ดนตรีสากล หมายถึง การประพันธ์ การเรียบเรียงบทเพลง การบรรเลงเครื่องดนตรี และการขับร้อง เช่น ดนตรีคลาสสิก ดนตรีไทยสากล ดนตรีไทยลูกทุ่ง ฯลฯ

นาฏศิลป์สากล หมายถึง การแสดงนาฏศิลป์สากลอย่างมีแบบแผน การแสดงนาฏศิลป์ร่วมสมัย รวมถึงการออกแบบการผลิตศิลปะการแสดงที่เกี่ยวข้อง เช่น บัลเลต์ แจ๊สแดนซ์ ฯลฯ

๓) ภาพยนตร์และละคร

ภาพยนตร์ หมายถึง งานผลิตภาพเคลื่อนไหวที่สะท้อนเรื่องราวสังคมและวัฒนธรรมที่สร้างขึ้นได้อย่างมาตรฐานที่สื่อผ่านภาพยนตร์ข่าว ภาพยนตร์สารคดี ภาพยนตร์เพื่อความบันเทิง โดยเกิดจากการผลิตหรือการแสดง

ละครวิทยุโทรทัศน์ หมายถึง งานผลิตละครผ่านช่องทางวิทยุโทรทัศน์ที่สร้างขึ้นได้อย่างมาตรฐาน ด้วยรูปแบบของละครวิทยุ ละครโทรทัศน์ ฯลฯ

ละครเวที หมายถึง งานผลิตละครในรูปแบบของการแสดงสดบนเวทีต่อหน้าผู้ชมในลักษณะของละครพูด ละครเพลง ละครสื่อผสม ละครที่สื่อสารผ่านลีลาร่างกาย ฯลฯ

๓. สาขาวรรณศิลป์

วรรณศิลป์ หมายถึง งานประพันธ์ที่แต่งอย่างมีศิลปะ ทั้งประเภทบันเทิงคดีและสารคดี เช่น นวนิยาย เรื่องสั้น กวีนิพนธ์ สารคดี นิยายภาพและอื่น ๆ ซึ่งมีความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ ความรู้สึกสะเทือนใจ และกลวิธีการนำเสนออย่างมีชั้นเชิง

ทำเนียบศิลปินแห่งชาติ

พุทธศักราช ๒๕๒๘ – ๒๕๖๖

ศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๒๘

๑. พลตรี หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช (ถึงแก่อสัญกรรม)	๑๙ ซ.พระพินิจ ถ.สวนพลู แขวงยานนาวา กทม. ๑๐๑๒๐
๒. นายมนตรี ตราโมท (ถึงแก่กรรม)	๘๑ ซ.โสมส่องแสง ถ.พิชัยนันท์ อ.เมือง จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐
๓. ท่านผู้หญิงแผ้ว สนิทวงศ์เสนี (ถึงแก่อนิจกรรม)	๑๔ ซ.หม่อมแผ้ว ซ. ๖ ถ.พระราม ๖ แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กทม. ๑๐๔๐๐
๔. นายเฟื้อ หริพิทักษ์ (ถึงแก่กรรม)	๘๒/๑ ซ.นาคบำรุง ถ.บำรุงเมือง แขวงมหานาค เขตป้อมปราบฯ กทม. ๑๐๑๐๐

ศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๒๙

สาขาวรรณศิลป์

๕. นางกัณหา เคียงศิริ (ก.สุรางคนางค์) (ถึงแก่กรรม) (นวนิยาย)	๒๘๓ ถ.สุขุมวิท ๗๗ (ซ.อ่อนนุช) แขวงพระโขนงเหนือ เขตคลองเตย กทม. ๑๐๒๖๐
๖. นายอบ ไชยวสุ (ฮิวเมอริสต์) (ถึงแก่กรรม) (หัสคดี)	๔๓๔ หมู่ที่ ๖ ซ.สุขสวัสดิ์ แขวงราษฎร์บูรณะ เขตราษฎร์บูรณะ กทม. ๑๐๑๔๐

สาขาทัศนศิลป์

๗. นายคำหมา แสงงาม (ถึงแก่กรรม) (การปั้นแกะสลัก)	วัดบ้านขมิ้น ต.เหล่า อ.ธวัชบุรี จ.ร้อยเอ็ด ๔๕๑๗๐
๘. นายประสงค์ ปัทมานุช (ถึงแก่กรรม) (จิตรกรรม)	๒๑๖ ซ.สารภี ถ.ลาดหญ้า แขวงวงเวียนใหญ่ เขตคลองสาน กทม. ๑๐๖๐๐
๙. นายไพฑูรย์ เมืองสมบูรณ์ (ถึงแก่กรรม) (ประติมากรรม)	๑๘ ถ.อุทัย - โพธาราม ต.ท่าราบ อ.เมือง จ.เพชรบุรี ๗๖๐๐๐ โทร. ๐ ๒๙๔๐ ๑๘๔๓
๑๐. พลเรือตรี สมภพ ภิรมย์ (ถึงแก่กรรม) (สถาปัตยกรรม)	๒๖/๗ ซ.สายลม ถ.พหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กทม. ๑๐๔๐๐ โทร. ๐ ๒๒๗๒ ๖๔๙๓
๑๑. นางแสงดา บันสิทธิ์ (ถึงแก่กรรม) (การทอผ้า)	บ้านไร่ไผ่งาม ๑๐๕ หมู่ที่ ๘ ถ.เชียงใหม่ - ฮอด ต.สบเตี๊ยะ อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่ ๕๐๑๖๐ โทร. ๐ ๕๓๓๖ ๑๒๓๑
๑๒. นายเห้ง โสภาพงศ์ (ถึงแก่กรรม) (เครื่องถม)	๔๑ ซ.ศรีธามา ถ.ราชดำเนิน ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐ โทร. ๐ ๗๕๓๒ ๐๗๑๖

สาขาศิลปะการแสดง

๑๓. นายกั้น ทองหล่อ (หนังตะลุง) (ถึงแก่กรรม)	บ้านน้ำกระจาย ต.พะวิง อ.เมือง จ.สงขลา ๙๐๐๐๐
๑๔. นางชูศรี (ชื้น) สกุลแก้ว (ถึงแก่กรรม) (หุ่นกระบอก)	๕๖๘/๑ ซ.วชิรธรรมสาธิต ๕๗ ถ.สุขุมวิท ๑๐๑/๑ แขวงบางจาก เขตพระโขนง กทม. ๑๐๒๖๐ โทร. ๐ ๒๓๙๓ ๗๔๙๒

๑๕. นายทองมาก จันทะลือ (ถึงแก่กรรม)
(หมอลำ)
๑๕๖ หมู่ที่ ๕ ต.เมืองศรีไค อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี ๓๔๑๙๐
โทร. ๐ ๔๕๒๒ ๘๖๑๑

๑๖. นางท้วม ประสิทธิกุล (ถึงแก่กรรม)
(คีตศิลป์)
๑/๘๙ สนามม้านางเลิ้ง แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๗. นางทองหล่อ ทำเลทอง (ถึงแก่กรรม)
(เพลงพื้นบ้าน)
๓๒๔/๑ ซ.วัดสุวรรณาราม ถ.จรัญสนิทวงศ์ เขตบางกอกใหญ่
กทม. ๑๐๗๐๐

๑๘. นายเปลื้อง ฉายรัศมี (ถึงแก่กรรม)
(ดนตรีพื้นบ้าน)
๒๒๙/๔ ถ.เกษตรสมบูรณ์ ต.กาฬสินธุ์ อ.เมือง จ.กาฬสินธุ์ ๔๖๐๐๐
โทร. ๐ ๔๓๘๒ ๐๓๖๖

๑๙. นายเฉลิม บัวทั่ง (ถึงแก่กรรม)
(ดนตรีไทย)
๘๖/๓ หมู่ที่ ๙ ต.บางเลน อ.บางใหญ่ จ.นนทบุรี ๑๑๑๔๐

๒๐. ท่านผู้หญิง หม่อมหลวงพวงร้อย อภัยวงศ์
(เพลงไทยสากล) (ถึงแก่อนิจกรรม)
๒๓ ซ. ๑๖ ถ.สุขุมวิท แขวงคลองเตย เขตคลองเตย กทม. ๑๐๑๑๐

๒๑. คุณหญิงไพฑูรย์ กิตติวรรณ (ถึงแก่กรรม)
(ดนตรีไทย)
๘๙๐ ถ.เทศบาลสาย ๑ แขวงวัดกัลยาณมิตร เขตธนบุรี กทม. ๑๐๖๐๐

๒๒. นายรงภักดี (เจียร จารุจรณ) (ถึงแก่กรรม)
(นาฏศิลป์)
๘/๖๑ หมู่ที่ ๑๐ ซ.แก้วประกาศิต ถ.ลาดพร้าว ๕๓ แขวงวังทองหลาง
เขตบางกะปิ กทม. ๑๐๓๑๐

ศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๓๐

สาขาวรรณศิลป์

๒๓. หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล (ถึงแก่อนิจกรรม)
๑๓๙ ถ.สุขุมวิท ๑๑ (ซ.ไชยยศ) แขวงคลองเตย เขตพระโขนง
กทม. ๑๐๑๑๐

สาขาทัศนศิลป์

๒๔. นายชิต เหรียญประชา (ถึงแก่กรรม)
(ประติมากรรม)
๓๖/๔๘ หมู่ที่ ๑๓ ซ.ยนต์ย้อย โชคชัย ๔ (ซ. ๘๒) ถ.ลาดพร้าว
เขตบางกะปิ กทม. ๑๐๒๓๐ โทร. ๐ ๒๕๗๑ ๘๓๖๙

๒๕. หม่อมราชวงศ์มิตรารุณ เกษมศรี (ถึงแก่กรรม)
(สถาปัตยกรรม)
๔๐/๑ ซ.วัดรุ่งโรจน์ ถ.บางนา - ตราด กม.๖ ต.บางแก้ว อ.บางพลี
จ.สมุทรปราการ ๑๐๕๔๐

๒๖. นางพยอม สีนะวัฒน์ (ถึงแก่กรรม)
(ศิลปะงานผ้า)
๖๙๐/๓ ซ.พหลโยธิน ๓๐ (อลาดิน) ถ.พหลโยธิน แขวงลาดยาว
เขตจตุจักร กทม. ๑๐๙๐๐ โทร. ๐ ๒๙๓๙ ๖๗๑๑, ๐๘ ๑๘๔๖ ๔๒๖๗

๒๗. นายโหมด ว่องสวัสดิ์ (ถึงแก่กรรม)
(จิตรกรรม)
๗๗/๒ บ้านพราหมณ์พันธุ์ ถ.พระราม ๖ คลองประปา แขวงสามเสน
เขตพญาไท กทม. ๑๐๔๐๐ โทร. ๐ ๒๔๑๒ ๘๐๖๘

สาขาศิลปะการแสดง

๒๘. นางเจริญใจ สุนทรวาทิน (ถึงแก่กรรม)
(คีตศิลป์)
๖๑ สุขุมวิท ๓๖ (ซ.แสนสบาย) ถ.พระราม ๔ แขวงคลองตัน
เขตพระโขนง กทม. ๑๐๑๑๐ โทร. ๐ ๒๖๖๒ ๐๖๕๓

๒๙. คุณหญิงชิ้น ศิลปบรรเลง (ถึงแก่กรรม)
(ดนตรีไทย)
๑๐๘/๓ ซ.จันทิมา ๘ ถ.ลาดพร้าว ซ. ๘๐ แขวงวังทองหลาง
เขตบางกะปิ กทม. ๑๐๓๑๐

๓๐. นายวิจิตร คุณาวุฒิ (ถึงแก่กรรม)
(ภาพยนตร์)
๒๑๖ อาคารพิบูลย์วัฒนา ถ.พระราม ๖ คลองประปา
แขวงสามเสน เขตพญาไท กทม. ๑๐๔๐๐

๓๑. นายยก ชูบัว (ถึงแก่กรรม) (โนรา)	๓๘๓ หมู่ที่ ๔ ถ.ชายวารี ซ. ๑๖ ราษฎร์บำรุง ต.ระโนด อ.ระโนด จ.สงขลา ๙๐๑๔๐
๓๒. นางเฉลย ศุขะวณิช (ถึงแก่กรรม) (นาฏศิลป์)	๒๑๑ ถ.ลำพู แขวงวัดสามพระยา เขตพระนคร กทม. ๑๐๒๐๐
๓๓. นายไชยลังกา เครือเสน (ถึงแก่กรรม) (ดนตรีพื้นเมือง)	๘๒/๒ ถ.มหาวงศ์ ต.ในเวียง อ.เมือง จ.น่าน ๕๕๐๐๐

ศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๓๑

สาขาวรรณศิลป์

๓๔. นางสุกัญญา ชลศึกษ์ (กฤษณา อโศกสิน) (นวนิยาย)	๒๓ ซ.ติวานนท์ ๑๘ แยก ๕ ถ.ติวานนท์ ต.ตลาดขวัญ อ.เมือง จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐ โทร. ๐๘ ๑๘๓๕ ๓๕๙๙

สาขาทัศนศิลป์

๓๕. นายเฉลิม นาคีรักษ์ (ถึงแก่กรรม) (จิตรกรรม)	๑๐ ถ.ลาดหญ้า ซ. ๑๐ เขตคลองสาน กทม. ๑๐๖๐๐ โทร. ๐ ๒๔๓๗ ๑๖๘๖
๓๖. นายพูน เกษจำรัส (ถึงแก่กรรม) (ศิลปะภาพถ่าย)	๑๘๘/๒ ซ.อิสรภาพ ๓๖ ถ.อิสรภาพ แขวงวัดอรุณ เขตบางกอกใหญ่ กทม. ๑๐๖๐๐ โทร. ๐ ๒๔๖๖ ๒๒๙๙
๓๗. นายพิมาน มูลประมุข (ถึงแก่กรรม) (ประติมากรรม)	๑๐๒ ตรอกวังหลัง แขวงศิริราช เขตบางกอกน้อย กทม. ๑๐๗๐๐ โทร. ๐ ๒๔๑๒ ๓๖๓๗

สาขาศิลปะการแสดง

๓๘. นายกรี วรศะริน (ถึงแก่กรรม) (นาฏศิลป์ - โขน)	๖ ซ.อินทรานุสรณ์ ถ.วงศ์สว่าง (ซ. ๖) แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ กทม. ๑๐๘๐๐ โทร. ๐ ๒๕๘๗ ๖๗๗๒
๓๙. นางสาวจำเรียง พุธประดับ (ถึงแก่กรรม) (นาฏศิลป์ - ละคร)	๑๓ ซ.ศรีสุกรี ถ.สุขุมวิท ๗๑ แขวงคลองตัน เขตพระโขนง กทม. ๑๐๑๑๐
๔๐. นายเสรี หวังในธรรม (ถึงแก่กรรม) (ศิลปะการละคร)	๙/๔๕ - ๔๖ หมู่ที่ ๗ หมู่บ้านรัตนวรรณ ถ.บางกรวย - ไทรน้อย อ.บางกรวย จ.นนทบุรี ๑๑๑๓๐ โทร. ๐ ๒๒๒๔ ๑๓๔๔, ๐๘ ๑๘๕๕ ๑๒๕๗
๔๑. นายบุญยงค์ เกตุคง (ถึงแก่กรรม) (ดนตรีไทย)	๕๔/๖๑ หมู่ที่ ๑๓ หมู่บ้านปัฐวิกรณ์ ซ. ๑๑/๓ แขวงคลองกุ่ม เขตบึงกุ่ม กทม. ๑๐๒๓๐
๔๒. นายสง่า อารัมภีร (ถึงแก่กรรม) (เพลงไทยสากล)	๑๐๙ หมู่ที่ ๙ ซ.เทพพนม ๗ ถ.ติวานนท์ ต.บางกระสอ อ.เมือง จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐
๔๓. นายประสิทธิ์ ถาวร (ถึงแก่กรรม) (ดนตรีไทย)	๒๐๔/๖๙ สันกำแพงปาร์ค ซ. ๓ อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่ ๕๐๑๓๐
๔๔. นายสมาน กาญจนะผลิน (ถึงแก่กรรม) (เพลงไทยสากล)	๓๕ ซ.อินทามระ ๓๗ (แยกขวา) ถ.สุทธิสาร แขวงดินแดง เขตดินแดง กทม. ๑๐๔๐๐
๔๕. นายหวังดี นิมา (หวังเต๊ะ) (ถึงแก่กรรม) (เพลงพื้นบ้าน)	๑๙/๓ หมู่ที่ ๓ ถ.สุพรรณสายใหม่ ต.หน้าไม้ อ.ลาดหลุมแก้ว จ.ปทุมธานี ๑๐๑๔๐ โทร. ๐ ๒๕๙๙ ๑๗๐๖, ๐๘ ๑๘๗๔ ๘๖๑๕

ศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๓๒

สาขาวรรณศิลป์

๔๖. นายอังคาร กัลยาณพงศ์ (ถึงแก่กรรม)
(กวีนิพนธ์)
๖๖ ซ.อิสรชัย ถ.พระราม ๙ แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง กทม. ๑๐๒๕๐ โทร. ๐ ๒๓๗๔ ๖๗๔๑

สาขาทัศนศิลป์

๔๗. นายสนิท ดิษฐพันธุ์ (ถึงแก่กรรม)
(จิตรกรรม)
๕๔/๒๐๒ หมู่บ้านศราวัณวิลล์ ซ.แจ้งวัฒนะ - ปากเกร็ด ๒๘ ถ.แจ้งวัฒนะ อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี ๑๑๑๒๐ โทร. ๐ ๒๕๘๓ ๓๙๘๘

๔๘. นายประเวศ ลิมปรังษี (ถึงแก่กรรม)
(สถาปัตยกรรม)
๒๕/๕ หมู่ที่ ๑๖ หมู่บ้านบุษบา พุทธมณฑลสาย ๒ (หลังสมาคมชาวปักษ์ใต้) แขวงศาลาธรรมสพน์ เขตทวีวัฒนา กทม. ๑๐๑๗๐ โทร. ๐ ๒๒๒๑ ๕๘๗๗

สาขาศิลปะการแสดง

๔๙. นายหยัด ช้างทอง (ถึงแก่กรรม)
(นาฏศิลป์ - โขน)
๒๐๕/๒๘๐ - ๒ ซ.บุปผาสุขสันติ ๖/๑๐ ถ.พัฒนาการ แขวงประเวศ เขตพระโขนง กทม. ๑๐๒๕๐

๕๐. นายประเวช กุมุท (ถึงแก่กรรม)
(ดนตรีไทย)
๑๔๔/๒๑ หมู่ที่ ๑ หมู่บ้านศักดิ์ชัยนิเวศน์ ถ.คันคลองชลประทาน ต.ช้างเผือก อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๓๐๐

๕๑. นายประสิทธิ์ พยอมยงค์ (ถึงแก่กรรม)
(เพลงไทยสากล - เรียบเรียงเสียงประสาน)
๑๓๑๑ ซ.หลังสำนักงานที่ดินบางกะปิ หมู่บ้านการเคหะ ถ.สุขาภิบาล ๑ แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กทม. ๑๐๒๔๐ โทร. ๐ ๒๓๗๕ ๘๑๕๐

๕๒. นางเชอร์รี่ เศวตนันทน์ (สวลี ผกาพันธุ์) (ถึงแก่กรรม)
(เพลงไทยสากล - ขับร้อง)
๔๐๓ ถ.สุขุมวิท ๑๐๑/๑ แขวงบางจาก เขตพระโขนง กทม. ๑๐๒๖๐ โทร. ๐ ๒๓๓๑ ๑๑๓๕, ๐๘ ๑๑๗๓ ๕๕๙๙

๕๓. นายฉิ้น อรมุต (หนังฉิ้น ธรรมโฆษณ์) (ถึงแก่กรรม)
(หนังตะลุง)
๑๑๖ หมู่ที่ ๓ บ้านธรรมโฆษณ์ ถ.สายสทิงหม้อ ต.สทิงหม้อ อ.สิงหนคร จ.สงขลา ๙๐๒๘๐ โทร. ๐ ๗๔๓๓ ๑๕๙๖

ศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๓๓

สาขาวรรณศิลป์

๕๔. นายศักดิชัย บำรุงพงศ์ (ถึงแก่กรรม)
(เสนีย์ เสาวพงศ์)
๓๑๘ ซ.ปรีดีพนมยงค์ ๔๒ (ซ.พานิชอนันต์ ๔) สุขุมวิท ๗๑ แขวงคลองตัน เขตวัฒนา กทม. ๑๐๑๑๐ โทร. ๐ ๒๓๙๒ ๔๗๘๐

สาขาทัศนศิลป์

๕๕. นายทวี นันทขว้าง (ถึงแก่กรรม)
(จิตรกรรม)
๑๙/๔ ซ.วัดคงคา หมู่ที่ ๓ ถ.บางใหญ่ - บางคูลัด ต.บางม่วง อ.บางใหญ่ จ.นนทบุรี ๑๑๑๔๐ โทร. ๐ ๒๙๒๔ ๗๓๑๘

สาขาศิลปะการแสดง

๕๖. นางบัวผัน จันทร์ศรี (ถึงแก่กรรม)
(เพลงพื้นบ้าน)
๑๓ หมู่ที่ ๗ ต.วังน้ำซับ อ.ศรีประจันต์ จ.สุพรรณบุรี ๗๒๑๔๐ โทร. ๐ ๓๕๕๘ ๑๒๗๓, ๐ ๓๕๕๘ ๒๐๕๔

๕๗. นายสมชาย อาสนจินดา (ส.อาสนจินดา) (ถึงแก่กรรม)
(ละครเวที ภาพยนตร์ และละครโทรทัศน์)
๔/๑ ซ.ลาดพร้าว ๒๒ ถ.ลาดพร้าว แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กทม. ๑๐๙๐๐

๕๘. เรืออากาศตรี สุเทพ วงศ์กำแหง (ถึงแก่กรรม)
(เพลงไทยสากล - ขับร้อง)
๒๖๗ ซ.พานิชอนันต์ ถ.สุขุมวิท ๗๑ แขวงคลองตัน เขตวัฒนา กทม. ๑๐๑๑๐ โทร. ๐ ๒๓๙๒ ๔๗๗๗, ๐ ๒๒๘๒ ๖๙๒๕, ๐๘ ๑๘๑๙ ๔๔๖๔

๕๙. นางสุวรรณี ชลานุเคราะห์ (ถึงแก่กรรม)
(นาฏศิลป์ - ละครรำ)
๕๓/๙๕ หมู่บ้านคุณาลัย บางใหญ่ ถ.นบ.๑๐๐๙ ต.เสาธงหิน อ.บางใหญ่ จ.นนทบุรี ๑๑๑๔๐ โทร. ๐๘ ๒๔๙๙ ๖๙๕๑

ศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๓๔

สาขาวรรณศิลป์

๖๐. นายสุวัฒน์ วรดิลก (รพีพร) (ถึงแก่กรรม)
๑๑๔/๑๗ หมู่ที่ ๑๐ ซ.แหลมทอง ๑ ต.แหลมฉบัง อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี ๒๐๒๓๐

๖๑. นายอาจินต์ ปัญจพรรค์ (ถึงแก่กรรม)
๖๘ ซ.ชูจิตารมย์ ถ.สุทธิสาร เขตห้วยขวาง กทม. ๑๐๓๑๐ โทร. ๐ ๒๒๗๗ ๑๐๐๘, ๐ ๒๒๗๕ ๗๓๖๓

สาขาทัศนศิลป์

๖๒. นายสวัสดิ์ ตันติสุข (ถึงแก่กรรม)
(จิตรกรรม)
๑๐๐/๑๓ หมู่ที่ ๖ ซ. ๑๐ พุทธมณฑลสาย ๒ แขวงบางแคเหนือ เขตภาษีเจริญ กทม. ๑๐๑๖๐ โทร. ๐ ๒๘๐๔ ๐๔๔๙

สาขาศิลปะการแสดง

๖๓. นายเคน ดาเหลา (ถึงแก่กรรม)
(หมอลำ)
๕๒๘/๑๕๕ หมู่บ้านแก่นทองธานี หมู่ที่ ๑๑ ถ.มะลิวัลย์ ต.บ้านเป็ด อ.เมือง จ.ขอนแก่น ๔๐๐๐๐ โทร. ๐ ๔๓๓๔ ๔๔๘๔

๖๔. นาวาตรี พยงค์ มุกดา (ถึงแก่กรรม)
(เพลงไทยลูกทุ่ง - เพลงไทยสากล)
๖๑ หมู่ที่ ๑๓ ซ.ท่าสะอาด ถ.บางนา - ตราด ต.บางปะกง อ.บางปะกง จ.ฉะเชิงเทรา ๒๔๑๓๐ โทร. ๐ ๓๘๕๓ ๑๘๕๕, ๐๘ ๑๙๑๔ ๐๗๙๘

๖๕. นายบุญยัง เกตุคง (ถึงแก่กรรม)
(ลิเก)
๑๓/๑๕ หมู่ที่ ๔ ซ.เรืองรัตน์ ถ.เอกชัย แขวงจอมทอง เขตจอมทอง กทม. ๑๐๑๕๐

๖๖. นางเพ็ญศรี พุ่มชูศรี (ถึงแก่กรรม)
(เพลงไทยสากล - ขับร้อง)
๑๑๙/๑๘ ๓๘ หมู่บ้านพฤกษา ๑๕ ถ.ดำหรุ - บางพลี อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ ๑๐๕๔๐ โทร. ๐ ๒๓๙๔ ๔๔๑๐

ศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๓๕

สาขาวรรณศิลป์

๖๗. นายคำสิงห์ ศรีนอก (ลาว คำหอม)
๙ ซ.งามวงศ์วาน ๓๑ แยก ๑๘ ต.บางเขน อ.เมือง จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐ โทร. ๐๘ ๖๘๘๙ ๐๑๕๕

สาขาทัศนศิลป์

๖๘. นายประยูร อุลุชาฎะ (ถึงแก่กรรม)
(จิตรกรรม)
๑๗ หมู่บ้านเสรี ซ.สงวนสิน ถ.รามคำแหง ๒๔ แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กทม. ๑๐๒๔๐ โทร. ๐ ๒๓๑๘ ๙๑๔๒

สาขาศิลปะการแสดง

๖๙. นางส่องชาติ ชื่นศิริ (ถึงแก่กรรม)
(ละครรำ)
๔๔/๑๗ ต.บ้านใหม่ หมู่ ๖ อ.บางใหญ่ จ.นนทบุรี ๑๑๑๔๐ ติดต่อ คุณอิศราวรรณ ชื่นศิริ โทร. ๐ ๒๘๖๕ ๘๑๓๐

๗๐. ศาสตราจารย์พิเศษ เรืออากาศตรี แมนรัตน์ ศรีกรานนท์ (ดนตรีสากล) (ถึงแก่กรรม)
๕๑ ถ.ลาดพร้าว ซ. ๘๐ แขวงวังทองหลาง เขตวังทองหลาง กทม. ๑๐๓๑๐ โทร. ๐ ๒๕๓๙ ๐๖๖๖, ๐๘ ๑๘๐๖ ๐๑๑๑

๗๑. นายเตือน พาทยกุล (ถึงแก่กรรม) (ดนตรีไทย)
๗๗๐ ถ.เจริญรัถ แขวงคลองต้นไทร เขตคลองสาน กทม. ๑๐๖๐๐

๗๒. นางผ่องศรี วรนุช (นักร้องลูกทุ่ง)
๓๘/๑๖๐ หมู่ที่ ๖ หมู่บ้านประภัสสรวิลล่า ซ. ๕ ต.บางกระทึก อ.สามพราน จ.นครปฐม ๗๓๑๑๐ โทร. ๐๘ ๑๓๕๖ ๒๘๑๑

๗๓. นายจูเลี่ยม กิ่งทอง (ถึงแก่กรรม) (หนังตะลุง)
๑๑/๑ หมู่ที่ ๒ ซ.ภราดร ถ.สุขาภิบาล ต.บ้านส้อง อ.เวียงสระ จ.สุราษฎร์ธานี ๘๔๑๙๐

๗๔. นายคำ กาไวย์ (ถึงแก่กรรม) (การแสดงพื้นบ้าน - ช่างฟ้อน)
๑๒๕ หมู่ที่ ๓ ซ.บ้านส้อง ตลาดสุขาภิบาล ถ.เชียงใหม่ - ฮอด ต.น้ำแพร่ อ.หางดง จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๓๐ โทร. ๐ ๕๓๔๒ ๖๒๐๑

ศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๓๖

สาขาวรรณศิลป์

๗๕. นางประคิณ ชุมสาย ณ อยุธยา (ถึงแก่กรรม) (กวีนิพนธ์)
๑๔๓/๕๔ หมู่บ้านเศรษฐีปาร์ค ซ. ๖ อ่อนนุช ๑๗ ถ.สุขุมวิท ๗๗ แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง กทม. ๑๐๒๕๐ โทร. ๐ ๒๓๐๐ ๓๒๗๐, ๐ ๒๗๑๙ ๔๔๑๒

๗๖. นายเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ (กวีนิพนธ์)
๑๔๑ หมู่ที่ ๕ บ้านจันทร์น้อย ต.ลาดหญ้า อ.เมือง จ.กาญจนบุรี ๗๑๐๐๐ โทร. ๐๘ ๑๖๒๒ ๔๖๓๒

สาขาทัศนศิลป์

๗๗. นายพินิจ สุวรรณะบุณย์ (ถึงแก่กรรม) (การออกแบบประยุกต์ศิลป์)
๒๒/๑๐๕ ซ.ชมนาด ๕ หมู่บ้านบุรีรมย์ ๒ ถ.เลียบคลองสอง เขตคลองสามวา กทม. ๑๐๕๑๐ โทร. ๐ ๒๓๖๓ ๖๑๐๕

สาขาศิลปะการแสดง

๗๘. นายจำเนียร ศรีไทยพันธุ์ (ถึงแก่กรรม) (ดนตรีไทย)
๑๑ หมู่ที่ ๗ ซ.วัดไร่ขิง ถ.เพชรเกษม ต.บางกระทึก อ.สามพราน จ.นครปฐม ๗๓๑๑๐

๗๙. นางสุดจิตต์ อนันตกุล (ถึงแก่กรรม) (คีตศิลป์)
๘๓ ซ.บางลำพู ถ.สามเสน แขวงสามพระยา เขตพระนคร กทม. ๑๐๒๐๐ โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๑๐๐๖

๘๐. นายชาลี อินทรวิจิตร (ถึงแก่กรรม) (ผู้ประพันธ์คำร้อง - ผู้กำกับภาพยนตร์)
๓๓/๒๖ ซ.นาคนิวาศ ๔๘ แยก ๑๔/๒ ลาดพร้าว ๗๑ แขวงลาดพร้าว เขตลาดพร้าว กทม. ๑๐๒๓๐ โทร. ๐ ๒๕๔๒ ๓๗๗๑, ๐๘ ๑๘๖๖ ๗๗๗๙

๘๑. นายขาเดร์ แวเด็ง (ถึงแก่กรรม) (ดนตรีพื้นบ้าน)
๒๔๐/๑ ถ.รามโกมุท ต.ยามู อ.ยะหริ่ง จ.ปัตตานี ๙๔๑๕๐ โทร. ๐ ๗๓๔๙ ๑๐๗๗

๘๒. นางฉวีวรรณ พันธุ
(หมอลำ)
๓๔๔ หมู่ ๑๖ ถ.ร้อยเอ็ด - วาปี ต.รอบเมือง อ.เมือง จ.ร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐ โทร. ๐๘ ๙๕๗๗ ๖๒๘๙

ศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๓๗

สาขาทัศนศิลป์

๘๓. รองศาสตราจารย์ ภิญโญ สุวรรณคีรี (สถาปัตยกรรม)	๑๒๖ ซ.วิเศษสุข ๑ ถ.พระราม ๙ ตัดใหม่ เขตสวนหลวง กทม. ๑๐๒๕๐ โทร. ๐ ๒๓๗๔ ๔๔๕๕

สาขาศิลปะการแสดง

๘๔. พลเรือเอก หม่อมหลวงอัศนี ปราโมช (ถึงแก่อสัญกรรม) (ดนตรีสากล)	๒๒ ซ.อัฐฐมิตร ๓๗ ถ.พหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กทม. ๑๐๙๐๐ โทร. ๐ ๒๕๑๓ ๔๓๖๔
๘๕. นางประยูร ยมเยี่ยม (ถึงแก่กรรม) (ลำตัด)	๑๓๘/๓ หมู่ที่ ๕ ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐ โทร. ๐ ๒๙๗๙ ๓๗๔๖, ๐ ๒๙๘๗ ๘๖๑๕, ๐๘ ๑๘๐๔ ๐๘๒๒

ศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๓๘

สาขาวรรณศิลป์

๘๖. นายรงค์ วงษ์สวรรค์ (ถึงแก่กรรม)	๑๓๙ หมู่ที่ ๓ ซ.สวนทูนอิน ถ.ห้วยบวกเขียด ต.โป่งแยง อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ ๕๐๑๘๐ โทร. ๐ ๕๓๘๗ ๙๒๕๑
๘๗. นายทวีป วรดิลก (ถึงแก่กรรม)	๓๒/๑๘ ถ.ลาดพร้าว ซ. ๒๓ เขตจตุจักร กทม. ๑๐๙๐๐ โทร. ๐ ๒๕๑๑ ๒๐๖๓

สาขาทัศนศิลป์

๘๘. นายจิตต์ จงมั่นคง (ถึงแก่กรรม) (ภาพถ่ายศิลปะ)	๕๙/๒๕๔ หมู่บ้านโฮมเพลส ซ. ๒๑ ถ.สุขาภิบาล ๓ แขวงสะพานสูง เขตสะพานสูง กทม. ๑๐๒๔๐ โทร. ๐ ๒๓๗๒ ๑๑๐๘

สาขาศิลปะการแสดง

๘๙. นายผาย นุปิง (ถึงแก่กรรม) (การแสดงพื้นบ้าน - ขับซอ)	๘๗ หมู่ที่ ๓ บ้านหัวนา ถ.ร.พ.ช. อ.ภูเพียง จ.น่าน ๕๕๐๐๐ โทร. ๐ ๕๔๗๔ ๑๗๔๑
๙๐. นายแจ้ง คล้ายสีทอง (ถึงแก่กรรม) (คีตศิลป์)	๒๐๘ หมู่ที่ ๑๒ ต.บางตาเถร อ.สองพี่น้อง จ.สุพรรณบุรี ๗๒๑๑๐
๙๑. นายเปรื่อง ชื่นประโยชน์ (ถึงแก่กรรม) (ประพันธ์เพลง)	๒๒๒ ซ.พิทักษ์ธรรม ถ.บรมราชชนนี แขวงบางบำหรุ เขตบางพลัด กทม. ๑๐๗๐๐ ติดต่อ คุณชูศักดิ์ ชื่นประโยชน์ โทร. ๐ ๒๔๓๓ ๘๕๐๙
๙๒. นายสมเศียร พานทอง (นักร้อง - นักแต่งเพลงลูกทุ่ง)	๑๙๖/๑ ซ.วัดเชิงหวาย ถ.กรุงเทพฯ - นนทบุรี แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ กทม. ๑๐๘๐๐ โทร. ๐๘ ๑๕๘๑ ๕๑๔๒
๙๓. นายสร้อย ดำแจ่ม (ถึงแก่กรรม) (การแสดงพื้นบ้าน - เพลงบอก)	๐๘๘ หมู่ที่ ๙ ถ.นคร - หัวไทร ต.เชียงเขา อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.นครศรีธรรมราช ๘๐๑๙๐
๙๔. นายสวง ทรัพย์สำรวย (ถึงแก่กรรม) (นักแสดง - ตลก)	๓๙/๑ หมู่ที่ ๓ ต.บางเสา อ.คลองเขื่อน จ.ฉะเชิงเทรา ๒๔๐๐๐
๙๕. นายอำนวย กลัสนิมิ (เนรมิต) (ถึงแก่กรรม) (ผู้สร้างภาพยนตร์ - ผู้กำกับการแสดง)	๒๕๐/๓ ซ.เรวดี ถ.พระราม ๖ แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กทม. ๑๐๔๐๐

ศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๓๙

สาขาวรรณศิลป์

๙๖. หม่อมหลวงศรีฟ้า (ลดาวัลย์) มหาวรรณ (ถึงแก่กรรม)
๓๖/๙๐ หมู่บ้านราชาวิลล่า ๓ ซ.วิภาวดี ๖๐ ถ.วิภาวดีรังสิต แขวงตลาดบางเขน เขตหลักสี่ กทม. ๑๐๒๑๐ โทร. ๐ ๒๕๗๙ ๖๓๔๖

สาขาทัศนศิลป์

๙๗. นายชำเรือง วิเชียรเขตต์ (ถึงแก่กรรม) (ประติมากรรม)
๓๔/๑๕ ซ.สามัคคี ๕๘/๑๐ ถ.สามัคคี ต.ท่าทราย อ.เมือง จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐ โทร. ๐ ๒๕๗๓ ๑๙๙๕ โทรสาร ๐ ๒๕๗๔ ๔๒๗๓

สาขาศิลปะการแสดง

๙๘. พลโท พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอนุสรมงคลการ (ผู้สร้างภาพยนตร์ - ผู้กำกับภาพยนตร์) (สิ้นพระชนม์)
๔/๘ ซ.โรงเรียนอนุบาลยุคลธร ถ.กรุงเทพกรีฑา เขตประเวศ กทม. ๑๐๒๕๐

๙๙. นายสมควร กระจ่างศาสตร์ (ถึงแก่กรรม) (ละครเวที - นักแสดง)
๑๓๘ ถ.พหลโยธิน ๔๔ แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กทม. ๑๐๙๐๐

๑๐๐. นางรวงทอง ทองลั่นทม (นักร้องเพลงไทยสากล)
๙๙/๑ หมู่ที่ ๘ ซ.ร่วมใจพัฒนา ต.คลองมะเดื่อ อ.กระทุ่มแบน จ.สมุทรสาคร ๗๔๑๑๐ โทร. ๐๘ ๙๑๔๒ ๒๘๗๖

๑๐๑. นางเกลียว เสร็จกิจ (ขวัญจิต ศรีประจันต์) (เพลงพื้นบ้าน - อีแซว)
๙ หมู่ที่ ๑ ถ.สุพรรณบุรี - โพธิ์พระยา ต.สนามชัย อ.เมือง จ.สุพรรณบุรี ๗๒๐๐๐ โทร. ๐ ๓๕๕๒ ๑๗๐๖, ๐๘ ๑๙๔๕ ๔๗๗๑

๑๐๒. นายสาคร ยังเขียวสด (ถึงแก่กรรม) (หุ่นละครเล็ก)
๙๖/๔๘ ซ.ศิริชัย ๑ ต.บางเขน อ.เมือง จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐

๑๐๓. นายบุญเลิศ นาจพินิจ (ลิเก)
๒๔๓ ซ.ศรีบุญยืน ถ.ประชาราษฎร์ สาย ๑ เขตบางซื่อ กทม. ๑๐๘๐๐ โทร. ๐ ๒๕๘๕ ๗๒๗๕, ๐๘ ๑๘๓๓ ๘๒๑๓

๑๐๔. นางจันทร์สม สายธารา (ถึงแก่กรรม) (เพลงพื้นบ้าน - ขับซอ)
๙๙ หมู่ที่ ๔ บ้านป่าแงะ ถ.โชตนา ต.ดอนแก้ว อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ ๕๐๑๘๐ โทร. ๐ ๕๓๘๙ ๑๐๔๖, ๐๘ ๑๙๘๐ ๔๓๗๐

๑๐๕. นายใหญ่ วิเศษพลกรัง (ถึงแก่กรรม) (เพลงพื้นบ้าน - เพลงโคราช)
๑๐๑ หมู่ที่ ๑๑ หมู่บ้านคงสามัคคี ต.เมืองคง อ.คง จ.นครราชสีมา ๓๐๒๖๐ โทร. ๐ ๔๔๔๕ ๙๑๗๑, ๐ ๔๔๔๕ ๙๒๒๑

ศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๐

สาขาวรรณศิลป์

๑๐๖. นายฉัตรชัย วิเศษสุวรรณภูมิ (ถึงแก่กรรม) (พนมเทียน)
๒ หมู่บ้านสวนแหลมทอง ๒ ซ. ๗ ถ.พัฒนาการ ๒๘ แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง กทม. ๑๐๒๕๐ โทร. ๐ ๒๗๑๙ ๔๑๒๓ โทรสาร ๐ ๒๓๑๔ ๗๐๖๗

สาขาทัศนศิลป์

๑๐๗. นายกมล ทัศนาญชลี (จิตรกรรมและสื่อผสม)
๑๑๑/๑ ซ.เทียมบุญยัง ถ.เจริญนคร แขวงคลองต้นไทร เขตคลองสาน กทม. ๑๐๖๐๐ โทร. ๐๘ ๙๒๐๑ ๓๕๗๙

สาขาศิลปะการแสดง

๑๐๘. นายสมพงษ์ พงษ์มิตร (ถึงแก่กรรม) (นักแสดง)
๕๕/๒๔ หมู่ที่ ๘ หมู่บ้านเลิศอุบล ถ.พระยาสุเรนทร์ แขวงคลองสามวาตะวันตก เขตคลองสามวา กทม. ๑๐๕๑๐

๑๐๙. คุณหญิงมาลัยวัลย์ บุณยะรัตเวช (ดนตรีสากล)
๗๙ ถ.พระราม ๕ แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐ โทร. ๐ ๒๒๔๑ ๐๓๐๖, ๐๘ ๑๘๕๔ ๘๔๐๕

๑๑๐. นายพินิจ ฉายสุวรรณ (ถึงแก่กรรม) (ดนตรีไทย)
๑๐๙/๔ หมู่ที่ ๓ ต.บ้านขวาง อ.มหาราช จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๕๐ โทร. ๐ ๓๕๓๘ ๒๓๔๘

๑๑๑. นายสุรพล โทณะวณิก (ผู้ประพันธ์เพลงไทยสากล)
๒๒๔/๕๓ หมู่บ้านธารทิพย์ ๓ ถ.ศรีวรา แขวงวังทองหลาง เขตวังทองหลาง กทม. ๑๐๓๑๐ โทร. ๐ ๒๕๓๘ ๖๒๓๑, ๐๘ ๑๗๓๕ ๐๒๓๑, ๐๘ ๑๕๖๔ ๗๗๖๒

๑๑๒. นายทองใบ เรืองนนท์ (ถึงแก่กรรม) (ละครชาตรี)
๑๙๓ ถ.หลานหลวง แขวงโสมนัส เขตป้อมปราบฯ กทม. ๑๐๑๐๐

๑๑๓. นายไวพจน์ สกุลนี (เพชรสุพรรณ) (ถึงแก่กรรม) (นักร้องเพลงลูกทุ่ง)
๑๖๑/๗๙๖ ถ.จรัญสนิทวงศ์ ๒๗ แขวงบางขุนศรี เขตบางกอกน้อย กทม. ๑๐๗๐๐ โทร. ๐ ๒๘๖๖ ๖๒๒๖, ๐๘ ๑๓๐๒ ๘๓๒๑

๑๑๔. นางบุญเพ็ง ไฝผิวชัย (ถึงแก่กรรม) (หมอลำ)
๕๒๘/๑๕๕ หมู่บ้านแก่นทองธานี ซ. ๘ ถ.มะลิวัลย์ ต.บ้านเป็ด อ.เมือง จ.ขอนแก่น ๔๐๐๐๐ โทร. ๐ ๔๓๓๔ ๔๔๘๔

๑๑๕. นายอิ่ม จิตต์ภักดี (ถึงแก่กรรม) (หนังตะลุง)
๔๕๒/๓ หมู่ที่ ๒ ถ.ไพศาลบำรุง ต.รัตภูมิ อ.ควนเนียง จ.สงขลา ๙๐๒๒๐ โทร. ๐ ๗๔๔๓ ๒๓๓๙

ศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๑

สาขาวรรณศิลป์

๑๑๖. พลตำรวจเอก วสิษฐ เดชกุญชร (ถึงแก่อนิจกรรม)
๒๔๘/๓๒ ซ. ๖/๓ หมู่บ้านชวนชื่นพาร์ควิลล์ ถ.กาญจนาภิเษก แขวงศาลาธรรมสพน์ เขตทวีวัฒนา กทม. ๑๐๑๗๐

สาขาทัศนศิลป์

๑๑๗. ศาสตราจารย์เกียรติคุณชลูด นิ่มเสมอ (ถึงแก่กรรม) (ประติมากรรม)
๘๒ หมู่ที่ ๙ ถ.พุทธมณฑลสาย ๔ ต.กระทุ่มล้ม อ.สามพราน จ.นครปฐม ๗๓๑๑๐ โทร. ๐ ๒๒๒๓ ๘๖๗๔

๑๑๘. ศาสตราจารย์เกียรติคุณประหยัด พงษ์ดำ (ถึงแก่กรรม) (ภาพพิมพ์)
๒๓๗/๑ ซ.เพชรเกษม ๗๒ แขวงบางแคเหนือ เขตภาษีเจริญ กทม. ๑๐๑๖๐ โทร. ๐ ๒๔๑๓ ๐๙๘๒, ๐๘ ๑๖๓๗ ๔๐๓๒ โทรสาร ๐ ๒๘๐๔ ๓๖๑๕

สาขาศิลปะสถาปัตยกรรม

๑๑๙. พลอากาศตรี อาวุธ เงินชูกลิ่น (ถึงแก่อนิจกรรม) (สถาปัตยกรรมไทย)
๑๘๒๖/๒๓๑ ซ.จรัญสนิทวงศ์ ๖๗ ถ.จรัญสนิทวงศ์ แขวงบางพลัด เขตบางพลัด กทม. ๑๐๗๐๐ โทร. ๐ ๒๔๓๕ ๔๓๙๖, ๐ ๒๒๘๒ ๕๔๕๑

๑๒๐. นายสุเมธ ชุมสาย ณ อยุธยา (สถาปัตยกรรมร่วมสมัย)
๑๐๖/๑ ซ.ไปดีมาดี ถ.สุขุมวิท ๕๓ แขวงคลองตันเหนือ เขตวัฒนา กทม. ๑๐๑๑๐ โทร. ๐ ๒๒๕๙ ๐๐๓๕-๘ ต่อ ๑๒, ๐๘ ๑๙๑๕ ๔๒๒๗

สาขาศิลปะการแสดง

๑๒๑. นางจุรี โอศิริ (ถึงแก่กรรม) (นักพากย์และนักแสดง)
๕๖ ซ.อารีสัมพันธ์ ๓ ถ.พหลโยธิน แขวงพญาไท เขตพญาไท กทม. ๑๐๔๐๐ โทร. ๐ ๒๒๗๙ ๑๖๒๓

๑๒๒. นางเบ็ญจรงค์ ธนโกเศศ (ถึงแก่กรรม) (ดนตรีไทย)
๔๓๗/๓๗๗ บ้านแก้ววิลล่า ถ.จรัญสนิทวงศ์ ซ. ๓๕ แขวงบางขุนศรี เขตบางกอกน้อย กทม. ๑๐๗๐๐ โทร. ๐ ๒๘๖๔ ๘๙๑๔

๑๒๓. นายประสิทธิ์ ศิลปบรรเลง (ถึงแก่กรรม) (นักแต่งเพลง)
๕๖ สุขุมวิท ๓๙ (ซ.พร้อมพงศ์) ถ.สุขุมวิท แขวงคลองตันเหนือ เขตวัฒนา กทม. ๑๐๑๑๐

๑๒๔. นางศิริวัฒน์ ดิษยนันทน์ (ถึงแก่กรรม) (นาฏศิลป์)
๓ ซ.พัฒนเวศน์ ๓ ถ.สุขุมวิท ๗๑ แขวงคลองตันเหนือ เขตคลองเตย กทม. ๑๐๑๖๐ โทร. ๐ ๒๓๙๑ ๘๑๒๔

๑๒๕. นายชรินทร์ นันทนาคร (ถึงแก่กรรม) (นักร้องเพลงไทยสากล)	๔๘ ถ.รามคำแหง ซ. ๔ (ซ.โรงพยาบาลแพทย์ปัญญา) แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง กทม. ๑๐๒๕๐ โทร. ๐ ๒๓๑๙ ๘๙๙๕
๑๒๖. นายชัยชนะ บุญนะโชติ (นักร้องเพลงลูกทุ่ง)	๑๐๐/๑๔ หมู่ที่ ๒ พุทธมณฑลสาย ๒ ซ.พัฒนรัตน์ ถ.นครลุง แขวงบางไผ่ เขตบางแค กทม. ๑๐๑๖๐ โทร. ๐ ๒๔๒๑ ๗๖๘๙, ๐๘ ๙๙๙๖ ๒๑๖๕
๑๒๗. นาวาตรี ปิยะพันธ์ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา (ถึงแก่กรรม) (นักดนตรีสากล)	๕๔/๑ ซ.นานาเหนือ สุขุมวิท ๓ แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กทม. ๑๐๑๑๐
๑๒๘. เจ้าเครือแก้ว ณ เชียงใหม่ (ถึงแก่กรรม) (คีตศิลป์พื้นบ้านล้านนา)	๒๑๗/๑ บ้านบุปผาชาติ ถ.วิชยานนท์ ต.ช้างม่อย อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๓๐๐

ศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒

สาขาวรรณศิลป์

๑๒๙. นางสุภา สิริสิงห (โบตั๋น)	๑๒๒/๑๑๐ ซ.ประชาอุทิศ ๙๑/๑ แขวงทุ่งครุ เขตทุ่งครุ กทม. ๑๐๑๔๐ โทร. ๐ ๒๘๗๑ ๗๕๔๒, ๐๘ ๑๙๒๙ ๔๗๔๘

สาขาทัศนศิลป์

๑๓๐. ผู้ช่วยศาสตราจารย์มานิตย์ ภู่อารีย์ (ถึงแก่กรรม) (ภาพพิมพ์)	๔๓๗/๕๙๕ ซ.ปานจิตต์อุทิศ ถ.จรัญสนิทวงศ์ ๓๕ แขวงบางขุนศรี เขตบางกอกน้อย กทม. ๑๐๗๐๐ โทร. ๐ ๒๔๑๘ ๒๘๕๗
๑๓๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดำรง วงศ์อุปราช (ถึงแก่กรรม) (จิตรกรรม)	๗๗/๗ หมู่ที่ ๓ ซ.สุขาภิบาล ๔ ต.บางกระเบา อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม ๗๓๑๒๐ โทร. ๐ ๓๔๓๓ ๑๕๑๗
๑๓๒. นายอินสนธิ์ วงค์สาม (ประติมากรรม)	๑๐๙/๒ หมู่ที่ ๑ ป่าซางน้อย ต.บ้านแป้น อ.เมือง จ.ลำพูน ๕๑๐๐๐ โทร. ๐ ๕๓๕๒ ๑๖๐๙, ๐๘ ๐๗๙๐ ๐๙๒๐

สาขาศิลปะการแสดง

๑๓๓. นายแท้ ประกาศวุฒิสาร (ถึงแก่กรรม) (ผู้สร้างภาพยนตร์)	๗๙/๑๕๐ ถ.ปัญญาอินทรา แขวงบางชัน เขตคลองสามวา กทม. ๑๐๕๑๐ โทร. ๐ ๒๓๗๙ ๒๓๘๖, ๐ ๒๓๗๙ ๒๖๐๑
๑๓๔. นางมารศรี อิศรางกูร ณ อยุธยา (นักพากย์และนักแสดง)	๑๑๒๔/๑๘๑-๑๘๒ ซ.พหลโยธิน ๓๒ ถ.พหลโยธิน แขวงจันทรเกษม เขตจตุจักร กทม. ๑๐๙๐๐ โทร. ๐ ๒๔๒๔ ๕๕๓๓, ๐๙ ๕๔๕๑ ๖๕๕๔
๑๓๕. นายเชื้อ ดนตรีรส (ถึงแก่กรรม) (ดนตรีไทย)	๗๔/๓๙ ซ.สัมฤทธิ์ ถ.ติวานนท์ อ.เมือง จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐
๑๓๖. นางสมพันธ์ โชตนา (ถึงแก่กรรม) (นาฏศิลป์พื้นเมืองล้านนา)	๗๙ ถ.ราชมรรคา ต.พระสิงห์ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๐๐๐ โทร. ๐ ๕๓๒๗ ๓๘๖๘
๑๓๗. นางสัมพันธ์ พันธุ์มณี (ถึงแก่กรรม) (นาฏศิลป์)	โรงเรียนนาฏศิลป์สัมพันธ์ ๑๙๙ ถ.อำนวยสงคราม แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐ โทร. ๐ ๒๒๔๓ ๓๐๙๗, ๐ ๒๒๔๓ ๔๗๔๒
๑๓๘. นายสมนึก ทองมา (ชลธี ธารทอง) (ถึงแก่กรรม) (นักแต่งเพลงลูกทุ่ง)	๑๑๑/๑๗๖ หมู่บ้านภัทรารมย์ ๓ หมู่ที่ ๔ ต.ลาดหลุมแก้ว อ.ลาดหลุมแก้ว จ.ปทุมธานี ๑๒๑๔๐ โทร. ๐๘ ๑๙๘๖ ๑๖๒๙
๑๓๙. นายชิน ฝ้ายเทศ (ชินกร ไกรลาศ) (ถึงแก่กรรม) (นักร้องเพลงลูกทุ่ง)	๕๔๙/๔๗๗ ซ.อำนวยผล ถ.จรัญสนิทวงศ์ ๓๗ แขวงบางขุนศรี เขตบางกอกน้อย กทม. ๑๐๗๐๐ โทร. ๐ ๒๘๖๔ ๕๓๖๔-๕, ๐๘ ๑๙๒๒ ๒๔๑๔

ศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๓

สาขาวรรณศิลป์

๑๔๐. นายอัศศิริ ธรรมโชติ
๗๐/๔๓ หมู่บ้านคัทรียา ถ.สายบางแวก แขวงบางแวก เขตภาษีเจริญ กทม. ๑๐๑๖๐ โทร. ๐ ๒๔๑๐ ๕๗๔๕, ๐๘ ๕๙๖๒ ๕๗๕๗

สาขาทัศนศิลป์

๑๔๑. นายจักรพันธุ์ โปษยกฤต (จิตรกรรม)
๔๙ ซ.เอกมัย (สุขุมวิท ๖๓) ถ.สุขุมวิท เขตวัฒนา กทม. ๑๐๑๑๐ โทร. ๐ ๒๓๙๑ ๓๗๐๑

สาขาศิลปะสถาปัตยกรรม

๑๔๒. รองศาสตราจารย์ฤทัย ใจจงรัก
๑๘๑/๔๗ ซ.ขุมทรัพย์ แขวงบางขุนนนท์ เขตบางกอกน้อย กทม. ๑๐๗๐๐ โทร. ๐ ๒๔๓๕ ๒๕๓๐, ๐๘ ๕๐๔๕ ๐๘๕๙

สาขาศิลปะการแสดง

๑๔๓. พลเรือตรี มงคล แสงสว่าง (คีตศิลป์)
๔๗/๙๑๓ หมู่ที่ ๕ ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐ โทร. ๐๘ ๒๐๗๑ ๔๖๖๓, ๐๘ ๓๙๓๕ ๗๘๒๔

ศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๔

สาขาวรรณศิลป์

๑๔๔. นายคำพูน บุญทวี (ถึงแก่กรรม)
๑๑๘/๑๖๐ ซ. ๑๐/๔ บ้านบัวทอง อ.บางบัวทอง จ.นนทบุรี ๑๑๑๑๐

สาขาทัศนศิลป์

๑๔๕. นายถวัลย์ ดัชนี (ถึงแก่กรรม) (จิตรกรรม)
๔๑๔ หมู่ที่ ๑๓ ต.นางแล อ.เมือง จ.เชียงราย ๕๗๑๐๐ โทร. ๐ ๕๓๗๐ ๕๘๓๔
๖ ซ. ๑ หมู่บ้านนวธานี ถ.เสรีไทย เขตคันนายาว กทม. ๑๐๒๓๐ โทร. ๐ ๒๓๗๖ ๑๔๒๓

สาขาศิลปะสถาปัตยกรรม

๑๔๖. นายประดิษฐ์ ยุวะพุกกะ (ถึงแก่กรรม) (แบบประเพณี)
๑๓๖ ถ.รามคำแหง ซ. ๕๐ แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กทม. ๑๐๒๔๐ โทร. ๐ ๒๓๗๗ ๘๕๕๐

สาขาศิลปะการแสดง

๑๔๗. หม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม ยุคล (ผู้สร้างภาพยนตร์ - ผู้กำกับการแสดง)
๒๗ ซ.พึ่งมี ๗ แขวงบางจาก เขตพระโขนง กทม. ๑๐๒๖๐ โทร. ๐๙ ๕๖๖๕ ๕๔๕๖

ศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๕

สาขาวรรณศิลป์

๑๔๘. นายสุจิตต์ วงษ์เทศ (กวีนิพนธ์)
๘/๒๔ - ๒๕ ซ.บ้านช่างหล่อ ถ.พรานนก แขวงบางกอกน้อย เขตบางกอกน้อย กทม. ๑๐๗๐๐ โทร. ๐ ๒๕๘๙ ๐๐๒๐ ต่อ ๑๒๒๕ โทรสาร ๐ ๒๙๕๔ ๓๑๖๒

สาขาทัศนศิลป์

๑๔๙. ศาสตราจารย์ (พิเศษ) ประกิต บัวบุศย์ (ถึงแก่กรรม)
(จิตรกรรม)
๑๔๒ หมู่ที่ ๒ ทร. ๓๘ ถ.สุขุมวิท ๑๐๗ ต.สำโรงเหนือ อ.เมือง จ.สมุทรปราการ ๑๐๒๘๐ โทร. ๐ ๒๓๙๓ ๒๘๒๘

สาขาศิลปะสถาปัตยกรรม

๑๕๐. นายนิธิ สถาปิตานนท์
(แบบร่วมสมัย)
๔๔ ซ.เอกมัย ๑๐ ถ.สุขุมวิท ๖๓ แขวงคลองตันเหนือ เขตวัฒนา กทม. ๑๐๑๑๐ โทร. ๐๘ ๑๘๓๓ ๓๓๖๖

สาขาศิลปะการแสดง

๑๕๑. นายจิรัส อาจณรงค์ (ถึงแก่กรรม)
(ดนตรีไทย)
๑๐๕๖/๖ ซ.สุดสาคร ถ.พรานนก แขวงบ้านช่างหล่อ เขตบางกอกน้อย กทม. ๑๐๗๐๐ โทร. ๐ ๒๔๑๒ ๗๔๗๔, ๐ ๒๒๒๔ ๑๓๗๙

ศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๖

สาขาวรรณศิลป์

๑๕๒. นายกรุณา กุศลาสัย (ถึงแก่กรรม)
๕๙๙ ถ.พรานนก เขตบางกอกน้อย กทม. ๑๐๗๐๐ โทร. ๐ ๒๔๑๑ ๐๖๒๐, ๐ ๒๔๓๕ ๗๐๐๒

สาขาทัศนศิลป์

๑๕๓. นายพิชัย นิรันต์
(จิตรกรรม)
๑๐๐ หมู่ที่ ๑๓ บ้านสหกรณ์ทุ่งใหม่ ซ. ๑ ต.สบเปริง อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่ ๕๐๓๓๐ โทร. ๐๘ ๙๒๐๖ ๑๖๕๗

สาขาศิลปะสถาปัตยกรรม

๑๕๔. นางสาววนิดา พึ่งสุนทร
(แบบประเพณี)
๔๘ ถ.สมเด็จพระเจ้าตากสิน แขวงบุคคโล เขตธนบุรี กทม. ๑๐๖๐๐ โทร. ๐ ๒๔๖๕ ๐๕๙๒, ๐ ๒๒๒๑ ๓๘๕๑, ๐๘ ๑๘๗๔ ๗๐๗๘

สาขาศิลปะการแสดง

๑๕๕. นายพร้อม บุญฤทธิ์ (ถึงแก่กรรม)
(หนังตะลุง)
๓๒/๔ หมู่ที่ ๗ ต.ท่าแค อ.เมือง จ.พัทลุง ๙๓๐๐๐ โทร. ๐๘ ๑๙๗๘ ๘๔๑๖

ศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๗

สาขาวรรณศิลป์

๑๕๖. รองศาสตราจารย์ คุณหญิงวินิตา ดิถียนต์
๑/๔๓๙ ศุภาลัยปาร์ค อาคาร ๓ ซ.พหลโยธิน ๒๑ ถ.พหลโยธิน เขตจตุจักร กทม. ๑๐๙๐๐ โทร. ๐๘ ๑๘๘๐ ๖๗๕๕, ๐๘ ๑๑๙๒ ๘๐๙๐

๑๕๗. นายชาติ กอบจิตติ
ตู้ ปณ. ๒๐ ปทจ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา ๓๐๑๓๐ โทร. ๐๘ ๑๓๗๖ ๓๗๗๑

สาขาทัศนศิลป์

๑๕๘. นายไพบูลย์ มุสิกโปดก (ถึงแก่กรรม)
(ภาพถ่ายศิลปะ)
๒๙/๒๑ ซ. ๓ ถ.สิงหวัฒน์ จ.พิษณุโลก ๖๕๐๐๐ โทร. ๐ ๕๕๒๔ ๖๐๖๘

๑๕๙. นายสันต์ สารากรบริรักษ์ (ถึงแก่กรรม)
(จิตรกรรม)
๕๔ หมู่ที่ ๔ ต.ขี้เหล็ก อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่ ๕๐๑๕๐ โทร. ๐ ๕๓๓๗ ๒๒๒๔, ๐๘ ๑๘๘๑ ๑๘๗๗

สาขาสถาปัตยกรรม

๑๖๐. นายจุลทัศน์ กิติบุตร
(แบบร่วมสมัย)
๔๘/๑ หมู่ที่ ๓ ต.ผีเสื้อ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๐๐๐
สำนักงาน ๕๐ ถ.ราชดำเนิน ต.ศรีภูมิ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๐๐๐
โทร. ๐ ๕๓๒๑ ๒๑๑๓, ๐๘ ๙๕๕๒ ๕๕๑๐

สาขาศิลปะการแสดง

๑๖๑. นายราฆพ โพธิเวส (ถึงแก่กรรม)
(นาฏศิลป์โขน)
๔๗ ซ.สุจริต ๑ ถ.พระราม ๕ แขวงสวนจิตร เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐
โทร. ๐ ๒๒๔๓ ๐๙๐๑, ๐๘ ๑๓๗๖ ๖๔๗๐

๑๖๒. นางจินตนา ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา (จินตนา สุขสถิตย์)
(ดนตรีสากล - ขับร้อง)
๒๐๖ ซ.จรัญสนิทวงศ์ ๖๙ ถ.จรัญสนิทวงศ์ แขวงบางพลัด เขตบางพลัด
กทม. ๑๐๗๐๐ โทร. ๐ ๒๔๓๓ ๖๓๒๕-๖, ๐๘ ๑๓๑๕ ๑๑๕๙

๑๖๓. นายไพรัช สังวริบุตร
(ภาพยนตร์และละคร)
๒๗/๓ หมู่ที่ ๑๐ ต.คูบางหลวง อ.ลาดหลุมแก้ว จ.ปทุมธานี ๑๒๑๔๐
โทร. ๐ ๒๕๙๘ ๑๔๕๔-๖, ๐๘ ๑๘๓๖ ๕๑๑๕

ศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๘

สาขาวรรณศิลป์

๑๖๔. นายสถาพร ศรีสัจจัง
๕๓ หมู่ ๒ ต.นิคมพัฒนา อ.มะนัง จ.สตูล ๙๑๑๓๐ โทร. ๐๘ ๑๖๐๘ ๐๐๑๘

๑๖๕. นายประยอม ซองทอง (ถึงแก่กรรม)
๔๓ หมู่บ้านนภาลัย ซ. ๓ ถ.สุขุมวิท ๗๐/๓ แขวงบางนา
เขตบางนา กทม. ๑๐๒๖๐ โทร. ๐ ๒๗๔๕ ๑๖๑๔, ๐๘ ๙๑๑๔ ๕๓๕๓

สาขาทัศนศิลป์

๑๖๖. นายทวี รัชนีกร
(จิตรกรรม)
๒๐๔/๒ ซ.มาตุคลา ๔ หมู่ที่ ๑๐ ถ.ราชสีมา - จักราช ต.หัวทะเล อ.เมือง
จ.นครราชสีมา ๓๐๐๐๐ โทร. ๐๘ ๔๙๕๘ ๐๙๘๔ , ๐๘ ๙๖๒๙ ๙๒๒๗

๑๖๗. นายประเทือง เอมเจริญ (ถึงแก่กรรม)
(จิตรกรรม)
๔๘/๑ หมู่ที่ ๗ แขวงบางแคเหนือ เขตบางแค กทม. ๑๐๑๖๐
โทร. ๐ ๒๔๕๔ ๐๗๔๙, ๐๖ ๔๖๒๔ ๕๖๑๕

สาขาศิลปะการแสดง

๑๖๘. นายวิเชียร คำเจริญ (ถึงแก่กรรม)
(นักแต่งเพลงลูกทุ่ง)
๒๕/๒๙๑ ถ.แจ้งวัฒนะ อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี ๑๑๑๒๐
โทร. ๐ ๒๕๘๓ ๙๒๑๕ โทรสาร ๐ ๒๕๘๔ ๑๗๕๑

๑๖๙. นายฉลาด ส่งเสริม
(หมอลำ)
๔๕๔ - ๔๕๖ ถ.แจ้งสนิท ต.ในเมือง อ.เมือง จ.อุบลราชธานี ๓๔๐๐๐
โทร. ๐๘ ๑๒๖๔ ๑๓๘๓ โทรสาร ๐๘ ๒๕๘๔ ๑๗๕๑

๑๗๐. นายมานพ ยาระณะ (ถึงแก่กรรม)
(การแสดงพื้นบ้าน - ช่างฟ้อน)
๕ ถ.เจริญเมือง ซ. ๒ ต.วัดเกต อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๑๐๐
โทร. ๐ ๕๓๒๔ ๙๕๓๑, ๐๘ ๙๕๕๔ ๔๔๑๐

๑๗๑. นายสำราญ เกิดผล (ถึงแก่กรรม)
(ดนตรีไทย)
๒๓ หมู่ที่ ๕ ต.บางชะนี อ.บางบาล จ.พระนครศรีอยุธยา
๑๓๑๒๕ โทร. ๐ ๓๕๒๘ ๖๕๐๘, ๐๘ ๗๑๑๗ ๘๕๗๑

๑๗๒. รองศาสตราจารย์ศุภชัย จันทร์สุวรรณ์
(นาฏศิลป์)
๕๑๑/๖๘๔ ถ.จรัญสนิทวงศ์ ๓๗ แขวงบางขุนศรี เขตบางกอกน้อย
กทม. ๑๐๗๐๐ โทร. ๐ ๒๔๑๒ ๙๕๖๐, ๐๘ ๑๘๑๔ ๔๘๘๔

ศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๙

สาขาวรรณศิลป์

๑๗๓. ศาสตราจารย์เกียรติคุณมณี พยอมยงค์ (ถึงแก่กรรม)
๒๕๔ ถ.เชียงใหม่ - ฝาง ต.ริมใต้ อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ ๕๐๑๘๐
โทร. ๐ ๕๓๒๙ ๗๑๒๑

๑๗๔. ศาสตราจารย์กิตติคุณ ระวี ภาวิไล (ถึงแก่กรรม)
๖๓ ซ.วชิรธรรมสาธิต ๒๕ ถ.สุขุมวิท ๑๐๑/๑ แขวงบางจาก
เขตพระโขนง กทม. ๑๐๒๖๐ โทร. ๐ ๒๓๓๑ ๑๑๑๐

สาขาทัศนศิลป์

๑๗๕. ศาสตราจารย์เกียรติศักดิ์ ชานนนารถ
(จิตรกรรม)
๑๙๐๓/๑ ถ.ลาดกระบัง แขวงลาดกระบัง เขตลาดกระบัง
กทม. ๑๐๕๒๐ โทร. ๐ ๒๓๒๖ ๙๕๑๐, ๐๘ ๑๗๙๓ ๗๘๕๔

๑๗๖. ศาสตรเมธีนนทิวรรธน์ จันทนะผะลิน (ถึงแก่กรรม)
(ประติมากรรม)
๑๐๓๗ ซ.จรัญสนิทวงศ์ ๑๒ แขวงวัดท่าพระ เขตบางกอกใหญ่
กทม. ๑๐๖๐๐ โทร. ๐ ๒๔๑๑ ๕๐๗๓

๑๗๗. ศาสตราจารย์กิตติคุณเดชา บุญค้ำ
(ภูมิสถาปัตยกรรม)
๔๘ ถ.เศรษฐศิริ แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐
โทร. ๐ ๒๖๖๘ ๖๖๔๐, ๐๘ ๑๙๒๐ ๑๖๖๐

๑๗๘. รองศาสตราจารย์สมถวิล อุรัสยะนันทน์ (ถึงแก่กรรม)
(ออกแบบอุตสาหกรรม)
๕ ถ.สุขุมวิท ๕๖ แขวงบางจาก เขตพระโขนง กทม. ๑๐๒๖๐
โทร. ๐ ๒๓๑๑ ๔๘๖๐

สาขาศิลปะการแสดง

๑๗๙. ร้อยตำรวจตรี กาหลง พึ่งทองคำ (ถึงแก่กรรม)
(ดนตรีไทย)
๗๓ หมู่ ๒ ต.บางม่วง อ.บางใหญ่ จ.นนทบุรี ๑๑๑๔๐
โทร. ๐ ๒๕๙๕ ๑๕๔๕

๑๘๐. นายเกียรติพงศ์ กาญจนภี (สุนทรียา ณ เวียงกาญจน์)
(ดนตรีสากล - ผู้ประพันธ์เพลง)
๑๐๐ ถ.สุขุมวิท ซ. ๖๒/๑ แขวงบางจาก เขตพระโขนง กทม. ๑๐๒๖๐
โทร. ๐ ๒๗๔๑ ๕๓๐๒, ๐๘ ๕๑๖๔ ๘๒๒๕

๑๘๑. นายสุชาติ ทรัพย์สิน (ถึงแก่กรรม)
(การแสดงพื้นบ้าน)
๖ ซ.ศรีธรรมโศก ๓ ถ.ศรีธรรมโศก ต.ในเมือง อ.เมือง
จ.นครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐ โทร. ๐ ๗๕๓๔ ๖๓๙๔

ศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๕๐

สาขาวรรณศิลป์

๑๘๒. นายโกวิท เอนกชัย (ถึงแก่กรรม)
(กวีนิพนธ์ บทความ นวนิยาย)
๗/๓๒๕ หมู่ที่ ๔ หมู่บ้านบัวขาว ซ. ๓๓ ถ.รามคำแหง ๑๗๔
เขตมีนบุรี กทม. ๑๐๕๑๐ โทร. ๐ ๒๕๑๗ ๓๒๗๑

สาขาทัศนศิลป์

๑๘๓. ศาสตราจารย์กิตติคุณ ร้อยเอก กฤษฎา
อรุณวงษ์ ณ อยุธยา (ถึงแก่กรรม)
(สถาปัตยกรรมร่วมสมัย)
๗๑ ถ.สุขุมวิท ซ. ๔ เขตคลองเตย กทม. ๑๐๑๑๐
โทร. ๐ ๒๒๕๒ ๕๖๒๕, ๐ ๒๒๕๒ ๖๒๑๒

๑๘๔. ศาสตราจารย์เดชา วราชุน
(ภาพพิมพ์และสื่อผสม)
๑๙๗ ซ.รัชดาภิเษก ๑๐ ถ.รัชดาภิเษก เขตห้วยขวาง กทม. ๑๐๓๒๐
โทร. ๐ ๒๒๔๖ ๓๒๖๙, ๐๘ ๑๕๕๘ ๗๙๙๓

๑๘๕. นายยรรยง โอฬาระชิน
(ภาพถ่าย)
๖๖/๑๙ หมู่ที่ ๑๒ ซ.พูนทรัพย์ ถ.วิธานธรรมวัตร ต.ทรงคะนอง
อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ ๑๐๑๓๐
โทร. ๐ ๒๔๖๓ ๑๓๘๖, ๐๘ ๑๒๕๙ ๔๙๖๐

สาขาศิลปะการแสดง

๑๘๖. ร้อยโท ชาญ บัวบังศร (ถึงแก่กรรม)
(นักดนตรี - นักประพันธ์เพลง)
๗๗/๓๓ หมู่ที่ ๖ หมู่บ้านสินทวีแมนชั่น ซ.จอมทอง ๑๙
แขวงจอมทอง เขตจอมทอง กทม. ๑๐๕๑๐ โทร. ๐ ๒๘๗๕ ๑๙๔๓

๑๘๗. นายนครินทร์ ชาทอง (ถึงแก่กรรม)
(การแสดงพื้นบ้าน - หนังตะลุง)
๖๖ หมู่ที่ ๕ ถ.บ้านพรุธานี ต.บ้านพรุ อ.หาดใหญ่
จ.สงขลา ๙๐๑๑๐ โทร. ๐ ๗๔๒๑ ๐๓๐๗

ศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๕๑

สาขาวรรณศิลป์

๑๘๘. นายอดุล จันทรศักดิ์
(กวีนิพนธ์ บทความ)
๒๔๑๖/๑๔ ถ.เจริญกรุง บางคอแหลม กทม. ๑๐๑๒๐
โทร. ๐๘ ๙๙๒๐ ๘๘๒๓

สาขาทัศนศิลป์

๑๘๙. ศาสตราจารย์เกียรติคุณอิทธิพล ตั้งโฉลก (ถึงแก่กรรม)
(จิตรกรรม)
๙๔/๑๐ ซ.อ่อนนุช ๑๗ แยก ๑๖ แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง
กทม. ๑๐๒๕๐ โทร. ๐๘ ๑๘๒๐ ๒๑๐๖

สาขาศิลปะการแสดง

๑๙๐. หม่อมราชวงศ์ถนัดศรี สวัสดิวัตน์ (ถึงแก่กรรม)
(ดนตรีไทยสากล - ขับร้อง)
๒๓ ซ.อารีสัมพันธ์ ๓ แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กทม. ๑๐๔๐๐
โทร. ๐ ๒๒๗๙ ๔๗๓๘, ๐ ๒๒๗๙ ๗๘๗๑

๑๙๑. นายศิริ วิชเวช
(คีตศิลป์)
๒๓ (๔/๓๑๗) หมู่ ๘ แขวงดอกไม้ เขตประเวศ กทม. ๑๐๒๕๐
โทร. ๐ ๒๓๓๗ ๕๑๙๔, ๐๘ ๔๙๐๒ ๗๗๘๖

๑๙๒. นายประสิทธิ์ ปิ่นแก้ว (ถึงแก่กรรม)
(นาฏศิลป์ - โขน)
๕๙ ซ.วัฒนสุขนิเวศน์ ถ.บางกอกน้อย - ตลิ่งชัน แขวงบางขุนนนท์
เขตบางกอกน้อย กทม. ๑๐๗๐๐
โทร. ๐ ๒๔๒๓ ๐๕๖๓, ๐๘ ๙๘๙๒ ๑๙๔๙

๑๙๓. พลเรือตรี วีระพันธ์ วอกลาง
(ดนตรีสากล)
๑๑๑/๕ หมู่ที่ ๙ ภาณุรังษี ถ.บางกรวย - ไทรน้อย อ.บางกรวย
จ.นนทบุรี ๑๑๑๓๐ โทร. ๐ ๒๔๒๒ ๑๘๐๔, ๐ ๒๔๓๔ ๑๖๙๗-๘,
๐๘ ๑๗๕๐ ๐๐๓๕

๑๙๔. นายกรีพงศ์ เทียมเศวต (สรพงศ์ ชาตรี) (ถึงแก่กรรม)
(นักแสดงภาพยนตร์และละครโทรทัศน์)
๕๓/๒๘๙ หมู่บ้านลดาวัลย์ ต.บ้านกลาง อ.เมือง จ.ปทุมธานี ๑๒๐๐๐
โทร. ๐ ๒๕๓๖ ๑๒๘๑

ศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๕๒

สาขาวรรณศิลป์

๑๙๕. นายเสกสรรค์ ประเสริฐกุล
๕/๒๓๗๐ หมู่ ๑๐ ต.บางตลาด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี ๑๑๑๒๐
โทร. ๐๘ ๑๙๒๕ ๑๓๓๑

สาขาทัศนศิลป์

๑๙๖. นางเพ็ญพรรณ สิทธิไตรย์ (ถึงแก่กรรม)
(ประณีตศิลป์ - แกะสลักเครื่องสด)
๔๕๗/๓ ถ.ศรีอยุธยา เขตพญาไท กทม. ๑๐๔๐๐
โทร. ๐ ๒๒๔๕ ๖๑๐๘, ๐ ๒๖๔๐ ๙๒๐๓

๑๙๗. นายองอาจ สาตรพันธุ์
(สถาปัตยกรรมร่วมสมัย)
๖ ถ.ราชมรรคา ซ. ๙ ต.พระสิงห์ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐
โทร. ๐ ๕๓๙๐ ๔๑๑๑-๓, ๐๘ ๑๘๔๖ ๑๐๐๑

๑๙๘. ศาสตราจารย์เกียรติคุณปรีชา เถาทอง
(จิตรกรรม)
คณะจิตกรรมฯ มหาวิทยาลัยศิลปากรณ์ วังท่าพระ ๓๑ ถนนพระลาน
เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐ โทร. ๐๘ ๑๔๒๕ ๕๖๑๔

๑๙๙. นายวรนันทน์ ชัชวาลทิพากร
(ภาพถ่าย)
๒๐๑/๔๗๑ หมู่บ้านมหานครนิเวศน์ ซ.วิภาวดี ๖๔ แยก ๔
ถ.วิภาวดีรังสิต แขวงตลาดบางเขน เขตหลักสี่ กทม. ๑๐๒๑๐
โทร. ๖๖๘ ๑๘๒๖ ๒๑๔๒ E-mail: waranunc@gmail.com

สาขาศิลปะการแสดง

๒๐๐. นางมัณฑนา โมรากุล
(ดนตรีไทยสากล - ขับร้อง)
๑๐๕/๗๐ ถ.พุทธมณฑลสาย ๒ เขตตลิ่งชัน กทม. ๑๐๑๗๐
โทร. ๐๘ ๙๑๑๑ ๘๗๙๒, ๐๘ ๖๓๘๖ ๔๒๓๒

๒๐๑. นายอุทัย แก้วละเอียด (ถึงแก่กรรม)
(ดนตรีไทย)
๒๔/๒๒๕ หมู่ที่ ๗ ต.ตลาดขวัญ อ.เมือง จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐
โทร. ๐ ๒๕๒๖ ๗๐๐๔, ๐๘ ๑๔๘๖ ๒๘๓๒

๒๐๒. นายจตุพร รัตนวราหะ
(นาฏศิลป์ - โขน)
๓๕/๒๗ ถ.สวนผัก ๖๒ หมู่บ้านพรรณผกา แขวงศาลาธรรมสพน์
เขตทวีวัฒนา กทม. ๑๐๑๗๐ โทร. ๐ ๒๔๔๘ ๐๗๔๘, ๐๘ ๑๘๐๓ ๑๕๖๖

๒๐๓. นายประยงค์ ชื่นเย็น
(ดนตรีไทยลูกทุ่ง - ผู้เรียบเรียงเสียงประสาน)
๕๘๘/๕ ถ.บรมราชชนนี แขวงศาลาธรรมสพน์ เขตทวีวัฒนา
กทม. ๑๐๑๗๐ โทร. ๐๘ ๑๗๕๑ ๕๖๑๑

ศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๕๓

สาขาวรรณศิลป์

๒๐๔. นายสมบัติ พลายน้อย (ส.พลายน้อย) (ถึงแก่กรรม)
(สารคดี เรื่องสั้น)
๓๗ ซ.สมเด็จเจ้าพระยา ๔ เขตคลองสาน กทม. ๑๐๑๖๐
โทร. ๐ ๒๔๓๗ ๑๐๑๔ ติดต่อคุณเอ ๐๘ ๑๘๙๙ ๔๕๕๓

๒๐๕. นายสุรชัย จันทิมาธร (หงา คาราวาน)
(สารคดี เรื่องสั้น กวีนิพนธ์)
๑๔๔/๘๖ หมู่บ้านนันทวัน ซ.สยามธรณี ถ.คู้บอน แขวงท่าแร้ง
เขตบางเขน กทม. ๑๐๙๐๐ โทร. ๐๘ ๖๘๖๗ ๐๑๒๓

สาขาทัศนศิลป์

๒๐๖. นายธงชัย รักปทุม
(จิตรกรรม)
๑๑๗๘/๑๔๐๙ ซ.เสนานิคม ๒ ซ. ๒๘ ลาดพร้าว กทม. ๑๐๒๓๐
โทร. ๐๙ ๕๒๕๒ ๙๔๘๓

๒๐๗. นายเผ่า สุวรรณศักดิ์ศรี
(สถาปัตยกรรมไทย)
๖๘๙/๑๗๒๙ อาคารศุภาลัยเวอเรนด้า ๖๘๙ ถ.ประชาชื่น แขวงบางซื่อ
เขตบางซื่อ กทม. ๑๐๘๐๐ โทร. ๐๘ ๑๖๕๙ ๗๘๖๙

๒๐๘. นางประนอม ทาแปง
(ประณีตศิลป์ - ศิลปะผ้าทอ)
๔๖ หมู่ที่ ๒ บ้านนามน ต.หัวทุ่ง อ.ลอง จ.แพร่ ๕๔๑๕๐
โทร. ๐ ๕๔๕๘ ๑๔๔๑, ๐๘ ๑๙๕๑ ๖๖๓๙

สาขาศิลปะการแสดง

๒๐๙. นายควน ทวนยก
(ดนตรีพื้นบ้าน)
๑๑/๑ หมู่ที่ ๕ ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา ๙๐๐๐๐
โทร. ๐ ๗๔๓๓ ๖๘๘๓, ๐๘ ๑๕๙๙ ๔๑๓๓

๒๑๐. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันเอกพิเศษ ชูชาติ พิทักษากร
(ดนตรีสากล)
๑๐๐/๑๗ หมู่บ้านสินพัฒนาธานี ซ. ๑ แยก ๓ ถ.เทศบาลสงเคราะห์
แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กทม. ๑๐๑๕๐ โทร. ๐๘ ๑๕๖๔ ๙๔๐๕

๒๑๑. นางพิศมัย วิไลศักดิ์
(ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ - นักแสดง)
๒๐/๔๓๑ หมู่บ้านวรารักษ์ ซ. ๑๐ ซ.เลียบคลองสอง ๒๗ ถ.เลียบคลองสอง
แขวงสามวาตะวันตก เขตคลองสามวา กทม. ๑๐๕๑๐ โทร. ๐๘ ๑๘๓๓ ๓๖๘๓

๒๑๒. นายสุประวัติ ปัทมสูต
(ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ - ผู้กำกับการแสดง)
๑๕ ซ.พหลโยธิน ๓๗ แขวงลาดยาว เขตบางเขน กทม. ๑๐๙๐๐
โทร. ๐ ๒๕๑๑ ๑๐๖๙, ๐๙ ๔๗๘๔ ๑๕๕๑

ศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๕๔

สาขาวรรณศิลป์

๒๑๓. นายประภัสสร เสวิกุล (ถึงแก่กรรม)
(นวนิยายและกวีนิพนธ์)
๑๐ ถ.เพชรเกษม ซ. ๑๐๐ แขวงบางแคเหนือ เขตบางแค กทม. ๑๐๑๖๐
โทร. ๐ ๒๔๒๑ ๑๓๐๒, ๐๘ ๑๘๒๖ ๗๓๒๖

สาขาทัศนศิลป์

๒๑๔. นายเฉลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์
(จิตรกรรม)
วัดร่องขุ่น ต.ป่าอ้อดอนชัย อ.เมือง จ.เชียงราย ๕๗๐๐๐
โทร. ๐๘ ๕๐๓๔ ๔๔๗๑

๒๑๕. นายเมธา บุนนาค
(สถาปัตยกรรม)
บริษัทบุนนาค อาร์คิเท็คส์ อินเตอร์เนชั่นแนล คอนซัลแทนท์ส จำกัด
๙ (ศรีนครินทร์ ๕๕) ซ.หมู่บ้านเสรีวิลล่า แยก ๑๓ แขวงคลองตันเหนือ
เขตวัฒนา กทม. ๑๐๒๕๐ โทร. ๐ ๒๗๑๑ ๔๓๒๙-๓๐

๒๑๖. นายทองร่วง เอมโอษฐ (ถึงแก่กรรม)
(ประณีตศิลป์ - ศิลปะปูนปั้น)
๑/๑ หมู่ ๔ ต.ช่องสะแก อ.เมือง จ.เพชรบุรี ๗๖๐๐๐
โทร. ๐ ๓๒๔๑ ๓๓๗๒, ๐๘ ๑๕๑๒ ๐๒๓๑

สาขาศิลปะการแสดง

๒๑๗. นางรัจนา พวงประยงค์
(นาฏศิลป์ไทย - ละคร)
๑๒/๑ ซ.จรัญสนิทวงศ์ ๕ แขวงท่าพระ เขตบางกอกใหญ่ กทม. ๑๐๖๐๐
โทร. ๐๘ ๑๘๒๒ ๐๒๑๐

๒๑๘. นายนคร ถนอมทรัพย์
(ดนตรีไทยสากล - ประพันธ์และขับร้อง)
๑๒๕/๑๔๐ หมู่บ้านคณาสิริ ซ.วัดพระเงิน (วงแหวน - พระราม ๕)
ถ.กาญจนาภิเษก ต.ศาลากลาง อ.บางกรวย จ.นนทบุรี ๑๑๑๓๐
โทร. ๐๘ ๕๙๔๔ ๘๘๔๙, ๐๙ ๖๔๔๖ ๔๑๗๙

๒๑๙. นายเศรษฐา ศิระฉายา (ถึงแก่กรรม)
(ดนตรีไทยสากล - ขับร้อง)
๗๗๗/๔๒ ซ.ประชาราษฎร์บำเพ็ญ ๓๙ สามเสนนอก เขตห้วยขวาง
กทม. ๑๐๓๒๐ โทร. ๐ ๒๒๗๗ ๒๑๙๕ โทรสาร ๐ ๒๒๔๘ ๗๖๓๙

๒๒๐. รองศาสตราจารย์สดใส พันธุมโกมล
(ละครเวทีและโทรทัศน์)
๓๐๖ ซ.พระรามเก้าที่ ๑๑ ถ.พระราม ๙ แขวงบางกะปิ
เขตห้วยขวาง กทม. ๑๐๓๑๐ โทร. ๐ ๒๓๑๘ ๑๕๔๕

ศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๕๕

สาขาวรรณศิลป์

๒๒๑. นางนงไฉน ปริญญาธวัช (ถึงแก่กรรม)
๑๘๔/๑ หมู่ที่ ๑๒ ต.ทรายขาว อ.สอยดาว จ.จันทบุรี ๒๒๑๘๐
โทร. ๐ ๓๙๔๒ ๑๓๕๘

๒๒๒. คุณหญิงกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ
(ถึงแก่กรรม)
๕ ถ.รามอินทรา ๑๔ (ไมยลาภ) แยก ๘ แขวงท่าแร้ง เขตบางเขน
กทม. ๑๐๒๓๐ โทร. ๐ ๒๕๐๙ ๖๔๑๑, ๐๘ ๑๖๒๐ ๗๒๖๗

๒๒๓. คุณหญิงวิมล ศิริไพบูลย์ (ทมยันตี)
๑๗๒ ถ.ลาดพร้าว ๒๖ เขตจตุจักร กทม. ๑๐๙๐๐
๕๒/๒๕ หมู่บ้านลานนาลากูน หมู่ ๙ ต.ท่าวังตาล อ.สารภี
จ.เชียงใหม่ ๕๐๑๔๐ โทร. ๐ ๒๕๑๒ ๔๘๐๐, ๐๘ ๒๕๘๙ ๘๕๗๕

๒๒๔. นายมกุฏ อรฤดี
๑๗๗/๘ ซ.พร้อมพงษ์ ถ.สุขุมวิท ๓๙ แขวงคลองตันเหนือ เขตวัฒนา
กทม. ๑๐๑๑๐ โทร. ๐ ๒๖๖๓ ๔๖๖๒, ๐๘ ๑๙๓๙ ๔๘๖๕

สาขาทัศนศิลป์

๒๒๕. ศาสตราจารย์เกียรติคุณเข็มรัตน์ กองสุข (ประติมากรรม)
๑๔๓/๕ ม.๓ หนองปากโลง อ.เมืองนครปฐม จ.นครปฐม ๗๓๐๐๐
โทร. ๐๘ ๑๘๓๙ ๖๒๐๘
E-mail: kornkongsuk@yahoo.co.th, kataupama@gmail.com

๒๒๖. นางเนื่อง แฝงสีคำ (ถึงแก่กรรม) (ประณีตศิลป์)
๓๖๘ ถ.พานิชเจริญ ต.ท่าราบ อ.เมือง จ.เพชรบุรี ๗๖๐๐๐
โทร. ๐๘ ๙๘๕๘ ๕๓๖๗

๒๒๗. ศาสตราจารย์วิโชค มุกดามณี (ถึงแก่กรรม) (สื่อผสม)
๕๒/๓๗-๔๐ ถ.กรุงเทพฯ - ปทุมฯ สายใหม่ ต.บางแขยง อ.เมือง จ.ปทุมธานี ๑๒๐๐๐ โทร. ๐๘ ๑๘๒๘ ๔๔๑๘

๒๒๘. ศาสตราจารย์พิเศษอารี สุทธิพันธุ์ (จิตรกรรม)
๓๕ ซ.อุดมยศ ๑ แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กทม. ๑๐๒๔๐
โทร. ๐ ๒๓๑๔ ๖๖๒๑, ๐๘ ๑๙๘๗ ๔๖๒๐

สาขาศิลปะการแสดง

๒๒๙. นางบัวซอน ถนอมบุญ (การแสดงพื้นบ้าน - การขับซอ)
๑๑๘/๓ หมู่ที่ ๑๐ บ้านพระเจ้านั่งโก่น ต.ดอนแก้ว อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ ๕๐๑๘๐ โทร. ๐๘ ๑๒๘๘ ๘๑๒๕ www.buasorn.com

๒๓๐. นายดอกดิน กัญญามาลย์ (ถึงแก่กรรม) (ภาพยนตร์)
๑๒ ซ.วิภาวดีรังสิต ๑๖ แยก ๑๖/๒๗ เขตดินแดง กทม. ๑๐๔๐๐ โทร. ๐ ๒๒๗๗ ๐๗๙๔

๒๓๑. นายสมส่วน พรหมสว่าง (เพลิน พรหมแดน) (ถึงแก่กรรม) (ดนตรีไทยลูกทุ่ง)
๑๕๙ ซ.บรมราชชนนี ๖ แขวงบางบำหรุ เขตบางพลัด กทม. ๑๐๗๐๐ โทร. ๐ ๒๔๓๔ ๒๓๓๖-๗, ๐๘ ๑๔๘๑ ๐๘๙๖ โทรสาร ๐ ๒๔๓๔ ๒๓๓๘

๒๓๒. นายมนัส ปิติสานต์ (ดนตรีไทยสากล)
๗๘/๘๑ ซ.เฉลิมพระเกียรติ ๕ แขวงหนองบอน เขตประเวศ กทม. ๑๐๒๕๐ โทร. ๐๘ ๖๕๒๖ ๘๑๐๕

๒๓๓. พันโท เสนาะ หลวงสุนทร (ถึงแก่กรรม) (ดนตรีไทย)
๑๓ หมู่ ๓ ถ.รามคำแหง ๑๓๐ (สุขาภิบาล ๓) แขวงสะพานสูง เขตสะพานสูง กทม. ๑๐๒๔๐ โทร. ๐๘ ๙๖๙๖ ๖๙๐๙

๒๓๔. พันโท วิชิต โห้ไทย (ดนตรีไทย - โยธวาทิต)
๑๙/๓๖๒ ห้อง ๖/๕๘ คอนโดมิเนียมป๊อบปูล่าเมืองทอง อาคาร ๑๐ ชั้น ๖ ถ.ป๊อบปูล่า ต.บางพูด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี ๑๑๑๒๐
โทร. ๐๘ ๖๙๙๒ ๙๑๙๕

๒๓๕. นายเคล้า โรจนเมธากุล (ถึงแก่กรรม) (การแสดงพื้นบ้าน - หนังตะลุง)
๖๖ หมู่ ๖ ต.ปกาสัย อ.เหนือคลอง จ.กระบี่ ๘๑๑๓๐
ที่ทำงาน ๑๐๕๔ หมู่ ๒ ต.เหนือคลอง อ.เหนือคลอง จ.กระบี่ ๘๑๑๓๐
โทร. ๐๘ ๖๒๗๒ ๔๖๘๘, ๐๘ ๖๘๐๖ ๘๒๐๒, ๐๘ ๗๒๗๒ ๓๖๑๔
E-mail : Parichart56@hotmail.co.th, cfdforest@hotmail.com

๒๓๖. นางสาวทัศนีย์ ขุนทอง (ดนตรีไทย - คีตศิลป์)
๓๑๒ ซ.วงศ์สว่าง ๘ เขตบางซื่อ กทม. ๑๐๘๐๐
โทร. ๐ ๒๕๘๕ ๗๑๒๓, ๐๘ ๖๐๓๐ ๗๔๕๓

ศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๕๖

สาขาวรรณศิลป์

๒๓๗. นางรำไพพรรณ สุวรรณสาร ศรีโสภาค (โสภาค สุวรรณ)
2596 Hillsdale Drive, Dayton, Ohio 45431, U.S.A. tel.9374310383
๒๑ ถ.สุขุมวิท ๗๗ ซ.อ่อนนุช ๑๗ แยกที่ ๙ หมู่บ้านฮอลลีวู้ด เขตสวนหลวง กทม. ๑๐๒๕๐ โทร. ๐ ๒๓๐๐ ๒๔๑๐
E-mail : capt_weekes@yahoo.com

๒๓๘. นายวินทร์ เลี้ยววาริณ
(วินทร์ เลียววาริณ)
๓๗/๖๙ คอนโดพิพัฒน์เพลส ซ.พิพัฒน์ ถ.สีลม แขวงสีลม เขตบางรัก กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐ โทร. ๐๘ ๕๐๖๗ ๖๖๙๖
E-mail : win@winbookclub.com

๒๓๙. นายเจริญ มาลาโรจน์
(มาลา คำจันทร์)
๕๖ หมู่ ๑๑ ต.ยุหว่า อ.สันป่าตอง จ.เชียงใหม่ ๕๐๑๒๐
โทร. ๐๘ ๑๔๗๓ ๐๓๐๒ E-mail : malacome@hotmail.com

สาขาทัศนศิลป์

๒๔๐. นายช่วง มูลพินิจ
(จิตรกรรม)
๗๙/๖๒๙-๖๓๐ หมู่บ้านธารารมณ์ ซ. ๘/๑ ถ.รามคำแหง ๑๕๐ แขวงสะพานสูง เขตสะพานสูง กทม. ๑๐๒๔๐ โทร. ๐ ๒๓๗๒ ๐๙๖๑, ๐ ๒๗๒๘ ๐๗๕๘, ๐๘ ๘๘๖๔ ๑๓๐๐ E-mail : moolpinit@hotmail.com

๒๔๑. นายธีรพล นิยม
(สถาปัตยกรรม)
๓๙๗ สถาบันอาศรมศิลป์ ซ.อนามัยงามเจริญ ๒๕ แขวงท่าข้าม เขตบางขุนเทียน กทม. ๑๐๑๕๐ โทร. ๐ ๒๔๙๐ ๔๗๔๘ ต่อ ๑๒๑, ๐๘ ๕๙๒๐ ๒๐๓๐ โทรสาร ๐ ๒๔๙๐ ๔๗๔๒
E-mail : arch@arsomsilp.in.th

สาขาศิลปะการแสดง

๒๔๒. นางนิตยา รากแก่น (บานเย็น รากแก่น)
(การแสดงพื้นบ้าน - หมอลำ)
๕๖ ซ.พหลโยธิน ๘๗ ซ. ๘ ต.ประชาธิปัตย์ อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี ๑๒๑๓๐ โทร. ๐๘ ๓๐๓๐ ๑๐๑๗

๒๔๓. นายยืนยง โอภากุล (แอ๊ด คาราบาว)
(ดนตรีไทยสากล)
๔ ซ. ๘ แยก ๖ (ซ.คาราบาว) ถ.ศรีนครินทร์ แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กทม. ๑๐๒๕๐ โทร. ๐ ๒๓๗๙ ๓๗๗๕, ๐๘ ๑๕๗๒ ๐๕๗๕

๒๔๔. นายบุญฉลอง ภักดีวิจิตร (ฉลอง ภักดีวิจิตร) (ถึงแก่กรรม)
(ผู้กำกับ - ผู้สร้างภาพยนตร์และละครโทรทัศน์)
๒๓ ซ.กรุงเทพฯ - นนทบุรี ๔๔ ถ.กรุงเทพฯ - นนทบุรี แขวงวงศ์สว่าง เขตบางซื่อ กทม. ๑๐๘๐๐ โทร. ๐ ๒๕๘๖ ๙๒๙๒, ๐๙ ๐๙๙๒ ๐๑๑๑
E-mail : bpakdeevijit@yahoo.com

๒๔๕. นายเฉลิม ม่วงแพรศรี (ถึงแก่กรรม)
(ดนตรีไทย)
๑๔๕ หมู่ ๑๑ ซ.อ่อนนุช ๗๔ ถ.สุขุมวิท ๗๗ เขตประเวศ กทม. ๑๐๒๕๐ โทร. ๐ ๒๗๒๑ ๐๙๔๕, ๐๘ ๗๓๔๕ ๓๘๐๐

ศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๕๗

สาขาวรรณศิลป์

๒๔๖. นางชมัยภร บางคมบาง (แสงกระจ่าง)
๑๐๐/๒๔๖ หมู่บ้านนักกีฬาฯ ซ. ๓ บี ถ.กรุงเทพกรีฑา แขวงสะพานสูง เขตสะพานสูง กทม. ๑๐๒๔๐ โทร. ๐ ๒๗๓๕ ๘๓๐๖ , ๐๘ ๙๙๘๗ ๙๙๘๐
E-mail : chamaiporn246@gmail.com

สาขาทัศนศิลป์

๒๔๗. นายจรูญ อังศวานนท์
(สถาปัตยกรรมภายในและมัณฑนศิลป์)
๑๓/๓๗ เลอพรีเมียร์คอนโดมิเนียม ๑ ซ.สุขุมวิท ๒๓ แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กทม. ๑๐๑๑๐ โทร. ๐ ๒๒๕๘ ๖๘๖๗, ๐๘ ๑๘๒๗ ๘๐๔๐
E-mail: jarounan@gmail.com, chavalit72@gmail.com

๒๔๘. นายชวลิต เสริมปรุงสุข (ถึงแก่กรรม)
(จิตรกรรม)
Zeeburgerdijk 25 P, 1093 S.K. Amsterdam, Netherlands
โทร. ๓๑ ๒๐ ๔๖๘ ๘๙๓๒ (เนเธอร์แลนด์), ๐๙ ๒๔๖๐ ๔๘๒๐
E-mail : chavalit70@hotmail.com,

๒๔๙. นายนิจ หิญชีระนันทน์ (ถึงแก่กรรม)
(การออกแบบผังเมือง)
๘๘/๖ หมู่ ๕ ถ.ชัยพฤกษ์ ต.บางพลับ อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐
โทร. ๐ ๒๑๙๖ ๘๖๐๖

๒๕๐. นายบุญช่วย หิรัญวิทย์ (ถึงแก่กรรม)
(ประณีตศิลป์)
๓๗/๑ บ้านประตูปล่อง ถ.เปรมประชาราษฎร์ ต.ในเวียง อ.เมือง
จ.น่าน ๕๕๐๐๐ โทร. ๐ ๕๔๗๕ ๑๐๘๙, ๐๘ ๕๗๐๕ ๔๙๕๓

๒๕๑. นายปัญญา วิจินธนสาร
(จิตรกรรม)
๗/๕๐๕ หมู่ ๙ แขวงศาลาธรรมสพน์ เขตทวีวัฒนา กทม. ๑๐๑๗๐
โทร. ๐๘ ๙๔๙๙ ๗๑๗๓

สาขาศิลปะการแสดง

๒๕๒. นายณรงค์ จันทร์พุ่ม
(หนังตะลุง)
๗๖/๗๒ ถ.ขื่อนา อ.กันตัง จ.ตรัง ๙๒๑๑๐
โทร. ๐๘ ๙๙๕๐ ๔๗๗๓

๒๕๓. นางดุษฎี บุญทัศนกุล
(ดนตรีสากล)
๔๓ คอนโดบ้านสาทร ซ.งามดูพลี ถ.พระราม ๔ แขวงทุ่งมหาเมฆ
เขตสาทร กทม. ๑๐๑๒๐ โทร. ๐ ๒๒๘๖ ๐๕๐๓, ๐๘ ๙๙๓๑ ๘๗๕๓

๒๕๔. นายพงษ์ศักดิ์ จันทรุกขา (ถึงแก่กรรม)
(ดนตรีไทยลูกทุ่ง - ประพันธ์เพลง)
๒๗๐ หมู่ ๙ ต.นาคำ อ.ศรีเมืองใหม่ จ.อุบลราชธานี ๓๓๒๕๐
โทร. ๐๘ ๑๙๓๙ ๙๕๖๐, ๐ ๓๕๓๙ ๙๐๗๖

๒๕๕. นางภัทราวดี มีชูธน
(ละครเวทีและภาพยนตร์)
โรงเรียนภัทราวดี หัวหิน ๖๒/๖๓ ซ.หมู่บ้านหัวนา ต.หนองแก อ.หัวหิน
จ.ประจวบคีรีขันธ์ ๗๗๑๑๐ โทร. ๐๘ ๑๘๑๓ ๙๖๓๑
E-mail : patravadi@patravaditheatre.com
www.patravaditheatre.com

๒๕๖. นายสะอาด เปี่ยมพงษ์สานต์ (ถึงแก่กรรม)
(โทรทัศน์และภาพยนตร์)
๙๖/๘๔ หมู่บ้านปั้นทอง ๓ ซ. ๑๙ (ลาดปลาเค้า ๗๖)
ถ.รามอินทรา แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กทม. ๑๐๒๒๐
โทร. ๐ ๒๕๒๒ ๒๓๐๔, ๐๘ ๑๙๐๓ ๕๗๙๘

๒๕๗. นายสิริชัยชาญ ฟักจำรูญ
(ดนตรีไทย)
๓๘/๗ บางไผ่ ๑๕ อ.เมือง จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐
โทร. ๐๙ ๘๒๕๗ ๘๗๖๗

ศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๕๘

สาขาวรรณศิลป์

๒๕๘. นายธีรภาพ โลหิตกุล
(สารคดี)
๑๑๗/๑ หมู่ ๑๐ ซ.วิศวเสนานิคม ต.ดอนตะโก อ.เมือง จ.ราชบุรี ๗๐๐๐๐
โทร. ๐๘ ๑๖๑๒ ๗๔๔๔ E-mail : teeraparb108smile@gmail.com

๒๕๙. นายไพวรินทร์ ขาวงาม
(กวีนิพนธ์)
๕๙๙/๙๕ ถ.สมหวังสังวาล อ.บ้านไผ่ จ.ขอนแก่น ๔๐๑๑๐
โทร. ๐๘ ๙๔๘๒ ๒๗๒๔ E-mail : paiwarin@yahoo.com

สาขาทัศนศิลป์

๒๖๐. นายกฤษฎา โรจนกร
(สถาปัตยกรรม)
บริษัท แฮบบิตา จำกัด (ฝ่ายบัญชี) ๓๐๕/๑๐ ซ.สุโขทัย ๖ แขวงดุสิต
เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐ โทร. ๐๘ ๑๙๒๗ ๓๐๖๐, ๐๙ ๘๒๘๗ ๒๑๓๙
E-mail : contact@habitaarchitects.com

๒๖๑. ศาสตราจารย์เกียรติคุณวิชัย สิทธิรัตน์
(ประติมากรรม)
๗/๑๓๕ ถ.เลียบคลองทวีวัฒนา หมู่บ้านชัยพฤกษ์ หมู่ที่ ๙
แขวงศาลาธรรมสพน์ เขตทวีวัฒนา กทม. ๑๐๑๗๐
โทร. ๐ ๒๘๘๙ ๓๗๙๕, ๐๖ ๓๒๔๒ ๒๓๕๖

๒๖๒. ศาสตราจารย์เกียรติคุณเสริมศักดิ์ นาคบัว
(การออกแบบอุตสาหกรรม)
๕๔/๑ หมู่ ๓ ต.บางกระเบา อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม ๗๓๑๒๐
โทร. ๐ ๓๔๓๓ ๑๓๘๘, ๐ ๓๔๓๓ ๑๐๐๙, ๐๘ ๑๙๓๖ ๑๐๘๕

สาขาศิลปะการแสดง

๒๖๓. นางสาวเวณิกา บุนนาค
(นาฏศิลป์ไทย)
๗๒๗/๔๒ ซ.วัดใหม่ยายมอญ ถ.สุทธาวาส แขวงบ้านช่างหล่อ
เขตบางกอกน้อย กทม. ๑๐๗๐๐ โทร. ๐๘ ๑๒๙๐ ๒๗๗๔

๒๖๔. เรือตรี สันติ ลุนเผ่ (ถึงแก่กรรม)
(ดนตรีสากล)
๗๗/๒๒ ถ.กาญจนาภิเษก แขวงท่าแร้ง เขตบางเขน กทม. ๑๐๒๒๐
โทร. ๐ ๒๕๒๑ ๐๑๒๖, ๐๘ ๔๐๒๓ ๘๓๔๙

๒๖๕. นายสมบูรณ์สุข นิยมศิริ
(ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์)
๑๔/๓๘ Lumpinee Park Riverside Rama 3 แขวงบางโพงพาง เขตยานนาวา กทม. ๑๐๑๒๐ โทร. ๐๙ ๕๒๐๖ ๔๑๔๑

ศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๕๙

สาขาวรรณศิลป์

๒๖๖. นายกิตติศักดิ์ มีสมสืบ
๓๙ หมู่ ๕ ต.ท่าไม้ อ.ชุมแสง จ.นครสวรรค์ ๖๐๑๒๐
โทร. ๐๘ ๒๐๗๔ ๕๔๑๒

๒๖๗. นางชูวงศ์ ฉายะจินดา
๒๙/๓๓๗ หมู่ ๔ ซ.รามอินทรา ๒๗ ถ.รามอินทรา แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กทม. ๑๐๒๒๐ โทร. ๐๘ ๙๑๘๘ ๘๒๙๐
E-mail : subhadhorn@gmail.com

๒๖๘. รองศาสตราจารย์ธัญญา สังขพันธานนท์
๓๗๒/๑๕ ซ.อินแถม ถ.จรดวิถีถ่อง ต.ธานี อ.เมือง จ.สุโขทัย ๖๔๐๐๐
โทร. ๐๘ ๗๗๒๓ ๔๐๕๕ E-mail : Phitoon.thanya@gmail.com

๒๖๙. ศาสตราจารย์พิเศษเรืองอุไร กุศลาสัย (ถึงแก่กรรม)
๒๔๘/๙๓ ซ.พรพิพัฒน์ ถ.พรานนก เขตบางกอกน้อย กทม. ๑๐๗๐๐
โทร. ๐ ๒๔๑๒ ๕๒๖๘
หรือนายกำปนาท กุศลาสัย โทร. ๐๘ ๖๗๘๗ ๘๗๑๓

สาขาทัศนศิลป์

๒๗๐. นางคำสอน สระทอง
(ประณีตศิลป์ - ทอผ้า)
๔๒ หมู่ที่ ๔ ต.โพน อ.คำม่วง จ.กาฬสินธุ์ ๔๖๑๘๐
โทร. ๐๘ ๑๐๖๑ ๗๒๔๖

๒๗๑. นายเดโช บูรณบรรพต (ถึงแก่กรรม)
(ภาพถ่าย)
๕๒๔/๒ ซ.มไหสวรรย์ ๖ ถ.มไหสวรรย์ แขวงบางคอแหลม เขตบางคอแหลม กทม. ๑๐๑๒๐ โทร. ๐๘ ๑๘๑๓ ๗๕๗๙
E-mail : dachofoto@gmail.com

๒๗๒. นางลาวัณย์ อุปอินทร์
(จิตรกรรม)
๘ ซ.วังเดิม ๓ แขวงบางกอกใหญ่ เขตธนบุรี กทม. ๑๐๖๐๐
โทร. ๐ ๒๔๖๕ ๗๐๐๕, ๐๖ ๔๘๒๙ ๓๙๒๖

๒๗๓. ศาสตราจารย์พิเศษเสนอ นิลเดช
(สถาปัตยกรรมไทยประเพณี)
๑๖/๘๔ หมู่บ้านสวยริมธาร ๕ ซ. ๔๕ ถ.เลียบคลองทวีวัฒนา แขวงศาลาธรรมสพน์ เขตทวีวัฒนา กทม. ๑๐๑๗๐
โทร. ๐ ๒๔๔๑ ๙๓๐๘, ๐๙ ๕๖๐๕ ๒๓๓๑, ๐๘ ๑๘๑๓ ๑๙๕๗

สาขาศิลปะการแสดง

๒๗๔. นายธนิสร์ ศรีกลิ่นดี
(ดนตรีไทยสากล)
๗๙/๗๑ ซ.รามคำแหง ๑๕๐ แขวงสะพานสูง เขตสะพานสูง กทม. ๑๐๒๔๐ โทร. ๐๙ ๕๘๕๖ ๕๑๖๕

๒๗๕. นางบัวเรียว รัตนมณีภรณ์
(การแสดงพื้นบ้าน - ช่างฟ้อน)
๔๕/๑ หมู่ ๑๑ ต.รอบเวียง อ.เมือง จ.เชียงราย ๕๗๐๐๐
โทร. ๐ ๕๓๗๑ ๖๙๑๕, ๐๘ ๙๔๓๐ ๓๒๙๘

๒๗๖. นายสมบัติ เมทะนี (ถึงแก่กรรม)
(ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์)
๖๔๖ ซ.จักรกริช ๑๐ ถ.ลาดพร้าว ๗๑ แขวงลาดพร้าว กทม. ๑๐๒๓๐
โทร. ๐ ๒๙๓๓ ๔๕๑๔, ๐๘ ๑๙๓๓ ๕๐๗๗

๒๗๗. นายหะมะ แบลือแบ (มะยะหา) (ถึงแก่กรรม)
(การแสดงพื้นบ้าน - ดีเกร์ฮูลู)
๓๑ หมู่ ๑ ต.บาโร๊ะ อ.ยะหา จ.ยะลา ๙๕๑๒๐
โทร. ๐๘ ๑๙๕๙ ๙๖๗๕

สาขาวรรณศิลป์

๒๗๘. นางเพ็ญศรี เคียงศิริ
๕ ถ.รามคำแหง ซ. ๙ แขวงพลับพลา เขตวังทองหลาง กทม. ๑๐๓๑๐ โทร. ๐๘ ๑๖๑๑ ๕๑๙๓

๒๗๙. นายพิบูลศักดิ์ ลครพล
๑๗๔ หมู่ที่ ๑๑ ต.ศรีถ้อย อ.แม่ใจ จ.พะเยา ๕๖๑๑๓๐ โทร. ๐๘ ๘๒๖๘ ๓๙๔๗

๒๘๐. นายเทพศิริ สุขโสภา
๑๐๐/๔ หมู่ ๑๐ ซ.วัดอุโมงค์ ถ.สุเทพ ต.สุเทพ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๐๐ โทร. ๐ ๕๓๘๑ ๐๙๗๕, ๐๙ ๐๖๗๕ ๖๑๑๒, ๐๘ ๖๙๘๑ ๔๗๐๗

สาขาทัศนศิลป์

๒๘๑. นายสมศักดิ์ เชาวน์ธาดาพงศ์ (จิตรกรรม)
๑๕/๒๘ หมู่ ๒ ซ.สายไหม ๖๖ ถ.สายไหม เขตสายไหม กทม. ๑๐๒๒๐ โทร. ๐ ๒๙๙๒ ๘๒๓๑, ๐๘ ๙๘๑๕ ๑๒๘๐ Email : s.chow9249@hotmail.com

๒๘๒. นายศราวุธ ดวงจำปา (ประติมากรรม)
๑๐๕/๓๘๑ หมู่บ้านปริญลักษณ์ ไลท์ พระราม ๕ ถ.ราชพฤกษ์ ต.บางกร่าง อ.เมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐ โทร. ๐ ๘๗๖๖๐ ๗๑๖๕ Email : dachofoto@gmail.com

๒๘๓. นายเสวต เทศน์ธรรม (ประติมากรรม)
๖๖ แยก ซ.ปุณณวิถี ๓๑ ถ.สุขุมวิท ๑๐๑ แขวงบางจาก เขตพระโขนง กทม. ๑๐๒๖๐ โทร. ๐ ๒๓๑๑ ๑๑๘๓, ๐๘ ๑๔๘๘ ๙๖๖๘

๒๘๔. นายสมชาย แก้วทอง (การออกแบบแฟชั่น)
๑๑๘ ซ.สุขุมวิท ๖๒ แยก ๑ ถ.สุขุมวิท แขวงบางจาก เขตพระโขนง กทม. ๑๐๒๖๐ โทร. ๐ ๒๒๕๑ ๐๗๒๘ - ๙, ๐๘ ๑๓๑๕ ๓๓๓๖ Email : kaiboutique@hotmail.com

๒๘๕. นายสิน พงษ์หาญยุทธ (สถาปัตยกรรม)
๑ ซ.สมเด็จพระเจ้าตากสิน ๓๗ ดาวคะนอง เขตธนบุรี กทม. ๑๐๖๐๐ โทร. ๐ ๒๒๓๗ ๐๐๘๐ ต่อ ๔๐๒ E-mail : plan@planarchitect.com

สาขาศิลปะการแสดง

๒๘๖. นางสุรางค์ ดุริยพันธุ์ (ถึงแก่กรรม) (คีตศิลป์)
๑๑๑ ซ.ลำพู ถ.สามเสน ๑ แขวงวัดสามพระยา เขตพระนคร กทม. ๑๐๒๐๐ โทร. ๐๖ ๑๘๒๙ ๓๙๓๙

๒๘๗. นางรัตติยะ วิกสิตพงศ์ (นาฏศิลป์ไทย)
๔๒๓ ถ.สุขุมวิท ๕๐ เขตพระโขนง กทม. ๕๐๒๑๐ โทร. ๐ ๒๓๑๑ ๓๙๙๖, ๐๘ ๑๖๖๗ ๖๗๐๙

๒๘๘. นายบุญศรี รัตนัง (ถึงแก่กรรม) (ดนตรีพื้นบ้านล้านนา)
๘๓ บ้านหนองเต่าคำ หมู่ที่ ๒ ต.ป่าไผ่ อ.สันทราย จ.เชียงใหม่ ๕๐๒๑๐ โทร. ๐๘ ๙๙๙๘ ๑๘๙๘

๒๘๙. นายวิรัช อยู่ถาวร (ดนตรีสากล)
๔/๒ หมู่ที่ ๗ ต.สำโรงใต้ อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ ๑๐๑๓๐ โทร. ๐๘ ๑๔๕๖ ๗๗๖๖

๒๙๐. ท่านผู้หญิงวราพร ปราโมช ณ อยุธยา (นาฏศิลป์สากล)
๒๒ ซ.พหลโยธิน ๓๗ แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กทม. ๑๐๙๐๐ โทร. ๐ ๒๕๑๓ ๔๓๖๔, ๐๘ ๑๖๖๘ ๒๓๑๑

๒๙๑. นายพิมพ์ปฏิภาณ พึ่งธรรมจิตต์ (ถึงแก่กรรม) (ดนตรีไทยสากล)
๓๔ ประชานิเวศน์ ๓ ซ. ๑๔ ถ.งามวงศ์วาน ต.ท่าทราย อ.เมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐ โทร. ๐๘ ๑๙๒๒ ๗๔๕๗

๒๙๒. ศาสตราจารย์มัทนี โมชดารา รัตนิน (ละครเวที)
๖๑๐/๖ ซ.ประเสริฐดี เอกมัย ๒๘ ถ.สุขุมวิท ๖๓ แขวงคลองตันเหนือ เขตวัฒนา กทม. ๑๐๑๑๐ โทร. ๐ ๒๓๙๑ ๑๔๖๗

๒๙๓. นายยุทธนา มุกดาสนิท (ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์)
๔๐๘ ซ.พัฒนาการ ๕๓ ถ.พัฒนาการ แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง กทม. ๑๐๒๕๐ โทร. ๐ ๒๓๒๑ ๖๗๖๒, ๐๘ ๑๘๒๒ ๗๗๐๑

๒๙๔. นายคเณศ เค้ามูลคดี
(ภาพยนตร์และละครโทรทัศน์)
๘๙/๓๘๑ หมู่บ้านคาซ่าวิลล์ ถ.วัชรพล แขวงคลองถนน เขตสายไหม
กทม. ๑๐๒๒๐ โทร. ๐๙ ๕๕๖๑ ๔๑๙๕

ศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๑

สาขาวรรณศิลป์

๒๙๕. นายจำลอง ฝั่งชลจิตร
๑๘๖/๑๖๗ หมู่บ้านสัมฤทธิ์ประสงค์ หมู่ที่ ๙ ต.โพธิ์เสด็จ อ.เมือง
จ.นครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐ โทร. ๐๘ ๑๐๙๐ ๘๒๐๓

๒๙๖. นายเสน่ห์ สังข์สุข (แดนอรัญ แสงทอง)
๙๙/๑๗ หมู่ที่ ๖ ต.ท่ายาง อ.ท่ายาง จ.เพชรบุรี ๗๖๑๓๐
โทร. ๐๖ ๒๘๐๓ ๒๕๑๐, ๐๙ ๕๐๖๑ ๐๗๗๑

สาขาทัศนศิลป์

๒๙๗. นายชิน ประสงค์
(ประติมากรรม)
๑๗/๔ หมู่ ๑ ซ.ท่าอิฐ ถ.รัตนาธิเบศร์ ต.ไทรม้า อ.เมือง
จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐ โทร. ๐๘ ๑๕๖๖ ๗๖๓๙ ๐๘ ๑๗๕๑ ๕๙๐๖

๒๙๘. นายปริญญา ตันติสุข
(จิตรกรรม)
๕๒ พุทธมณฑลสาย ๒ ซ. ๑๐ แขวงบางแคเหนือ เขตบางแค
กทม. ๑๐๑๖๐ โทร. ๐๘ ๑๘๐๘ ๘๖๑๑

๒๙๙. นางคำปุน ศรีใส (ถึงแก่กรรม)
(ประณีตศิลป์ - ทอผ้า)
๓๓๑ ถ.ศรีสะเกศ อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี ๓๔๑๙๐
โทร. ๐๙ ๑๘๓๑ ๑๙๖๗

๓๐๐. นายคงศักดิ์ ยุกตะเสวี (ถึงแก่กรรม)
(สถาปัตยกรรมภายใน)
๒๙/๒๘ ซ.สุขุมวิท ๖๑ (เศรษฐบุตร) แขวงคลองตันเหนือ เขตวัฒนา
กทม. ๑๐๑๑๐ โทร. ๐๘ ๙๒๐๖ ๕๕๑๕

สาขาศิลปะการแสดง

๓๐๑. นายวิโรจน์ วีระวัฒนานนท์
(ลิเก)
๓๖/๒ ซ.ประชานฤมิตร ถ.ประชาราษฎร์ ๑/๒๔ แขวงบางซื่อ
เขตบางซื่อ กทม. ๑๐๘๐๐ โทร. ๐๘ ๑๙๑๗ ๗๑๗๐

๓๐๒. นางกั้น เชาวพ้อง
(โนรา)
๒๘/๑ หมู่ที่ ๒ ต.ดอนตะโก อ.ท่าศาลา จ.นครศรีธรรมราช ๘๐๑๖๐
โทร. ๐๖ ๓๙๔๓ ๗๗๔๓

๓๐๓. นางสุคนธ์ พรพิรุณ (ถึงแก่กรรม)
(ผู้ประพันธ์เพลงไทยสากล)
๙๙๙/๒๒ หมู่บ้านศรีเจริญ ถ.เทพารักษ์ ต.สำโรงเหนือ อ.เมือง
จ.สมุทรปราการ ๑๐๒๗๐

๓๐๔. นายประภาส ชลศรานนท์
(ผู้สร้างสรรค์งานบันเทิงและดนตรีไทยสากล)
บริษัท เวิร์คพอยท์ เอ็นเทอร์เทนเมนท์ จำกัด เลขที่ ๙๙ หมู่ที่ ๒ ต.บางพูน
อ.เมือง จ.ปทุมธานี ๑๒๐๐๐ โทร. ๐ ๒๘๓๓ ๒๒๒๓ - ๒๔

๓๐๕. นางสมสุข กัลย์จาฤก
(ละครวิทยุ - ละครโทรทัศน์)
๒๗/๔ ม.๔ ต.บางม่วง อ.บางใหญ่ จ.นนทบุรี ๑๑๑๔๐
โทร. ๐๘ ๑๙๘๔ ๒๘๒๖

๓๐๖. นางเอก นันทนาคร (เพชรา เชาวราษฎร์)
(ภาพยนตร์)
๔๘ ถ.รามคำแหง ซ. ๔ (ซ.โรงพยาบาลแพทย์ปัญญา) แขวงสวนหลวง
เขตสวนหลวง กทม. ๑๐๒๕๐
โทร. ๐ ๒๓๑๙ ๘๙๙๔-๕, ๐๘ ๑๘๖๘ ๐๙๐๐

ศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๒

สาขาวรรณศิลป์

๓๐๗. นายเริงชัย ประภาษานนท์ (ถึงแก่กรรม)
๗๗/๑๙๗ ซ.พหลโยธิน ๕๔/๑ แยก ๔-๔๕ (หมู่บ้านชลลดา) แขวงสายไหม
เขตสายไหม กทม. ๑๐๒๒๐ โทร. ๐ ๒๙๙๑ ๒๐๑๓, ๐๘ ๑๖๔๓ ๑๗๓๘

๓๐๘. นายเทพ ชุมสาย ณ อยุธยา (ถึงแก่กรรม)
๖๒/๓๙๗ หมู่ ๔ หมู่บ้านเต็มรัก ซอย ๑๔ ต.บางคูรัด อ.บางบัวทอง จ.นนทบุรี ๑๑๑๑๐ โทร. ๐๘ ๙๑๐๕ ๕๖๙๓

สาขาทัศนศิลป์

๓๐๙. นายอนันต์ ปาณินท์ (จิตรกรรม)
๔ ซ.พหลโยธิน ๖๓ แยก ๒ แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กทม. ๑๐๒๒๐ โทร. ๐ ๒๕๒๑ ๑๘๒๙, ๐๘ ๖๗๗๒ ๗๗๗๗

๓๑๐. นายสิงห์คม บริสุทธิ์ (ภาพถ่าย)
๘๙/๓๑๕ คอนโด Elite Salaya ซ.ตั้งสิน ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐ โทร. ๐๙ ๒๘๐๙ ๒๘๙๗

๓๑๑. นายชาตรี ลดาลลิตสกุล (สถาปัตยกรรม)
๔๐๑/๗๑ หมู่บ้านร่มไม้ชายคลอง ซ.อนามัยงามเจริญ ๒๕ ถ.พระราม ๒ แขวงท่าข้าม เขตบางขุนเทียน กทม. ๑๐๑๕๐ โทร. ๐๘ ๖๖๐๔ ๐๒๙๔, ๐๘ ๙๑๐๔ ๐๘๘๗

๓๑๒. นายธีระพันธ์ วรรณรัตน์ (การออกแบบแฟชั่น)
๖๓ ถ.พหลโยธิน ซ.พหลโยธิน ๓๔ แยก ๓ เขตจตุจักร กทม. ๑๐๙๐๐ โทร. ๐๘ ๒๕๗๙ ๕๙๖๐, ๐๘ ๑๘๓๖ ๖๑๗๐

สาขาศิลปะการแสดง

๓๑๓. นางศรีนวล ขำอาจ (เพลงพื้นบ้าน - ลำตัด)
๙/๔ หมู่ที่ ๓ ต.ลำลูกบัว อ.ดอนตูม จ.นครปฐม ๗๓๑๕๐ โทร. ๐๘ ๑๘๗๔ ๘๖๑๕

๓๑๔. นายทรงศักดิ์ ประทุมสินธุ์ (ดนตรีพื้นบ้านอีสาน)
๓๒ หมู่ ๒ ต.หนองพอก อ.หนองพอก จ.ร้อยเอ็ด ๔๕๒๑๐ โทร. ๐๘ ๘๕๖๐ ๕๓๕๐

๓๑๕. นายสติ สติฐิต (ผู้ประพันธ์เพลงไทยสากล)
๑๘/๕๐ หัวหมากอพาร์ตเมนท์ ห้อง ๔๑๔A ซ.รามคำแหง ๕๘/๒ สี่แยกลำสาลี แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กทม. ๑๐๒๔๐ โทร. ๐๘ ๑๘๓๕ ๐๖๑๖, ๐๘ ๕๑๕๘ ๔๒๙๖

๓๑๖. นายวินัย พันธุรักษ์ (ดนตรีไทยสากล - ขับร้อง)
๑๘๑ ซ.รามคำแหง ๖๔ (ธารทิพ ๒) แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กทม. ๑๐๒๔๐ โทร. ๐ ๒๓๗๔ ๔๔๒๒, ๐ ๒๓๗๔ ๖๔๔๙, ๐๘ ๑๘๒๓ ๔๓๕๕

๓๑๗. นายชนประคัลภ์ จันทร์เรือง (ภาพยนตร์และละคร)
๒๕/๑๐ หมู่ ๕ ต.คลองหก อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี ๑๒๑๒๐ โทร. ๐๙ ๒๗๘๒ ๕๕๖๒, ๐๘ ๙๘๙๕ ๕๗๕๑

๓๑๘. นางอารีย์ จันเกษม (อารีย์ นักดนตรี) (ภาพยนตร์และละคร)
๒ บ้านวัฒนา ซ.เสถียร ถ.อัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐ โทร. ๐๙ ๔๒๔๙ ๙๑๗๓, ๐๒ ๒๒๔ ๒๐๑๘, ๐๘ ๑๔๙๗ ๗๕๖๒

ศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๓

สาขาวรรณศิลป์

๓๑๙. นายเอนก นาวิกมูล
๒๑ ถ.เพชรเกษม ๔๘ แยก ๔๓ แขวงบางด้วน เขตภาษีเจริญ กทม. ๑๐๑๖๐ โทร. ๐๘ ๙๒๐๐ ๒๘๐๓

๓๒๐. นางสาวอรสม สุทธิสาคร
๒๒/๙๓ หมู่บ้านบุรีรมย์ ซ.เลียบคลองสอง ๒๓ ถ.เลียบคลองสอง แขวงสามวาตะวันตก เขตคลองสามวา กทม. ๑๐๕๑๐ โทร. ๐๘ ๑๔๕๕ ๐๖๖๐

สาขาทัศนศิลป์

๓๒๑. ศาสตราจารย์กิตติคุณกำจร สุนพงษ์ศรี (จิตรกรรม)
๓๔๓/๖๙ หมู่บ้านเดอร์ชิตี้ (ถ.สุขุมวิท - บางนา) ถ.สรรพาวุธ แขวงบางนา เขตบางนา กทม. ๑๐๒๖๐ โทร. ๐๘ ๑๘๔๘ ๕๐๐๓

๓๒๒. นายอำมฤทธิ์ ชูสุวรรณ (จิตรกรรม - สื่อผสม)
๒๙๙/๖๒ หมู่บ้านวิสต้าปาร์ค ถ.วิภาวดีรังสิต เขตหลักสี่ กทม. ๑๐๒๑๐ โทร. ๐๘ ๑๗๐๑ ๔๗๒๒, ๐๙ ๕๑๕๙ ๔๒๖๔

๓๒๓. นายประภากร วทานยกุล (สถาปัตยกรรมร่วมสมัย)
๓๕๓๒/๔ ถ.ลาดพร้าว แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กทม. ๑๐๒๔๐ โทร. ๐ ๒๒๖๐ ๔๓๗๐ Email : prabhakorn@a49.co.th

๓๒๔. นายสำเริง แดงแนวน้อย (ประณีตศิลป์ - แกะสลักไม้)
๓๔๖ ซ.จรัญสนิทวงศ์ ๗๑ ถ.จรัญสนิทวงศ์ แขวงบางพลัด เขตบางพลัด กทม. ๑๐๗๐๐ โทร. ๐๘ ๙๙๑๕ ๐๑๕๙

สาขาศิลปะการแสดง

๓๒๕. นายประทีป สุขโสภา (เพลงพื้นบ้าน)
๘๒/๘ หมู่ที่ ๒ ต.ย่านยาว อ.สวรรคโลก จ.สุโขทัย ๖๔๑๑๐ โทร. ๐๘ ๑๗๘๖ ๗๕๙๗, ๐๘ ๖๒๑๕ ๖๑๖๘

๓๒๖. นายปี๊บ คงลายทอง (ดนตรีไทย)
๗๖/๔๐ ซ.พิกุลทอง ถ.สวนผัก ๓ แขวงตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กทม. ๑๐๑๗๐ โทร. ๐๘ ๖๓๘๓ ๙๔๑๕

๓๒๗. นายประเมษฐ์ บุณยะชัย (นาฏศิลป์ - โขน)
๔๒/๖๒ หมู่ที่ ๕ ซ.ศรีเสถียร ๑๖ ถนนเพชรเกษม ต.ไร่ขิง อ.สามพราน จ.นครปฐม ๗๓๒๑๐ โทร. ๐๘ ๑๘๔๒ ๔๘๒๖

๓๒๘. นางสุดา ชื่นบาน (ดนตรีไทยสากล - ขับร้อง)
๘ (๗๗๖) ซ.สังคมสงเคราะห์ ๖ แยก ๒ - ๓ ถ.ลาดพร้าว ๗๑ แขวงลาดพร้าว เขตลาดพร้าว กทม. ๑๐๒๓๐ โทร. ๐๘ ๑๖๔๔ ๙๖๓๗

๓๒๙. นางรุ่งฤดี เพ็งเจริญ (รุ่งฤดี แพ่งผ่องใส) (ดนตรีไทยสากล - ขับร้อง)
๓๘/๑๓ (๒๕) ซ.เรวดี ๑๘ ถ.ติวานนท์ ต.ตลาดขวัญ อ.เมือง จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐ โทร. ๐๘ ๙๑๕๙ ๒๔๘๘

๓๓๐. นายปง อัศวินิกุล (ผู้กำกับระบบเสียง - สร้างสรรค์และบันทึกเสียงภาพยนตร์)
ห้องบันทึกเสียงรามอินทรา ๑๓๐, ๑๓๒ ซ.รามอินทรา ๖๗ แยก ๔ ถ.รามอินทรา แขวงรามอินทรา เขตคันนายาว กทม. ๑๐๒๓๐ โทร. ๐ ๒๕๑๐ ๙๔๐๓, ๐๖ ๕๕๙๔ ๙๒๕๓ (บุตรชาย)

ศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๔

สาขาวรรณศิลป์

๓๓๑. นางนันทพร ศานติเกษม (ปิยะพร ศักดิ์เกษม)
๓๖๔ ง. ซ.กลป้อมค่าย ถ.วชิรปราการ ต.บางปลาสร้อย อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๐๐๐ โทร. ๐ ๓๘๒๗ ๙๗๓๗, ๐๘ ๑๔๘๕ ๐๔๙๙
Email: iad_pia@hotmail.com

๓๓๒. นายวิชชา ลุนาชัย (ประชาคม ลุนาชัย)
๘๑/๑๔๔ ม.๔ ซ.เพชรเกษม ๔๗ ถ.เพชรเกษม แขวงบางแค เขตบางแค กทม. ๑๐๑๖๐ โทร. ๐๘ ๑๒๖๙ ๔๔๘๑
Email: chainoi9999@gmail.com

สาขาทัศนศิลป์

๓๓๓. นางวรรณี ชัชวาลทิพากร (ภาพถ่าย)
๒๐๑/๔๗๑ ซ.วิภาวดี ๖๔ แยก ๔ ถ.วิภาวดีรังสิต แขวงตลาดบางเขน เขตหลักสี่ กทม. ๑๐๒๑๐ โทร. ๐๘ ๑๙๐๕ ๙๑๑๙
Email: vannee555@gmail.com

๓๓๔. ศาสตราจารย์ถาวร โกอุดมวิทย์
(ภาพพิมพ์)

เขาใหญ่อาร์ทมิวเซียม ๒๐๓ ม.๑๖ ซ.บ้านท่าช้างเหนือ ซ.๗ ต.หมูสี
อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา ๓๐๔๕๐
๙๙/๔๕ หมู่บ้านเบลเลอวิว ถ.บรมราชชนนี แขวงศาลาธรรมสพน์
เขตทวีวัฒนา กทม. ๑๐๑๗๐ โทร. ๐ ๒๔๒๒ ๒๐๙๒, ๐๘ ๑๖๑๕ ๕๒๕๐

๓๓๕. ศาสตราจารย์เกียรติคุณอรศิริ ปาณินท์
(สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น)

๔ ซ.พหลโยธิน ๖๓ แยก ๒ แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน
กทม. ๑๐๒๒๐ โทร. ๐๘ ๖๗๗๒ ๗๗๗๗, ๐ ๒๕๒๑ ๑๘๒๙
Email : Ornsiripanin@gmail.com

๓๓๖. นายมีชัย แต้สุจริยา
(ทอผ้า)

๓๓๑ ถ.ศรีสะเกษ - วารินฯ อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี ๓๔๑๙๐
โทร. ๐ ๔๕๒๕ ๔๘๓๐, ๐ ๔๕๓๒ ๓๔๕๒, ๐๘ ๑๘๗๖ ๗๗๕๕

สาขาศิลปะการแสดง

๓๓๗. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธรรมนิตย์ นิคมรัตน์
(โนรา)

๖๔/๗๒ ซ.กาญจนวนิช ๒๗ ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา ๙๐๐๐๐
โทร. ๐ ๗๔๕๕ ๘๓๑๘, ๐๙ ๙๓๐๓ ๔๗๙๒
สถานที่ทำงาน คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ต.เขารูปช้าง
อ.เมือง จ.สงขลา ๙๐๐๐๐ โทร. ๐ ๗๔๓๑ ๙๖๐๐ ต่อ ๑๗๐๕
Email : tumnit6472@gmail.com

๓๓๘. นายกำปั่น นิธิวรไพบูลย์
(เพลงโคราช)

สำนักงานเพลงโคราชคณะกำปั่น บ้านแท่น กาเหว่า โชคชัย
๓๓๔ ถ.จิระ ต.ในเมือง อ.เมืองนครราชสีมา จ.นครราชสีมา ๓๐๐๐๐
โทร. ๐ ๔๔๒๖ ๔๔๖๗, ๐๘ ๑๘๗๖ ๒๑๖๔

๓๓๙. นายไพฑูรย์ เข้มแข็ง
(นาฏศิลป์ไทย - โขน ละคร)

๗๗/๑๗๙ หมู่บ้านปัญฐิญา โครงการ ๑ ซ. ๑๔ ถ.บางกรวย - ไทรน้อย
อ.บางกรวย จ.นนทบุรี ๑๑๑๓๐ โทร. ๐๘ ๑๘๑๔ ๙๕๔๔
สถานที่ทำงาน วิทยาลัยนาฏศิลป ๑๑๙ หมู่๓ ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล
จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐ โทร. ๐ ๒๔๘๒ ๒๑๗๐

๓๔๐. ศาสตราจารย์ณรงค์ฤทธิ์ ธรรมบุตร
(ดนตรีสากล - ประพันธ์เพลงคลาสสิก)

๓/๖ ซ.อารีย์สัมพันธ์ ๓ ถ.พหลโยธิน เขตพญาไท กทม. ๑๐๔๐๐
โทร. ๐ ๒๒๑๘ ๔๖๑๕, ๐๘ ๖๓๙๑ ๒๑๗๓
Email: narongrit_d@hotmail.com

๓๔๑. นายสลา คุณวุฒิ
(ดนตรีไทยสากล - ประพันธ์เพลงไทยลูกทุ่ง)

๙ ซ.รามอินทรา ๙๓ ถ.รามอินทรา แขวงคันนายาว เขตคันนายาว
กทม. ๑๐๒๓๐ โทร. ๐๖ ๒๖๓๒ ๔๙๓๙
Email: bankroosala@gmail.com

๓๔๒. นายนพพล โกมารชุน
(ภาพยนตร์และละคร)

๓/๑๘๖ หมู่บ้านเกษตรนิเวศน์ ซ.เกษตร ๗ ถ.แจ้งวัฒนะ ๑๔
แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กทม. ๑๐๒๑๐
โทร. ๐๙ ๓๙๓๙ ๒๔๖๕, ๐ ๒๙๘๔ ๓๑๘๖

สาขาวรรณศิลป์

๓๔๓. ศาสตราจารย์เกริก ยุ้นพันธ์
พิพิธภัณฑ์ล้านของเล่นเกริกยุ้นพันธ์ ๔๕ หมู่ที่ ๒ ถ.อู่ทอง ต.ท่าวาสุกรี อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๐๐๐ โทร. ๐๘ ๑๘๙๐ ๕๗๘๒

๓๔๔. นายบุญเตือน ศรีวรพจน์
๔๔/๔๙ หมู่ที่ ๘ หมู่บ้านกฤษณา ต.บางกระทึก อ.สามพราน จ.นครปฐม ๗๓๒๑๐ โทร. ๐๘ ๑๒๕๗ ๙๔๒๕
Email : boonteunsri@gmail.com

สาขาทัศนศิลป์

๓๔๕. ศาสตราจารย์เกียรติคุณพิษณุ ศุภนิมิตร (ภาพพิมพ์)
๓๑ ซ.สุขาภิบาล บางระมาด ๑ แขวงทวีวัฒนา เขตทวีวัฒนา กทม. ๑๐๑๗๐ โทร. ๐๙ ๐๕๕๒ ๕๕๖๕

๓๔๖. นายเจตกำจร พรหมโยธี (สถาปัตยกรรมผังเมือง)
๔๑/๘๗ บ้าน ณ วรางค์ คอนโดมิเนียม ถ.หลังสวน แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กทม. ๑๐๓๓๐ โทร. ๐๘ ๑๙๘๙ ๐๖๐๖

๓๔๗. นายดิเรก สิทธิการ (งานสลักดุนเครื่องเงินและโลหะ)
๒๗ ถนนวัวลาย ซ.๒ก ต.หายยา อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๑๐๐ โทร. ๐ ๕๓๒๐ ๑๐๕๓, ๐๙ ๘๘๓๘ ๐๑๕๙

๓๔๘. นายฤกษ์ฤทธิ์ แก้ววิเชียร (ถึงแก่กรรม) (สถาปัตยกรรมภายในและมัณฑนศิลป์)
สมคิดการ์เดนคอนโดมิเนียม ห้อง ๑๑-D๑ ถ.เพลินจิต แขวงปทุมวัน เขตปทุมวัน กทม. ๑๐๓๓๐ โทร. ๐๘ ๑๖๙๒ ๓๓๙๙

สาขาศิลปะการแสดง

๓๔๙. นางนพรัตน์ศุภาการ หวังในธรรม (ละครรำ)
๙๙/๑๘ หมู่บ้านลัดดารมย์ พระราม ๕ - ๒ ถ.นครอินทร์ ต.บางขุนกอง อ.บางกรวย จ.นนทบุรี ๑๑๑๓๐ โทร. ๐๖ ๓๖๔๑ ๕๑๔๖

๓๕๐. นายสมชาย ทับพร (ดนตรีไทย - ขับร้อง)
๓๖ แขวงวัดสามพระยา เขตพระนคร กทม. ๑๐๒๐๐ โทร. ๐๘ ๑๙๓๓ ๔๕๑๙

๓๕๑. นางราตรีศรีวิไล บงสิทธิพร (หมอลำประยุกต์)
๔๑/๖๐ ซ.หมู่บ้านเสรี ถ.มิตรภาพ อ.เมือง จ.ขอนแก่น ๔๐๐๐๐ โทร. ๐๘ ๑๘๗๑ ๕๘๖๘ Email : rsrivilai@hotmail.com

๓๕๒. นายธงไชย แมคอินไตย์ (ดนตรีไทยสากล - ขับร้อง)
ฝ่ายกิจการองค์กร อาคารจีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ เพลส ชั้น ๔๐ ๕๐ ถ.อโศก - สุขุมวิท ๒๑ แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กทม. ๑๐๑๑๐ โทร. ๐ ๒๖๖๙ ๙๗๗๔

๓๕๓. นายสมเถา สุจริตกุล (ดนตรีสากล - ประพันธ์เพลงร่วมสมัย)
๔๘ ซ.สุขุมวิท ๓๓ แยก ๕ ถ.สุขุมวิท แขวงคลองตันเหนือ เขตวัฒนา กทม. ๑๐๑๑๐ โทร. ๐ ๒๒๕๙ ๒๓๑๘, ๐๘ ๑๕๖๖ ๗๘๐๑
Email : somtow@mindspring.com

๓๕๔. นายประดิษฐ ประสาททอง (ละครร่วมสมัย)
๒๕/๑๕๖ อาคารลุมพินีวิลล์ ถ.สุทธิสารฯ แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กทม. ๑๐๔๐๐ โทร. ๐๙ ๙๒๘๐ ๑๙๑๙, ๐๘ ๑๓๔๓ ๕๗๗๓
Email : khuntantua@gmail.com

สาขาวรรณศิลป์

๓๕๕. นายประสาทพร ภูสุศิลป์ธร
๑๐๖/๑๖๙ ซอยนวมินทร์ ๕๙ แยก ๗ แขวงนวมินทร์ เขตบึงกุ่ม กทม. ๑๐๒๔๐ โทร. ๐๘ ๑๘๐๓ ๒๐๑๗

๓๕๖. นายวศิน อินทสระ
๙๐/๗๗๒ หมู่ ๕ หมู่บ้านเดอะวิลล่ารัตนาธิเบศร์ ต.ท่าอิฐ อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี ๑๑๑๒๐ โทร ๐๘ ๕๙๐๕ ๙๙๙๘

สาขาทัศนศิลป์

๓๕๗. ศาสตราจารย์เกียรติคุณกัญญา เจริญศุภกุล (สื่อผสม)
๓๒ ซอยอารี ๕ (ใต้) ถนนพหลโยธิน เขตพญาไท กทม. ๑๐๔๐๐ โทร. ๐๘ ๐๕๙๑ ๖๕๑๙

๓๕๘. นางวิภาวดี พัฒนพงศ์พิบูล (สถาปัตยกรรมภายใน)
บริษัท พี ๔๙ ดีไซน์ แอนด์ แอสโซซิเอทส์ จำกัด ๗๔ ซ.หลังสวน ถ.เพลินจิต แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กทม. ๑๐๓๓๐
โทร. ๐ ๒๐๐๒ ๕๙๙๙, ๐๙ ๕๗๒๔ ๒๘๙๕
Email : pao@p49deesign.com

๓๕๙. ร้อยตรี ทวี บูรณเขตต์ (ประณีตศิลป์ - ช่างปั้น หล่อ)
โรงหล่อพระบูรณะไทย (จ่าทวี) พิษณุโลก ๒๖/๔๓ ถ.วิสุทธิกษัตริย์ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.พิษณุโลก ๖๕๐๐๐ โทร. ๐๙ ๔๔๒๖ ๖๔๒๔

๓๖๐. นายสุดสาคร ชายเสม (ประณีตศิลป์ - เครื่องประกอบฉาก)
๓๐๒ ถ.ริมคลองประปา แขวงบางซื่อ เขตบางซื่อ กทม. ๑๐๘๐๐ โทร. ๐๘ ๑๓๔๐ ๐๘๔๓

สาขาศิลปะการแสดง

๓๖๑. นายสมบัติ แก้วสุจริต (นาฏศิลป์ไทย - โขน ละคร)
๖๑ ม. ๗ ซ.วรรณดิลก ต.สามพราน อ.สามพราน จ.นครปฐม ๗๓๑๑๐ โทร. ๐๙ ๘๒๗๘ ๖๒๕๓

๓๖๒. นายไชยยะ ทางมีศรี (ดนตรีไทย)
๑๑ แยกแก้วเงินทอง ๙ ถ.จรัญสนิทวงศ์ ๓๕ แขวงบางพรม เขตตลิ่งชัน กทม. ๑๐๑๗๐ โทร. ๐๘ ๕๑๐๘ ๗๙๗๑

๓๖๓. นายพิเชษฐ์ เอี่ยมชาวนา (โย่ง เชิญยิ้ม) (การแสดงพื้นบ้าน - เพลงฉ่อย)
๗๐/๑๗๙ ซ.รามอินทรา ๖๕ แยก ๒ - ๔ แขวงท่าแร้ง เขตบางเขน กทม. ๑๐๒๒๐ โทร. ๐๙ ๐๔๖๔ ๖๕๖๕

๓๖๔. จ่าโทหญิง ปรียนันท์ สุนทรจามร (วงจันทร์ ไพโรจน์) (นักร้องเพลงไทยสากล - ลูกทุ่ง)
๒๔๙/๓ หมู่บ้านแมกไม้มิ่งเมือง ถ.สุเหร่าคลอง ๑ แขวงบางชัน เขตคลองสามวา กทม. ๑๐๕๑๐ โทร. ๐๘ ๔๖๑๐ ๘๗๘๐, ๐๘ ๑๔๘๓ ๘๗๘๖

๓๖๕. นายสุธีศักดิ์ ภักดีเทวา (นาฏศิลป์สากล)
๔๐/๘ ซอยอิสรภาพ ๒๙/๑ ถ.อิสระภาพ บางกอกใหญ่ กทม. ๑๐๖๐๐ โทร. ๐๘ ๑๕๕๑ ๕๑๒๑

๓๖๖. รองศาสตราจารย์บรรจง โกศัลวัฒน์ (ภาพยนตร์)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ๑๗๖๑ ถ.พัฒนาการ ๓๗ แขวงพัฒนาการ เขตสวนหลวง กทม. ๑๐๒๕๐
โทร. ๐๘ ๑๙๑๑ ๕๔๘๘, ๐๘ ๑๙๔๐ ๑๗๘๗

ขอขอบคุณ
เอื้อเฟื้อข้อมูลและภาพ

ศาสตราจารย์เกียรติคุณปริญญา ตันติสุข ศิลปินแห่งชาติ
รองศาสตราจารย์ธัญญา สังขพันธานนท์ ศิลปินแห่งชาติ
นายจำลอง ฝั่งชลจิตร ศิลปินแห่งชาติ
นางอัมพวัน พิชาลัย
นายสันติภาพ เจนกระบวนหัด
ผู้ช่วยศาสตราจารย์โชติรส ทิมพัฒนพงษ์
ว่าที่ร้อยตรี ปฏิพัทธ์ สุทธสาร
นางกัลยา โกศัลวัฒน์
นายอัครเดช สมศรี
นายมานิต ศรีวานิชภูมิ
สำนักการสังคีต กรมศิลปากร
มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง
มูลนิธิหอสมุดดนตรีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙
วิทยาลัยนาฏศิลป สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
คณะนิเทศศาสตร์ สาขาวิชาการภาพยนตร์และสื่อดิจิทัล มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านจ่าทวี (จ่าสิบเอกทวี - พิมพ์ บูรณเขตต์)
บริษัทเวิร์คพอยท์ เอ็นเทอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน)
บริษัท P49 DEESIGN AND ASSOCIATES
สถานีโทรทัศน์ ไทยพีบีเอส (Thai PBS)
รายการ World of Dance Thailand สถานีช่อง ONE
รายการ The Golden Song สถานีช่อง ONE
มติชนออนไลน์ https://www.matichonweekly.com
https://www.aey.me/
https://www.facebook.com/nationphoto/
https://www.facebook.com/people/อักษรานิสงส์/61556640944827/
https://www.facebook.com/W.Indhasara/
หออัครศิลปิน
กลุ่มประชาสัมพันธ์ กรมส่งเสริมวัฒนธรรม

คณะผู้จัดทำ

หนังสือศิลปินแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๖๖

ที่ปรึกษา

นายประสพ เรียงเงิน	อธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรม
นางสาวลิปิการ์ กำลังชัย	รองอธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรม
นางสาววราพรรณ ชัยชนะศิริ	รองอธิบดีกรมส่งเสริมวัฒนธรรม
นายอนุกูล ใบไกล	ผู้อำนวยการกองกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรม

คณะบรรณาธิการ

นางสาวธิคำพร อดทน
นายมณฑล ยิ่งยวด
นางสาวอัมรา ผางน้ำคำ
นางสาวปิยมาส กล่ำพินิจ
นางสาวพัสตราภรณ์ แก่นพรม
นางสาวดุษณีย์ แก้วรักษา
นายธนากร คำแปง
นางสาวศิริพร ขยันหา

ออกแบบรูปเล่ม

นายสุชาติ มุกดามณี

หออัครศิลปิน
THE SUPREME ARTIST HALL

หออัครศิลปิน

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงเป็นเลิศในศิลปะทั้งหมด ทรงได้รับการยกย่องสดุดีพระเกียรติคุณเป็นที่ประจักษ์ชัดแก่พสกนิกรและศิลปินทั่วโลกในพระปรีชาสามารถอย่างหาที่เปรียบมิได้ ดังนั้น เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๙ คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติได้ทูลเกล้าฯ ถวายพระราชสมัญญา “อัครศิลปิน” แด่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ซึ่งแปลว่า “ผู้เป็นใหญ่ในศิลปิน” นอกจากนี้ ยังมีพระมหากรุณาธิคุณต่อศิลปินทั้งหลายมาโดยตลอด

เนื่องในโอกาสที่พระองค์ทรงครองราชย์ครบ ๕๐ ปี สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (ปัจจุบันคือกรมส่งเสริมวัฒนธรรม) จึงได้ก่อสร้างอาคารหออัครศิลปินเฉลิมพระเกียรติขึ้น ณ ตำบลคลองห้า อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี เพื่อเป็นสถานที่จัดแสดงผลงานด้านศิลปะและวัฒนธรรมอันทรงคุณค่าของพระองค์ ๙ ด้าน คือ ด้านจิตรกรรม ด้านประติมากรรม ด้านถ่ายภาพ ด้านงานสถาปัตยกรรมศิลป์ ด้านหัตถศิลป์และงานออกแบบ ด้านวรรณศิลป์ ด้านวาทศิลป์ ด้านดุริยางคศิลป์ และด้านนาฏศิลป์และดนตรีไทย

หอศิลปินแห่งชาติ
แหล่งการเรียนรู้
และทรัพย์ทางปัญญา
"The Supreme Artist Hall,
Learning Resources and Intellectual Treasures"
ความเป็นมาของหอศิลปิน
History of the Supreme Artist Hall

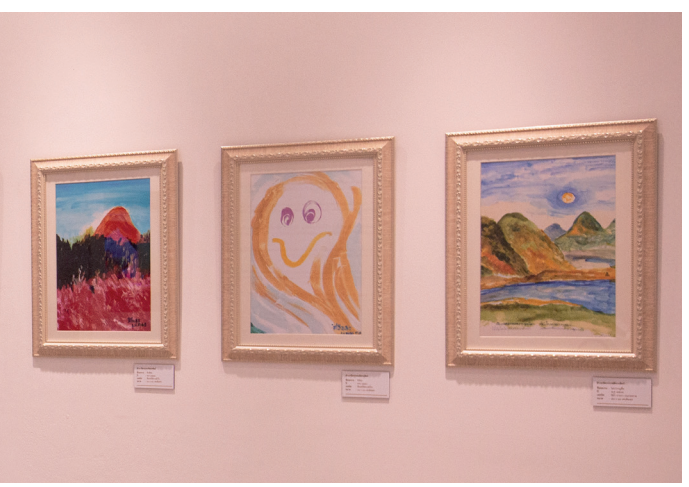

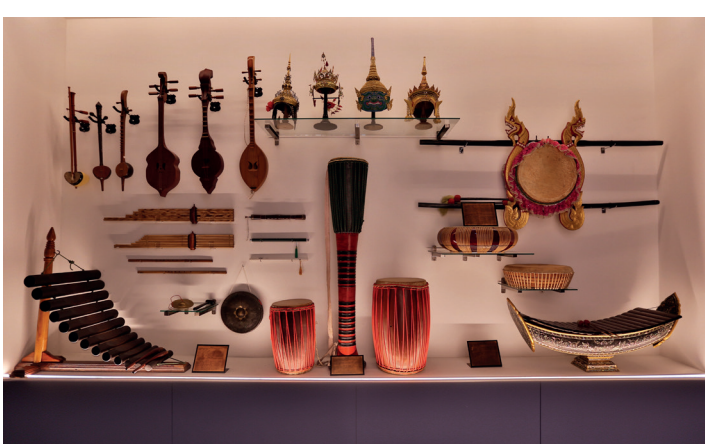

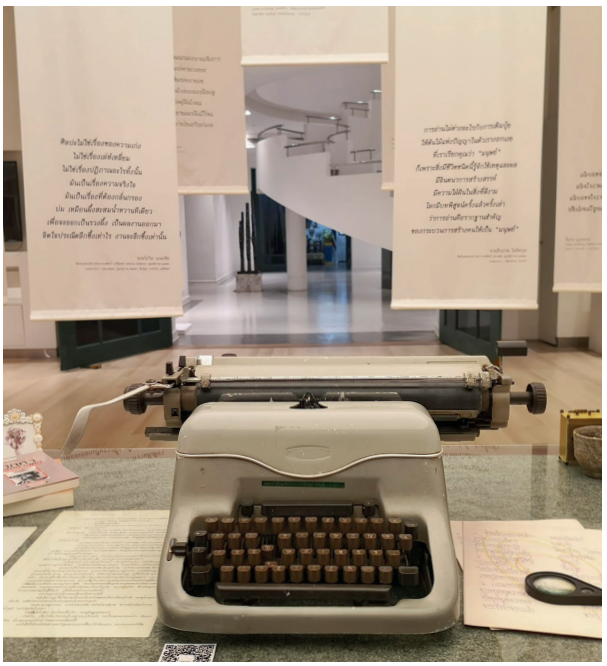

นอกจากนี้ หออัครศิลปินยังเป็นที่จัดแสดงนิทรรศการเทิดพระเกียรติสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในฐานะทรงเป็น “วิศิษฏศิลปิน” และยังจัดแสดงประวัติและผลงานอันล้ำค่าของศิลปินแห่งชาติทุกท่านด้วยสื่อปฏิสัมพันธ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย อีกทั้งยังเป็นสถานที่ถ่ายทอดผลงานและภูมิปัญญาของศิลปินแห่งชาติทั้ง ๓ สาขา คือ ทัศนศิลป์ วรรณศิลป์ และศิลปะการแสดง

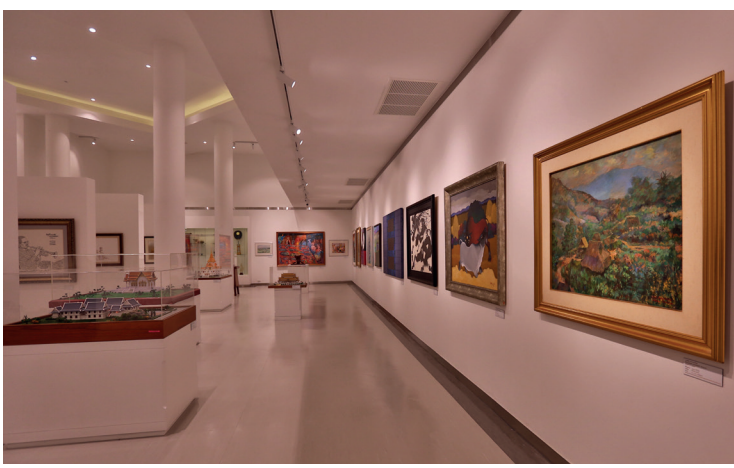

หออัครศิลปินจึงเป็นแหล่งการเรียนรู้
เกี่ยวกับอัครศิลปิน วิศิษฏศิลปิน
และศิลปินแห่งชาติที่มีระบบครบวงจร
โดยเปิดให้เข้าชมอย่างเป็นทางการ
เมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๓
ผู้สนใจสามารถเข้าชมได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

เปิด: วันอังคาร - วันอาทิตย์ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๖.๐๐ น.

กรณีเข้าชมเป็นหมู่คณะ กรุณาติดต่อประสานงานล่วงหน้าที่
หออัครศิลปิน ถนนเลียบคลองห้า ตำบลคลองห้า
อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ๑๒๑๒๐
โทรศัพท์ ๐๙ ๓๐๙๕ ๙๖๖๕
http://www.culture.go.th/sah
Email: supreme.artist.hall@gmail.com
Facebook: www.facebook.com/artist.hall

